การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ

"การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน" ครั้งที่ 3 : นวัตกรรม ซอฟต์พาวเวอร์ และการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

The 3rd National and International Conferen on Sustainable Local Development (NICSLD 2025) :
Innovation, Soft Power and Educational Management for Sustainable Development

PROCEEDINGS

PROCEEDINGS Poster presentation

NICSLD 2025

7 February 2025

At Surindra Rajabhat University

โปสเตอร์
โครงการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ
“การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” ครั้งที่ 3 (3rd NICSLD)

สารบัญ

หน้า

ถอดบทเรียน : การจัดการทุนทางวัฒนธรรมสู่ลานกิจกรรมวัฒนธรรมส่งเสริมพลังอำนาจละมุนภายใต้โครงการยุทธศาสตร์ฯมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
Lessons learned: Cultural capital management to promote soft power cultural activity area under the strategic project of Surindra Rajabhat University
ทองพูล ขุมคำ, พิพัฒน์ วิถี และ พีรวัส อินทวี..... ***15***

การจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์
Cultural Capital Management for Enhancing Community Economy and Revival Cultural Way of Thung Kula Ronghai in Surin Province.
พีรวัส อินทวี, ฉลอง สุขทอง, ประดิษฐ์ ชื่นบาน, อัชราพร สุขทอง, วิจิตรา โพธิสาร, สุภาวดี หลวงกลาง, ชนาวัฒน์ จอนจอหอ และ พิพัฒน์ วิถี..... ***25***

ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
THE EFFECTS OF PHYSICS LEARNING MANAGEMENT ON RECTILINEAR MOTION USING 7E LEARNING CYCLE COMBINED WITH POLYA’S PROBLEM - SOLVING METHOD FOR MATHAYOMSUKSA 4 STUDENTS
จรรยา ชัยศรีรัมย์..... ***41***

การพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P
The Development of English Vocabulary Memorization Skills in Grade 2 Students through the 2W3P Learning Management Model
สุภาวรรณ สงเคราะห์, นาตยา หกพันนา และณิชาภาท์ กันขุนทศ..... ***55***

สารบัญ

หน้า

การพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำตรงตามมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวก
The development of word-spelling reading skills based on Thai orthographic rules for Grade 1 students using skill practice exercises with illustrations combined with positive reinforcement.
ธิติยา บุญศรัทธา, นาตยา หกพันนา และณิชาภาท์ กันขุนทศ ***68***

การพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
The Development of English Vocabuly Memorization Skills Using the Picture Word Inductive Model (PWIM) For Grade 2 Students
ปภาวรินทร์ วงฮาด, นาตยา หกพันนา และ ณิชาภาท์ กันขุนทศ..... ***80***

การพัฒนาทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
The Development of English Alphabet Recognition Skills through Game-Based Learning for Grade 2 Students
วาสนา นาไฮ, นาตยา หกพันนา, และณิชาภาท์ กันขุนทด ***90***

การพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษ (Phonics) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุดรธานี โดยใช้ยูทูป
Improve English pronunciation and spelling skills Udonthani's first-grade students use YouTube
ศิฑาภพ ภูขาว, อรรถสิทธิ์ ศรีทองสุข, ธนวรรจ วินิจ, ชญานิน กองคำ, ณัฐภัทร จันทร์เสน, นันทณัฏฐ์ เวียงอินทร์ และกมลพัฒน์ ไชยสงคราม..... ***100***

สารบัญ

หน้า

การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้ TGT ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม
The Development of English-Speaking Skills Using TGT of Prathomsuksa 3 students at Somdet Phitayakhom School
ณัฐญาภรณ์ เริงเกษตรวิทย์, ณัฐณิชา ไพศาล, อรณิช แสนเกิ้น, กมลพัฒน์ ไชยสงคราม, นันทณัฏฐ์ เวียงอินทร์, พิพิธธนวดี สมคะเณย์, ธีรนาถ สุวรรณเรือง และ แจ่มจันทร์ ณ กาฬสินธุ์..... 111

การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท
Improving Reading Comprehension through Context Clues Strategy for the Tenth Grade Student at Somdethpithayakorm School
อุทัยทิพย์ วงศ์หินกอง, วิภาวดี พิมดา, และณิชารีย์ บุตรสิทธิ์, กมลพัฒน์ ไชยสงคราม, นันทณัฏฐ์ เวียงจันทร์ , แจ่มจันทร์ ณ กาฬสินธุ์ , พิพิธธนวดี และ ธีรนาถ สุวรรรณเรือง..... 124

การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย
Political participation through social media of the Thai population
ชนากานต์ บุญวัฒ, สุดารัตน์ อุปถัมภ์, เพ็ญพิชชา จันทิมาลย์, ปณิดา แก่นเดียว, สุภาพร ดีเลิศ และชลิดา ทองแสง 137

ผลการจัดการเรียนรู้เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
The Effects of Learning Management Using the STAD Cooperative Learning on the Topic Entitled “Kitchen Gardening and Sufficiency Economy” on the Learning Achievement and Teamw ork Ability of Fifth-Grade Students
พิพัฒน์ นิลแก้ว และชูเกียรติ จารัตน์..... 149

สารบัญ

หน้า

ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง ไฟฟ้า ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ และเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
The Effects of Learning Management Using the Integrated Approaches to STEM Education on the Topic of Electricity on the Learning Achievement, Creativity, and Attitudes Towards Science Learning of Sixth-Grade Students
กัญญาภัค ชัยสุวรรณ และเทพพร โลมารักษ์ ***163***

ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรม เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์
The Effect of STEM Education Integrated with Engineering Design Process for Enhancing Grade 10 Student’s Creative Problem-Solving Skill in Princess Chulabhorn Science High School Buriram
มาฆภูมิ ชุมพลวงศ์, เทพพร โลมารักษ์, และสุรชัย ปิยานุกูล ***176***

การประเมินผลการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม นานาชาติ ประจำประเทศไทย (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2
Evaluation of Activities under the International Cultural Exchange Festival Project. The 2nd (Thailand-CEF)
ฤดีมาศ แสวงสาย, ศรินทิพย์ สุทธิการปกรณ์, และสวิตตา พานเงิน..... ***189***

การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก
The development of Thai word pronunciation skills in Grade 1 students through the use of learning activity sets combined with reinforcement techniques.
อรทัย ในจิตร, นาตยา หกพันนา และณิชาภาท์ กันขุนทศ ***202***

สารบัญ

หน้า

ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง ไฟฟ้า การพัฒนาทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ แบบฝึกทักษะร่วมกับการเสริมแรงทางบวก
Improving reading skills for words with leading letters of 3rd grade students with positive reinforcement
ปัญญาภรณ์ โพธิ์ชัยศรี, นาตยา หกพันนา, และ ณิชาภาท์ กันขุนทศ 213

การถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง
Knowledge Transfer from research to the community : Automatic control system for growing peanuts
อัษฎา วรรณกายนต์, นิคม ลนขุนทด, เที่ยงธรรม สิทธิจันทเสน, สุชาติ ดุมนิล, สุรเชษฐ์ วรศรี, อภิชัย ไพรสินธุ์, ลลิลทิพย์ รุ่งเรือง และ ปัทมาพร ท่อชู 224

การสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z
The Creation of 2D Digital Media Innovation in First Aid and Cardiopulmonary Resuscitation to Enhance Learning for Generation Z Students
กัมปนาท คูศิริรัตน์, กรกนก ตวงสิน, เกษม กมลชัยพิสิฐ, และ เธียรธาดา หิรัญญะชาติธาดา..... 240

พฤติกรรมและสภาพปัญหาการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านเชื้อเพลิง ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
Behavior and Issues in Household Accounting Practices Based on the Sufficiency Economy Philosophy in Ban Chuea Ploeng, Chuea Ploeng Subdistrict, Prasat District, Surin Province
ปาณิสรา ยวนจิตร, ธนบดี สมปอง, เพียงตะวัน เพชรชนะ, ธนวัฒน์ สำราญดี, มัลลิกา พานิคม, ลภัสรดา หอมคำ และ ปิยนุช ปรากฏดี..... 256

สารบัญ

หน้า

การศึกษาปัจจัยทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ชุมชนจากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนา บ้านภูมิขนุน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
Study of marketing factors of community products from agricultural processing from Khok Nong Na Model in Ban Phum Khanun, Dom Subdistrict, Sangkha District, Surin Province
ทำนอง ชิดชอบ, นัฐิพงษ์ จัดจ้าง, พรรณราย เพราะคำ, กฤตกนก พาบุ และ ดลยกรณ์ โพธิวัฒน์..... 269

การพัฒนาระบบโลจิสติกส์การนำเข้าและส่งออกของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาจังหวัดสุรินทร์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19
Development of the logistics system for import and export of Thai-Cambodian border trade operators Surin under the epidemic situation of the COVID-19 virus
นัฐิพงษ์ จัดจ้าง*พรรณราย เพราะคำ และลลนา สุขพิศาล..... 284

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนธุรกิจบริการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องสู่ชุมชนดิจิทัล ตำบลปราสาททอง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
The development of an information system to support tourism services and related businesses towards a digital community in Prasat Thong Subdistrict, Khwao Sinarin District, Surin Province
จักรพงษ์ เจือจันทร์, สุรัตน์ สุขมั่น, ประภาพร บุญปลอด, พิชชานันท์ สนธิธรรม, ชูวงศ์ พรหมบุตร, พงศกร โพธิ์งาม..... 294

เปรียบเทียบแนวปฏิบัติทางการบัญชีระหว่าง TFRS for PAEs และ TFRS for NPAEs : กรณีสัญญาเช่าด้านผู้เช่า
Comparison of Accounting Practices between TFRS for PAEs and TFRS for NPAEs: The Case of Leases in Lessee’s Perspective.
ปิยณัฐ แก้วสว่าง, ศิวพฤษภ์ ปารีพันธ์, ธราธร ภูพันเชือก และ พัชราภรณ์ เกลียวแก้ว. 308

สารบัญ

หน้า

แนวปฏิบัติทางการบัญชีมูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์ : กรณีศึกษาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ
The practical guide of Value in Use of Assets: In case of Land , Building and Equipment for Non - Publicy Accountable Entities (NPAEs)
ราตรี เสาทอง, วภาเพ็ญ แสงอรุณ, อาภาพร บุญประสพ และ ปีย์วรา พานิชวิทิตกุล 323

การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ
Subsequent Measurement of Investment Property for Non-Publicly Accountable Entities (NPAEs)
ภัชภรณ์ กุลบุตร, ดารัณ เบญจภัชณันท์, นิภาวัลย์ พวงผกา และ กิติยา ปรากฏดี..... 335

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
Factors Affecting Employment Decision-making of Surindra Rajabhat University Students
ภักดิ์วิภา พรมวงค์, ทิตา ชาติภูมิ, จิราวรรณ เจริญรัมย์, สุธิดา ภูมีเขียน, ปีย์วรา พานิชวิทิตกุล และธราธร ภูพันเชือก 349

การศึกษาการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการพึ่งพาตนเองของครัวเรือนเกษตรกรตำบลเทนมีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
A study on household accounting for self-sufficiency of farmers households Tenmi Subdistrict, Mueang District, Surin Province.
ศิริวรรณ อินทร์ชู, ภัทติยาพร พันธ์ศรี, พรรณพัชร ส่งกลิ่นจันทร์, สุรักษ์ ใจองอาจ, จตุพล สมประสงค์, ลภัสรดา หอมคำ และภัทราพร สระศรี 362

สารบัญ

หน้า

ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุน ปลูกข้าวของเกษตรกร บ้านตาเมิน ตำบลราม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
Cost and Return on Investment from Rice Farms of Farmers at Ram Sub-district, Mueang District, Surin
ศิรินภา ส่องแก้ว, วิลาสินี เล็งตามดี, อภิสราภรณ์ นิยมชอบ, ศิรภัสสร ดวงชื่น, อังคนางค์ ดีสุ, ลภัสรดา หอมคำ และ อารีรัตน์ สมานดุษณี..... 374

การจัดการการเงินของครัวเรือนเกษตรกรในตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์
Financial management of farmers' households in Nong Sanit Subdistrict, Chom Phra District, Surin Province
เจษฎาพร สัญญาฤทธิ์, อารีรัตน์ ไกรเพชร, ปรางทิพย์ บุญเพิ่ม, เยาวภา พวงลัดดา, พีรยา แผ่นจันทร์, ลภัสรดา หอมคำ, และเสาวนีย์ จงสงวน..... 382

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริม “เศรษฐกิจสร้างสรรค์ตำบลท่าสว่าง” อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
Development and Promotion Guidelines for Creative Economy: A Case Study of Tha Sawang Subdistrict, Mueang Surin, Surin Province
สันธนะ ประสงค์สุข, พิมภัสสร ชูตระกูล, ณัฐสุรางค์ ปุคคละนันทน์, วิมลกานต์ นิธิศิริวริศกุล, พรรณิการ์ กงจักร, และสุพาณี วรรณกายนต์..... 394

ผลของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในการควบคุมความดันโลหิตสูงในอาสาสมัครสาธารณสุข ตำบลแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
The effect of health behavior modification program for hypertension controlling among Village Health Volunteer Kaeyai Sub-district, Mueang District, Surin Province.
สุนีย์ ศรีเพชร..... 401

สารบัญ

หน้า

การมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโซเชียลมีเดียในกระบวนการประชาธิปไตย
Citizen participation through social media in the democratic process
กรรณิการ์ เตียเจริญ, บัลลังก์ เกตวัตร์, รัชมงคล เจริญผล, อารยา สำเนียงล้ำ, นรมน สมัครสมาน และสุกนต์ธี สุขเกื้อ..... 420

การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล
Political Communication in the Digital Age.
ณัฐวดี บุญครอง, เบญจรัตน์ วุฒิยา, กานต์รวี มะณีล้ำ, ปาริชาติ คอนเพชร, ทอฝัน จันทร์งาม, วรสิทธิ์ ขาวดี และอรวรรณ วนเกิด 432

บทบาทของพลเมืองในยุคดิจิทัล
The Roles of Citizens in the Digital Age
เพชรรัตน์ หินเพชร, วิศรานต์ แก้วนิล, วราวุฒิ พันเลียว, สรศักดิ์ อาจสาลี, สุพรรณิการ์ โสปันหริ, กิตติกรณ์ กงทอง, และธนรัฐ ยังงาม..... 442

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
Decentralization of Power to Local Administrative Organizations
เตชทัต เลิศศรี, บุณณ์ภัสร์ริสา กุลัดต์นาม, วสุธิดา กัณหา, สุนิสา โพธิ์ศรี, สุรศักดิ์ มั่นยืน, อาณัติ เพ็งบ้านซอด และอนุกูล ไชยโคตร..... 456

การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย
Political participation through social media of the Thai population
ชนากานต์ บุญวัฒ, สุดารัตน์ อุปถัมภ์, เพ็ญพิชชา จันทิมาลย์, ปณิดา แก่นเดียว, สุภาพร ดีเลิศ และชลิดา ทองแสง..... 369

สตรีนิยมกับการเมือง: บทบาทของผู้หญิงในกระบวนการทางการเมือง Feminism and Politics: the Role of Women in the Political Process
ชลันดา จำปาทอง, ปุณิกา โพหิรัญ, พัทธพล สุขบรรณ์, อนัญญา ทรงพระ, อรรถพร บุญทรึ, อภิรดา แก้วปรากาญจน์ และพิศาล ตุ้มนาค..... 480

สารบัญ

หน้า

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคดิจิทัล
Educational transformation in the digital age
ปนัดดา สร้อยดอก, สมรักษ์ อรุณรุ่งวัฒนา, ณภัทร แผ่นจันทร์, สุรเกียรติ เงางาม, สุทธิกา ครองแก้ว, และ อมรรัตน์ กระแสโท..... 491

การตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองในยุคดิจิทัล
The Political Awareness of Citizens in the Digital Era
ชุติมา อิ้วชุมแสง, รักษิณา งาหอม, รัชญาดา นันทะหมุด, นันท์นภัทร พยุงวงษ์, ณัฏฐณิชา เกตุแก้ว, ดรุณี อันชำนาญ, และ บุษยา สันทาลุนัย 501

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
Democratic Political Culture of the People in Khwaosinrin Subdistrict Municipality, Khwaosinrin District, Surin Province
เมธินี มานะชีพ, หนึ่งฤทัย ศรดอก, อิทธิพัฒน์ สืบนาม, สมลักษณ์ บุตรงาม, นาฏศญา แสนกล้า, ชลธิกาญจน์ คุรุทานัง และ รัตนาภรณ์ สุขแล้ว..... 513

บทความวิชาการ : สุขภาพจิตในยุคดิจิทัลด้านการเมืองการปกครอง
“Mental Health in the Digital Age of Politics and Governance”
พริษฐ์ ปะนา, กฤษติศักดิ์ ดาศรี, มะลิตา ละอองทอง, เบญจลักษณ์ บุญรินทร์, อินทุอร วงศ์ฉลาด, สุดารัตน์ พรหมจรรย์..... 526

คนรุ่นใหม่กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทยในปัจจุบัน
Young People and Their Political Participation in Contemporary Thailand
เกษร ถาวร, ขนิษฐา ใจยุติธรรม, ผุสดี พวงนาค, วีระชัย สินสิทธิ์, และ อุรารัตน์ แต้มทอง..... 537

สารบัญ

หน้า

สาเหตุของความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย
Causes of inequality in Thai society
สุปนัดดา โถน้อย, ภัทรา ระวัง, นิภา นรินรัมย์, วรัญญา สวายประโคน, ปิ่นมณี บุตรดี, วาสนา ผิวอ่อน, สมพงษ์ โต๊ะงาม, และแพรวรุ่ง ทองงาม 553

การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ
สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์
Automated Control System Technology Transfer
for Growing Napier Grass in Cement Pots
นิคม ลนขุนทด, วินัท พรมแดน, มานะชัย จันทอก, อนุสรณ์ ครุฑขุนทด และ อัษฎา วรรณกายนต์..... 561

ถอดบทเรียน : การจัดการทุนทางวัฒนธรรมสู่ลานกิจกรรมวัฒนธรรมส่งเสริมพลังอำนาจละมุน ภายใต้โครงการยุทธศาสตร์ฯมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Lessons learned: Cultural capital management to promote soft power cultural activity area under the strategic project of Surindra Rajabhat University

ทองพูล ขุมคำ[1] พิพัฒน์ วิถี[2] และพีรวัส อินทวี[3]

Thongphon KhumKom[1], Phiphat Withee[2] and Peerawas Intawee[3]

บทคัดย่อ (Abstract)

ในบทความนี้มุ่งนำเสอนการถอดบทเรียนการจัดการทุนวัฒนธรรมสู่ลานกิจกรรมวัฒนธรรมส่งเสริมพลังอำนาจละมุนภายใต้โครงการยุทธศาสตร์ฯมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ที่เป็นเลิศ การศึกษาครั้งนี้ใช้กำหนดศึกษา “โครงการการจัดการทุนทางวัฒนธรรมสู่ลานกิจกรรมวัฒนธรรมส่งเสริมพลังอำนาจละมุน (Soft Power) เพื่อฟื้นฟูและยกระดับเศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์” ของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ใช้รูปแบบการถอดบทเรียนตามกระบวนการเชิงระบบ (System Approach) คือ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ 2) ออกแบบและวางแผน 3) ดำเนินการถอดบทเรียน 4) สื่อสาร เผยแพร่ผลองค์ความรู้จากบทเรียน 5) ติดตามผลการนำบทเรียนไปใช้ประโยชน์

ผลการศึกษาพบว่า ทุนวัฒนธรรมตามความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์พื้นถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มชาติพันธุ์ไทย-เขมร มีพิธีกรรมมะม็วต กลุ่มชาติพันธุ์ไทย-ลาว มีพิธีกรรมรำผีแถน กลุ่มชาติพันธุ์ไทย-กูย มีพิธีกรรมแกลมอ เป้าหมายของการประกอบพิธีกรรมรักษาโรค เสริมสร้างกำลังใจของผู้ป่วย สื่อสารถึงผีหรือเทพเคารพของกลุ่มชาติพันธุ์ของตน รูปแบบการนำเสนอมี 3 รูปแบบ คือ 1) การจัดปรำพิธี เครื่องเซ่นไหว้ 2) การฟ้อนรำประกอบดนตรี และ 3) บทกล่าวหรือบทสวดอ้อนวอนเพื่อสื่อสารหรือส่งสารความต้องการ

คำสำคัญ (Keywords) : ถอดบทเรียน, ทุนวัฒนธรรม, พลังอำนาจละมุน, ลานกิจกรรมวัฒนธรรม

Abstract

This article aims to present lessons learned from cultural capital management to promote soft power cultural activity areas under the excellent strategic project of

[1]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)

[2]สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)

[3]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)

Surindra Rajabhat University. This study is used to study the “Cultural Capital Management Project to Cultural Activity Area to Promote Soft Power to Restore and Upgrade the Economy of Surin Province” of the Office of Arts and Culture, Surindra Rajabhat University. Use the debriefing model according to the system approach: 1) set objectives, 2) design and plan, 3) carry out the debriefing, 4) communicate and disseminate the knowledge from the lesson, and 5) follow up on the implementation of the lesson.

The study results found that cultural capital based on the beliefs of three local ethnic groups in Surin Province: the Thai-Khmer ethnic group has the Ma Muet ritual, the Thai-Lao ethnic group has the Phi Taen dance ritual, and the Thai-Kuy ethnic group has the Glamo ritual. The purpose of performing rituals to cure disease is to boost the morale of the patient and communicate with the spirits or deities of the ethnic group. There are three forms of presentation: 1) ceremonial dances and offerings, 2) dances accompanied by music and 3) chants or prayers to communicate or convey a message of need.

Keywords : Lessons learned, Cultural capital, Soft power, Cultural activity area

บทนำ (Introduction)

พลังอำนาจละมุน “Soft Power” คนส่วนใหญ่มักจะเข้าใจ “อำนาจ”ว่าหมายถึงความสามารถในการได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่เราต้องการเช่น การใช้อำนาจทางทหารหรือทางเศรษฐกิจเพื่อให้ประเทศอื่นปรับท่าทีที่มีต่อประเทศของตน ซึ่งเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของอำนาจเท่านั้น แต่ยังมีอำนาจอีกรูปแบบหนึ่งที่อาจถูกละเลยหรือมองข้ามไปคือ Soft Power ซึ่งหมายถึงอำนาจที่ทำให้ประเทศอื่นยินดีปฏิบัติตามความต้องการของเราโดยไม่จำเป็นต้องบังคับหรือมีข้อแลกเปลี่ยนโดยเป็นการใช้อำนาจเชิงดึงดูด (Attractive Power) เพื่อนำไปสู่การยอมรับโดยดุษฎี (Acquiescence) ซึ่งแตกต่างไปจากการใช้อิทธิพล (Influence) ที่ต้องอาศัย Hard Power อยู่มาก (Nye, 1990) อย่างไรก็ดี แม้ทุกประเทศจะมีทรัพยากร Soft Power แต่การนำไปใช้ให้มีประสิทธิภาพยังคงเป็นความท้าทายของหลายประเทศ แต่ละประเทศต้องค้นหาจุดเด่นของตนให้พบและลงทุนกับสิ่งที่เราทำได้ดีและไม่ควรนำเสนอภาพลักษณ์ที่ไม่ใช่ตัวตนของเรา ที่สำคัญต้องไม่สับสนระหว่าง Soft Power กับโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda)และอย่าคาดหวังผลตอบแทนในทันที เนื่องจากการสร้างSoft Power เป็นการลงทุนระยะยาว (Aitken et al., 2016)

ภารกิจสำคัญมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 คือ ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยาเพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

จังหวัดสุรินทร์มีวัฒนธรรมที่โดดเด่นอย่างหลากหลาย สามารถนำมาเป็น soft power (อำนาจละมุน หรือ อำนาจแบบอ่อน) แต่อยู่ที่การชักจูงหรือการโน้มน้าวสร้างเสน่ห์ ภาพลักษณ์ ความชื่นชม และความสมัครใจพร้อมที่จะร่วมมือกัน โดยการจัดนำเสนอรูปแบบของลานกิจกรรมที่มีวัฒนธรรมของจังหวัดสุรินทร์ให้เป็นเครื่องมือในการนำมาสื่อสารสร้างเสริมศักยภาพซอฟต์พาวเวอร์ และสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ทั้งนี้จะต้องสร้างเสริมความเข้มแข็งของเยาวชนให้เข้ามามีบทบาทและนำเสนอวัฒนธรรมในรูปแบบของลานกิจกรรมวัฒนธรรมที่ส่งเสริมซอฟต์พาวเวอร์ ในรูปแบบสาธารณะที่มุ่งหวังพัฒนาเศรษฐกิจให้เกิดการกระตุ้นสร้างเสริมความชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป จึงเป็นการจัดการทุนทางวัฒนธรรมสู่ลานกิจกรรมวัฒนธรรมส่งเสริมพลังอำนาจละมุน (Soft Power) เพื่อฟื้นฟูและยกระดับเศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์ โดยมุ่งหวังให้ทุกคนเข้าถึงทุนวัฒนธรรมที่ส่งเสริมพลังอำนาจละมุน (Soft Power) เกิดการฟื้นฟูและยกระดับเศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์ได้ โดยใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นฐานและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์มาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

การถอดบทเรียน (Lesson Learned) เป็นการแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) โดยผู้ร่วมกิจกรรมมีผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefit) มีความไว้วางใจทั้งตนเองและผู้อื่น(Trust) มีการเรียนรู้ (Learning) จากการร่วมกิจกรรม การถอดบทเรียนครั้งนี้ใช้กระบวนการเชิงระบบ (System Approach) คือ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ 2) ออกแบบและวางแผน 3) ดำเนินการถอดบทเรียน 4) สื่อสาร เผยแพร่ผลองค์ความรู้จากบทเรียน 5) ติดตามผลการนำบทเรียนไปใช้ประโยชน์ โดยมีปัจจัยเสริมการเรียนรู้ คือ สิ่งเร้า แรงขับ การตอบสนอง แรงเสริม (นิคม สุวพงษ์. (2565 : 56) ผ่านกิจกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย-เขมร “พิธีกรรมมะม็วต” กลุ่มชาติพันธุ์ไทย-ลาว “พิธีกรรมรำผีแถน” กลุ่มชาติพันธุ์ไทย-กูย “พิธีกรรมแกลมอ” เป้าหมายของการประกอบพิธีกรรมรักษาโรคเสริมสร้างกำลังใจของผู้ป่วย สื่อสารถึงผีหรือเทพเคารพของกลุ่มชาติพันธุ์ของตน รูปแบบการนำเสนอ 3 รูปแบบ คือ 1) การจัดปรำพิธี เครื่องเซ่นไหว้ 2) การฟ้อนรำประกอบดนตรี และ 3) บทกล่าวหรือบทสวดอ้อนวอนเพื่อสื่อสารหรือส่งสารความต้องการ ซึ่งจะได้นำเสนอรายละเอียดในเนื้อหาต่อไป

การจัดการทุนทางวัฒนธรรมสู่ลานกิจกรรมวัฒนธรรมส่งเสริมพลังอำนาจละมุนภายใต้โครงการยุทธศาสตร์ฯมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

การดำเนินงานของโครงการ การจัดการทุนทางวัฒนธรรมสู่ลานกิจกรรมวัฒนธรรมส่งเสริมพลังอำนาจละมุน (Soft Power) เพื่อฟื้นฟูและยกระดับเศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์ ณ ลานกิจกรรม อาคาร 38 คณะมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ วันที่ 14-15 สิงหาคม 2567 นั้น ปรากฏผลดังนี้

ผลผลิต/ผลลัพธ์/ผลกระทบที่เกิดขึ้นของโครงการ

1. ผลผลิต/ผลลัพธ์/ผลกระทบ

เป้าหมายที่ระบุในแผนกิจกรรม/โครงการ	ผลงานที่ปฏิบัติได้จริง
ผลผลิต 1. ได้ทราบทุนวัฒนธรรมที่ส่งเสริมพลังอำนาจละมุน (Soft Power)	การนำเสนอข้อมูลทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย-กูย ไทย-เขมร และไทย-ลาว เกี่ยวกับพิธีกรรมการรักษาโรคของชุมชน ในพิธีกรรมแกลมอ พิธีกรรมมะม็วต และพิธีกรรมรำผีแถน
2. ข้อมูลการรวบรวมวัฒนธรรมที่ส่งเสริมพลังอำนาจละมุน (Soft Power)	ชุดการนำเสนอข้อมูลพิธีกรรมการรักษาโรคของชุมชน 3 ชุด พิธีกรรมแกลมอ พิธีกรรมมะม็วต และพิธีกรรมรำผีแถน ในรูปแบบเอกสารและการนำเสนอสาธิตการประกวดพิธีกรรมทั้ง 3 รูปแบบ
3.ตลาดวัฒนธรรมฟื้นฟูและยกระดับเศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์	ขยายผลการนำเสนอการแสดงในเวทีกลางของงานตลาดบ้านราชภัฏในช่วงภาคค่ำ วันที่ 15 สิงหาคม 2567
ผลลัพธ์ 1. ข้อเสนอแนะเชิงนนโยบาย เรื่อง วัฒนธรรมที่ส่งเสริมพลังอำนาจละมุน (Soft Power) 1 เรื่อง	จัดทำข้อเสนอแนะรูปแบบของพิธีกรรมที่ส่งเสริมพลังอำนาจละมุน (Soft Power) 3 เรื่อง พิธีกรรมแกลมอ พิธีกรรมมะม็วต และพิธีกรรมรำผีแถน
2. เกิดองค์ความรู้เรื่องวัฒนธรรมที่ส่งเสริมพลังอำนาจละมุน (Soft Power)	องค์ความรู้ที่เผยแพร่ในเว็บไซต์ของสำนักศิลปะและวัฒนธรรม จำนวน 3 เรื่อง คือ พิธีกรรมแกลมอ พิธีกรรมมะม็วต และพิธีกรรมรำผีแถน ทั้งรูปแบบภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว

เป้าหมายที่ระบุในแผนกิจกรรม/โครงการ	ผลงานที่ปฏิบัติได้จริง
3. เกิดเครือข่ายการทำงานการให้บริการข้อมูลทางวัฒนธรรม	ได้รับการร่วมมือจากการสนับสนุนวิทยากรจากกลุ่มพิธีการศพที่ได้รับพระราชทาน สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ ศูนย์ปฏิบัติธรรมวัดกลางสุรินทร์ บ้านละเอาะ ต.เฉนียง และวัดบ้านประปืด ต.เมืองที
ผลกระทบ 1. ด้านสังคม	คือ เด็กเยาวชน นักเรียน บุคลากรมหาวิทยาลัย และผู้ประกอบการค้าได้เข้าร่วมกิจกรรมลานกิจกรรมวัฒนธรรมส่งเสริมพลังอำนาจละมุน (Soft Power) รับชมการนำเสนอข้อมูลพิธีกรรมการรักษาโรคของชุมชน 3 ชุด พิธีกรรมแกลมอ พิธีกรรมมะม็วต และพิธีกรรมรำผีแถน ณ ลานกิจกรรมหน้าอาคาร 38 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

2. ตอบโจทย์ด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการศึกษา

เศรษฐกิจ พิธีกรรมมะม็วต	ภายหลังจากการแสดงสาธิตจบลงได้มีการถ่ายทอดออกอากาศในช่องทางของสื่อโซเชียล Facebook ,Youtube , Line ได้มีกลุ่มFCของผู้ทำการถ่ายทอดสดได้ติดต่อว่าจ้างไปแสดงที่อำเภอลำดวน 1 ชุดการแสดง ในราคา 10,000 บาท
สังคม ทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย-กูย ไทย-เขมร และไทย-ลาว เกี่ยวกับพิธีกรรมการรักษาโรคของชุมชน	คือ เด็กเยาวชน นักเรียน บุคลากรมหาวิทยาลัย และผู้ประกอบการค้าได้เข้าร่วมกิจกรรมลานกิจกรรมวัฒนธรรมส่งเสริมพลังอำนาจละมุน (Soft Power) รับชมการนำเสนอข้อมูลพิธีกรรมการรักษาโรคของชุมชน 3 ชุด พิธีกรรมแกลมอ พิธีกรรมมะม็วต และพิธีกรรมรำผีแถน ณ ลานกิจกรรมหน้าอาคาร 38 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มีผู้เข้าชม จำนวน 165 คน จาก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โรงเรียนบวรประยุตวิทยา วัดพรหมสุรินทร์ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 1-3 และผู้ประกอบการร้านค้าที่มาจำหน่ายสินค้าในตลาดบ้านราชภัฏ

ปัญหาอุปสรรค แนวทางการปรับปรุงพัฒนาโครงการ

1. ปัญหาและอุปสรรค

1.1 การจัดทำเสนอกิจกรรมดังกล่าวอยู่ในช่วงฤดูฝนทำให้เป็นอุปสรรคสำหรับการเตรียมสถานที่

1.2 กำหนดการอยู่ในช่วงที่มีกิจกรรมอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัยจัดขึ้นพร้อม ๆ กันจำนวนหลายโครงการ จึงทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการอาจไม่บรรลุตามแผนงานที่กำหนดไว้

2. แนวทางในการแก้ไข

2.1 เตรียมสถานที่ให้พร้อมโดยเช่าเต้นและเก้าอี้สำหรับบริการให้ผู้เข้าชมได้นั่งอย่างสะดวกสบาย

2.2 เชิญหน่วยงานภายนอกเข้ามาร่วมกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการพัฒนากิจกรรม/งาน/โครงการ หรือการต่อยอดผลงาน ครั้งต่อไป

1. จุดแข็งของโครงการ บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการมีทักษะความสามารถในกิจกรรมที่จัดทำขึ้นทำให้สามารถวางแผนการทำงานได้อย่างรอบคอบและสามารถเชิญภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกมาสร้างบทบาทให้เกิดภาพงานที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของตัวชี้วัดโครงการได้

2. จุดอ่อนของโครงการและโอกาสการพัฒนา การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมอยู่ในเวลาที่จำกัด คณะทีมงานขาดการประชาสัมพันธ์ให้สังคมได้รับทราบ

ถอดบทเรียนสร้างองค์ความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมโครงการ

การถอดบทเรียนตามกระบวนการเชิงระบบโดยการเชิญวิทยากรที่มีประสบการมาร่วมกิจกรรมดังนี้ 1) พระอธิการสมชาย สำโร เจ้าอาวาสวัดบ้านประปืด ตำบลเมืองที อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 2) นายประสงค์ จักรคำ อดีตผู้ตรวจการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 3) นายภชรรัมพณีนิล เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิธี กลุ่มงานพิธีศพที่ได้รับพระราชทาน สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ 4) นายพิชัย ก่อแก้ว เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิธี กลุ่มงานพิธีศพที่ได้รับพระราชทาน สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ และ5) นายไพโรจน์ เทพสุนทร เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิธี กลุ่มงานพิธีศพที่ได้รับพระราชทาน สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ สามารถสรุป องค์ความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ได้ดังนี้

1. กรูเกร์ เกร์ = มรดก / เกร์ก็วล = มรดกตกทอด กรูเกร์ มรดกที่ไม่ใช่ทรัพย์สินที่ซื้อขายได้ แต่เป็นมรดกที่สืบทอดทางจิตวิญญาณอำนาจเหนือธรรมชาติ "มะม็วต" กรูเกร์เป็นคำเรียกมะม็วตต้นตระกูลที่ได้รับการสืบทอดกันต่อ ๆ มาจนถึงรุ่นปัจจุบัน มีลักษณะการแต่งการที่โดดเด่น เช่น นุ่งผ้าไหมต่อปะโบล พาดผ้าสไบเฉวี่ยงบ่าโทนสีแดงชมพู สวมเล็บเงิน และร่ายรำในบทเพลงที่มีทวงทำนองช้า และอุปกรณ์การแต่งกายเหล่านี้ก็จะได้รับการสืบทอดส่งต่อกันมาเพื่อใช้ในการ

ประกอบพิธี หากแต่ว่าเกิดการชำรุดเสียหายก็จะมีการซ่อมแซมและจัดทำขึ้นใหม่เพื่อทดแทนเพื่อใช้ในพิธีกรรมการร่ายรำอันศักดิ์สิทธิ์ “มะม็วต”

2. ปะกำ ในวัฒนธรรมอีสานใต้ ปะกำ ตามความเชื่อของชาวอีสานใต้ ทั้งชาติพันธุ์ไทยเขมรและชาติพันธุ์ไทยกูย รวมถึงคนลาวบางกลุ่ม เชื่อว่า ปะกำ คือ ครูแห่งศาสตร์แขนงต่างๆ ส่งต่อผ่านกันมาในสายตระกูล แต่ละตระกูลก็จะมีปะกำที่แตกต่างกัน เช่น ปะกำตำแร็ย(ช้าง) ปะกำแซะ(ม้า) ปะกำซะน็อบ(ถลุงเหล็ก) ปะกำกำเพลิง(ปืนไฟ) ปะกำกำเม็ต (มีด) ปะกำจะแกเปรียน(หมาพราน) ปะกำเปรียน(พราน) ปะกำขมุม(ผึ้ง) เป็นต้น ซึ่งแต่ละครูปะกำ ก็จะมีระเบียบวิธีการนับถือและปฏิบัติที่ต่างกัน เพราะปะกำแต่ละอย่างคือ มรดกที่สืบทอดมาในแต่ละสายตระกูล ปะกำเป็นเหมือนวรรณะที่สืบทอดกันว่าในแต่ละตระกูลมีหน้าที่อะไร เชี่ยวชาญด้านใด

ในส่วนของขั้นตอนการลงปะกำในพิธีกรรมมะม็วต ครูปะกำมีหลายประเภทเช่น ปะกำช้าง ม้า ปะกำถลุงเหล็ก ปะกำผึ้ง ปะกำพราน ฯลฯ การเล่นปะกำช้างม้า ถลุงเหล็ก และปะกำผึ้ง ในส่วนของปะกำช้างม้านั้นเป็นการจำลองออกคล้องช้างม้าในป่า และต้องคล้องช้างม้ากลับมาให้ได้ เพื่อนำมาในปะรำพิธีแสดงถึงการนำความร่มเย็น ความดีงามมาสู่ผู้ประกอบพิธี

3. การแสดงสาธิต “พิธีกรรมโจลมะม็วต พิธีกรรมมะม็วต”

พิธีแห่งความเชื่อและศรัทธารักษาความเจ็บป่วยของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย-เขมร “โจลมะม็วต” คือ พิธีกรรมการรักษาผู้ป่วยโดยการทรงเจ้า ซึ่งเป็นพิธีกรรมของคนไทยเชื้อสายเขมรในภาคอีสาน ในอดีตชุมชนชาวไทยเชื้อสายเขมรจะร่วมกันจัดงานพิธีกรรมโจลมะม็วต ในช่วงเดือน 3 แคเมียกทมองค์ประกอบของพิธีโจลมะม็วต เป็นพิธีกรรมที่สร้างความเป็นสิริมงคลให้คนในครอบครัว และชุมชน โดยชาวบ้านจะช่วยกันจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของพิธีได้แก่ กรูมะม็วต(ครูมะม็วต),ตะสาล(ปะรำพิธี), บายเสร็ย(บายศรี),เครื่องสังเวยบูชา,ผ้าไหมเครื่องนุ่งห่ม, วงดนตรีประกอบพิธีกรรมเช่น วงกันตรึม วงมโหรี และวงปี่พาทย์ เป็นพิธีที่มีลักษณะของการรักษาความเจ็บป่วยด้วยเสียงดนตรี โดยอาศัยการร่ายรำประกอบการบรรเลงดนตรีประกอบ จนกระทั่งเป็นประเพณีประจำปีของชุมชน

4. การแสดงสาธิต “พิธีกรรมรำผีแถน”

กลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว มีความเชื่อในเรื่องของผี โดยเชื่อกันว่าที่เกิดเหตุการณ์อันแปลกประหลาด หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติ ล้วนแล้วแต่เกิดจากความไม่พึงพอใจของผีสางเทวดาต่าง ๆ และจากความเชื่อดังกล่าวจึงทำให้เกิดการจัดพิธีบวงสรวงบูชากราบไหว้ผี และการรำผีแถน ก็ถือเป็นหนึ่งในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องผี โดยการรำผีแถน หรือ ผีฟ้า ถือเป็นพิธีกรรมในการรักษาผู้ป่วยกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว โดยที่เชื่อกันว่าผีฟ้าหรือผีแถนเป็นเทวดาที่มีอำนาจเหนือสรรพสิ่ง จึงสามารถช่วยดลบันดาลให้แก่มนุษย์ที่มีความเดือดร้อนจากอาการเจ็บปวดได้ เพราะผู้คนเชื่อว่าที่มนุษย์เราเจ็บป่วย เนื่องจากไปละเมิดต่อผีและบรรพบุรุษ ดังนั้นลักษณะของพิธีกรรม จึงเป็นการเซ่นไหว้หรือบวงสรวงเพื่อเป็นการวิงวอนขอต่อเทพเทวดา ผีฟ้า ให้ช่วยทำให้หายจากโรคภัย นอกจากนี้ยัง

รวมไปถึงขอให้ช่วยในเรื่องของการป้องกันภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นด้วย ผีแถนจะมีระดับชั้นที่แตกต่างกันออกไป แต่ที่มีศักดิ์มากที่สุดจะถูกเรียกกันว่า “แถนหลวง” ที่เชื่อว่าเป็นพระอินทร์ และหากต้องการร้องขอสิ่งใดจากผีแถนหลวง ต้องใช้ “กลองกิ่ง” ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สืบทอดกันมานาน โดยเชื่อว่าเมื่อเสียงกลองลั่นถึงหูผีแถน ผู้ตีก็จะสามารถขอสิ่งใดก็ได้ แต่โดยส่วนใหญ่มักจะทำการตีก่อนออกเดินทางเพื่อขอให้ผีแถนหลวงช่วยคุ้มครองให้เดินทางปลอดภัย เป็นต้น

ในการบวงสรวงเพื่อช่วยรักษาผู้ที่มีอาการเจ็บป่วย ต้องมีการอัญเชิญผีฟ้าหรือผีแถนมาสถิตอยู่ในร่างคนทรง และในการรำผีแถนของชาวอีสานจะมีองค์ประกอบทั้งหมด 4 ส่วนที่มีความสำคัญ ซึ่งแล้วแต่วัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ แต่จะมีองค์ประกอบในพิธีกรรมที่เหมือนกัน ดังนี้

1. “หมอลำ”หรือในบางพื้นที่เรียก “ครูบาท” คือ ร่างทรงหมอรำผีฟ้าหรือรำผีแถน ผู้มีหน้าที่เป็นผู้สื่อสาร/ต่อรองกับผีให้แก่ผู้ป่วย โดยผู้ที่จะเป็นหมอลำต้องสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และส่วนมากจะเป็นเพศหญิง มีหน้าที่ประกอบพิธีกรรมเพื่อรักษาผู้ป่วย และขอขมาพญาแถนให้ปกป้องคุ้มครองคนในชุมชน
2. “หมอแคน” หรือในบางพื้นที่เรียก “หมอม้า” คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป่าแคนให้จังหวะในการประกอบพิธีกรรม โดยต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้มีประสบการณ์และมีความอดทน เนื่องจากการประกอบพิธีกรรมใช้เวลานานเป็นวัน และส่วนมากจะเป็นเพศชาย ไม่เพียงการทำนายว่าผู้ป่วยจะหายหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับการเป่าแคนของหมอแคน
3. “ผู้ป่วย” คือ ผู้ที่มีอาการป่วยจากโรคใดโรคหนึ่งหรือโรคที่เกิดจากสิ่งลี้ลับ
4. “เครื่องคาย”หรือ “เครื่องเซ่น”คือ เครื่องคาวะบูชาที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมบูชาแถน ผี ครูบาอาจารย์ และผู้ที่เคารพบูชาเพื่อความเป็นสิริมงคลหรือเพื่อเป็นการขอขมา และเพื่อเป็นการอัญเชิญผีแถนลงมา เช่น การห่อข้าวต้มกล้วย ร้อยมาลัยดอกไม้ เป็นต้น

สุดท้ายแล้ว แม้ว่าในแต่ละพื้นที่จะมีชื่อเรียกหรือองค์ประกอบที่ใช้ในการประกอบพิธีที่แตกต่างกัน แต่ก็สามารถแสดงให้เห็นได้ถึงความเชื่อในเรื่องของการนับถือผีที่มีความเหมือนกันของชาวอีสาน นอกจากนี้การรำผีแถนถือเป็นการอนุรักษ์และสืบสานประเพณี วัฒนธรรม และสร้างจิตสำนึกด้านความกตัญญูมาตั้งแต่โบราณกาลให้คงอยู่ต่อไปอีกชั่วอายุคน โดยมีคติเตือนใจที่ว่า “คนไม่เห็น ผีเห็น” นั่นเอง

5. การแสดงสาธิต “พิธีกรรมแกลมอ”

พิธีกรรมแกลมอ(แกล-มอ) ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกูย(กวย) มีที่มาจากพิธีกรรมตามความเชื่อในการรักษาผู้เจ็บไข้ได้ป่วย โดยการฟ้อนรำประกอบดนตรีเพื่อบำบัดปัดเป่าสิ่งชั่วร้ายและขอขมาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ได้ล่วงเกิน ซึ่งเชื่อว่าเป็นที่มาของการเจ็บป่วยนั้น

พิธีกรรมแกลมอ เป็นพิธีกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกูย เรียกตามภาษาถิ่นว่า แกลมอ แกลมอมีมาตั้งแต่เมื่อใดไม่มีหลักฐานปรากฏที่แน่ชัด ทราบแต่เพียงว่าพิธีกรรมเหล่านี้มีมานานแล้ว ชาวไทยกูย

รับถ่ายทอดต่อเนื่องกันมาอีกทอดหนึ่ง และปฏิบัติมาโดยตลอดจนกระทั่งทุกวันนี้ โดยจัดขึ้นเนื่องใน 3 โอกาส คือ

1. เพื่อเป็นการเคารพครูบาอาจารย์ ปู่ยา ตายายที่เคารพ เมื่อถึงวันสำคัญในรอบปีก็ดำเนินพิธีกรรมขึ้นปีละ 1 ครั้ง ในวันขึ้น 8 หรือ 15 ค่ำ เดือนยี่ของทุกปี

2. บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถบันดาลทุกข์สุข เชื่อว่าผู้ที่เคารพกราบไหว้ จะทำให้ครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อเกิดเหตุไม่ดีกับสมาชิกในครอบครัว ญาติ มีการเจ็บป่วย จะมีการบนบาน เมื่อได้ตามที่บนบานไว้จึงจัดพิธีแก้บน

3. การประกอบพิธีกรรมเพื่อรักษาผู้ป่วย ซึ่งเป็นการอัญเชิญดวงวิญญาณของบรรพบุรุษมาให้ความช่วยเหลือ ขอคำแนะนำผ่านล่าม หรือคนทรงเพื่อหาสาเหตุของการเจ็บป่วย และหาทางรักษาตามความเชื่อ

บทสรุป (Conclusion)

ทุนวัฒนธรรมตามความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์พื้นถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มชาติพันธุ์ไทย-เขมร มีพิธีกรรมมะม็วต กลุ่มชาติพันธุ์ไทย-ลาว มีพิธีกรรมรำผีแถน กลุ่มชาติพันธุ์ไทย-กูย มีพิธีกรรมแกลมอ เป้าหมายของการประกอบพิธีกรรมรักษาโรค เสริมสร้างกำลังใจของผู้ป่วย สื่อสารถึงผีหรือเทพเคารพของกลุ่มชาติพันธุ์ของตน รูปแบบการนำเสนอมี 3 รูปแบบ คือ 1) การจัดปรำพิธีเครื่องเซ่นไหว้ 2) การฟ้อนรำประกอบดนตรี และ 3) บทกล่าวหรือบทสวดอ้อนวอนเพื่อสื่อสารหรือส่งสารความต้องการ

พิธีกรรมกับจริยธรรมในสังคม สังคมส่วนใหญ่แม้จะมีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนาก็ตาม แต่คนบางส่วนของสังคมก็ยังคงมีความเชื่อในเรื่องที่เร้นลับ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีมาช้านานในสังคม โดยทั่วไปความเชื่อมักจะมีเรื่องของความผูกพันกันของคนในสังคมแฝงอยู่ และสะท้อนออกมาในรูปแบบของพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งการประกอบพิธีกรรมนั้นต้องอาศัยความร่วมแรงร่วมใจของคนในชุมชน เพื่อให้สังคมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่แม้กระนั้นในส่วนของคนแต่ละคนมักมีความเชื่อ และศรัทธาต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันออกไป จนนำไปสู่การประกอบพิธีกรรมตามรูปแบบความเชื่อของแต่ละคน และไม่ว่าจะเป็นพิธีกรรมประเภทใด ๆ ก็ตามล้วนแต่มีสารัตถะอยู่ที่การเสริมสร้างความดีงาม และความบริสุทธิ์แห่งความคิดของผู้ร่วมพิธีกรรมเป็นพื้นฐาน เป็นต้นว่า การกราบไหว้หรือบูชาพระรัตนตรัย ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนาเพื่อเสริมสร้างกำลังใจและความเป็นสิริมงคลให้แก่ตน

การประกอบพิธีกรรมเพื่อความเป็นสิริมงคลและเพื่อความสุขความเจริญในหมู่บ้าน ถือว่าเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวบ้านในยามที่มีปัญหา เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในหมู่บ้าน และเป็นพิธีกรรมที่ให้ชาวบ้านได้หนีจากความเจ็บปวดทางใจได้ทางหนึ่งพบคุณค่าของพิธีกรรม อยู่ 3 ประการ

คือ 1) เป็นพิธีกรรมที่สร้างเอกลักษณ์ให้กับท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน 2) เป็นพิธีกรรมหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ป่วย และ 3) เป็นเครื่องมือในการรวมตัวกันของลูกหลานและความสามัคคีของคนในหมู่บ้าน

เอกสารอ้างอิง (References)

นิคม สุวพงษ์. (2565). "การถอดบทเรียน : เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนร". **วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์**. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565.

นายประสงค์ จักรคำ (15 สิงหาคม 2567, สัมภาษณ์) อดีตผู้ตรวจการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ศูนย์ปฏิบัติวัดกลาง บ้านละเอาะ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

นายภชร รัมพณีนิล (15 สิงหาคม 2567, สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิธี กลุ่มงานพิธีศพที่ได้รับพระราชทาน สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์.

นายพิชัย ก่อแก้ว (15 สิงหาคม 2567, สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิธี กลุ่มงานพิธีศพที่ได้รับพระราชทาน สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

นายไพโรจน์ เทพสุนทร (15 สิงหาคม 2567, สัมภาษณ์) เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานพิธี กลุ่มงานพิธีศพที่ได้รับพระราชทาน สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

พระอธิการสมชาย สำโร (15 สิงหาคม 2567, สัมภาษณ์) เจ้าอาวาสวัดบ้านประปืด ตำบลเมืองที อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

Aitken, M., et al. How to Make a Nation: A Monocle Guide. Berlin : Gestalten, 2016.

“Best Countries - Thailand”. U.S. News Best Countries, U.S. News, Retrieved December 7, 2016 (online).Available: www.usnews.com/news/best-countries/thailand.

Nye, J. (1990). **Soft Power.** Foreign Policy, No. 80, 153-171.

การจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้ จังหวัดสุรินทร์

Cultural Capital Management for Enhancing Community Economy and Revival Cultural Way of Thung Kula Ronghai in Surin Province.

พีรวัส อินทวี[1] ฉลอง สุขทอง[2] ประดิษฐ์ ชื่นบาน[3] อัชราพร สุขทอง[4] วิจิตรา โพธิสาร[5] สุภาวดี หลวงกลาง[6] ชนาวัฒน์ จอนจอหอ[7] และพิพัฒน์ วิถี[8]

Peerawas Intawee[1], Chalong Suktong[2], Pradit Chunban[3], Acharapon Suktong[4], Wijitra Phoatisan[5], Supawadee Hoangklang[6], Chanawat Jonhjoahoa[7], and Phiphat Withee[8]

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อการบริหารจัดการทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ และเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ให้ยั่งยืน พื้นที่วิจัยกำหนดศึกษาในเขตตำบลทุ่งกุล อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ กลุ่มเป้าหมายได้แก่ 1) ผู้นำชุมชน 2) ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) ผู้นำประกอบพิธีกรรม 4) ตัวแทนหน่วยงานทางราชการ 5) ตัวแทนชาวบ้าน เครื่องมือวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ กระบวนการมีส่วนร่วม ประชุมวิเคราะห์ สำรวจ แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์แบบมีเค้าโครง จัดระบบองค์ความรู้ทุนวัฒนธรรมและถอดบทเรียน พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมและบริการทางวัฒนธรรม และจัดงานประเพณี

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นบริเวณมี 3 กลุ่มชาติพันธุ์คือ ชาวกูย ชาวเขมร และชาวลาว มีตำนานเรื่องเล่า 2 เรื่อง คือ

[1]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ peerawasint@gmail.com

[2]มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ chalongsuktong@gmail.com

[3]คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ praditchuenban2009@gmail.com

[4]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ autcharapron2510@gmail.com

[5]คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ wijittra.po@gmail.com

[6]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ SupawadeeLuangklang@gmail.com

[7]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ chanawat.j@srru.ac.th

[8]สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ phiphat.withee@gmail.com

ตำนานทุ่งกุลาร้องไห้ และตำนานพ่อค้าชาวกุลา มีประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญได้แก่ ประเพณีบุญกุมข้าวใหญ่ ประเพณีทำบุญวันมาฆบูชา ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีเซ่นผีตาแฮกและลงแรกไร่นาเอาฤกษ์มงคล ประเพณีทำบุญวันวิสาขบูชา ประเพณีวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา บุญเลี้ยงเพลฟังพระสวดพระปาติโมกข์ บุญข้าวประดับดิน เทศกาลแซนโฎนตา ประเพณีทอดกฐิน ประเพณีส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่

2. การบริหารจัดการทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ มีทุนทางวัฒนธรรมจำนวนทั้งหมด 50 ทุน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ 1) จับต้องได้ จำนวน 44 ทุน และ 2) จับต้องไม่ได้ จำนวน 6 ทุน

3. ยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ให้ยั่งยืน พบว่า ผลิตภัณฑ์ 2 ประเภท คือ ผลิตภัณฑ์ทางทุนวัฒนธรรม และบริการทางวัฒนธรรม ศิลปะการแสดง ชุด “เรือมจูนบายเบญ” (รำส่งข้าวบุญเดือนสิบ)

4. การจัดงานประเพณีแซนโฎนตาวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้ พบว่า ผู้ชมงาน มีจำนวน 300 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาสูงสุดมัธยมปลาย/ปวช. มีอาชีพนักเรียนนักศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท และมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในจังหวัดที่จัดงานเทศกาล ต้นทุนการจัดงานประเพณีแซนโฎนตาวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้โดยจำแนกตามประเภทค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น 600,000 บาท พบว่าค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าจัดกิจกรรมฝึกอบรม ฝึกซ้อมคิดเป็นร้อยละ 26.67 การจัดกิจกรรมดังกล่าวสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้มากกว่าต้นทุนในการดำเนินงาน เมื่อพิจารณา Benefit Cost Ratio มีค่าเท่ากับ 1.16 และผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ (Keywords) : การจัดการ, ทุนวัฒนธรรม, ยกระดับ, ฟื้นฟู, ทุ่งกุลาร้องไห้

Abstract

This research aims to study and analyze cultural capital in the arear of Thung Kula Ronghai, Surin Province, for the management of cultural capital in the area of Thung Kula Ronghai, Surin Province, to enhance the community economy and revive the cultural way of life of Thung Kula Ronghai, Surin Province to be sustainable. The area research was designated to study in Thung Kula Subdistrict, Tha Tum District, Surin Province. It was a mixed research method, both qualitative and quantitative. The target groups were as follows 1) community leaders, 2) local wisdom, Local wisdom 3) Ritual leaders, 4) Representatives of government agencies, 5) Village representatives. Research instruments were included interviews, participatory processes, analysis

meetings, surveys, evaluation forms, structured interview forms, organizing cultural capital knowledge and lessons learned, developing cultural products and cultural services, and organizing traditional events.

The results showed as follows:

1. A study and analysis of cultural in the Thung Kula Ronghai area, Surin Province. Local History, there are three ethnic groups in the area: the Kui, the Khmer, and the Lao. There are two legends: the Thung Kula Ronghai legend and the Kula merchant legend. There are important cultural traditions, such as the Big Rice merit Festival, the Makha Bucha Day merit Festival, the Songkran Festival, traditions such as ‘Phi Ta Haek’ and ‘Long Rae Na’ for good luck, the Vesakha Bucha Day merit Festival the Asarnha Busha Day and Buddhist Lent, the Lunch merit Festival and listen to Buddhist monks chanting the Patimokkha , the Rice Decoration Festival, the San DonTa festival, the Katin Robe Offering festival, and the New Year’s Eve festival.

2. Management of cultural capital in the Thung Kula Ronghai area, Surin Province. There were 50 cultural capitals in total, divided into 2 types: 1) tangible capital 44 capitals, and type 2) intangible capital, 6 capitals.

3. Enhancing the community economy and reviving the cultural way of life of Thung Kula Ronghai, Surin Province to be sustainable, it was found that there are 2 types of products cultural capital products and cultural services, performing arts set; “Reum Jun Bai Ben”(dance)

4. The organization of the Thung Kula Ronghai, San Don Ta cultural festival found that there were 300 participants, most of whom were female, under 20 years old and single, had a high school/vocational certificate, were students, had an average monthly income of not more than 5,000 baht, and had a domicile in the province where the festival was held at. The cost of organizing the Thung Kula Ronghai, San-Don-Ta cultural festival classified by expense were 600,000 baht. The most of the expenses were training and practice accounting for 26.67 percent. Activities organizing can create more economic value than the operating costs. When considering the benefit cost ratio, it was 1.36 and the satisfaction assessment results were at a high level

Keywords: Management, Cultural capital, Enhancing, Reviving, Thung Kula Ronghai.

บทนำ (Introduction)

การมีส่วนร่วมเป็นพลังชุมชนที่มีศักยภาพและทรงพลังต่อการขับเคลื่อนสังคมให้เกิดการพัฒนา ซึ่งแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566-2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (15) (ราชกิจจานุเบกษา. 2566 : 15-1) ระบุว่า พลังทางสังคม กำหนดแผนเพื่อให้เกิดประเด็นสำคัญ คือ 1) การเสริมสร้างทุนทางสังคม เน้นการเปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการรวมตัวของประชากรกลุ่มต่าง ๆ รวมถึงภาคีเครือข่าย ในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมเป็นพลังสำคัญในการจัดการกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมประชาสังคม โดยการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งตนเอง และการจัดการตนเอง การต่อยอดจากรากฐานของสังคมวัฒนธรรมไทยมีทุนเดิมเป็นที่ยกย่องและยอมรับทั่วโลก คือ ความมีน้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รวมทั้งทุนทางศิลปวัฒนธรรมที่ตกทอดมาอย่างยาวนานในประวัติศาสตร์ การดึงพลังต่าง ๆ เหล่านี้ออกมาใช้ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เสมอภาคของประเทศ และนำไปสู่การพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืนบนรากฐานของทุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอยู่ และ2) การรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก เน้นการเตรียมคนและสังคมเชิงรุกให้คนทุกช่วงวัยตระหนัก มีความรอบรู้ และความพร้อมรองรับการเป็นสังคมสูงวัยในทุกมิติ ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อม เพื่อให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและเป็นพลังในการพัฒนาครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศให้นานที่สุด รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังสังคมด้วยการถ่ายทอดประสบการณ์และภูมิปัญญาให้กับประชากรรุ่นอื่น ๆ

การนำเอาทุนวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนมาสร้างกรอบแนวคิดเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามแนวทางของ Pierre Bourdieu นักวิชาการด้านสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศส ซึ่งเป็นผู้นำเสนอแนวคิดเรื่องดังกล่าวว่า เป็นมรดกที่สืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง สามารถเปลี่ยนรูปได้ มีลักษณะทั้งที่สัมผัสได้และสัมผัสไม่ได้ ในด้านหนึ่งทุนทางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดตำแหน่งทางสังคม (Position) และความเป็นไปได้ของผู้กระทำที่หลากหลายในขอบเขตพื้นที่หรือแวดวงต่าง ๆ Bourdieu ได้แบ่งรูปแบบแบบย่อยของทุนทางวัฒนธรรมออกเป็น 3 รูปแบบ คือ (1) Objectified Form ได้แก่ ทุนทางวัฒนธรรมที่อยู่ในรูปแบบของวัตถุ เช่น หนังสือ รูปภาพ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ฯลฯ ที่ปัจเจกบุคคลครอบครองเป็นเจ้าของ (2) Institutionalized Form ได้แก่ ทุนทางวัฒนธรรมที่อยู่ในรูปแบบของสถาบัน เช่น คุณภาพหรือชื่อเสียงของสถาบันการศึกษา และ (3) Embodied Form ได้แก่ สมรรถนะด้านวัฒนธรรมของปัจเจกบุคคล เช่น ความสามารถหรือความรอบรู้ที่จะพูดเรื่องศิลปะ การมีบุคลิกที่สง่างาม สามารถวางท่าได้อย่างงดงาม (ยานุมาศ สร้อยเสือ. 2551 : 22)

จากประวัติศาสตร์การเข้ามาของชาวกุลาได้เดินทางผ่านเส้นทางบริเวณทุ่งกว้างตรงนี้ มีชื่อว่า ทุ่งกุลาร้องไห้ ซึ่งเขตทุ่งกุลาร้องไห้เป็นที่ราบขนาดใหญ่ มีพื้นที่ประมาณกว่า 2,000,000 ไร่ มีอาณาบริเวณครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัด คือ จังหวัดสุรินทร์ ในเขตอำเภอชุมพลบุรี และอำเภอท่าตูม จังหวัดยโสธรในเขตอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดมหาสารคามในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดบุรีรัมย์ ในเขตอำเภอพุทไธสงและจังหวัดร้อยเอ็ด ในเขตอำเภอปทุมรัตต์ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอสุวรรณภูมิ และ อำเภอโพนทราย ในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้นั้นมีทั้งกล่าวคนลาวและกลุ่มคนเขมรปะปนกัน ซึ่งกลุ่มคนในวัฒนธรรมเขมรตั้งชุมชนที่บ้านตาหยวก (2347) บ้านไพรขลา (ราวปี 2398-2429)และชุมชนบ้านเมืองเสือ (ก่อน 2475) เป็นต้น กลุ่มคนเขมรมีความโดดเด่นด้านความเชื่อดั้งเดิมในการนับถือผีที่สัมพันธ์กับแหล่งน้ำ โดยปรากฏให้เห็นการตั้งศาลบูชาผีบรรพบุรุษที่มีนามว่า “หลวงอุดม” ใกล้กับแหล่งน้ำธรรมชาติในชุมชน เช่น ที่ชุมชนไพรขลาศาลบูชาตั้งอยู่บริเวณหนองน้ำที่ชื่อว่า “หนองช้างตาย” ด้วยมีความเชื่อว่าแหล่งน้ำดังกล่าวมีความสำคัญด้านนิเวศวิทยาทางเศรษฐกิจเพื่อการดำรงชีพมาตั้งแต่บรรพบุรุษ สัญลักษณ์ในการตั้งศาลบูชาหลวงอุดมไว้บริเวณใกล้กับแหล่งน้ำ ให้ความหมายว่าแหล่งน้ำที่มีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตของคนกลุ่มนี้ (ประสพสุข ฤทธิเดช. 2550 : 159 อ้างถึงในนราวิทย์ ดาวเรือง. 2564 : 49)

จากหลักการและเหตุผลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญและสามารถนำมาสร้างเป็นกรอบวิจัยเพื่อพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมผลักดันให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชนโดยการนำเอาประเพณีแซนโฎนตาและไหว้ศาลปู่อุดมมาสร้างกิจกรรมยกระดับเศรษฐกิจชุมชนด้วยกลไกขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายในพื้นที่ต้นแบบการยกระดับเศรษฐกิจชุมชน และส่งมอบนวัตกรรมเชิงกระบวนการแก่หน่วยงานในชุมชนเพื่อเป็นนโยบายการมีส่วนร่วมเพื่อการยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ให้ยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนในบริเวณตำบลทุ่งกุลานั้นได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้สนใจทำวิจัยเรื่อง การจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อการศึกษาวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อการบริหารจัดการทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ให้ยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เริ่มตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม 2567 ถึง 2 มกราคม 2568 รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ กลุ่มเป้าหมายได้แก่ 1) ผู้นำชุมชน 2) ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) ผู้นำประกอบพิธีกรรม 4) ตัวแทนหน่วยงานทางราชการ 5) ตัวแทนชาวบ้าน เครื่องมือวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ กระบวนการมีส่วนร่วม ประชุมวิเคราะห์ สำรวจ แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์แบบมีเค้าโครง จัดระบบองค์ความรู้ทุนวัฒนธรรมและถอดบทเรียน พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมและบริการทางวัฒนธรรม และจัดงานประเพณี/เทศกาล และสามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

Input	Process	Output	Outcome/Effect
1. ทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ 2. การบริหารจัดการทุนวัฒนธรรม 3. การยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรม	1. วิธีดำเนินงานวิจัยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) ที่เน้นวิธีการศึกษาแบบประวัติศาสตร์บอกเล่า (Oral History) มีวิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลโดยการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) และการลงพื้นที่ภาคสนาม (Fieldwork) วิเคราะห์ SWOT โดยใช้กิจกรรม ดังนี้ 1. ศึกษาทุนวัฒนธรรมพื้นที่ทุ่งกุลา จังหวัดสุรินทร์ 2.การจัดเวทีเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย	1. จำนวนทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ 2. การบริหารจัดการทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ 3. การยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ให้ยั่งยืน	สร้างชุมชนให้เกิดการอนุรักษ์ทุนวัฒนธรรมการฟื้นฟูทุนวัฒนธรรมประยุกต์ทุนวัฒนธรรมและการสร้างรูปแบบการจัดการทุนวัฒนธรรมเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ภายใต้วิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ผ่านแนวคิดและการลงมือทำในงานวิจัยนี้ Cultural Economy เป็นเป้าหมายเชิงมูลค่า, Local Consciousness เป็นเป้าหมายเชิงคุณค่า, ส่วน Area-Based Development เป็นองค์รวมที่งานเทศกาลวัฒนธรรม จะส่งผลต่อการ

Input	Process	Output	Outcome/Effect
	2. การบริหารจัดการทุนวัฒนธรรม 3. จัดประเพณี/เทศกาลเพื่อการยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้		พัฒนาพื้นที่ ให้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นทุ่งกุลาร้องไห้ ความเป็นท้องถิ่นของทุ่งกุลาเห็นได้จากการเป็นบริเวณท้องทุ่งราบที่มีน้ำท่วมถึงในฤดูฝนแต่กลับแห้งแล้งเต็มไปด้วยทุ่งหญ้าและสายในฤดูแล้งลำน้ำที่หล่อเลี้ยงชุมชนมนุษย์ในบริเวณนี้ก็ไม่ใช่ลำน้ำมูลและลำน้ำชี หากเป็นลำน้ำลำห้วยสายเล็ก ๆ ที่ไหลมาจากที่สูงทางฝั่งใต้ของลำน้ำชี ผ่านท้องทุ่งกุลาไปรวมกับลำน้ำมูลทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ลำพลับพลานั้นอาจเรียกได้ว่าเป็นเส้นชีวิตของทุ่งกุลาเพราะไหลผ่านกลางบริเวณทุ่งตามสองฝั่งลำน้ำรวมทั้งลำห้วยที่เป็นสาขา จะมีร่องรอยชุมชนโบราณกระจายทั่วไปที่รู้ว่าเป็นชุมชนโบราณ ก็เพราะมีลักษณะเป็นโคกเนินทั้งที่มีคูน้ำล้อมรอบและไม่มี แต่ทั้งสองแบบนี้มีลักษณะร่วมกันคือ มีเศษภาชนะดินเผามากมายหลายรูปแบบกระจายกันอยู่ตามผิวดิน พบภาชนะดินเผาจำนวนมากเป็นหม้อไหที่ใช้ใส่กระดูกคนตาย ซึ่งสามารถมองเห็นได้ชัดตามเนินดินจะมีแหล่งฝังศพทุกแห่ง นี่ก็คือสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นชุมชน นั่นก็คือผู้คนที่มีชีวิตอยู่ร่วมกันในชุมชน ชุมชนมีน้ำเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำรงชีพ ของผู้คนในชุมชนการจัดการให้มีน้ำใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคตลอดปีเป็นความจำเป็นในเรื่องนี้

มีตำนานท้องทุ่งคือเรื่องตำนานทุ่งกุลาร้องไห้ จากคุณสมศักดิ์ พิศเพ็ง ชาวบ้านหมู่ 7 ตำบลท่าตูม อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ เสนอว่าในสมัยก่อนแถบทุ่งกุลาเคยเป็นทะเลมาก่อน มีเมืองจำปานาคบุรีเป็นเมืองสำคัญ เจ้าเมืองมีธิดาชื่อนางแสนสีและหลานสาวชื่อนางคำแพง ซึ่งมีโฉมงามเป็นที่เลื่องลือในครั้งนั้นมีเมืองบูรพานครเจ้าผู้ครองนครมีโอรสและหลานชายชื่อท้าวฮาดคำโปง และท้าวอุทรเมื่อเรียนสำเร็จอาจารย์ให้ไปต่อสู้กับพญานาค ที่เมืองจำปานาคบุรีแต่ข่าวล่วงรู้ ถึงเจ้าเมืองจำปานาคบุรีจึงขอความช่วยเหลือจากพญานาคผู้รักษาเมืองที่อยู่ในถิ่นนั้นให้มาช่วยกันดันพื้นบาดาลขึ้นมา พญานาคช่วยกันดันพื้นบาดาลจนทะเลแห้งขอดกลายเป็นทุ่งกว้างใหญ่เวิ้งว้างสุดลูกหูลูกตา ต่อมาท้าวฮาดคำโปง และท้าวอุทรเกิดการต่อสู้กันขึ้น เพราะต่างหลงรักนางแสนสีท้าวฮาดคำโปงแพ้สิ้นชีวิต กลายเป็นผีเฝ้าทุ่งชาวบ้านเรียกว่าผีโป่งหรือผีทุ่งศรีภูมิ แต่ผู้วิจัยเคยไปสำรวจที่บ้านไพรขลา ตำบลไพรขลา อำเภอชุมพลบุรี และที่บ้านตาหยวก ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ชาวบ้านเขาจะเล่าลือเรื่องผีตาแสง บริเวณทุ่งกุลาร้องไห้เสมอเขาเล่าว่ามีแสงไฟกลมเท่ากับลูกฟุตบอลเคลื่อนไหวไปมาในทุ่งกุลาร้องไห้เป็นที่น่ากลัวคนที่พบเห็นที่ขวัญอ่อนถึงต้องเรียกขวัญเพื่อให้หายจากความกลัว

ปราณี กล่ำส้ม ได้ตีความจากตำนานท้องทุ่งกุลาอย่างน่าสนใจ กล่าวคือภายหลังมีพ่อค้าเผ่ากุลาเผ่าหนึ่ง นำสินค้าจากอุบลราชธานี ศรีสะเกษ ลงมาขายที่สุรินทร์เดินทางมาถึงอำเภอท่าตูมได้ซื้อครั่งจำนวนมาก แล้วหาบข้ามแม่น้ำมูลไปถึงทุ่งกว้างใหญ่ ขณะเดินอยู่กลางทุ่งพ่อค้าได้มองเห็นเมือง ป่าหลาน (ชาวอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เรียกทุ่งกว้างแห่งแล้งที่สุดกลางทุ่งกุลาร้องไห้ว่า “ทุ่งปู่ป่าหลาน” เล่ากันว่าปู่กับหลานคู่หนึ่ง ลงผลัดกันไปในบริเวณนี้จนกระทั่งอดน้ำถึงแก่ความตายทั้งคู่) ซึ่งอยู่ไกลลิบ แต่พวกพ่อค้าคิดไปว่าอยู่ใกล้ ๆ ช่วงนั้นเป็นช่วงฤดูแล้งซึ่งไม่มีน้ำอาบน้ำดื่มพวกกุลาซึ่งมีความอดทนถึงกับร้องไห้แล้วเทครั่งทิ้งไว้ (ปัจจุบันคือบ้านดงครั่ง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด) จากนั้นก็พากันเดินทางไปต่อจนพ้นทุ่งกว้างเข้าไปในหมู่บ้านชาวบ้านเห็นพ่อค้านำตะกร้ามาจำนวนมากคิดว่ามีสินค้ามาขายจึงพากันมาขอซื้อสินค้าพวกกุลาไม่มีสินค้าจะขายจึงร้องไห้คิดถึงครั่งจำนวนมากที่ทิ้งไว้ด้วยความเสียดายต่อมาชาวบ้านจึงเรียกทุ่งกว้างใหญ่นี้ว่าทุ่งกุลาร้องไห้

ประวัติศาสตร์บ้านตานบ หมู่ 4 อยู่ในเขตการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ใช้ภาษาถิ่นคือภาษาเขมร มีความศรัทธา ความเชื่อ มีพิธีกรรมประจำปี เดือน 3 เดือน 6 ที่ตั้งอยู่เคียงข้างต้นสำโรงใหญ่ชื่อว่า ปู่ตาหลวงอุดม ชาวบ้านนับถือศาสนาพุทธ 100 % ชื่อวัดสว่างธรรมาราม บ้านตานบตั้งอยู่ทางใต้ริมห้วยพลับพลาหรือลำพลับพลา หมายถึง กลุ่มคนที่ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ลำน้ำพลับพลาที่เป็นทรัพยากรร่วมกัน รมิตานนท์ กล่าวว่า การศึกษาและการรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายทางธรรมชาติชีวภาพ จึงไม่ใช่กิจการเฉพาะของนักวิชาการ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเท่านั้น แต่จะต้องเป็นภารกิจร่วมของนักสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ทุกสาขา สาธารณชน และที่ขาดไม่ได้คือ ภูมิปัญญาและความร่วมมือของชาวบ้านผู้มีวิถีชีวิตที่คลุกคลีอยู่กับความหลากหลายทางธรรมชาติ ชีวภาพอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน

ประชาชนที่เข้ามาในพื้นที่เขตตำบลทุ่งกุลานั้นมีความเชื่อมโยงกันหลายภาษาทำให้เกิดการผสมผสานกันระหว่างไทย-ลาว ไทย-เขมร และยังมีกูยปะปนอยู่บางส่วน ประเพณีวิถีวัฒนธรรมดั่งเดิมนั้นจึงเกิดการวิวัฒนาการเป็นจุดร่วมที่รับได้ทั้งสองชาติพันธุ์ ประเพณีวิถีชีวิตที่เป็นความเชื่อต่าง ๆ มีพื้นฐานความคิดมาจากศาสนาพุทธ และมีการผสมผสานกับความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษที่ชาวไทย-เขมรให้ความเคารพยำเกรง และนับถือด้วยความเคร่งครัด ซึ่งสามารถสรุปประเพณีวิถีวัฒนธรรมที่ปรากฏดังนี้ ช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ประเพณีบุญกุมข้าวใหญ่ ช่วงเดือนมีนาคม มีประเพณีทำบุญวันมาฆบูชา ช่วงเดือนเมษายน มีประเพณีสงกรานต์ “ตรั๊กแคแจต” ช่วงเดือนพฤษภาคม มีประเพณีเซ่นผีตาแฮก และลงแรกไร่นาเอาฤกษ์มงคล ช่วงเดือนมิถุนายน มีประเพณีทำบุญวันวิสาขบูชา ช่วงเดือนกรกฎาคม มีประเพณีวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา “บุญชำฮะ” ช่วงเดือนสิงหาคม พิธี

ลงอุโบสถ ทำบุญเลี้ยงเพล ฟังพระสวดพระปาติโมกข์ ช่วงเดือนกันยายน ทำบุญข้าวประดับดิน คาบเกี่ยวกับวันสารทเล็ก (เบ็ณฑ์ตู๊จ) ช่วงเดือนตุลาคม เป็นเทศกาลแซนโฎนตา และนอกจากนั้นในช่วงเดือนตุลาคมนั้นจะตรงกับวันออกพรรษาด้วยมีพิธีตักบาตรเทโวโรหณะ ช่วงเดือนพฤศจิกายน มีประเพณีทอดกฐิน ประเพณีลอยกระทงในวันเพ็ญเดือนสิบสอง และช่วงเดือนธันวาคม มีประเพณีส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ทำบุญให้กับตนเองและครอบครัว

การบริหารจัดการทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์

จากการสำรวจสามารถสรุปได้ว่าทุนทางวัฒนธรรมในตำบลทุ่งกุลามีจำนวนทุนทางวัฒนธรรม 50 รายการ แบ่งทุนทางวัฒนธรรมออกเป็น 2 ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ จำนวน 44 รายการ และทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จำนวน 6 รายการ โดยสามารถจัดหมวดหมู่วัฒนธรรมดังนี้

1. งานช่างฝีมือดั้งเดิม มีจำนวน 6 รายการ ได้แก่ 1) การทอผ้าไหม นางนิตยา พิมพ์ฉลาด 2) การทอผ้าไหม นางปณภัช ศิริภัทรเดชากร 3) การทอผ้าไหม บ้านตานบ 4) บ้านทอผ้านางวันดี เมชบุตร 5) กลุ่มผ้าไหมบ้านโนนระเวียง และ 6) กลุ่มทอผ้าไหมบ้านตาเสือ
2. แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาล มีจำนวน 12 รายการ ได้แก่ 1) โรงต้มเกลือยายกมลชนก จาระรัมย์ 2) งานบวงสรวงศาลตาแสลงพันธ์ย่าบัวแดง 3) พิธีแห่น้ำอุปคุต วัดสระบัวแดง 4) การเลี้ยงไหม บ้านตาฮะ 5) การเลี้ยงวัว ชุมชนบ้านตาฮะ 6) ทุ่งนาปรัง บ้านเรียงพนม 7) ประเพณีแซนศาลปู่หลวงอุดมและย่าสมศรี บ้านตานบ 8) โรงเลี้ยงวัว บ้านตานบ 9) การต้มเกลือบ้านตานบ 10) บุญกุ้มข้าวใหญ่ บ้านตานบ 11) งานกฐินวัดโนนระเวียง และ 12) ทุ่งทองแท้
3. พื้นที่วัฒนธรรม มีจำนวน 9 รายการ ได้แก่ 1) ลำน้ำพลับพลา 2) กลุ่มธนาคารข้าวบ้านบัวขาว 3) สระน้ำชุมชน บ้านบัวขาว 4) โรงสีข้าวชุมชน บ้านบัวขาว 5) สระโบราณประจำหมู่บ้าน 6) โรงสีข้าวชุมชน บ้านปอหมัน 7) สระเกลือบ้านตาแอก 8) เตาเผาถ่าน และ 9) เกาะตาเทือง
4. สถาปัตยกรรม มีจำนวน 19 รายการ ได้แก่ 1) วัดสระบัวแดง 2) ศาลตาแสลงพันธ์ย่าบัวแดง 3) วัดบ้านปอหมัน 4) ศาลปู่ตา บ้านตาแอก 5) ศาลปู่ตาบ้านตาฮะ (แซนโฎนตาจะสะรก) 6) วัดกลางสว่างอารมณ์ 7) กุฏิเก่า วัดกลางสว่างอารมณ์ 8) ศาลปู่ตาแห่งแรกบ้านเรียงพนม 9) ฝายกั้นน้ำกุดน้ำคำ บ้านเรียงพนม 10) วัดสว่างธรรมาราม 11) ศาลหลวงปู่อุดม ยายสมศรี 12) ศาลปู่หลวงอุดม ยายแพงศรี บ้านโนนระเวียง 13) วัดบ้านโนนระเวียง 14) วัดบ้านตาเสือ 15) ศาลเจ้าปู่หลวงปู่อุดม บ้านตาเสือ 16) วัดสว่างอรุณ บ้านน้ำอ้อม 17) ศาลปู่ศรีไศล 18) ศาลปู่อุดมทอง และ 19) บ้านโบราณ บ้านน้ำอ้อม
5. ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล มีจำนวน 3 รายการ ได้แก่ 1) ศูนย์การเรียนไร่นาลำพลับพลา 2) การปลูกต้นยูคาลิปตัสเขตทุ่งกุลา และ 3) สระบัว บ้านน้ำอ้อม
6. วรรณกรรมพื้นบ้าน มีจำนวน 1 รายการ ได้แก่ พระคัมภีร์ใบลาน วัดสว่างอรุณ

ทีมวิจัยได้ลงพื้นที่เชิงกระบวนการและได้เชิญหน่วยงานหรือตัวแทนหน่วยงานในพื้นที่ตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ระดับชุมชนมาเสวนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเป็นแนวทางเดียวกัน ทั้งนี้ มีหน่วยงานที่เข้ามาร่วมเสวนาเป็นภาคีเครือข่ายการทำงานได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้านทั้ง 10 หมู่บ้าน ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกุลา ตัวแทนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลทุ่งกุลา ตัวแทนสถานศึกษาในเขตตำบลทุ่งกุลา ตัวแทนวัดสว่างธรรมาราม ตำบลทุ่งกุลา

การยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ให้ยั่งยืน

1. ผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของงานวิจัย มี 2 ประเภท คือ ผลิตทางทุนวัฒนธรรม ชาวบ้านตานบได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการแชร์ประสบการณ์ทางสังคมหลายอย่างที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและถ้าหากโครงการสามารถช่วยพัฒนาได้จะทำให้มีโอกาสสร้างเศรษฐกิจในครอบครัวขึ้นมาอีกทางหนึ่ง มี 2 ประเด็นหลัก คือ อาหาร (ปลาร้าบองและน้ำปลาร้าสุก) และ เครื่องนุ่งห่ม (ผ้าไหมสีธรรมชาติ) และบริการทางวัฒนธรรมด้วยการพัฒนาศิลปะการแสดง ชุด “เรือมจูนบายเบญ” (รำส่งข้าวบุญเดือนสิบ)

2. การจัดงานประเพณีแซนโฎนตาวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้ บ้านตานบ ตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ชมงานเป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 300 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.67 ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.33 ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 60.33 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดมัธยมปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 32.33 ส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียนนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.67 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.00 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในจังหวัดที่จัดงานเทศกาล คิดเป็นร้อยละ 44.33

ค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมงานประเพณีแซนโฎนตาวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้ ดังนี้ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งหมดต่อคนเพื่อเข้าร่วม/เที่ยวชม ในงานเทศกาลครั้งนี้ (บาทต่อคน) จำนวน 175.83 บาท ค่าอาหารและเครื่องดื่มระหว่างเข้าร่วม/เที่ยวชม ในงานเทศกาลครั้งนี้ (บาทต่อคน) จำนวน 773.43 บาท ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการซื้อสินค้าและของที่ระลึกอื่น ๆ ในงานเทศกาลครั้งนี้ (ไม่รวมค่าอาหาร) (บาทต่อคน) จำนวน 653.27 บาท ค่าที่พักทั้งหมดที่ใช้จ่ายเพื่อเข้าร่วม/เที่ยวชม ในงานเทศกาลครั้งนี้ (2 คน) จำนวน 425.00 บาท ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (บาทต่อคน) จำนวน 175.83 บาท ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง จำแนกตามยานพาหนะ (บาทต่อคน) จำนวน 238.70 บาท รถส่วนตัว (เช่น รถยนต์ หรือ รถจักรยานยนต์ เป็นต้น) (บาทต่อคน) จำนวน 144.40 บาท รถโดยสารไม่ประจำทาง (เช่น รถรับจ้าง รถเช่า เป็นต้น) (บาทต่อคน) จำนวน 333.00 บาท ความเต็มจ่ายเพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมเก่าแก่ที่เป็นเอกลักษณ์ (ก่อนเข้าร่วมงาน) (บาท/เดือน/คน) (บาท

ต่อคน) จำนวน 54.47 บาท ความเต็มจ่ายเพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมเก่าแก่ที่เป็นเอกลักษณ์ (หลังเข้าร่วมงาน) (บาท/เดือน/คน) (บาทต่อคน) จำนวน 67.18 บาท ระยะเวลาที่ยินดีหรือเต็มใจจะจ่ายนานเท่าไหร่ (ปี) (บาทต่อคน) จำนวน 5.60 บาท

ต้นทุนการจัดงานประเพณีแซนโฎนตาวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้ แสดงต้นทุนโดยจำแนกตามประเภทค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น 600,000 บาท พบว่าค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ค่าจัดกิจกรรมฝึกอบรม ฝึกซ้อมคิดเป็นร้อยละ 26.67 รองลงมาเป็นค่าจ้างจัดการกิจกรรม งานมหกรรมทุนทางวัฒนธรรมฯ คิดเป็นร้อยละ 25.00

การดำเนินงานมีความคุ้มค่าการจัดงานประเพณีแซนโฎนตาวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้ กล่าวคือ การจัดกิจกรรมดังกล่าวสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้มากกว่าต้นทุนในการดำเนินงาน เมื่อพิจารณา Benefit Cost Ratio มีค่าเท่ากับ 1.16 (ต้นทุน 600,000 บาท มูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเท่ากับ 693,427.39 บาท)

การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดงานประเพณีแซนโฎนตาวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้ จำนวน 10 ข้อ โดยให้คะแนนความพึงพอใจ (แบบลิเคิร์ทสเกล 4 ระดับ เพื่อไม่ให้มีค่ากลาง) ผลการประเมินความพึงพอใจ สามารถวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจพบว่า ส่วนมากมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ พบว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นบริเวณตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม นั้นมี 3 กลุ่มชาติพันธุ์ที่เข้ามาในพื้นที่ คือ ชาวกูย ชาวเขมร และชาวลาว มีตำนานเรื่องเล่าความเป็นมาอยู่ 2 เรื่อง คือ ตำนานทุ่งกุลาร้องไห้ และตำนานพ่อค้าชาวกุลา บริเวณพื้นที่เชื่อรอยต่อจังหวัดสุรินทร์และร้อยเอ็ดมีลำน้ำพลับพลากันกลาง มีประเพณีวัฒนธรรมที่เกิดการผสมผสานร่วมกันในแต่ละช่วงเดือนพบว่ามีประเพณีที่สำคัญได้แก ประเพณีบุญกุมข้าวใหญ่ ประเพณีทำบุญวันมาฆบูชา ประเพณีสงกรานต์ “ตรั๊กแคแจต” ประเพณีเช่นผีตาแฮกและลงแรกไร่นาเอาฤกษ์มงคล ประเพณีทำบุญวันวิสาขบูชา ประเพณีวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา บุญเลี้ยงเพลฟังพระสวดพระปาติโมกข์ บุญข้าวประดับดิน เทศกาลแซนโฎนตา ประเพณีทอดกฐิน ประเพณีส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของนราวิทย์ ดาวเรือง (2564) ได้ทำดุษฎีนิพนธ์เรื่อง เจ้าพ่อศรีนครเตา : การกลายเป็น“ผีใหญ่” ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ-สังคมในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ตั้งแต่หลังทศวรรษที่ 2500-2560 พบว่า กระบวนการการกลายเป็น “ผีใหญ่”ครอบคลุมพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ของ “เจ้าพ่อศรีนครเตา”และมีสถานะเหนือกว่าผีประจำชุมชนท้องถิ่นอื่น ๆ นั้นเกิดขึ้นจากเงื่อนไขปัจจัยความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมอันเป็นผลมาจากการพัฒนาพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ของรัฐนับตั้งแต่หลังทศวรรษที่ 2500-2560 เป็นสำคัญ ก่อน

ทศวรรษที่ 2500 ความเชื่อเรื่องผีในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้มีความหลากหลายและมีลักษณะเฉพาะถิ่น ซึ่งล้วนแล้วแต่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจที่มีลักษณะการผลิตเพื่อยังชีพที่มีครอบครัวและชุมชนเป็นฐานการผลิต ระบบการผลิตและการดำรงชีพของผู้คนตกอยู่ภายใต้ความพันแปรของธรรมชาติตลอดมา ความหวังและความปรารถนาในรอบหนึ่งปีจึงเชื่อมโยงกับความเชื่อและการนับถือผีเป็นสำคัญ โดยการกล่าว “คำขอ” ทั้ง “ขอโดยส่วนรวม”และ“ขอส่วนตัว” ต่อผีบรรพบุรุษหรือผีประจำถิ่นอื่น ๆ สัมพันธ์อยู่กับระบบการผลิต ความสงบสุขระบบสุขภาพและทรัพย์สินของครอบครัวและชุมชน ความเชื่อและการถือผีของชุมชนในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ เริ่มแปรเปลี่ยนเมื่อเกิดความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ-สังคมที่เป็นผลจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ-สังคมของรัฐนับตั้งหลังทศวรรษที่ 2500 เป็นต้น ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ประเพณีแซนโฎนตามีความเป็นมายาวนานนับพันปี ต้นกำเนิดของประเพณีแซนโฎนตาเกิดขึ้นจากคติความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย-เขมร จังหวัดสุรินทร์ที่จะอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผีบรรพบุรุษ ปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ให้ได้รับผลบุญกุศลที่อุทิศไป ทำให้ทุกข์เวทนาจากบวงกรรมมีความบรรเทาเบาบางลง จึงให้มีการจัดพิธีแซนโฎนตาขึ้นและให้มีการสืบทอดต่อ ๆ กันมา ซึ่งเชื่อว่า ถ้าในยุคของตนได้แซนโฎนตาให้แก่ ผีบรรพบุรุษ ปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ ไปแล้ว รุ่นลูกจะต้องแซนโฎนตา ให้ตนเหมือนกัน เพื่อให้ลูกหลานต้องปฏิบัติสืบทอดต่อ ๆ กันไปไม่สิ้นสุด ดังนั้นลูกหลานของชาวไทยเขมรทุกรุ่น จึงต้องประกอบพิธีแซนโฎนตา หรือ พิธีกราบไหว้ เช่นไหว้บรรพบุรุษสืบทอดต่อกันมาโดยประกอบพิธีกรรม ตรงกับวันแรม 14 ค่ำเดือน 10 เป็นประจำทุกปี และสอดคล้องกับงานวิจัยของของเปรมชัย จันทร์จำปา (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาเมืองในเขตเทศบาลนครสงขลา ผลการศึกษาพบวาองคประกอบของการจัดการทุนทางวัฒนธรรมเมืองสงขลาทั้ง 4 องคประกอบ สงผลใหประชาชนเมืองสงขลามีการตื่นตัวในประเด็นนี้สูง ซึ่งองคประกอบสำคัญที่สุด คือ การมีสวนร่วมของระชาชนตอการจัดการทุนทางวัฒนธรรม เนื่องจากกลุ่มภาคประชาสังคมมีบทบาทร่วมกับองคกรปกครองสวนท้องถิ่นอย่างสูงในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของเมืองเป็นจุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อนองคประกอบการจัดการทุนทางวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ สำหรับลักษณะการจัดการทุนทางวัฒนธรรมนั้นพบวาเทศบาลนครสงขลามีการจัดการทุนทางวัฒนธรรมในฐานะ “ประเด็น” หรือสิ่งที่ถูกจัดการมากกวาการจัดการทุนทางวัฒนธรรมในฐานะ “เครื่องมือ” เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านอื่น สวนผลของการจัดการทุนทางวัฒนธรรมนั้น พบวาการจัดการทุนทางวัฒนธรรมสงผลตอการพัฒนาเมืองในทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจเมือง สังคมและวัฒนธรรมเมือง การบริหารปกครองเมือง และโครงสร้างพื้นฐาน บริการสาธารณะ และการจัดสรรพื้นที่เมือง แต่ผลการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมเมืองนั้นมีน้อยกวาด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นการใช้ทุนทางวัฒนธรรมมาเป็นเครื่องมือในการรณรงคปญหาทางสิ่งแวดล้อม แตกตางจากมิติอื่น ๆ ซึ่งเป็นการจัดการทุนทางวัฒนธรรมในลักษณะประเด็นของการพัฒนา สืบเนื่องจากการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายการทำงานในระดับพื้นที่ทีมวิจัยได้ลงพื้นที่เชิงกระบวนการและได้เชิญหน่วยงาน

หรือตัวแทนหน่วยงานในพื้นที่ตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ระดับชุมชนมาเสวนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเป็นแนวทางเดียวกัน ทั้งนี้ มีหน่วยงานที่เข้ามาร่วมเสวนาเป็นภาคีเครือข่าย การทำงานได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้านทั้ง 10 หมู่บ้าน ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกุลา ตัวแทนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลทุ่งกุลา ตัวแทนสถานศึกษาในเขตตำบลทุ่งกุลา ตัวแทนวัดสว่างธรรมาราม ตำบลทุ่งกุลา

จากวัตถุประสงค์ที่ 2 การบริหารจัดการทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ จาการสำรวจสามารถสรุปได้ว่าทุนทางวัฒนธรรมในตำบลทุ่งกุลามีจำนวนทั้งหมด 46 ทุน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน ประเภทที่ 1 จับต้องได้ ประเภทที่ 2 จับต้องไม่ได้ ซึ่งมีประเภททุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้จำนวน 41 ทุน และประเภททุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ 5 ทุน และมีหมวดหมู่วัฒนธรรม ทั้งหมด 6 หมวดหมู่ ดังนี้ 1) งานช่างฝีมือดั้งเดิม มีจำนวน 6 ทุน 2) แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม และงานเทศกาล มีจำนวน 10 ทุน 3) พื้นที่วัฒนธรรมมีจำนวน 9 ทุน 4) สถาปัตยกรรม มีจำนวน 18 ทุน 5) ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล มีจำนวน 2 ทุน และ6) วรรณกรรมพื้นบ้าน มีจำนวน 1 ทุน สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐชา ลี้ปัญญาพร (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั่งในมิติการท่องเที่ยงเชิงวัฒนธรรมเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนบ้านทุ่งสีหลง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม พบว่า ทุนทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั่งมีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่เด่นชัดและเป็นทุนของตัวเอง ซึ่งทุนทางวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้มีองค์ประกอบของทุนทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ดังที่เห็นได้มีที่เป็นมรดกตกทอด เกิดเป็นภูมิปัญญาของมนุษย์เป็นสิ่งที่มีเอกลักษณ์พิเศษเป็นการกระทำของมนุษย์ที่เป็นวิถีชีวิตที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น ประกอบไปด้วย ภาษา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีดนตรีและพิธีกรรมซึ่งภูมิปัญญานั้นมีทั้งภูมิปัญญาดั้งเดิมและภูมิปัญญาสมัยใหม่

จากวัตถุประสงค์ที่ 3 ยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ให้ยั่งยืน พบว่า ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของงานวิจัย มี 2 ประเภท คือ ผลิตทางทุนวัฒนธรรม ได้แก่อาหาร (ปลาร้าบองและน้ำปลาร้าสุก) และ เครื่องนุ่งห่ม (ผ้าไหมสีธรรมชาติ) และบริการทางวัฒนธรรมด้วยการพัฒนาศิลปะการแสดง ชุด “เรือมจูนบายเบญ” (รำส่งข้าวบุญเดือนสิบ) การจัดงานประเพณีแซนโฎนตาวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้ บ้านตานบ ตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ การจัดกิจกรรมดังกล่าวสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้มากกว่าต้นทุนในการดำเนินงาน เมื่อพิจารณา Benefit Cost Ratio มีค่าเท่ากับ 1.16 (ต้นทุน 600,000 บาท มูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเท่ากับ 693,427.39 บาท) และผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของฉลอง สุขทองและคณะ (2566 : 327) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการทุนทางวัฒนธรรมด้วยกลไกความร่วมมือเพื่อยกระดับมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนของกลุ่มชาติพันธุ์กูยคน

เลี้ยงช้าง จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการทุนทางวัฒนธรรมวิธีคนเลี้ยงช้างกลุ่มชาติพันธ์กูยมี 6 ขั้นตอน คือ 1) สำรวจและจัดทำแผนที่ดิจิทัลทุนวัฒนธรรม 2) พัฒนาสื่อดิจิทัล 3) พัฒนาเส้นทางวัฒนธรรมครัวเรือนช้าง 4) ออกแบบสร้างสรรค์ชุดการแสดง 5) ออกแบบสร้างสรรค์สินค้าและการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน 6) ส่งเสริมการรับรู้คุณค่า และสร้างมูลค่าวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. ได้รับข้อมูลทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ตำบลทุ่งกุลาที่หลากหลาย เป็นฐานข้อมูลซึ่งจากการสำรวจพบทุนทางวัฒนธรรมในตำบลทุ่งกุลามีจำนวนทั้งหมด 50 ทุน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน ประเภทที่ 1 จับต้องได้ จำนวน 44 ทุน ประเภทที่ 2 จับต้องไม่ได้ จำนวน 6 ทุน

2. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของพื้นที่วิจัยได้รับการสืบค้นข้อมูลเชิงมิติประวัติและมีข้อมูลที่สัมพันธ์กับข้อเท็จจริงทั้งเชิงเอกสารและการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่วิจัย นอกจากนั้นยังพบตำนานเรื่องเล่าที่เกิดจากการสัมภาษณ์ 2 เรื่อง คือ ตำนานทุ่งกุลาร้องไห้ และตำนานพ่อค้าชาวกุลา ทั้งสองเรื่องนี้สะท้อนประวัติศาสตร์เชิงเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี การค้าขายที่เป็นแหล่งสืบค้นในตำนานและร่องรอยที่มีอยู่ในปัจจุบันที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของคนในชุมชน

3. การจัดงานประเพณีแซนโฎนตาวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้ ที่บ้านตานบ ตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม นั้นเป็นการบรูรณาการร่วมกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทย-ลาว กับไทย-เขมร และผสมผสานได้อย่างลงตัว โดยนำเอาวิธีการพัฒนาศิลปะการแสดงทางนาฏศิลป์ ดนตรี พิธีกรรมมาสร้างสรรค์พัฒนาเป็นขบวนแห่ประกอบกิจกรรมในครั้งนี้ เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียน สร้างความสำนึกในประเพณีวิถีวัฒนธรรมดั่งเดิม เพิ่มเติมแนวทางรูปแบบการทำงานประเพณีที่ทันสมัยมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการกำหนดจัดงานให้มีเพิ่มขึ้นมากกว่า 1 เทศกาล เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนระดับนโยบายทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชน ตำบล อำเภอ และจังหวัด

2. ควรมีการศึกษามิติผลกระทบให้ครอบคลุม เช่น การศึกษา สังคม เศรษฐกิจ วิถีวัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อ ธรรมชาติ เป็นต้น

3. ควรสร้างนักวิจัยท้องถิ่นที่มีหน่วยงานท้องถิ่นเป็นผู้สนับสนุนให้มีโครงการหรือทุนวิจัยรองรับในหน่วยงานของตนเองด้วย

4. การบูรณาการงบประมาณให้เกิดเครือข่ายร่วมมือจัดหรือสนับสนุนทุนโดยสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายภายนอกหรือองค์กรภาคีเครือข่ายในระดับนอกพื้นที่เข้ามาร่วมมากขึ้น

บทสรุป (Conclusion)

1. การศึกษาวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นบริเวณตำบลทุ่งกุลา อำเภอท่าตูม นั้นมี 3 กลุ่มชาติพันธุ์ที่เข้ามาในพื้นที่คือ ชาวกูย ชาวเขมร และชาวลาว มีตำนานเรื่องเล่าความเป็นมาอยู่ 2 เรื่อง คือ ตำนานทุ่งกุลาร้องไห้ และตำนานพ่อค้าชาวกุลา บริเวณพื้นที่เชื่อรอยต่อจังหวัดสุรินทร์และร้อยเอ็ดมีลำน้ำพลับพลากันกลาง มีประเพณีวัฒนธรรมที่เกิดการผสมผสานร่วมกันในแต่ละช่วงเดือนพบว่ามีประเพณีที่สำคัญได้แก ประเพณีบุญกุมข้าวใหญ่ ประเพณีทำบุญวันมาฆบูชา ประเพณีสงกรานต์ “ตรุ๊กแคแจต” ประเพณีเซ่นผีตาแฮกและลงแรกไร่นาเอาฤกษ์มงคล ประเพณีทำบุญวันวิสาขบูชา ประเพณีวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา บุญเลี้ยงเพลฟังพระสวดพระปาติโมกข์ บุญข้าวประดับดิน เทศกาลแซนโฎนตา ประเพณีทอดกฐิน ประเพณีส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ การบริหารจัดการทุนวัฒนธรรมในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ จากการสำรวมจำนวน 50 ทุน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน ประเภทที่ 1 จับต้องได้ จำนวน 44 ทุน ประเภทที่ 2 จับต้องไม่ได้ จำนวน 6 ทุน การยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและฟื้นฟูวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้จังหวัดสุรินทร์ให้ยั่งยืน พบว่า มี 2 ประเภท คือ ผลิตทางทุนวัฒนธรรม ได้แก่อาหาร (ปลาร้าบองและน้ำปลาร้าสุก) และ เครื่องนุ่งห่ม (ผ้าไหมสีธรรมชาติ) และบริการทางวัฒนธรรมด้วยการพัฒนาศิลปะการแสดง ชุด “เรือมจูนบายเบญ” (รำส่งข้าวบุญเดือนสิบ) โดยการจัดกิจกรรมงานประเพณีแซนโฎนตาวิถีวัฒนธรรมทุ่งกุลาร้องไห้สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้มากกว่าต้นทุนในการดำเนินงาน เมื่อพิจารณา Benefit Cost Ratio มีค่าเท่ากับ 1.16 (ต้นทุน 600,000 บาท มูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเท่ากับ 693,427.39 บาท) และผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2. องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัยครั้งนี้ จากการดำเนินงานวิจัยตลอดทั้งปี พบว่ามีองค์ความรู้ใหม่ที่ปรากฏขึ้นในครั้งนี้ คือ

2.1 ทุนวัฒนธรรมที่ปรากฏขึ้นตามกรอบงานวิจัย

2.2 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเชิงมิติวัฒนธรรม

2.3 ผลิตภัณฑ์ทางทุนวัฒนธรรม และ บริการทางทุนวัฒนธรรม

2.4 เทศกาลที่ได้รับการพัฒนาให้เกิดความเหมาะสมต่อยุคสมัย โดยไม่ทิ้งร่องรอยความเป็นอัตลักษณ์ดั่งเดิม เพิ่มเติมความเป็นทุ่งกุลาร้องไห้

2.5 เครือข่ายการทำงานที่ได้ร่วมมือมีส่วนร่วมกับกระบวนการวิจัย หน่วยงานทั้งภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัย

2.6 เกิดเศรษฐกิจที่ได้รับการกระตุ้นให้มีการใช้เงินหมุนเวียนให้ชุมชน

เอกสารอ้างอิง (References)

ฉลอง สุขทองและคณะ. (2566). การจัดการทุนทางวัฒนธรรมด้วยกลไกความร่วมมือเพื่อยกระดับมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนของกลุ่มชาติพันธุ์กูยคนเลี้ยงช้างจังหวัดสุรินทร์. **วารสารชุมชนวิจัยและพัฒนาสังคม,** 18(2), 326–345.

ณัฐชา ลี้ปัญญาพร. (2563). **การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั่งในมิติการท่องเที่ยงเชิงวัฒนธรรม เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนบ้านทุ่งสีหลง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นราวิทย์ ดาวเรือง. (2564). **เจ้าพ่อศรีนครเตา : การกลายเป็น“ผีใหญ่”ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ-สังคมในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ตั้งแต่หลังทศวรรษที่ 2500-2560.** วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เปรมชัย จันทร์จำปา. (2558). **การจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาเมืองในเขตเทศบาลนครสงขลา**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ยานุมาศ สร้อยเสือ. (2551). **ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนอัมพวา.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชกิจจานุเบกษา. (7 มีนาคม 2566) .ประกาศสำนักนายรัฐมนตรี เรื่อง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566- 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เลม 140 ตอนพิเศษ 51 ง, หน้า 15-1.

ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรงโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

THE EFFECTS OF PHYSICS LEARNING MANAGEMENT ON RECTILINEAR MOTION USING 7E LEARNING CYCLE COMBINED WITH POLYA'S PROBLEM - SOLVING METHOD FOR MATHAYOMSUKSA 4 STUDENTS

จรรยา ชัยศรีรัมย์[1]

Janya Chaisriram[1]

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพของการใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา ในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ รวมถึงศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 30 คน จากโรงเรียนขนาดมอญพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 เลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์แบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 20 ข้อ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติการทดสอบ t – test สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจโดยรวมของนักเรียนต่อกระบวนการเรียนรู้วิชาฟิสิกส์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น, วิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา

---

[1]คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ / Faculty of Education, Buriram Rajabhat University,

E – mail : 620426024008@bru.ac.th

Abstract

This study aimed to evaluate the effectiveness of using the 7E Learning Cycle combined with Polya’s problem - solving method in teaching rectilinear motion to Mathayomsuksa 4 students. Specifically, the research sought to compare students' physics learning achievement and problem - solving abilities before and after the intervention, as well as to assess their satisfaction with the learning process. The samples were 30 Mathayomsuksa 4/1 students at Khanadmornpittayakom School, Surin Province. The samples who were enrolled during the first semester of the 2021 academic year were selected through cluster random sampling. The research utilized four key instruments : 12 lesson plans, a 30 - item multiple - choice test to measure learning achievement, a 5 - item subjective test to assess problem - solving ability, and a 20 - item questionnaire to gauge student satisfaction. The data were analyzed by using basic descriptive statistics, and the hypothesis was tested through dependent samples t - test. Findings revealed that. Students’ physics learning achievement after the intervention was significantly higher than before with statistical significance at the .05 level. Students’ physics problem - solving abilities after the intervention were significantly higher with statistical significance at the .05 level. and Overall, students’ satisfaction towards the physics learning process was rated at the highest level.

Keywords : 7E Learning Cycle, Polya’s Problem - Solving Method

บทนำ (Introduction)

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นอย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม ฟิสิกส์เป็นวิทยาศาสตร์กายภาพแขนงหนึ่ง ข้อความรู้ส่วนใหญ่ ได้จากการแก้โจทย์สมการโดยอาศัยความรู้ทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เพื่อใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติโดยเน้นกระบวนการให้นักเรียนเกิดความคิด ความเข้าใจ และฝึกให้รู้จักคิดพิจารณาอย่างมีเหตุผล ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อ และเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรมศาสตร์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : 128)

สำหรับการเรียนการสอนฟิสิกส์ที่ผ่านมาพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นการบรรยายเนื้อหามากกว่ากระบวนการ นักเรียนไม่มีโอกาสร่วมเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหาที่กำลังเรียน เกิดความเบื่อหน่าย ไม่สนใจเรียน และไม่สามารถนำกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามมามากมาย ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาต่ำลง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลงด้วย เห็นได้จากผลการสอบ 9 วิชาสามัญ ย้อนหลัง 3 ปี ในปีการศึกษา 2561 - 2563 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยวิชาฟิสิกส์อยู่ที่ร้อยละ 26.95, 28.69 และ 28.82 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2563 : 1) สอดคล้องกับผลการทดสอบระดับชาติ (O - NET) ประจำปีการศึกษา 2560 - 2562 ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ พบว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศมีค่าเท่ากับ 29.37, 30.51 และ 29.20 ตามลำดับ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2563 : 2) และโรงเรียนขนาดมอญพิทยาคมมีค่าคะแนนเฉลี่ยไม่สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศ คือมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.70, 28.59 และ 27.69 ตามลำดับ (โรงเรียนขนาดมอญพิทยาคม. 2562 : 6) ซึ่งสาระที่ 4 แรงและการเคลื่อนที่ เป็นสาระที่โรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด ระดับระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศ เป็นอันดับต้นของปี 2560 - 2562 แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องหาวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของการเรียนการสอนฟิสิกส์ให้สูงขึ้น

การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ที่ได้รับการพัฒนาโดย ไอเซนคราฟ (Eisenkraft) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่หรือสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทางด้านความคิด การลงมือแก้ปัญหา และการค้นคว้าหาความรู้ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา เกิดความคงทนในการเรียนรู้ และยังส่งผลให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน นอกจากนี้การแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์นั้นเป็นทักษะที่นักเรียนควรที่จะต้องเรียนรู้และได้ฝึกฝน เพื่อให้นักเรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหานั้นได้ด้วยตนเอง จนเกิดเป็นความรู้ที่คงทน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างออกไปได้ และกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาตามแนวคิดของโพลยา (Polya) เป็นกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาที่มีขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาชัดเจน เป็นขั้นเป็นตอน เป็นระบบ คือการทำความเข้าใจโจทย์ปัญหา การวาง แผนแก้โจทย์ปัญหา การดำเนินการตามแผนและตรวจสอบคำตอบที่ได้จากการแก้โจทย์ปัญหานั้น ทำให้นักเรียนได้ฝึกคิดและแสดงความคิดเห็น มีอิสระในการหาคำตอบจากเนื้อหาที่เรียงลำดับจากง่ายไปยาก ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย และยังเกิดกระบวนการแก้โจทย์อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลวิจัยของ นฤมล ฉิมงาม (2558 : 76) อาซิ ดราแม (2558 : 88) และธันยรัตน์ พลเยี่ยม

(2560 : 83) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา พบว่าการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา ช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ เนื่องจากเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้วิธีการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการค้นพบ และคิดแก้โจทย์ปัญหาอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนความรู้และเรียนรู้อย่างมีความหมาย มีขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาอย่างเป็นระบบ เกิดเป็นความรู้ที่คงทน เกิดกระบวนการแก้โจทย์อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างออกไปได้

จากข้างต้นเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาฟิสิกส์ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้วิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนขนาดมอญพิทยาคม

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ ของนักเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรงโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้วิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนขนาดมอญพิทยาคม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 4 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 115 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนขนาดมอญพิทยาคม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 30 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 แผน ผลการหาคุณภาพเครื่องมือของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ถึง 12 ในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60 และ S.D. = 0.11)

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบทดสอบอิงเกณฑ์ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ มี 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ผลการหาคุณภาพเครื่องมือ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 ค่าความยากง่าย เท่ากับ .36 ถึง .80 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ เท่ากับ .27 ถึง .60 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ .897

2.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาวิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรงที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบอิงเกณฑ์ แบบอัตนัยแสดงวิธีทำ จำนวน 5 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rubric Score ผลการหาคุณภาพเครื่องมือ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1 ค่าความยากง่าย เท่ากับ .42 ถึง .58 ค่าอำนาจจำแนก เท่ากับ .44 ถึง .69 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้วิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ซึ่งกำหนดความพึงพอใจไว้ 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ผลการหาคุณภาพเครื่องมือ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 ซึ่งแสดงว่า แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา คือ ข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์

3. แบบแผนในการวิจัย

ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre - Experimental Design) โดยดำเนินการทดลองกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ (One Group Pretest – Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์. 2553 : 157)

ตารางที่ 1 แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
E	T_1	X	T_2

ผลการวิจัย (Research Results)

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สถิติ Dependent Samples t - test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	df	p - value
ก่อนเรียน	30	30	11.30	4.170	17.906*	29	.000
หลังเรียน	30	30	20.40	2.343			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ของนักเรียน เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรงหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สถิติ Dependent Samples t - test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t	df	p - value
ก่อนเรียน	30	60	9.37	5.089	71.188*	29	.000
หลังเรียน	30	60	41.27	6.214			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ของนักเรียน เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้วิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน

ข้อ	รายการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ		แปลความหมาย
		$\bar{x}$	S. D.	
1	**ด้านบทบาทผู้สอน** ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ครูให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม	4.70	0.47	มากที่สุด
2	ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ครูเตรียมการสอนเป็นอย่างดี	4.83	0.46	มากที่สุด
3	ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน	4.77	0.50	มากที่สุด
4	ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน	4.90	0.40	มากที่สุด
5	ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ครูให้ความสนใจแก่นักเรียนอย่างทั่วถึงขณะสอน	4.77	0.43	มากที่สุด
รวม		**4.79**	**0.34**	**มากที่สุด**
6	**ด้านกิจกรรมการเรียนรู้** ข้าพเจ้าพึงพอใจกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหาเป็นตัวกระตุ้น	4.73	0.45	มากที่สุด

ข้อ	รายการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ		แปลความหมาย
		$\bar{x}$	S. D.	
7	ข้าพเจ้าพึงพอใจการใช้สื่อและเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนอย่างเหมาะสม	4.40	0.50	มาก
8	ข้าพเจ้าพึงพอใจกับการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม	4.60	0.50	มากที่สุด
9	ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	4.37	0.62	มาก
10	ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้สามารถสร้างความรู้ด้วยตัวเอง	4.37	0.62	มาก
รวม		**4.49**	**0.40**	**มาก**
	ด้านการวัดและประเมินผล			
11	ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.50	0.51	มาก
12	ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้ใช้เทคนิคหรือวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย	4.53	0.51	มากที่สุด
13	ข้าพเจ้าพึงพอใจที่แบบวัดผลมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.37	0.62	มาก
14	ข้าพเจ้าพึงพอใจที่มีเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน	4.33	0.55	มาก
15	ข้าพเจ้าพึงพอใจที่มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง	4.40	0.62	มาก
รวม		**4.43**	**0.46**	**มาก**
	ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับ			
16	ข้าพเจ้าได้ฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.53	0.57	มากที่สุด
17	ข้าพเจ้าได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และความสามารถในการแก้ปัญหา	4.47	0.63	มาก
18	ข้าพเจ้าได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่	4.33	0.66	มาก
19	ข้าพเจ้ามีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้นและสามารถนำความรู้ที่เรียนมาเชื่อมโยงไปใช้ในวิชาอื่น ๆ ได้	4.33	0.61	มาก
20	ข้าพเจ้าเรียนอย่างมีความสุข	4.60	0.50	มากที่สุด
รวม		**4.45**	**0.49**	**มาก**
เฉลี่ยรวม		**4.54**	**0.32**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ วิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจด้านบทบาทผู้สอนสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.79, S.D. = 0.34) รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.40)

ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.45, S.D. = 0.49) และด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.46) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ของนักเรียน เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการค้นพบและคิดแก้โจทย์ปัญหาอย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนเกิดการถ่ายโอนความรู้และเรียนรู้อย่างมีความหมาย มีขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาอย่างเป็นระบบ จนเกิดเป็นความรู้ที่คงทน เกิดกระบวนการแก้โจทย์อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างออกไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Good (1973 : 303) ได้กล่าวถึงวัฏจักรการเรียนรู้ว่าเป็นเทคนิคหรือกลวิธีเฉพาะประการหนึ่งในการจัดให้เกิดการเรียนรู้เนื้อหาบางอย่างของวิชาวิทยาศาสตร์ โดยกระตุ้นให้นักเรียนมีความอยากรู้อยากเห็น และแสวงหาความรู้โดยการใช้คำถาม และพยายามค้นหาคำตอบให้พบด้วยตนเองเป็นวิธีการเรียนโดยการแก้ปัญหาในกิจกรรมการเรียนที่เกิดขึ้น ซึ่งปรากฏการณ์ใหม่ ๆ เป็นตัวกระตุ้น เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มูฮัมหมัด นากีบ อุล คาลิล ชาฮีน (2022 : 471) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในวิชาชีววิทยา โดยใช้การสอนแบบ 7E พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนแบบ 7E มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอกาฟอร์ (2022 : 38 - 48) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยา ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาฟิสิกส์ พบว่านักเรียนที่สอนด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่านักเรียนที่สอนด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาทั่วไป มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรดา ลิมปิสวัสดิ์ (2564 : 135) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) ร่วมกับเทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้วิธีการสืบ

เสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการค้นพบและคิดแก้โจทย์ปัญหาอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้นักเรียนเกิดการถ่ายโอนความรู้และเรียนรู้อย่างมีความหมาย มีขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาอย่างเป็นระบบ เกิดเป็นความรู้ที่คงทน เกิดกระบวนการแก้โจทย์อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างออกไปได้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2. ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ของนักเรียน เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ หลังจากทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาวิชาฟิสิกส์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมวิชาการ (2554 : 5) ได้กล่าวถึงการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหา แนะนำขั้นตอนในการสอนแก้โจทย์ปัญหา โดยพิจารณาตามขั้นตอนของโพลยา มาเป็นแนวทางในการช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสิทธิ์ ฤทธาพรม (2565 : 11) ศึกษาพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับแนวคิดโพลยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีคะแนนพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 60.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.70 คิดเป็นร้อยละ 75.76 ของคะแนนทั้งหมด จึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้ใช้วิธีการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ในการค้นพบความรู้หรือประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความหมายด้วยตนเอง ครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และนักเรียนได้แสวงหาความรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติ ซึ่งทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนค้นพบหรือเรียนรู้ทักษะ ได้อย่างมีความหมายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วิชาฟิสิกส์ เรื่อง การเคลื่อนที่แนวตรง โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.32) ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระตุ้นให้นักเรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่หรือสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทางด้านความคิด

การลงมือแก้ปัญหา การค้นคว้าหาความรู้ เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา โดยมีกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาที่มีขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาชัดเจน เป็นขั้นเป็นตอน เป็นระบบ คือการทำความเข้าใจโจทย์ปัญหา การวางแผนแก้โจทย์ปัญหา การดำเนินการตามแผน ทำให้นักเรียนได้ฝึกคิดและแสดงความคิดเห็น มีอิสระในการหาคำตอบจากเนื้อหาที่เรียงลำดับจากง่ายไปยาก ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย เกิดความคงทนในการเรียนรู้ ส่งผลให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนสนุกที่ได้เรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ นาวีการ (2549 : 115 - 116) กล่าวถึงความพึงพอใจว่า ในการปฏิบัติงานครูจะต้องคำนึงถึงในการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจคือ ต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศ สถานการณ์ สื่อการสอน ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรไพลิน ดวงอินทร์ (2566 : 53) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชา โสลำภา (2566 : 126) ศึกษาผลการใช้ชุดการสอนวิชาฟิสิกส์ เรื่อง กฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน ที่เสริมการแก้ปัญหาตามเทคนิคของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบสวนสอบสวน พบว่า เจคติต่อวิชาฟิสิกส์ของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดการสอนวิชาฟิสิกส์ เรื่อง กฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน ที่สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จากความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด จึงสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา ทำให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ ได้พัฒนาทางด้านความคิด การลงมือแก้ปัญหา และการค้นคว้าหาความรู้ เกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา เกิดความคงทนในการเรียนรู้ ทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรนำไปใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาอื่น ๆ

1.2 ครูผู้สอนต้องทราบพื้นฐานความรู้ พื้นฐานในด้านอื่น ๆ ของนักเรียนก่อนเรียนเป็นอย่างดี

1.3 ครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียดเนื้อหาและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของวิธีการสอนแต่ละวิธีให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ครูผู้สอนควรบริหารและวางแผนกิจกรรมให้เป็นไปตามระยะเวลา กำหนดความยากง่ายเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน

1.5 แต่ละขั้นตอนครูผู้สอนควรดูแล คอยให้คำปรึกษานักเรียนอย่างทั่วถึง

1.6 ครูผู้สอนควรให้นักเรียนเรียนได้ฝึกทำโจทย์ปัญหาที่หลากหลาย เริ่มจากง่ายไปหายาก

1.7 ในการจัดการเรียนรู้ ควรทำอย่างต่อเนื่อง และฝึกฝนทำเป็นประจำ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในรายวิชาอื่น ๆ

2.3 ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กับตัวแปรอื่น ๆ

2.4 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับวิธีการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมวิชาการ. (2554). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ (ร.ส.พ.).

ธันยรัตน์ พลเยี่ยม. (2560). **การศึกษาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์ เรื่องโมเมนตัมและการชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยา.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนวิทยาศาสตร์). มหาวิทยาลัยบูรพา.

นฤมล ฉิมงาม. (2558). **การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์โดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยาผสานกับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

เพชรไพลิน ดวงอินทร์. (2566). **ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2553). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. นครปฐม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

โรงเรียนขนาดมอญพิทยาคม. (2562). **รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562**. สุรินทร์ : โรงเรียนขนาดมอญพิทยาคม.

วีรดา ลิมปิสวัสดิ์. (2564). **ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) ร่วมกับเทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนวิทยาศาสตร์). มหาวิทยาลัยบูรพา.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2563). **สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560 - 2562**. กรุงเทพฯ :

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2563). “รายงานค่าสถิติพื้นฐานการทดสอบวิชาสามัญ 9 วิชา.” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก **: https://www.niets.or.th/uploads/editor/files/9_Subject/Stat9subject2563.pdf.** สืบค้น 16 มิถุนายน 2563

สมยศ นาวีการ. (2549). **การบริหาร : คู่มือและแบบทดสอบ .** กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อนุชา โสลำภา. (2566). **ผลการใช้ชุดการสอนวิชาฟิสิกส์ เรื่อง กฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน ที่เสริมการแก้ปัญหาตามเทคนิคของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบสวนสอบสวน.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนวิทยาศาสตร์). มหาวิทยาลัยบูรพา.

อภิสิทธิ์ ฤทธาพรม. (2565). **การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับแนวคิดโพลยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาวิทยาศาสตร์.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการเรียนการสอน). มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

อาซิ ดราแม. (2558). **ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับวิธีแก้โจทย์ปัญหา ของโพลยาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์และความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

Good, C. V. (1973). **Dictionary of Education**. New York : McGraw – Hill Book Company.

Muhammad Naqeep Ul Khalil Shaheen. (2022). “Improving Students' Achievment in Biology using 7E Instruction Model: An Experimental Study.”

Mediterranean Journal of Social Sciences MCSER Publishing. 6(4) : 471 - 479.

Okafor, T. U. (2022). “Effect of Polya’s Problem Solving Technique on the Academic Achievement of Senior Secondary School Student in Physics.” **European Journal of Physics Education.** 10(1) : 38 - 48.

การพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P

The Development of English Vocabulary Memorization Skills in Grade 2 Students through the 2W3P Learning Management Model

สุภาวรรณ สงเคราะห์ [1] นาตยา หกพันนา[2] และณิชาภาท์ กันขุนทศ[3]

Suphawan Songkhrao[1] Nataya Hokpanna[2] and Nichapha Kankunthod[3]

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P และ 2) เปรียบเทียบทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านหนองผ้าอ้อม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 17 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนทุกคน ในห้องเรียนที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P และแบบทดสอบวัดทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Group) ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยรวม เท่ากับ 76.47 ผลเปรียบเทียบทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P พบว่าหลังการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords) : ภาษาอังกฤษ, ทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ, การจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P

---

[1]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ suphawan.so@ksu.ac.th Faculty of Education and Educational Innovation Kalasin University. E-mail suphawan.so@ksu.ac.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

[3] คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Abstract

This research aimed (1) to develop the English vocabulary memorization skills of Grade 2 students through the 2W3P learning management model and (2) to compare the English vocabulary memorization skills of Grade 2 students before and after learning through the 2W3P learning management model. The target group consisted of 17 Grade 2 students who were enrolled in the first semester of the 2024 academic year at Ban Nong Pha Om School, Somdet District, Kalasin Province. These students were selected through purposive sampling from the classroom where the researcher served as the teacher. The research instruments included lesson plans based on the 2W3P learning management model and an English vocabulary memorization skills test. The data were analyzed using mean, percentage, standard deviation, and t-test for Dependent Group. The findings revealed that the average percentage score of English vocabulary memorization skills after learning with the 2W3P model was 76.47%. Additionally, a comparison of the students' English vocabulary memorization skills before and after the 2 W3 P learning management model showed significant improvement at the .05 level of statistical significance.

Keywords : English, English Vocabulary Memorization Skills, 2W3P Learning Management Model

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคนและประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า ซึ่งสังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง มีหลากหลายรูปแบบให้คนในสังคมได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างรวดเร็วโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาให้สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิสัยทัศน์ของชุมชนโลกและตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม และมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้นเรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี สังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศและใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่าย

และกว้างขึ้น เป็นภาษาที่สองที่คนในสังคมไทยควรจะศึกษาและเห็นคุณค่าในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้สามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารในด้านการศึกษาหรือการประกอบอาชีพ ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นในชีวิตประจำวันของคนในสังคมไทย

ในการเรียนและการสอนภาษาต่างประเทศโดยทั่วไปเริ่มต้นจากสอนคำศัพท์ คำศัพท์เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการสร้างความหมายที่มีความสำคัญในการสื่อสารมาก ดังที่ Wilkins (1972) กล่าวว่า ถ้าไม่มีความรู้ไวยากรณ์จะทำให้สื่อความหมายได้น้อยมาก แต่ถ้าไม่รู้คำศัพท์จะไม่สามารถสื่อความหมายได้เลย หมายความว่าการเรียนภาษาที่สองต้องมีความรู้ด้านคำศัพท์ที่เพียงพอเพื่อให้การสื่อสารสามารถเข้าใจได้ ถึงแม้จะมีความรู้ด้านไวยากรณ์ที่จำกัด แต่ในทางตรงข้ามกันถ้าผู้เรียนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สองไม่มีความรู้ด้านคำศัพท์จะไม่สามารถเข้าใจและสื่อสารอะไรได้เลย การที่ผู้เรียนจะสามารถเขียนหรือแต่งประโยคได้อย่างถูกต้องนั้น ผู้เรียนจะต้องรู้จักคำศัพท์ความหมาย หน้าที่ของคำศัพท์ที่จะนำมาใช้เพื่อให้การเขียนนั้นถูกต้องตามรูปแบบไวยากรณ์ และจะนำไปสู่การสื่อสารที่ถูกต้อง การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้คำศัพท์ก็เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะคำศัพท์สามารถช่วยให้นักเรียนมีความรู้ เข้าใจข้อมูลเนื้อหาและสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องอีกทั้งยังสามารถใช้ในการสนทนาอย่างง่าย ๆ ในชีวิตประจำวันเพราะการสนทนาโดยใช้คำศัพท์เพียงคำเดียวอาจจะช่วยให้ผู้ที่สนทนาด้วยเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น จึงทำให้การเรียนรู้คำศัพท์มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาในด้านอื่น ๆอีกด้วย เจ้าของภาษาคุ้นเคยกับคำศัพท์โดยได้ยินได้ฟังและพบเห็นบ่อย ๆ ทั้งที่เป็นรูปประโยคและจากสถานการณ์ต่าง ๆ ก่อนที่จะสามารถใช้ภาษาได้ กล่าวได้ว่า คำศัพท์เหล่านั้นจะติดอยู่ในสมองและพร้อมที่จะนำมาพูดได้ทันที นอกจากนั้นการพัฒนาความรู้เรื่องคำศัพท์ยังเป็นสิ่งที่ผู้เรียนภาษาเองต้องการเพราะผู้เรียนมีความเชื่อว่าการรู้คำศัพท์จำนวนมากนั้นเป็นสิ่งที่แสดงถึงการพัฒนาทางด้านภาษาของตนเอง (Jordan, 1997) หากไม่มีความรู้ในเรื่องของคำศัพท์เลยการเรียนการสอนก็จะเป็นไปได้ช้าและยากลำบากการเรียนรู้ฉะนั้นการเรียนรู้คำศัพท์จึงนับเป็นสิ่งอย่างมากสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นชั้นเริ่มเรียน ครูผู้สอนควรมุ่งสอนคำศัพท์แก่นักเรียนเพื่อนักเรียนจะสามารถนำไปใช้ในประโยคพื้นฐานต่าง ๆ อีกทั้งการเรียนรู้คำศัพท์เป็นพื้นฐานที่จะทำให้ผู้เรียนสร้างประโยคง่าย ๆ ที่พอจะสื่อสารได้รู้เรื่องก่อนที่จะพูดประโยคขั้นสูง ๆ ต่อไป ฉะนั้นการสอนศัพท์ต้องสอนให้ถูกต้อง รู้ความหมายและสามารถใช้คำศัพท์นั้นในประโยคหรือชีวิตจริงได้ ทั้งนี้ทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษจะได้ผลดีนั้นนักเรียนต้องมีความรู้ศัพท์เพื่อสามารถสื่อสารโต้ตอบเข้าใจข้อความที่ฟัง หรืออ่านได้ อีกทั้งยังสามารถเขียนประโยคเพื่อสื่อความหมายได้ (อรุณีวิริยะจิตรา. 2548 : 119-120)

นอกจากนี้ พรสวรรค์ สีป้อ (2550 : 127) ยังได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการสอนคำศัพท์ไว้ว่า การเรียนรู้คำศัพท์ในการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะคำศัพท์เป็น

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับทุกทักษะของการเรียนภาษา ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้สื่อความถึงความรู้สึก นึกคิด ความต้องการ การมีความรู้และความสามารถใช้คำศัพท์ของบุคคลคนหนึ่งถือเป็นปัจจัยหลักที่จะบ่งบอกว่า บุคคลนั้นสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด คำศัพท์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนต้องเรียนรู้และเพิ่มพูนอยู่เสมอ สุชาดา อินทะผิว (2562) พบว่า การสอนคำศัพท์มีความจำเป็นอย่างมากในการเรียนรู้ภาษา เพราะคำศัพท์เป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาทักษะการฟังพูด อ่าน เขียน ทั้งนี้เป็นเพราะคำศัพท์เป็นหน่วยหนึ่ง ในโครงสร้างของภาษาที่เป็นพื้นฐานของการเรียนภาษาที่ผู้เรียนจะนำมาสร้างเป็นวลี หรือประโยคในการพูดหรือเขียน และการฟังหรืออ่านนั้นคำศัพท์จะเป็นส่วนประกอบของข้อความที่สื่อสาร จากการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันพบว่า ปัญหาพื้นฐานของการเรียนทักษะภาษาอังกฤษทั้งสี่ด้าน คือ ปัญหาด้านคำศัพท์ เนื่องจากด้านความรู้ด้านคำศัพท์ของนักเรียนมีไม่เพียงพอ นี้จึงเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในชั้นเรียนไม่ประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นทักษะ การฟัง พูด อ่าน หรือเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นที่นักเรียนจะต้องมีพื้นฐานเกี่ยวกับคำศัพท์ จึงจะสามารถเรียนภาษาได้ดี จึงเป็นที่ยอมรับว่า “คำศัพท์” เป็นหัวใจสำคัญในการศึกษาภาษาอย่างหนึ่ง

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น นอกจากการจำคำศัพท์จะเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนรู้ภาษาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้แล้ว กระบวนการหรือขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ก็มีความจำเป็นเช่นกัน เนื่องจากผู้สอนต้องมีการวางแผนเตรียมการสอนให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและมีประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ดังที่ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ว่าเป็นวิธีการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นวิธีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งวิธีการสอนนี้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาที่เรียนในการสื่อสาร อันได้แก่ การใช้ทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยสามารถเลือกใช้ภาษาเหมาะกับบุคคลและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพสังคม การเรียนการสอนในแนวนี้จึงเน้นการทำกิจกรรมเพื่อฝึกการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงสถานการณ์จริงให้มากที่สุด โดยฝึกในลักษณะทักษะสัมพันธ์ หรือทักษะรวมโดยผู้สอนเป็นผู้นำกิจกรรมมาฝึกใช้ เช่น สร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้สนทนากันเอง ให้ผู้เรียนมีปฏิกิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกัน การเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีขั้นตอนคือการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ภุชงค์ มัชฌิโม (2559 : 23) ในการสอนพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ 2W3P มีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ได้แก่ 1) ขั้นเตรียม (W1= Warm up) ครูจะต้องทำการกระตุ้นทบทวนปูพื้นความรู้ของนักเรียนให้พร้อมจะเรียนรู้เป็นการเปิดใจของผู้เรียนเราควรเริ่มจากความรู้ที่เขาคุ้นเคยมีความรู้มาก่อนทบทวนหรือเริ่มจากง่ายไปสู่ยาก 2) ขั้นนำเสนอ (P1= Presentation) โดยนำเสนอเป็นรูปประโยคที่ใช้ในการสื่อสาร(Whole Language) ไม่แยกสอนเป็นคำ ๆ นักเรียนจะเข้าใจภาษานั้นโดยภาพรวมหลีกเลี่ยงการแปลคำต่อคำ การนำเสนอต้องชัดเจนและตรวจสอบจนแน่ใจว่านักเรียนเข้าใจ

สิ่งที่ครูนำเสนอนั้น 3) ขั้นฝึก (P2= Practice) อย่างหลากหลายโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ฝึกหัดและพูดในกลุ่มใหญ่ (Whole Group) ก่อนเพื่อให้นักเรียนมีความมั่นใจในการใช้ภาษา ฝึกกลุ่มย่อยโดยใช้การฝึกลูกโซ่ (Chain Drill) เพื่อให้โอกาสนักเรียนได้สื่อสารทุกคน ฝึกคู่ (Pair Work) เปลี่ยนกันถาม-ตอบเพื่อสื่อสารตามธรรมชาติแล้วจึงให้นักเรียนฝึกเดี่ยว(Individual) โดยฝึกพูดกับครูทีละคน การฝึกเดี่ยวนี้ครูจะเลือกนักเรียนเพียง 2-3 คนเพื่อทำเป็นตัวอย่างในแต่ละครั้ง กิจกรรมขั้นนี้ใช้เวลาแต่นักเรียนจะได้ปฏิบัติจริงครูเพียงแต่คอยกำกับดูแลให้การฝึกดำเนินไปอย่างมีความหมายและสนุก 4) ขั้นนำไปใช้ (P3 = Production) กิจกรรมขั้นนำเสนอผลงานเป็นขั้นที่นักเรียนจะนำภาษาไปใช้ ครูอาจจะให้ทำแบบฝึกหัดอ่านและเขียน ร้องเพลง หรือเล่นเกมที่สืบเนื่องและเกี่ยวข้องกับภาษาที่เรียนมา อาจให้ทำงานเป็นการบ้านหรือสร้างสรรค์ผลงานใหม่จากความคิดของนักเรียนเอง ยกตัวอย่างเช่น นักเรียนได้เรียนเรื่องเวลา กำหนดเวลา ถาม-ตอบเกี่ยวกับเวลาแล้วก็สามารถคิดตารางเวลาเพื่อกำหนดการเดินรถโดยสารของตนเอง โดยสมมติได้ในการจัดกิจกรรมขั้นฝึกและนำเสนอผลงาน สามารถนำกิจกรรมเสริมทางภาษาที่ครูมีความถนัด เช่น เกมทางภาษา เพลงหรือกิจกรรมเกี่ยวกับจังหวะ การวาดภาพ ฯลฯ มาใช้เพื่อช่วยส่งเสริมความคิดและช่วยให้การจัดการเรียนการสอนภาษาเป็นภาษาเพื่อการสื่อสารโดยสอนทักษะฟัง-พูด-อ่านและเขียนไปพร้อมๆกัน ด้วยวิธีบูรณาการทักษะที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง 5) ขั้นสรุป (W2= Wrap Up) เป็นการสรุปความรู้ของผู้เรียนที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ เป็นผลการประเมินศักยภาพ หรือ ผลงานของตนเองของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เป็นขั้นตอน โดยมีขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up) ขั้นนำเสนอ (Presentation) ขั้นฝึก (Practice) ขั้นการใช้ภาษา (Production) และขั้นสรุป (Wrap up) ซึ่งเป็นลำดับขั้นตอนตามกระบวนการเรียนรู้แบบ 2W3P ที่ชัดเจน เป็นขั้นตอนที่เหมาะสมต่อการพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียน

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P เพื่อพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น มีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ช่วยในการจำคำศัพท์ได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านหนองผ้าอ้อม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 17 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนทุกคน ในห้องที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P จำนวน 10 แผน
2. แบบทดสอบวัดทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

1.1 ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

1.2 ศึกษา แนวคิด และวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จากตำราเอกสาร

1.3 วิเคราะห์หลักสูตร สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อเขียนแผนการจัดการเรียนรู้การจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ตามสาระการเรียนรู้

1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 แผน รวมเวลา 10 ชั่วโมง

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้พร้อมด้วยแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมในด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ เวลา รูปแบบการเสนอกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล โดยใช้เกณฑ์การประเมินของลิเคอร์ (Likert) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ 5 ระดับ ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าความเหมาะสมระดับ 4.85 มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด

1.6 ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมินและปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดทำเป็นฉบับจริงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. การสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 คู่มือครู หนังสือเรียนและเอกสารที่เกี่ยวข้อง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2.2 ศึกษาค้นคว้าการสร้างข้อสอบ และวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2.4 เสนอแบบทดสอบวัดทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาข้อสอบรายข้อเพื่อเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) จากนั้นคำนวณผล พบว่ามีค่าระหว่าง 0.67 - 1.00

2.5 นำแบบทดสอบที่ผ่านการหาค่าความเที่ยงตรงไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านหนองผ้าอ้อม อำเภอสมเด็จจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เคยเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษมาแล้ว เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อสอบ ได้แก่ ค่าความยากง่ายค่าอำนาจจำแนก และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีค่าความเชื่อมั่นคือ 0.73

2.6 จัดทำแบบทดสอบวัดทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษฉบับสมบูรณ์จำนวน 20 ข้อ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและนำไปใช้จริง

การเก็บรวมรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทดสอบด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 แผน แผนละ 60 นาที รวม 10 วัน

3. เมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดสอบทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทดสอบด้วยตนเอง

4. เปรียบเทียบทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ผู้จัดทำวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบทักษะก่อนและหลังเรียน โดยการทดสอบด้วย t-test แบบ Dependent Group

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการเปรียบเทียบทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยรวม เท่ากับ 76.47 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่า t เท่ากับ 5.24 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หลังการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละการเปรียบเทียบทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าร้อยละ
ก่อนเรียน	17	20	10.29	3.70	51.47
หลังเรียน	17	20	15.29	2.62	76.47

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยรวม เท่ากับ 76.47

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P

การทดสอบ	N	K	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ก่อนเรียน	17	20	10.29	3.7	5.24	0.00
หลังเรียน	17	20	15.29	2.62		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาการพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า คะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนขั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 10.29 คะแนน และ 15.29 คะแนน ตามลำดับเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเพราะผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดความพร้อมและอยากรูอยากเรียนในบทใหม่ เนื้อหาจะเชื่อมโยงไปสู่สาระสำคัญของบทนั้นๆ เมื่อครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนมีความพร้อม เกิดความสนุก และสนใจอยากเรียนแล้วก็เริ่มเรียนเนื้อหาต่อไป กิจกรรมที่กำหนดไว้ในขั้นนี้มีหลากหลาย เช่น เล่นเกม ปริศนาคำทาย เพื่อทบทวนความรูที่เรียนมาแล้ว ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอ (Presentation) ในขั้นนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่นักเรียน มีการนำเสนอคำศัพท์ใหม่เนื้อหาใหม่ให้เข้าใจทั้งรูปแบบและความหมาย กิจกรรมที่กำหนดไว้ประกอบด้วยการให้ฟังเนื้อหาใหม่ให้นักเรียนฝึกพูดตาม ในขั้นนี้ครูเป็นผู้ให้ความรู้ทางภาษาที่ถูกต้องและเป็นแบบอย่างที่ถูกต้องในการออกเสียงคือ Information (ผู้ให้ความรู้) รูปแบบของภาษาจึงเน้นที่ความถูกต้อง (Accuracy) เป็นหลัก ขั้นที่ 3 ขั้นฝึก (Practice) ในขั้นนี้นักเรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาที่เรียนมาแล้วในขั้นนำเสนอ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง ขณะเดียวกันก็เน้นเรื่องการใช้ภาษาให้คล่องแคล่ว (Fluency) การฝึกอาจจะฝึกทั้งชั้น เป็นกลุ่ม เป็นคู่ หรือรายบุคคล ขั้นนี้เป็นโอกาสที่ครูจะแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนในการใช้ภาษา ซึ่งการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นควรทำหลังการฝึกหากทำระหว่างที่นักเรียนกำลังลองผิดลองถูกอยูความมั่นใจที่จะใช้ภาษาให้คล่องแคล่วอาจลดลงได้ กิจกรรมที่กำหนดไว้ในคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรูมีทั้งในลักษณะที่กล่าวมานี้ และในลักษณะที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกอย่างอิสระ ขั้นที่ 4 ขั้นการใช้ภาษา (Production) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนนำคำหรือประโยคที่ฝึกมาแล้วมาใช้ในสถานการณ์ต่างๆในรูปแบบกิจกรรมหลากหลายเพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว (Fluency) และเกิดความสนุกสนาน ในขั้นนี้เป็นขั้นที่เน้นให้นักเรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมครูคอยให้ความช่วยเหลือ ถ้านักเรียนเกิดผิดพลาดอย่าขัดจังหวะในทันทีทันใดให้ปล่อยไปก่อนเพื่อให้นักเรียนรู้สึกสบายใจในการเรียนแต่ละครั้งกิจกรรมที่กำหนดไว้มีหลากหลาย เช่น การเล่นเกม การทำชิ้นงาน การทำแบบฝึก การนำเสนอผลงาน ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป (Wrap up) เป็นขั้นสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน

แต่ละชั่วโมง จุดประสงค์คือเพื่อสรุปสิ่งที่ได้เรียนแล้ว กิจกรรมที่เสนอแนะไว้อาจจะเป็นการนำเสนอรายงานของกลุ่ม ทำแบบฝึกหัดเพื่อสรุปความรู้หรือเล่นเกมเพื่อทดสอบสิ่งที่เรียนมาแล้ว สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) จากวิธีการสอนดังกล่าวเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนเรียนรู้เป็นขั้นตอนโดยเริ่มจากการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนไปสู่การป้อนข้อมูลให้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาให้เกิดความคล่องแคล่วแล้วนำภาษาไปใช้และเป็นการสรุปผลจากที่ผู้เรียนได้รับ จากกระบวนการนี้ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และจดจำคำศัพท์ที่ครูสอนในขั้นปฏิบัติ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้จะสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้และจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เพื่อให้ทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงขึ้นโดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ดังที่ ภุชงค์ มัชฌิโม (2559 : 89) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสะกดคำประกอบกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสะกดคำร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P มีค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 93.56/76.88 สูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ มีค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสะกดคำร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 0.6454 หรือคิดเป็นร้อยละ 64.54 นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสะกดคำร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสะกดคำภาษาอังกฤษร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (S.D. = 4.76, S.D. =0.40) อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ซารีป๊ะ รักดี (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบ 2W3P โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมชุด A Little Guide เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนภายหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีเนื้อหาท้องถิ่นอำเภอจอมทองสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดนใช้เทคนิคการสะกดคำร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P คะแนนก่อนเรียน (Pre-test) และคะแนนทดสอบหลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P คะแนนเฉลี่ยทดสอบก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.29 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.70 และคะแนนเฉลี่ยทดสอบหลัง

เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.29 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.62 ผลต่างคะแนนก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน ของนักเรียนเท่ากับ 5.00 หรือเท่ากับร้อยละ 25.00 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เป็นขั้นตอนโดยมีการสร้างแรงจูงใจ ป้อนข้อมูล ฝึก นำไปใช้และสรุปผลซึ่งเป็นลำดับกระบวนการสอนที่มีความชัดเจนและเป็นขั้นตอนที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน และจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนพบว่าผู้เรียนมีการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีและความความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพร พรมวัง (2562 : 157) ที่กล่าวว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยใช้ Activity-Based Learning ร่วมกับ 2W3P และทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ ส่งผลต่อความสามารถในการฟัง-พูด เจตคติ และความมั่นใจในตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อันเนื่องมาจาก 2W3P ที่มีกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wang Cheng-Jun (2006) ที่พบว่า การสอนกิจกรรมเพื่อการสื่อสารทำให้นักศึกษากลุ่มแรกมีพัฒนาการด้านการสื่อสารสูงกว่ากลุ่มที่สองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พเยาว์ หมอเล็ก (2562 : 73) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3Pโดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง Let’s get to know Yala กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบ 2W3P โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง Let’s get to know Yala กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้พบว่าการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายนั้นต้องใช้สื่อที่สอดคล้องเหมาะสมกับความสนใจและวัยของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างครูและนักเรียน เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาปรับปรุง การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P เป็นการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนครูผู้สอนควรมีการเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้แต่ละชั่วโมงให้พร้อมเพื่อความสะดวก และควรมีการบริหารจัดการเวลาเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาในการเล่นเกม หรือทำกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ไปใช้ในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ในระดับชั้นอื่น ๆ

2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ในการพัฒนาความสามารถทางด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น

3. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ในการพัฒนาการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

ซารีป๊ะ รักดี. (2563). “การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบ 2W3P โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมชุด A Little Guide เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.” **วารสารเทคโนโลยีและการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,** 2(5), 42-48.

ณัฐพร พรมวัง. (2562). **การพัฒนาชุดการสอนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ โดยใช้ Activity-Based Learning ร่วมกับ 2W3P และทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟัง-พูด เจตคติ และความมั่นใจในตนเองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

พเยาว์ หมอเล็ก. (2652). “การจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง Let's get to know Yala กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ).” **วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา,** 3(7) : 66-74.

พรสวรรค์ สีป้อ. (2550). **สุดยอดวิธีสอนภาษาอังกฤษ**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

ภุชงค์ มัชฌิโม (2559). **การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสะกดคำประกอบกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

มนรดา อ้อจันทึก. (2559). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 2W3P เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. ค้นเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2562 จาก: http://kroobannok.com

สรัลนุช กอบพิมาย. (2562). **การศึกษาการเรียนรู้หน่วย Number กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนแบบ 2W3P ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชธานี, อุดรธานี.

สุชาดา อินทะผิว. (2562). **การใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านน้ำแคม โรงเรียนบ้านปากยางและโรงเรียนบ้านห้วยด้าย ตำบลน้ำแคม อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย**. วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์, 5(2), 49.

สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2537). **วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรุณี วิริยะจิตรา. (2548). **การเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

Beatriz, W. (2006) . **Coliaborative construction of word knowledge in vocabulary-related group activities in the ESL classroom.** Retrieved May 15, 2019, from:https://search.proquest.com

Jordan, R. R. (1997). **English for academic purpose. A guide and resource book for teachers**.

Wang Cheng-Jun. (2006). **Designing Communicative Tasks for College English Courses**.China: Chongqing Normal University & Yangtze Normal University.

Wilkins, D. A. (1972). **Linguistics in Language Teaching**. London : Edward Arnold.

การพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำตรงตามมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวก

The development of word-spelling reading skills based on Thai orthographic rules for Grade 1 students using skill practice exercises with illustrations combined with positive reinforcement.

ธิติยา บุญศรัทธา[1] นาตยา หกพันนา[2] และณิชาภาท์ กันขุนทศ[3]

Thitiya Boonsattha [1], Nataya Hokpanna [2] and Nichapha Kankunthod[3]

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยในชั้นเรียนเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่าน และการสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1. เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน และการสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และการสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นอกก่อนและหลังการใช้กิจกรรมเกมการศึกษาจับคู่ประสมคำกับภาพ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ใน

การวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2567 จำนวน12 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จากข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านคำ และการสะกดคำได้ไม่ถูกต้อง รวมถึงการประสมคำที่มีพยัญชนะ สระ ตัวสะกดและวรรณยุกต์ ส่งผลให้นักเรียนอ่านหนังสือได้ไม่ถูกต้อง เรียนได้ช้ากว่าเพื่อนในระดับชั้นเดียวกัน เกิดผลกระทบด้านการเรียนเป็นอย่างมาก ต้องได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาจับคู่ประสมคำกับภาพ และและแบทดสอบการอ่าน และการสะกดคำ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ โดยจัดกิจกรรมวันอังคาร วันพุธ และวันศุกร์วันละ 30 นาที เวลา 08.45 น.-09.15 น. ในช่วงวิชาภาษาไทยรวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ระยะเวลา 1 เดือนกง แม่เกย และแม่เกอว พร้อมแบบประเมินทักษะการอ่านสะกดคำ แบ่งออกเป็น 4 มาตราตัวสะกดการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Wilcoxon Signed Ranks Test ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสำเร็จของแบบฝึกทักษะ

กิจกรรมที่ใช้ภาพประกอบเพิ่มความน่าสนใจและสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน การเสริมแรงทางบวก เช่น การชมเชยทันที ช่วยเพิ่มความมั่นใจและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบวก ทำให้นักเรียนจดจำและอ่านสะกดคำได้อย่างแม่นยำ

---

[1]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา Educational and Innovation

[2]มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ Kalasin University

[3]Corresponding author email : thitiya.bo@ksu.ac.th

2. ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลัง

คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้แบบฝึกเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนถึงประสิทธิภาพของแบบฝึก อย่างไรก็ตาม มาตราตัวสะกด "แม่เกย" ยังคงเป็นส่วนที่นักเรียนทำคะแนนได้น้อยที่สุด อาจเนื่องจากความซับซ้อนของคำในกลุ่มนี้ ซึ่งควรพัฒนาเพิ่มเติม

คำสำคัญ (Keywords) : คำสำคัญที่ 1ทักษะการอ่านสะกดคำตรงตามมาตราตัวสะกด, คำสำคัญที่ 2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1โรงเรียนบะยาวพัฒนาศึกษา , คำสำคัญที่ 3 แบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวก

Abstract

This research studied the word-spelling reading skills of Grade 1 students in accordance with the spelling patterns. The students participated in activities using skill exercises with illustrations combined with positive reinforcement. The objectives of the research were:

1. To develop skill exercises with illustrations combined with positive reinforcement to enhance the word-spelling reading skills of Grade 1 students to meet the 80/80 efficiency criterion.

2. To compare the word-spelling reading skills of Grade 1 students before and after using skill exercises with illustrations combined with positive reinforcement.

The sample group consisted of 12 Grade 1 students who scored less than 50% on word-spelling reading tests during the first semester of the 2024 academic year. The research tools included six lesson plans focusing on foundational knowledge and practice in spelling patterns, including *แม่กม* (Mae Kom), *แม่กง* (Mae Kong), *แม่เกย* (Mae Koey), and *แม่เกอว* (Mae Keow), along with a word-spelling reading skills assessment divided into four spelling patterns.

Data analysis involved calculating mean, standard deviation, and using the Wilcoxon Signed Ranks Test.

The research findings revealed that:

1. Effectiveness of the skill exercises:

Activities with illustrations increased engagement and motivation among students. Positive reinforcement, such as immediate praise, boosted confidence and

created positive learning experiences, enabling students to accurately memorize and spell words.

2. Comparison of pre- and post-tests:

The average scores after using the skill exercises showed a significant improvement, reflecting the effectiveness of the exercises. However, the spelling pattern *แม่เกย* (Mae Koey) remained the area where students scored the lowest, likely due to the complexity of the words in this group. This indicates a need for further development in this area.

Keywords : Keyword 1 Word-spelling reading skills based on Thai orthographic rules, Keyword 2 Grade 1 students of Ban Yao Phatthana Suksa School, Keyword 3 Skill practice exercises with illustrations combined with positive reinforcement,

บทนำ (Introduction)

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ เสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทยและเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถใช้ประกอบธุรกิจการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็น สื่อแสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณีและสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่ การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ก : 37)

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติไทยที่จำเป็นในการสื่อสารของมนุษย์ การสื่อสารของมนุษย์ใช้ทักษะที่สำคัญหลายทักษะ เช่น ฟัง พูด อ่าน เขียน การพัฒนาวิชาภาษาไทย เป็นการพัฒนาที่เน้นการสอนเพื่อพัฒนาในด้านทักษะ และการฝึกประสมคำอ่าน สะกดคำเป็นพื้นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาในด้านทักษะและการฝึกประสมคำอ่านสะกดคำเป็นพื้นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้นักเรียนในบางส่วน ยังขาดทักษะในด้านการอ่าน จึงส่งผลมาให้ต้องมีการปรับปรุง แก้ไข และต้องการพัฒนาในทักษะนี้อย่างต่อเนื่องและจะจากการเรียนการสอนของนักเรียนชั้น ในการพัฒนาวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำเป็นต้องพัฒนาที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านทักษะการอ่าน และการสะกดคำให้กับนักเรียนเป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ ดังนั้น การพัฒนาในด้านทักษะอ่านคำ และการสะกดคำเป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ นักเรียน

จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะการอ่าน และการสะกดคำ ให้ถูกต้อง เพื่อนักเรียนจะได้นำไปใช้ในการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ และสามารถหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ หรือสื่อออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็น ต้องมีการพัฒนาในทักษะการอ่าน และการสะกดคำให้กับนักเรียนอย่างถูกต้อง 2567 มีนักเรียนทั้งหมด 14 คน โดยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 29 คน มีห้องเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมด 1 ห้องเรียน และจากการได้ศึกษาทักษะอ่านคำ และการสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีการสังเกตจากการอ่านในชั่วโมงวิชาภาษาไทย และประเมินผลหลังสอน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 คน จากจำนวน12คน มีปัญหาในการอ่านคำ และการสะกดคำได้ไม่ถูกต้อง รวมถึงการประสมคำที่มีพยัญชนะ สระ ตัวสะกด และวรรณยุกต์ ส่งผลให้นักเรียนอ่านหนังสือได้ไม่ถูกต้อง เรียนได้ช้ากว่าเพื่อนในระดับเดียวกัน เกิดผลกระทบด้านการเรียนเป็นอย่างมาก ต้องได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และกำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นสาระการเรียนรู้ที่สำคัญเพื่อเป็นรากฐานของการเรียนวิชาอื่น ๆ จึงกำหนดให้สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่าน สร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่านและ คาดหวังให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การชื่นชมเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทยและภูมิใจในภาษาประจำชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 4, 12) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้จึงมีความสำคัญต่อผู้เรียนอย่างยิ่ง ดังที่ สวยสด กาวี (2549 : 2) กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยมีความสำคัญเพราะจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในปัจจุบันวิทยาการและเทคโนโลยีได้รุดหน้าไป เรื่อย ๆ มีการค้นคว้าและค้นพบทฤษฎีความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา มนุษย์เราในฐานะสมาชิกของ สังคมควรพัฒนาเพื่อจะได้เป็นผู้ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ เครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยให้มนุษย์เรา เป็นคนทันสมัยก็คือ การอ่าน

กระตือรือร้นหรือสนใจในการเรียนรู้ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอน ของครูและที่สำคัญเด็กวัยเรียนในระดับปฐมวัยและประถมศึกษาโดยเฉพาะในช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.3) ในภาวะปกติแล้วความสนใจและสมาธิของเด็กในวัยนี้มีขีดจำกัด สาเหตุเนื่องมาจากพัฒนาการ ทางด้านสมอง

อารมณ์ สังคมและการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์เต็มที่เหมือนเด็กโต ส่วนใหญ่ที่สามารถควบคุมตัวเองได้ดีและด้วยเหตุนี้เองเด็กจึงมีสมาธิในการอ่านที่น้อยลงจนส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศกำหนดนโยบายสำคัญและจุดเน้น ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 (2565, ออนไลน์) ไว้ว่า ให้ผู้เรียน ทุกระดับชั้นอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่องและสื่อสารได้ เพื่อเป็นการวางรากฐานในการ เรียนรู้ภายใต้แนวคิด “เด็กไทย วีถีใหม่ อ่านออกเขียนได้ทุกคน” โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ อ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากปัญหาการอ่านสะกดคำที่กล่าวไปในข้างต้น สอดคล้องกับผลการทดสอบ เรื่อง การอ่านสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบะยาวพัฒนาศึกษา อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี พบว่า

โดยสรุป เทคนิคการใช้แบบฝึกทักษะด้วยรูปภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวกเป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาทักษะการสะกดคำของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนุกสนานและส่งเสริมพัฒนาการทางการเรียนรู้ในระยะยาว

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการพัฒนาแบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมรทางบวก เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำของนักเรียน อีกทั้งสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้และฝึกฝนไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถต่อยอดในการเรียนระดับขั้นสูงต่อไปได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อทักษะการอ่านสะกดคำตรงตามมาตราตัวสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบะยาวพัฒนาศึกษา อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี โดยใช้แบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านสะกดคำตรงตามมาตราตัวสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลัง การใช้แบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบะยาวพัฒนาศึกษา อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนในห้องที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนที่มีผลคะแนนการทดสอบเรื่องการอ่านสะกดคำ ต่ำกว่าร้อยละ 50

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบฝึกโดยใช้ทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวกจำนวน 6 แผน
2. แบบทดสอบทักษะอ่านสะกดคำก่อนและหลังเรียน (Pre – test and post - test)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวกโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเขียน เพื่อกำหนดเนื้อหาการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 7-63)

1.2 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้ทราบเนื้อหา สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 7-59)

1.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง หน่วยการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ และเวลาเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

1.4 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 แผน

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบการเขียนแผน ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาจุดประสงค์การเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล รวมทั้งเกณฑ์ที่ใช้วัดและประเมินผล

2. แบบทดสอบทักษะการอ่านสะกดคำ

การสร้างแบบทดสอบทักษะการสะกดคำ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และศึกษาตัวชี้วัด สาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.2 ศึกษาวิธีการและหลักเกณฑ์ในการสร้างแบบทดสอบ ที่เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ จากหนังสือการวัดผลการศึกษาของ สมนึก ภัททิยธนี (2553 : 73)

2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ จำนวนข้อสอบ เพื่อให้สามารถออกข้อสอบได้ครอบคลุมเนื้อหา

2.4 สร้างแบบทดสอบทักษะการอ่านสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คำ

2.5 นำแบบทดสอบทักษะการอ่านสะกดคำ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.6 นำแบบทดสอบทักษะการอ่านสะกดคำที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมะสม วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) ต้องได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50–1.00 ถือว่าข้อสอบมีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ มีเกณฑ์การประเมินความสอดคล้อง ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2553 : 220)

2.7 นำแบบทดสอบทักษะการอ่านสะกดคำผ่านการประเมินและปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 20 คำ พิมพ์เป็นฉบับจริง เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวมรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนหลัง (One Group Pre-test Post-test Design) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 216)

กลุ่ม	Pre - test	Treatment	Post – test
N	T_1	X	T_2

2. ขั้นตอนในการทดลอง

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบทักษะการอ่านสะกดคำก่อนการทดลอง โดยใช้แบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทดสอบด้วยตนเอง

2.2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยการใช้แบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 6 แผน แผนละ 60 นาที สัปดาห์ละ 2 วัน

2.3 เมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดสอบทักษะการอ่านสะกดคำหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ด้วยตนเอง

2.4 เปรียบเทียบทักษะการสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละของทักษะการอ่านสะกดคำตรงตามมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้จากการสังเกต หลังจากการจัดกิจกรรม โดยใช้แบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวก

คนที่	แม่ กม (5)	แม่ กง (5)	แม่เกย (5)	แม่ เกอว (5)	รวม (20)	ร้อยละ
1	5	4	4	4	*17*	85.00
2	4	5	4	5	*18*	90.00
3	4	5	4	5	*18*	90.00
4	4	5	4	5	*18*	90.00
5	5	5	4	4	*18*	90.00
6	4	3	4	5	*16*	80.00
7	4	4	5	4	*17*	85.00
8	5	4	3	2	*14*	70.00
9	4	4	3	3	*14*	70.00
10	4	5	4	4	*17*	85.00
11	4	5	3	5	*17*	85.00
12	5	4	3	5	*17*	85.00
เฉลี่ย	4.33	4.42	3.75	4.25	16.75	
S.D.	0.49	0.67	0.62	0.97	1.42	
ร้อยละ	86.67	88.33	75.00	85.00	335.00	

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละของทักษะการอ่านสะกดคำตรงตามมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

นักเรียน 12 คน	คะแนนทักษะการอ่านสะกดคำตรงตามมาตราตัวสะกด		ผลต่างของคะแนน
	ก่อนทดลอง (20)	หลังทดลอง (20)	
รวม	118	201	83
ค่าเฉลี่ย	9.83	16.75	6.92
ร้อยละ	49.17	83.75	34.58
S.D.	1.53	1.42	2.07

ที่มา : (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 104)

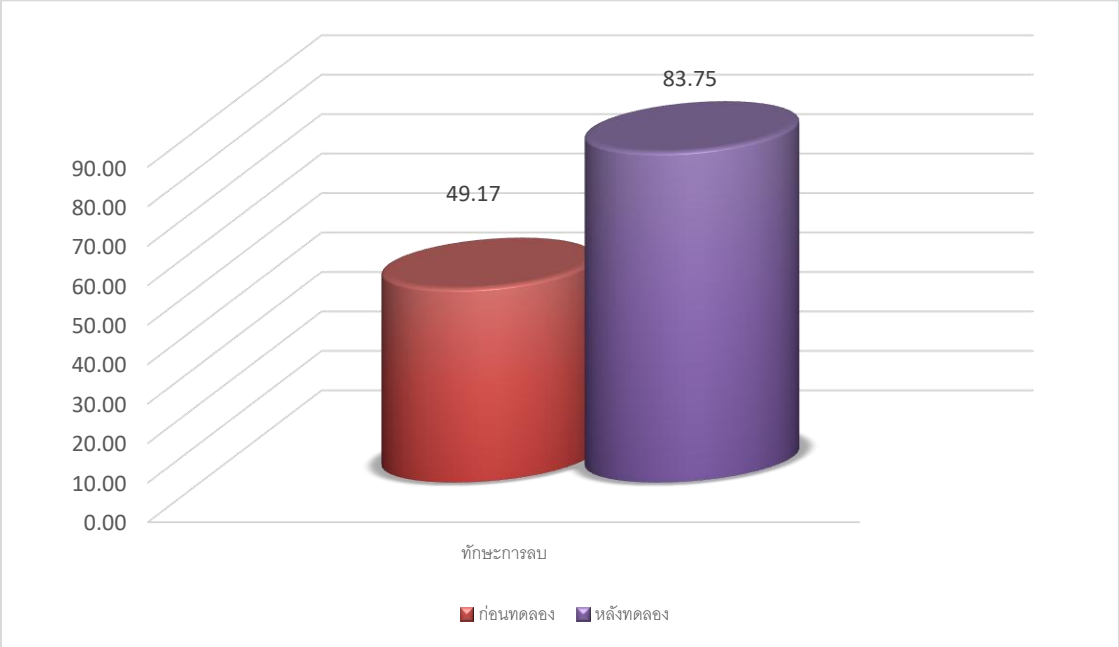

ภาพที่ 1 แผนภูมิคะแนนเฉลี่ยร้อยละทักษะการอ่านสะกดคำตรงตามมาตราตัวสะกดก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวก
ที่มา : (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 104)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ทักษะการอ่านสะกดคำตรงตามมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยแบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวก พบว่า หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้

แบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบร่วมกับการเสริมแรงทางบวกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละทักษะการอ่านสะกดคำตรงตามมาตราตัวสะกดโดยรวม เท่ากับ 335.00 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะการอ่านสะกดคำตรงตามมาตราตัวสะกด แม่กง 88.33 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงที่สุด เท่ากับ รองลงมา คือ ทักษะการอ่านสะกดคำตรงตามมาตราตัวสะกด แม่ กมและแม่ เกอว มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ86.67,85.00 ส่วนทักษะการอ่านสะกดคำตรงตามมาตราตัวสะกด แม่ เกย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำที่สุด เท่ากับ 75.00

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 9) ได้กล่าวจุดมุ่งหมายของการอ่าน และการสะกดคำ ไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อความรู้ ได้แก่ การอ่านจากหนังสือตำราทางวิชาการ สารคดีทางวิชาการ การวิจัยประเภทต่าง ๆ หรือการอ่านผ่านสื่ออีเล็กทรอนิกส์ ควรอ่านอย่างหลากหลาย เพราะความรู้ในวิชาหนึ่ง อาจนำไปช่วยเสริมในอีกวิชาหนึ่งได้

2. อ่านเพื่อความบันเทิงได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทสารคดีท่องเที่ยว นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล การ์ตูน บทประพันธ์ บทเพลง แม้จะเป็นการอ่านเพื่อความบันเทิง แต่ผู้อ่านจะได้ความรู้ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องด้วย

3. อ่านเพื่อทราบข่าวสารความคิด ได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทบทความ บทวิจารณ์ ข่าว รายงานการประชุม ถ้าจะให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต้องเลือกอ่านให้หลากหลายไม่เจาะจงอ่านเฉพาะสื่อ ที่นำเสนอตรงกับความคิดของตน เพราะจะทำให้ได้มุมมอง ที่กว้างขึ้น ช่วยให้มีเหตุผลอื่น ๆ มาประกอบการวิจารณ์ วิเคราะห์ใต้หลายมุมมองมากขึ้น

4. อ่านเพื่อจุดประสงค์เฉพาะทางแต่ละครั้ง ได้แก่ การอ่านที่ไม่ได้เจาะจง แต่เป็นการอ่านในเรื่องที่ตนสนใจ หรืออยากรู้ เช่น การอ่านประกาศต่าง ๆ การอ่านโฆษณา แผ่นพับประชาสัมพันธ์สลากยา ข่าวสังคม ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา การอ่านประเภทนี้มักใช้เวลาไม่นานส่วนใหญ่เป็นการ อ่านเพื่อให้ได้ความรู้และนำไปใช้ หรือนำไปเป็นหัวข้อสนทนา เชื่อมโยงการอ่าน สู่การวิเคราะห์ และคิดวิเคราะห์ บางครั้งก็อ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลสำเร็จของการใช้แบบฝึกทักษะด้วยภาพประกอบ การจัดกิจกรรมโดยใช้ภาพประกอบช่วยเพิ่มความน่าสนใจและสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน นอกจากนี้ การเสริมแรงทางบวก เช่น การชมเชยหรือให้กำลังใจในทันที ช่วยเสริมความมั่นใจและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบวก ทำให้นักเรียนสามารถจดจำและอ่านสะกดคำได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลัง คะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญแสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ ทั้งนี้ มาตราตัวสะกด "แม่เกย" ที่มีคะแนนต่ำสุดอาจสะท้อนถึงความซับซ้อนของคำในกลุ่มนี้ ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงเพิ่มเติม

3. ผลการวิเคราะห์ทักษะการอ่าน และการสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมเกมการศึกษาจับคู่ประสมคำกับภาพ พบว่า เกมการศึกษาจับคู่ประสมคำกับภาพสามารถช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะการอ่าน และการสะกดคำสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งนักเรียนนักเรียนอ่านคำ และการสะกดคำได้ถูกต้อง รวมถึงการประสมคำที่มีพยัญชนะ สระ ตัวสะกด และวรรณยุกต์ ส่งผลให้นักเรียนอ่านหนังสือได้ถูกต้อง เรียนได้ตามปกติกับเพื่อนในระดับเดียวกัน เกิดประสิทธิภาพและต่อยอดในการเรียนรู้ในวิชาอื่นๆต่อไป โดยสังเกตได้จากแบบทดสอบการอ่าน และการสะกดคำ เนื่องจากกิจกรรมเกมการศึกษาจับคู่ประสมคำกับภาพกิจกรรมการเล่นที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ช่วยฝึกทักษะให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งเรียน อาจมีการแข่งขันหรือไม่ก็ได้ แต่จะต้องมีกติกาการเล่นกำหนดไว้ และจะต้องมีการประเมินผลความสำเร็จของผู้เล่นด้วยประเภทและลักษณะของเกมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิมลรัตน์ คงภิรมย์ชื่น (2550 : 21) กล่าวถึงเกมประกอบการสอนไว้ว่า เกม หมายถึง กิจกรรมการเล่น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. การปรับปรุงแบบฝึกทักษะ

เพิ่มเนื้อหาและกิจกรรมสำหรับมาตราตัวสะกดที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำ (เช่น แม่เกย) โดยอาจเพิ่มตัวอย่างคำที่ง่ายและใกล้เคียงกับประสบการณ์ของนักเรียน พัฒนาสื่อภาพประกอบให้หลากหลายขึ้น เช่น การใช้สื่อดิจิทัลหรือการเล่นเกมเพื่อเสริมแรงจูงใจ

2. การประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น

ขยายการใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือผู้เรียนกลุ่มอื่นที่มีความต้องการพิเศษ ศึกษาประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะในโรงเรียนอื่น เพื่อยืนยันความสามารถในการนำไปปรับใช้ในวงกว้าง

3. การศึกษาวิจัยเพิ่มเติม

ศึกษาผลกระทบของการเสริมแรงทางบวกในรูปแบบอื่น เช่น การให้รางวัลหรือการจัดกิจกรรมกลุ่ม พัฒนาสื่อที่ใช้เทคโนโลยี เช่น แอปพลิเคชันช่วยอ่านสะกดคำ เพื่อเพิ่มความทันสมัยและเข้าถึงนักเรียนยุคใหม่มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึง. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2552. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ชัยณรงค์ ขำบัณฑิต. (2562). ผลการใช้โปรแกรมสอนอ่านทางตรงส่งเสริมความพยายามที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหา ด้านการอ่าน (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐพงศ์ เชื้อเพชร. (2560). สภาพและแนวทางแก้ไขปัญหาการอ่านสะกดคำและเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2553). Everest พาลูกค้นหาความนับถือตนเอง (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ซันต้าภาพพิมพ์

ทิศนา แขมมณี. (2556). รูปแบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2559). **ศาสตร์การสอน.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญมี พันธุ์ไทย. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยการศึกษาเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ผกา สัตยธรรม. (2557). การสอนจริยธรรมสำหรับเยาวชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิสณุ ฟองศรี. (2550). เทคนิควิธีประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: บริษัทพร็อบเบอร์ตี้พริ้นท์ จำกัด. (2551). วิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.

เพชรยุพา บูรณ์สิริจรุงรัฐ. (2558). หลักการพัฒนาความฉลาดทางสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

สุพันธ์วดี ไวยรูป. (2549). การพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สุมารี ชัยเจริญ. (2559). การออกแบบการสอน หลักการ ทฤษฎี สู่การปฏิบัติ. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุวิมล ติรกานันท์. (2551). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรางค์ โค้วตระกูล. (2559). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

The Development of English Vocabulary Memorization Skills Using the Picture Word Inductive Model (PWIM) For Grade 2 Students.

ปภาวรินทร์ วงฮาด[1] นาตยา หกพันนา[2] และณิชาภาท์ กันขุนทศ[3]

Paphawarin Wonghat[1], Nataya Hokpanna[2] and Nichapha Kankunthod[3]

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) และแบบทดสอบวัดทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ The Wilcoxon Signed Ranks Test ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หลังการ

---

[1]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ อีเมล paphawarin.wo@ksu.ac.th

Faculty of Education and Educational Innovation Kalasin University. E-mail paphawarin.wo@ksu.ac.th

จัดการเรียนรู้ แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ โดยรวมเท่ากับ 64.17 ผลการเปรียบเทียบทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords) : ทักษะการจำ, คำศัพท์ภาษาอังกฤษ, Picture Word Inductive Model (PWIM)

Abstract

This study aimed (1) to develop the English vocabulary memorization skills of Grade 2 students through the Picture Word Inductive Model (PWIM) learning activity. (2) to compare the English vocabulary memorization skills of Grade 2 students before and after participating in the PWIM learning activity. The target group consisted of 20 Grade 2 students studying in the first semester of the 2024 academic year. The participants were selected through purposive sampling. The research instruments included lesson plans based on the Picture Word Inductive Model (PWIM) and an English vocabulary memorization skills test. Statistical analysis utilized percentage mean and standard deviation, with hypothesis testing conducted using The Wilcoxon Signed Ranks Test. The findings revealed that the average score for English vocabulary retention after learning through the PWIM was 64.17%. A comparison of vocabulary memorization skills showed that students' post-activity scores were significantly higher than their pre-activity scores at the .05 statistical level.

Keywords : Memorization Skills, English Vocabulary, Picture Word Inductive Model (PWIM)

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 ความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี ความเคลื่อนไหวของข้อมูลข่าวสาร การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมเศรษฐกิจล้วนส่งผลต่อกัน การเชื่อมต่ออย่างไร้พรมแดนที่รวดเร็วทั้งจากสังคมทั่วไปและสังคมออนไลน์ทำให้บุคคลในสังคมมีการพบปะ สื่อสาร และติดต่อกัน สิ่งที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารกันคือ ภาษา ภาษาที่นำมาใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารกันอย่างแพร่หลายมากที่สุดในโลกภาษาหนึ่งคือ ภาษาอังกฤษ ประเทศไทยซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลกที่ใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารกับนานาประเทศ ภาษาต่างประเทศจึงกลายเป็นเครื่องมืออันสำคัญยิ่งในการสื่อสารความรู้สึกนึกคิด เพื่อให้เกิดความเข้าใจกันและกัน การแลกเปลี่ยนข้อมูลและการเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จุดมุ่งหมายหลักในการเรียนภาษาประการหนึ่งคือให้สามารถใช้ภาษานั้นได้ การเรียนภาษาอังกฤษในประเทศไทยจึงเป็นการเรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สองและภาษาต่างประเทศผู้เรียนจำเป็นจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับตัวภาษา ทั้งในด้านโครงสร้างทางภาษา การออกเสียงและการเรียนรู้คำศัพท์ (อรรชนิดา หวานคง, 2559)

ในการเรียนและการสอนภาษาต่างประเทศโดยทั่วไปเริ่มต้นจากสอนคำศัพท์ คำศัพท์เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการสร้างความหมายที่มีความสำคัญในการสื่อสารมาก ดังที่ (Wilkins, 1972) กล่าวว่า ถ้าไม่มีความรู้ไวยากรณ์จะทำให้สื่อความหมายได้น้อยมาก แต่ถ้าไม่รู้คำศัพท์จะไม่สามารถสื่อความหมายได้เลย หมายความว่าการเรียนภาษาที่สองต้องมีความรู้ด้านคำศัพท์ที่เพียงพอเพื่อให้การสื่อสารสามารถเข้าใจได้ ถึงแม้จะมีความรู้ด้านไวยากรณ์ที่จำกัด แต่ในทางตรงข้ามกันถ้าผู้เรียนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สองไม่มีความรู้ด้านคำศัพท์จะไม่สามารถเข้าใจและสื่อสารอะไรได้เลย เพราะคำศัพท์เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับทุกทักษะของการเรียนภาษา ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้สื่อความถึงความรู้สึก นึกคิด ความต้องการ การมีความรู้และความสามารถใช้คำศัพท์ของบุคคลคนหนึ่งถือเป็นปัจจัยหลักที่จะบ่งบอกว่า บุคคลนั้นสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใดคำศัพท์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนต้องเรียนรู้และเพิ่มพูนอยู่เสมอ (พรสวรรค์ สีป้อ, 2550)

ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ คือนักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถจำคำศัพท์และนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (ปารณีย์ ไชยรา, 2553) นักเรียนไม่สามารถอ่าน และเข้าใจความหมายของคำศัพท์ภาษาอังกฤษในระดับชั้นที่เรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ก็มีส่วนสำคัญที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ กระบวนการสอนคำศัพท์ในรูปแบบเดิมที่นักเรียนเป็นผู้ฟังอย่างเดียว ผู้เรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้จะส่งผลต่อทักษะจำคำศัพท์ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย พบว่า มีรูปแบบการเรียนการสอนที่น่าสนใจและยังไม่ได้เผยแพร่อย่างกว้างขวาง คือ PWIM (Picture Word Inductive Model) เป็นรูปแบบวิธีสอนที่ช่วยให้นักเรียนสามารถสืบค้นคำศัพท์ได้ดีนักเรียนจดจำและรู้ความหมายของคำศัพท์ได้มากขึ้นจากรูปภาพเกี่ยวกับเหตุการณ หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียน จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านภาษาการอ่าน และการเขียนคำศัพทได้ดี หรือการที่นักเรียนได้ฟัง ได้อ่านออกเสียง สะกดซ้ำ ๆ หลายครั้ง ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจความคิดรวบยอดของคำศัพท์รวมถึงหลักการทางด้านภาษาที่แท้จริง และยังช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น (อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร และ

วิไล พิพัฒน์มงคลพร, 2558) เอามาจัดการเรียนการสอนรวมกันกับสื่อประสมที่จะสามารถเร้าความสนใจให้ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้ตระหนักในความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะพัฒนาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) เพื่อส่งเสริมทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้คำศัพท์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM)

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM)

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนในห้องที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) จำนวน 6 แผน
2. แบบทดสอบวัดผลการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ จำนวน 30 คำ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM)

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

1.2 ศึกษาทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM)

1.3 ออกแบบแผนโดยการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) กำหนดการเรียนการสอน โดยประมาณเนื้อหาสาระที่ผู้วิจัยสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ตามชั่วโมงที่กำหนด ซึ่งคำนึงถึงผู้เรียน เป็นสำคัญ

1.4 สร้างแผนการสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) จำนวน 6 แผน แต่ละแผนประกอบด้วยส่วนประกอบครบตามความเหมาะสมของแผน

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัด และประเมินผล

1.6 นำคะแนนประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยจากการประเมินแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิถีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งกำหนดระดับการประเมินความเหมาะสม 5 ระดับ และพิจารณาระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541)

1.7 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแก้ไขแล้วปรับปรุงก่อนไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

การสร้างแบบทดสอบวัดผลการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษา เนื้อหา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

2.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยคัดเลือกคำศัพท์จากคำศัพท์ที่กำหนดในแต่ละแผน และกำหนดเกณฑ์การประเมินการจำคำศัพท์ เป็นข้อสอบการปฏิบัติตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

2.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาความสอดคล้องกับทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสมบูรณ์และปรับปรุงแก้ไข

2.4. วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยพิจารณาข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 –1.0 ถือว่าเป็นข้อสอบที่มีความสอดคล้อง พบว่า IOC เฉลี่ยเท่ากับ 0.89

2.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

การเก็บรวมรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการทดลอง แบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนหลัง (One Group Pre-test Post-test Design) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 216)

กลุ่ม	Pre - test	Treatment	Post – test
N	T_1	X	T_2

N แทน กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

T_1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง (Pre – test)

X แทน การจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM)

T_2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง (Post – test)

2. ขั้นตอนในการทดลอง

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทดสอบด้วยตนเอง

2.2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรม โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 6 แผน ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ทำการทดลองเป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ชั่วโมง

2.3 เมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยดำเนินการวัดทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทดสอบด้วยตนเอง

2.4 เปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนและหลังการทดสอบ

สำหรับกำหนดการจัดการเรียนรู้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กำหนดการการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM)

ตารางการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM)

ครั้งที่	วัน	เนื้อหา
1	วันศุกร์ ที่ 30 ส.ค. 2567	ทดสอบก่อนเรียน
2	วันจันทร์ ที่ 2 ก.ย. 2567	แผนที่ 1 Back to school
3	วันพฤหัสบดี ที่ 5 ก.ย. 2567	แผนที่ 2 My family
4	วันศุกร์ ที่ 9 ก.ย.. 2567	แผนที่ 3 It’s sweet
5	วันจันทร์ ที่ 12 ก.ย. 2567	แผนที่ 4 Fruit and Vegetable
6	วันพฤหัสบดี ที่ 13 ก.ย. 2567	แผนที่ 5 Clothes
7	วันศุกร์ ที่ 16 ก.ย.. 2567	แผนที่ 6 Weather
8	วันศุกร์ ที่ 20 ก.ย. 2567	ทดสอบหลังเรียน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ โดยรวม เท่ากับ 64.17

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) พบว่า ทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ร้อยละของผลต่างคะแนนทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM)

นักเรียน 20 คน	คะแนนทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ		ผลต่างของคะแนน
	ก่อนจัดกิจกรรม (30 คะแนน)	หลังจัดกิจกรรม (30 คะแนน)	
รวม	150	385	235
ค่าเฉลี่ย	7.5	19.25	11.75
S.D.	2.80	2.29	1.52
ค่าร้อยละ	25.00	64.17	39.17

จากตารางที่ 2 พบว่าทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ โดยรวม เท่ากับ 64.17

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) หลังการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยรวม เท่ากับ 64.17

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หลังการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) มุ่งเน้นการฝึกสะกดคำและอ่านออกเสียงคำศัพท์จากรูปภาพและการคิดต่อยอดจากรูปภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงการรูปภาพกับคำศัพท์แล้วช่วยให้นักเรียนจำและเรียนรู้คำศัพท์ได้มากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของอิศเรศ พิพัฒน์มงคลพรและวิไล พิพัฒน์มงคลพร ที่เน้นการสอนคำศัพท์ด้วยการใช้รูปภาพเพื่อเป็นสื่อในการเรียนรู้ ซึ่งรูปภาพที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียน โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการใช้รูปแบบพิกเจอร์เวิร์ด (Picture Word Inductive Model) มีผลคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าผลคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน (อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพรและวิไล พิพัฒน์มงคลพร, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนิสา มามีสุข (2563) ที่ศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 การจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model มีกระบวนการพัฒนาช่วยให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองมุ่งเน้นการเรียนรู้คำศัพท์โดยการฝึกสะกดคำหลายครั้ง นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงโดยใช้รูปภาพเป็นสื่อเชื่อมโยงเสียงกับคำศัพท์ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ผลการวิจัย ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสง่า วงค์ไชย (2564) พบว่า การนำรูปแบบการเรียนการสอนพิกเจอร์เวิร์ดไปใช้พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าในแต่ละขั้นตอนสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการจำรูปคำ ตำแหน่งของตัวอักษร และอักขรวิธีของคำศัพท์ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการจำรูปคำเพิ่มสูงขึ้น ความสามารถในการอธิบายความหมายของคำศัพท์จากการสังเกต การคิดวิเคราะห์ และเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ของตนเอง เพื่อหาข้อสรุปและจำแนกคำศัพท์เป็นหมวดหมู่ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอธิบายความหมายของคำเพิ่มสูงขึ้น พัฒนาความสามารถในการผูกประโยค เขียนย่อหน้าและเขียนเรื่องให้ถูกต้องและเหมาะสมตามเนื้อหาและหลักภาษา จึงทำให้ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการนำคำศัพท์ไปใช้เพิ่มสูงขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิรัญ บาลจบ (2567) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนพิกเจอร์เวิร์ดที่มีต่อความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนไทย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในช่วงก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบพิกเจอร์เวิร์ด นักเรียน 40 คน มีผลการทดสอบคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 8.95 และผลทดสอบคะแนนหลัง

เรียนเท่ากับ 16.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคะแนนภายหลังการเรียนรู้ มีค่าสูงกว่าก่อนการเรียนรู้ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) ให้ความสำคัญกับการเลือกรูปภาพ ผู้สนใจจะต้องออกแบบและกำหนดรูปภาพซึ่งประกอบด้วยเรื่องราว เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจคำศัพท์ในการเรียนรู้คำศัพท์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) ไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนอื่นเพื่อจะได้ข้อสรุป การวิจัยที่กว้างขวางมากขึ้น

2. ควรมีการสร้างการจัดการเรียนรู้แบบ Picture Word Inductive Model (PWIM) ในหน่วยการเรียนรู้อื่นหรือในระดับชั้นอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

ปารณีย์ ไชยรา.(2553). **ผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาขอนแก่น โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนคำศัพท์ ภาษาอังกฤษ**. ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พรสวรรค์ สีป้อ. (2550). **สุดยอดวิธีสอนภาษาอังกฤษ นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่**.กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์

สง่า วงค์ไชย. (2564). **ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนพิกเจอร์เวิร์ดที่มีต่อความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 18 (82 กรกฎาคม - กันยายน), 8. สืบค้นจาก https://so02.tci-thaijo.org/index.php/SNGSJ/article/view/246643

สุนิสา มามีสุข. (2563). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ PICTURE WORD INDUCTIVE MODEL ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. , มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

ศศิรัญ บาลจบ. (2567). **ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนพิกเจอร์เวิร์ดที่มีต่อความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนไทย**. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร. 7 (1 มกราคม-มีนาคม), 6. สืบค้นจาก https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tmd/article/view/266600/182018

อรรชนิดา หวานคง. (2559). **การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 English Teaching in the 21st Century.** วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร,มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย.

อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพรและ วิไล พิพัฒน์มงคลพร. (2558). **การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบพิคเจอร์เวิร์ด**. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 13 (1 มิถุนายน - ตุลาคม), 20. สืบค้นจาก https://so02.tci-thaijo.org/index.php/suedujournal/article/view/94892

Bromley, K. (2007). **Nine Things Every Teacher Should Know About Words and Vocabulary Instruction.** Retrieved 9 August 2017, from https://ila.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1598/JAAL.50.7.2

Calhoun, E. F. (1999). **Teaching beginning reading and writing with the picture word inductive model**. Virginia: ASCD

Wilkins, D. A. (1972). **Linguistics in Language Teaching**. Cambridge: MFT Press.

การพัฒนาทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

The Development of English Alphabet Recognition Skills through Game-Based Learning for Grade 2 Students

วาสนา นาไฮ[1] นาตยา หกพันนา[2] และณิชาภาท์ กันขุนทศ[3]
Wassana nahai[1], Nataya Hokpanna[2] and Nichpha Kankunthod[3]

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม เพื่อเปรียบเทียบทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการ จัดการเรียรู้โดยใช้เกม ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการพัฒนาทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าไซ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ และด้านการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวพิมพ์เล็ก เกณฑ์การประเมินในแต่ละด้านเป็นร้อยละ 50 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าไซ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ โดยรวม เท่ากับ 81.09 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษด้านด้านการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงที่สุด เท่ากับ 83.01ส่วนทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ ด้านการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวพิมพ์เล็ก มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำที่สุด เท่ากับ 79.17 2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 คน มีทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม เป็น

[1]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ อีเมล wassana.na@ksu.ac.th
Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University Email: wassana.na@ksu.ac.th

วิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถ โดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเอง ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง นอกจากนี้เกมยังมีหน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อที่ดีในการกระตุ้นและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในหลายด้านด้านภาษา การอ่าน และการเขียน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ, นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

Abstract

The objective of this research was to develop the English alphabet recognition skills of Grade 2 students through game-based learning and to compare their skills before and after the intervention. The findings revealed the following: 1. The development of English alphabet recognition skills among Grade 2 students at Ban Nong Ya Sai School, Wang Sam Mo District, Udon Thani Province, was evaluated in two aspects: recognition of uppercase and lowercase letters, with a passing criterion set at 50%. After the game-based learning intervention, the overall average score of alphabet recognition skills was 81.09%. When considering each aspect, the recognition of uppercase letters had the highest average score at 83.01%, while the recognition of lowercase letters had the lowest average score at 79.17%. 2. A comparison of the English alphabet recognition skills before and after the intervention showed that all 12 Grade 2 students achieved higher scores after participating in game-based learning. This improvement can be attributed to the engaging, challenging, and participatory nature of game-based learning, which allows learners to actively participate and gain hands-on experiences. Moreover, games serve as effective tools for stimulating and enhancing learners' abilities in various aspects, including language, reading, and writing.

Keywords: Game-Based Learning, English Alphabet Recognition Skills, Grade 2 Students

บทนำ (Introduction)

ภาษาอังกฤษจัดได้ว่าเป็นภาษาสากล (International Language) ที่จำเป็นและมีผู้นิยมใช้ทั่วโลก นอกจากนี้ภาษาอังกฤษยังเป็นภาษาสากลที่นำมาใช้ไม่ว่าจะเป็นภาษาทางราชการ ภาษาประจำชาติ หรือภาษาที่ใช้พูดคุยในการติดต่อสื่อสารกับคนต่างภาษาต่างวัฒนธรรม ทุกคนจึงจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักและต้องมีการพัฒนาการเรียนรู้และการใช้ภาษาอังกฤษให้ถูกต้อง เพื่อประชาชนพลเมืองจะได้ก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นการฝึกฝนพัฒนาขีดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้ดีอย่างถูกต้องย่อมมีความได้เปรียบในการดำเนินชีวิตในสังคมยุค 4.0 อันจะเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ความคิด และแสวงหาความรู้ในด้านต่าง ๆ(จิราวดี รัตนไพฑูรย์ชัย, 2012: 1) ด้านการศึกษาของประเทศไทยนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความความสำคัญของภาษาอังกฤษ จึงมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรของการเรียนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามกระแสของสังคมโดยหลักสูตรภาษาอังกฤษพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้นไปโดยเน้นทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้านคือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนไปพร้อม ๆ กัน (กรมวิชาการ, 2544: 1-2)

การจำเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างมาก เพราะความจำเป็นกระบวนการรับและเก็บข้อมูลของสมอง การพัฒนาเด็กให้เกิดการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาในรูปแบบบูรณาการ เพื่อให้เด็กเกิดพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา โดยเฉพาะด้านสติปัญญาในช่วง 4 ปี แรกของวัยเด็ก สมองจะเจริญเติบโตถึง 50 % และจะเพิ่มขึ้น 80 % เมื่ออายุได้ 8 ปี (Bloom, 1966 : 18) การเรียนรู้ตัวอักษรในช่วงวัยก่อนเรียน ไม่เพียงแต่ทำให้เด็กรู้จักตัวอักษรและสะกดคำได้ แต่ยังช่วยทำให้เด็กอ่านและเข้าใจคำหรือประโยคได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ความรู้เรื่องตัวอักษรและเสียงอักษรมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการอ่านของเด็กได้มากกว่าการทดสอบทางจิตวิทยา หรือการทดสอบทางสติปัญญาIQ (Chall, J.S. (1996) ผู้ที่มีความสามารถในการจดจำตัวอักษรน้อย จะมีความลำบากในการสะกดคำต่าง ๆเนื่องจากมีปัญหาในการสังเกต ในการจดจำ และการระลึกถึงถ้อยคำภาษาที่ตัวอักษรเหล่านั้นเป็นตัวแทน ผู้ที่สะกดคำได้ยังจะมีจุดอ่อนด้านทักษะภาษาที่เป็นรากฐาน รวมทั้งความสามารถที่จะวิเคราะห์และจดจำเสียงแต่ละเสียงในคำต่าง ๆ พรรษชล ศรีอิสราพร (2551) (อ้างถึงใน สมาคมการบกพร่องทางการอ่านนานาชาติ:2551)กิจกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา นั่นคือการเล่น และเกมต่างๆ เกมที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา การเล่นที่มีกฎกติกาเด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือ เล่นเป็นกลุ่มก็ได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกตคิดหาเหตุผล เกิดความคิดรวบยอด เกิดการจำ เกมการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 63-66)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นวิธีการสอนอีกหนึ่งวิธีที่น่าสนใจซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานการใช้สื่อในรูปแบบของเกมเข้ากับการจัดการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ก็มีความสำคัญเป็นอย่างมาก การพัฒนาการคิดวิเคราะห์จะสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียน และการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์ เกิดความสนุกสนาน ได้รับประสบการณ์ตรง(อธิป อนันต์กิตติกุล. 2564). ซึ่งเกมเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถ โดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเอง ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง ทิศนา แขมมณี(2550: 365) และนอกจากนี้ เกมนำเสนอถึงโครงสร้างที่มีเอกลักษณ์เฉพาะที่จะเสริมกลยุทธ์การสอนแบบดังเดิมเข้ากับการสอนที่เต็มเปี่ยมด้วยชีวิตชีวา จุดประกายความคิด และขยายทิศทางในวิธีการจัดการเรียนรู้ เกมทำให้การเรียนรู้เกี่ยวกับมโนทัศน์สำคัญเข้าใจได้ง่ายขึ้นสำหรับผู้เรียน และกระตุ้นการคิดของผู้เรียนให้เกิด

การคิดวิเคราะห์ และความสร้างสรรค์มากขึ้น ฟุซซาด (Fuszard Barbara, Lowenstein Arlene J.,&Bradshaw Martha J., 2001: 104) การใช้การจัดการ เรียนรู้โดยใช้เกม คือการใช้เครื่องมือเพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติภายในเกมซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับ ประสบการณ์โดยตรง และได้รับความรู้ผ่านประสบการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า อันจะนำไปสู่การสร้างความรู้ภายในตัวของผู้เรียน (สมประสงค์ น่วมบุญลือ, 2548: 20) สื่อการสอนโดยการใช้เกมเป็นวิธีการที่ช่วยให้เด็กสามารถจำพยัญชนะไทยได้อย่างแม่นยำและไม่สับสนซึ่งได้ผลดี การเลือกเกมครูผู้สอนจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็กเหมาะกับศักยภาพและนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนวิชาอื่นๆ (แกนจันทร์ ถิ่นวรแสง). (2550).

จากที่ได้ศึกษาสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2โรงเรียนบ้านหนองหญ้าไซ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี พบว่าความรู้พื้นฐานในการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษA-Z อยู่ในระดับที่ต้องพัฒนา การจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่จำเป็นเพราะเป็นความรู้พื้นฐานในการเรียนภาษาอังกฤษ การจดจำตัวอักษรไม่เพียงแต่ทำให้เด็กรู้จักตัวอักษรและสะกดคำได้ แต่ยังช่วยทำให้เด็กอ่านและเข้าใจคำหรือประโยคได้ง่ายขึ้นด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะการจดจำตัวภาษาอังกฤษโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เกม เพื่อส่งเสริมทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความสนุกสนานในการเรียนภาษาอังกฤษและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อส่งเสริมทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการใช้เกม
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการใช้เกม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านบ้านหนองหญ้าไซ อำเภอวังสามหมอ จังวัดอุดรธานี จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนในห้องที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอน ที่มีผลคะแนนการทดสอบเรื่อง การจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ ต่ำกว่าร้อยละ 50

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ประกอบการสอน
2. แบบประเมินทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยเกม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่

1.2 ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ร่วมกับสื่อประสม เพื่อพัฒนาทักษะ การจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

1.3 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม เพื่อพัฒนาทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง แต่ละแผนประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้สื่อและอุปกรณ์การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ทั้ง 8 แผน การจัดการเรียนรู้จะเรียงลำดับจากกิจกรรมที่มีความง่ายไปหากิจกรรมที่มีความยากขึ้น

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม เพื่อพัฒนาทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินปรับปรุงแก้ไขโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหา ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอนการวัดและประเมินผลของแผนการจัดการเรียนรู้

1.5 นำคะแนนประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้วมาวิเคราะห์หาค่าเฉยจากการประเมินแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า(Rale)ตามวิถีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งก าหนดระดับการประเมินความเหมาะสม 5 ระดับ และพิจารณาระ คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541)

1.6 ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม เพื่อพัฒนาทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโรงเรียนบ้านหนองหญ้าไซ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

การสร้างแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะทางด้านภาษาอังกฤษรวมทั้งศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

1.2 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง จุดประสงค์การเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

1.3 สร้างแบบทดสอบให้สอดคล้องกับการวัดทักษะทางด้านการจดจำภาษาอังกฤษ จำนวน 26 ข้อ เป็นข้อสอบการปฏิบัติตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

1.4 นำแบบทดสอบวัดทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3ท่านเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องกับทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์

1.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าไซ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี

การเก็บรวมรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการทดลอง แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง (One Group Pre-test Post-test Design)

กลุ่ม	Pre - test	Treatment	Post – test
N	T_1	X	T_2

N แทน กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

T_1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง (Pre – test)

X แทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ร่วมกับสื่อประสม

T_2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง (Post – test)

2. ขั้นตอนในกำรทดลอง

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ ก่อนการทดลองโดยใช้แบบทดสอบทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทดสอบด้วยตนเอง

2.2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมโดยใช้เกม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 8 แผน แผนละ 1 วัน ๆ ละ 60 นาที รวม 8 วัน

2.3 เมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดสอบทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษหลังการจัดกิจกรรมโดยใชแบบทดสอบทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทดสอบด้วยตนเอง

2.4 เปรียบเทียบทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ร่วมกับสื่อประสมสำหรับกำหนดการจัดกิจกรรม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้จัดทำวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบทักษะก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบด้วย t-test แบบ Dependent Group

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1.ผลพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าไซ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ โดยรวม เท่ากับ 81.90 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ ด้านการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ สูงที่สุดเท่ากับ 83.01 ส่วนทักษะการรู้ด้านการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวพิมพ์เล็ก มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำที่สุด เท่ากับ 79.17

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 ร้อยละของผลต่างคะแนนทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม

นักเรียน 12 คน	คะแนนทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ		ผลต่างของคะแนน
	ก่อนทดลอง (52 คะแนน)	หลังทดลอง (52 คะแนน)	
รวม	356	506	150
$\overline{x}$	29.67	42.17	12.50
ร้อยละ	57.05	81.09	24.04
S.D.	12.89	10.03	7.13

ที่มา : (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 104)

จากตารางที่ 1 พบว่าทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษโดยรวมเท่ากับ 81.09

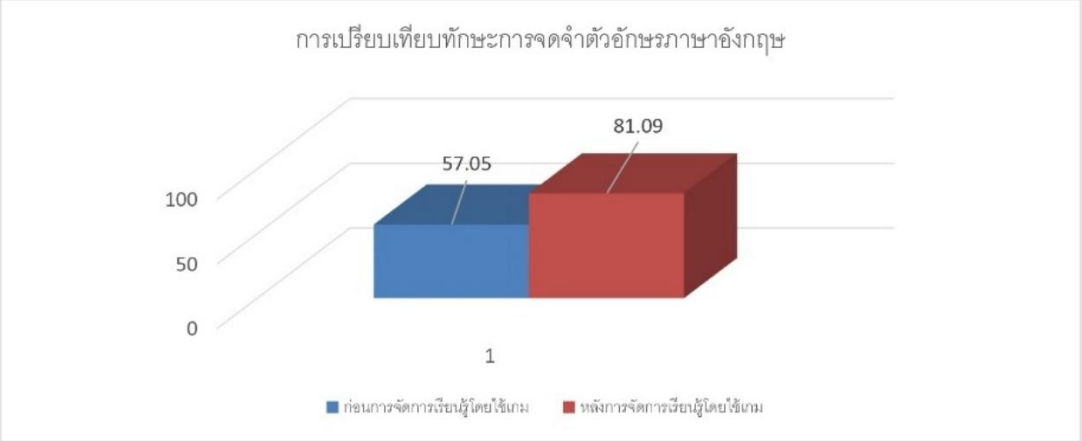

ภาพที่ 1 แผนภูมิคะแนนเฉลี่ยร้อยละทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม จำแนกเป็นรายด้าน

ที่มา : (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 104)

จากภาพที่ 1 พบว่าทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิเคราะห์การวิจัยในชั้นเรียนเรื่องการพัฒนาทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าไซ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1.ผลการววิเคราะห์ทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม เพื่อส่งเสริมทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการใช้เกม พบว่า ผลการพัฒนาทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าไซ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ และด้านการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวพิมพ์เล็ก เกณฑ์การประเมินในแต่ละด้านเป็นร้อยละ 50 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าไซ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษโดยรวม เท่ากับ 81.09 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษด้านด้านการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงที่สุด เท่ากับ 83.01ส่วนทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ ด้านการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวพิมพ์เล็ก มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำที่สุด เท่ากับ 79.17

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 คน มีทักษะการจดจำตัวอักษรภาษาอังกฤษ หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถ โดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเอง ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง นอกจากนี้เกมยังมีหน้าที่ในฐานะที่เป็นสื่อที่ดีในการกระตุ้นและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในหลายด้านด้านภาษา การอ่าน และการเขียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชฎาพร ยางเงิน (2563: 116) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เกมในการสอนและแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 86.84 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สามารถนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาอังกฤษระดับประถมศึกษาได้เพราะ เกมเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถ โดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเอง สร้างแรงจูงใจและความสนใจในการเรียนการสอนทำให้เกิดการพัฒนาในการเรียนรู้ของตัวเรียนสูงขึ้นมากกว่าเดิม

2. สามารถนำผลการศึกษาวิจัยนี้ ไปพัฒนาต่อยอดสู่การสร้างผลงานทางวิชาการ อาทิ การเขียนเป็นหนังสือ ตำรา หรือการสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเบื้องต้นสำหรับประชาชน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนอื่นเพื่อจะได้ข้อสรุปการวิจัยที่กว้างขวางมากขึ้น

2. ควรมีการสร้างการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ในหน่วยการเรียนรู้อื่นหรือในระดับชั้นอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมวิชาการ.(2544: 1-2). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นนฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพฯ: องคการรับสงเสริมการคาและพัสดุภัณฑ์.

แกนจันทร์ ถิ่นวรแสง. (2550). **ผลของการใช้เกมที่มีต่อความสามารถในการจำพยัญชนะ ไทย ของนักเรียนที่มีความบกพร้องทางสติปัญญาระดับเรียนได้.** วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จิราวดี รัตนไพฑูรย์ชัย.(2012:1**). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้านคำศัพท์และความคงทนโดยใช้เทคนิคช่วยจำกับสมุด ภาพคำศัพท์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม.**

ชฎาพร ยางเงิน.(2562). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**

บุญชม ศรีสะอาด.(2541). **การพัฒนาการสอน**.

พรรษชล ศรีอิสราพร .(2563). **การออกแบบบัตรคำอักษรภาษาอังกฤษเทียบเสียงภาษาไทยขั้นสูง ด้วยเทคโนโลยีมิติ เสมือนจริง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3**.

สมประสงค์ น่วมบุญลือ, (2548: 20)**ปรัชญาการศึกษา: ความคิดพื้นฐาน**.นครปฐม: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2547)**คูมือการปฏิบัติงานคณะกรรมการ สถานศึกษาขนพื้นฐาน.** กรงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

อธิป อนันต์กิตติกุล.(2564).**การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเรื่อง พัฒนาการ ความร่วมมือและความขัดแย้งในประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร.** วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Fuszard Barbara, Lowenstein Arlene J.,& Bradshaw Martha J .(2001). **Fuszard's innovative teaching strategies in nursing (3 ed.)**. Gaithersburg, MD: Aspen Publishers.

การพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษ (Phonics) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุดรธานี โดยใช้ยูทูป

Improve English pronunciation and spelling skills Udonthani's first-grade students use YouTube

ศิฑาภพ ภูขาว[1], อรรถสิทธิ์ ศรีทองสุข[2], ธนวรรจ วินิจ[3], ชญานิน กองคำ[4], ณัฐภัทร จันทร์เสน[5], นันทณัฏฐ์ เวียงอินทร์[6] และกมลพัฒน์ ไชยสงคราม[7]

Sitaphop phukhao[1] , Atthasit srithongsuk[2] , Tanawat winit[3] ,Chayanin kongkam[4], Nattapat chansen[5], Nanthanut Wiangin[6], and Kamollapat Chaisongkram[7]

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษ (Phonics) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุดรธานี โดยใช้ YouTube เป็นสื่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 10 แผน โดยใช้วิดีโอจาก YouTube เช่น เพลง ABC เสียงประกอบ และสื่อเชิงโต้ตอบ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านออกเสียงและสะกดคำภาษาอังกฤษสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การออกเสียงเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 30 เป็นร้อยละ 60 และความสามารถในการจดจำคำศัพท์เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 30 เป็นร้อยละ 70 นอกจากนี้ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ผ่าน YouTube ในระดับมาก โดยด้านความเหมาะสมของเนื้อหามีคะแนนสูงที่สุด ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า YouTube เป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการออกเสียงของนักเรียนระดับประถมศึกษา และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): Phonics, การอ่านออกเสียง, ยูทูป, นักเรียนประถมศึกษา, การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี 4.0

Abstract

This study aims to enhance the phonics skills of Grade 1 students in Udon Thani Province through the use of YouTube as a learning tool. The main objectives are 1) To develop the ability to read aloud and spell English words 2)to

compare the results before and after using YouTube for learning. 3) to study students' learning satisfaction through YouTube. The sample group is a total of 28 students whose grades are below 50%. The research tools include 10 teaching lesson plans, using YouTube videos, such as ABC songs, audio, interactive audio, pre-class and after-class tests, and satisfaction questionnaires.

The results show that students have improved significantly in reading and spelling of English words at .05 level. The result of pronunciation accuracy is improved from 30% to 60%, and the percentage of vocabulary recognition is improved from 30% to 70%. In addition, students are highly satisfied with learning through YouTube and get the highest score in content suitability. The research results indicates that YouTube is an effective learning tool for improving primary school students' pronunciation skills, and it also enhanced their interest, enthusiasm, and motivation in the learning process.

Keywords: audio, reading aloud, ยูทูป, primary school students, learning through 4.0 technology

[1]Sitaphop phukhao, Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University
Email: sitaphop.ph@ksu.ac.th
[2]Atthasit Srithongsuk, Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University
Email: atthasit.sr@ksu.ac.th
[3]Tanwat Winit, Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University
Email: tanawat.wi@ksu.ac.th
[4]Chayanin Kongkam, Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University
Email: chayanin.ko@ksu.ac.th
[5]Nattapat Chansen, Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University
Email: nattapat.ch@ksu.ac.th
[6]Nanthanut Wiangin, Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University
Email: nanthanut.wi@ksu.ac.th
[7]Kamollapat Chaisongkram, Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University
Email: **kamollapatc@gmail.com**

บทนำ (Introduction)

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยโดยหลักสูตรแกนกลางได้กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทุกช่วงชั้น เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนในการสื่อสารและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในยุคโลกาภิวัตน์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างระเทศนั้น มีการกำหนดให้มีการ เรียนการสอนภาษาอังกฤษในทุกช่วงชั้น สำหรับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้นจำเป็นต้องใช้ ทักษะทั้ง 4 ด้านคือ การฟัง การพูด การอ่านและ การเขียน ให้เกิดความสัมพันธ์กันในการ ติดต่อสื่อสาร การเรียนภาษาอังกฤษในประเทศไทยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันประสบกับปัญหาที่เด็กไทย ซึ่งเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศนั้น นอกจากผู้เรียนจะไม่สามารถออกเสียงได้แล้วยังไม่รู้ความหมายของคำ ๆ นั้นอีกด้วย เด็กบางคนไม่สามารถเรียนรู้การอ่านออกเสียงได้ เนื่องจากขาดความเข้าใจในเรื่องของการเชื่อมโยงตัวอักษรและเสียง ทำให้ไม่สามารถเข้าใจ เสียงที่ไม่คุ้นเคยหรืออ่านออกเสียงผิดและยังไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ที่ออกเสียงนั้นอีกด้วย ดังนั้นนอกจากการสอนให้ผู้เรียนสามารถออกเสียงได้ถูกต้องแล้ว การเข้าใจความหมายของคำศัพท์ ที่ออกเสียงก็เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นด้วยเช่นกัน (จีรนันท์ เมฆวงษ์. 2547 : 3) ซึ่งสอดคล้องกับ คำกล่าวของบำรุง โตรัตน์ (2544 : 53) ได้ระบุว่าการออกเสียงภาษาอังกฤษเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาหนึ่งของนักเรียนไทย ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างของระบบเสียงระหว่างภาษาไทยที่เป็น ภาษาแม่กับระบบเสียงภาษาอังกฤษ ซึ่งในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศนั้น การรู้จัก แต่คำศัพท์และโครงสร้างประโยคเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ถ้าผู้เรียนไม่สามารถเปล่งเสียง ที่เจ้าของภาษาฟังแล้วสามารถเข้าใจได้ ก็ยังไม่ถือว่าสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ ซึ่งจะเห็นว่า การอ่านออกเสียงเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนรู้หากนักเรียนอ่านไม่ได้ก็จะเป็นอุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

จากการศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ อันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างระบบเสียงภาษาอังกฤษและภาษาไทย ปัญหาดังกล่าวสามารถจำแนกได้เป็นสามประการหลัก ได้แก่ เสียง / v / ซึ่งเป็นเสียงพยัญชนะของคำที่สะกดด้วย “ v ” เสียง / z /ซึ่งเป็นเสียงพยัญชนะของคำที่สะกดด้วย “ z ” เสียง / s / ซึ่งเป็นเสียงพยัญชนะของคำที่สะกดด้วย“ s ” เสียง / ʃ / ซึ่งเป็นเสียงพยัญชนะของคำที่สะกดด้วย “ sh ” และเสียง / tʃ / ซึ่งส่วนใหญ่สะกดด้วย “ ch ” ประการที่สองคือ เสียงบางเสียงในภาษาอังกฤษคล้ายกับเสียงในภาษาไทย แต่มีประเด็นที่แตกต่างกันหลายอย่าง เช่น เสียง / r / ในภาษาอังกฤษที่เทียบได้กับเสียง / ร / ในภาษาไทย แต่เวลาออกเสียง / ร / นั้น ปลายลิ้นจะแตะกับเพดานปาก ส่วนเสียง / r / ในภาษาอังกฤษนั้น ปลายลิ้นไม่ต้องแตะเพดานปาก ปลายลิ้นจะม้วนค่อนไปทางหลังและกระดกขึ้น (พิณทิพย์ ทวยเจริญ. 2544 : 8) และประการสุดท้ายเสียงสระในภาษาอังกฤษพบว่า เสียงสระในภาษาอังกฤษและภาษาไทยมีความแตกต่างกันคือ ภาษาไทยมีตำแหน่งการเกิดเสียงเดียวกัน แต่มีความแตกต่างกันที่เสียงสั้นและเสียง

ยาวเท่านั้น ในภาษาอังกฤษเสียงสระเกิดในตำแหน่งต่างกัน และการเกร็งหรือคลายของลิ้นก็ทำให้เสียงสระแตกต่างกันอีกด้วย การออกเสียงสระภาษาอังกฤษ โดยผู้เรียนควรเริ่มเรียนตั้งแต่การออกเสียงสระตามส่วนของลิ้นที่ใช้ในการออกเสียงจากง่ายไปหายาก คือจากสระเดียวที่มีเสียงสั้นไปหาสระประสมที่มีเสียงยาว (มยุเรศ รัตนานิคม. 2543 : 140 - 142)

ในยุคดิจิทัลปัจจุบัน เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยูทูป ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั่วโลก เนื่องจากเป็นแหล่งรวบรวมเนื้อหาวิดีโอที่หลากหลายและเข้าถึงได้ง่าย ยูทูป ได้กลายเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการสนับสนุนทั้งครูและนักเรียนในการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ รวมถึงการเรียนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษ (Phonics) ยูทูป มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนการสอนผ่านสื่อที่สร้างสรรค์และน่าสนใจ ด้วยคุณสมบัติของแพลตฟอร์มที่นำเสนอเนื้อหาในรูปแบบภาพเคลื่อนไหว เสียง และการเล่าเรื่องที่ดึงดูดใจ ทำให้นักเรียน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา มีความสนใจและจดจำเนื้อหาได้ง่ายขึ้น (Kearney et al., 2012) นอกจากนี้ นักเรียนยังสามารถเรียนรู้และทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลา เพียงแค่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งส่งเสริมความเป็นอิสระและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Hertzog et al., 2019)

สำหรับครูผู้สอน ยูทูป เป็นแหล่งทรัพยากรสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ครูสามารถเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน เช่น วิดีโอเพลง Phonics หรือการสอนออกเสียงที่ถูกต้อง และนำไปปรับใช้ในบทเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานและหลากหลาย (Jones & Kristen, 2021) ที่สำคัญ การเรียนรู้ผ่าน ยูทูป ยังช่วยลดความเครียดในการเรียนรู้ในรูปแบบดั้งเดิม โดยการใช้วิดีโอที่มีเพลง การ์ตูน หรือเกมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและรู้สึกผ่อนคลายมากขึ้น (Snelson, 2011) การใช้ยูทูป จึงไม่เพียงช่วยพัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้ แต่ยังเสริมสร้างความมั่นใจและแรงจูงใจในการเรียนภาษา (Terantino, 2011) พบว่า คลิปวิดีโอบนแพลตฟอร์มนี้สามารถสร้างความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษาได้ดี ทั้งยังช่วยส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมและทักษะภาษาในบริบทที่ใกล้เคียงกับการใช้จริง โดยเฉพาะยูทูป และ (Watkins & Wilkins, 2011) ชี้ให้เห็นว่า ยูทูปเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในห้องเรียน โดยช่วยเพิ่มพูนทักษะการฟัง การพูด และการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และช่วยสร้างการมีส่วนร่วมและแรงจูงใจให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ยูทูปเป็นแหล่งทรัพยากรที่ทรงประสิทธิภาพสำหรับการสอนภาษาอังกฤษ โดยมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างแรงจูงใจ พัฒนาทักษะการฟังและการพูด ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมผ่านสื่อวิดีโอที่สนุกสนานและเหมาะสมกับผู้เรียน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ช่วยให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของยุคดิจิทัลอย่างมีนัยสำคัญ

การศึกษาการใช้สื่อการสอนผ่านยูทูปเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยมุ่งหวังว่าผลการวิจัยจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ และการสร้างสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่เหมาะสมกับบริบทการเรียนรู้ของผู้เรียนไทย ทั้งนี้ ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะในด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน การพัฒนาสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษ (Phonics) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังใช้ยูทูป
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษ (Phonics) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังใช้ยูทูป
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ ยูทูป

กรอบแนวคิดการวิจัย

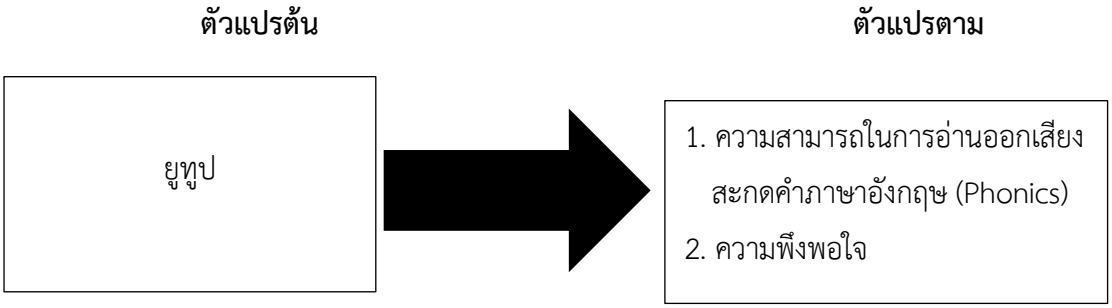

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จากโรงเรียนในเขตจังหวัดอุดรธานี จำนวน 40 คน

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนจำนวน 28 คน ที่มีผลการทดสอบความสามารถด้านการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษต่ำกว่าร้อยละ 50 จากห้องเรียนที่ผู้วิจัยสอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน รวมเวลาเรียน 16 ชั่วโมง เน้นการใช้คลิปวิดีโอจากยูทูปที่มีเนื้อหาสนับสนุนการเรียนรู้ Phonics

2.2 แบบทดสอบ แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน จำนวน 20 ข้อ

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ ประเมิน 4 ด้าน: ความเหมาะสมของเนื้อหาในคลิปวิดีโอ การออกแบบกิจกรรม การจัดการเรียนการสอน และความพึงพอใจโดยรวม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเตรียมการ พัฒนาแผนการเรียนรู้และเครื่องมือวิจัย และ คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.2 การดำเนินการทดลอง ทดสอบก่อนเรียน ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ทดสอบหลังเรียน ประเมินความพึงพอใจ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ การทดสอบที แบบจับคู่ (Paired Sample T-Test) สำหรับเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน การวิเคราะห์ร้อยละสำหรับประเมินความพึงพอใจ

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบก่อนและหลังเรียน

การทดสอบ	**คะแนนเต็ม**	$\bar{x}$	**S.D.**	**t**	**p-value**
ก่อนเรียน	20	8.64	2.31	12.45*	.000
หลังเรียน	20	15.82	2.15		

จากตารางที่ 1 พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 15.82 สูงกว่าก่อนเรียน 8.64

ตารางที่ 2 ผลการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงแยกตามองค์ประกอบ

ทักษะการอ่านออกเสียง	**คะแนนเต็ม**	**ก่อนเรียน**	**หลังเรียน**
การออกเสียงพยัญชนะ	8	3.75	6.82
การออกเสียงสระ	6	2.54	4.86
การสะกดคำ	6	2.35	4.14

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ผ่านยูทูป

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ความเหมาะสมของเนื้อหาในคลิปวิดีโอ	4.52	0.58	มากที่สุด
2. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	4.48	0.62	มาก
3. การจัดการเรียนการสอน	4.56	0.51	มากที่สุด
4. ความพึงพอใจโดยรวม	4.65	0.49	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.55	0.55	มากที่สุด

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการใช้สื่อการเรียนรู้ผ่านยูทูปส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยนักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในทุกด้าน และมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

การอภิปรายผล

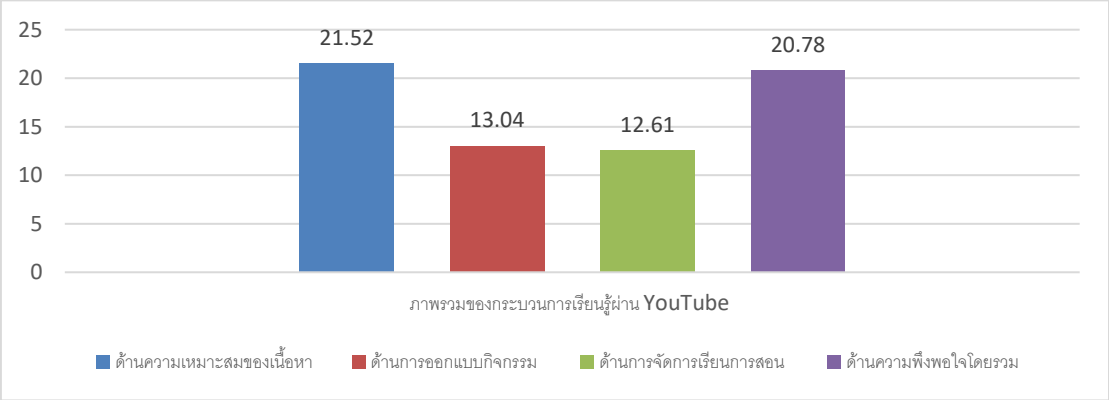

กราฟที่ 1 แสดงผลการประเมินภาพการสอนออกเสียงผ่านเพลง ABC Phonics Song

จากกราฟที่ 1 แสดงผลการประเมินการสอนออกเสียงผ่านเพลง ABC Phonics Song คะแนนความพึงพอใจดังนี้ 1) ในด้านความเหมาะสมของเนื้อหาในคลิปวิดีโอยูทูป มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 21.52 แสดงให้เห็นว่าคลิปวิดีโอมีความเหมาะสมและได้รับความพึงพอใจสูง 2) ในด้านการออกแบบกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 13.04 ซึ่งแสดงถึงระดับความพึงพอใจที่ค่อนข้างดีในด้านการออกแบบ 3) ในด้านการจัดการเรียนการสอน มีคะแนนเฉลี่ยที่ 12.61 บ่งบอกถึงการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเรียนรู้ผ่านยูทูป 4) ในด้านความพึงพอใจโดยรวม มีคะแนน

เฉลี่ยอยู่ที่ 20.78 สรุปได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ผ่านยูทูป มีคะแนนความพึงพอใจด้านความเหมาะสมของเนื้อหามากที่สุด เป็นลำดับที่ 1 ของทั้ง 4 ด้าน

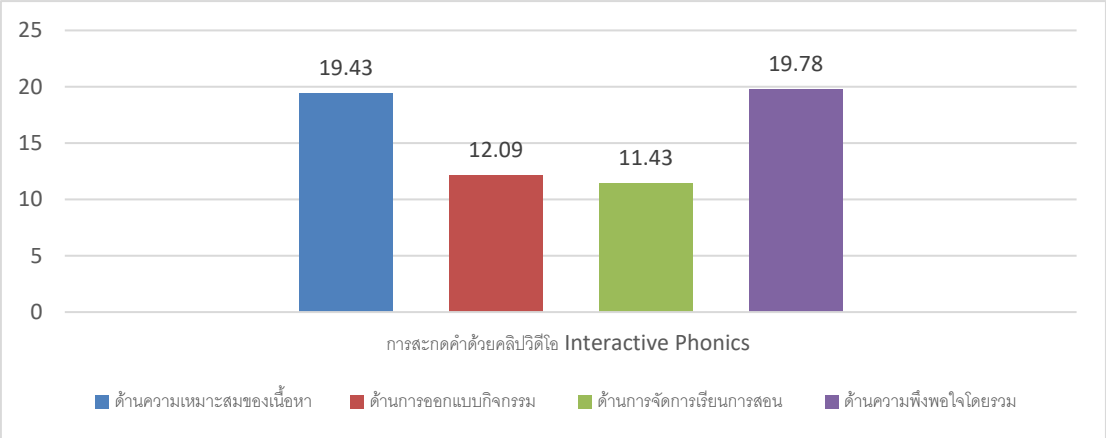

กราฟที่ 2 แสดงผลการประเมินภาพการสะกดคำด้วยคลิปวิดีโอ Interactive Phonics

จากกราฟที่ 2 แสดงผลการประเมินการสะกดคำด้วยคลิปวิดีโอ Interactive Phonics คะแนนความพึงพอใจดังนี้ 1) ในด้านความเหมาะสมของเนื้อหาในคลิปวิดีโอยูทูป มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 19.43 แสดงให้เห็นว่าคลิปวิดีโอมีความเหมาะสมและได้รับความพึงพอใจสูง 2) ในด้านการออกแบบกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 12.09 ซึ่งแสดงถึงระดับความพึงพอใจที่ค่อนข้างดีในด้านการออกแบบ 3) ในด้านการจัดการเรียนการสอน มีคะแนนเฉลี่ยที่ 11.43 บ่งบอกถึงการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเรียนรู้ผ่านยูทูป 4) ในด้านความพึงพอใจโดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 19.78 สรุปได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ผ่านยูทูป มีคะแนนความพึงพอใจด้านความเหมาะสมของเนื้อหามากที่สุด เป็นลำดับที่ 1 ของทั้ง 4 ด้าน

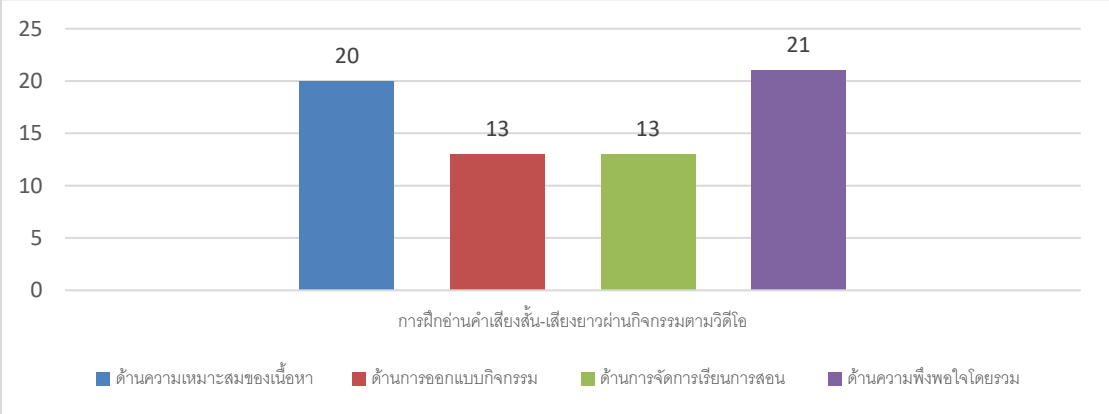

กราฟที่ 3 แสดงผลการประเมินภาพการฝึกอ่านคำเสียงสั้น-เสียงยาวผ่านกิจกรรมตามวิดีโอ

จากกราฟที่ 3 แสดงผลการประเมินการฝึกอ่านคำเสียงสั้น-เสียงยาวผ่านกิจกรรมตามวิดีโอ คะแนนความพึงพอใจดังนี้ 1) ในด้านความเหมาะสมของเนื้อหาในคลิปวิดีโอยูทูป มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 20.00 แสดงให้เห็นว่าคลิปวิดีโอมีความเหมาะสมและได้รับความพึงพอใจสูง 2) ในด้านการออกแบบกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 13.00 ซึ่งแสดงถึงระดับความพึงพอใจที่ค่อนข้างดีในด้านการออกแบบ 3) ในด้านการจัดการเรียนการสอน มีคะแนนเฉลี่ยที่ 13.00 บ่งบอกถึงการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเรียนรู้ผ่านยูทูป 4) ในด้านความพึงพอใจโดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 21.00 สรุปได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ผ่านยูทูป มีคะแนนความพึงพอใจด้านความเหมาะสมของเนื้อหามากที่สุด เป็นลำดับที่ 1 ของทั้ง 4 ด้าน

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษของนักเรียนพบว่า หลังจากใช้วิดีโอจากยูทูป ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษ นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกิจกรรม 3 รูปแบบที่นำมาใช้ ได้แก่ การเรียนรู้ผ่านเพลง ABC Phonics Song การสะกดคำผ่านวิดีโอ Interactive Phonics และการฝึกอ่านคำเสียงสั้น-เสียงยาวตามคลิปวิดีโอผลการประเมินชี้ให้เห็นว่าวิดีโอช่วยให้นักเรียนสามารถออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษและสะกดคำได้อย่างถูกต้องและแม่นยำมากขึ้น

2. เปรียบเทียบความสามารถก่อนและหลังการใช้วิดีโอจากยูทูป นักเรียนมีความสามารถในการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจากใช้วิดีโอเป็นสื่อการเรียนรู้

3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้วิดีโอจากยูทูป คะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับที่น่าพอใจ โดยผลการประเมินจากนักเรียนแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความเหมาะสมของเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 21.52 2) ด้านการออกแบบกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 13.04 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 12.61 4) ความพึงพอใจโดยรวม ค่าเฉลี่ย 20.78

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะการออกเสียงและความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรกับเสียงการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษ (Phonics) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุดรธานี โดยใช้จากยูทูป ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นประสิทธิภาพของการใช้สื่อยูทูปในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษ (Phonics) นักเรียนมีความสามารถในการจดจำและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรกับเสียงได้

ดีขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการที่สื่อยูทูป สอดคล้องกับ Skinner (1974) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพเมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกฝนซ้ำๆ

การสอน Phonics ผ่าน สื่อดิจิทัลสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนผ่านการนำเสนอและการเป็นแพลตฟอร์มที่สามารถช่วยเพิ่มแรงจูงใจและความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียนได้ (Kearney et al., 2012; Snelson, 2011) วิดีโอยูทูป เช่น ABC Phonics Song และ Interactive Phonics มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ผ่านการออกเสียงและการเชื่อมโยงคำศัพท์กับเสียง ซึ่งตรงกับงานวิจัยก่อนหน้าที่ระบุว่าการใช้สื่อภาพและเสียงช่วยเพิ่มการจดจำและความเข้าใจได้ดีขึ้น (Jones & Kristen, 2021)

ความพึงพอใจที่ได้รับอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านความเหมาะสมของเนื้อหาและความสนุกสนานจากการเรียนรู้ผ่านวิดีโอ ซึ่งช่วยลดความเครียดจากการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้วิดีโอเป็นสื่อการเรียนรู้สามารถเพิ่มความพึงพอใจของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะด้านความเหมาะสมของเนื้อหาและความสนุกสนานจากการเรียนรู้ผ่านสื่อที่หลากหลาย วิดีโอที่มีเพลงและภาพเคลื่อนไหวช่วยลดความเครียดที่เกิดจากการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น นักเรียนแสดงความกระตือรือร้นและมีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงผลลัพธ์เชิงบวกที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะภาษาและสร้างความรู้สึกเชิงบวกต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

ผลการวิจัย ดังที่ Snelson (2011) ที่ระบุว่าการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ การใช้ยูทูปเป็นตัวอย่างหนึ่งของการผสมผสานเทคโนโลยีกับการเรียนรู้ ซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และพัฒนาความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียน การนำสื่อวิดีโอเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ แต่ยังช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนที่สนุกสนานและกระตุ้นให้นักเรียนมองว่าภาษาอังกฤษเป็นเรื่องที่น่าสนใจและเข้าถึงได้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลวิจัย

1.1 เพิ่มความหลากหลายของวิดีโอ เช่น การออกเสียงพยัญชนะที่ไม่มีในภาษาไทย เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับเสียงที่ไม่คุ้นเคยและสามารถออกเสียงได้อย่างถูกต้อง

1.2 ใช้กิจกรรมเสริมที่นักเรียนสามารถฝึกทักษะในสถานการณ์จริง เช่น การจำลองบทสนทนาในชีวิตประจำวัน เพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในบริบทที่สอดคล้องกับชีวิตจริง

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เพิ่มความหลากหลายของวิดีโอ เช่น การออกเสียงพยัญชนะที่ไม่มีในภาษาไทย เพื่อศึกษาผลกระทบของวิดีโอที่เน้นการออกเสียงเฉพาะต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูด

2.2 ใช้กิจกรรมเสริมที่นักเรียนสามารถฝึกทักษะในสถานการณ์จริง โดยออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับช่วงวัยและระดับความสามารถทางภาษา

เอกสารอ้างอิง (References)

จีรนันท์ เมฆวงษ์. (2547). **การพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษของนักเรียนประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์การศึกษา.

พิณทิพย์ ทวยเจริญ. (2544). **การออกเสียงภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนไทย.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.

มยุเรศ รัตนานิคม. (2543). **เสียงภาษาอังกฤษในภาษาไทย.** เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Kearney, M., Schuck, S., Burden, K., & Aubusson, P. (2012). Viewing mobile learning from a pedagogical perspective. **Research in Learning Technology.** https://doi.org/10.3402/rlt.v20i0.14406

Hertzog, R., Wood, C., & Luker, R. (2019). Enhancing learning outcomes through self-paced online courses: A longitudinal study. **Journal of Educational Technology.**

Jones, R., & Kristen, D. (2021). Engaging young learners through educational videos: Practical approaches. **Journal of Childhood Education.**

Snelson, C. (2011). YouTube across the disciplines: A review of the literature. **MERLOT Journal of Online Learning and Teaching.**

Terantino, J. M. (2011). **YouTube for foreign languages: You have to see this video.** Language Learning & Technology.

Watkins, J., & Wilkins, M. (2011). **Using YouTube in the EFL classroom.** Language Education in Asia.

การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้ TGT ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม

The Development of English-Speaking Skills Using TGT of Prathomsuksa 3 students at Somdet Phitayakhom School

ณัฐญาภรณ์ เริงเกษตรวิทย์[1] ณัฐณิชา ไพศาล[2] อรณิช แสนเกิ้น[3]
กมลพัฒน์ ไชยสงคราม[4*] นันทณัฏฐ์ เวียงอินทร์[5] พิพิธธนวดี สมคะเณย์[6]
ธีรนาถ สุวรรณเรือง[7]และ แจ่มจันทร์ ณ กาฬสินธุ์[8]
Nattayaporn Roengkasetwit [1], Nutnicha Paisan[2], Oranich Sankern[3], Kamonllapat Chaisongkram[4*], Nanthanut Wiangin[5],
Pipiddhanawadee Somkhane[6], Theeranat Suwanaruang[7] and Chaemchan Na Kalasin[8]

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้ TGT และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ TGT กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/9 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 37 คน ซึ่งถูกเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างเจาะจง เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการสอนภาษาอังกฤษแบบ TGT 2) แบบทดสอบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้ TGT นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับสูง

คำสำคัญ: ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ, TGT (Teams Games Tournament), การเรียนรู้แบบร่วมมือ

---

[1]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ nattayaporn.ro@ksu.ac.th
[2]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ nutnicha.pa@ksu.ac.th
[2]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ oranich.sa@ksu.ac.th
[2]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ kamollapatc@gmail.com
[2]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ Nanthanut.wi@ksu.ac.th
[2]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ somkhane25@gmail.com
[2]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ drtheeranat@gmail.com
[2]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ Cham49@hotmail.com

Abstract

The objectives of this research were to 1) develop English speaking skills through the implementation of TGT (Teams Games Tournament), and 2) investigate students' satisfaction towards TGT. The sample population, selected through purposive sampling methodology, comprised 37 Mathayomsuksa 3/9 students enrolled at Somdet Pittayakhom School, Kalasin Province, during the academic year 2024. The research instruments utilized in this study consisted of 1) English language lesson plans incorporating TGT, 2) English speaking skills assessment, and 3) a student satisfaction questionnaire.

The findings revealed that students' English-speaking skills significantly improved after learning through TGT, and their satisfaction with TGT was at a high level.
Keywords: English Speaking Skills, Teams-Games-Tournament (TGT), Cooperative Learning

บทนำ (Introduction)

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่มีความสำคัญต่อการสื่อสารในยุคปัจจุบัน ทั้งในด้านการเรียนรู้และการประกอบอาชีพ หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับนานาชาติเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่21อย่างไรก็ตามนักเรียนไทยยังคงเผชิญปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ขาดโอกาสทางการศึกษา ความมั่นใจในการพูด และการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเฉพาะการฟังหรือไวยากรณ์ส่งผลให้การพัฒนาทักษะการพูดไม่เป็นไปตามเป้าหมายการพูดภาษาอังกฤษถือเป็นทักษะที่สำคัญในการสื่อสารทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงาน การฝึกฝนทักษะนี้อย่างต่อเนื่องจะช่วยให้นักเรียนสามารถจัดระเบียบความคิดและถ่ายทอดออกมาได้อย่างชัดเจนแต่การสอนในประเทศไทยที่เน้นไวยากรณ์และการท่องจำทำให้นักเรียนกลัวที่จะพูดผิดหรือไม่กล้าแสดงออกเมื่อพบกับชาวต่างชาติ ปัญหานี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของ Ur (1996) และ Brown (1994) ชี้ให้เห็นว่าความกังวลและการขาดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ภาษาอังกฤษเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเรียนรู้

นอกจากนี้การขาดโอกาสในการฝึกฝนการพูดภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริงเป็นอีกปัจจัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khamkhien (2010) ที่พบว่านักเรียนไทยมักขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เนื่องจากไม่ได้รับการฝึกฝนในบริบทที่เป็นธรรมชาติ Noom-ura (2013) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนไทย พบว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคประกอบด้วย ขนาดห้องเรียนที่ใหญ่เกินไป ทำให้นักเรียนมีโอกาสฝึกพูดน้อย การขาดแคลนสื่อการ

เรียนการสอนที่ทันสมัยและน่าสนใจ ครูผู้สอนบางส่วนขาดทักษะการสอนแบบเน้นการสื่อสาร Wongsothorn (2002) เสนอว่าการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เน้นการสื่อสารมากขึ้น (Communicative Language Teaching) จะช่วยพัฒนาทักษะการพูดของผู้เรียนได้ดีกว่าการสอนแบบดั้งเดิมที่เน้นไวยากรณ์ นอกจากนี้ Wiriyachitra (2002) ยังชี้ให้เห็นว่าการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ภาษาอังกฤษ เช่น การจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน การใช้สื่อภาษาอังกฤษ และการสร้างโอกาสในการพูดคุยกับชาวต่างชาติ จะช่วยลดความวิตกกังวลและเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้เรียนได้

TGT (Teams Games Tournament)โดย Slavin (1995) เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ เนื่องจากเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนทุกคน โดย van Wyk (2011) พบว่า TGT ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ในด้านการจัดการชั้นเรียน Johnson และ Johnson (1999) เสนอว่าการจัดกลุ่มแบบคละความสามารถใน TGT ช่วยให้นักเรียนที่เก่งกว่าได้พัฒนาทักษะการอธิบายและถ่ายทอดความรู้ เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตรและลดความกดดัน การจัดกิจกรรมผ่าน TGT เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การนำเสนอ และการอภิปรายกลุ่ม ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความคล่องแคล่วและความมั่นใจในการสื่อสารมากขึ้น

การจัดการเรียนรู้ TGT เป็นนวัตกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การสนทนา การแสดงบทบาทสมมติ การพูดคุยโทรศัพท์ และการแสดงละครสั้น ช่วยให้นักเรียนพัฒนาพูด โดยไม่สร้างความกดดันหรือความเครียดระหว่างการเรียนรู้ นักเรียนยังได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน มีความกระตือรือร้น และสนุกสนานไปกับกิจกรรมที่ออกแบบให้เหมาะสมกับระดับความสามารถ การใช้เกมในกิจกรรมการเรียนยังช่วยเพิ่มแรงจูงใจและส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหา โดย TGT เน้นการเรียนรู้ร่วมกันและการแข่งขันเป็นทีม นักเรียนในกลุ่มจะมีระดับความสามารถที่หลากหลาย ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือและพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาได้อย่างดีนอกจากนี้ สามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนและเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ เพราะนักเรียนจะรู้สึกว่าการเรียนไม่เครียด และสามารถแสดงออกได้อย่างมั่นใจมากขึ้น

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบ TGT เป็นแนวทางที่ช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเสริมสร้างความมั่นใจและความพร้อมในการสื่อสารในสถานการณ์จริงได้ดียิ่งขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเสริมสร้างความมั่นใจและความพร้อมในการสื่อสารในสถานการณ์จริงได้ดียิ่งขึ้น ให้นักเรียนกล้าแสดงออกในการใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น นอกจากนี้ การจัดกลุ่มแบบคละความสามารถยังช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้ TGT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ TGT

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ TGT (Team Game Tournament) เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 รวมทั้งหมด 480 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/9 จำนวน 37 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจงตามความเหมาะสม

2. ระยะเวลาการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครอบคลุมระยะเวลาตลอดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

3. เครื่องมือวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค TGT จำนวน 12 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ รวม 36 แผน

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง

3) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 12 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 36 ชั่วโมง โดยแต่ละแผนประกอบด้วย สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน TGT

สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล นำแผนที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

3.2 แบบทดสอบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียน

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษ สร้างแบบทดสอบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ระดับ A2 กำหนด

เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค Scoring Rubrics นำแบบทดสอบเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ได้ค่า IOC = 0.87 ทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.85

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ

สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ได้ค่า IOC = 0.92 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.88

4. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การดำเนินการทดลอง

4.1.1 ทดสอบทักษะการพูดภาษาอังกฤษก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่าง

4.1.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TGT จำนวน 12 แผน 36 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นนำเสนอบทเรียน ครูนำเสนอเนื้อหาและคำศัพท์ใหม่
2) ขั้นจัดทีม จัดนักเรียนเป็นกลุ่มคละความสามารถ กลุ่มละ 4-5 คน
3) ขั้นการแข่งขัน จัดกิจกรรมการแข่งขันระหว่างทีม ประกอบด้วย
   (1) การสนทนาเป็นกลุ่ม (Group Discussion)
   (2) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play)
   (3) เกมการแข่งขันในทีม (Team Competition Games)
4) ขั้นสรุป มอบรางวัลทีมที่ได้คะแนนสูงสุด

4.1.3 ทดสอบทักษะการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียน (Post-test)

4.1.4 ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2.1 เก็บคะแนนจากแบบทดสอบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน

4.2.2 เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจ

4.2.3 บันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์คะแนนทักษะการพูดภาษาอังกฤษ

5.1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)

5.1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.1.3 การทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples)

5.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจ

5.2.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)

5.2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก

2.51-3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง พึงพอใจน้อย

0.00-1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

5.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

5.3.2 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามความพึงพอใจ

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้ท TGT ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบให้เน้นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในกลุ่มและการเสริมสร้างทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดยผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้ TGT

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียนของนักเรียน คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น TGT มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ในกิจกรรมของแผนการสอนที่ใช้เทคนิค TGT ผู้เรียนได้รับโจทย์ให้พูดโต้ตอบบทสนทนาเกี่ยวกับ "การสั่งอาหารในร้านอาหาร" โดยทำกิจกรรมในกลุ่ม (Teams) และแข่งขันกันผ่านเกมภาษา (Games) ก่อนเข้าสู่การประเมินในรูปแบบการแข่งขัน (Tournaments) นักเรียนมีโอกาสฝึกฝนการออกเสียง การสร้างประโยค และการแสดงออกอย่างมั่นใจ ส่งผลให้สามารถพัฒนาทักษะการพูดได้อย่างมีนัยสำคัญ

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ TGT

พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในระดับสูงต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TGT โดยเฉพาะในด้าน ความสนุกสนานในระหว่างการเรียนรู้ การเพิ่มความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษ และการได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน แบบสำรวจความพึงพอใจชี้ให้เห็นว่า นักเรียนรู้สึกตื่นเต้นและมีความกระตือรือร้นเมื่อได้ร่วมกิจกรรมในทีมและแข่งขันกับกลุ่มเพื่อน ผลลัพธ์นี้สะท้อนให้เห็นถึง

ศักยภาพของเทคนิค TGT ในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานและช่วยพัฒนาความมั่นใจของผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 การประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ TGT ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คนที่	Pronunciation (3 คะแนน)	Vocabulary (3 คะแนน)	Grammar (2 คะแนน)	Fluency (2 คะแนน)	รวม (10 คะแนน)	ร้อยละ
1	1.00	2.00	2.00	1.00	6.00	60.00
2	2.00	1.00	2.00	1.00	6.00	60.00
3	2.00	1.00	2.00	1.00	6.00	80.00
4	2.00	3.00	2.00	1.00	8.00	80.00
5	2.00	2.00	1.00	1.00	6.00	60.00
6	1.00	1.00	2.00	1.00	5.00	50.00
7	2.00	3.00	1.00	1.00	7.00	70.00
8	2.00	3.00	2.00	1.00	8.00	80.00
9	2.00	2.00	2.00	1.00	7.00	70.00
10	1.00	3.00	2.00	1.00	7.00	70.00
11	2.00	3.00	2.00	1.00	8.00	80.00
12	2.00	1.00	2.00	1.00	6.00	60.00
13	2.00	3.00	2.00	1.00	8.00	80.00
14	1.00	3.00	2.00	1.00	7.00	70.00
15	2.00	2.00	1.00	1.00	6.00	60.00
16	2.00	3.00	2.00	1.00	8.00	80.00
17	2.00	1.00	2.00	1.00	6.00	60.00
18	2.00	2.00	2.00	1.00	7.00	70.00
19	2.00	3.00	2.00	1.00	8.00	80.00
20	2.00	3.00	2.00	1.00	8.00	80.00

คนที่	Pronunciation (3 คะแนน)	Vocabulary (3 คะแนน)	Grammar (2 คะแนน)	Fluency (2 คะแนน)	รวม (10 คะแนน)	ร้อยละ
21	2.00	3.00	2.00	1.00	8.00	80.00
22	3.00	3.00	2.00	1.00	8.00	80.00
23	2.00	2.00	2.00	1.00	8.00	80.00
24	2.00	1.00	1.00	1.00	5.00	50.00
25	2.00	2.00	2.00	1.00	7.00	70.00
26	2.00	3.00	2.00	1.00	8.00	80.00
27	1.00	2.00	2.00	1.00	6.00	60.00
28	2.00	3.00	2.00	1.00	8.00	80.00
29	2.00	2.00	2.00	1.00	7.00	70.00
30	2.00	1.00	2.00	1.00	6.00	60.00
31	1.00	2.00	2.00	1.00	6.00	60.00
32	2.00	3.00	2.00	1.00	8.00	80.00
33	2.00	1.00	2.00	1.00	6.00	60.00
34	1.00	3.00	1.00	1.00	6.00	60.00
35	2.00	3.00	2.00	1.00	8.00	80.00
36	2.00	1.00	2.00	1.00	6.00	60.00
37	1.00	2.00	1.00	1.00	5.00	50.00
เฉลี่ย	1.83	2.22	1.86	1.00	6.92	69.72
S.D	0.45	0.83	0.35	0.00	1.00	10.00

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้ TGT ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีคะแนนเฉลี่ยรวม 6.92 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) Pronunciation คะแนนเฉลี่ย 1.83 2) Vocabulary คะแนนเฉลี่ย 2.22 3) Grammar คะแนนเฉลี่ย 1.86 4) Fluency คะแนนเฉลี่ย 1.00

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังโดยใช้ TGT

คนที่	Pre-test	Post-test	ผลต่าง	ร้อยละของผลต่าง
1	6.00	10.00	4.00	40.00
2	6.00	10.00	4.00	40.00
3	6.00	10.00	4.00	40.00
4	8.00	10.00	2.00	20.00
5	6.00	10.00	4.00	40.00
6	5.00	10.00	5.00	50.00
7	7.00	10.00	3.00	30.00
8	8.00	10.00	2.00	20.00
9	7.00	10.00	3.00	30.00
10	7.00	10.00	3.00	30.00
11	8.00	10.00	2.00	20.00
12	6.00	10.00	4.00	40.00
13	8.00	10.00	2.00	20.00
14	7.00	10.00	3.00	30.00
15	6.00	10.00	4.00	40.00
16	8.00	10.00	2.00	20.00
17	6.00	10.00	4.00	40.00
18	7.00	10.00	3.00	30.00
19	8.00	10.00	2.00	20.00
20	8.00	10.00	2.00	20.00
21	8.00	10.00	2.00	20.00
22	8.00	10.00	2.00	20.00
23	8.00	10.00	2.00	20.00

คนที่	Pre-test	Post-test	ผลต่าง	ร้อยละของผลต่าง
24	5.00	10.00	5.00	50.00
25	7.00	10.00	3.00	30.00
26	8.00	10.00	2.00	20.00
27	6.00	10.00	4.00	40.00
28	8.00	10.00	2.00	20.00
29	7.00	10.00	3.00	30.00
30	6.00	10.00	4.00	40.00
31	6.00	10.00	4.00	40.00
32	8.00	10.00	2.00	20.00
33	6.00	10.00	4.00	40.00
34	6.00	10.00	4.00	40.00
35	8.00	10.00	2.00	20.00
36	6.00	10.00	4.00	40.00
37	5.00	10.00	1.00	10.00
ค่าเฉลี่ย	6.94	10.00	3.06	
S.D	1.00	0.00	1.00	
ค่าร้อย	80.00	100.00	20.00	

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังโดยใช้ TGT พบว่าคะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.94 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.00 แสดงว่า ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้ TGT (Team Game Tournament) มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการเรียนพบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Slavin (1995) ที่ระบุว่า การเรียนรู้แบบ

ร่วมมือช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและสนับสนุนการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะเมื่อใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ เช่น การแข่งขันในทีม นอกจากนี้ ผลการประเมินพฤติกรรมการทำงานร่วมกันพบว่า นักเรียนแสดงออกถึงความร่วมมือในระดับสูง เช่น การช่วยเหลือเพื่อนร่วมทีมและการแก้ปัญหาในระหว่างกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Vygotsky (1978) ที่ชี้ให้เห็นว่าการปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน

TGT เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย เทคนิคดังกล่าวมีความโดดเด่นในการส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพิ่มแรงจูงใจเชิงบวก และเสริมสร้างความมั่นใจในความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียน นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการทำงานร่วมกันในทีมและกระตุ้นการเรียนรู้ผ่านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Slavin (1995) ที่เน้นว่าการเรียนรู้แบบกลุ่มมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความร่วมมือและความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างผู้เรียน อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ

ยิ่งไปกว่านั้น การผนวกกิจกรรมเกมการแข่งขันเข้ากับกระบวนการเรียนรู้ช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ลดความวิตกกังวลของผู้เรียน และกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับผลการศึกษาโดย **Deese (2014)** ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการใช้เกมในกระบวนการเรียนรู้สามารถกระตุ้นแรงจูงใจภายในของผู้เรียน เพิ่มความกระตือรือร้นและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่ปลอดจากความกดดัน

ดังนั้น TGT จึงถือเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งยังควรได้รับการสนับสนุนและประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลายในบริบทการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาและเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้อย่างมั่นใจในบริบทที่หลากหลาย

ความพึงพอใจของนักเรียนพบว่านักเรียนให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนที่มีลักษณะสนุกสนานและปราศจากความน่าเบื่อหน่าย นักเรียนแสดงความเห็นว่ากิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจ เช่น การใช้เกมการแข่งขัน TGT ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจ อีกทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Deese (2014) ที่ระบุว่าการบูรณาการเกมเข้ากับกระบวนการเรียนการสอนสามารถกระตุ้นแรงจูงใจภายในของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในห้องเรียนและสร้างความกระตือรือร้นในกระบวนการเรียนรู้

นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมในรูปแบบเกมการแข่งขันยังช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในเชิงบวกให้กับผู้เรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาทักษะภาษาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

ด้วยบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานและไม่กดดัน นักเรียนจึงสามารถฝึกฝนและพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิผล จากผลการวิจัย TGT จึงเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษในบริบทของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย และควรได้รับการส่งเสริมให้ใช้ในห้องเรียนภาษาอังกฤษอื่นๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ TGT ในการสอนภาษาอังกฤษควรดำเนินการในทุกระดับชั้นการศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียน เทคนิคนี้ไม่เพียงแต่เพิ่มประสิทธิภาพด้านภาษา แต่ยังสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้เชิงรุก

1.2 กิจกรรมที่ออกแบบสำหรับการเรียนการสอนโดยใช้ TGT ควรมีความหลากหลายและตอบสนองความแตกต่างทางศักยภาพของผู้เรียน เพื่อเพิ่มความท้าทายและกระตุ้นความสนใจ กิจกรรมควรสะท้อนถึงความต้องการของผู้เรียนและเชื่อมโยงกับบริบทในชีวิตจริง

1.3 การจัดกลุ่มผู้เรียนควรดำเนินการโดยคำนึงถึงสมดุลของระดับความสามารถภายในกลุ่ม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ การรวมผู้เรียนที่มีทักษะหลากหลายในกลุ่มเดียวกันจะช่วยสร้างโอกาสในการเรียนรู้จากเพื่อนและเสริมสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่ม

1.4 ควรขยายการศึกษาไปยังกลุ่มประชากรที่มีความหลากหลาย เช่น ระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน โรงเรียนที่มีลักษณะเฉพาะ หรือภูมิภาคที่แตกต่างกัน เพื่อประเมินความสามารถในการนำเทคนิค TGT ไปใช้ในบริบทที่หลากหลาย และวิเคราะห์ปัจจัยที่อาจส่งผลต่อความสำเร็จของเทคนิคดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง (References)

Brown, H.D. (1994). **Principles of language learning and teaching** (3rd ed.) Prentice Hall Regents.

Deese, J. (2014). “The role of games in the classroom: Enhancing student engagement through interactive learning.” **Journal of Educational Psychology,** 85(3), 421-435.

Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1999). **Making cooperative learning work.** Theory Into Practice, 38(2), 67-73.

Juthamat Meesuk, J. (2015). **Title of the paper or thesis.** (Unpublished doctoral dissertation/master’s thesis).

Khamkhien, A. (2010). “Teaching English speaking and English-speaking tests in the Thai context : A reflection from Thai perspective.” **English Language Teaching,** 3(1), 184-190.

Noom-ura, S. (2013). “English-teaching problems in Thailand and Thai teachers' professional development needs”. **English Language Teaching,** 6(11), 139-147.

Slavin, R. E. (1995). **Cooperative learning: Theory, research, and practice.** Prentice Hall.

Ur, P. (1996). **A course in language teaching: Practice and theory.** Cambridge University Press.

van Wyk, M. M. (2011). “The effects of Teams-Games-Tournaments on achievement, retention, and attitudes of economics education students.” **Journal of Social Sciences,** 26(3), 183-193.

Vygotsky, L. S. (1978). **Mind in society: The development of higher psychological processes.** Harvard University Press.

Wiriyachitra, A. (2002). “English language teaching and learning in Thailand in this decade.” **Thai TESOL Focus,** 15(1), 4-9.

Wongsothorn, A., Hiranburana, K., & Chinnawongs, S. (2002). “English language teaching in Thailand today.” **Asia Pacific Journal of Education,** 22(2), 107-116.

การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท

Improving Reading Comprehension through Context CluesStrategy for the Tenth Grade Students at Somdetpithayakom School

อุทัยทิพย์ วงศ์หินกอง[1] วิภาวดี พิมดา[2] และณิชารีย์ บุตรสิทธิ์[3]
กมลพัฒน์ ไชยสงคราม[4] นันทณัฏฐ์ เวียงอินทร์[5] แจ่มจันทร์ ณ กาฬสินธุ์[6]
พิพิธธนวดี สมคะเณย์[7] และ ธีรนาถ สุวรรณเรือง[8]

Uthaitip Wonghinkong[1], Wipawadee Pimda[2], Nicharee Budsit[3]
, Kamollapat Chaisongkram[4], Nanthanut Wiangin[5], Chaemchan Na Kalasin[6]
, Pipiddhanawadee Somkhane[7], and Theeranat Suwanaruang[8]

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนก่อนและหลังการใช้เทคนิคดังกล่าว กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 23 คน ที่มีคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจต่ำกว่าร้อยละ 50 จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท จำนวน 8 แผน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อ

[1]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ uthaitip.wo@ksu.ac.th
[2]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ wipawadee.pi@ksu.ac.th
[3]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ nicharee.bu@ksu.ac.th
[4]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ kamollapatc@gmail.com
[5]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ Nanthanut.wi@ksu.ac.th
[6]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ Cham49@hotmail.co
[7]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ somkhane25@gmail.com
[8]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ drtheeranat@gmail.com

ความเข้าใจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานด้วย The Wilcoxon Signed Ranks Test ผลการวิจัยดังนี้

ผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังการใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจร้อยละ 76.41 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนพบว่า หลังใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท นักเรียนมีคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเทียบกับก่อนใช้เทคนิคดังกล่าว
คำสำคัญ: การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ, เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท

Abstract

The purpose of this study was to develop the ability of Grade 10 students at Somdetpithayakom School, Somdet District, Kalasin Province, to read English for comprehension using the context clue vocabulary guessing technique. Additionally, the study aimed to compare the students' reading comprehension abilities before and after using the technique. The target group consisted of 23 Grade 10 students who scored below 50% in English reading comprehension, selected through purposive sampling. The research instruments included eight lesson plans incorporating the context clue vocabulary guessing technique and a reading comprehension test. Data analysis was conducted using descriptive statistics, including mean and standard deviation, and hypothesis testing using the Wilcoxon Signed Ranks Test.

The findings revealed that, after using the context clue vocabulary guessing technique, the students’ average reading comprehension ability was 76.41%. A comparison of reading comprehension abilities showed that after applying the technique, students’ scores significantly improved at the .05 level compared to before using the technique.
Keywords: English reading comprehension, context clue vocabulary guessing technique

บทนำ (Introduction)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตปัจจุบัน เนื่องจากการศึกษาไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ แต่ยังช่วยให้บุคคลมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ รวมทั้งการติดต่อสื่อสารกับสังคมได้อย่างเหมาะสม การศึกษาจึงถือเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถในการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งการจัดการการศึกษาควรตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม

การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศเพื่อพัฒนาและสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับสังคมไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2542:1)

การติดต่อสื่อสารในปัจจุบันมีความสำคัญต่อการแลกเปลี่ยนความคิด ข้อมูล และความรู้ผ่านคำ ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยบุคคลหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้ส่งสารจะส่งข้อความไปยังอีกฝ่ายหนึ่งที่เรียกว่าผู้รับสารผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจความหมายตามเจตนาของผู้ส่งสารและลดโอกาสในการเกิดการเข้าใจผิด (ราตรี พัฒนรังสรรค์, 2542:165) โดยในกระบวนการติดต่อสื่อสารนี้ ภาษามีบทบาทสำคัญโดยเฉพาะภาษาอังกฤษที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารในระดับสากล

ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยให้ทันสมัยและเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ระดับสากล การมีทักษะภาษาอังกฤษที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้และสื่อการเรียนการสอนได้หลากหลาย และยังเปิดโอกาสในการศึกษาต่อต่างประเทศ รวมถึงสามารถได้รับโอกาสทางการศึกษาและทุนการศึกษาซึ่งมักจะต้องการทักษะภาษาอังกฤษในระดับที่คล่องแคล่ว ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงต้องมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษทั้งสี่ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างมั่นใจและเหมาะสมในชีวิตประจำวัน

การอ่านเป็นทักษะสำคัญในชีวิตประจำวัน เพราะการอ่านไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจข้อความหรือข้อมูล แต่ยังเป็นแหล่งที่มาของความรู้ใหม่ ๆ การอ่านที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้อ่านสามารถตีความข้อความและพัฒนาความคิดใหม่ ๆ จากประสบการณ์เดิม (ชุลี อินมั่น, 2533:5) โดยการอ่านต้องมีสมาธิในการรับรู้และประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ได้สาระที่ลึกซึ้งที่สุด (ปานจิตต์ โกญจนาวรรณ และ ธนิกานต์ มาฆะศิรานนท์, 2542:27)

การศึกษาเกี่ยวกับการอ่านภาษาอังกฤษพบว่า นักเรียนจำนวนมากยังมีปัญหาในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยเฉพาะในกรณีที่ไม่ทราบความหมายของคำศัพท์ที่พบในข้อความ ซึ่งทำให้ไม่สามารถเข้าใจประโยคหรือเนื้อหาภาษาอังกฤษได้ (Panjit Kojanawan & Thanikan Makhasiranon, 1999). ดังนั้นการใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทได้รับการยอมรับว่าเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน การวิจัยต่าง ๆ สนับสนุนการใช้กลยุทธ์นี้เพื่อช่วยให้ผู้อ่านสามารถอนุมานความหมายของคำศัพท์จากคำหรือประโยคที่อยู่รอบ ๆ คำดังกล่าว (Blachowicz & Fisher, 2005; Gairn & Redman, 2006; Thornbury, 2002).

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทครั้งนี้ ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แบบแผนการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 41 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 23 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนในห้องที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนที่มีผลคะแนนการทดสอบเรื่องการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจต่ำกว่าร้อยละ 50

รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยที่ใช้ในงานนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวทางของ Kemmis & McTaggart ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ดังนี้:

1. **ขั้นวางแผน (Planning)**: ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งหาแนวทางและกลยุทธ์ในการวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาผลการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. **ขั้นปฏิบัติการ (Action)**: ขั้นตอนนี้จะเป็นการลงมือดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้วางไว้ โดยจะมีการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่ออกแบบไว้ เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้จากกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดเตรียมไว้
3. **ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)**: ในขั้นนี้ ผู้วิจัยจะทำการสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนและศึกษาความคืบหน้าในการปรับปรุงการเรียนรู้
4. **ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)**: ขั้นตอนสุดท้ายนี้จะเป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ และนำมาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการถัดไป เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท เครื่องมือหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในงานวิจัยนี้ คือแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทของประโยคหรือข้อความที่นำเสนอ โดยเน้นการฝึกฝนทักษะการเดาความหมายจากคำหรือประโยคที่อยู่รอบ ๆ คำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคย เพื่อช่วยเพิ่มพูนคำศัพท์และพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนคือแบบทดสอบที่ออกแบบมาเพื่อวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยประกอบไปด้วยคำถามที่ทดสอบการตีความและการเข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษที่อ่าน เพื่อประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพและการประยุกต์ใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทในการอ่านข้อความภาษาอังกฤษ

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้:

1.1 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ โดยอ้างอิงจากตัวชี้วัดหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

1.2 ศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท

1.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ในการสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

2. แบบทดสอบวัดทักษะการรู้ความหมายคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ จากคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และคู่มือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4

1.2 กำหนดจุดประสงค์ของแบบทดสอบ โดยเชื่อมโยงกับจุดประสงค์การเรียนรู้จากแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

1.3 สร้างแบบทดสอบ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

1.4 ตรวจสอบความถูกต้องของแบบทดสอบ โดยผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม หลังจากนั้นนำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายในการประเมินผลการเรียนรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ก่อนการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบจำนวน 40 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ทดสอบด้วยตนเองเพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะการอ่านของนักเรียน

2.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมประกอบการสอน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เกมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 8 แผนการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 1 แผน แต่ละแผนมีกิจกรรมระยะเวลา 50 นาที เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์

2.3 ทดสอบหลังการจัดกิจกรรม

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท โดยใช้ชุดทดสอบเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง และผู้วิจัยเป็นผู้ทดสอบด้วยตนเอง

2.4 เปรียบเทียบผลการทดสอบ

ผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท เพื่อประเมินผลกระทบจากการใช้เทคนิคดังกล่าว

ผลการวิจัย (Research Results)

การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง เพื่อประเมินผลการใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทในการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอได้ดังนี้

ผลการทดสอบก่อนการทดลอง นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจในระดับต่ำ โดยเฉพาะในด้านการเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท

ผลการทดสอบหลังการทดลอง นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจอย่างมีนัยสำคัญ โดยสามารถเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทได้ดียิ่งขึ้น และเข้าใจเนื้อหามากขึ้น

ผลก่อนและหลังการทดลอง การเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนและหลังการทดลองแสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจในระดับที่ชัดเจน ซึ่งบ่งชี้ว่าเทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทมีผลกระทบเชิงบวกต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนสามารถนำเทคนิคนี้ไปใช้ในการเข้าใจและตีความคำศัพท์ในบทความภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มความมั่นใจในการอ่านและช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้นจากบริบทในระหว่างการอ่าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้จากการทดสอบ หลังใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท

คนที่	คะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ				รวม (40คะแนน)	ร้อยละ
	ด้านที่ 1 (10คะแนน)	ด้านที่ 2 (10คะแนน)	ด้านที่ 3 (10คะแนน)	ด้านที่ 4 (10คะแนน)		
1	10	7	5	7	29	72.50
2	10	7	5	9	31	77.50
3	10	10	7	10	37	92.50
4	10	7	5	6	28	70.00
5	10	7	6	6	29	72.50
6	10	8	5	8	31	77.50
7	10	9	7	7	33	82.50
8	10	8	5	8	31	77.50
9	10	7	6	7	30	75.00
10	10	8	6	7	31	77.50
11	10	7	7	7	31	77.50
12	10	7	6	6	29	72.50
13	10	7	7	7	31	77.50
14	10	7	7	8	32	80.00
15	10	7	4	8	29	72.50
16	10	8	5	7	30	75.00
17	10	8	5	7	30	75.00
18	10	8	5	8	31	77.50
19	10	8	5	6	29	72.50
20	10	8	5	9	32	80.00
21	10	8	4	6	28	70.00
22	10	8	5	9	32	80.00

23	10	8	5	6	29	72.50
เฉลี่ย	10.00	7.70	5.52	7.35	30.57	76.41
S.D.	0.00	0.71	0.00	0.71	1.91	
ร้อยละ	100.00	76.96	55.22	73.48	76.41	

จากตารางที่ 2 พบว่าหลังการใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมเด็จพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยรวม เท่ากับ 76.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับ About the world มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงที่สุด เท่ากับ 100.00 รองลงมา คือ ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับ Essential skills of teenagers มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 76.96 และ ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับ Important people of the world มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 73.48 ส่วนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับ Convenient tools for the 21st century มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำที่สุด เท่ากับ 55.22

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท

คนที่	คะแนนก่อนเรียน (40 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (40 คะแนน)	คะแนนผลต่าง (D)
1	11	29	18
2	10	31	21
3	37	37	0
4	7	28	21
5	12	29	17
6	10	31	21
7	16	33	17
8	14	31	17
9	11	30	19
10	13	31	18
11	15	31	16

12	7	29	22
13	14	31	17
14	27	32	5
15	15	29	14
16	18	30	12
17	13	30	17
18	12	31	19
19	7	29	22
20	16	32	16
21	12	28	16
22	14	32	18
23	16	29	13
รวม	327	703	376
เฉลี่ย	14.22	30.57	16.35
S.D.	6.39	1.91	3.54
ร้อยละ	35.54	76.41	40.87
df	22		
t-test	22.15		

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท พบว่าคะแนนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.37 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.91 แสดงว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทสูงกว่าก่อนใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังการใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท พบว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละของนักเรียนในด้านความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยรวมอยู่ที่ 76.41 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ดี ซึ่งผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับการศึกษาในเรื่องการใช้เทคนิคการเดาความหมายจากบริบทในระดับต่างๆ ที่พบว่าการเรียนรู้คำศัพท์ในบริบทสามารถพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนได้ (Gairn & Redman, 2006; Thornbury, 2002)

เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทยังได้รับการสนับสนุนจากผลการวิจัยอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นว่าเทคนิคนี้สามารถส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Blachowicz & Fisher, 2005; Gairn & Redman, 2006). การใช้คำศัพท์ในบริบทช่วยให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจคำศัพท์ที่ไม่รู้จักได้ดีขึ้นโดยไม่ต้องพึ่งพาการแปลจากพจนานุกรมหรือคำแนะนำจากครู ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการอ่านและการเข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ การนำเทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทมาใช้ในการเรียนการสอนยังช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะในการตีความหมายและการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน (Thornbury, 2002).

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนก่อนและหลังการใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท พบว่า คะแนนหลังการใช้เทคนิคนี้สูงกว่าก่อนการใช้เทคนิคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทมีผลบวกต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน การที่นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจดีขึ้นอาจเป็นผลมาจากการที่ผู้วิจัยได้เลือกใช้เนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของนักเรียน รวมทั้งการใช้เทคนิคที่เหมาะสมและมีความหลากหลายในการช่วยให้พวกเขาเรียนรู้การเดาความหมายจากบริบทได้ดีขึ้น การศึกษาในอดีตยังแสดงให้เห็นว่า เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทสามารถช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและการเข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษได้ (Blachowicz & Fisher, 2005; Thornbury, 2002)

การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษผ่านเทคนิคนี้ยังมีความสอดคล้องกับการศึกษาของนราวดี พันธ์นรา (2551) ที่พบว่า การใช้เทคนิคการเดาความหมายจากบริบทสามารถช่วยให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น โดยกลุ่มที่ใช้เทคนิคนี้มีผลการเรียนดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ใช้เทคนิคดังกล่าว ซึ่งสนับสนุนข้อเสนอแนะในงานวิจัยนี้ว่าเทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทมีความสามารถในการส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มพูนทักษะการอ่านของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เทคนิคนี้ในห้องเรียนจึงเป็นการปรับวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของนักเรียน โดยเฉพาะในการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจทำให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์ที่หลากหลายและมีความน่าสนใจมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. การสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท ครูผู้สอนควรเลือกสื่อที่น่าสนใจและเหมาะสมระดับของผู้เรียนเพื่อกระตุ้นให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การจัดการเรียนรู้ควรมีความหลากหลายและกระตุ้นการเรียนรู้ต่อผู้เรียน และต้องเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความสามารถในระดับใกล้เคียงกัน และตรงตามความต้องการของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท ควรมีการปฐมนิเทศอธิบายกิจกรรมแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียด เพื่อให้นักเรียนติดตามกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนได้

2. ควรศึกษาการสอนโดยใช้เทคนิคการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท เกี่ยวกับทักษะการฟัง พูด อ่าน และ เขียน เพื่อศึกษาผลเฉพาะทักษะ

เอกสารอ้างอิง (References)

ดารณี จุนเจือวงศ์. (2563). **การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเข้าใจความหมายคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากบริบท (Context Clues) โดยใช้เทคนิคการบอกกระบวนการความคิด** [บทคัดย่อ].

นราวดี พันธุนรา. (2551). **ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษโดยการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท (Context Clues)** [บทคัดย่อ].

เพ็ญประภา อินทร์สุข. (2563). **การพัฒนาแบบฝึกเสริมการเข้าใจความหมายคำศัพท์ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันโดยการใช้กลวิธีการเดาความหมายจากบริบทสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนทองผาภูมิวิทยา** [บทคัดย่อ].

สุทธิดา สุขะอาคม. (2563). **ผลการพัฒนาแบบฝึกเสริมความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการใช้กลวิธีการเดาความหมายคำศัพท์จากตัวชี้แนะในบริบท (Context Clues)** [บทคัดย่อ].

Edmonds, W. A., & Kennedy, T. D. (2013). *An Applied Guide to Research Designs: Quantitative, Qualitative, and Mixed Methods*: Sage Publications.

Hong, N. X., & Lanh, V. N. (2023). Improving Reading Comprehension through Context Clues Strategy for the Eleventh Grade Students at Vo Thi Sau High School. International Journal of Current Science Research and Review, 06(08). https://doi.org/10.47191/ijcsrr/v6-i8-76

Ilahude, F. F., Fatsah, H., Luwiti, S. R., & Otoluwa, M. H. (2021). THE INFLUENCE OF THE USE OF CONTEXT CLUES STRATEGY ON READING COMPREHENSION. International Journal of Education and Social Science Research, 04(06), 166–180. https://doi.org/10.37500/ijessr.2021.4613

Van Tuyen, L., & Huyen, V. T. (2019). Effects of using Contextual Clues on English Vocabulary Retention and Reading Comprehension. International Journal of English, Literatureand Social Science, 4(5), 1343–1347. https://doi.org/10.22161/ijels.45.15

Blachowicz, C., & Fisher, P. (2005). Teaching vocabulary in the context of literacy instruction. *The Reading Teacher*, 59(7), 648-659.

Gairn, D., & Redman, S. (2006). *Working with words: A guide to teaching and learning*

vocabulary. Cambridge University Press.

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2542). *การจัดการการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์*. ประเทศไทย.

พนัชกร ไชยถาวร. (2565). *การพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลยุทธ์การเดาคำศัพท์จากบริบท*. โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี, ประเทศไทย.

นราวดี พันธ์นรา. (2551). *การอ่านภาษาอังกฤษโดยเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบทของนักศึกษาปริญญาตรี*. มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ประเทศไทย.

Thornbury, S. (2002). *How to teach vocabulary*. Longman.

วิสาข์ จัติวัตร์. (2543). *กลยุทธ์การสอนคำศัพท์ในการเรียนภาษาอังกฤษ*. ประเทศไทย.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย
Political participation through social media of the Thai population

ชนากานต์ บุญวัฒ[1] สุดารัตน์ อุปถัมภ์[2] เพ็ญพิชชา จันทิมาลย์ [3] ปณิดา แก่นเดียว[4]
สุภาพร ดีเลิศ[5] และชลิดา ทองแสง [6]
Chanakan Boonwat[1], Sudarat Aubpatham[2], Phenphitcha chanthiman[3],
Panida Kaendiaw[4], Suphaporn Deelert[5], and Chalida Thongsang[6]

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย จากหนังสือ บทความ วิชาการ งานวิจัย เอกสารเชิงนโยบาย เอกสารทางราชการ ข้อมูลจากแหล่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ และสื่อ สังคมออนไลน์ต่างๆ โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงเอกสารตามแนวทางของ Scott (1990: 2006) ศึกษา ข้อมูลจากวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย จำนวน 11 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อสำคัญ คือ

---

[1]หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล chana13062546@gmail.com / Bachelor of Political Science Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email chana13062546@gmail.com

[2]หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล sudarat25462122@gmail.com / Bachelor of Political Science Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email sudarat25462122@gmail.com

[3]หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล ae.phenphitcha@gmail.com / Bachelor of Political Science Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email ae.phenphitcha@gmail.com

[4]หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล Panida76842@gmail.com / Bachelor of Political Science Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email Panida76842@gmail.com

[5]หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล suphaporn062479@gmail.com / Bachelor of Political Science Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email suphaporn062479@gmail.com

[6]หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล chalida0079821@gmail.com / Bachelor of Political Science Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email chalida0079821@gmail.com

1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การเข้าถึงข้อมูล, การแสดงความตน, การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการควบคุม 2) โซเชียลมีเดีย คือ Facebook Instagram Twitter TikTok และ YouTube 3) ประชากรในประเทศไทย คือ หน่วยการศึกษา, ขอบเขตของประชากร, ขนาดของประชากร และคุณลักษณะของประชากร ซึ่งผลการวิจัยเชิง เอกสารครั้งนี้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงไม่ประจักษ์ เพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย รวมถึงเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาการศึกษา การวางนโยบาย เพื่อป้องกันหรือส่งเสริมพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทยต่อไป

คำสำคัญ (Keywords) : การมีส่วนร่วมทางการเมือง, โซเชียลมีเดีย, ประชากรในประเทศไทย

Abstract

This research article is a part of the study of political participation via social media of the population in Thailand. The objective is to synthesize the conceptual framework of political participation via social media of the population in Thailand from books, academic articles, research, policy documents, official documents, data from electronic media sources, websites, and various social media. The research process was based on the approach of Scott (1990: 2006). Data from 11 literatures related to political participation via social media of the population in Thailand was studied. The research results found that political participation via social media of the population in Thailand can be divided into 3 main topics: 1) Political participation, consisting of 4 components: access to information, self-expression, participation in decision-making, and control. 2) Social media: sender, receiver, communication channel, and message. 3) Population in Thailand: educational units, population scope, population size, and population characteristics. The results of this documentary research are the conceptual framework for empirical research on political participation via social media of the population in Thailand, as well as important data for educational development and policy making to prevent or promote the development of political participation via social media of the population in Thailand.

Keywords: Political participation, Social media, Thai population

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญมากสำหรับการรณรงค์ทางการเมือง เพราะช่วยให้นักการเมืองสามารถเข้าถึงประชาชนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วและค่าใช้จ่ายต่ำสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งแบบเรียลไทม์ได้ทันทีแม้ว่าจะมีโอกาสได้รับผลกระทบจากกระแสที่ตีกลับจากสื่อสังคมออนไลน์อยู่บ้าง รวมถึงการแพร่กระจายของข้อมูลที่ผิดพลาด แต่แนวโน้มการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการรณรงค์ทางการเมืองก็ยังมีแนวโน้มที่จะเติบโตอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วต่อไปการเมืองของประเทศไทยที่ผ่านมาพบว่าสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้สภาพการเมืองการปกครอง ไม่มีความเจริญก้าวหน้าเป็นเพราะความอ่อนแอของภาคประชาชนที่ขาดความตระหนักในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและปล่อยให้เป็นหน้าที่หรือการดำเนินการของนักการเมืองและข้าราชการที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ปกครองบ้านเมืองเพียงฝ่ายเดียว (ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา, 2563 : 386-387) ความก้าวหน้าของการสื่อสารเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยเพิ่มช่องทางในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพลเมืองไทย ทำให้พลเมืองสามารถติดตามตรวจสอบพฤติกรรมนักการเมืองและนโยบาย การบริหารประเทศของฝ่ายการเมืองได้ตลอดเวลา การศึกษาการใช้ช่องทางการสื่อสารยุคเทคโนโลยีดิจิทัลในกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไทย พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองภายใต้ยุคเทคโนโลยีดิจิทัลยังให้ความสำคัญกับรูปแบบกิจกรรมการเมืองแบบเดิมที่มีการรณรงค์หาเสียง การออกเสียงเลือกตั้ง การประกาศนโยบาย การร่วมกิจกรรมการเมืองฯลฯ มีสิ่งที่เปลี่ยนแปลงบ้างจากเดิมคือการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารกิจกรรมทางการมืองเพื่อให้พลเมืองสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทางการเมืองได้สะดวกทุกเวลาและทุกสถานที่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ รวมทั้งยังบันทึกเก็บข้อมูลกิจกรรมทาง การเมืองไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้นานสามารถสืบค้นและนำมาสื่อสารกันบนสื่อสังคมออนไลน์เมื่อต้องการจะ ใช้ประโยชน์ในทางการเมือง และกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองดิจิทัลมีตั้งแต่ลำดับต่ำของกลุ่มผู้เฝ้าดูอยู่ ในระยะห่างไกลจากการเมืองจนถึงลำดับสูงสุดที่ใช้ข้อมูลดิจิทัลเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อวัตถุประสงค์ชิงความได้เปรียบทางการเมือง ไม่เพียงเท่านี้การที่ประชาชนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีส่วนช่วยทำให้การเมืองไทยพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยที่สูงขึ้น รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการกระจายอำนาจการเมืองการปกครองเป็นจริงได้ในทางพฤตินัย (สมคิด พุ่มทุเรียน และ ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2565)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทยพบว่า การเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของเจเนอเรชันวาย ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยพบว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (สืบแสง แสงทอง, 2563) มีดังนี้ 1) ด้านการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร เช่น ท่านมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการลงประชามติ เป็นต้น 2) ด้านการ

เปิดประสบการณ์ เช่น ท่านมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองติดตามการกระบวนการเสนอแก้ไขกฎหมายและรัฐธรรมนูญ เป็นต้น 3) ด้านการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร เช่น ท่านมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นต้น 4) ด้านระยะเวลาการเปิดรับข่าวสาร เช่น ท่านใช้ระยะเวลาในการรับข่าวสารทางเมืองจากยูทูบ (YouTube) ต่อหนึ่งครั้ง เป็นต้น และ 5) ด้านอุปกรณ์ที่ใช้การเปิดรับข่าวสาร เช่น ท่านมีการใช้งานโทรศัพท์มือถือ (Mobile Phone) ในการรับข่าวสารทางเมือง เป็นต้น

พฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปตามวิวัฒนาการของ เทคโนโลยี การแพร่กระจายของข่าวสาร และการเข้าถึงข้อมูลอย่างไร้พรมแดนบนโลกอินเทอร์เน็ต การเปิดรับและแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองจึงถูกขับเคลื่อนบนสังคม ควบคู่กับสังคมออนไลน์ไป ด้วยกัน (สมคิด พุ่มทุเรียน และประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2565) ซึ่งในยุคปัจจุบันประชาชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองในช่องทางการรับข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารผ่านดาวเทียม โทรศัพท์มือถือ หรือแม้กระทั่งสื่อออนไลน์

ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทยจึงเป็นความน่าสนใจ เนื่องจากโลกออนไลน์ได้กลายเป็นเวทีสำคัญสำหรับการแสดงออกทางความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดียที่แพร่หลาย ทำให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูล และติดตามข่าวสารทางการเมืองได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสารเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย ด้วยการเลือกข้อมูลระดับ ทุติยภูมิ ที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบไปด้วย หนังสือ บทความ วิชาการ งานวิจัย เอกสารเชิงนโยบาย เอกสารทางราชการ ข้อมูลจากแหล่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ และสื่อ สังคมออนไลน์ต่างๆ โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงเอกสารตามแนวทางของ Scott (1990: 2006) ศึกษา ข้อมูลจากวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย จำนวน 11 ฉบับ

ผลการวิจัย (Research Results)

จาการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อสำคัญ คือ 1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง 2) โซเชียลมีเดีย 3) ประชากรในประเทศไทย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนหรือกลุ่มคนเข้ามามีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจและกำหนดนโยบายสาธารณะของประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ผ่านกิจกรรมทางการเมืองที่อาจเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสำคัญในระบอบประชาธิปไตย เพราะช่วยเพิ่มความโปร่งใสสร้างความเป็นธรรม และส่งผลต่อพัฒนาการทางการเมืองของประเทศ

1.1 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.1.1 เป็นกิจกรรมที่ประชาชนกระทำด้วยความสมัครใจ

1.1.2 มีเป้าหมายเพื่อสร้างอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีอำนาจ

1.1.3 อาจดำเนินการได้ทั้งภายใต้กรอบกฎหมายหรือวิธีการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมบทบาทของผู้แทน เพื่อให้ผู้แทนซึ่งทำหน้าที่แทนประชาชนได้เข้าใจปัญหาและความต้องการของประชาชน การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ใช่เฉพาะเป็นการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการควบคุม ตรวจสอบ ติดตามการทำงานของรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ รวมทั้งมีส่วนร่วมในกระบวนตัดสินใจของรัฐบาลในนโยบายการบริหาร ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของประชาชนคนไทยทุกคน

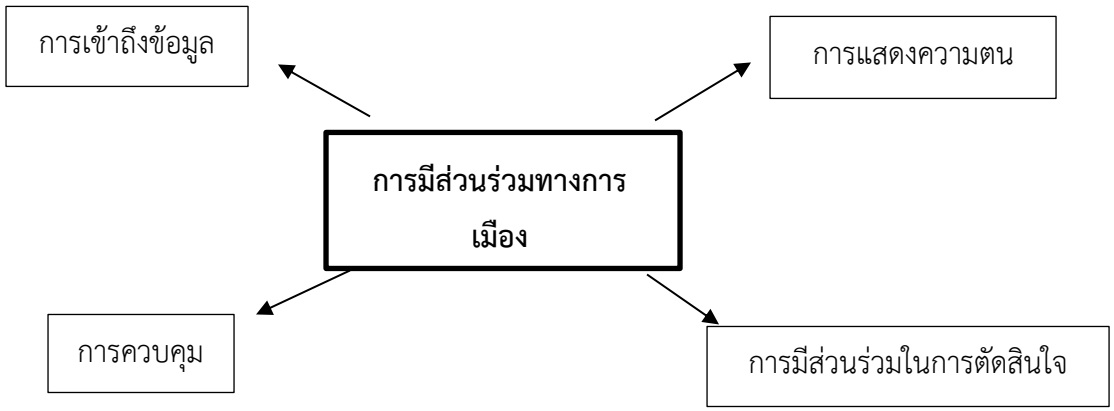

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. โซเชียลมีเดีย

โซเชียลมีเดีย หมายถึง แพลตฟอร์มออนไลน์ ที่ใช้ในการสื่อสารและการเชื่อมต่อระหว่างผู้คนทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกันด้วยอินเทอร์เน็ต ด้วยโซเชียลนั้นจะสามารถสร้างเนื้อหาเองและแชร์กับผู้อื่นได้อย่างง่ายดายไม่ว่าจะเป็นการโพสต์ข้อความ รูปภาพ วิดีโอหรือแม้กระทั่งไลฟ์สด ที่สามารถแสดงเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเรียลไทม์ตัวอย่างของแพลตฟอร์มและสื่อโซเชียลที่ได้รับความนิยมได้แก่ Facebook Instagram Twitter TikTok และ YouTube ซึ่งมีผู้คนจำนวนมากกำลังใช้สื่อโซเชียลเหล่านี้ เพื่อสร้างความบันเทิงการสื่อสารหรือแม้กระทั่งการเชื่อมต่อในธุรกิจด้านต่าง ๆ สื่อโซเชียลจึงกลายมาเป็น สื่อที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากที่สามารถสามารถใช้งานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยการสร้างเนื้อหาในโซเชียลนั้นไม่ได้จำกัดเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งแต่ใครก็ตามที่สามารถได้ใช้สื่อโซเชียลนั้น ก็จะได้แสดงออกถึงความเป็นตัวเองและสามารถสร้างชุมชนในเครือข่ายสังคมใหม่ ๆ ได้

2.1 ความสำคัญของโซเชียลมีเดีย

2.1.1 โซเชียลช่วยเชื่อมต่อผู้คน สามารถติดต่อกับครอบครัวเพื่อนหรือผู้คนที่กำลังสนใจในสิ่งต่างๆ ได้ทั่วโลก

2.1.2 โซเชียลช่วยแบ่งปันข้อมูล นับเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารความคิดเห็นและประสบการณ์ส่วนตัว

2.1.3 โซเชียลช่วยทำธุรกิจ ในปัจจุบันเรามักจะใช้โซเชียลมีเดียในการทำการตลาด สร้างแบรนด์ขายสินค้าและเพิ่มยอดขายให้กับธุรกิจได้อย่างสุดปัง

2.1.4 โซเชียลสามารถเข้าถึงข้อมูลความรู้ต่าง ๆ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ได้หลากหลายช่องทางผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล

แพลตฟอร์มดิจิทัลที่ช่วยอำนวยความสะดวกสบายให้แก่ผู้ใช้งาน ทั้งในเรื่องของการสื่อสาร ซื้อขายสินค้า การทำธุรกรรม และการทำธุรกิจ ทุกคนสามารถใช้งาน Social Media ได้อย่างง่ายดาย เพียงโหลดแอปพลิเคชันของแพลตฟอร์มที่ชื่นชอบมาใช้งาน

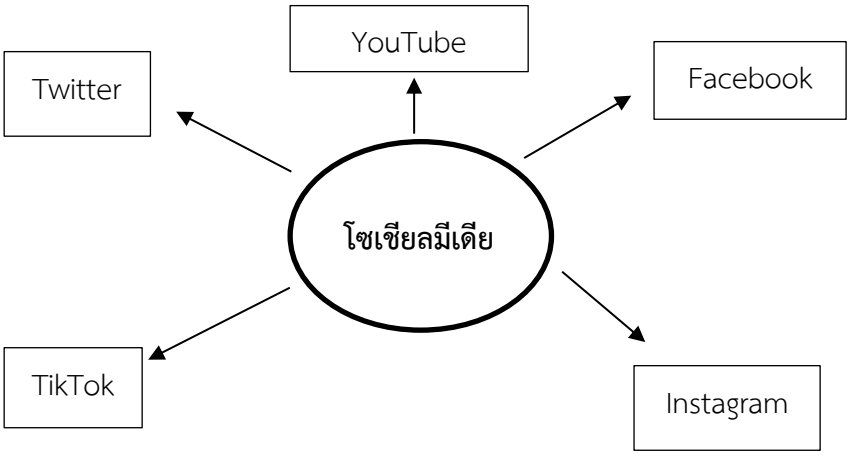

ภาพที่ 2 องค์ประกอบของโซเชียลมีเดีย

3. ประชากรในประเทศไทย

ประชากร หมายถึง หน่วยของข้อมูลทั้งหมดทุกหน่วยที่อยู่ในขอบข่ายที่ต้องการศึกษา ซึ่งเป็นได้ทั้งคน สัตว์ สิ่งของ และพืช ประชากรการวิจัยมี 2 ชนิด คือ ประชากรที่มีจำนวนนับได้แน่นอน (Finite population) และประชากรที่มีจำนวนนับได้ไม่แน่นอน(Infinite population) การวิจัยส่วนใหญ่ไม่สามารถศึกษาประชากรทั้งหมดได้จึงต้องเลือกประชากรบางส่วนมาศึกษาเรียกว่า ตัวอย่าง

3.1 ความสำคัญของประชากร

การศึกษาประชากรมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากข้อมูลประชากรเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัน เดือน และปีที่ผ่านมา การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลประชากรจึงเป็นสิ่งสำคัญในการทำความเข้าใจสภาพการณ์และพัฒนาการในมิติต่าง ๆ ของประชากร

ดังนั้น การศึกษาประชากรจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจและวางรากฐานสำหรับการวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสมกับเป้าหมายของการศึกษา

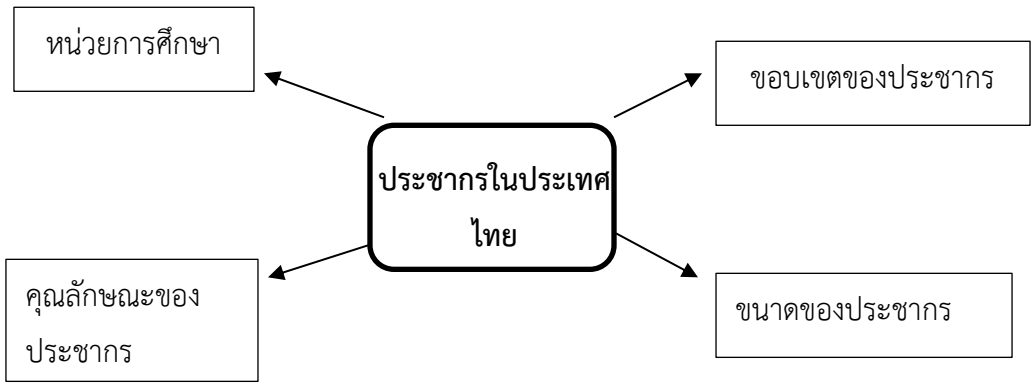

ภาพที่ 3 องค์ประกอบของประชากร

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

การสังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย ได้ดังนี้

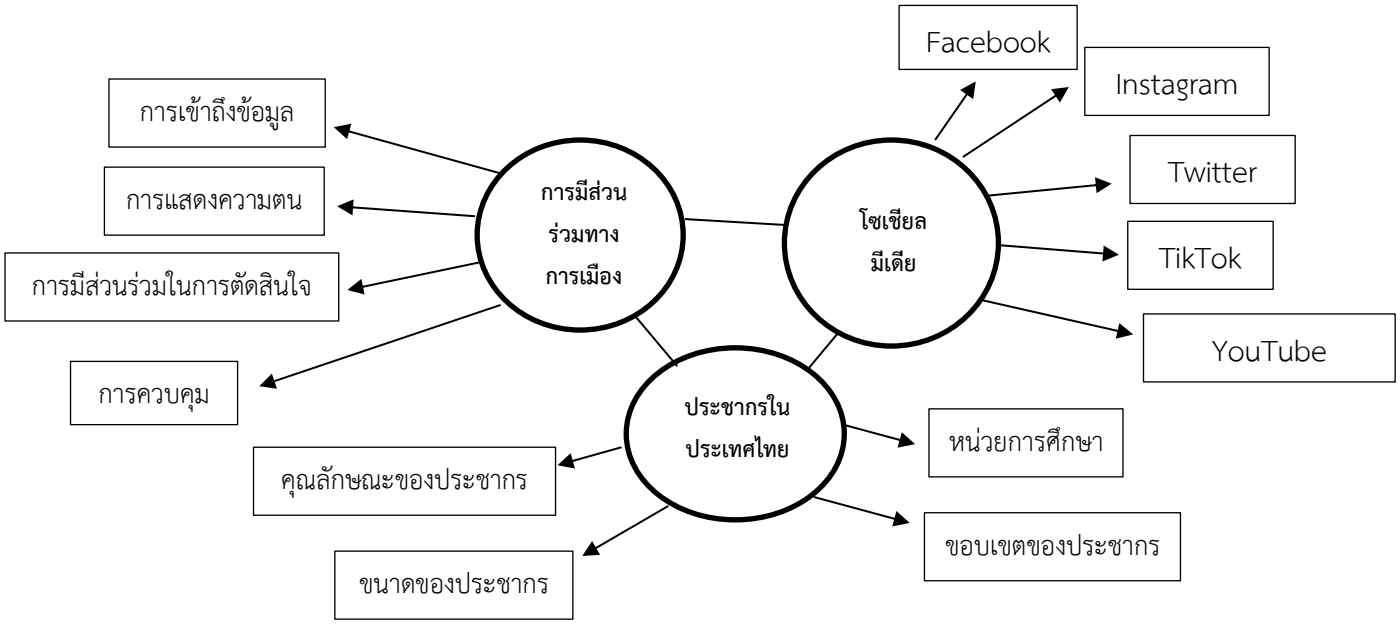

ภาพที่ 4 การสังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยพบว่า จาการสังเคราะห์เอกสารการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย เมื่อจำแนกเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมบทบาทของผู้แทน เพื่อให้ผู้แทนซึ่งทำหน้าที่แทนประชาชนได้เข้าใจปัญหาและความต้องการของประชาชน การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ใช่เฉพาะเป็นการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการควบคุม ตรวจสอบ ติดตามการทำงานของรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ รวมทั้งมีส่วนร่วมในกระบวนตัดสินใจของรัฐบาลในนโยบายการบริหารทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของประชาชนคนไทยทุกคน

ด้านโซเชียลมีเดีย ผลการวิจัยพบว่า แพลตฟอร์มดิจิทัลที่ช่วยอำนวยความสะดวกสบายให้แก่ผู้ใช้งาน ทั้งในเรื่องของการสื่อสาร ซื้อขายสินค้า การทำธุรกรรม และการทำธุรกิจ ทุกคนสามารถใช้งาน Social Media ได้อย่างง่ายดาย เพียงโหลดแอปพลิเคชันของแพลตฟอร์มที่ชื่นชอบมาใช้งาน

และด้านประชากรในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลประชากรเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัน เดือน และปีที่ผ่านมา การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลประชากรจึงเป็นสิ่งสำคัญในการทำความเข้าใจสภาพการณ์และพัฒนาการในมิติต่าง ๆ ของประชากร สอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาติ ชุมพงศ์ (2568) บทบาทของการสื่อสารทางการเมืองในการสร้างความเข้าใจและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบประชาธิปไตย ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารทางการเมืองมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาธิปไตย โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีและโซเชียลมีเดียเข้ามามีบทบาทสำคัญ ทำให้การสื่อสารระหว่างภาครัฐและประชาชนเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและทั่วถึง การสื่อสารทางการเมืองไม่เพียงเป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูล แต่ยังเป็นกลไกที่ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง และเสริมสร้างความตื่นตัวทางการเมืองในระดับสังคมที่กว้างขึ้นหนึ่งในประเด็นสำคัญ คือ การสื่อสารทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความชัดเจนและโปร่งใส ข้อมูลที่ประชาชนได้รับควรเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เข้าใจง่าย และไม่ซับซ้อน เพื่อให้พวกเขาสามารถตัดสินใจและมีส่วนร่วมในประเด็นทางการเมืองอย่างเต็มที่ การสื่อสารที่ดีจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในระบบการเมืองและกระตุ้นให้ประชาชนมีความสนใจในกระบวนการทางการเมืองมากยิ่งขึ้นนอกจากนี้ การใช้ผู้นำทางความคิดและการสื่อสารแบบสองทางยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้นำทางความคิดในชุมชนทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดและตีความข้อมูลทางการเมืองให้เข้าใจง่ายขึ้น ในขณะเดียวกัน การเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและตอบโต้ข้อมูลได้ก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการเหล่านี้ไม่เพียงแต่เสริมสร้างความเข้าใจในระบบการเมือง แต่ยังสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในระบบการเมือง ดังนั้น การสื่อสารทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพสามารถเสริมสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในระบบการเมือง การใช้สื่อมวลชนและโซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือหลักในการเผยแพร่ข้อมูลและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและการให้ข้อมูลที่ชัดเจนและโปร่งใสจะช่วยสร้างความไว้วางใจในรัฐบาลและระบบการเมืองโดยรวม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคงและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. กลุ่มสื่อออนไลน์ ควรมีการนำเสนอข่าวทางการเมืองที่เป็นความจริง ปราศจากอคติ เพื่อส่งผลทำให้ประชาชนผู้ติดตามข่าวทางการเมืองทางสื่อออนไลน์ได้รับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่เป็นจริง และส่งผลทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่นำไปสู่การพัฒนาการเมืองไปสู่หลักประชาธิปไตยบนพื้นฐานเหตุและผลได้อย่างแท้จริง

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ติดตามข่าวทางการเมืองทางออนไลน์ ควรมีการกลั่นกรองข่าวที่รับรู้ว่าจริงเท็จเพียงใดด้วยเหตุและผลที่เป็นไปตามความจริง รวมทั้งในการแสดงความคิดเห็นในโพสต์ทางสื่อออนไลน์ ไม่ควรมีความรุนแรง ไม่ควรแบ่งพรรคแบ่งฝ่าย ในการร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อเป็นการฝึกตนเองรู้จักวิเคราะห์ข่าวทางการเมืองตามหลักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

3. สื่อออนไลน์แต่ละสำนัก ควรเพิ่มบทบาทในการเป็นสื่อกลางสะท้อนทัศนคติของประชาชนไปยังผู้มีอำนาจการตัดสินใจของรับต่อประเด็นสาธารณะมากยิ่งขึ้น เพื่อให้กลไกระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนเกิดขึ้นร่วมกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในการมีส่วนร่วมต่อประเด็นสาธารณะได้มากยิ่งขึ้น เช่น การสำรวจประเด็นที่ประชาชนให้ความสนใจมากที่สุดในแต่ละมิติการพัฒนาสังคม การจัดทำโพลล์สำรวจความคิดเห็นการเสนอแนะข้อมูลและความต้องการของประชาชนต่อประเด็นสาธารณะที่เกิดขึ้นในขณะนั้นๆ เป็นต้น

4. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการเมืองและความเป็นประชาธิปไตย (อาทิ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สถาบันพระปกเกล้า สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคมและสื่อสารมวลชน หรืออาศัยรูปแบบความร่วมมือกัน) ควรใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์และสื่อสังคมออนไลน์ให้เป็นประโยชน์ต่อการการเรียนรู้ค่านิยม หรือวัฒนธรรมของระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ หรือสื่อออนไลน์ให้มากขึ้น โดยจำเป็นต้องแสดงบทบาททั้งผู้นำเสนอข่าวและผู้ส่งมอบองค์ความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนไปพร้อมกัน ภายใต้มุมมองเชิงปทัสถาน เพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยในระยะยาว

5. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำกับดูแลสื่อสังคมออนไลน์ จำเป็นต้องกำกับติดตามตรวจสอบ และมีมาตรการดูแลการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ที่อาจนามาซึ่งความเสียหายต่อสังคมและประเทศชาติ เช่น การปลุกเร้าให้ความเกลียดชัง การใช้ความรุนแรงและการละเมิดกฎหมายหรือสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นๆ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgments)

ขอขอบคุณ คณะอาจารย์ที่ปรึกษาสัมมนา ประธานหลักสูตรและคณาจารย์สาขารัฐศาสตร์ในการให้แนวคิดและข้อเสนอแนะในการจัดทำบทความครั้งนี้ รวมถึงขอขอบคุณนักวิจัย นักวิชาการและหน่วยงานเจ้าของวรรณกรรมที่ใช้ในการวิจัยเชิงเอกสารในครั้งนี้อย่างสูง

เอกสารอ้างอิง (References)

กิตตินันท์ วงษ์สุวรรณ และคณะ. (2566). **อิทธิพลการสื่อสารทางการเมืองยุคดิจิทัลกับการเคลื่อนไหวทางสังคม.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา.

จันทรา กมลโรจน์. (2560). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธนะวัฒน์ วรรณประภา. **สื่อสังคมออนไลน์กับการศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นุกูล ชิ้นฟัก วรลักษณ์ ลลิตศศิวิมล อันดุลเลาะมัน มอลอ และสามารถ วราดิศัย. (2562). **การใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในการสื่อสารทางการเมือง และการตัดสินใจเลือกตั้งของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในจังหวัดสงขลา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

พระณัฐวุฒิ พันทะลี, พระครูสังฆรักษ์ ทวี อภโย, พระครูวินัยธรวรชัด ปยุตฺโต, และชนาธิป ศรีโท. (2565). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

แพรวพรรณ ปานนุช. (2562). **ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อสังคม และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา. (2563). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : แนวคิด หลักการ และการส่งเสริม**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์.

ว่าที่ร้อยตรีเกียรติศักดิ์ หวันหยี. (2567). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน กรณีศึกษา เยาวชนในอำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยสยาม.

วุฒิพร ลิ้มวราภัส. (2562). **กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์กรณีศึกษา โพสต์ทูเดย์ และแนวหน้า**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมคิด พุ่มทุเรียน และ ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2565). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไทยในยุคดิจิทัล. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร,** 10(5), 2299-2310.

สืบแสงแสงทอง. (2563). **การเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของเนอเรชันวายในเขตกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

สุภิญญา กลางณรงค์ และณภัทร เรืองนภากุล. (2564). **ความเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลกับการรับมือด้านมืดออนไลน์ในวิถีปรกติใหม่. https://shorturl.asia/Yb8I3**.

อาณัติ นิลขาว. (2560). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. **วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์,** 3(2), 40 - 48.

ผลการจัดการเรียนรู้เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Effects of Learning Management Using the STAD Cooperative Learning on the Topic Entitled “Kitchen Gardening and Sufficiency Economy” on the Learning Achievement and Teamw ork Ability of Fifth-Grade Students

พิพัฒน์ นิลแก้ว[1] และชูเกียรติ จารัตน์[2]

Phipat Ninkaeo[1], and Chookiat Jarat[2]

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องการปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดี่ยวทดลองก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest Posttest Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดงถาวร ตำบลกุดหวาย อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียง (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (3) แบบสังเกตความสามารถในการทำงานเป็นทีม และ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test (Dependent Sample t-test) ผลการวิจัยพบว่า (1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่า E1 และ E2 เท่ากับร้อยละ 85.12 และ 89.78 ตามลำดับ แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3)

[1]คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (Faculty of Education, Buriram Rajabhat University)

อีเมล time.clacy@gmail.com

[2]บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (Graduate School, Buriram Rajabhat University)

อีเมล k_choo_k@yahoo.com

นักเรียนมีความสามารถในการทำงานเป็นทีมระดับดี และ (4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ STAD ระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ, เศรษฐกิจพอเพียง, ความสามารถในการทำงานเป็นทีม, การจัดการเรียนรู้แบบ STAD

Abstract

This research studied the effects of learning management using the STAD cooperative learning method on the topic entitled “Kitchen gardening and the Sufficiency Economy” on the learning achievement and teamwork ability of fifth-grade students. The research employed a one-group pretest-posttest design. The researcher conducted the study with a sample group of 31 fifth-grade students from Ban Dong Thawon School, Kut Wai Subdistrict, Sikhoraphum District, Surin Province, during the first semester of the 2021 academic year. The research instruments included (1) a learning management plan on the topic entitled “Kitchen gardening and the Sufficiency Economy”, (2) learning achievement tests, (3) a teamwork ability observation form, and (4) a questionnaire surveying students’ satisfaction with the learning. The statistics used for the data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and a dependent sample t-test. The research findings revealed that, regarding the effectiveness of the learning management plan on the topic entitled “Kitchen gardening and the Sufficiency Economy” using the STAD cooperative learning method for fifth-grade students, the E1 and E2 values were 85.12% and 89.78%, respectively. This indicated that the learning management plan was highly effective, exceeding the set criteria. Secondly, the comparison of the pre-test and post-test scores assessing the learning achievement of the fifth-grade students showed that the post-test scores were significantly higher than the pre-test scores at the .05 statistical significance level. Thirdly, the students demonstrated a good level of teamwork ability. Lastly, the students expressed the highest level of satisfaction with the learning management using the STAD cooperative learning method on the topic entitled “Kitchen gardening and the Sufficiency Economy”.

Keywords : Cooperative Learning, Sufficiency Economy, Teamwork Ability, STAD Learning Management

บทนำ (Introduction)

สังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้สถานศึกษาจะต้องปรับหลักสูตรให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษา และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์(กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 3) นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการสอน (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 2547 : 7-8) การจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงมีความสำคัญและเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากวิกฤติ ซึ่งผลที่จะได้รับจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือความพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้านทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สู่การพัฒนาที่สมดุล มั่นคงและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 19-22)

การจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านดงถาวร โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ในปัจจุบันใช้วิธีการสอนแบบบรรยายตามเนื้อหาในหนังสือเรียน ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากครูเพียงฝ่ายเดียวและมุ่งเรียนท่องจำเพื่อสอบ ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะกระบวนการกลุ่มในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผู้เรียนไม่เกิดการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ ส่งผลให้การเรียนรู้ไม่มีความหมายกับผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และในปีการศึกษา 2562 ผลของคะแนนเฉลี่ยกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เท่ากับ 66.31 (โรงเรียนบ้านดงถาวร. 2562) ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด คือ ร้อยละ 80 นอกจากนี้จากการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพในระดับช่วงชั้นที่ 2 มีปัญหาคือ นักเรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะกระบวนการกลุ่ม ขาดความร่วมมือกันในการทำงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. 2562 : 20) ดังนั้น การแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การ

งานอาชีพ จึงควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนแบบเดิม เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และมีประสบการณ์มากขึ้น

การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมีหลายวิธี แต่วิธีจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องจัดให้สอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ที่มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาอาศัยกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สมาชิกทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน จึงควรคำนึงถึงการจัดประสบการณ์ที่คล้ายกับสภาพจริงในชีวิตประจำวันของผู้เรียนให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุตามความมุ่งหมายของหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนมีลักษณะดังกล่าว คือการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันและช่วยเหลือกันภายในกลุ่มย่อย (ชนาธิป พรกุล. 2543 : 71) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญ ในการสร้างความรู้ของผู้เรียนโดยผ่านทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่เข้ากับความรู้ใหม่ จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองขึ้น (บุปผชาติ ทัฬหิกรณ์. 2540 : 5-6) กล่าวคือ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2545 : 3) อีกทั้งทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน และพัฒนาทักษะ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา ตัดสินใจแสวงหาความรู้ใหม่ ไว้วางใจและยอมรับซึ่งกันและกัน (จันทรา ตันติพงศานุรักษ์. 2544 : 42) ผลประโยชน์สำคัญที่สุด คือ เป็นการเตรียมผู้เรียน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมาย ของการจัดการศึกษามาตราที่ 6 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การจัดการเรียนรู้ด้วยลักษณะดังที่กล่าวมาในข้างต้น เป็นรูปแบบการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือที่เรียนกว่า “Student Team Achievement Division” หรือ STAD เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันในกลุ่มและการร่วมกลุ่มของผู้เรียนประมาณ 4-5 คน โดยคละคนเก่ง ปานกลาง และอ่อน 1 : 2 : 1 หรือ 1 : 3 : 1 โดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการแบ่งกลุ่ม ประเมินผลการเรียนรู้เป็นกลุ่ม มีคะแนนพิเศษเพิ่มให้ เพื่อเป็นการเสริมแรงให้ผู้เรียนมีความตั้งใจและร่วมมือกันภายในกลุ่ม เป็นการเรียนรู้ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและคล้ายกับการดำรงชีวิตในสภาพจริงในสังคม (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2549 : 57-60) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน และเรียนร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่งของการเรียนแบบร่วมมือโดยกำหนดให้นักเรียนทำงานรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้รับความรู้ประสบการณ์จากการเรียนเท่า ๆ กัน (จิรัชญา ทิขัตติ. 2550 : 22) และนอกจากนี้การเรียนแบบร่วมมือแบบ STAD สามารถฝึกความเป็นผู้นำ การรู้จักบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน คำนึงถึงส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ทำให้นักเรียนมีมนุษย์สัมพันธ์กับบุคคลอื่น รู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ที่เน้นทักษะการทำงานร่วมกัน รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง (อดุสิทธิ์ คิดรัมย์. 2548 : 30)

เนื่องด้วยผู้วิจัยเป็นครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพช่วงชั้นที่ 2 จึงตระหนักในปัญหาของโรงเรียน อีกทั้งยังเป็นปัญหาภาพรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญ และเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ เรื่องวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยน้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เสริมสร้าง คุณธรรมจริยธรรม ด้านความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทนและรับผิดชอบมีทักษะการร่วมมือหรือทำงานกลุ่ม ซึ่งเป็นทักษะชีวิตที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่างมีความสุขและพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเทคนิคการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD มาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยเน้นการให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันมากกว่าการแข่งขัน ยึดผลสำเร็จของกลุ่ม สมาชิกภายในกลุ่มทุกคนมีพัฒนาการเรียนรู้ใช้การเสริมแรงเชิงบวกเป็นแรงกระตุ้น ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านทักษะการทำงาน ได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อสร้างความรู้และนำกระบวนการ เจตคติที่ได้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เน้นผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นการสร้างพื้นฐานในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการประกอบอาชีพสุจริต ให้กับผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด ตำบลกุดหวาย อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่โรงเรียนบ้านดงถาวร จำนวน 31 คน โรงเรียนบ้านกุดหวาย จำนวน 19 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 โรงเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 50 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดงถาวร ตำบลกุดหวาย อำเภอศีขรภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 31 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยกำหนดโรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 4 ชนิด ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ที่พัฒนาขึ้นจากการการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้วยการทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อใช้วัดความสามารถในการเรียนรู้จากแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียง หลังจากที่นักเรียนเรียนจบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยเครื่องมือฉบับนี้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้วยการทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มีการทดสอบค่าความเชื่อมั่น r_{cc} โดยได้ค่าเท่ากับ 0.91 มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.65 – 0.78 และมีค่าอำนาจการจำแนก อยู่ระหว่าง 0.26-0.61 (3) แบบสังเกตความสามารถในการทำงานเป็นทีม เป็นแบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อวัดความรู้ความสามารถด้านการทำงานเป็นทีมจากการเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้วยการทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียง เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 อันดับ จำนวน 15 ข้อ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้วยการทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดี่ยวทดลองก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest Posttest Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดงถาวร ตำบลกุดหวาย อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ เรื่องการปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนในการทดลอง ดังนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากการทดลอง ประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์ประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยหาประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E1 / E2 (2) วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้สถิติ t-test (Dependent Sample t-test)

กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 (3) วิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการทำงานเป็นทีม โดยการสังเกตจากครูผู้สอนเป็นรายบุคคลมาตรวจพิจารณาค่าเฉลี่ย คะแนนพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมและแปลความหมาย ระดับความสามารถในการทำงานเป็นทีมตามพฤติกรรมการทำงาน และ (4) วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการดำเนินการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ประสิทธิภาพ	n	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	S.D.	ประสิทธิภาพ (ร้อยละ)
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	31	80	68.10	2.56	85.12
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	31	30	26.94	1.50	89.78

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนจำนวน 31 คน ที่เรียนเรื่องการปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ได้คะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนเฉลี่ย 68.10 คะแนน จากคะแนนเต็ม 80 คะแนน และมีคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ย 26.94 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และพบว่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่า E_1 และ E_2 เท่ากับร้อยละ 85.12 และ 89.78 ตามลำดับ แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	Mean	S.D.	ค่าเฉลี่ยของผลต่าง	S.D. ค่าเฉลี่ยผลต่าง	t	df	Sig
ก่อนเรียน	12.97	2.89	13.97	2.82	27.55	30	0.000
หลังเรียน	26.94	1.50			*		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า การทดสอบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 12.97 คะแนน และมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 26.94 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนสอบทั้งสองครั้ง พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผลการศึกษาความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีความสามารถในการทำงานเป็นทีมระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการดำเนินการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่าการใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ในการสอนเรื่องการปลูกผักสวนครัวที่เชื่อมโยงกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นวิธีการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากการเรียนรู้แบบกลุ่มช่วยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น มีโอกาสได้อธิบายความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น นอกจากนี้การพัฒนาเนื้อหาการเรียนที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของนักเรียน อีกทั้งนักเรียนบางส่วนมีความรู้พื้นฐานด้านการเกษตรมาแล้ว ทำให้นักเรียนเกิดความอยากเรียนรู้และอยากลงมือปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จึงทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมสมัย พื้นผา (2553 : 95) ศึกษาผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากรังไหม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.89/84.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ กลิ่นสุคนธ์ นามวิจิตร (2553 : 95) ศึกษาเรื่องเกษตรอินทรีย์กับวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องเกษตรอินทรีย์กับวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.10/84.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ พงศธร คิดรัมย์ (2556 : 90) ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD พบว่า ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.40/80.10 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น หลังจากได้เรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น เนื่องจาก แผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กวัยประถมศึกษาปีที่ 5 และตรงตามหลักสูตร มีเนื้อหาที่ชัดเจน มีกิจกรรมที่หลากหลาย และมีการประเมินผลที่สม่ำเสมอ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง อีกทั้งแผนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้ได้ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ จึงทำให้มีความ

เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ อุไรวรรณ สัจจาวรานนท์ (2552 : 79) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ เรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น ของนักเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับวันเทา มลาศรี (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องสารในชีวิตประจำวันโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกลอย อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องสารในชีวิตประจำวัน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับพงศธร คิดรัมย์ (2556 : 90) ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความสามารถในการทำงานเป็นทีมระดับดี หมายความว่าหลังจากการเรียนรู้เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการทำงานเป็นทีมที่ดี เนื่องจาก การทำงานกลุ่มทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนการสื่อสาร การแบ่งปันความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการร่วมมือกันแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการทำงานเป็นทีม อีกทั้งในการทำงานกลุ่ม นักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายและครอบคลุมมากขึ้น นอกจากนี้การทำงานกลุ่มช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อน ๆ ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และมีความสุขในการเรียนรู้ และการได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน ๆ นั้น ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในการแสดงออกและกล้าที่จะลองทำสิ่งใหม่ ๆ ดังนั้นจึงทำให้รูปแบบการเรียนรู้นี้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการทำงานเป็นทีมที่ดี สอดคล้องกับอุไรวรรณ สัจจาวรานนท์ (2552 : 79) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า พฤติกรรมการทำงานกลุ่มในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม ด้านการรับผิดชอบงานกลุ่ม ด้านการสร้างบรรยากาศในการทำงานกลุ่ม และด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อนในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่อง การปลูกผักสวนครัวกับเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้การเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด เนื่องจากการมีบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานและส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น กิจกรรมกลุ่มที่

หลากหลายช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมั่นใจ นอกจากนี้ เนื้อหาที่เรียนรู้นั้นยังมีความน่าสนใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและจดจำได้เป็นอย่างดี คล้ายคลึงกับผลการวิจัยของสมสมัย พื้นผา (2553 : 95) ที่ศึกษาผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากรังไหม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยผลการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด และคล้ายกับงานวิจัยของพงศธร คิดรัมย์ (2556 : 90) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า การนำหลักการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD มาประยุกต์ใช้ในการสอนเรื่องการปลูกผักสวนครัวที่เชื่อมโยงกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดี และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม ดังนั้นสามารถนำแผนการเรียนรู้นี้ไปใช้ประโยชน์ สำหรับครูผู้สอน สามารถนำผลการศึกษาไปปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งโรงเรียน สามารถพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง

2. การนำแผนการเรียนรู้นี้ไปใช้ เนื่องจากรูปแบบกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตรอาจมีข้อจำกัดสำหรับบางโรงเรียน ดังนั้นจึงอาจมีการปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับสภาพแว้ดล้อมและบริบทของโรงเรียน

3. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ครูผู้สอนจำเป็นต้องสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ดี กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความตื่นตัว และเกิดร่วมมือภายในกลุ่มนักเรียน เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยและพัฒนาแผนการเรียนในอนาคต ควรมุ่งเน้นการประยุกต์เนื้อหาการเรียนที่เข้ากับสภาพแวดล้อม และบริบทของท้องถิ่น จะช่วยให้นักเรียนมีความตื่นตัว และสนใจต่อการเรียนมากยิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการนำแผนการเรียนขยายไปยังโรงเรียนประเภทต่าง ๆ เช่น โรงเรียนในเมือง, โรงเรียนในชนบท, โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ เพื่อศึกษาผลของแผนการเรียนรู้ในบริบทที่แตกต่างกัน

3. รูปแบบหลักการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD เป็นรูปแบบที่ช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ควรมีนำการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD ไปพัฒนาสำหรับการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ได้

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กลิ่นสุคนธ์ นามวิจิตร. (2553). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องเกษตรอินทรีย์กับวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จันทรา ตันติพงศานุรักษ์. (2544). “การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning).” **วารสารวิชาการ**, 3(12): 36-55.

จิรัชญา ทิขัตติ. (2550). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี (STAD) และการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี**. สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชนาธิป พรกุล. (2554). **การสอนกระบวนการคิด : ทฤษฎีและการนำไปใช้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุปผชาติ ทัฬหิกรณ์. (2540). “เครือข่ายใยแมงมุมโลกในโลกของการศึกษา.” **วารสารครุวิทยาศาสตร์**, 5(1): 18-23.

พงศธร คิดรัมย์. (2556). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

โรงเรียนบ้านดงถาวร. (2562). **การประเมินผลการศึกษา**. สุรินทร์: โรงเรียนบ้านดงถาวร.

วันเทา มลาศรี. (2554). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องสารในชีวิตประจำวันโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). **นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้**. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549) **นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : ช้างทอง.

สมสมัย พื้นผา. (2553). **ผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากรังไหม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. (2562). **คู่มือแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน**. สุรินทร์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **สถิติการศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2539-2543.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). **21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

อดุสิทธิ์ คิดรัมย์. (2548). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนแบบร่วมมือแบบ STAD กับการเรียนแบบปกติ**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อุไรวรรณ สัจจาวรานนท์. (2552). **การศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้ เรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น จากการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอโนนสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง ไฟฟ้า ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ และเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Effects of Learning Management Using the Integrated Approaches to STEM Education on the Topic of Electricity on the Learning Achievement, Creativity, and Attitudes Towards Science Learning of Sixth-Grade Students

กัญญาภัค ชัยสุวรรณ[1] และเทพพร โลมารักษ์[2]

Kanyapuk Chaisuwan[1], and Tepporn Lomarak[2]

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง ไฟฟ้า ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ และเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pre-test Post-test Design กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านหนองแล้ง ตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test (Dependent Sample t-test) ผลการวิจัยพบว่า (1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้บูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่า E1 และ E2 เท่ากับร้อยละ 76.06 และ 81.44 ตามลำดับ หมายความว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (4) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

[1]คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ) อีเมล Kanyapuk1035@gmail.com

[2]คณะ สถาบัน อีเมล (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ) อีเมล tlomarak@gmail.com

ตามแนวทางสะเต็มศึกษา พบว่า โดยรวมนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ในระดับสูงมาก มีค่าเฉลี่ย 4.52

คำสำคัญ (Keywords): สะเต็มศึกษา, เจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์, ความคิดสร้างสรรค์

Abstract

This research studied the effects that learning management using the integrated approaches to STEM education on the topic of electricity has on the learning achievement, creativity, and attitudes towards science learning of Grade 6 (Prathomsuksa 6) students. This research employed a one-group pretest-posttest design. The sample group of this research consisted of 30 sixth-grade students at Ban Nong Laeng School, Nong Phai Lom Subdistrict, Samrongthap District, Surin Province, during the first semester of the 2021 academic year. They were selected using cluster random sampling, with classrooms as the sampling unit. The statistics used for the data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and a dependent sample t-test. The research findings were as follows: Firstly, the effectiveness of the learning management plan using integrated STEM education for sixth-grade students had the E1 and E2 values of 76.06% and 81.44%, respectively. This means that the learning management plan was more effective than the set criteria. Secondly, the comparison of the pre-test and post-test scores assessing the science learning achievement of the sixth-grade students with the integrated STEM education revealed that the post-test scores were significantly higher than the pre-test scores, at the .05 statistical significance level. Thirdly, the comparison of the sixth-grade students' creativity before and after learning with the integrated STEM education revealed that the post-test creativity scores were significantly higher than the pre-test scores, at the .05 statistical significance level. Lastly, the analysis of the students' attitudes towards science learning after learning with integrated STEM education revealed that, overall, students had very high positive attitudes towards science learning, with a mean score of 4.52.

Keywords: STEM Education, Attitudes Towards Science Learning, Creativity

บทนำ (Introduction)

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการงานอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้และผลผลิตต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน เหล่านี้ล้วนเป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์ ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ ใช้ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมีประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge-based Society) ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : 33) ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว

ในปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ยังคงเป็นปัญหาสำคัญ ที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินนักเรียนนานาชาติ หรือ Programme for International Student Assessment (PISA) ในปีค.ศ. 2015 พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยวิชาวิทยาศาสตร์ 421 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD ที่ 493 คะแนน จัดอยู่ในลำดับที่ 47 - 49 จาก 65 ประเทศทั่วโลก (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2557: 8) อีกทั้งจากรายงานการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 ของกลุ่มโรงเรียนระดับประถมศึกษาในตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่อยู่นั้นพบว่า ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ได้คะแนนเฉลี่ย 34.07 คะแนน ซึ่งเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 35.55 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2563 : 15) ซึ่งจากผลการประเมินสะท้อนเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องเร่งหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

ความคิดสร้างสรรค์ มีความสำคัญและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ร่วมถึงศาสตร์อื่น ๆ เนื่องจากโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การแก้ปัญหาด้วยวิธีการเดิม ๆ มักใช้ไม่ได้ผล จึงจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์เข้ามาช่วยในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ สำหรับผู้เรียนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มีความจำเป็น เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์จะช่วยให้มองเห็นโอกาสที่จะนำไปสู่การค้นพบสิ่งใหม่ การประดิษฐ์คิดค้น และ

ก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ที่ไม่หยุดยั้ง การมีความคิดสร้างสรรค์จะทำให้ผู้เรียนแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาได้อย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันทุกอาชีพต้องการคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ เพราะโลกของการแข่งขันทำให้ต้องมีการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ อย่างไม่หยุดนิ่ง ทุกหน่วยงานต้องพัฒนาตนเอง เพื่อปรับปรุงผลงานหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าเดิมอยู่เสมอ เพื่อพร้อมก้าวเข้าสู่อนาคต (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2556: 30-40)

แต่ด้วยสภาพปัจจุบันจะเห็นได้ว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านทักษะแต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) จึงได้นำแนวทางการจัดการเรียนรู้ ที่กำลังได้รับความสนใจกันอย่างมากในศตวรรษที่ 21 เป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการเนื้อหาและทักษะด้านวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยี ซึ่งรวมเรียกว่า “สะเต็มศึกษา” (STEM Education) (พรทิพย์ ศิริภัทราชัย. 2556; มนตรี จุฬาวัฒนฑล. 2556 และรักษพล ธนานุวงศ์. 2556) ซึ่งสอดคล้องกับระบบการศึกษาในหลายประเทศ ได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่เน้นสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนในอนาคต อันเป็นที่มาของทิศทางในการจัดการศึกษาใหม่ ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้ สสวท. ได้นำสะเต็มศึกษาเข้ามาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการสอน จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา เป็นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง สืบเสาะหาความรู้และวิจัยด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ส่งผลทำให้ระดับผลการเรียนของนักเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มสูงขึ้น ช่วยให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์ (พลศักดิ์ แสงพรมศรี. 2558; สุกัญญา เชื้อหลุบโพธิ์. 2558; ภัสสร ติดมา. 2558 และบุญลอย มูลน้อย. 2560) นอกจากนี้ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กระตือรือร้น รู้สึกสนุก พึงพอใจในการทำกิจกรรมมองเห็นประโยชน์ของเทคโนโลยีและวิศวกรรม สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงที่เกิดขึ้นในโลกของความเป็นจริง และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 (ปราณี นันทะแสน. 2560 และเพชรรัตน์ พูลเพิ่ม. 2563)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง ไฟฟ้า เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษานี้จะสามารถใช้เป็นแนวทางในพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขิงนักเรียน ตลอดจนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนให้เพิ่มสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้บูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 กลุ่มโรงเรียนระดับประถมศึกษาในตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 3 ห้อง ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านโนนลี 1 ห้อง มีนักเรียน 23 คน โรงเรียนบ้านหนองคูสะแบะ 1 ห้อง มีนักเรียน 31 คน และโรงเรียนบ้านหนองแล้ง 1 ห้อง มีนักเรียน 30 คน จำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 84 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านหนองแล้ง ตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ไฟฟ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 ชั่วโมง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การเกิดแรงไฟฟ้า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ส่วนประกอบและหน้าที่ของไฟฟ้า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การต่อวงจรไฟฟ้าอย่างง่าย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การต่อวงจรไฟฟ้าแบบอนุกรมและแบบขนาน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การนำความรู้เรื่องการต่อวงจรไฟฟ้าไปใช้งาน และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เมืองจำลองในฝัน โดยแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการทดสอบคุณภาพด้วยการทดสอบค่า IOC จากผู้ทรงคุณวุฒิ และการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้วัดความรู้ ความสามารถทางสติปัญญาที่สามารถวัดออกมาเป็นคะแนน หลังจาก

ที่จัดการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการแนวทางสะเต็มศึกษา ซึ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นชนิดปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีจำนวนทั้งสิ้น 30 ข้อ โดยเครื่องมือที่ใช้มีการตรวจสอบคุณภาพด้วยการทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ มีการทดสอบค่าความเชื่อมั่น r_{cc} โดยได้ค่าเท่ากับ 0.92 มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.65 – 0.78 และมีค่าอำนาจการจำแนก อยู่ระหว่าง 0.26-0.61 (3) แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ ใช้วัดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น และความละเอียดลออ ผู้วิจัยเลือกสร้างแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์โดยดัดแปลงข้อคำถามตามแบบการสร้างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ 6 ของสุทธิดา วงศามิ่ง (2559: 93) เป็นแบบเขียนตอบ จำนวน 3 ข้อ โดยมีการตรวจสอบคุณภาพด้วยการทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ และมีผลทดสอบความเชื่อมั่นได้ค่าอัลฟ่าครอนบาค เท่ากับ 0.72 และ (4) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ จำนวน 15 ข้อ โดยมีการตรวจสอบคุณภาพด้วยการทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ และมีผลทดสอบความเชื่อมั่นได้ค่าอัลฟ่าครอนบาค เท่ากับ 0.71

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pre-test Post-test Design มีขั้นตอนดำเนินการทดลอง ดังนี้

3.1 ก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง ไฟฟ้า

3.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว ใช้เวลาในการทดสอบ 2 ชั่วโมง แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งเก็บข้อมูลไว้

3.3 ดำเนินการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง ไฟฟ้า รวม 16 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3.4 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) หลังการทดลองสิ้นสุด โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ ชุดเดียวกับที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และวัดเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ โดยใช้แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์

3.5 นำคะแนนที่ได้ปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อสรุปผลการทดลองต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 หาประสิทธิภาพของหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง ไฟฟ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75 โดยใช้สูตร E1 / E2

4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง ไฟฟ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การทดสอบ t-test แบบ Dependent Samples

4.3 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง ไฟฟ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การทดสอบ t-test แบบ Dependent Samples

4.4 ศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียน ด้วยหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง ไฟฟ้า ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้บูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้บูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75

ประสิทธิภาพ	N	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	30	60	45.63	1.52	76.06
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	30	30	24.43	2.57	81.44

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้บูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ได้คะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนเฉลี่ย 45.63 คะแนน จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน และมีคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ย 24.43 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และพบว่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้บูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่า E_1 และ E_2 เท่ากับร้อยละ 76.06 และ 81.44 ตามลำดับ แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	Mean	S.D.	ค่าเฉลี่ยของผลต่าง	S.D. ค่าเฉลี่ยผลต่าง	t	df	Sig
ก่อนเรียน	16.50	1.408	7.93	2.377	18.280*	29	0.000
หลังเรียน	24.43	2.569					

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนของผู้เรียน มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 16.50 คะแนน และมีคะแนน หลังเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 24.43 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนทั้งสองครั้ง พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความคิดสร้างสรรค์	Mean	S.D.	ค่าเฉลี่ยของผลต่าง	S.D. ค่าเฉลี่ยผลต่าง	t	df	Sig
ก่อนเรียน	37.23	1.331	7.53	1.776	23.234 *	29	0.000
หลังเรียน	44.77	1.382					

จากตารางที่ 3 พบว่า การทดสอบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 37.23 คะแนน และมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 44.77 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระหว่างคะแนนสอบทั้งสองครั้ง พบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 พบว่า โดยรวมนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ในระดับสูงมาก มีค่าเฉลี่ย 4.52 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.203

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง ไฟฟ้า ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่อการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ และเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้บูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง ไฟฟ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75 พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้บูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีขอบเขตของเนื้อหาที่เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน อีกทั้งยังมีเนื้อหาที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เป็นผู้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผ่านกิจกรรมสะเต็มศึกษา นอกจากนี้แผนการเรียนรู้ยังได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญพร้อมทั้งได้ปรับปรุงและแก้ไขก่อนนำไปใช้จึงทำให้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับปรเมศวร์ วงศ์ชาชม (2559: 131-134) ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาร่วมกันการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาร่วมกับการเรียนรู้ โดยใช้โครงงานเป็นฐานในวงรอบปฏิบัติการที่ 1 และ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 94.93/44.55 และ 98.14/80.00 ตามลำดับ โดยมีผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ กล่าวคือ เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้บูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่องไฟฟ้า แล้วทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น เนื่องจากเป็นการบูรณาการเนื้อหาและทักษะด้านวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยี เข้ากับชีวิตจริง ทำให้นักเรียนเข้าใจหลักการของไฟฟ้าได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และเกิดความสนใจในการเรียนรู้มากขึ้น นอกจากนี้กิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ เช่น การต่อวงจรไฟฟ้า การทดลองต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในเนื้อหา และจำได้นานขึ้น ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตาม

แนวทางสะเต็มศึกษาเรื่องไฟฟ้า จึงเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนรู้ได้ดีขึ้น มีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และมีความสนใจในการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มากขึ้น สอดคล้องกับบุญลอย มูลน้อย (2560: 114) ได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนร้อยละ 27.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สอกคล้องกับ วิชัดชณา จิตรักษ์ศิลป์ (2560: 113) ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง แรง การเคลื่อนที่และพลังงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ สุทธิรักษ์ นิลาลาด (2560: 122) ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสะเต็มศึกษาที่เน้นกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับเพชรรัตน์ พูลเพิ่ม (2563: 550) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ลม ฟ้า อากาศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนตามแนวสะเต็มศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนตามแนวสะเต็มศึกษา (STEM) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่องไฟฟ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการเปรียบเทียบพบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด เนื่องจากกิจกรรมสะเต็มศึกษาเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เกิดโอกาสในการทดลอง คิดค้น และแก้ปัญหา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และกิจกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่นทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งกระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบุญลอย มูลน้อย (2560: 114) ได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์เฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนร้อยละ 12.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง ไฟฟ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ในระดับสูงมาก เนื่องจากการนำความรู้เรื่องไฟฟ้ามาเชื่อมโยงกับสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของวิทยาศาสตร์และอยากเรียนรู้เพิ่มเติม ทำให้การเรียนของนักเรียนสามารถนำไปแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เช่น การซ่อมวงจรไฟฟ้าจำลอง ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าเป็นเรื่องใกล้ตัว เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อตนเอง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง สอดคล้องกับ เพชรรัตน์ พูลเพิ่ม (2563: 550) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ลม ฟ้า อากาศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนตามแนวสะเต็มศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีเจตคติต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับสูงมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. โรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการตัดสินใจจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ผ่านการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่น่าสนใจ

2. โรงเรียนควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา เช่น การจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน

3. ควรมีการสร้างสรรค์กิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ เพื่อตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน เช่น กิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมปฏิบัติจริง โครงงานหรือการนำเสนอผลงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. รูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่องไฟฟ้า นั้นมีศักยภาพในการพัฒนาความสามารถที่หลากหลายในตัวผู้เรียน ดังนั้นควรมีการศึกษาการนำรูปแบบการเรียนรู้นี้ไปบูรณาการกับรูปแบบการเรียนการสอนอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 อย่างเต็มที่

2. การนำรูปแบบการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาเรื่องไฟฟ้าไปศึกษาในโรงเรียนต่าง ๆ ที่มีบริบทแตกต่างกัน จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบ เพื่อหาข้อสรุปที่ชัดเจนว่ารูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในภาพรวมเป็นอย่างไร และมีความแตกต่างกันอย่างไรเมื่อนำไปใช้ในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้จะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนวิชาไฟฟ้าให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต

3. ควรมีการทำการศึกษาติดตามผลกระทบระยะยาวของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ตามแนวทางสะเต็มศึกษา ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ และเจตคติต่อการเรียนของผู้เรียน

4. ควรศึกษาเชิงเปรียบเทียบกับวิธีการสอนอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา กับผู้เรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการอื่น ๆ เพื่อหาจุดเด่นและจุดด้อยของแต่ละวิธี

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2556). **การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking)**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: ซัคเซสมิเดีย.

บุญลอย มูลน้อย. (2560). **ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ที่เพิ่มทักษะการคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง วงจรไฟฟ้า ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

ปรเมศวร์ วงศ์ชาชม. (2559). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปราณี นันทะแสน. (2560). **ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาระหว่างผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้แตกต่างกันวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พรทิพย์ ศิริภัทราชัย. (2556). “STEM Education กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21”. [ฉบับอิเล็กทรอนิกส์]. **มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**, ปีที่ 33(2), 28-56. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2563, จากhttp://bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journallapril_june_13/pdf/aw07.pdf.

พลศักดิ์ แสงพรมศรี. (2558). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการและเจตคติต่อการเรียนวิชาเคมี องนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษากับแบบปกติ**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เพชรรัตน์ พูลเพิ่ม. (2563). **การศึกษาผลการเรียนรู้กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ เรื่อง ลม ฟ้า อากาศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM).** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชธานี.

ภัสสร ติดมา. (2558). **การจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง STEM Education เรื่องระบบของร่างกายมนุษย์ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

มนตรี จุฬาวัฒนฑล. (2556). “การศึกษาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิศวกรรมและคณิตศาสตร์ หรือ สะเต็ม.” **สมาคมครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.** 19(3): 3-14.

รักษพล ธนานุวงศ์. (2556). “สื่อเสริมการเรียนรู้โลกเสมือนผสมโลกจริง.” **วารสาร สสวท**. 41(181): 28-31

วิชัดชณา จิตรักษ์ศิลป์. (2560). **การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง แรง การเคลื่อนที่ และพลังงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2563). **รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติพื้นฐาน (O-NET: Ordinary National Educational Test) ปีการศึกษา 2563**. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2557). **สะเต็มศึกษา.** กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สุกัญญา เชื้อหลุบโพธิ์. (2558). **การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาที่เน้นกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม เรื่อง การเคลื่อนที่แบบหมุน.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุทธิดา วงศามิ่ง. (2559). **การสร้างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุทธิรักษ์ นิลาลาด. (2560). **การพัฒนาการหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสะเต็มศึกษาที่เน้นกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมเรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ เพื่อพัฒนาความเข้าใจมโนมติและทักษะการคิดแก้ปัญหาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

The Effect of STEM Education Integrated with Engineering Design Process for Enhancing Grade 10 Student’s Creative Problem-Solving Skill in Princess Chulabhorn Science High School Buriram

มาฆภูมิ ชุมพลวงศ์[1] เทพพร โลมารักษ์[2] และสุรชัย ปิยานุกูล[3]

Makapoom Chumphonwong[1], Tepporn Lomarak[2] and Surachai Piyanukool[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ระหว่างก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรม 2. เพื่อศึกษาความคงทนของความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจากทำการทดสอบหลังเรียนไปแล้ว 14 วัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 24 คน ก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 28.38 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 2.28 และได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 36.00 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.84 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนพบว่า คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ความคงทนของความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองหลังเรียนไปแล้ว 14 วันได้คะแนนเฉลี่ย 35.25 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.622 คิดเป็น ร้อยละ 88.13

คำสำคัญ (Keywords) : สะเต็มศึกษา, การออกแบบเชิงวิศวกรรม, ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

---

[1]คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์/ Faculty of Education Buriram Rajabhat University

Email: makapoom@gmail.com

[2]คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์/ Faculty of Education Buriram Rajabhat University

Email: tlomarak@gmail.com

[3]คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์/ Faculty of Education Buriram Rajabhat University

Email: surachai.py@bru.ac.th

Abstract

The research aims to: 1. Compare the creative problem-solving abilities of grade 10 student’s before and after participating in STEM education activities combined with engineering design. 2. Study the retention of these creative problem-solving abilities 14 days after the post-test. The findings indicate that the experimental group of 24 students had an average score of 28.38 (S.D. = 2.28) before learning and 36.00 (S.D. = 1.84) after learning, showing a statistically significant increase at the .05 level. After 14 days, the retention score was 35.25 (S.D. = 1.622), representing 88.13% retention of their creative problem-solving abilities.

Keywords : STEM Education, Engineering Design Process, Creative Problem-Solving Skill

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ เป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลามีความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย อันเป็นผลมาจากการพัฒนาของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคนทั้งโลก ซึ่งหนึ่งแนวทางที่จะสามารถทำให้ประเทศยืนหยัดต่อการเปลี่ยนแปลงคือการพัฒนามนุษย์ แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรม ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดีเก่งและมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพซึ่ง “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์อดออม โอบอ้อมอารีมีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้องมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการเกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง” (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. 2560 : น. 1 – 17)

โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ มีภารกิจในการศึกษาค้นคว้าและดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อพัฒนานักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์นำไปสู่ความเป็นนักวิจัย

นักประดิษฐ์ นักคิด ที่มีความสามารถระดับสูงเยี่ยม (คู่มือนักเรียนโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์. 2563 : 2) ซึ่งในรายวิชาต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและปลูกฝังความเป็นนักวิทยาศาสตร์และนักนวัตกร (หลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์. 2566 : น. 1 – 3) ฉะนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต้องเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับนักวิทยาศาสตร์และนักนวัตกร

จากการสรุปรายงานประจำปีของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ พบว่าผลงานของนักเรียนด้านโครงงานและนวัตกรรมระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เกิดขึ้น เมื่อส่งผลงานเข้าร่วมการแข่งขันในเวทีระดับภูมิภาค ระดับชาติและนานาชาติ ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมการแข่งขันรวมถึงการได้รับรางวัลจากเวทีต่าง ๆ ยังไม่เป็นไปตามตามเป้าประสงค์ที่โรงเรียนตั้งไว้ เนื่องมาจากนักเรียนยังขาดทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาโครงงานและนวัตกรรม

สะเต็มศึกษา คือ แนวทางการจัดการศึกษาที่บูรณาการความรู้ใน 4 สหวิทยาการ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรม เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ โดยเน้นการนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และการทำงาน การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ไม่เน้นเพียงการท่องจำทฤษฎีหรือกฎทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ แต่เป็นการสร้างความเข้าใจทฤษฎีหรือกฎเหล่านั้นผ่านการปฏิบัติให้เห็นจริงควบคู่กับการพัฒนาทักษะการคิดตั้งคำถาม แก้ปัญหาและการหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อค้นพบใหม่ ๆ พร้อมทั้งสามารถนำข้อค้นพบนั้นไปใช้หรือบูรณาการกับชีวิตประจำวันได้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2558 : 1)

จากสภาพความต้องการในปัจจุบันและแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการพัฒนาทักษะการคิดซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับประชากรโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ ที่จะผลิตผู้เรียนที่มีความรู้สามสามารถในการเป็นนักวิจัยและนวัตกร จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในนำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรม มาใช้ในการสอนรายวิชาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ระหว่างก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรม
2. เพื่อศึกษาความคงทนของความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจากทำการทดสอบหลังเรียนไปแล้ว 14 วัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ 6 ห้อง จำนวน 144 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ 1 ห้อง จำนวน 24 คน ซึ่งกลุ่มทดลองได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม (Cluster random sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรม

ตัวแปรตาม คือ ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน และ ความคงทนของความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในรายวิชาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ซึ่งเป็นรายวิชาเพิ่มเติม โดยขอบเขตของเนื้อหาจะเป็นไปตามที่โรงเรียนกำหนดประกอบด้วยเนื้อหาสาขาวิชาฟิสิกส์ สาขาวิชาเคมี สาขาชีววิทยา คณิตศาสตร์และสาขาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี โดยเนื้อหาที่จะนำมาให้ผู้เรียนสำหรับใช้ในกระบวนการเรียนรู้ต้องสามารถนำไปใช้สำหรับการต่อยอดในการเรียนและสามารถพัฒนาทักษะพื้นฐานจำเป็นแก้ผู้เรียน โดยปัญหาที่จะนำมาใช้ในการเรียนรู้ต้องใกล้ตัวผู้เรียน ซึ่งเนื้อหาเรื่องเครื่องกล เป็นเนื้อหาพื้นฐานสำหรับวิชาวิทยาศาสตร์ ฉะนั้นผู้วิจัยจึงเลือกเนื้อหาเรื่องเครื่องกล มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในรายวิชาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง ซึ่งดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างในระหว่างวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2567 ถึงวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2567 โดยแยกการทดสอบก่อนเรียน 1 ชั่วโมง ทดสอบหลังเรียน 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลอง One Group Pre-test Post-test Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
ทดลอง	T_1	X	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

T_1 แทน การทดสอบก่อนใช้แผนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test)

X แทน การทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้

T_2 แทน การทดสอบหลังใช้แผนการจัดการเรียนรู้ (Post-test)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เครื่องกล โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนละ 2 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดทักษะการคิดสร้างสรรค์ เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนจากการจัดการเรียนรู้เรื่องเครื่องกล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 3 ชุด

วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เครื่องกล โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยศึกษาจากหนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

2. ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย เกี่ยวกับเนื้อหา เวลาเรียน การวัดและประเมินผล

3. กำหนดโครงสร้างแล้วดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามหัวข้อต่อไปนี้ 1) มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด 2) สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด 3) สาระการเรียนรู้ 4) จุดประสงค์การเรียนรู้ 5) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 7) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 8) สื่อการเรียนรู้ 9) การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ 10) บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

4. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเครื่องกล โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแผนละ 2 ชั่วโมง ประกอบด้วยแผนการจักการเรียนรู้เรื่องแผ่นดินไหว เรื่องจรวดแอลกอฮอล์ เรื่องเครื่องยิงหิน เรื่องคอนโดแม่ไก่ เรื่องสะพานข้ามแม่น้ำ และเรื่องโครงสร้างรับแรงกระแทก

5. นำแผนการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบและเสนอแนะในส่วนที่บกพร่องเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

6. นำแผนการเรียนรู้ ที่ได้รับการแก้ไขบกพร่องตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

7. นำแผนการเรียนรู้ที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าเฉลี่ย ผลการประเมินของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้หลักเกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมินของลิเคอร์ (Likert) เป็นมาตราส่วนแบบประมาณค่าซึ่งมี 5 ระดับได้แก่ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด เรียงลำดับคะแนนจาก 5 – 1 คะแนนตามลำดับ โดยกำหนดเกณฑ์การผ่านจะต้องมีคะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป จากการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผน มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก มีความเหมาะสมของเนื้อหามากที่สุด และคะแนนเฉลี่ยของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ ด้านความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนรู้กับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ ด้านความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนกับการจัดกิจกรรม

ด้านสาระสำคัญและสาระการเรียนรู้ และค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน ได้คะแนน 4.89, 4.89, 4.89, 4.83, 4.83, 4.78, 4.78 และ 4.84 ตามลำดับ

8. นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อนำใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การสร้างแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน มีวิธีการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

2. วิเคราะห์หลักสูตร ศึกษาเนื้อหาสาระ จุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด วิธีการวัดและประเมินผลการเรียน เพื่อนำมาสร้างแบบวัดทักษะการคิดสร้างสรรค์ โดยสร้างให้ครอบคลุมองค์ประกอบของการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

3. สร้างแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ แบบเขียนจำนวน 6 ข้อ ต้องการใช้จริง 3 ข้อ

4. นำแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการหาดัชนีความสอดคล้อง หรือ IOC (Index of Item Objective Congruence)

5. นำผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ วิเคราะห์ความสอดคล้องแล้วพิจารณาคัดเลือกข้อสอบ ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้ ผลการประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน หลังการประเมินผู้วิจัยได้ตัดเลือกข้อสอบจำนวน 3 ชุดได้แก่ ชุดข้อสอบสถานการณ์ดินถล่ม ชุดข้อสอบสถานการณ์มหาอุทกภัยชุดข้อสอบสถานการณ์อาคารโรงเรียนไนจีเรียถล่ม ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 1.00, 1.00 และ1.00 ตามลำดับ หมายความว่าข้อสอบทั้ง 3 ชุดที่เลือกมีความเที่ยงตรงในการวัดผลตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้และให้ข้อเสนอแนะและนำข้อบกพร่องต่าง ๆ ไปปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและเคยเรียนเนื้อหานี้มาแล้ว

7. นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนทำการทดสอบเสร็จมาตรวจให้คะแนน โดยพิจารณาผลตามเกณฑ์การให้คะแนน

8. วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (Reliability)โดยใช้โดยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) พบว่าแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ของผู้เรียนมีคะแนนมากกว่า 0.70 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มีค่าความเชื่อมั่นค่อนข้างสูง สามารถนำไปใช้วัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้

9. จัดพิมพ์แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 3 ชุด เป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 24 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. แจ้งนักเรียนให้ทราบถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 24 คน

2. นำแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เครื่องกล โดยใช้การเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไปทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

3. ดำเนินการทดลองสอน การจัดการเรียนรู้ เรื่อง เครื่องกล โดยใช้การเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รายวิชาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม จำนวน 6 แผน ใช้เวลารวม 12 ในระหว่างวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2567 ถึงวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2567

4. หลังจากการทดลองสิ้นสุดลง จึงทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นข้อสอบคู่ขนานกับก่อนเรียนและตรวจให้คะแนนเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. หลังจากการทดลองสิ้นสุดลง 14 วัน จึงทำการทดสอบทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์คู่ขนานกับแบบวัดทักษะก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งดำเนินการทดสอบเพื่อเก็บข้อมูลในวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2567

6. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้ค่าทดสอบ t-test (Dependent Samples) เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการคิดสร้างสรรค์ ที่เกิดขึ้นการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เครื่องกล โดยใช้การเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิง

วิศวกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กับหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test (Dependent Samples)

2. การวิเคราะห์ความคงทนของความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจากทำการทดสอบหลังเรียนไปแล้ว 14 วัน

ผลการวิจัย

ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรม เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลจากการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรม พบว่าความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลจากการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรม

ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ก่อนเรียน	24	40	28.38	2.28	15.16	<.001
หลังเรียน	24	40	36.00	1.84		

จากตารางที่ 2 พบว่าทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 24 คน ก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 28.38 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 2.28 และได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 36.00 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.84 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนพบว่า คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความคงทนของความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจากทำการทดสอบหลังเรียนไปแล้ว 14 วัน มีความคงทนของผลการเรียน 35.25 คิดเป็นร้อยละ 88.13 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความคงทนของความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจากทำการทดสอบหลังเรียนไปแล้ว 14 วัน

ความคงทนของความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์	n	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
หลังเรียนไปแล้ว 14 วัน	24	35.25	1.62	88.13

จากตารางที่ 3 พบว่าความคงทนของความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองหลังเรียนไปแล้ว 14 วันได้คะแนนเฉลี่ย 35.25 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.62 คิดเป็นร้อยละ 88.13

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรม พบว่าทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 24 คน ก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 28.38 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 2.28 และได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 36.00 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.84 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนพบว่า คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องการรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นเปิดโอกาสและฝึกให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจกับสภาพปัญหาอย่างลึกซึ้งและรอบด้าน เมื่อนักเรียนสามารถมองเห็นถึงต้นเหตุของปัญหาทำให้ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา อีกทั้งสามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่สมเหตุสมโดยคำนึงถึงข้อดีและข้อเสียในการเลือกใช้วิธีแก้ปัญหานั้น พร้อมทั้งเสนอลำดับในการแก้ปัญหาและพรรณนาถึงผลที่อาจเกิดขึ้นเมื่อได้ดำเนินการแก้ปัญหาในแต่ละขั้นตอน แสดงให้เห็นว่าการจัดกาเรียนรู้ตามแนวทางของสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรมนั้นสามารถ พัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะที่มีความจะเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิภาพร เวียงเงิน (2566 : 113 - 119) ได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ STEM EDUCATION เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในประเพณีไหล

แพไฟ จังหวัดอุตรดิตถ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ได้ทุกด้าน และผลการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์พบว่า ทั้งวงจรที่ 1 - 3 นักเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละอยู่ในระดับดีร้อยละ 87.50, 75.00 และ 87.50 ตามลำดับ อีกทั้งยังสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ ดารารัตน์ ชัยพิลา (2559 : 98 - 107) ทำการศึกษาเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามแนวคิด STEM Education เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง ปฏิกิริยาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นตามลำดับ และนักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากนักเรียนสามารถนำความรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามแนวคิด STEM Education มาประยุกต์ใช้ได้ดีและยังสามารถเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป อีกทั้งยังได้ใช้ความรู้ของแต่ละคนอย่างเต็มความสามารถอีกด้วย

2. ผลการศึกษาความคงทนของความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจากทำการทดสอบหลังเรียนไปแล้ว 14 พบว่าความคงทนของความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองได้คะแนนเฉลี่ย 35.25 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.62 คิดเป็นร้อยละ 88.13 เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่จัดขึ้นนั้นส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวของนักเรียนเองทำให้เกิดทักษะที่ติดตัวนักเรียนไปจึงส่งผลให้องความรู้นั้นมีความคงทน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี ถิ่นเวียงทอง (2564 : 319 - 331) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้สะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา คือรูปแบบการจัดกาเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ปัญหาที่ครูผู้สอนกำหนดขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ค้นพบปัญหาที่แท้จริง ต่อจากนั้นนักเรียนจะได้รวบรวมแนวคิดให้หลากหลายที่สุดและมีการเสนอแนวคิดให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มของนักเรียน และทุกคนในกลุ่มเลือกแนวคิดที่ดีที่สุดเป็นขั้นค้นพบวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดก่อนนักเรียนจะลงมือแก้ปัญหา ซึ่งในขั้นการลงมือแก้ปัญหาจะทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นผลลัพธ์ความสำเร็จของการลงมือแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัญหานั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพตามที่ต้องการ ซึ่งก่อให้เกิดสมรรถนะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่ติดตัวนักเรียนไปและสามารถใช้แก้ปัญหาที่อาจเกิดกับนักเรียนได้ในอนาคต และสอดคล้องกับการวิจัยของ ณัฐกฤตา บุญเมืองธนาภา (2566 : 741 - 746) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา ความคงทนในการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษาและการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการประเมินความ

คงทนในการเรียนรู้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษากับความคงทนในการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้ 2 สัปดาห์ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ก่อนจะนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนไปใช้ จำเป็นต้องศึกษาบริบทของนักเรียน เพื่อความราบรื่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 ครูควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอกับการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มของนักเรียนและควรเตรียมอุปกรณ์สำรองไว้เมื่อวัสดุอุปกรณ์เกิดการชำรุดเสียหาย

1.3 ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนสำหรับการจัดกิจกรรมควรคละกันระหว่างนักเรียนกลุ่มเก่ง กลางอ่อน เพื่อส่งเสริมการทำกิจกรรมกลุ่มอีกทั้งทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเจตคติและความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน

2.2 ควรมีการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของสะเต็มศึกษาร่วมกับการออกแบบเชิงวิศวกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนในเรื่องที่หลากหลายให้สอบคล้องกับสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น สาขาวิชาเคมี สาขาวิชาชีวะและสาขาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579.** กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ณัฐกฤตา บุญเมืองธนาภา. (2567). “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา ความคงทนในการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” **วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย** ปีที่ 7(3) : 731 – 746

ดารารัตน์ ชัยพิลา (2559). “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามแนวคิด STEM Education เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง ปฏิกิริยาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.” **วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา.** 27(2) : 98 – 107

ปราณี ถิ่นเวียงทอง. (2564). “การสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้สะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน” **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยนครพนม.** ปีที่ 11(3) : 319 - 331

โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์. (2563). **คู่มือนักเรียนประจำปีการศึกษา 2563**. บุรีรัมย์ : โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์.

โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์. (2566). **หลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์**. บุรีรัมย์ : โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์.

วิภาพร เวียงเงิน (2566). **การจัดการเรียนรู้แบบ STEM EDUCATION เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในประเพณีไหลแพไฟ จังหวัดอุตรดิตถ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องปริซึมและทรงกระบอก.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (คณิตศาสตร์ศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). “การใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการแก้ปัญหา” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://www.scimath.org/article-science/item/12485-1-2** สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2565.

การประเมินผลการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2

Evaluation of Activities under the International Cultural Exchange Festival Project. The 2nd (Thailand-CEF)

ฤดีมาศ แสวงสาย[1] ศรินทิพย์ สุทธิการปกรณ์[2] และสวิตตา พานเงิน[3]

Ruedeemas sawaengsai[1], Sarinthip suthikanpakorn[2] and Sawitta pannguern[3]

บทคัดย่อ (Abstract)

การประเมินผลการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย (Thailand-CEF) มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามและประเมินผลกิจกรรมภายใต้โครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 ปีงบประมาณ 2567 ศึกษาปัญหาในการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการฯ และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาโครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย (Thailand-CEF) จำนวน 7 กิจกรรม ในระหว่างวันที่ระหว่างวันที่ 5 – 14 กุมภาพันธ์ 2567 ผลการศึกษาดังนี้

1. กิจกรรมภายใต้โครงการมีหน่วยงานภายในรับผิดชอบ มีการจัดสรรงบประมาณไปยังหน่วยงานในการบริหารจัดการ มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการผู้รับผิดชอบรายกิจกรรม มีการวางแผนการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการอย่างครบถ้วนทุกกิจกรรม

2. การประเมินการดำเนินงานมีการรวบรวมผลการดำเนินงานครบทั้ง 7 กิจกรรมโดยมีการสำรวจความพึงพอใจและวิเคราะห์ผลจำนวน 5 กิจกรรม ภาพรวมความพึงพอใจทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ปัญหาในการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการพบว่ามีเพียงบางประเด็นที่ยังไม่ปรากฏหน่วยงานรับผิดชอบที่ชัดเจน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ภายในจังหวัดไม่กว้างขวางและสร้างการรับรู้เท่าที่ควร การบริหารจัดการขยะในสถานที่จัดแสดง การแนะนำนักแสดงในการใช้แอพลิเคชั่นในการแปลภาษา กรณีต้องสื่อสารภายในจังหวัด พื้นเวทีการแสดงไม่แข็งแรงเพียงพอสำหรับการแสดงบางชุดที่มีการกระโดด เป็นต้น

---

[1]สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

[2]สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

[3]สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

คำสำคัญ (Keywords) : การประเมินผล, เทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย

Abstract

The evaluation of the implementation of activities under the Thailand International Cultural Exchange Festival (Thailand-CEF) project aims to monitor and evaluate the activities under the 2nd Thailand International Cultural Exchange Festival (Thailand-CEF) in fiscal year 2024, study the problems in implementing activities under the project, and to propose guidelines for solving problems and developing the 7 activities of the Thailand International Cultural Exchange Festival (Thailand-CEF) during 5-14 February 2024. The results of the study are as follows:

1. Activities under the project are under the responsibility of internal agencies. Budgets are allocated to the agencies for management. Subcommittees are appointed to be responsible for each activity. A comprehensive plan is in place for all activities under the project.

2. The evaluation of the operation is to collect the results of all 7 activities, with satisfaction surveys and analysis of the results for 5 activities. Overall, satisfaction with all activities is at the highest level.

3. Problems in the implementation of activities under the project found that there are only some issues that do not have a clear agency responsible for them, such as: Public relations within the province are not widespread and do not create enough awareness, waste management at the venue, instructions for performers to use language translation applications when communicating within the province, and the stage floor is not strong enough for some shows that require jumping, etc.

Keywords Evaluation, International Cultural Exchange Festival

บทนำ (Introduction)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้ดำเนินการจัดงานเทศกาลการแสดงแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมนานาชาติเป็นประจำอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอให้แปลกใหม่ มีประเทศที่เข้าร่วมจัดการแสดงทั้งภายในภูมิภาคเอเชียและยุโรป ในปี พ.ศ. 2567 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้จัดโครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำ

ประเทศไทย (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 (Thailand Cultural Exchange Festival : Thailand-CEF) ระหว่างวันที่ 5 – 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา (สวนใหม่) โรงเรียนวีรวัฒน์โยธิน และโรงเรียนสิรินธร จังหวัดสุรินทร์ โดยมีนักแสดงจากประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมงาน จำนวนไม่น้อยกว่า 200 คน จาก 11 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐเม็กซิโก รัฐอิสราเอล สาธารณรัฐอิตาลี สหพันธรัฐรัสเซีย สาธารณรัฐประชาชนจีน ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) สาธารณรัฐโปแลนด์ สาธารณรัฐอินเดีย และราชอาณาจักรไทย ภายใต้โครงการมีกิจกรรมที่บูรณาการองค์ความรู้ร่วมกัน จำนวน จำนวน 7 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมการแสดงแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม 2) กิจกรรมการประกวดดนตรีพื้นบ้านระดับอุดมศึกษา 3) กิจกรรมประชุมวิชาการสภาศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งประเทศไทย 4) กิจกรรมประกวดภาพถ่ายในงานแสดงแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม 5) กิจกรรมประชุมวิชาการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ 6) กิจกรรมการแสดงแบบผ้าและเครื่องแต่งกายนานาชาติ 7) บูทการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งเกิดจากการร่วมพัฒนาระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อติดตามและประเมินผลกิจกรรมภายใต้โครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 ปีงบประมาณ 2567
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 ปีงบประมาณ 2567
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาโครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย (Thailand-CEF)

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การดำเนินการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 มีวิธีการดังนี้

ด้านพื้นที่ ประกอบด้วยกิจกรรมที่อยู่ภายใต้โครงการ จำนวน 7 กิจกรรม ประกอบด้วย การแสดงแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การประกวดดนตรีพื้นบ้านระดับอุดมศึกษา การประชุมเครือข่ายสำนักศิลปวัฒนธรรม การประกวดภาพถ่ายในงานแสดงแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การประชุมวิชาการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ การแสดงแบบผ้าและเครื่องแต่งกายนานาชาติ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน

ด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย เป็นการรวบรวมตามขนาดประชากรของแต่ละกิจกรรม ประกอบด้วยผู้ชมซึ่งเป็นประชาชนทั่วไป นักแสดง ผู้จำหน่ายสินค้าภายในงาน หัวหน้าส่วนราชการ อาจารย์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ด้านระยะเวลา การรวบรวมข้อมูลทุกกิจกรรม ระหว่างวันที่ 5 – 14 กุมภาพันธ์ 2567 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการนำเสนอข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสำรวจ ในส่วนความพึงพอใจวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ติดตามและประเมินผลกิจกรรมภายใต้โครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 ปีงบประมาณ 2567

1.1 ผลการศึกษากิจกรรมภายใต้โครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2

พบว่า มีการดำเนินกิจกรรมครบถ้วนทุกกิจกรรมตามกำหนดการที่วางแผน โดยหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณมีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ และมีการรายงานผลการดำเนินกิจกรรมครบถ้วนทุกกิจกรรม อย่างไรก็ดี มีเพียง 5 กิจกรรมที่รายงานผลการประเมินความพึงพอใจโดยผลการดำเนินกิจกรรม มีดังนี้

1.1.1 ความพึงพอใจของผู้ชมต่อการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ (Thailand - CEF) ครั้งที่ 2 (Thailand Cultural Exchange Festival : Thailand-CEF) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

จากการวิเคราะห์ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้ชมเทศกาลการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 (Thailand Cultural Exchange Festival : Thailand-CEF) จำนวน 302 คน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้เข้าร่วมชมกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 233 คนคิดเป็นร้อยละ 77.20 เพศชาย จำนวน 69 คน ร้อยละ 22.80 ส่วนใหญ่มีอายุ 20 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.60 รองลงมาอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 39.10 สถานภาพส่วนใหญ่เป็นนักเรียน ร้อยละ 80.10 มีภูมิลำเนาในจังหวัดสุรินทร์ส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 77.02 ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมโครงการมาแล้ว 1 - 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 65.90 และทราบข้อมูลการจัดงาน คิดเป็นร้อยละ 92.10 ส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลการจัดโครงการจากเว็บไซต์/สื่อสังคมออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 40.70 รองลงมาเป็นการแจ้งข่าวโดยบุคคล ร้อยละ 27.80 และเข้าชมงาน ในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2567 มากที่สุด ร้อยละ 45.40 สถานที่รับชม ณ สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา (สวนใหม่) คิดเป็นร้อยละ 94.00

1.1.2 ความพึงพอใจของผู้เข้าชมเทศกาลการแลกเปลี่ยนศิลปะวัฒนธรรมนานาชาติ (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 (Thailand Cultural Exchange Festival : Thailand-CEF)

ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้เข้าชมเทศกาลการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 (Thailand Cultural Exchange Festival : Thailand-CEF) จำนวน 302 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ชมการแสดงส่วนใหญ่มีความพึงพอใจระดับมากในทุกด้าน ที่สุด ($\overline{X}$ = 4.42) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความรู้และความเข้าใจ ผู้เข้าชมเทศกาลฯ มีความพึงพอใจมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.53) รองลงมาด้านผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม/การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์($\overline{X}$ = 4.51) และด้านความพึงพอใจ ผู้เข้าชมเทศกาลฯ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.33) ตามลำดับ โดยสามารถจำแนกรายประเด็น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์ภาพรวมของผู้เข้าชมเทศกาลการแลกเปลี่ยนศิลปะวัฒนธรรมนานาชาติ

ความคิดเห็นของผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1. ด้านความรู้และความเข้าใจ	4.53	90.57	0.66	พึงพอใจมากที่สุด
2. ด้านความพึงพอใจ	4.33	86.51	0.80	พึงพอใจมาก
3. ด้านผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม/การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	4.51	90.19	0.66	พึงพอใจมากที่สุด
ผลรวมเฉลี่ย	4.42	88.42	0.69	พึงพอใจมาก

1.1.3 ความพึงพอใจของนักแสดงชาวต่างชาติที่มีต่อ"เทศกาลการแลกเปลี่ยนศิลปะวัฒนธรรมนานาชาติ (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 (Thailand Cultural Exchange Festival : Thailand-CEF)

ผลการสำรวจความพึงพอใจกลุ่มนักแสดงชาวต่างชาติต่อการจัดงาน พบว่า นักแสดงชาวต่างชาติต่อการจัดงานในภาพรวม มีความพึงพอใจมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ นักแสดงชาวต่างชาติ มีความพึงพอใจต่อการจัดงานระดับมากที่สุดเกือบทุกข้อ มีเพียง 1 ข้อคือ อาหารว่างและเครื่องดื่มที่มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.30) โดยสามารถจำแนกความพึงพอใจรายประเด็น ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลความพึงพอใจของนักแสดงชาวต่างชาติต่อการจัดงาน

ประเด็นความพึงพอใจ	ผลการสำรวจความพึงพอใจ			
	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ความสะดวกในการติดต่อเข้าร่วมการแสดง	4.83	96.50	0.45	พึงพอใจมากที่สุด
2. ความสะดวกสบายในการเดินทางจากสนามบินถึงมหาวิทยาลัย	4.55	91.00	0.73	พึงพอใจมากที่สุด
3. ความสะดวกสบายในการเช็คอินโรงแรม	4.65	93.00	0.53	พึงพอใจมากที่สุด
4. อาหารเช้า-กลางวัน-เย็น ในห้องอาหารอาคารล้านช้าง	4.45	89.00	0.99	พึงพอใจมากที่สุด
5. อาหารว่างและเครื่องดื่ม	4.30	86.00	1.09	พึงพอใจมาก
6. การประชุมต้อนรับหัวหน้านักแสดง	4.80	96.00	0.61	พึงพอใจมากที่สุด
7. การตรงต่อเวลา	4.65	93.00	0.66	พึงพอใจมากที่สุด
8. สถานที่แสดง	4.80	96.00	0.41	พึงพอใจมากที่สุด
9. สถานที่ทัศนศึกษา	4.60	92.00	0.78	พึงพอใจมากที่สุด
10. กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ	4.55	91.00	0.68	พึงพอใจมากที่สุด
11. การแสดงภายนอก	4.68	93.50	0.53	พึงพอใจมากที่สุด
12. แฟชั่นโชว์ชุดนานาชาติ	4.73	94.50	0.55	พึงพอใจมากที่สุด
ภาพรวม	4.63	92.60	0.42	พึงพอใจมากที่สุด

1.2 ผลการศึกษากิจกรรมบูทจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน

จากการวิเคราะห์ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้นำผลิตภัณฑ์ชุมชนเข้ามาวางจำหน่ายในเทศกาลการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 (Thailand Cultural Exchange Festival : Thailand-CEF) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนในเทศกาลการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 มีความพึงพอใจในการนำสินค้ามาจำหน่ายมากที่สุดในทุกด้าน ($\overline{X}$ = 4.61) ข้อที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุดได้แก่ หากมีการจัดงานลักษณะนี้ในครั้งต่อไป ท่านคิดว่าจะนำสินค้ามาวางจำหน่ายอีก ($\overline{X}$ = 4.78) รองลงมาได้แก่ สถานที่จัดงานสะดวกในการในการนำสินค้ามาจำหน่าย ความปลอดภัยในระหว่างการเข้าชมงานและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\overline{X}$ = 4.65) และ ข้อที่มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้ประชาสัมพันธ์การนำผลิตภัณฑ์ชุมชนมาจำหน่ายในเทศกาลการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ ($\overline{X}$ = 4.39)

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนในเทศกาลการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2

ความคิดเห็นของผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านการรับรู้	4.52	90.43	0.63	พึงพอใจมากที่สุด
2. ด้านความพึงพอใจในการจำหน่ายสินค้า	4.62	92.46	0.47	พึงพอใจมากที่สุด
3. ด้านผลที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม	4.66	93.26	0.54	พึงพอใจมากที่สุด
ผลรวมเฉลี่ย	4.61	92.28	0.48	พึงพอใจมากที่สุด

1.3 ผลการศึกษากิจกรรมการจัดประชุมวิชาการระดับชาติระดับชาติและนานาชาติ “การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” ครั้งที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ “การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” ครั้งที่ 2 จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 300 คน พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจในภาพรวมการประชุมวิชาการฯ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.26) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการนำเสนอภาคโปสเตอร์มีความพึงพอใจมาก ($\overline{X}$ = 4.41) และผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม/การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ($\overline{X}$ = 4.29) ด้านการนำเสนอผลงานวิชาการด้วยวาจา ($\overline{X}$ = 4.28) ด้านความรู้และความเข้าใจ ($\overline{X}$ = 4.19) และด้านวิทยากรบรรยายพิเศษ ($\overline{X}$ = 4.17) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมความพึงพอใจต่อกิจกรรมการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ “การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” ครั้งที่ 2 : นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

ด้านการประเมิน		ผลสำรวจ		
	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	SD.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านการนำเสนอผลงานภาคโปสเตอร์	4.41	88.20	.71	พึงพอใจมาก
2. ด้านการนำเสนอผลงานวิชาการด้วยวาจา	4.28	85.60	.61	พึงพอใจมาก
3. ด้านความรู้และความเข้าใจ	4.19	83.80	.49	พึงพอใจมาก
4. ด้านวิทยากรบรรยายพิเศษ	4.17	83.40	.61	พึงพอใจมาก
5. ด้านผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	4.29	83.40	.54	พึงพอใจมาก
รวม	4.26	85.36	.49	พึงพอใจมาก

1.4 ผลการศึกษากิจกรรมประกวดภาพถ่าย Thailand-CEF ครั้งที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจในกิจกรรมประกวดภาพถ่าย Thailand-CEF ครั้งที่ 2 พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีความพึงพอใจในภาพรวมของการจัดกิจกรรมระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.54) ในเกือบทุกหัวข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความพึงพอใจในหัวข้อการประกวดภาพถ่ายเทศกาลแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย ครั้งที่ 2 (The 2nd Thailand Cultural Exchange Festival : Thailand-CEF)ในหัวข้อ“สีสัน Thailand-CEF” มากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.71) รองลงมามีความพึงพอใจในการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมประกวดภาพถ่าย ($\overline{X}$ = 4.65) ตามด้วยกติกาการประกวดภาพถ่าย และการจัดกิจกรรมในภาพรวม ($\overline{X}$ = 4.59) ประเภทรางวัลและจำนวนเงิน ($\overline{X}$ = 4.53) วิธีการรับสมัครเข้าร่วมการประกวดภาพถ่าย ($\overline{X}$ = 4.35) ขั้นตอนการส่งผลงานงานเข้าประกวด ($\overline{X}$ = 4.29)

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการประกวดภาพถ่าย Thailand-CEF ครั้งที่ 2

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1. หัวข้อการประกวดภาพถ่ายเทศกาลแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย ครั้งที่ 2 (The 2nd Thailand Cultural Exchange Festival : Thailand-CEF) ในหัวข้อ“สีสัน Thailand-CEF”	4.71	94.20	0.47	พึงพอใจมากที่สุด
2. การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมประกวดภาพถ่าย	4.65	93.00	0.49	พึงพอใจมากที่สุด
3. กติกาการประกวดภาพถ่าย	4.59	91.80	0.62	พึงพอใจมากที่สุด
4. วิธีการรับสมัครเข้าร่วมการประกวดภาพถ่าย	4.35	87.00	0.70	พึงพอใจมาก
5. ขั้นตอนการส่งผลงานงานเข้าประกวด	4.29	85.80	0.77	พึงพอใจมาก
6. ประเภทรางวัลและจำนวนเงิน	4.53	90.60	0.80	พึงพอใจมากที่สุด
7. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมประกวดภาพถ่าย	4.65	93.00	0.46	พึงพอใจมากที่สุด
8. การจัดกิจกรรมในภาพรวม	4.59	91.80	0.63	พึงพอใจมากที่สุด
ภาพรวม	4.54	90.90	0.61	พึงพอใจมากที่สุด

1.5 กิจกรรมจัดการประชุมวิชาการสภาศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งประเทศไทย ประจำปี 2567

ผลการศึกษา ไม่พบว่ามีการประเมินความพึงพอใจของกิจกรรม กิจกรรมประกอบด้วย การมอบรางวัลเชิดชูเกียรติ ภูมิราชภัฏ 2567 รางวัลสำหรับครูภูมิปัญญาด้านศิลปวัฒนธรรมในสาขาต่างๆ และรางวัลราชภัฏคุณากร 2567 บุคลากรภายในมหาวิทยาลัย ผู้ทำคุณประโยชน์ด้านศิลปวัฒนธรรม ณ โรงแรมบีลีฟ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จัดนิทรรศการอาหารพื้นบ้าน 4 ภาค และการเสวนาเรื่อง “ยกระดับ Soft power อาหารพื้นบ้านเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและเศรษฐกิจสร้างสรรค์” วิทยากรโดยนายโกวิท ผกามาศ อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม และเครือข่ายสภาศิลปะและวัฒนธรรม (ตัวแทน 4 ภาค) ร่วมเสวนา ณ โรงแรมบีลีฟ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ทุนทางวัฒนธรรม ชมความมหัศจรรย์ของช้างในโครงการคชอาณาจักร จังหวัดสุรินทร์ Elephant Kingdom Surin ตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

1.6 การแสดงแบบผ้าและชุดแต่งกายนานาชาติ จัดขึ้นในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2567 เวลา 19.00 น. ณ สวนใหม่เฉลิมพระเกียรติ (80 พรรษา)

ผลการศึกษา ไม่พบว่ามีการประเมินความพึงพอใจของกิจกรรม กิจกรรมประกอบด้วย จัดการแสดงแบบผ้าและชุดแต่งกายนานาชาติ ซึ่งมี 3 ชุดการแสดง ประกอบด้วย การแสดงแบบผ้าชุด "กิตติมศักดิ์ รักษ์ผ้าไทย" โดยหัวหน้าส่วนราชการ คหบดี ดารา/นักร้อง/นางแบบ การแสดงแบบผ้าชุด "ร้อยสีพันลาย สายใยนานาชาติ" โดยศิลปินนานาชาติ และการแสดงแบบผ้าชุด "ชุดไทยสร้างสรรค์" โดยนายแบบ-นางแบบนานาชาติ มากกว่า 100 คน มีการแสดงโขนรามเกียรติ์ ตอนจอมทนนท์ ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา ได้แก่หลักสูตร คบ.นาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ การแสดงเด็กโดยคณะบัลเลต์ สตอรี่ โดยน้องมิลินน์ และน้องมะลิ ชื่อชุดการแสดง “อโรคา จอมยา กับยาใจ”

1.7 กิจกรรมประกวดศิลปวัฒนธรรมอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ประจำปี 2567 “รวมใจภักดิ์ 5 ทศวรรษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์” ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ผลการศึกษา ไม่พบว่ามีการประเมินความพึงพอใจของกิจกรรม กิจกรรมประกอบด้วย รอบคัดเลือก จัดขึ้นเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2567 รอบชิงชนะเลิศ ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2567 ประกาศผลการประกวดวงดนตรีที่ผ่านเข้าสู่รอบชิงชนะเลิศ จำนวน 5 ทีมประกอบด้วย 1) วงดนตรีคณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม 2) วงดนตรีโรงเรียนวัดทรงธรรม จ.สมุทรปราการ 3) วงดนตรีลูกทุ่ง NewGen “ศรีนคร อัจจะสังขะแบนด์” โรงเรียนสังขะ 4) วงดนตรีลูกทุ่งเฟื่องฟ้าขาว โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม 5) วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนบัวใหญ่ ผลการประกวดวงดนตรีศิลปวัฒนธรรมอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น “รวมใจภักดิ์ 5 ทศวรรษ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สุรินทร์“ ชิงถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปี 2567 ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2567

รางวัลชนะเลิศ วงดนตรีเฟื่องฟ้าขาว โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม จ.บุรีรัมย์

รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 1 วงดนตรีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จ.นครพนม

รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 2 วงดนตรีโรงเรียนวัดทรงธรรม จ.สมุทรปราการ

รางวัลชมเชย

วงดนตรีโรงเรียนบัวใหญ่ จ.นครราชสีมา

วงดนตรี NewGen "ศรีนครอัจจะสังขะแบนด์" โรงเรียนสังขะ จ.สุรินทร์

2. การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรม

2.1 กิจกรรมภายใต้โครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 ปีงบประมาณ 2567

ปัญหาในการจัดกิจกรรมเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้สะท้อนถึงปัญของการจัดกิจกรรม ในหลายประเด็น ได้แก่ มีผู้เข้ารับชมซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปจำนวนน้อย ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาและนักเรียน ที่จอดรถไม่เพียงพอ ห้องน้ำไม่สะอาดและมีจำนวนน้อย พิธีเปิดเริ่มช้า ไม่กระชับ ร้านจำหน่ายสินค้าด้านนอกไม่เป็นระเบียบ อากาศร้อน ทำให้บรรยากาศการรับชมด้อยลง พื้นที่อาจไม่อำนวยทำให้มองเห็นการแสดงได้ไม่ดีพอ ห้องน้ำอยู่ไกลมาก อยากให้เพิ่มสุขาเคลื่อนที่ และได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ได้แก่ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ไปยังส่วนราชการ องค์กรเอกชน ให้เกิดการรับรู้ในวงกว้าง ควรมีสุขาเคลื่อนที่ให้บริการ หรือป้ายบอกทางไปสุขาที่ชัดเจน ควรจัดให้ผู้ชมจอดรถที่สนามกีฬาศรีณรงค์ และจัดรถเคลื่อนย้ายผู้ชมมายังสถานที่จัดงาน ควรเพิ่มพื้นที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มากขึ้น และจัด Zone ร้านค้าให้เป็นระเบียบ ควรเพิ่มโอกาสและช่องทางจัดหารายได้ไปพร้อมกับการสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ จัดหาพัดลมวางเป็นจุด ๆ หรือจัดหาพัดซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนมาวางจำหน่าย หรือมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์จัดทำพัดเพื่อการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยแจกจ่ายภายในงาน ไม่ควรบังคับนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม อยากให้ประเทศที่มาแสดงมีมากกว่านี้

2.2 จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนในเทศกาลการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2

ปัญหาการจัดกิจกรรม มีดังนี้ สินค้าที่นำมาวางจำหน่ายส่วนใหญ่เป็นผ้าไหมและอาหาร ภาพรวมสินค้าที่วางจำหน่ายมีความหลากหลายน้อย มีผู้ประกอบการอื่นมาจำหน่ายสินค้าบริเวณลานจอดรถจำนวนมาก ทำให้โอกาสการจำหน่าย ประชาสัมพันธ์จุดเด่นสินค้าผ่านการพัฒนาจากภาคการศึกษาน้อย จุดทิ้งขยะมีน้อย ขยะล้นถัง ส่วนข้อเสนอแนะ มีดังนี้ ควรเพิ่มความหลากหลายของ

สินค้าที่วางจำหน่ายให้มากยิ่งขึ้น โดยการคัดสรรร้านค้าจากผู้ประกอบการที่มีชื่อเสียงและ/หรือได้รับการพัฒนายกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ให้มีมาตรฐานมาวางจำหน่าย ควรเพิ่มบูทจำหน่ายอาหารให้มากขึ้น โดยจัดระเบียบบูทอาหารให้รวมกันในจุดเดียว และจัดพื้นที่สำหรับรับประทานอาหารให้ไม่ไกลจนเกินไป ควรคัดแยกขยะ 3R เพื่อส่งเสริมการทิ้งขยะให้ถูกประเภท ควรจัดอยากให้มีรถสุขาเคลื่อนที่บริการ และทำความสะอาดห้องน้ำที่มีอยู่ให้ดูดีกว่านี้

2.3 กิจกรรมการจัดประชุมวิชาการระดับชาติระดับชาติและนานาชาติ “การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” ครั้งที่ 2

ปัญหาในการจัดกิจกรรม ดังนี้ พิธีเปิดไม่สามารถควบคุมให้อยู่ในความสงบเรียบร้อย เก้าอี้สำหรับผู้เข้าร่วมประชุมไม่เพียงพอ ระยะเวลาในการนำเสนอจัดสั้นเกินไปเพียง 1 วัน ห้องประชุมมีขนาดเล็กกว่าจำนวนความต้องการเข้าร่วมกิจกรรม การจัดสรรงบประมาณล่าช้า ทำให้การเตรียมการกระชั้นชิด ส่วนข้อเสนอแนะ ดังนี้ มหาวิทยาลัยควรจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานเร็วขึ้น ควรมีห้องประชุมหรือศูนย์ประชุมที่มีขนาดใหญ่และมีความพร้อมด้านสื่อที่นำเสนอบนเวที ควรสนับสนุนบุคลากรที่มีความสามารถด้าน สื่อเทคโนโลยีจากหน่วยงานอื่น ๆ มาเป็นคณะทำงาน

2.4 กิจกรรมการประกวดภาพถ่าย Thailand-CEF ครั้งที่ 2

ปัญหาในการจัดกิจกรรม คือ งบประมาณไม่เพียงพอ ส่วนข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรม ได้แก่ ไม่ควรเก็บค่าสมัครการประกวดภาพถ่าย ควรเพิ่มเงินรางวัล ควรมีรางวัลชมเชยสำหรับกิจกรรม การจัดบูทจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน จัดการประชุมวิชาการสภาศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งประเทศไทย ประจำปี 2567 และการแสดงแบบผ้าและชุดแต่งกายนานาชาติ ไม่มีข้อมูลทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของกิจกรรมภายใต้โครงการโครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้จัดทำรายงานสรุปผลการประเมินโครงการโครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. กิจกรรมที่จัดขึ้นภายใต้โครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย (Thailand-CEF) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม สนับสนุนพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ทั้งด้านวิชาการ การเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างครบถ้วน

2. กิจกรรมภายใต้โครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย (Thailand-CEF) มีหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ทุกกิจกรรมที่จัดขึ้นได้รับ

การตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมและมีความพึงพอใจภาพรวมส่วนใหญ่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.50)

3. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ระดับสากล ซึ่งมีนักแสดงชาวต่างชาติ เข้าร่วมมากกว่า 200 คนจาก 10 ประเทศ

4. เกิดเครือข่ายความร่วมมือและข้อตกลงด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในระดับชาติและนานาชาติ

5. นักศึกษาและบุคลากรได้เสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรม จากการต้อนรับนักแสดงชาวต่างชาติ

6. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุดกับกิจกรรมภายใต้โครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 และยินดีเข้าร่วมงานอีกในครั้งต่อไป

7. เกิดความร่วมมือและข้อตกลงทางวิชาการจากการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ซึ่งมีชาวต่างชาติสนใจเข้าร่วมกิจกรรมและนำเสนอผลงานระดับนานาชาติมากกว่า 3 ชาติ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินเดีย และราชอาณาจักรไทย

8. กิจกรรมที่จัดขึ้นภายใต้โครงการส่วนใหญ่มีการเตรียมงานอย่างเป็นระบบตามหลัก PDCA ตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดกิจกรรม โดยมีระบบกำกับติดตามจากมหาวิทยาลัย โดยมีการแต่งตั้งอนุกรรมการรับผิดชอบกิจกรรม มีการประชุมวางแผนดำเนินกิจกรรม มีการประเมินผลกิจกรรมและนำผลรายงานต่อคณะกรรมการผู้ปฏิบัติหน้าที่สภามหาวิทยาลัย

9. เกิดกระบวนการ KM ภายในโครงการ โดยมีการเผยแพร่ผลการดำเนินกิจกรรม ภาพกิจกรรม ผ่านเว็บไซต์ cef.srru.ac.th YouTube Chanel และ เฟสบุ๊คเพจ : Facebook.com/ Thailand CEP

10. การรับรู้ถึงการจัดงานทั้งกำหนดการจัดและรูปแบบ ยังเข้าถึงคนในพื้นที่น้อยกว่าความคาดหวัง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งจุดอ่อน ปัญหาและข้อเสนอแนะในทุกกิจกรรมที่จัดภายใต้โครงการเทศกาลการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ (Thailand-CEF) ครั้งที่ 2 ทำให้ได้ข้อเสนอแนะในการจัดงานครั้งต่อไป ดังนี้

1. ด้านการประชาสัมพันธ์ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ไปยังส่วนราชการ โรงเรียน บริษัท ห้างร้าน องค์กรเอกชน ให้เกิดการรับรู้ในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

2. ควรเปิดโอกาสให้ผู้สนใจ เช่น YouTuber นักถ่ายภาพอิสระ สามารถลงทะเบียนเข้าร่วมการแถลงข่าวหรือทำสื่อ เพื่อสร้างและขยายการรับรู้ในวงกว้าง

3. ควรจัดหาอุปกรณ์รองรับกิจกรรมการถ่ายทอดสดภายนอก เพิ่มเติม เช่น กล้องวิดีโอ อุปกรณ์กระจายสัญญาเครือข่ายภายนอกพร้อมสัญญาอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เป็นต้น

4. ควรมีสุขาเคลื่อนที่ให้บริการ หรือป้ายบอกทางไปสุขาที่ชัดเจน

5. ควรจัดให้ผู้ชมจอดรถที่สนามกีฬาศรีณรงค์ และจัดรถเคลื่อนย้ายผู้ชมมายังสถานที่จัดงาน

6. ควรเพิ่มพื้นที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มากขึ้น และจัด Zone ร้านค้าให้เป็นระเบียบ

7. ควรเพิ่มโอกาสและช่องทางจัดหารายได้ของมหาวิทยาลัยไปพร้อมกับการสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

8. จัดหาพัดลมวางเป็นจุด ๆ หรือจัดหาพัดซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนมาวางจำหน่าย หรือจัดทำพัดเพื่อการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยแจกจ่ายภายในงาน

9. ควรมีการบริหารจัดการขยะโดยรอบบริเวณจัดการแสดงแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติบริเวณสวนใหม่เฉลิมพระเกียรติ (80 พรรษา) อย่างเป็นระบบในทุกวัน

10. กิจกรรมภายใต้โครงการมีความหลากหลายและวัตถุประสงค์แตกต่างกัน ควรมีการวางแผนการประเมินโครงการร่วมกัน โดยอาจให้ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเป็นทีมคณะทำงานประเมินโครงการ

11. ควรสร้างความตระหนักถึงความจำเป็นในการประเมินโครงการ เพื่อให้ผลการประเมินมีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

งานประชาสัมพันธ์. (2567). “ม.ราชภัฏสุรินทร์ ขอเชิญชมเทศกาลการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ ประจำประเทศไทย ครั้งที่ 2 (The 2nd Thailand Cultural Exchange Festival : 2nd Thailand-CEF).” [ออนไลน์.] เข้าถึงได้จาก : https://www3.srru.ac.th/news/2102 **สืบค้น** 20 กุมภาพันธ์ 2567.

สยามรัฐออนไลน์. (2568). “ม.ราชภัฏสุรินทร์เตรียมจัดเทศกาลการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติประจำประเทศไทยกุมภาพันธ์ นี้.” [ออนไลน์.] เข้าถึงได้จาก : **https://siamrath.co.th/n/509507 สืบค้น** 20 กุมภาพันธ์ 2567.

การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก

The development of Thai word pronunciation skills in Grade 1 students through the use of learning activity sets combined with reinforcement techniques.

อรทัย ในจิตร[1] นาตยา หกพันนา[2] และณิชาภาท์ กันขุนทศ[3]

Orratati Naijit [1], Nataya Hokpanna [2] and Nichapha Kankunthod [3]

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยในชั้นเรียนเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1. เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก 2.เปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลัง การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 21 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนทุกคน ในห้องเรียนที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอน จากข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาการอ่านออกเสียง การอ่านคำ สะกดคำไม่ได้ รวมถึงการประสมคำ สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ ส่งผลให้นักเรียนอ่านคำไม่ถูกต้อง เกิดผลกระทบด้านการเรียนเป็นอย่างมากจึงต้องได้รับการแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ The Wilcoxon Signed Ranks Test ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย โดยรวม เท่ากับ 79.04 ผลเปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าหลังการการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทยสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

---

[1]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา Educational and Innovation

[2]มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

[3]Corresponding author email : orratai.na@ksu.ac.th

คำสำคัญ (Keywords) : ภาษาไทย, ทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย, ชุดกิจกรรมการเรียนรู้, การเสริมแรงทางบวก, นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

Abstract

Classroom Research on Developing Word Pronunciation Skills in Thai Language Among Grade 1 Students The objectives of this research are as follows:

1. To develop Thai word pronunciation skills of Grade 1 students using a learning activity set combined with positive reinforcement.

2. To compare the Thai word pronunciation skills of Grade 1 students before and after using the learning activity set combined with positive reinforcement.

Target Group: The research target group consisted of 21 Grade 1 students studying in the first semester of the 2024 academic year at Huai Tum Witthayakhan School, Mueang Kalasin District, Kalasin Province. The participants were purposively selected from all students in the classroom taught by the researcher. These students were identified as having difficulties in reading aloud, reading words, spelling, and blending consonants, vowels, and tones, which led to incorrect word pronunciation and significantly affected their learning. Thus, intervention was deemed necessary.

Research Tools: The tools used in this research included:

A lesson plan incorporating the learning activity set.

A Thai word pronunciation test.

Statistical Methods: The data were analyzed using mean and standard deviation. The hypothesis was tested using The Wilcoxon Signed Ranks Test.

Research Findings:The results showed that after using the learning activity set, the average percentage score for Thai word pronunciation skills of Grade 1 students was 79.04%. The comparison of Thai word pronunciation skills before and after using the learning activity set revealed that the students' pronunciation skills significantly improved after the intervention, with a statistical significance level of 0.05.

Keywords : Thai, pronunciation skills in Thai, learning activity sets, positive reinforcement, Grade 1 students

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันภาษาไทยเป็นวิชาที่สำคัญสำหรับคนไทยในด้านการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูดให้สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว นอกจากจะใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารแล้วยังใช้ภาษาไทยในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ เพราะฉะนั้นการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยควรมุ่งเน้นให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล และให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง ตามที่กระทรวงศึกษาได้จัดวิชาภาษาไทยให้เป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากการศึกษาปัญหาและสาเหตุการเรียนวิชาภาษาไทยนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ได้นั้น ควรให้ความสำคัญกับสื่อการเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้วย เนื่องจากสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจจะเป็นตัวกลางกระตุ้นความสนใจในการเรียนของนักเรียน เนื่องจากสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้นจะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดทำ พัฒนา และเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมกับความแตกต่างทางการเรียนของผู้เรียน การนำชุดกิจกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ด้านหลักภาษา ในเรื่องการอ่านออกเสียงคำของนักเรียน เนื่องจากผู้เรียนจะได้ใช้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยสามารถสรุปความรู้ที่ได้เรียนรู้ รวมทั้งการทำใบงานในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อยู่ในชุดกิจกรรมจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะการคิดเป็น วิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ (ไสว ฟักขาว, 2551 : 21) ดังนั้นกิจกรรมที่ถูกออกแบบไว้ใน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้กับผู้เรียน จึงเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพควบคู่กันไปด้วย

ซึ่งการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรพัฒนาการเรียนรู้ที่แปลกใหม่และเหมาะสมกับพัฒนาการของช่วงวัย ใช้สื่อการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอยากเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ด้วยขั้นตอนการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล และส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพการทำงานของสมอง ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อม อีกทั้งทฤษฎีและแนวคิดของ Skinner (วัชระ พรชัย 2550) ได้กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ทฤษฎี B.F. Skinner กับทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning) โดยจากแนวความคิดที่ว่าความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสิ่งแวดดล้อม ซึ่งเป็นสิ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมและผลของการกระทำของพฤติกรรมนั้นโดยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนั้น การเสริมแรงทางบวกช่วยให้การจัดบรรยากาศชั้นเรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ตื่นเต้นที่

จะเรียนรู้ ดังนั้นจึงถือว่าสิ่งที่สำคัญในการสอนคือ การเสริมแรงและการเลือกแรงเสริมเป็นสิ่งหนึ่งที่ครูต้องใช้พิจารณาอย่างรอบคอบโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวกในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเป็นการฝึกให้นักเรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการคิด อีกทั้งสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และการทำงานด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลัง การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 21 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนทุกคน ในห้องเรียนที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนที่มีผลคะแนนการทดสอบเรื่องการอ่านออกเสียง ต่ำกว่าร้อยละ 50

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงคำที่ในภาษาไทย จำนวน 9 แผน
2. แบบทดสอบทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทยก่อนและหลังเรียน (Pre-test and post - test)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวกกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ใช้แนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ภาษาไทย มาเป็นแนวทางในการสร้าง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการอ่าน เพื่อกำหนดเนื้อหาการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 9-20) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทยและการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก

1.2 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้ทราบเนื้อหา สาระกรเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 17-20)

1.3 วิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้และเวลาเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้

1.4 ดำเนินการสร้างแผนการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก วันละ 1 เรื่อง สอนสัปดาห์ละ 2 วัน จำนวน 5 สัปดาห์ ได้แผนทั้งหมด 9 แผน

1.5 แผนการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของจุดประสงค์ กิจกรรม สื่อการเรียนการสอนและการประเมินผล

1.6 ปรับปรุงแผนการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.7 นำแผนการจัดกิจกรรมไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 21 คน

2. แบบทดสอบทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย

การสร้างแบบทดสอบการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทยก่อนและหลังเรียน (Pre-test and post test) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และตัวชี้วัด สาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.2 สร้างแบบทดสอบทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษษไทย จำนวน 45 คำ

2.3 นำแบบทดสอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้อง ด้วยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างการอ่านออกเสียง คำในภาษาไทยกับจุดประสงค์ทดสอบ โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence)

2.4 นำแบบทดสอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผ่านการวิเคราะห์และปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นปีที่ 1 โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 21 คน เพื่อดูความเหมาะสมของการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย และเวลาที่ใช้ในการทดสอบ

2.5 นำแบบทดสอบของนักเรียนชั้นปีที่ 1 ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 21 คน

การเก็บรวมรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการทดลอง แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง (One Group Pre-test Post-test Design) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 216)

กลุ่ม	Pre - test	Treatment	Post – test
N	T_1	X	T_2

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

T_1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง (Pre – test)

X แทน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก

T_2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง (Post – test)

2. ขั้นตอนในการทดลอง

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ก่อนการทดลอง โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทดสอบด้วยตนเอง

2.2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรม โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้กับการเสริมแรงบวกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 9 แผน แผนละ 60 นาที รวม 10 วัน

2.3 เมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดสอบทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้แบบทดสอบทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย สำหรับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบ ก่อนการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทดสอบด้วยตนเอง

2.4 เปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก เป็นการนำคะแนนทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้จาการทดสอบ หลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก มาหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ เฉลี่ยและค่าร้อยละ ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละของทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้จากการทดสอบหลังจากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเสริมแรงทางบวก

คนที่	แม่ ก กา	แม่กง	แม่กน	แม่กม	แม่เกย	แม่เกอว	แม่กก	แม่กบ	แม่กด	รวม
1	5	4	5	5	5	5	5	5	5	44
2	4	3	3	3	4	3	3	4	4	31
3	4	4	3	3	4	3	3	4	4	32
4	4	3	3	3	3	3	3	3	4	29
5	4	4	3	3	4	3	3	3	3	30
6	5	4	4	3	4	4	3	3	3	33
7	5	4	4	3	3	4	4	3	3	33
8	5	3	4	3	3	3	4	3	3	31
9	5	3	3	3	3	3	3	3	4	30
10	4	3	4	3	4	3	3	4	4	32
11	5	4	3	4	4	4	3	4	4	35
12	5	4	4	4	4	4	4	4	4	37
13	5	4	4	4	3	3	4	4	4	35
14	5	4	4	4	5	5	4	4	4	39
15	5	4	4	5	5	4	4	3	4	38

คนที่	แม่ ก กา	แม่กง	แม่กน	แม่กม	แม่เกย	แม่เกอว	แม่กก	แม่กบ	แม่กด	รวม
16	5	4	4	5	5	4	4	3	4	38
17	5	4	5	5	5	4	4	3	4	39
18	5	4	5	5	5	4	4	3	3	38
19	5	4	5	5	5	5	4	3	4	40
20	5	4	5	5	5	5	4	4	4	41
21	5	4	5	5	5	5	5	4	4	42
ร้อยละ	95.23	75.23	80.00	79.04	83.80	77.14	74.28	70.47	76.10	
เฉลี่ย	1.00	0.79	0.84	0.83	0.88	0.81	0.78	0.74	0.80	
S.D.	0.44	0.44	0.77	0.92	0.81	0.79	0.64	0.60	0.51	

จากตารางที่ 1 พบว่า หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทยโดยรวม เท่ากับ 79.04 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การอ่านออกเสียงคำในภาษาไทยมาตราตัวสะกดแม่ ก กา มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงที่สุดเท่ากับ 95.23 รองลงมา คือ การอ่านออกเสียงคำในภาษาไทยมาตราตัวสะกดแม่เกย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.80 ส่วนการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทยมาตราตัวสะกดแม่ กบ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำที่สุด เท่ากับ 70.47

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก

การเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก เป็นการนำคะแนนที่ได้จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวกก่อนและหลังการจัดกิจกรรมมาหาผลต่าง ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ร้อยละของผลต่างคะแนนทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก

	คะแนนทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย		ผลต่างของคะแนน
	ก่อนจัดกิจกรรม (45 คะแนน)	หลังจัดกิจกรรม (45 คะแนน)	
รวม	310	747	437
ค่าเฉลี่ย	3.10	7.47	4.38
ร้อยละ	32.80	79.04	46.24
S.D.	2.62	4.42	1.80

จากตารางที่ 2 พบว่า หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนห้วยตูมวิทยาคาร อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีคะแนนทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทยเพิ่มขึ้นจากก่อนการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก ร้อยละ 46.24 ของคะแนนเต็ม (45)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า คะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนขั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.10 คะแนน และ 7.47 คะแนน ตามลำดับเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเพราะผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก ซึ่งมีขั้นตอนการสอน คือ ขั้นเตรียมความพร้อม เป็นการฝึกอ่านออกเสียง ตามหลักการจัดจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักเรียน อ่านออกเสียงในชุดกิจกรรม สังเกตว่านักเรียนมีสมาธิและมีความตั้งใจในการอ่าน และอ่านได้ถูกต้อง เมื่อนักเรียนอ่านออกเสียงได้ตรงคำ ครูถามและนักเรียนตอบคำถาม รวมถึงแสดงความคิดเห็นได้อย่างมั่นใจ แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ สอดคล้องกับ เรวดี อาษานาม (2537 : 77-78) ได้ให้ความหมายของการอ่าน ดังนี้ การอ่าน หมายถึง กระบวนการในการแบ่งความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกอย่างมีเหตุผลและเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน ตลอดจนการพิจารณาเลือกความหมายที่ดีที่สุดขึ้นไปใช้เป็นประโยชน์ด้วย จะเห็นได้ว่าการอ่านไม่ใช่การรับเอาความคิดจากหนังสือที่อ่านเฉยๆ

ผู้อ่านไม่ใช่ผู้รับแต่เป็นผู้กระทำ สรุปได้ว่าเป็นผู้ใช้ความคิดไตร่ตรองเรื่องราวที่ตนเองอ่านเสียก่อน แล้วจึงรับเอาใจความของเรื่องที่ตนอ่านไปเก็บไว้หรือนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป ดังนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ การอ่านในโรงเรียนประถมที่ปรากฏก็คือการที่ครูให้นักเรียนคนหนึ่งอ่านประโยคหรือข้อความนำแล้วให้คนอื่น ๆ อ่านตาม ผู้อ่านนำตั้งใจอ่านให้เสียงดังได้ยินทั่วทั้งชั้นเพื่อเพื่อนจะอ่านตามได้ถูก ผู้อ่านตามมีหน้าที่อ่านอย่างเดียว ตาอาจจะมองสิ่งต่างรอบตัวหูฟังเพื่อนคุย ฯลฯ อ่านแล้วจำไม่ได้และไม่รู้ความหมายของข้อความที่อ่าน ถ้าวิเคราะห์ตามความหมายข้างต้นแล้ว ลักษณะแบบนี้ยังไม่เรียกว่าอ่านได้อย่างสมบูรณ์

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า สามารถช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะการอ่านออกเสียงสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งนักเรียนอ่านคำ สะกดคำได้ถูกต้อง รวมถึงการประสมคำ จึงเกิดประสิทธิภาพต่อยอดในการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป โดยสังเกตได้จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความเข้าใจ และเกิดทักษะการอ่านจับใจความได้ และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ สุทธา ละมุล (2558 : 14) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง สื่อประสมที่รวบรวมกิจกรรมการฝึกปฏิบัติอย่างมีระบบและต่อเนื่อง โดยขัดเรียงสาระการเรียนรู้จากง่ายไปหายาก เพื่ออำนวยการสะดวกให้กับครูนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะการ อ่านจับใจความ บรรถวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551ผลการทดสอบคะแนนหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.47 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.04 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเพราะผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับการเสริมแรงทางบวก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. การปรับปรุงชุดกิจกรรมการเรียนรู้

เพิ่มเนื้อหาและกิจกรรมสำหรับมาตราตัวสะกดที่มีคะแนนต่ำโดยอาจเพิ่มตัวอย่างคำที่ง่ายและใกล้เคียงเพื่อพัฒนาสื่อภาพ บัตรคำ ให้หลากหลายขึ้น เช่นการเล่นเกมส์เป็นกลุ่ม กิจกรรมเกมส์เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีส่วนร่วม

2. การประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น

ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น หรือผู้เรียนกลุ่มอื่นที่มีความต้องการศึกษาผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนอื่น เพื่อที่จะนำไปปรับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น

3. การศึกษาวิจัยเพิ่มเติม

ศึกษางานวิจัยการเสริมแรงทางบวกในรูปแบบอื่น เช่น การให้รางวัลหรือการจัดกิจกรรมการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ในการมีส่วนร่วมในการเรียน พัฒนาสื่อที่ใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มความทันสมัยและเข้าถึงนักเรียนในยุคสมัยใหม่มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

เรวดี อาษานาม. (2537). **พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน.** มหาสารคาม : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.

รัตนาพร คงยวง. (2565). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเรื่อง ชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.

วัชระ พรชัย. (2550). **บทความเรื่อง ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bandura.**

ศกลวรรณ นภาพร. (2554). **การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.**

ศิราณี แพทอง. (2559). **การพัฒนาทักษะการอ่าน และการเขียนคำในภาษาไทยโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียน เรื่อง อ่านหรรษา พาเขียนเพลิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.**

สุจิต เหมวัล (2555, 33). **ศาสตร์การสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรม.** ขอนแก่น : โรงพิมพ์ทรัพย์สุนทรการพิมพ์.

สุทธา ละมุล. (2558, 14). **ความหมายของชุดกิจกรรม.**

ไสว ฟักขาว. (2551). **การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21.**

อมรรัตน์ ธุรารัตน์ (2558, 116). **การพัฒนาชุดกิจกรรมเรื่อง มาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน.**

Kiperri (Diperri, 2005: cited in Bophit Wang Nong Khiao, 2015. Page 37). **Grade 5 students in the relationship between reading and spelling.**

Dubois, Erickson, and Jacobs (Dubois, Erickson & Jacobs, 2007). cited in Panwadi Tomaek, 2010, page 70). **Development of reading and spelling that affects writing of Grade 1 and Grade 3 students.**

Bouchard (2002; cited in Thaksin Kunpipak (2018, 41). **The knowledge of Grade 3 students from reading and spelling errors.**

การพัฒนาทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับการเสริมแรงทางบวก

Improving reading skills for words with leading letters of 3rd grade students with positive reinforcement

ปัญญาภรณ์ โพธิ์ชัยศรี[1] นาตยา หกพันนา[2] ณิชาภาท์ กันขุนทศ[3]

Panyaporn Phochaisri[1], Nataya Hokpanna[2] Nichapha Kankunthod[3]

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาทักษะการการอ่านคำที่มีอักษรนำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับการ เสริมแรงทางบวก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับการ เสริมแรงทางบวก 2) เปรียบเทียบคะแนนการอ่านคำที่มีอักษรนำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับการเสริมแรงทางบวก กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2567 โรงเรียนหนองโพนสูง อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาจาก การเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนทุกคน ในห้องที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านคำที่มีอักษรนำ จำนวน 6 แผน แบบทดสอบ การอ่านคำที่มีอักษรนำก่อนและหลังเรียน (Pre-test and post test) แบบฝึกทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำ ประกอบด้วย 1. การอ่านคำที่มีอักษรนำ ห นำ 2. การอ่านคำที่มีอักษรนำ ไม่มี ห นำ 3. การอ่านคำที่มีอักษรนำ อ นำ และแบบประเมินการอ่านคำที่มีอักษรนำ สถิติที่ใช้คือสถิติที่ ใช้คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ The Wilcoxon Signed

[1]คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา
Education and Educational Innovation
[2]มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
Kalasin University
[3]email:panyaporn.ph@ksu.ac.th

Ranks Test ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลพัฒนาทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับการ เสริมแรงทางบวก พบว่า หลังการ จัดกิจกรรมการโดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับการเสริมแรงทางบวก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองโพนสูง อำเภอ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 30.2 2. ผลเปรียบเทียบทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำ ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับการเสริมแรงทางบวก พบว่า หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับการเสริมแรงทางบวก ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 มีทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำ สูงกว่าก่อนการจัด กิจกรรมโดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับการเสริมแรงทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords) :การเสริมแรงทางบวก ทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

Abstract

This research aimed to develop the ability to read words with leading consonants among Grade 3 students by using skill exercises combined with positive reinforcement. The objectives were to develop the reading skills of Grade 3 students in reading words with leading consonants using skill exercises combined with positive reinforcement and to compare the scores of Grade 3 students in reading words with leading consonants before and after using the exercises.

The target group consisted of 12 Grade 3 students studying in the first semester of the academic year 2024 at Nong Phon Sung School, Namon District, Kalasin Province. The sample was purposively selected from all students in the classroom taught by the researcher.

The research instruments included a learning management plan for reading words with leading consonants (6 plans), a pre-test and post-test for reading words with leading consonants, skill exercises for reading words with leading consonants

(covering reading words with "ห" leading, without "ห" leading, and with "อ" leading), and a reading evaluation form.

The statistical methods used were mean and standard deviation, while the hypothesis was tested using the Wilcoxon Signed Ranks Test.

The research findings revealed that the development of reading skills for words with leading consonants among Grade 3 students using skill exercises combined with positive reinforcement showed improvement. After the activities, the average percentage score for reading words with leading consonants among Grade 3 students at Nong Phon Sung School was 30.2%. A comparison of the reading skills for words with leading consonants before and after the activities indicated that students' reading skills improved significantly, with statistical significance at the 0.05 level.

Keywords : Positive Reinforcement, Reading Skills for Words with Leading Consonants, Grade 3 Students

บทนำ (Introduction)

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน เทคโนโลยี สารสนเทศ มีบทบาทที่สำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วและทันสมัย ผู้คนจำเป็น ต้องมีทักษะชีวิตและทักษะการเรียนรู้เพื่อที่จะสามารถรับข้อมูลข่าวสารเหล่านั้น นำมาถ่ายทอด สื่อสาร ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่สังคม สภาพแวดล้อมได้มีการ เปลี่ยนแปลง พัฒนา ไปสู่สังคมในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์จึงต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ เครื่องมือที่จะนำทางผู้เรียนไปสู่ ความสำเร็จได้คือการให้การศึกษากับผู้เรียน การศึกษาจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการ ที่จะพัฒนา สังคม สร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะในการดำรงชีวิต เป็นกระบวนการถ่ายทอด ความรู้ ทักษะ เจตคติที่ส่งเสริมให้บุคคลเจริญงอกงามทางกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การพัฒนาทักษะที่สำคัญ หลากหลายด้านให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็น ทักษะที่สำคัญที่ผู้เรียน ต้องมีคือทักษะในการสื่อสาร การสื่อสารเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันก่อให้เกิดการ สานสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม พัฒนาความก้าวหน้าให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลและสังคม อีกทั้ง ยังเป็นสิ่งที่ช่วยในการสืบทอดอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ดังนั้น การสื่อสารจึงเป็นกระบวนการ ที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งของการดำรงชีวิตในสังคม เพื่อที่จะให้ผู้คนในสังคมสามารถติดต่อสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์ อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาสังคม ประเทศชาติ ในทุกด้านให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ในปัจจุบันโลกแห่งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศในกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นผลให้ทุกประเทศมุ่งพัฒนาคนในประเทศให้มีความรู้ ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งภาษานับว่าเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งสามารถกระทำได้โดยการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน หรือแสดงท่าทาง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ดังนั้นภาษาไทยจึงเป็นภาษาที่สำคัญที่สุดของชาติไทย ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดขมหาราชบรมนาถบพิตรในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2507 : 5) ความว่า " ..ภาษาไทยนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง คือเป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่างหนึ่ง เช่นในทางวรรณคดีเป็นต้น ฉะนั้นนั้นนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาเอาไว้ให้ดี... "

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2560: 5) สาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดให้มีการเรียนรู้ภาษาไทย โดยได้กำหนดสาระทั้ง 5 สาระ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีและวรรณกรรม โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ซึ่งคนในสังคมจำเป็นต้องมีทักษะเหล่านี้เพื่อติดต่อสื่อสารกัน ทักษะการเขียนจึงมีความจำเป็นและสำคัญ เพราะการเขียนเป็นการถ่ายทอด ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเข้าใจของตนเองออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจและสามารถเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้

การมีทักษะที่พื้นฐานภาษาไทยที่ดีนั้นควรเริ่มการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เนื่องจาก ระดับประถมศึกษานั้นเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน การเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียน มีทักษะพื้นฐาน และบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับประถมศึกษาตามที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ แม้ว่าการศึกษาภาคบังคับจะมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถอ่าน หนังสือออกและเขียนหนังสือได้มาเป็นระยะเวลานาน แต่ก็มิใช่ว่านักเรียนทุกคนจะบรรลุ จุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ ยังมีปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข

งานวิจัยที่ศึกษา สะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถในด้านภาษาทั้งการอ่าน โดย จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การอ่านคำที่มีอักษรนำของนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งปัญหาที่สำคัญคือผู้เรียนไม่สามารถอ่านและเขียนคำที่มีอักษรนำได้อีกทั้งยังขาดการฝึกฝนทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำซึ่งเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งในการอ่านทำให้การอ่านและเขียนไม่มีประสิทธิภาพ จากปัญหาและความสำคัญ

จากสภาพปัญหา ความสำคัญ และหลักการดังกล่าว ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนควรจะมีการศึกษาหาวิธีปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ให้ทั้งความรู้ทักษะการคิด ความสนุกสนานเพลิดเพลินไปพร้อม ๆ กัน มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ทำให้เกิดการเรียนรู้เกิดความแม่นยำ จดจำง่ายและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อการพัฒนาการอ่านและเขียนคำที่มีอักษรนำ ผู้วิจัยคิดว่าการใช้วิธีสอนโดยการเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านที่มีอักษรนำ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้เกิดองค์ความรู้ได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองมี ส่วนร่วมในการเรียน เป็นเทคนิค การสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้วิจัยนำมาประยุกใช้ในการเรียนการสอนในครั้งนี้ และยังเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรู้ด้านทักษะความจำ การเขียน และการอ่าน โดยที่นักเรียนเกิดความสนุกสนานต่อการเรียนรู้ และเกิดความจำระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเกิดประโยชน์ในเรื่องการพัฒนาทักษะการสอนที่หลากหลาย กระตุ้นและตึงดูดความสนใจของนักเรียน ผลการวิจัยจะทำให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลการเรียนรู้เรื่องการอ่านคำที่มีอักษรนำเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะร่วมกับการเสริมแรงทางบวก เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับการเสริมแรงทางบวก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนหนองโพนสูง อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 คน ซึ่ง ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนในห้องที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนที่มีผลคะแนนการทดสอบ

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนการเตรียมสื่ออุปกรณ์การสอนและความพร้อมของผู้เรียน

โดยทบทวนความรู้เดิมหรือนำเข้าสู่เรื่องที่เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ตั้งคำถาม สนทนา หรือ

ยกสถานการณ์ปัญหา ซักถามนักเรียนให้ร่วมกันตอบคำถามเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่

ผู้เรียน และแจ้งจุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน

2. ขั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม

ผู้สอนอธิบายเนื้อหาวิชาโดยการใช้สื่อประสมตามขั้นตอนที่กำหนดในบทเรียน คือ

บัตรคำ รูปภาพ เกม ผู้วิจัยสร้างขึ้นที่ใช้ในการวิจัย รวมถึงเพลงจากสื่อ YouTube วีดิทัศน์ช่วยสอน

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ถ้าผู้เรียนมีข้อสงสัยให้ซักถามผู้สอน แต่ถ้าเป็นการศึกษาในระบบกลุ่มก็ซักถามระหว่างสมาชิกในกลุ่มได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดย จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับการเสริมแรงทางบวก

2. แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำที่มีอักษรนำ เป็นการทดสอบภาคปฏิบัติ จำนวน 20 คำ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ระบุรายละเอียดของเครื่องมือแต่ละชนิดและขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเสริมแรงทางบวก

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเนื้อหา เอกสาร ขอบข่าย อธิบายรายวิชา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1.2 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยผู้วิจัยศึกษาแนวคิดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้การเสริมแรงทางบวก

1.3 ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเสริมแรงทางบวกกำหนดการเรียนการสอนโดยประมาณเนื้อหาสาระที่ผู้วิจัยสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ตามชั่วโมงที่กำหนด ซึ่งคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3.1 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเสริมแรงทางบวก

1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up)

2) ขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation)

3) ขั้นสรุปการบวนการเรียนรู้ (Wrap up)

1.3.2 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเสริมแรงทางบวก

1) ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้

2) มาตรฐานการเรียนรู้

3) ตัวชี้วัด

4) จุดประสงค์การเรียนรู้

5) สาระสำคัญ

6) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

7) คุณลักษณะอันพึงประสงค์

8) ชิ้นงานหรือภาระงาน

9) กระบวนการจัดการเรียนรู้

10) สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1.4 ร่างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเสริมแรงทางบวกโดยมีส่วนประกอบครบตามความเหมาะสมของแผน

1.5 สร้างแบบประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100) ดังนี้

5 หมายถึง ระดับคุณภาพเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับคุณภาพเหมาะสมมาก

3 หมายถึง ระดับคุณภาพเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง ระดับคุณภาพเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง ระดับคุณภาพเหมาะสมน้อยที่สุด

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้พร้อมแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัด และประเมินผล

1.7 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละแผนรวมทุกแผน ตามเกณฑ์ระดับคุณภาพ โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

ระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 4.51 –5.00 มีค่า ระดับคุณภาพเหมาะสมมากที่สุด

ระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 3.51 –4.50 มีค่า ระดับคุณภาพเหมาะสมมาก

ระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 2.51 –3.50 มีค่า ระดับคุณภาพเหมาะสมปานกลาง

ระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 1.51 –2.50 มีค่า ระดับคุณภาพเหมาะสมน้อย

ระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 1.00 –1.50 มีค่า ระดับคุณภาพเหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์มีค่าอยู่ระหว่าง 3.67 –5.00แปลความหมาย คุณภาพเหมาะสมมากที่สุด

1.8 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแก้ไขแล้วปรับปรุงก่อนไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำ

การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.1ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำ รวมทั้งศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2 สร้างแบบฝึกทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำ โดยคัดเลือกคำ จากคำที่กำหนดในแต่ละแผน รวมไปถึงบัญชีคำพื้นฐานในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และกำหนดเกณฑ์การประเมินการอ่านคำที่มีอักษรนำ

2.3 นำแบบรายละเอียดการประเมินการอ่านคำที่มีอักษรนำ ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องกับการอ่านคำที่มีอักษรนำ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสมบูรณ์และปรับปรุงแก้ไข

2.4. วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยพิจารณาข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 –1.0 ถือว่าเป็นข้อสอบที่มีความสอดคล้อง

2.5 นำแบบฝึกทักษะที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการพัฒนาทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับการ เสริมแรงทางบวก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 6 แผน ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่า t เท่ากับ 5.51 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำหลังการใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับการ เสริมแรงทางบวก ซึ่งได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ร้อยละของผลต่างคะแนนการพัฒนาทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยการเสริมแรงทางบวก

นักเรียน 12 คน	คะแนนการพัฒนาทักษะการอ่านคำที่มีอักษรนำ		ผลต่างของคะแนน
	ก่อนทดลอง (20คะแนน)	หลังทดลอง (20คะแนน)	
รวม	83	195	112
ค่าเฉลี่ย	6.97	16.25	9.33
ร้อยละ	16.60	81.25	22.40
S.D.	3.78	1.86	2.19

ที่มา : (บุญชม ศรีสะอาด, 2545. : หน้า 104)

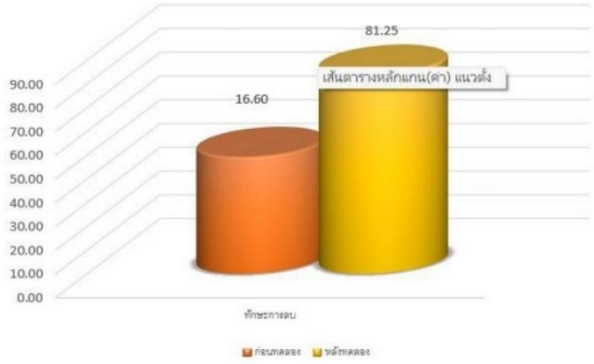

ภาพที่ 1 แผนภูมิคะแนนเฉลี่ยร้อยละทักษะกานคำที่มีอักษรนำก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับการเสริมแรงทางบวก

ที่มา : (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 104)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยการจัดการเรียนรู้โดยการใช้สื่อประสมร่วมกับแผนผังความคิด (Mind Mapping) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยทุกข้อ ผู้วิจัยมีข้ออภิปราย ดังนี้

1. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน ในการจัดการเรียนรู้โดยการใช้สือประสมร่วมกับแผนผังความคิด (Mind Mapping) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการใช้สื่อประสมร่วมกับแผนผังความคิด (Mind Mapping) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าคะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสมร่วมกับแผนผังความคิด (Mind Mapping) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นสามารถพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากได้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสมร่วมกับแผนผังความคิด (Mind Mapping) โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเขียนสะกดคำ สื่อประสม แผนผังความคิด (Mind Mapping) โดยผู้วิจัยสังเคราะห์และนำมาใช้ในการวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอนเขียนสะกดคำได้ 4 ขั้นตอน ทั้งหมด 10 10 แผน ไว้ดี

1). ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน คือ ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนการเตรียมสื่ออุปกรณ์การสอนและความพร้อมของผู้เรียน โดยทบทวนความรู้เดิมหรือนำเข้าสู่เรื่องที่เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่นตั้งคำถาม สนทนา หรือยกสถานการณ์ปัญหา ซักถามนักเรียนให้ร่วมกันตอบคำถามเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียน และแจ้งจุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน 2). ขั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม คือ ผู้สอนอธิบายเนื้อหาวิชาโดยการใช้สื่อประสมตามขั้นตอนที่กำหนดในบทเรียน คือ บัตรคำ รูปภาพ เกม ผู้วิจัยสร้างขึ้นที่ใช้ในการวิจัย รวมถึงเพลงจากสื่อ YouTubeวีดิทัศน์ช่วยสอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ถ้าผู้เรียนมีข้อสงสัยให้ซักถามผู้สอน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้สื่อประสมร่วมกับแผนผังความคิด (Mind Mapping) ผู้วิจัยได้ทำการสรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะ โดยข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสมร่วมกับแผนผังความคิด (Mind Mapping) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสมร่วมกับแผนผังความคิด (Mind Mapping) เป็นการส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคล ดังนั้นนักเรียนจะต้องมีพื้นฐาน

วรรณี โสมประยูร. (2553).เทคนิคการสอนภาษาไทย.การสอนภาษาไทย.(หน้า 127). (พิมพ์ครั้งที่ 1) บริษัทสำนักพิมพ์ ดอกหญ้าวิชาการ.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2551).หลักและวิธีการอ่านภาษาไทย.(หน้า 7-8).(พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ.สำนักพิมพ์ไทยวัฒนพานิชย์

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่). (หน้า 100). (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ.สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่). (หน้า 103). (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ.สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่). (หน้า 104). (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ.สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

กำชัย ทองหล่อ. (2552). หลักภาษาไทย. กรุงเทพ ฯ: รวมสาส์น.

กิดานันท์ มลิทอง. (2543). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กิดานันท์ มลิทอง. (2548). เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: ห้างหันส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.

เครือวัลย์ ภูมิศรีแก้ว. (2552). "การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แบบฝึกทักษะกับกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จริยา เหนียมเฉลย. (2542). เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

จักรพันธ์ ศรีมกุฎ. (2552). "ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

การถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง

Knowledge Transfer from research to the community : Automatic control system for growing peanuts

อัษฎา วรรณกายนต์[1*] นิคม ลนขุนทด[2] เที่ยงธรรม สิทธิจันทเสน[3] สุชาติ ดุมนิล[4] สุรเชษฐ์ วรศรี[5] อภิชัย ไพรสินธุ์[6] ลลิลทิพย์ รุ่งเรือง[7] และ ปัทมาพร ท่อชู[8]

Asada Wannakayont[1*], Nikom lonkuntosh[2], Teangtum Sittichantasen[3], Suchat Dumnil[4], Surachet Worasri[5], Apichai Praisin[6], Lalintip Rungruang[7], and Pattamarporn Torchoo[8]

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน และ 2) ประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรบ้านสมบูรณ์ ตำบลชุมแสง อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ที่สามารถตรวจวัดความชื้นในดินจ่ายและควบคุมการให้น้ำและปุ๋ยในปริมาณที่เหมาะสม, สื่อ PowerPoint และแผ่นพับ รวมถึงแบบประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน ในการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อประสานงาน

[1*]คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ asada2518@hotmail.com
Faculty of Industrial Technology, Surindra Rajabhat University
[2]คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ komsurin1@hotmail.com
Faculty of Industrial Technology, Surindra Rajabhat University
[3]คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ teangtums@gmail.com
Faculty of Industrial Technology, Surindra Rajabhat University
[4]คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ linesky007@gmail.com
Faculty of Industrial Technology, Surindra Rajabhat University
[5]คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ sulachetnewly@gmail.com
Faculty of Industrial Technology, Surindra Rajabhat University
[6]คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ praisin.ap@gmail.com
Faculty of Industrial Technology, Surindra Rajabhat University
[7]คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ lalintip.r@srru.ac.th
Faculty of Industrial Technology, Surindra Rajabhat University
[8]คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ pattamarporn9898@hotmail.com
Faculty of Industrial Technology, Surindra Rajabhat University

กลุ่มเป้าหมายเพื่อนัดวัน เวลา และสถานที่ รวมถึงจัดเตรียมอุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ ใช้วิธีการบรรยายให้ความรู้ในทางทฤษฎี, สาธิตการใช้งานระบบให้ดู, แบ่งกลุ่มปฏิบัติการต่อวงจรระบบ และให้ทดลองใช้งานระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง จากนั้น ทำการประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชนสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) กลุ่มเกษตรกรบ้านสมบูรณ์ ได้รับความรู้ในเรื่อง ระบบควบคุมอัตโนมัติ ทักษะการต่อวงจรระบบ และการใช้งานระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง เพื่อการจัดการและควบคุมการให้น้ำ และให้ปุ๋ยที่มีความเหมาะสมในการปลูกถั่วลิสง และ 2) ผลการประเมินความพึงพอใจในการถายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60, S.D.= 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้บริการ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.61, S.D.= 0.50) ด้านความรู้ความเข้าใจ มีระดับความพึงพอใจมีระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.56, S.D.-= 0.53) และด้านการนำความรู้ไปใช้มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.62, S.D.-= 0.51)

คำสำคัญ (Keywords) : การถายทอดความรู้, งานวิจัยสู่ชุมชน, ระบบควบคุมอัตโนมัติ

Abstract

The objectives of this research were to: 1) transfer knowledge from research to the community and 2) evaluate satisfaction with knowledge transfer from research to the community. The target group comprised 30 farmers from Ban Somboon, Chum Saeng Sub-district, Chom Phra District, Surin Province. The research instruments included an automatic control system for peanut cultivation capable of measuring soil moisture and controlling water and fertilizer distribution in appropriate quantities, PowerPoint presentations, brochures, and a satisfaction assessment form for knowledge transfer from research to community.The researcher coordinated with the target group to schedule dates, times, and venues and prepared necessary equipment and tools. The methodology included theoretical lectures, system demonstrations, group circuit assembly practice, and hands-on experience with the automatic control system for peanut cultivation. Subsequently, satisfaction with the knowledge transfer was evaluated using mean and standard deviation statistics.

The research findings revealed that: 1) The Ban Somboon farmers gained knowledge in automatic control systems, system circuit assembly skills, and operation of the automatic control system for peanut cultivation, which manages

and controls water and fertilizer distribution appropriate for peanut cultivation, and 2) The overall satisfaction assessment of knowledge transfer from research to community was at the highest level ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.51). When considering individual aspects, service satisfaction was at the highest level ($\overline{X}$ = 4.61, S.D. = 0.50), knowledge and understanding satisfaction was at the highest level ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = 0.53), and knowledge application satisfaction was at the highest level ($\overline{X}$ = 4.62, S.D. = 0.51).

Keywords : Knowledge Transfer, Research to Community, Automated Control System

บทนำ (Introduction)

เทคโนโลยีการเกษตรที่พัฒนาขึ้นในปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและเพิ่มผลกำไรในภาคเกษตรกรรม เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทั้งเรื่องของการใช้ระบบเซ็นเซอร์ในอุปกรณ์เครื่องจักรเครื่องใช้ต่าง ๆ รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ด้วยเกษตรกรรมในปัจจุบันใช้เทคโนโลยีที่มีความซับซ้อน เช่น หุ่นยนต์, เซ็นเซอร์อุณหภูมิและความชื้น, การถ่ายภาพทางอากาศ, เทคโนโลยี GPS และการทำเกษตรแม่นยำ เป็นต้น เทคโนโลยีการเกษตรเหล่านี้ช่วยทำให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตรได้สะดวก และมีกำไรมากขึ้น ทำให้กระบวนการทำการเกษตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เทคโนโลยีการเกษตรได้รับการพัฒนาขึ้นมาอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มการผลิต ลดข้อจำกัดทางกายภาพ เคมีชีวภาพและเศรษฐกิจสังคมที่เกี่ยวข้องกับระบบการผลิตพืช และผลผลิตทางการเกษตร (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) สวก. 2567)

ระบบควบคุมอัตโนมัติที่มีการประดิษฐ์และคิดค้นขึ้นมา มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาช่วยแบ่งเบาการทำงานในแบบซ้ำซากและน่าเบื่อหน่าย มนุษย์จะได้ปลีกตัวไปใช้เวลาและความสามารถสำหรับทำงานอื่น ๆ ให้เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น และเพื่อให้ช่วยควบคุมการทำงานที่รวดเร็วหรือซับซ้อนเกินความสามารถทางกายภาพของมนุษย์ที่จะควบคุมได้ทันและทั่วถึง (ไพโรจน์ ธีระวงศ์. 2567) ระบบควบคุมอัตโนมัติ จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการผลิตพืชในสภาพแวดล้อมที่ควบคุมได้ เช่น โรงเรือนปลูกพืช เป้าหมายหลักของระบบควบคุมอัตโนมัติคือการปรับปรุงการใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมกับความต้องการของพืช, ควบคุมสภาพแวดล้อม เช่น ควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น และปัจจัยสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืช, เพิ่มผลผลิต โดยช่วยให้การปลูกพืชมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสามารถเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของผลผลิตได้, ลดความเสี่ยงจากสภาพอากาศที่แปรปรวน โรคและแมลงที่รบกวน ซึ่งช่วยให้การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการจัดการงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการจัดการแบบอัตโนมัติยังช่วยในการจัดการงานต่าง ๆ

เช่น การให้น้ำ, การให้ปุ๋ย และการควบคุมแสงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยลดความต้องการในการจัดการของมนุษย์ลงไปในกระบวนการปลูกพืช

ถั่วลิสงเป็นพืชล้มลุกเนื้ออ่อน เป็นพุ่มเตี้ย ลำต้นราบไปตามพื้นดิน ใบประกอบด้วยใบย่อย ดอกขนาดเล็ก สีเหลือง เมื่อผสมเกสรแล้วก้านรัง-ไข่แทงลงใต้ดิน ฝักเติบโตใต้ดิน แต่ละฝักมีเมล็ด 1-5 เมล็ด ฝักยาวประมาณ 2-4 เซนติเมตร เปลือกนอกสีน้ำตาลอ่อน ค่อนข้างหนา ขรุขระ เปลือกหุ้มเมล็ดสีน้ำตาลหรือม่วง ส่วนของถั่วลิสงที่นำมาใช้เป็นอาหารคือเมล็ด ประโยชน์ด้านอื่น ๆ ของถั่วลิสงมีสรรพคุณ ช่วยบำรุงกำลัง บำรุงไขข้อ ให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย เนื่องจากเมล็ดถั่วลิสงมีน้ำมันอยู่มาก จึงใช้สกัดน้ำมันถั่วลิสงซึ่งสามารถใช้แทนน้ำมันมะกอกได้ กากถั่วลิสงที่เหลือจากการสกัดน้ำมันใช้ทำอาหารสัตว์ได้ดี ส่วนลำต้นและใบใช้เป็นอาหารสัตว์เคี้ยวเอื้อง เช่น วัว แพะ แกะ เปลือกฝักถั่วลิสงทำปุ๋ยหมัก หรือใส่กระถางต้นไม้ รักษาความชื้นและเป็นปุ๋ย (มูลนิธิหมอชาวบ้าน. 2561) สถานการณ์ถั่วลิสงของประเทศไทยในปัจจุบันกำลังประสบปัญหาขาดเสถียรภาพทั้งในด้านการผลิตและการใช้ประโยชน์ โดยมาจากการขาดแคลนพันธุ์และเมล็ดพันธุ์คุณภาพดี รวมถึงการลดลงของพื้นที่เพาะปลูกอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้ผลผลิตภายในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการ ในขณะที่ความต้องการใช้ถั่วลิสงกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในภาคอุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ การบริโภคในครัวเรือน และการส่งออก เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนผลผลิตประเทศไทยจำเป็นต้องพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจากประเทศนอกกลุ่มอาเซียน เช่น จีนและอินเดีย ซึ่งสถานการณ์นี้ก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านความมั่นคงทางอาหารและวัตถุดิบอุตสาหกรรม เนื่องจากหากประเทศผู้ผลิตเหล่านี้ประสบปัญหาไม่สามารถส่งออกได้อย่างต่อเนื่อง อาจส่งผลกระทบรุนแรงต่อภาคอุตสาหกรรมของไทย แนวทางการแก้ไขปัญหาที่สำคัญคือการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศการสนับสนุนให้มีการผลิตถั่วลิสง ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาการนำเข้า นอกจากนี้ ยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาการผลิตภายในประเทศควบคู่กันไป โดยเน้นการปรับปรุงพันธุ์ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัย เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารและวัตถุดิบอุตสาหกรรมของประเทศในระยะยาว (วรนุช เอมมาโนชญ์. 2565) โดยในปัจจุบันกลุ่มเกษตรกรบ้านสมบูรณ์ ตำบลชุมแสง อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ได้มีการส่งเสริมการปลูกถั่วลิสงเพื่อเป็นอาชีพเสริมหลังการทำนา โดยพบว่าได้ประสบปัญหาในส่วนของผลผลิตถั่วลิสงในขนาดที่เจริญเติบโตไม่มีความสม่ำเสมอ ต้นทุนการผลิตสูง โดยเฉพาะค่าจ้างแรงงานที่ใช้ในการปลูก, การรดน้ำและการให้ปุ๋ย การดูแลรักษา ประกอบกับความรู้ในการปลูกถั่วลิสง มาจากทักษะความชำนาญ และประสบการณ์ในการปลูกถั่วลิสง จึงไม่สามารถควบคุมต้นทุนและคุณภาพของผลผลิตได้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรบ้านสมบูรณ์ ตำบลชุมแสง อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ที่ปลูกถั่วลิสงให้สามารถลดค่าจ้างแรงงาน,

ควบคุมต้นทุนและคุณภาพของผลผลิตได้ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มีปรัชญาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในสังคมและท้องถิ่น ให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการประดิษฐ์สร้างสรรค์ ถ่ายทอดถ่ายทอดความรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยี (หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. 2562) อีกทั้งยังได้รับมอบหมายให้ดำเนินโครงการยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นไปในพื้นที่กลุ่มเป้าหมายที่คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมกำหนดไว้ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดกับชุมชน และสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง (นิคม ลนขุนทด. 2566) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในเรื่อง การพัฒนาระบบควบคุมการจ่ายน้ำอัตโนมัติ สำหรับการปลูกพืชถั่วลิสง ของสุชาติ ดุมนิล และอภิชัย ไพรสินธุ์ (สุชาติ ดุมนิล และอภิชัย ไพรสินธุ์. 2566) มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สอดคล้องกับพันธกิจของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ที่มุ่งพัฒนาทักษะวิชาการ สร้างสรรค์งานวิจัยนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็งมั่นคงและยั่งยืน (คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. 2567) โดยการนำความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัยมาดำเนินการถ่ายทอดความรู้ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ให้กับกลุ่มเกษตรกรบ้านสมบูรณ์ ตำบลชุมแสง อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรได้นำความรู้ และทักษะในการต่อวงจรระบบ และการใช้งานระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง มาช่วยจัดการและควบคุมสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสมในการปลูกถั่วลิสง เช่น การควบคุมระดับการให้น้ำและให้ปุ๋ยในแต่ละช่วงเวลา, ลดการใช้แรงงาน, ลดการสูญเสียทรัพยากรน้ำ และเพิ่มผลผลิต ในการปลูกถั่วลิสงของกลุ่มเกษตรกร ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาในกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงบ้านสมบูรณ์ ตำบลชุมแสง อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการปลูกถั่วลิสงและมีความ

สนใจในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเกษตร โดยกลุ่มเป้าหมายได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติดังนี้

1.1 เป็นเกษตรกรที่มีประสบการณ์ปลูกถั่วลิสงไม่น้อยกว่า 1-2 ปี

1.2 มีพื้นที่เพาะปลูกถั่วลิสงเป็นของตนเอง

1.3 มีความพร้อมและสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการตลอดระยะเวลาการวิจัย

1.4 สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้และการฝึกปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่อง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสงให้แก่กลุ่มเกษตรกรบ้านสมบูรณ์ ตำบลชุมแสง อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยประกอบไปด้วยเนื้อหา ดังต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีครอบคลุมตั้งแต่หลักการพื้นฐานของระบบควบคุมอัตโนมัติ ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้าง และการทำงานของระบบ รวมถึงการตั้งค่าและการปรับแต่งระบบให้เหมาะสมกับการใช้งาน นอกจากนี้ ยังมีการให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะเซนเซอร์ชนิดต่าง ๆ อุปกรณ์ควบคุมการให้น้ำและปุ๋ย ตลอดจนระบบไฟฟ้าและการเชื่อมต่อที่จำเป็น

2.2 การปฏิบัติ เนื้อหาครอบคลุมถึงการติดตั้งและการต่อวงจรระบบ ซึ่งรวมถึงขั้นตอนการประกอบ การเดินระบบท่อและสายไฟ ตลอดจนการทดสอบการทำงานของระบบ เพื่อให้เกษตรกรสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง สำหรับการใช้งานและการบำรุงรักษา มีการอธิบายถึงการตั้งค่าโปรแกรมควบคุม การกำหนดตารางการให้น้ำและปุ๋ย รวมถึงการดูแลรักษาและการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นที่อาจเกิดขึ้น

2.3 เน้นการประยุกต์ใช้ระบบกับการปลูกถั่วลิสงโดยเฉพาะ ทั้งการปรับใช้ระบบให้เหมาะสมกับแต่ละช่วงการเจริญเติบโต การควบคุมปัจจัยแวดล้อมให้เหมาะสม และการติดตามประเมินผลการใช้งาน โดยเนื้อหาทั้งหมดได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับระดับความรู้และประสบการณ์ของเกษตรกร เน้นการผสมผสานระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในพื้นที่เพาะปลูกของตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตถั่วลิสงอย่างยั่งยืน

3. ขอบเขตด้านการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน

การถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชนในครั้งนี้ได้ออกแบบกระบวนการโดยแบ่งออกได้ดังนี้

3.1 การดำเนินการถ่ายทอดความรู้ โดยได้นำผลงานวิจัยเรื่องระบบควบคุมอัตโนมัติมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนในการปลูกถั่วลิสง โดยใช้วิธีการแบบผสมผสานที่เน้น

การมีส่วนร่วมของชุมชน เริ่มจากการบรรยายเชิงทฤษฎีเพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐาน ตามด้วยการสาธิตการใช้งานระบบควบคุมอัตโนมัติแบบเป็นขั้นตอน เพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้เห็นภาพรวมของการทำงานทั้งระบบ จากนั้นจึงแบ่งกลุ่มเพื่อฝึกปฏิบัติการต่อวงจรระบบด้วยตนเอง และการทดลองใช้งานระบบควบคุมอัตโนมัติในสภาพจริง

3.2 การประเมินผลการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินที่ครอบคลุม 3 ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านการให้บริการ ซึ่งพิจารณาถึงความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรม สื่อการถ่ายทอดความรู้ และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ด้านความรู้ความเข้าใจ ที่ประเมินถึงระดับความรู้ที่ชุมชนได้รับและความสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้ และด้านการนำความรู้ไปใช้ ซึ่งติดตามผลการนำความรู้จากงานวิจัยไปปรับใช้ในพื้นที่จริงของชุมชน โดยใช้แบบประเมินที่ออกแบบให้ครอบคลุมการถ่ายทอดความรู้ เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน: ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ได้พัฒนาและจัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ส่วน ดังนี้

4.1 ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นจากงานวิจัย ประกอบด้วยชุดควบคุมการให้น้ำและปุ๋ยอัตโนมัติ เซนเซอร์วัดความชื้นในดิน ระบบตั้งเวลาและอุปกรณ์ควบคุมการทำงานที่เกี่ยวข้อง โดยออกแบบให้มีความเหมาะสมกับการใช้งานในพื้นที่จริงของชุมชน

4.2 สื่อประกอบการถ่ายทอดความรู้ ประกอบด้วย สื่อนำเสนอในรูปแบบ PowerPoint ที่อธิบายหลักการทำงานและขั้นตอนการใช้งานระบบอย่างละเอียด และแผ่นพับที่สรุปสาระสำคัญของระบบควบคุมอัตโนมัติ พร้อมคำแนะนำการใช้งานและการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น โดยออกแบบสื่อให้มีความเข้าใจง่าย เหมาะสมกับผู้รับการถ่ายทอดความรู้ในชุมชน

4.3 แบบประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน พัฒนาขึ้นเพื่อใช้วัดผลการดำเนินงานใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการ ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านการนำความรู้ไปใช้ โดยแบบประเมินได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การดำเนินการวิจัย

การถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

5.1 ติดต่อ ประสานงานกับผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งการกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่เหมาะสม รวมถึงการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการถ่ายทอดความรู้ จากนั้นได้ประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชนเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการเข้าร่วมกิจกรรม

5.2 เตรียมความพร้อมด้านสถานที่ เครื่องมือ และอุปกรณ์ทั้งหมดที่จะใช้ในการถ่ายทอดความรู้ โดยจัดเตรียมระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสงให้พร้อมสำหรับการสาธิตและการฝึกปฏิบัติ ตรวจสอบความพร้อมของสื่อการสอนและเอกสารประกอบ รวมถึงการจัดเตรียมพื้นที่สำหรับการฝึกปฏิบัติให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เข้าร่วม

5.3 ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ โดยเริ่มจากการบรรยายให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นตามด้วยการสาธิตการใช้งานระบบให้เห็นภาพชัดเจน จากนั้นจึงแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมเพื่อฝึกปฏิบัติการต่อวงจรระบบ และให้ทดลองใช้งานระบบควบคุมอัตโนมัติในสภาพจริง ในระหว่างการฝึกปฏิบัติผู้วิจัยและทีมงานได้ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเกิดความเข้าใจและความมั่นใจในการใช้งานระบบ

ภาพที่ 1 การบรรยายให้ความรู้ในทางทฤษฎี

5.4 ดำเนินการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วม เพื่อรวบรวมข้อมูลทั้งด้านการให้บริการ ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับ และแนวทางการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินครั้งนี้จะนำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการถ่ายทอดความรู้ จากงานวิจัยสู่ชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

ภาพที่ 2 แบ่งกลุ่มปฏิบัติการต่อวงจรระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน: ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ได้กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานที่เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล ประกอบด้วยไ

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าสถิติสำคัญ 2 ค่า ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean: $\bar{x}$)เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของระดับความพึงพอใจ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D) เพื่อวัดการกระจายของข้อมูลความพึงพอใจ โดยอ้างอิงตามหลักการทางสถิติของ ธานินทร์ ศิลป์จารุ (2549)

6.2 การแปลผลการประเมินความพึงพอใจได้แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของสุมาลี จันทร์ชะลอ (2542) โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

6.3 การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ได้กำหนดเกณฑ์การแปลผลเป็น 5 ระดับ ดังนี้(สุมาลี จันทร์ชะลอ, 2542)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัย เรื่อง การถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง

ผลการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ในระดับชุมชน โดยเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้และทักษะปฏิบัติที่จำเป็นในการใช้ระบบควบคุมอัตโนมัติ กลุ่มเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ หลักการทำงานของระบบควบคุมอัตโนมัติ, ทักษะการติดตั้งและต่อวงจรระบบ และวิธีการใช้งานระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง การถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวได้เน้นการประยุกต์ใช้งานจริง ทำให้เกษตรกรสามารถนำเทคโนโลยีไปใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตได้อย่างเป็นรูปธรรม ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นแสดงให้ถึงเห็นการพัฒนาในหลายมิติ โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การลดการใช้แรงงาน และการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยระบบควบคุมอัตโนมัติ มีประสิทธิภาพสามารถตรวจวัดความชื้นในดินจ่ายและควบคุมการให้น้ำและปุ๋ยในปริมาณที่เหมาะสม ช่วยให้เกษตรกรสามารถจัดการการให้น้ำและปุ๋ยได้อย่างเหมาะสม ลดการสูญเสียทรัพยากร และประหยัดต้นทุนการผลิต นอกจากนี้ ระบบดังกล่าวยังช่วยลดภาระในการดูแลแปลงเพาะปลูก ทำให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการเวลาและทรัพยากรในการทำการเกษตรได้ประสิทธิภาพมากขึ้น การนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ในชุมชนยังก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการยกระดับการเกษตรของชุมชนสู่การเกษตรแม่นยำสูง อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

2. ผลประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ด้านการให้บริการ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. เนื้อหาการจัดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	4.50	0.50	มากที่สุด
2. การเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถามหรือมีส่วนร่วม	4.70	0.46	มากที่สุด
3. การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ประโยชน์	4.60	0.56	มากที่สุด
4. ความเหมาะสมของ วันเวลาที่จัด	4.67	0.48	มากที่สุด
5. ความเหมาะสมของ สถานที่และสภาพแวดล้อม	4.67	0.51	มากที่สุด
6. ความเหมาะสมของ สื่อโสตทัศนูปกรณ์	4.53	0.50	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	**4.61**	**0.50**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61, S.D.= 0.50)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 6 ข้อ มีดังนี้ การเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถามหรือมีส่วนร่วม ($\bar{X}$ = 4.70, S.D.= 0.46), ความเหมาะสมของ วันเวลาที่จัด ($\bar{X}$ = 4.67, S.D.= 0.48), ความเหมาะสมของ สถานที่และสภาพแวดล้อม ($\bar{X}$ = 4.67, S.D.= 0.51), การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.60, S.D.= 0.56), ความเหมาะสมของ สื่อโสตทัศนูปกรณ์ ($\bar{X}$ = 4.60, S.D.= 0.56) และเนื้อหาการจัดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ($\bar{X}$ = 4.50, S.D.= 0.50) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ด้านความรู้ความเข้าใจ

รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้จากโครงการเพิ่มขึ้น	4.53	0.50	มากที่สุด
2. ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ	4.53	0.57	มากที่สุด
3. ได้รับ แนวคิด ทักษะและประสบการณ์ใหม่ ๆ ในโครงการ	4.57	0.50	มากที่สุด
4. มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง	4.60	0.56	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	**4.56**	**0.53**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ด้านความรู้ความเข้าใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.56, S.D.= 0.53)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสงด้าน ความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ข้อ มีดังนี้ มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกพืชถั่วลิสง ($\overline{X}$ = 4.60, S.D.= 0.56) ได้รับ แนวคิด ทักษะและประสบการณ์ใหม่ ๆ ในโครงการ ($\overline{X}$ = 4.57, S.D.= 0.50) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้จากโครงการเพิ่มขึ้น ($\overline{X}$ = 4.53, S.D.= 0.50) และประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ($\overline{X}$ = 4.53, S.D.= 0.57) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ด้านการนำความรู้ไปใช้

รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติได้จริง	4.57	0.56	มากที่สุด
2. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ให้เพื่อน ๆ ที่ไม่ได้เข้าร่วมฟังได้	4.63	0.49	มากที่สุด
3. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน	4.67	0.48	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	**4.62**	**0.51**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ด้านการนำความรู้ไปใช้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.62, S.D.= 0.51)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ด้านการนำความรู้ไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 3 ข้อ มีดังนี้ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน ($\overline{X}$ = 4.67, S.D.= 0.48), สามารถนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ให้เพื่อน ๆ ที่ไม่ได้เข้าร่วมฟังได้ ($\overline{X}$ = 4.63, S.D.= 0.49) และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติได้จริง ($\overline{X}$ = 4.57, S.D.= 0.56) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ในภาพรวม

รายการ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านการให้บริการ	4.61	0.50	มากที่สุด
2. ด้านความรู้ความเข้าใจ	4.56	0.53	มากที่สุด
3. ด้านการนำความรู้ไปใช้	4.62	0.51	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	**4.60**	**0.51**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60, S.D.= 0.51) ด้านการให้บริการ ($\overline{X}$ = 4.61, S.D.= 0.50), ด้านความรู้ความเข้าใจ ($\overline{X}$ = 4.56, S.D.= 0.53) และด้านการนำความรู้ไปใช้ ($\overline{X}$ = 4.62, S.D.= 0.51)

การถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชนเกี่ยวกับระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง ประสบความสำเร็จอย่างดีมาก โดยผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.60) ทั้งด้านการให้บริการ ($\overline{X}$ =4.61) การนำความรู้ไปใช้ ($\overline{X}$ =4.62) และด้านความรู้ความเข้าใจ ($\overline{X}$ =4.56) การจัดการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนครั้งนี้ประสบความสำเร็จด้วยการวางแผนอย่างรอบคอบ โดยเริ่มจากการเตรียมเนื้อหาที่ตรงประเด็นและเป็นประโยชน์ การเลือกสถานที่และกำหนดเวลาที่เหมาะสมกับผู้เข้าร่วม ตลอดจนการนำเสนอผ่านสื่อที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้ลงมือให้ฝึกปฏิบัติจริง ส่งผลให้เกษตรกรสามารถเข้าใจและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง "การถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน : ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสง" แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยสู่ภาคปฏิบัติในระดับชุมชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงผ่านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ กระบวนการถ่ายทอดความรู้ในงานวิจัยนี้ได้บูรณาการองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตรเข้ากับการปฏิบัติจริง ทำให้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยไม่เพียงได้รับความรู้ในเชิงทฤษฎี แต่ยังได้พัฒนาทักษะที่จำเป็น โดยเฉพาะการติดตั้งและควบคุมระบบอัตโนมัติสำหรับการปลูกถั่วลิสง ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต ทั้งในด้านการลดแรงงาน การประหยัดเวลาในการดูแลรักษา และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของกรมส่งเสริมการเกษตร (2556) ที่ให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปุรวิชญ์ พิทยาภินันท์ (2563) ที่พบว่า การถ่ายทอดความรู้ที่มีประสิทธิภาพจะต้องมุ่งเน้นการพัฒนาทั้งความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีใหม่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของถวัลย์ สวัสดิ์จิตต์ และส่งเสริม แสงทอง (2564) ที่แสดงให้เห็นว่า การถ่ายทอดความรู้ที่มีประสิทธิภาพสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะ, การสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางสังคมผ่านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการถ่ายทอดความรู้ในครั้งนี้ ประกอบด้วยการออกแบบเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง และการสร้างระบบสนับสนุนที่เอื้อต่อการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทจริงของเกษตรกร ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ ดุมนิล และอภิชัย ไพรสินธุ์ (2566) ที่พบว่า การพัฒนาระบบควบคุมการจ่ายน้ำอัตโนมัติที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตได้อย่างมีนัยสำคัญ

การถ่ายทอดองค์ความรู้ในการปลูกถั่วลิสงแบบอัตโนมัติได้สร้างการเปลี่ยนแปลงให้แก่เกษตรกรในชุมชน โดยเน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นผ่านการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เกษตรกรได้เรียนรู้วิธีการติดตั้งและควบคุมระบบอัตโนมัติสำหรับการปลูกถั่วลิสงที่ช่วยเพิ่มผลผลิต ประหยัดแรงงาน และลดระยะเวลาในการดูแล รวมถึงเนื้อหาการอบรมได้รับการออกแบบให้ตอบโจทย์ความต้องการของเกษตรกรโดยตรง มุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติจริงควบคู่กับการให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งจัดเตรียมระบบสนับสนุนที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาทักษะได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกษตรกรมีความมั่นใจในการนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง ความสำเร็จนี้ไม่เพียงช่วยยกระดับความรู้และทักษะของเกษตรกรเท่านั้น แต่ยังส่งผลดีต่อ

เศรษฐกิจชุมชน เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มรายได้จากผลผลิตที่มีคุณภาพดีขึ้น นอกจากนี้ ยังเกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกรที่ช่วยแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญในการขยายผลไปสู่การปลูกพืชหมุนเวียนชนิดอื่น ๆ เพื่อสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้แก่ชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกถั่วลิสงที่มีความเฉพาะเจาะจงกับบริบทของชุมชน โดยจัดทำเป็นชุดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผสมผสานทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในพื้นที่
2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาต่อยอดระบบควบคุมอัตโนมัติให้รองรับการเชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้เกษตรกรสามารถติดตามและควบคุมการทำงานผ่านสมาร์ทโฟน ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสะดวกในการจัดการและเก็บข้อมูลการเพาะปลูก
3. ควรมีการติดตามผลระยะยาวเกี่ยวกับการนำระบบควบคุมอัตโนมัติไปใช้ในชุมชน โดยศึกษา ทั้งด้านประสิทธิภาพการผลิต ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงวิถีการทำเกษตรของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการถ่ายทอดความรู้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgments)

ขอขอบคุณองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง และกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงบ้านสมบูรณ์ ตำบลชุมแสง อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี ทั้งการสนับสนุนพื้นที่ในการทดลอง การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย ซึ่งทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2556). **คู่มือปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร : การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ถวัลย์ สวัสดิ์จิตต์ และส่งเสริม แสงทอง. (2564). “การถ่ายทอดความรู้ในการผลิตดินผสมแก่กลุ่มเกษตรกร ในเขตตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน.” **วารสาร มมร วิชาการล้านนา**, 10(1) 27-36.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2549). **การวิจัยและวิเคราะห์ทางสถิติด้วย SPSS.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : วี.อินเตอร์ พริ้นท์.

นิคม ลนขุนทด. (2566, สิงหาคม 1) คณบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. สัมภาษณ์.

ปุรวิชญ์ พิทยาภินันท์. (2567). “การถ่ายทอดความรู้แบบมีส่วนร่วมผ่านบทเรียน : การเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่ครัวเรือนชาวประมงในจังหวัดพัทลุง.” **วารสารเกษตรพระจอมเกล้า**, 38(2) : 175-184.

ไพโรจน์ ธีระวงศ์. (2567). “สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 1 เรื่องที่ 6 เครื่องจักรกลระบบควบคุมอัตโนมัติ.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=1&chap=6&page=t1-6-infodetail12.html** สืบค้น 16 เมษายน 2567.

มูลนิธิหมอชาวบ้าน. (2561). “ถั่วลิสง.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://www.thaihealth.or.th/?p=228459** สืบค้น 16 เมษายน 2567.

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) สวก. (2567) . “เทคโนโลยีการเกษตร เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในภาคเกษตรกรรม.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://www.arda.or.th/detail/6182** สืบค้น 16 เมษายน 2567.

สุชาติ ดุมนิล และอภิชัย ไพรสินธุ์. (2566, กรกฎาคม - ธันวาคม). “การพัฒนาระบบควบคุมการจ่ายน้ำอัตโนมัติ สำหรับการปลูกพืชถั่วลิสง.” **วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์**, 8(2) : 75-85.

สุมาลี จันทร์ชะลอ. (2542). **การวัดและประเมินผล.** กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อส่งเสริมกรุงเทพ

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. (2562). **รายละเอียดหลักสูตร หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562)**. สุรินทร์ : คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์..

การสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z

The Creation of 2D Digital Media Innovation in First Aid and Cardiopulmonary Resuscitation to Enhance Learning for Generation Z Students

กัมปนาท คูศิริรัตน์[1] กรกนก ตวงสิน[1] เกษม กมลชัยพิสิฐ[1] และเธียรธาดา หิรัญญะชาติธาดา[1]

Kapanat Kusirirat[1], Kornkanok Tongsin[1], Kasem Kamolchaipisit[1] and Tiantada Hirunyachattada[1]

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ ออกแบบ สร้างสรรค์ ประเมินความเหมาะสมและการยอมรับนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ส่งเสริมการเรียนรู้การปฐมพยาบาลช่วยฟื้นคืนชีพสำหรับกลุ่มนักศึกษา เจเนอเรชัน Z กลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นนักศึกษาสาขาวิชาแอนิเมชัน เกมและดิจิทัลมีเดีย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 163 คน เลือกโดยอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสม และแบบประเมินการยอมรับแอนิเมชัน 2 มิติ ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ได้นวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ส่งเสริมการปฐมพยาบาลช่วยฟื้นคืนชีพสำหรับกลุ่มนักศึกษาเจเนอเรชัน Z ระยะเวลาการดำเนินเรื่อง 2.53 นาที ผลประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$= 4.13, S.D.= 0.64) ผลประเมินความเหมาะสม โดยกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.21, S.D.= 0.57) ผลประเมินการยอมรับแอนิเมชัน 2 มิติ ส่งเสริมการละเล่นไทยสำหรับนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$= 4.22, S.D.= 0.57) จากผลงานวิจัยแสดงให้เห็นว่านวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ สามารถนำไปส่งเสริมการเรียนรู้การปฐมพยาบาลช่วยฟื้นคืนชีพสำหรับนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z ได้อย่างเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z

คำสำคัญ (Keywords) : ต้นแบบนวัตกรรมดิจิทัล 2 มิติ, คุณภาพต้นแบบนวัตกรรมดิจิทัล; การยอมรับการใช้ต้นแบบนวัตกรรมดิจิทัล

---

[1]คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ajdankampanat@gmail.com
Faculty of Science and Technology, Bansomdejchaopraya Rajabhat University, ajdankampanat@gmail.com

Abstract

The objective of this research is to analyze, design, create, evaluate the appropriateness, and acceptance of 2D digital media innovations to promote CPR learning for Generation Z students. The sample group consists of 163 students from the Animation, Game, and Digital Media program at Bansomdejchaopraya Rajabhat University, selected by simple random sampling. The research tools include structured interviews, appropriateness evaluation forms, and acceptance evaluation forms for 2D animation. The statistical methods used for data analysis include mean and standard deviation.

The research found that the 2D digital media innovation promotes CPR learning for Generation Z students with a duration of 2.53 minutes. The appropriateness evaluation by experts was at a high level ($\bar{x}$= 4.13, S.D. = 0.64). The appropriateness evaluation by the sample group was also at a high level ($\bar{x}$= 4.21, S.D. = 0.57). The acceptance evaluation of the 2D animation promoting Thai traditional games for Generation Z students showed an overall high level ($\bar{x}$= 4.22, S.D. = 0.57). The research results indicate that the 2D digital media innovation can effectively promote CPR learning for Generation Z students and is well accepted by them.

Keywords : 2D Digital Innovation Prototype, Quality of the Digital Innovation Prototype, Acceptance of the Digital Innovation Prototype,

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันภาวะหัวใจหยุดเต้นเฉียบพลัน (Sudden Cardiac Arrest) นอกโรงพยาบาลเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญระดับโลก โดยพบว่าทั่วโลกมีผู้เสียชีวิตจากภาวะหัวใจหยุดเต้นเฉียบพลันมากกว่า 7 ล้านคนต่อปี สำหรับประเทศไทยพบว่ามีผู้ป่วยภาวะหัวใจหยุดเต้นเฉียบพลันนอกโรงพยาบาลประมาณ 54,000 รายต่อปี และมีอัตราการรอดชีวิตเพียงร้อยละ 1.7-3.4 ซึ่งต่ำกว่าประเทศที่พัฒนาแล้วที่มีอัตรารอดชีวิตร้อยละ 10-12 (สมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งประเทศไทย, 2566) สาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือการขาดความรู้และทักษะในการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน (Basic Life Support) ของประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญของสังคม จากการศึกษาของสภากาชาดไทย (2567) พบว่าประชาชนไทยมีความรู้และทักษะในการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานเพียงร้อยละ 27 โดยกลุ่มเยาวชนอายุ 18-25 ปี มีความรู้และทักษะเพียงร้อยละ 31 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำ ทั้งที่กลุ่มนี้มีความพร้อมทางด้านร่างกายและโอกาสในการพบเห็นเหตุการณ์ฉุกเฉิน

ในชีวิตประจำวัน การพัฒนาความรู้และทักษะการช่วยฟื้นคืนชีพในกลุ่มเยาวชนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเพิ่มอัตราการรอดชีวิตของผู้ป่วยในระยะยาว

กลุ่มเจเนอเรชัน Z (Generation Z) หรือผู้ที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2540-2555 ซึ่งปัจจุบันมีอายุระหว่าง 12-27 ปี เป็นกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะคือเติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีดิจิทัล มีความคุ้นเคยกับการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และอินเทอร์เน็ต จากการศึกษาของ วรรณภา สุวรรณเกิด และคณะ (2566) พบว่าผู้เรียนกลุ่มเจเนอเรชัน Z มีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างจากเจเนอเรชันก่อนหน้า โดยชอบการเรียนรู้ผ่านสื่อที่มีการโต้ตอบ มีความสนใจในระยะเวลาสั้น ต้องการเห็นผลลัพธ์ที่รวดเร็ว และชอบการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จำลอง

สื่อดิจิทัล 2 มิติ เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีศักยภาพในการตอบสนองรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มนักศึกษาเจเนอเรชัน Z เนื่องจากสามารถนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่น่าสนใจ มีการปฏิสัมพันธ์ สามารถทบทวนซ้ำได้ และเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา จากการศึกษาของ พัชรินทร์ สิทธิวงศ์ และคณะ (2567) พบว่าการใช้สื่อดิจิทัล 2 มิติในการเรียนการสอนทักษะทางการแพทย์สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 35 และเพิ่มความมั่นใจในการปฏิบัติจริงได้ร้อยละ 42 เมื่อเทียบกับการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม

การพัฒนานวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพสำหรับนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z จึงเป็นแนวทางที่มีความสำคัญและจำเป็น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ทักษะที่สำคัญต่อชีวิต สร้างความมั่นใจในการช่วยเหลือผู้ป่วยภาวะหัวใจหยุดเต้นเฉียบพลัน และเพิ่มโอกาสการรอดชีวิตของผู้ป่วยในระยะยาว อีกทั้งยังเป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อวิเคราะห์ ออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z
3. เพื่อประเมินการยอมรับนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านแอนิเมชัน และดิจิทัลมีเดีย และนักศึกษาสาขาวิชาแอนิเมชัน เกมและดิจิทัลมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 263 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาแอนิเมชัน เกมและดิจิทัลมีเดียคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 1/2567 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยการจับฉลาก คำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของยามาเน่ (Yamane,1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวน 163 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่นำมาประยุกต์ใช้ตามหลักการของมังงะ (Manga Matric) (Tsukmoto, 2020) ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์การออกแบบองค์ประกอบต่าง ๆ
2. แบบประเมินความเหมาะสมของนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z โดยผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มตัวอย่าง พิจารณาความเหมาะสม 7 ด้าน โดยผ่านการหาค่าสัมประสิทธิความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 ใช้ในการรวบรวมความคิดเห็นความเหมาะสมนวัตกรรมสื่อดิจิทัล
3. แบบประเมินการยอมรับนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ที่ผ่านการหาค่าสัมประสิทธิความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 ใช้ในการรวบรวมความคิดเห็นการยอมรับนวัตกรรมสื่อดิจิทัล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดหัวข้อเรื่องการปฐมพยาบาลช่วยฟื้นคืนชีพ (CPR) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ สำหรับนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z และทำการวิเคราะห์เนื้อหา การออกแบบตัวละคร การออกแบบฉากหลังและเทคนิคการผลิตนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ด้วยแบบประเมินลักษณะแอนิเมชันตามหลักการของมังงะ สรุปผลการวิเคราะห์และจัดทำเนื้อเรื่อง กำหนดผังการดำเนินงาน นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านแอนิเมชันและดิจิทัลมีเดีย จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการออกแบบนวัตกรรมสื่อดิจิทัล เป็นขั้นตอนการออกแบบและร่างตัวละครและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง จัดทำบทดำเนินเรื่อง (Storyboard) นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านแอนิเมชันและดิจิทัลมีเดีย จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของตัวละคร องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง และบทดำเนินเรื่องจากนั้นจัดทำแอนิเมติก (Animatic) จากบทดำเนินเรื่อง

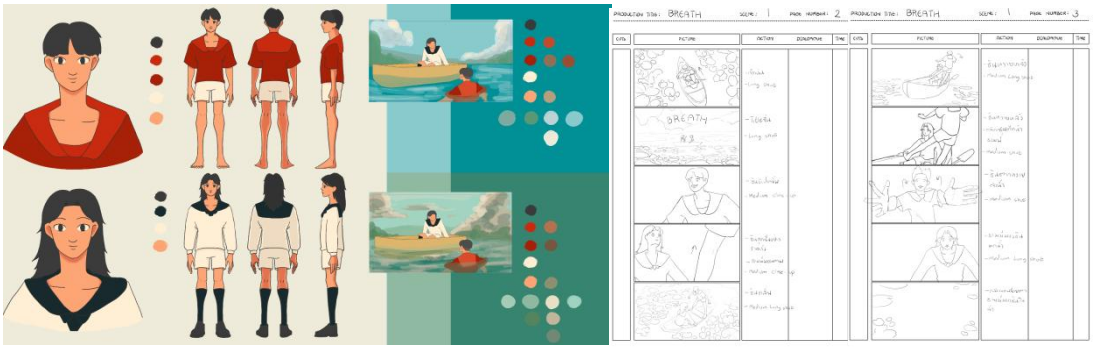

ภาพที่ 1 การออกแบบตัวละครและบทดำเนินเรื่อง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อดิจิทัล เป็นขั้นตอนการจัดทำตัวละครและฉากหลัง และทำการลงสีให้สมบูรณ์ กำหนดการเคลื่อนไหวของตัวละครตามหลักแอนิเมชัน 12 ประการ วาดฉากหลังประกอบทั้งเรื่อง กำหนดแสงเงาให้เป็นธรรมชาติ ทำการบันทึกเสียงสนทนา เสียงประกอบ เสียงดนตรี นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านแอนิเมชันและดิจิทัลมีเดียจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาแนะนำข้อเสนอแนะในภาพรวมของนวัตกรรมสื่อดิจิทัล และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นหลังการสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อดิจิทัล เป็นขั้นตอนที่นำนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z ที่พัฒนาเสร็จแล้วนำมาตัดต่อด้วยโปรแกรม Adobe Premiere Pro เพื่อเรียงลำดับเรื่องตามบทดำเนินเรื่อง (Storyboard) และทำการพากษ์เสียง ปรับแต่งเสียง ใส่บทนำเรื่องและเครดิตของเรื่อง จากนั้นทำการจัดเก็บงานในรูปแบบไฟล์วีดีโอและนำไปใช้ และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์และดิจิทัลมีเดีย 3 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในภาพรวมของนวัตกรรมสื่อดิจิทัลและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 5 ทดสอบคุณภาพ นำนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z ดำเนินการทดสอบเบื้องต้นกับกลุ่มทดลองจำนวน 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มรายบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน เพื่อทดสอบการเคลื่อนไหว ความถูกต้องของข้อความ ความเหมาะสมของเนื้อหาและระยะเวลา จากนั้นทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ 2) กลุ่มทดลองกลุ่มเล็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและไม่ใช่กลุ่มทดลอง

รายบุคคล จำนวน 15 คน เพื่อทดสอบความสมบูรณ์ในภาพรวมของนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ส่งเสริมการเรียนรู้การปฐมพยาบาลช่วยฟื้นคืนชีพสำหรับนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z มีข้อเสนอแนะในด้านระดับเสียงบรรยายและระดับเสียงเพลงในบางช่วงเวลาที่มีระดับเสียงไม่เท่ากัน ความละเอียดของฉากหลังที่ต้องทำการปรับปรุง ผู้วิจัยจึงนำผลการทดสอบไปปรับปรุงแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นการประเมิน ผู้วิจัยดำเนินการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญด้านแอนิเมชันและดิจิทัลมีเดีย จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z ด้วยแบบประเมินความเหมาะสมของนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z จากนั้นผู้วิจัยได้นำไปประเมินความการยอมรับนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 163 คน และดำเนินการสรุปผลประเมินความเหมาะสมและสรุปผลการยอมรับนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z ด้วยหลักทางสถิติด้วย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา การออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z ด้วยตารางวิเคราะห์มังงะ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหา การออกแบบ และสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ โดยตารางวิเคราะห์มังงะเมตริกซ์ (Manga Matrix)

ประเด็นการวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์
ด้านเนื้อหา	
วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร	นำเสนอเนื้อหาในลักษณะให้ความรู้และลักษณะของการปฐมพยาบาลช่วยฟื้นคืนชีพ
แนวของเรื่อง	เนื้อเรื่องเน้นความสนุก เน้นการใช้อารมณ์และกริยาท่าทางตัวละครเล่าเรื่อง ทำให้กลุ่มเจเนอเรชัน Z ติดตามจากอารมณ์และท่าทางของตัวละครด้วยกริยาท่าทาง
แก่นของเรื่อง	ประเด็นให้เห็นถึงการปฐมพยาบาลช่วนฟื้นคืนชีพ
การเล่าเรื่อง	แนวคิด Visual Storytelling
ด้านการออกแบบตัวละคร	
ตัวละคร	เพื่อนสนิท
เพศ	เป็นเพศชาย
สัดส่วนร่างกาย	สัดส่วนตัวละครเป็นแบบสมจริง เพื่อสร้างความรู้สึกจริงของตัวละคร
เครื่องแต่งกาย	เครื่องแต่งกายแบบปัจจุบัน สไตล์วัยรุ่น
อุปนิสัย	ตัวละครชายเสื้อขาวชอบสนุก ช่างสังเกต ตัวละครชายเสื้อสีแดงชอบสนุก ชอบแกล้ง
ด้านการออกแบบฉากหลัง	
ลักษณะฉากหลัง	สีพื้นที่ตัดกับตัวละคร
อารมณ์ของฉาก	สบายตา สีพื้น
ยุคสมัยของฉาก	ยุคปัจจุบัน ธรรมชาติ
ด้านเทคนิคการผลิตสื่อแอนิเมชัน 2 มิติ	
ประเภทสื่อ	แบบแอนิเมชัน 2 มิติ
ขนาดของเส้น	เส้นปากกาขนาดเล็ก
การลงสีตัวละคร	เฉพาะสีพื้น
การลงสีฉาก	สีพื้น
การเคลื่อนไหว	ยึดหลักการเคลื่อนไหวแอนิเมชัน 12 ประการ

ผลการสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z เป็นไปตามการออกแบบที่มีเนื้อหาให้ความรู้และวิธีการละเล่นไทยที่ให้เหมาะสมกับกลุ่มนักศึกษา Gen Z มีการเล่าเรื่องตามแนวคิด Visual Storytelling เนื้อเรื่องเน้นความสนุก เน้นการใช้อารมณ์และกริยาท่าทางตัวละครเล่าเรื่อง เพื่อทำให้กลุ่ม Gen Z ติดตามจากอารมณ์และท่าทางของตัวละครด้วยกริยาท่าทาง เป็นการดำเนินเรื่องของเพื่อนคู่ซี้ต่างโรงเรียนพายเรือเล่นกันที่ทะเลสาบ เด็กชายเสื้อแดงแกล้ง ตกน้ำเพื่อให้เด็กชายชุดขาวตกใจ หลังจากแกล้งเด็กชายชุดขาวสำเร็จเด็กชายชุดแดงก็ต้อง ลงไปในน้ำอีกครั้งเพราะตะคริว เขาว่ายน้ำขึ้นมาไม่ได้เพื่อนอีกคนจึงต้องช่วยชีวิตด้วยการซี พีอาร์ ในที่สุดเด็กชายเสื้อแดงก็กลับมามีลมหายใจอีกครั้ง แอนิเมชัน 2 มิติ มีขนาด 300 dpi ความละเอียด 1920 x 1080 pixel ระยะเวลา 2.53 นาที

ภาพที่ 2 ตัวอย่างนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ส่งเสริมการเรียนรู้การปฐมพยาบาลช่วยฟื้นคืนชีพสำหรับนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 163 คน แสดงผลดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z โดยผู้เชี่ยวชาญ (n=5)

รายการ	$\bar{x}$	σ	แปลผล	ลำดับ
ด้านที่ 1 เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.05	0.78	มาก	6
ด้านที่ 2 ตัวละครนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ	4.13	0.56	มาก	4
ด้านที่ 3 ฉากหลังนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ	4.07	0.63	มาก	5
ด้านที่ 4 การเคลื่อนไหวนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ	4.13	0.63	มาก	4
ด้านที่ 5 เสียงในนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ	4.16	0.62	มาก	3
ด้านที่ 6 ข้อความตัวหนังสือถูกต้อง เหมาะสม	4.18	0.58	มาก	2
ด้านที่ 7 การนำไปใช้สำหรับนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z	4.20	0.68	มาก	1
ค่าเฉลี่ยความเหมาะสม	4.13	0.64	มาก	

ผลประเมินความเหมาะสมนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ผลการประเมินความเหมาะสม พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}$= 4.13, S.D.= 0.64) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้าน พบว่า ด้านที่ได้รับการประเมินสูงสุด คือ ด้านการนำไปใช้สำหรับนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z ($\bar{x}$= 4.20, S.D.= 0.68) รองมา คือด้านข้อความตัวหนังสือถูกต้องเหมาะสม ($\bar{x}$= 4.18, S.D. = 0.58) ส่วนด้านเสียงในนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}$ = 4.16, S.D.= 0.62) ด้านข้อความตัวหนังสือถูกต้องเหมาะสม และด้านตัวละครนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}$= 4.13, S.D.= 0.56) ($\bar{x}$= 4.13, S.D.= 0.63) ด้านฉากหลังนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.07, S.D.= 0.63) และด้านฉากเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.05, S.D.= 0.78)

ผลการประเมินความเหมาะสมของนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 163 คน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z โดยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 163 คน (n=163)

รายการ	$\bar{x}$	σ	แปลผล	ลำดับ
ด้านที่ 1 เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.18	0.58	มาก	5
ด้านที่ 2 ตัวละครนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ	4.25	0.56	มาก	3
ด้านที่ 3 ฉากหลังนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ	4.17	0.58	มาก	6
ด้านที่ 4 การเคลื่อนไหวนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ	4.24	0.54	มาก	4
ด้านที่ 5 เสียงในนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ	4.14	0.61	มาก	7
ด้านที่ 6 ข้อความตัวหนังสือถูกต้อง เหมาะสม	4.26	0.53	มาก	2
ด้านที่ 7 การนำไปใช้สำหรับนักศึกษากลุ่ม Gen Z	4.27	0.57	มาก	1
ค่าเฉลี่ยความเหมาะสม	**4.21**	**0.57**	**มาก**	

ผลประเมินความเหมาะสมนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z โดยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 163 คน พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}$= 4.21, S.D.=0.57) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้าน พบว่า ด้านที่ได้รับการประเมินสูงสุด คือด้านการนำไปใช้สำหรับนักศึกษากลุ่ม Gen Z ($\bar{x}$= 4.27, S.D.= 0.57) รองมา คือ ส่วนด้านข้อความตัวหนังสือถูกต้องเหมาะสม ($\bar{x}$= 4.26, S.D.= 0.53) ส่วนด้านตัวละครนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}$= 4.25, S.D.= 0.56) ด้านการเคลื่อนไหวนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}$= 4.24, S.D.= 0.54) ด้านเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.18, S.D.= 0.58) ด้านฉากหลังนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}$= 4.17, S.D.= 0.58) และด้านเสียงในนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ได้รับการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.14, S.D. = 0.61)

3. ผลการยอมรับนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ สในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z งเสริมการเรียนรู้การปฐมพยาบาลช่วยฟื้นคืนชีพสำหรับนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 163 คน แสดงตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลประเมินการยอมรับนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z โดยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 163 คน (n=163)

ประเด็นที่ทำการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการยอมรับ
ด้านการรับรู้ว่าเป็นระบบที่ง่ายต่อการใช้งาน/เข้าใจง่าย (Perceived ease of Use)			
1. ตรงประเด็นในเรื่องการปฐมพยาบาลช่วยฟื้นคืนชีพสำหรับนักศึกษากลุ่ม Gen Z	4.28	0.62	มาก
2. เนื้อเรื่องมีความชัดเจนไม่กำกวม ซับซ้อน	4.21	0.57	มาก
3. การนำเสนอไม่น่าเบื่อหน่าย	4.16	0.47	มาก
4. นวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ง่ายต่อการนำไปใช้ง่าย/เข้าใจง่าย	4.11	0.50	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านการรับรู้ว่าเป็นระบบที่ง่ายต่อการใช้งาน/เข้าใจง่าย	**4.19**	**0.55**	**มาก**
ด้านการรับรู้ประโยชน์ (Perceive Usefulness)			
5. สามารถรับรู้และส่งเสริมการปฐมพยาบาลช่วยฟื้นคืนชีพที่เหมาะสม	4.09	0.69	มาก
6. การดำเนินเรื่องสามารถเข้าใจเนื้อหาในเรื่องที่นำเสนอ	4.16	0.49	มาก
7. สามารถลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้	4.34	0.52	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านการรับรู้ประโยชน์	**4.20**	**0.58**	**มาก**
ด้านทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน (Attitude to use)			
8. ทัศนคติเชิงบวกต่อการนำไปใช้	4.18	0.44	มาก
9. ทัศนคติในการนำไปใช้กับการรับรู้การปฐมพยาบาลช่วยฟื้นคืนชีพ	4.25	0.64	มาก
10. ทัศนคติในการนำไปใช้ส่งเสริมการปฐมพยาบาลช่วยฟื้นคืนชีพในอนาคต	4.41	0.59	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน	**4.28**	**0.57**	**มาก**
ค่าเฉลี่ยรวมด้านการยอมรับนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ	**4.22**	**0.57**	**มาก**

ผลการประเมินการยอมรับนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z พบว่า ภาพรวมมีการยอมรับอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}$= 4.22, S.D.= 0.57) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ใช้มีการรับรู้ว่าเป็นระบบที่ง่ายต่อการใช้งาน/เข้าใจง่ายของนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}$ = 4.19, S.D. = 0.55)

ในขณะที่การรับรู้ประโยชน์ของนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.58) สำหรับทัศนคติที่มีต่อการใช้งานนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.57)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การวิเคราะห์ผลการวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านการออกแบบและเนื้อหา งานวิจัยนี้ได้ใช้แนวคิด Visual Storytelling และการออกแบบตัวละครที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย วรกิจเกษมสกุล (2567) ที่พบว่าการใช้ visual storytelling ในสื่อการเรียนรู้สำหรับเจเนอเรชัน Z ช่วยเพิ่มความน่าสนใจและการจดจำเนื้อหาได้ดีขึ้น

ด้านเทคนิคการผลิต การเลือกใช้แอนิเมชัน 2 มิติ ที่มีความละเอียด 1920 x 1080 pixel และใช้หลักการเคลื่อนไหว 12 ประการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพล บุญประกอบ (2566) ที่พบว่าคุณภาพของภาพและความลื่นไหลของการเคลื่อนไหวมีผลต่อความสนใจของผู้เรียนเจเนอเรชัน Z

ด้านการนำเสนอเนื้อหา การใช้เรื่องราวที่สมจริงผ่านตัวละครวัยเดียวกับกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาวี กิจเกษตร (2567) ที่พบว่าการใช้ตัวละครที่มีบุคลิกใกล้เคียงกับผู้เรียนช่วยสร้างความผูกพันกับเนื้อหาได้ดีขึ้น

ด้านระยะเวลา ความยาวของแอนิเมชัน 2.53 นาที เหมาะสมกับช่วงความสนใจของเจเนอเรชัน Z สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ชนก สุวรรณศรี (2564) ที่พบว่าสื่อการเรียนรู้สำหรับเจเนอเรชัน Z ควรมีความยาวไม่เกิน 3-4 นาทีต่อหนึ่งหน่วยการเรียนรู้

ด้านการออกแบบฉาก การใช้ฉากและสีที่เรียบง่าย เน้นการสื่อสารผ่านอารมณ์และการกระทำของตัวละคร สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภัสสร มีไชยโย (2566) ที่พบว่าการออกแบบที่ไม่ซับซ้อนช่วยให้ผู้เรียนเจเนอเรชัน Z จดจ่อกับเนื้อหาหลักได้ดีขึ้น

จากผลการวิจัย งานวิจัยนี้มีจุดเด่นในการผสมผสานองค์ประกอบต่างๆ ได้อย่างลงตัว โดยเฉพาะการใช้เทคนิค Visual Storytelling ร่วมกับการออกแบบตัวละครที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่สามารถพัฒนาต่อยอดได้ เช่น การเพิ่มองค์ประกอบเชิงโต้ตอบ (Interactive Elements) ซึ่งงานวิจัยของ ธนพล บุญประกอบ (2565) พบว่าช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้อย่างมีนัยสำคัญ

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ประการแรก ทั้งผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มตัวอย่างประเมินด้านการนำไปใช้สำหรับนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z สูงที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Park et al. (2023) ที่พบว่าสื่อดิจิทัลที่ออกแบบโดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของผู้เรียนเจเนอเรชัน Z จะได้รับการยอมรับและประเมินความเหมาะสมในระดับสูง

ประการที่สอง ด้านข้อความและตัวหนังสือได้รับการประเมินในระดับสูงจากทั้งสองกลุ่ม) ซึ่ง Li and Zhang (2024) ได้เสนอว่าการออกแบบข้อความที่กระชับ ชัดเจน และเหมาะสมกับผู้เรียนรุ่นใหม่เป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพของสื่อดิจิทัล เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Johnson et al. (2022) ที่พบว่าการออกแบบตัวอักษรและข้อความที่เหมาะสมส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเจเนอเรชัน Z

ประการที่สาม องค์ประกอบด้านมัลติมีเดีย ได้แก่ ตัวละคร การเคลื่อนไหว และเสียง ได้รับการประเมินในระดับดีจากทั้งผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มตัวอย่าง สอดคล้องกับ Chen and Wang (2023) ที่พบว่าการผสมผสานองค์ประกอบมัลติมีเดียที่เหมาะสมช่วยเพิ่มความน่าสนใจและการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าผลการประเมินสอดคล้องกับ Martinez et al. (2567) ที่พัฒนาสื่อดิจิทัลสำหรับการสอนทักษะทางการแพทย์แก่ผู้เรียนเจเนอเรชัน Z และได้รับการประเมินความเหมาะสมในระดับสูง โดยเฉพาะในด้านการออกแบบที่เหมาะสมกับผู้เรียน

3. การยอมรับนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ในการปฐมพยาบาลและการช่วยฟื้นคืนชีพ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มเจเนอเรชัน Z อภิปรายผลได้เป็นด้านดังนี้

ด้านทัศนคติต่อการใช้งานได้รับการประเมินสูงที่สุด โดยเฉพาะในประเด็นการนำไปใช้ส่งเสริมการปฐมพยาบาลในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wang et al. (2023) ที่พบว่าสื่อดิจิทัลที่ออกแบบเหมาะสมกับผู้เรียนจะส่งผลต่อทัศนคติเชิงบวกในการนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง

ด้านการรับรู้ประโยชน์ได้รับการประเมินในระดับสูง โดยผู้เรียนเห็นว่าสามารถลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้ได้มากที่สุด สอดคล้องกับ Chen and Liu (2565) ที่พบว่าสื่อดิจิทัลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และประหยัดทรัพยากร

และด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน พบว่าผู้เรียนประเมินความตรงประเด็นของเนื้อหาสูงที่สุด ซึ่ง Kim et al. (2024) ได้เสนอว่าการออกแบบสื่อที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนเจเนอเรชัน Z จะช่วยเพิ่มการยอมรับและการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผลการประเมินการยอมรับนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ทั้งสามด้านอยู่ในระดับ มาก สะท้อนให้เห็นว่านวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมกับผู้เรียนเจเนอเรชัน Z สอดคล้องกับ Martinez and Garcia (2021) ที่พบว่าสื่อดิจิทัลที่มีการออกแบบที่ดีจะส่งผลต่อการยอมรับและความตั้งใจใช้งานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการพัฒนาเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive) ระหว่างผู้เรียนกับนวัตกรรมสื่อดิจิทัล เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น เช่น การเพิ่มแบบทดสอบแบบโต้ตอบระหว่างการรับชม

2. ควรพัฒนารูปแบบการนำเสนอให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น การเพิ่มเสียงบรรยาย เสียงประกอบ หรือดนตรีประกอบที่เหมาะสมกับกลุ่มเจเนอเรชัน Z

3. ควรมีการพัฒนาสื่อในรูปแบบแอพพลิเคชันบนมือถือ เนื่องจากกลุ่มเจเนอเรชัน Z มีพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนในการเรียนรู้เป็นหลัก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาสื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาการพัฒนาสื่อในรูปแบบอื่นๆ เช่น แอนิเมชัน 3 มิติ หรือเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (Virtual Reality) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ กับสื่อการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาสื่อที่เหมาะสมที่สุด

4. ควรมีการศึกษาการออกแบบนวัตกรรมสื่อดิจิทัล 2 มิติ ที่สามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาได้ตามความต้องการของผู้เรียน (Adaptive Learning) เพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สถาบันการศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาสื่อดิจิทัลที่เหมาะสมกับผู้เรียนเจเนอเรชัน Z โดยเฉพาะในด้านการปฐมพยาบาลและการช่วยชีวิตขั้นพื้นฐาน

2. ควรมีการส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านการผลิตสื่อดิจิทัลให้แก่บุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

3. ควรมีการกำหนดมาตรฐานการผลิตสื่อดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย

เอกสารอ้างอิง (References)

พัชรินทร์ สิทธิวงศ์, สมชาย วิริยะยุทธกร, และ นภดล ทองนพเนื้อ. (2567). “ประสิทธิผลของการใช้สื่อดิจิทัล 2 มิติในการเรียนการสอนทักษะทางการแพทย์สำหรับนักศึกษาแพทย์.” **วารสารแพทยศาสตร์ศึกษา,** 15(1), 45-58.

พิมพ์ชนก สุวรรณศรี. (2564). “การศึกษาระยะเวลาที่เหมาะสมในการนำเสนอสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลสำหรับนักศึกษาเจเนอเรชัน Z.” **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร,** 23(3), 178-192.

ธนพล บุญประกอบ. (2565). “การพัฒนาสื่อแอนิเมชัน 2 มิติเพื่อการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเจเนอเรชัน Z.” **วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม,** 10(1), 45-58.

นภัสสร มีไชยโย. (2566). “การออกแบบสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่เหมาะสมกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคดิจิทัล.” **วารสารวิจัยทางการศึกษา,** 17(2), 125-138.

วรรณภา สุวรรณเกิด, ธีรพงษ์ มหาวงศ์, และ สุนทรี ภานุทัต. (2566). “การศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนเจเนอเรชัน Z ในประเทศไทย.” **วารสารศึกษาศาสตร์,** 34(2), 78-92.

วิภาวี กิจเกษตร. (2567). “อิทธิพลของการออกแบบตัวละครในสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลต่อความสนใจของผู้เรียนเจเนอเรชัน Z.” **วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา,** 16(1), 89-102.

สภากาชาดไทย. (2567). **รายงานการสำรวจความรู้และทักษะการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานของประชาชนไทย ปี 2567.** กรุงเทพฯ: สภากาชาดไทย.

สมชาย วรกิจเกษมสกุล. (2566). “ผลของการใช้ Visual Storytelling ในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้สำหรับนักศึกษายุคดิจิทัล.” **วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม,** 14(2), 67-82.

สมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งประเทศไทย. (2566). **แนวทางเวชปฏิบัติการช่วยชีวิตขั้นพื้นฐานและขั้นสูง พ.ศ. 2566.** กรุงเทพฯ: สมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งประเทศไทย.

Chen, Y., & Liu, S. (2022). “ Digital innovation acceptance in Generation Z learners: A study of learning efficiency and resource utilization.” **Journal of Educational Technology,** 15(2), 45-62.

Chen, X., & Wang, Y. (2023). “Multimedia elements in digital learning materials: Impact on Generation Z engagement.” **Educational Technology Research,** 41(2), 178-193.

Johnson, K., Smith, P., & Brown, M. (2022). “ Typography and text design in digital learning materials for Generation Z.” **Journal of Digital Learning,** 15(3), 89-102.

Kim, J., Park, S., & Lee, M. (2024). “Designing digital learning materials for Generation Z: Keys to engagement and acceptance.” **Educational Technology Research,** 42(1), 12-28.

Li, H., & Zhang, W. (2024). “ Designing effective digital content for modern learners.” **International Journal of Educational Technology,** 12(1), 45-60.

Martinez, R., & Garcia, A. (2021). “Digital innovation adoption factors among young learners: A systematic review.” **International Journal of Educational Technology,** 8(3), 89-104.

Martinez, R., Garcia, A., & Lopez, S. (2024). “ Digital tools for medical skills training: A Generation Z perspective.” **Medical Education Technology,** 38(1), 112-127.

Park, S., Kim, J., & Lee, H. (2023). “ Generation Z's preferences in digital learning materials: A comprehensive analysis.” **Technology, Pedagogy and Education,** 32(2), 201-216.

Wang, L., Zhang, Y., & Liu, H. (2023). “ Understanding Generation Z's attitudes toward digital learning tools.” **Technology, Knowledge and Learning,** 28(1), 167-184.

พฤติกรรมและสภาพปัญหาการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านเชื้อเพลิง ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

Behavior and Issues in Household Accounting Practices Based on the Sufficiency Economy Philosophy in Ban Chuea Ploeng, Chuea Ploeng Subdistrict, Prasat District, Surin Province

ปาณิสรา ยวนจิตร[1] ธนบดี สมปอง[2], เพียงตะวัน เพชรชนะ[3], ธนวัฒน์ สำราญดี[4], มัลลิกา พานิคม[5], ลภัสรดา หอมคำ[6] และ ปิยนุช ปรากฏดี[7]

panisara Yuanjit[1] , Thanabodee sompong[2] , Phiangtawan Petchana[3] , Thanawat Samrandee[4] , murnlika panikorm[5] , Lapatlada Homkom[6] and Piyanuch Pragoddee[7]

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม สภาพปัญหาและอุปสรรคการจัดทำบัญชีครัวเรือน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเชื้อเพลิง ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครัวเรือนบ้านเชื้อเพลิง จำนวน 136 ครัวเรือน ใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมในการจัดทำบัญชีครัวเรือนบ้านเชื้อเพลิงมีพฤติกรรมการจัดทำบัญชีครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สนใจเข้าร่วมอบรมเมื่อมีหน่วยงานมาให้ความรู้ ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือน มีการประหยัดอดออมภายในครัวเรือน

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจในครัวเรือน ด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือ ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี และด้านความรู้ความสามารถทางบัญชี

---

[1]หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ Bachelor of Accountancy Program Faculty of Management Sciences Surindra Rajabhat University*Corresponding author e-mail: sirawrrn777@gmail.com

[2] หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

[3] หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

[4] หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

[5] หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

[6] หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

[7] หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

คำสำคัญ (Keywords) : พฤติกรรมการจัดทำบัญชีครัวเรือน, ปัญหาการจัดทำบัญชีครัวเรือน, บัญชีครัวเรือน, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research article aims to study the behavior, proble, and the obstacles within household accounting practices based on the Sufficiency Economy Philosophy of the Ban Chuea Ploeng community, Chuea Ploeng Subdistrict, Prasat District, Surin Province. The sample group consists of 136 households from Ban Chuea Ploeng, selected through systematic sampling. The research tool used is a questionnaire. The statistical methods are used in data analysis such as percentage, mean, and standard deviation.

Indicated that household accounting practices in Ban Chuea Ploeng are at a moderate level. This includes interest in attending training sessions when organized by relevant agencies, awareness of the importance of household accounting, and efforts to save and be frugal within the household.

The problems and obstacles in household accounting are also at a moderate level. These include economic issues within the household, promotion and cooperation, documentation and accounting methods, and accounting knowledge and skills.

Keywords : Household accounting practices, Problems in household accounting, Household accounting, Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ (Introduction)

จากสภาพเศรษฐกิจของสังคมไทยในยุคเปลี่ยนผ่านที่เต็มไปด้วยกระแสวัตถุนิยมและความฟุ่มเฟือย ทำให้คนไทยเกิดปัญหาหนี้สินที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นกว่าปกติ จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2566 พบว่าครัวเรือนทั่วประเทศ มีรายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยเดือนละ 29,030 บาท มีคาใช่จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ยเดือนละ 23,695 บาท หนี้สินเฉลี่ยตอครัวเรือนทั้งสิ้นอยู่ที่ครัวเรือนละ 197,255 บาท คิดเป็นหนี้สินร่อยละ 47.9 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2567) นอกจากนี้ยังมีปัญหาความยากจน เป็นอีกหนึ่งปัญหาที่สั่งสมมานาน ปัญหาและสาเหตุของความยากจนมาจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ สาเหตุจากปัจจัยภายในตัวบุคคล เช่น การขาดความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ไม่มีแผนการใช้เงิน และสาเหตุจากภายนอกตัวบุคคล เช่น สภาพเศรษฐกิจภายในประเทศ เพื่อให้

ประชาชนสามารถอยู่รอดได้ภายใต้สังคมในปัจจุบัน ประชาชนควรยึดและนำแนวทางการพึ่งพาตนเองไปปฏิบัติ ให้รู้จักความพอประมาณ ความมีเหตุมีผลตามแนวคิดปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ได้ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการสร้างภูมิคุ้มกันของประชาชน ให้รู้จักความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ ที่จะช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนรู้จักการออมเงิน เพื่อสร้างวินัยทางการเงิน

นอกจากนั้น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่เพียงแต่จะช่วยให้มองเห็นแนวทางการดำรงชีวิต แต่ยังช่วยให้มองเห็นแนวทางในการปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับประเทศ ต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และความระมัดระวังในการนำวิชาการต่างๆ มาช่วยในการวางแผนและการดำเนินงานในทุกขั้นตอน (กานดา เต๊ะขันหมาก, 2552) ดังที่มีกระแสพระราชดำรัสว่า “ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็น สำคัญ” (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2542) จากงานวิจัยส่วนใหญ่ พบว่า แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้นำมาประยุกต์เป็นแนวทางการพัฒนาในทุกภาคส่วนรวมถึงภาครัฐได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่แผนฉบับที่ 9 และกำหนดเป็นกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

ปัจจุบันการจัดทำบัญชีครัวเรือนเข้ามีบทบาทสำคัญที่เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ช่วยลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น จนสามารถลดปัญหาหนี้สินและยังช่วยให้รับรู้รายรับ–รายจ่ายได้อย่างแท้จริง แต่อย่างไรก็ตามการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า ยังมีปัญหาอยู่หลายด้าน เช่น ความรู้ ความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือน รูปแบบการจัดทำบัญชีครัวเรือน ความตระหนักถึงความสำคัญในการวางแผนทางการเงิน (สรียา วิจิตรเสถียร, 2559) จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นกับผู้นำชุมชนบ้านเชื้อเพลิง ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ชุมชนบ้านเชื้อเพลิงเคยเข้าร่วมโครงการการส่งเสริมความรู้บัญชีครัวเรือนจากหน่วยงานภาครัฐ ทำให้เกิดการตระหนักการวางแผนการใช้จ่ายเงินในช่วงแรกๆ แต่ขาดความต่อเนื่องในการบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่ายของครัวเรือน เพราะชาวบ้านมองว่ามีแต่รายจ่ายจ่ายทุกวัน จึงไม่สนใจในการจดบันทึกเท่าที่ควร จึงไม่มีการวางแผนการเงิน ก่อให้เกิดปัญหาเงินไม่พอใช้ ต้องทำการกู้ยืมเงินทั้งในและนอกระบบ เป็นปัญหาหนี้สินเรื้อรังของชาวบ้านชุมชนบ้านเชื้อเพลิง (ผู้ใหญ่บ้านเชื้อเพลิง, 2567 กรกฎาคม 27) อย่างไรก็ตามจากการศึกษางานวิจัยต่างๆ พบว่า การจัดทำบัญชีครัวเรือนมีความสำคัญอย่างมากแก่ประชาชนทั่วประเทศ ทำให้ทราบถึงความเป็นมาของรายรับและรายจ่ายในชีวิตประจำวัน แล้วนำมาวิเคราะห์สถานะทางการเงินของตนเองและครัวเรือนได้ หากครัวเรือนมีการจดบันทึกบัญชีครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอแล้ว จะทำให้เกิดการวางแผนทางการเงิน สร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับครัวเรือนในระยะยาวได้

จากประเด็นดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมและปัญหาการจัดทำบัญชีครัวเรือนของชุมชนบ้านเชื้อเพลิง เพื่อนำข้อมูลส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของชุมชน อันนำไปสู่การสร้างวินัยทางการเงิน การวิเคราะห์รายรับ-รายจ่าย ไม่ให้เกิดการใช่จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย การเก็บออมได้ดียิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนของครัวเรือนชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดทำบัญชีครัวเรือน ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเชื้อเพลิง ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเชื้อเพลิง ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครัวเรือนบ้านเชื้อเพลิง ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาทจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 206 ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง, 2567) ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 ครัวเรือน ตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอาศัยหลักความน่าจะเป็นด้วยการสุ่มอย่างเป็นระบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรตำบลเชื้อเพลิง ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และจำนวนที่ดินที่ถือครอง โดยลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Question)

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านรายรับ-รายจ่าย และการจัดทำบัญชีครัวเรือน ได้แก่ รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ท่านรู้จักบัญชีครัวเรือนตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งใด ปัจจุบันมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนหรือไม่ ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มทำบัญชีครัวเรือน ลักษณะการบันทึกรายรับ-รายจ่ายบัญชีครัวเรือน และวัตถุประสงค์ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Question)

ตอนที่ 3 ด้านพฤติกรรมในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ด้านปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถทางการบัญชี ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี ด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือ

ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน และด้านเศรษฐกิจในครัวเรือนต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ เป็นลักษณะคำถามแบบเปิด (Opened – End Question)

วิธีการสร้างเครื่องมือ คณะผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือ ด้วยการศึกษาหลักการและทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง และประยุกต์เครื่องมือจากปาริชาต โยตะสิงห์และคณะ(2563) เพื่อนำมากำหนดโครงสร้างการจัดทำแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ทำการทดลอง (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย จำนวน 30 ชุด นำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ้า (α-coefficient) โดยใช้สูตรของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .913 จากนั้นนำแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและสภาพปัญหาการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บ้านเชื้อเพลิง ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ สามารถสรุปผลการวิจัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไป พบว่า ครัวเรือนบ้านเชื้อเพลิงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 73 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.70 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 42 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 30.90 ซึ่งประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม จำนวน 47 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 34.60 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 59 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 43.40 ซึ่งมีสถานภาพสมรส จำนวน 74 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 54.40 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน จำนวน 55 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 40.40 โดยจำนวนที่ดินที่ถือครองส่วนใหญ่ประมาณ 6-10 ไร่ และ 16-20 ไร่ เป็นจำนวน 33 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 24.30

ด้านข้อมูลรายรับ-รายจ่าย และการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ที่ 5,000-10,000 บาท จำนวน 49 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.00 มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่ำกว่า 5,000 บาท และ 5,000-10,000 บาท ซึ่งเป็นจำนวนที่เท่ากัน 43 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 31.60 แหล่งข้อมูลที่ทำให้รู้จักบัญชีครัวเรือนโดยส่วนใหญ่มาจากผู้นำชุมชนหรือตัวแทนหมู่บ้าน จำนวน 57 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 41.90 แต่ส่วนมากไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน จำนวน

57 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 41.90 ในส่วนของผู้ที่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนมีระยะเวลาที่เริ่มทำตั้งแต่ 4-6 เดือน เท่ากับผู้ที่จัดทำเป็นระยะเวลามากกว่า 1 ปี ขึ้นไป จำนวน 27 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.90 ลักษณะการบันทึกรายรับ-รายจ่าย บัญชีครัวเรือนเป็นรายวันทุกประการอย่างละเอียด จำนวน 42 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 30.90 โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำบัญชีครัวเรือนส่วนมากเพื่อสร้างความมั่นคงในอนาคต และเพื่อควบคุมรายจ่ายของครอบครัว จำนวน 27 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.90

ด้านพฤติกรรมในการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนบ้านเชื้อเพลิงมีพฤติกรรมการจัดทำบัญชีครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.16) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย ได้แก่ สนใจเข้าร่วมอบรมเมื่อมีหน่วยงานมาให้ความรู้ ($\bar{X}$ = 3.48) ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือน ($\bar{X}$ = 3.40) มีการประหยัดอดออมภายในครัวเรือน ($\bar{X}$ = 3.31) สำหรับค่าเฉลี่ยด้านพฤติกรรมในการจัดทำบัญชีครัวเรือนน้อยที่สุด คือ บันทึกรายรับ-รายจ่ายทุกครั้ง เมื่อมีการรับหรือจ่ายเงิน ($\bar{X}$ = 2.95)

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ในภาพรวมและรายด้าน แสดงตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ในภาพรวม

ปัญหาและอุปสรรค	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. ด้านความรู้ความสามารถทางบัญชี	3.15	1.09	ปานกลาง
2. ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี	3.45	1.32	ปานกลาง
3. ด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือ	3.53	1.13	มาก
4. ด้านเศรษฐกิจในครัวเรือน	3.64	0.91	มาก
รวม	3.44	0.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.44) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจในครัวเรือน ($\bar{X}$ = 3.64) ด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือ ($\bar{X}$ = 3.53) ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี ($\bar{X}$ = 3.45) และด้านความรู้ความสามารถทางบัญชี ($\bar{X}$ = 3.15)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านความรู้ความสามารถทางบัญชี

ด้านความรู้ความสามารถทางบัญชี	$\bar{x}$	แปลผล
1. อ่านหนังสือไม่ออก หรือเขียนหนังสือไม่ได้ จึงไม่สามารถจัดทำบัญชีครัวเรือนได้	2.87	ปานกลาง
2. ไม่มีความรู้ทางการบัญชี ทำให้ยากต่อจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.00	ปานกลาง
3. ขาดประสบการณ์ในการทำบัญชีครัวเรือน	3.10	ปานกลาง
4. ขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ทำให้การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายไม่ต่อเนื่อง	3.29	ปานกลาง
5. การทำบัญชีครัวเรือนมีรายการจำนวนมาก การบันทึกรายการไม่ถูกและทำให้เสียเวลา เกิดความเบื่อหน่าย	3.27	ปานกลาง
6. ขาดความแม่นยำในการจดบันทึก	3.38	ปานกลาง
รวม	3.15	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านความรู้ความสามารถทางบัญชีพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.15) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย ได้แก่ ขาดความแม่นยำในการจดบันทึก ($\bar{x}$ = 3.38) ขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ทำให้การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายไม่ต่อเนื่อง ($\bar{x}$ = 3.29) การทำบัญชีครัวเรือนมีรายการจำนวนมาก การบันทึกรายการไม่ถูกและทำให้เสียเวลา เกิดความเบื่อหน่าย ($\bar{x}$ = 3.27) และความรู้ความสามารถทางบัญชีที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ อ่านหนังสือไม่ออก หรือเขียนหนังสือไม่ได้ จึงไม่สามารถจัดทำบัญชีครัวเรือนได้ ($\bar{x}$ = 2.87)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี

ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี	$\bar{x}$	แปลผล
1. ปัญหาด้านการบันทึกข้อมูลที่มีรายการต่างๆที่เกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายในชีวิตประจำวันที่มีหลายรายการ ทำให้ลืมลงรายการในการจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.50	มาก
2. ขาดเอกสารแบบฟอร์มที่เหมาะสมกับการบันทึกบัญชี	3.52	มาก
3. ปัญหาการลงรายการผิดพลาด จำนวนเงินผิด ทำให้ได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน	3.43	ปานกลาง

ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี	$\bar{x}$	แปลผล
4. เอกสารหรือแบบฟอร์มมีรายละเอียดมากเกินไป ยากต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.36	ปานกลาง
5. ปัญหาการหลงลืมลงผิดช่องรายการ เกิดความผิดพลาดในการจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.23	ปานกลาง
6. ไม่มีความสนใจในการจัดทำการบันทึกบัญชีลงบนเอกสาร หรือแบบฟอร์ม	3.63	มาก
รวม	3.44	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.44) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย ได้แก่ ไม่มีความสนใจในการจัดทำการบันทึกบัญชีลงบนเอกสาร หรือแบบฟอร์ม ($\bar{x}$ = 3.63) ขาดเอกสารแบบฟอร์มที่เหมาะสมกับการบันทึกบัญชี ($\bar{x}$ = 3.52) ปัญหาด้านการบันทึกข้อมูลที่มีรายการต่างๆที่เกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายในชีวิตประจำวันที่มีหลายรายการ ทำให้ลืมลงรายการในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ($\bar{x}$ = 3.50) และค่าเฉลี่ยปัญหาด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชีที่น้อยที่สุด คือ ปัญหาการหลงลืมลงผิดช่องรายการ เกิดความผิดพลาดในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ($\bar{x}$ = 3.23)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือน	$\bar{x}$	แปลผล
1. ขาดการส่งเสริมแนะนำในการจัดทำบัญชีครัวเรือนจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ	3.53	ปานกลาง
2. ในครัวเรือนขาดการส่งเสริมให้ตระหนักถึงรายรับรายจ่าย	3.51	ปานกลาง
3. ขาดความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของสมาชิกในครอบครัว	3.90	มาก
4. ขาดความร่วมมือเนื่องจากมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบมาก จึงไม่สามารถจดบันทึกบัญชีครัวเรือนได้	3.51	ปานกลาง
5. ขาดความร่วมมือเนื่องจากมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.32	ปานกลาง
6. ขาดการส่งเสริมแนะนำจากหน่วยงานภาครัฐ	3.47	ปานกลาง
รวม	3.53	มาก

จากตารางที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.53) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย ได้แก่ ขาดความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของสมาชิกในครอบครัว ($\bar{X}$ = 3.90) ขาดการส่งเสริมแนะนำในการจัดทำบัญชีครัวเรือนจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ($\bar{X}$ = 3.53) ในครัวเรือนขาดการส่งเสริมให้ตระหนักถึงรายรับรายจ่าย และขาดความร่วมมือเนื่องจากมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบมาก จึงไม่สามารถจดบันทึกบัญชีครัวเรือนได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ($\bar{X}$ = 3.51) และค่าเฉลี่ยปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่น้อยที่สุด คือ ขาดความร่วมมือเนื่องมองจากไม่เห็นถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือน ($\bar{X}$ = 3.32)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านเศรษฐกิจในครัวเรือนต่อการจัดทำบัญชี

ด้านเศรษฐกิจในครัวเรือนต่อการจัดทำบัญชี	$\bar{X}$	แปลผล
1. รายรับ-รายจ่ายภายในครัวเรือน	3.64	มาก
2. รายได้เฉลี่ยภายในครัวเรือน	3.63	มาก
3. ภาระหนี้สินภายในครัวเรือน	3.71	มาก
4. สถานการณ์การออมเงินในครัวเรือน	3.60	มาก
5. การควบคุมค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน	3.63	มาก
รวม	3.64	มาก

จากตารางที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านเศรษฐกิจในครัวเรือนต่อการจัดทำบัญชี พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.64) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย ได้แก่ ภาระหนี้สินภายในครัวเรือน ($\bar{X}$ = 3.71) รายรับ-รายจ่ายภายในครัวเรือน ($\bar{X}$ = 3.64) รายได้เฉลี่ยภายในครัวเรือน และการควบคุมค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ($\bar{X}$ = 3.63) สุดท้ายค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดคือ สถานการณ์การออมเงินในครัวเรือน ($\bar{X}$ = 3.60)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านความรู้ความสามารถทางบัญชี พบว่ามีการขาดความแม่นยำในการจดบันทึก ไม่สามารถจดบันทึกลงแบบฟอร์มที่มีรายละเอียดยิบย่อยได้ รวมถึงขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ทำให้การจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายไม่

ต่อเนื่อง ไม่สามารถทำบัญชีครัวเรือนที่มีรายการจำนวนมากได้ ทำการบันทึกรายการไม่ถูกเนื่องจากเคยชินจากการใช้จ่ายแบบไม่มีระบบมาก่อน ทำให้เสียเวลา จนทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และขาดแรงจูงใจไม่มีความสนใจต่อการบันทึกบัญชีซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ไม่เกิดการบันทึกบัญชีครัวเรือน สอดคล้องกับงานวิจัยของทศพร แก้วขวัญไกร (2563) กล่าวว่า ปัจจัยหลักส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน ถือว่าเป็นสิ่งใหม่ที่ไม่เคยทำอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ครัวเรือนมีความเคยชินในการใช้จ่าย มีก็ใช้จ่าย ไม่มีก็หยิบยืมทั้งในระบบและนอกระบบ ด้วยการจัดการวันต่อวัน มิได้วางแผนในอนาคต นอกจากนั้นการเริ่มต้นในการทำบัญชีครัวเรือนขาดผู้รู้ในชุมชนที่จะแนะนำอย่างจริงจังและตอบปัญหาที่เกิดขึ้นในการจดบันทึกทำให้ส่งผลต่อความเบื่อหน่ายและขาดแรงจูงใจในการจดบันทึกรายรับรายจ่ายในแต่ละวัน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของลักขณา ดำชู (2562) ทำการวิจัย เรื่องแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำบัญชีครัวเรือน เนื่องจากมีภารกิจรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่สามารถจดบันทึกบัญชีครัวเรือนได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิติญพัฒน์ ล้อมฉิมพลี (2557) ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนชุมชนบ้านปากคลองบางโพธิ์เหนือ จังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนชุมชนบ้านปากคลองบาง โพธิ์เหนือ จังหวัดปทุมธานี มีความยุ่งยากและทำให้เสียเวลาไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี พบว่า ครัวเรือนบ้านเชื้อเพลิงไม่มีความสนใจในการจัดทำการบันทึกบัญชีลงบนเอกสาร หรือแบบฟอร์ม เนื่องจากมีรายละเอียดยิบย่อยมากเกินไป อีกทั้งยังขาดเอกสารหรือแบบฟอร์มที่เหมาะสมทำให้ยากต่อการบันทึกบัญชี รวมถึงมีปัญหาด้านการบันทึกข้อมูลที่มีรายการต่างๆ ที่เกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายในชีวิตประจำวันที่มีหลายรายการ ทำให้ลืมลงรายการในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ปัญหาด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี พบว่า ครัวเรือนบ้านเชื้อเพลิงขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารที่ใช้ในการประกอบการบันทึกบัญชี และครัวเรือนบ้านเชื้อเพลิงไม่มีรูปแบบหรือแบบฟอร์มในการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่ถูกต้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครัวเรือนบ้านเชื้อเพลิงไม่เข้าใจ รูปแบบในการจัดทำบัญชีและวิธีการจัดทำบัญชีครัวเรือนซึ่งสอดคล้องกับงานของสัญญา เนียมเปรม (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรบ้านดอนบมขาดเอกสารแบบฟอร์มที่เหมาะสมในการจัดทำบัญชีครัวเรือน อีกทั้งยังไม่เข้าใจหลักการในการกรอกแบบฟอร์มที่ถูกต้องตามหลักการ จึงส่งผลให้การจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรบ้านดอนบม ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ไม่มีประสิทธิภาพ ขาดความถูกต้อง

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านการส่งเสริมและให้ความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า ในครัวเรือนบ้านเชื้อเพลิงส่วนใหญ่ สมาชิกในครัวเรือนไม่ให้ความร่วมมือ

ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน เนื่องมาจากขาดการส่งเสริมให้ตระหนักถึงรายรับ-รายจ่าย และมีภารกิจในชีวิตประจำวันที่ต้องรับผิดชอบมากจึงทำให้ขาดความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือนสอดคล้องกับเกรียงไกร ศิลปรัศมี (2558) เรื่องการศึกษาองค์ประกอบการส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน กรณีศึกษาเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ในครัวเรือนส่วนใหญ่สมาชิกในครัวเรือนไม่ให้ความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือน เนื่องมาจากในครัวเรือนขาดการส่งเสริมให้ตระหนักถึงรายรับ-รายจ่าย จึงทำให้ขาดความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ไม่สนองต่อนโยบายของรัฐบาล หรือหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง รัฐบาลจำเป็นต้องกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมให้คนไทยจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อเสริมสร้างความมีวินัยทางการเงิน

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านเศรษฐกิจในครัวเรือนต่อการจัดทำบัญชี พบว่าครัวเรือนบ้านเชื้อเพลิงมีปัญหาเกี่ยวกับภาระหนี้สินภายในครัวเรือน ทั้งหนี้ที่เกิดจากหนี้นอกระบบและหนี้ในระบบ ซึ่งถือเป็นปัญหาที่สำคัญที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจของครัวเรือนเพราะต้องคำนึงถึงการจัดหารายได้เพิ่มเติมเพื่อนำมาลดภาระหนี้สิน จึงส่งผลให้ครัวเรือนบ้านเชื้อเพลิงไม่เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการจัดทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา กันนุช (2566) ศึกษารูปแบบการลดปัญหาหนี้สินตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มแรงงานนอกระบบ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก พบว่า กลุ่มแรงงานนอกระบบต้องเผชิญกับรายได้ที่ไม่แน่นอน จึงทำให้เกิดการกู้หนี้ยืมสิน ทั้งหนี้จากกองทุนหมู่บ้าน หนี้ธนาคาร และหนี้สินนอกระบบ ส่งผลให้มีหนี้สินมากกว่ารายได้ ประกอบกับไม่มีการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง ทำให้แยกประเภทของรายจ่ายไม่ได้และไม่มีเงินเหลือสำหรับการออม จึงส่งผลต่อระดับเศรษฐกิจครัวเรือนของกลุ่มแรงงานนอกระบบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลวิจัยที่ได้ครัวเรือนบ้านเชื้อเพลิงได้สะท้อนมุมมองด้านบัญชีครัวเรือนจากการที่อ่านหนังสือไม่ออก หรือเขียนหนังสือไม่ได้ รวมถึงปัญหาการหลงลืมลงผิดช่องรายการ เกิดความผิดพลาดในการจัดทำบัญชีครัวเรือน จึงไม่สามารถจัดทำบัญชีครัวเรือนได้ ควรปรับแบบฟอร์มให้มีการบันทึกได้ง่ายขึ้นและเหมาะสมตามช่วงอายุ อีกทั้งหน่วยงานควรมีการอบรมและส่งเสริมให้มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความเคยชินและตระหนักถึงความสำคัญของบัญชีครัวเรือน นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือการจัดทำบัญชีครัวเรือนกับหน่วยงานอื่นๆ รวมถึงการติดตามการจัดทำบัญชีครัวเรือนของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งถัดไป ควรศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงลึก และการขยายผลการวิจัยในพื้นที่ชุมชนอื่น ๆ เพื่อให้เห็นภาพกว้างเศรษฐกิจของครัวเรือนและชุมชน

เอกสารอ้างอิง (References)

กานดา เต๊ะขันหมาก. (2552). “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดำเนินชีวิต ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือน : ศึกษากรณี จังหวัดลพบุรี.” **สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**

กิติญพัฒน์ ล้อมฉิมพลี. (2557). “ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนชุมชนบ้านปากคลองบางโพธิ์เหนือ จังหวัดปทุมธานี.” **การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.**

เกรียงไกร ศิลปรัศมี. (2558). “การศึกษาองค์ประกอบการส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนกรณี : เกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช.” **สารนิพนธ์ สาขาบัญชี** คณะการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ทศพร แก้วขวัญไกร, ฐิติพร วรฤทธิ์, บุญญฤทธิ์ เทียนวรรณ, จินตนา น้อยโพนทัน และ วัลวิภา ชาติชาวนา.

(2563, กรกฎาคม–ธันวาคม). “พฤติกรรมและสภาพปัญหาการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดปัญหาหนี้สินของเกษตรกรบ้านหินลาด หมู่4, หมู่5, หมู่6 และหมู่9 ตำบลหินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์.” **วารสารสหวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.** 4(2) : 63-81.

ปาริชาต โยตะสิงห์และคณะ. (2563). “การศึกษาพฤติกรรมและสภาพปัญหาการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเก่าน้อย ตำบลพระธาตุบังพวนอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย.” **หลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.**

ผู้ใหญ่บ้านเชื้อเพลิง. (2567, กรกฎาคม 27). “ปัญหาการจัดทำบัญชีครัวเรือนของชุมชน”. **สัมภาษณ์.**

ลักขณา ดำชู. (2562). “แนวทางการส่งเสริมศักยภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบล รำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา.” **รายงานสืบเนื่องจากการประชุมสัมมนาทางวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ครั้งที่ 12.**

สรียา วิจิตรเสถียร. (2559, กรกฎาคม–ธันวาคม). “การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร.” **วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์).** 8(16) : 101-112.

สัญญา เนียมเปรม. (2562). “การจัดทำบัญชีครัวเรือนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรบ้านดอนบม ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.” **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย.** 62(1) : 48-56.สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). “การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2566 ทั่วราชอาณาจักร.” สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: **https://www.nso.go.th/**

nsoweb/storage/survey_detail/2024/20240702120458_45133.pdf สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2567.

สุพัตรา กันนุช. (2566, กรกฎาคม-ธันวาคม). “รูปแบบการลดปัญหาหนี้สินตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มแรงงานนอกระบบ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก.” **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.** 17(2) : 170-181.

สุเมธ ตันติเวชกุล. (2542). **เศรษฐกิจพอเพียงคือรากฐานของประเทศ.** กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์.

การศึกษาปัจจัยทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ชุมชนจากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนา บ้านภูมิขนุน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

Study of marketing factors of community products from agricultural processing from Khok Nong Na Model in Ban Phum Khanun, Dom Subdistrict, Sangkha District, Surin Province

ทำนอง ชิดชอบ[1] นัฐิพงษ์ จัดจ้าง[2*] พรรณราย เพราะคำ[3] กฤตกนก พาบุ[4]
และดลยกรณ์ โพธิวัฒน์[5]
Thumnong Chidchob[1], Nattipong Jadjang[2], Pannarai Procome[3]
Kritkanok Phabu[4], and Donyakorn Pothivat[5]

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนา และ 2) เปรียบเทียบปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนาด้านประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ลูกค้าผู้เลือกซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านภูมิขนุนที่จำหน่ายตามงานแสดงสินค้าต่าง ๆ ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือน มีนาคม 2567 ถึงเดือน กันยายน 2567 จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ตรวจคุณภาพเครื่องมือด้านความเชื่อมั่น ใช้สถิติพื้นฐานและสถิติอนุมานในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการตลาดในภาพรวม พบว่า ลูกค้าผู้เลือกซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านต่างๆ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 3.55) ซึ่งเมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.36) จากผลของการเปรียบเทียบประชากรศาสตร์กับปัจจัยด้านการตลาด พบว่า เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนาแตกต่างกัน

คำสำคัญ (Keywords) : ปัจจัยทางการตลาด, ผลิตภัณฑ์ชุมชน, ผลผลิตจากโคกหนองนา

[1,2,3,4,5] คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล์ nattipongjadjang@gmail.com
Faculty of Management Science, Surindra Rajabhat University. email nattipongjadjang@gmail.com

Abstract

This study aimed to 1) study marketing factors affecting consumers' purchasing decisions for agricultural product processing from Khok Nong Na, and 2) compare marketing factors affecting consumers' purchasing decisions for agricultural product processing from Khok Nong Na, In terms of demographics, the sample group was 400 customers who purchased products from the Ban Phum Khanun Community Enterprise Group sold at various trade fairs from March 2024 to September 2024. A questionnaire was used as the research tool to check the quality of the reliability tool. Basic statistics and inferential statistics were used to analyze the data. The research results found that overall marketing factors found that customers who purchased products gave importance to various factors at a high level ($\overline{X}$=3.55). When considering each factor, it was found that the sample group gave the most importance to the product factor, with the highest mean value ($\overline{X}$=4.36). From the comparison of demographics and marketing factors, it was found that gender, age, and average monthly income had different effects on consumers' purchasing decisions for agricultural product processing from Khok Nong Na.

Keywords : Marketing Factors, Community Products, Khok Nong Na Model Product

บทนำ (Introduction)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์เป็นศูนย์กลางการให้บริการทางวิชาการเป็นที่พึ่งทางด้านวิชาการของสังคม สามารถแก้ปัญหาและ ตอบสนองความต้องการของสังคมและภูมิภาคได้อย่างเหมาะสมและ ทันต่อเวลา เพื่อการพัฒนาสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ถูกขับเคลื่อนด้วยโครงการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการบริการวิชาการอย่างเป็นระบบ และเป็นเอกภาพ โดยการสำรวจชุมชนเป้าหมายเพื่อผลักดันเป็นชุมชนต้นแบบของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน โดยการสร้างอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนซึ่งถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม และยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น

คณะวิทยาการจัดการได้เล็งเห็นความสำคัญและตอบสนองนโยบายยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยาเพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยดำเนินการพัฒนาอาชีพบนฐานทรัพยากรท้องถิ่นและการนำมาก่อประโยชน์ในการสร้างงานสร้างรายได้ของคนในชุมชน การรวมกลุ่มอาชีพ อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมายังพบว่าเมื่อชุมชนได้ผลิตสินค้า ยังเป็นการผลิตสินค้าที่ขาดคุณภาพไม่ได้ตามมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมทั้งปัญหาด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการขนส่ง ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้ประกอบการชุมชน ดังนั้นหากชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวย่อมส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้

จากเหตุผลดังกล่าว คณะวิทยาการจัดการจึงจัดทำโครงการเพื่อยกระดับและพัฒนาผู้ประกอบการชุมชนบนฐานทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการนำความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมผ่านกระบวนการบริการวิชาการบูรณาศาสตร์ของหลักสูตรด้านบริหารธุรกิจและด้านโลจิสติกส์ ขับเคลื่อนในการพัฒนากลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้ประกอบการชุมชน ให้มีศักยภาพและสามารถพึ่งตนเองได้ อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมายังพบว่าชุมชนผลิตสินค้ายังเป็นสินค้าที่ขาดคุณภาพไม่ได้ตามมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมทั้งปัญหาด้านการผลิต การตลาดและการขนส่ง แต่เนื่องด้วยปัจจุบันปัญหาด้านการกระจายสินค้าก็มีส่วนสำคัญและกำลังเป็นที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ การสร้างคุณค่าหรือมูลค่าในการกระจายสินค้าเป็นอีกหนึ่งบทบาทที่มีความสำคัญต่อสายงานโลจิสติกส์ จากการลงพื้นที่เพื่อศึกษาปัญหาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านภูมิขนุน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ในหมู่บ้านเกือบทุกหลังคาเรือนและในพื้นที่โครงการโคกหนองนามีการปลูกมะพร้าวเป็นจำนวนมากแต่ส่วนใหญ่เก็บมะพร้าวไว้ทานเองส่วนที่เหลือขายผลแห้ง ไม่มีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใดๆ จากการสอบถามกลุ่มสมาชิกทางกลุ่มต้องการที่จะแปรรูปผลผลิตจากมะพร้าวเพื่อสร้างอาชีพเสริมจากวัตถุดิบที่มีอยู่ คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จึงได้มอบหมายให้สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ ดำเนินการจัดโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชนภายใต้แผนงานยกระดับและพัฒนาผู้ประกอบการชุมชนบนฐานทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการนำความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมผ่านกระบวนการบริการวิชาการบูรณาศาสตร์ของหลักสูตรการจัดการโลจิสติกส์ ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญของสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ ในการผลักดันให้ชุมชนในอำเภอบัวเชดเป็นชุมชนต้นแบบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่สอดคล้องตามแนวราโชบายศาสตร์พระราชาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนา บ้านภูมิขนุน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนา บ้านภูมิขนุน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ด้านประชากรศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านภูมิขนุน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชนภายใต้แผนงานยกระดับและพัฒนาผู้ประกอบการชุมชนบนฐานทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืน ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนา บ้านภูมิขนุน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ การศึกษาครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรศาสตร์ คือ ลูกค้าผู้เลือกซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านภูมิขนุน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

2. กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากไม่สามารถหาจำนวนประชากรที่แน่นอนได้ จึงใช้วิธีคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างกรณีไม่ทราบจำนวนประชากรโดยใช้สูตรของ Cochran (1977) มีรายละเอียดดังนี้

$$n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$$

ผู้วิจัยกำหนดให้สัดส่วนของประชากรที่ต้องการสุ่ม คือ 50% หรือ 0.5 ดังนั้น P = 0.5 กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% มีระดับนัยสำคัญ 0.05 มีค่าเท่ากับ 1.96 ดังนั้น Z = 1.96 ยอมให้ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ดังนั้น d = 0.05 จากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับ 384 ตัวอย่าง และเพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความคงที่และผลการศึกษามีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 ตัวอย่าง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบสอบถามสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ แบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง แบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวัดผล จึงจัดทำแบบสอบถามที่ได้จากการประมวลแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นคำถามปลายปิดแบบตรวจสอบรายการ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาด ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ด้านการจัดจำหน่าย และ 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด ประกอบด้วยคำถามในลักษณะประเมินค่าความคิดเห็น 5 ระดับ

4. การตรวจคุณภาพเครื่องมือด้านความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ต้องมีค่ามากกว่า 0.7 จึงจะถือว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสมจึงยอมรับได้ (Cronbach, 1970: 161 อ้างใน สุวิมล ติรกานันท์ 2551) จากการวิเคราะห์แบบสอบถามรายตัวแปร พบว่า ปัจจัยทางการตลาด ทั้ง 4 ด้าน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.814 ถือว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสมและยอมรับได้

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยและคณะกรรมการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผ่านการชี้แจงในข้อคำถาม กระบวนการดำเนินการ และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างละเอียดก่อนดำเนินการทุกครั้ง โดยเลือกลูกค้าผู้เลือกซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านภูมิขนุนที่จำหน่ายตามงานแสดงสินค้าต่างๆ ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือน มีนาคม 2567 ถึงเดือน กันยายน 2567

6. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในงานสถิติเพื่อการวิจัย ประกอบด้วย

6.1 ค่าร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

6.2 ค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความพึงพอใจปัจจัยทางการตลาด ได้แก่ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ด้านการจัดจำหน่าย และ 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด

6.3 การเปรียบเทียบปัจจัยด้านต่างๆ โดยจำแนกตามเพศ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้วยการวิเคราะห์ผลการทดสอบสถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบด้วยสถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ (Pairwise Comparisons) โดยวิธีของ LSD

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

ลูกค้าผู้เลือกซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านภูมิขนุน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 330 คน คิดเป็นร้อยละ 82.5 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.3 รองลงมามีอายุ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.3 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนา โดยแยกเป็นรายประเด็น ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงปัจจัยทางการตลาดในภาพรวม

ปัจจัยทางการตลาด	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
ด้านผลิตภัณฑ์	4.36	0.29	มาก
ด้านราคา	3.33	0.54	ปานกลาง
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.34	0.61	ปานกลาง
ด้านส่งเสริมการตลาด	3.17	0.60	ปานกลาง
รวม	3.55	0.25	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงปัจจัยทางการตลาดในภาพรวม พบว่า ลูกค้าผู้เลือกซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=3.55) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$=4.36) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\overline{X}$=3.34) ถัดมาคือด้านราคา ($\overline{X}$=3.33) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านส่งเสริมการตลาด ($\overline{X}$=3.55)

ตารางที่ 2 แสดงปัจจัยทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์

ด้านผลิตภัณฑ์	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
1. ผลิตภัณฑ์มีการสะท้อนถึงเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น	3.95	0.82	มาก
2. คุณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชน	4.51	0.50	มากที่สุด
3. มาตรฐานของแบรนด์หรือตราสินค้า	4.50	0.50	มาก
4. การรับประกันสินค้าหลังการขาย	4.47	0.50	มาก
รวม	4.36	0.29	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงปัจจัยทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า คุณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$=4.51) รองลงมาคือ มาตรฐานของแบรนด์หรือตราสินค้า ($\overline{X}$=4.50) ถัดมาคือการรับประกันสินค้าหลังการขาย ($\overline{X}$=4.37) และลำดับสุดท้ายคือ ผลิตภัณฑ์มีการสะท้อนถึงเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น ($\overline{X}$=3.95)

ตารางที่ 3 แสดงปัจจัยทางการตลาดด้านราคา

ด้านราคา	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
1. ราคาผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสม	4.52	0.50	มากที่สุด
2. สามารถต่อรองราคากับผู้ประกอบการได้	3.44	0.50	ปานกลาง
3. มีช่องทางการชำระเงินที่หลากหลาย	2.94	1.42	ปานกลาง
4. ราคาผลิตภัณฑ์ใกล้เคียงกับผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกัน	2.44	1.11	น้อย
รวม	3.33	0.25	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 แสดงปัจจัยทางการตลาดด้านราคา พบว่า ราคาผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$=4.52) รองลงมาคือ สามารถต่อรองราคากับผู้ประกอบการได้ ($\overline{X}$=3.44) ถัดมาคือมีช่องทางการชำระเงินที่หลากหลาย ($\overline{X}$=2.94) และลำดับสุดท้ายคือ ราคาผลิตภัณฑ์ใกล้เคียงกับผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกัน ($\overline{X}$=2.44)

ตารางที่ 4 แสดงปัจจัยทางการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
1. มีบริการสั่งซื้อทางออนไลน์และออฟไลน์	2.98	1.42	ปานกลาง
2. มีสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าที่สะอาดสวยงาม	2.99	1.42	ปานกลาง

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
3. มีความสะดวกสบายในการเข้าถึงบริการหรือผลิตภัณฑ์	3.89	0.41	มาก
4. มีผลิตภัณฑ์เพียงพอต่อการจัดจำหน่ายอยู่เสมอ	3.49	1.12	ปานกลาง
รวม	3.34	0.61	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 แสดงปัจจัยทางการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า มีความสะดวกสบายในการเข้าถึงบริการหรือผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.89) รองลงมาคือ มีผลิตภัณฑ์เพียงพอต่อการจัดจำหน่ายอยู่เสมอ ($\overline{X}$ = 3.49) ถัดมาคือมีสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าที่สะอาดสวยงาม ($\overline{X}$ = 2.99) และลำดับสุดท้ายคือ มีบริการสั่งซื้อทางออนไลน์และออฟไลน์ ($\overline{X}$ = 2.98)

ตารางที่ 5 แสดงปัจจัยทางการตลาดด้านส่งเสริมการตลาด

ด้านส่งเสริมการตลาด	$\overline{X}$	S.D	แปลผล
1. มีการให้ส่วนลดและของแถม	3.98	0.81	มาก
2. มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทาง และสื่อต่าง ๆ	2.60	1.10	ปานกลาง
3. มีการคืนสินค้าที่เสียหายได้	3.05	1.47	ปานกลาง
4. มีการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์	3.03	1.40	ปานกลาง
รวม	3.17	0.60	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 แสดงปัจจัยทางการตลาดด้านส่งเสริมการตลาด พบว่า มีการให้ส่วนลดและของแถมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$=3.98) รองลงมาคือ มีการคืนสินค้าที่เสียหายได้ ($\overline{X}$=3.05) ถัดมาคือมีการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ ($\overline{X}$=3.03) และลำดับสุดท้ายคือ มีการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์($\overline{X}$=2.60)

3. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนา บ้านภูมิขนุน ตำบลดม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ด้านประชากรศาสตร์

สมมติฐานงานวิจัย ผู้บริโภคที่มีลักษณะประชากรศาสตร์แตกต่างกันมีส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนาแตกต่างกัน

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนา จำแนกตามเพศ

ปัจจัยทางการตลาด	t-test	Sig.
ด้านผลิตภัณฑ์	.056	.955
ด้านราคา	.244	.808
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.840	.401
ด้านส่งเสริมการตลาด	.361	.718

หมายเหตุ* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับร้อยละ 0.05 (Sig.<0.05)

จากตารางที่ 6 การเปรียบเทียบปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนา จำแนกตามเพศ พบว่าผู้บริโภคที่มีเพศแตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนา จำแนกตามอายุ

ปัจจัยทางการตลาด	F-test	Sig.
ด้านผลิตภัณฑ์	2.203	.090
ด้านราคา	.894	.468
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.547	.701
ด้านส่งเสริมการตลาด	2.190	.069

หมายเหตุ* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับร้อยละ 0.05 (Sig.<0.05)

จากตารางที่ 7 การเปรียบเทียบปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนา จำแนกตาม อายุ พบว่าผู้บริโภคที่มีอายุแตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ปัจจัยทางการตลาด	F-test	Sig.
ด้านผลิตภัณฑ์	.302	.824
ด้านราคา	1.565	.197
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	1.078	.358
ด้านส่งเสริมการตลาด	1.894	.130

หมายเหตุ* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับร้อยละ 0.05 (Sig.<0.05)

จากตารางที่ 8 การเปรียบเทียบปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนา จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าผู้บริโภคที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลการวิจัย โดยจำแนกตามประเด็นได้ ดังนี้

1. เพศ ผู้บริโภคที่มีเพศแตกต่างกันจะมีส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนาแตกต่างกัน เนื่องจากเพศหญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันมากในเรื่องของสภาพสังคมและวัฒนธรรม การดำเนินชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช โกสียรัตน์ (2553) ศึกษาเรื่องความต้องการบริโภคผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในร้านค้าเพื่อสุขภาพ แขวงศิริราช ผลการวิจัยพบวาปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ ที่แตกต่างกันมีความต้องการและพฤติกรรมการบริโภค แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์พร ศรีชมภู และธีรเวช ทิตย์สีแสง (2559) พบว่า เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าวงจรคุณภาพบิ๊กซีด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าต่อครั้ง พฤติกรรมการซื้อสินค้าซ้ำการบอกต่อ/การแนะนำผู้อื่นให้ซื้อสินค้าที่ไม่แตกต่างกัน

2. อายุ ผู้บริโภคที่มีอายุแตกต่างกันจะมีส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนาแตกต่างกัน เนื่องจากช่วงอายุมีความแตกต่างกันมากในเรื่องของความคิด ค่านิยมและทัศนคติ ทำให้การดำเนินชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิชา คำพันธ์ (2557 อ้างถึงใน กนกวรรณ จิรพิพัฒนพร และคณะ, 2560) ที่พบว่า อายุและสุขภาพของสมาชิกชมรมชีวจิตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร

ชีวจิต เนื่องจากจุดประสงค์หลักของผู้บริโภคต้องการซื้ออาหารคลีน เพราะเห็นว่าเป็นอาหารที่ดีต่อสุขภาพและมีประโยชน์ต่อร่างกาย จึงเป็นสาเหตุให้ทุกช่วงอายุมีการตัดสินใจซื้อที่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปกรณ์ยศ ลาภกาญจนา (2562) ที่ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของบุคคลวัยทำงานในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่า บุคคลวัยทำงานในเขตบางเขนกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกันทำให้แรงจูงใจในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพโดยรวมไม่ต่างกันเนื่องจากบุคคลวัยทำงานไม่มีเวลาในการออกกำลังกายในชีวิตประจำวัน อาหารเพื่อสุขภาพจึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของบุคคลวัยทำงาน

3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผู้บริโภคที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันจะมีส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนาแตกต่างกัน เนื่องจากช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความแตกต่างกันมากในเรื่องของความคิด ค่านิยมและทัศนคติ ทำให้การดำเนินชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิยะดา ชัยเวช (2553) ทำการวิจัยเรื่องความเชื่อมั่นของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ต่อการเลือกซื้อผักอินทรีย์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคที่มีมีรายได้แตกต่างกันมีความเชื่อมั่นส่วนผสมการตลาดต่อการเลือกซื้อผักอินทรีย์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพิ่มขึ้นด้วย ที่อาจส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจากโคกหนองนา เช่น ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางด้านพฤติกรรม เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้ในการพัฒนาสินค้าต่อไป

2. ควรมีการสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาให้กว้างขึ้น และครอบคลุมยิ่งขึ้น เช่น การขยายขอบเขตในพื้นที่ต่างจังหวัดหรือภูมิภาค เพื่อให้ทราบความคิดเห็นทัศนคติของผู้บริโภคที่มีความหลากหลายมากขึ้น

3. ควรมีการทดสอบข้อมูลด้วยสถิติอื่นๆ มาใช้ในการวิเคราะห์ที่นอกเหนือจากที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลครั้งนี้ เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน เกิดความน่าสนใจและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กนกวรรณ จิรพิพัฒนพร พันธ์พิศุทธิ์ โชติพงศ์ พรณรงค์ พีระณรงค์ และพรทิพย์ ชุ่มเมืองปัก. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้ออาหารคลีนของกลุ่มวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. **วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์**. 19(1) : 1-8

นงนุช โกสียรัตน์. (2553). **ความต้องการบริโภคผักปลอดสารพิษของผู้บริโภคในร้านค้าเพื่อสุขภาพแขวงศิริราช**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปกรณ์ยศ ลาภกาญจนา. (2562). **แรงจูงใจในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของบุคคลวัยทำงานในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิยะดา ชัยเวช. (2553). **การพัฒนาการจัดการองค์ความรู้ด้านธุรกิจเกษตรอินทรีย์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน**. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

วรวลัญช์ วิวรรธน์นิธิ และชิตพงษ์ อัยสานนท์. (2565). ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตของผู้บริโภคในเขตจังหวัดนครปฐม. **วารสารวิทยาการจัดการวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์**. 3(1) : 11-25

สุรีย์พร ศรีชมภู และธีรเวช ทิตย์สีแสง. (2559). **ปัจจัยที่มีผลต่อผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้าอาหารสด ตราสินค้าวงจรคุณภาพบิ๊กซี (BQL)**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สุวิมล ติรกานันท์. (2551). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ.** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาระบบโลจิสติกส์การนำเข้าและส่งออกของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19

Development of the logistics system for import and export of Thai-Cambodian border trade operators Surin under the epidemic situation of the COVID-19 virus

นัฐิพงษ์ จัดจ้าง[1*] พรรณราย เพราะคำ[2] และลลนา สุขพิศาล[3]

Nattipong jadjang[1], Pannarai Procome[2], Lalana Sukpisal[3]

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบโลจิสติกส์การนำเข้าและส่งออกของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ 2) ศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการการนำเข้าและส่งออกและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตการค้าชายแดนออกไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า สิ่งที่ผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องการให้ปรับปรุงแก้ไข หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ มีดังนี้ 1) การสื่อสารเรื่องกระบวนการนำเข้าส่งออกให้กับผู้ประกอบการรายย่อยยังไม่ชัดเจน 2) ลดขั้นตอนและระเบียบพิธีการของกรมศุลกากรควรเป็นการส่งออกของผู้ประกอบการรายใหญ่และผู้ประกอบการรายย่อย 3) เพิ่มจุดบริการสาธารณูปโภค ผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจและความเป็นไปได้ตามแนวการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ต่อการจัดการนำเข้าและส่งออกภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ของผู้ประกอบการเขตค้าชายแดนไทย – กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ จากการวิเคราะห์ผลพบว่า การขนส่งและการเดินทางภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มีความพึงพอใจและความเป็นไปได้มากที่สุด รองลงมาคือสภาพปัจจุบันของการค้าจุดผ่านแดนชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 จากผลการวิเคราะห์สถานการณ์ด้วย SWOT Analysis ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและการวางแผนยุทธศาสตร์ โดยพิจารณาประเด็น SWOT ที่สำคัญ การพิจารณาขั้นตอนสุดท้ายของการจัดลำดับความสำคัญของกลยุทธ์เพื่อหาข้อสรุปได้ดังนี้ 1) ลดขั้นตอนพิธีการศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับการค้าการส่งออก 2) เพิ่มพื้นที่การจัดเก็บสินค้าเพื่อรองรับการส่งออก 3) การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคเพื่อ

[1,2,3]คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล์ nattipongjadjang@gmail.com

Faculty of Management Science, Surindra Rajabhat University.

Email: nattipongjadjang@gmail.com

รองรับการขยายตัวของพื้นที่การค้าชายแดน และ4) เพิ่มความหลากหลายของสินค้าและเพิ่มปริมาณการส่งออกสินค้า

คำสำคัญ (Keywords) : ระบบโลจิสติกส์การค้าชายแดน, การนำเข้าและส่งออกไทย-กัมพูชา

Abstract

This research aims to 1) analyze data related to the import and export logistics system of Thai-Cambodian border trade operators in Surin Province, and 2) study the readiness of the logistics system of import and export operators and those involved in the Thai-Cambodian border trade zone in Surin Province. The results of data analysis from in-depth interviews with relevant parties found that the things that entrepreneurs and relevant parties want to be improved and corrected by agencies related to import and export of Thai-Cambodian border trade in Surin Province are as follows: 1) Communication about import and export process to small entrepreneurs is not clear 2) Reduce the steps and procedures of Customs Department should be for export of large and small entrepreneurs 3) Increase the number of public utility service points. The results of the satisfaction assessment and feasibility of the logistics system development guidelines for import and export management under the COVID-19 outbreak situation of Thai-Cambodian border trade operators in Surin Province. The analysis of the results found that transportation and travel under the COVID-19 outbreak situation had the highest satisfaction and feasibility, followed by the current situation of Thai-Cambodian border trade in Surin Province under the COVID-19 outbreak situation. From the results of the situation analysis using SWOT Analysis, the researcher used it as a guideline for problem solving and strategic planning. By considering the important SWOT issues, the final step of the strategic prioritization process can be summarized as follows: 1) reduce customs procedures related to export trade; 2) increase storage space to support exports; 3) develop public utilities to support the expansion of border trade areas; and 4) increase product diversity and increase the volume of product exports.

Keywords : border trade logistics system, Thai-Cambodian import and export

บทนำ (Introduction)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่าสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือโรคโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบจากทุกเซ็กเตอร์ โดยเฉพาะภาค "การส่งออก" ของไทย ที่ไม่สามารถดำเนินการได้หรือลดน้อยลง ส่งผลต่อผู้ประกอบการไทยอย่างมาก สะท้อนจากข้อมูลฝ่ายวิจัยธุรกิจ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK) ที่ระบุว่า ผ่านมาแล้วครึ่งทางสำหรับปี 2563 ที่เต็มไปด้วยความยากลำบากสำหรับผู้ประกอบการไทย หลังต้องเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ฉุดรั้งให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยปีนี้มีแนวโน้มหดตัวสูงสุดในรอบหลายทศวรรรษ (ธนาคารเพื่อการนำเข้าและส่งออกแห่งประเทศไทย, 2563)

ปัจจุบันการค้าชายเขตแดนไทย-กัมพูชา มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง โดยมีมูลค่าการค้าระหว่างชายแดนไทย-กัมพูชา ในปี 2562 อยู่ที่ 131,464 ล้านบาท (กรมการค้าระหว่างประเทศ, 2564) จังหวัดสุรินทร์เป็นหนึ่งจังหวัดชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา และมีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านได้เป็นอย่างดี โดยมีชายแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชาผ่านอำเภอกาบเชิง ของจุดผ่านแดนถาวร “ช่องจอม” โดยมีมูลค่าการซื้อขายในปี 2563 มีมูลค่า 5,317 ล้านบาทเพิ่มขึ้น 98 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นผลจาการติดต่อซื้อขายระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ศักยภาพของจุดผ่านแดนช่องจอม สามารถเชื่อมโยงทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวหลายมิติ โดยเฉพาะการขนส่งไปยังประเทศที่ 3 ทำให้จุดผ่านแดนช่องจอมมีบทบาทสำคัญเพิ่มมากขึ้น และมีเป้าหมายให้เกิดกิจกรรมโลจิสติกส์แบบควบวงจรมากขึ้น ที่สามารถเชื่อมโยงกับระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานของสินค้า ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ต้องมีการเตรียมความพร้อม รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ พยากรณ์ความต้องการ ทั้งด้านกายภาพและโครงสร้างพื้นฐาน ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านข้อมูลและระบบสารสนเทศ ฯลฯ จะเป็นการเชื่อมต่อของระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทาน เพื่อการพัฒนาพื้นที่การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ที่เหมาะสมกับปริมาณความต้องที่เพิ่มมากขึ้น แต่เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื่อไวรัส COVID-19 ทำให้เกิดการชลอตัวของการนำเข้าและส่งออกสินค้า ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ในเรื่องระบบโลจิสติกส์เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมต่อการดำเนินกิจกรรมการนำเข้าและการส่งออกสินค้า ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ของผู้ประกอบการเขตค้าชายแดนไทย - กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ โดยการศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์ ความพร้อมของผู้ประกอบการการนำเข้าและส่งออก และการพัฒนาความรู้การบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ในพื้นที่เพื่อเป็นฐานและแนวทางการแก้ปัญหาการนำเข้าและส่งออกของเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ ในสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีโอกาสเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบโลจิสติกส์การนำเข้าและส่งออกของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการการนำเข้าและส่งออกและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตการค้าชายแดนออกไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample) ในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้ คือ

ประชากร คือ ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมการนำเข้าและส่งออกในเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ มีจำนวน 730 คน ซึ่งจำแนกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย อาชีพค้าขาย อาชีพเกษตรกรรม อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐ และผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของกิจการ

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมการนำเข้าและส่งออกในเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ มีจำนวน 254 คน โดยใช้สูตรการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างของทาโร่ยามาเน่ (Taro Yamane) (Yamane, 1973 อ้างใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) ดังนี้

การเก็บสำรวจข้อมูลแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ เน้นเลือกตัวอย่างโดยใช้พื้นที่ (Area Sampling) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมการนำเข้าและส่งออกในเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ ในปัจจุบันเท่านั้น โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างได้จากผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมการนำเข้าและส่งออกในเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ(Stratified Random Sampling) (อาธง สุทธาศาสน์, 2527) เพื่อจำแนกจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามอาชีพของผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมการนำเข้าและส่งออกในเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ สำหรับรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพของผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมการนำเข้าและส่งออกในเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์

อาชีพของผู้เกี่ยวข้อง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อาชีพค้าขาย	443	154
อาชีพเกษตรกรรม	115	40
อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐ	50	18
ผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของกิจการ	122	42
รวม	730	254

โดยคิดคำนวณจากสูตร

$$n_h = \frac{n.N_h}{N}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

n_h = ขนาดของตัวอย่างในชั้นภูมิที่ h

N = จำนวนประชากร

N_h = จำนวนประชากรในชั้นภูมิที่ h

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของประกอบการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการศึกษาความพร้อมของระบบโลจิสติกส์ในเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อความพร้อมของระบบโลจิสติกส์ในเขตการค้าชายแดนไทย -กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ศักยภาพและความพร้อมของพื้นที่ในการรองรับปริมาณความต้องการที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (swot analysis)

การตรวจคุณภาพเครื่องมือด้านความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ต้องมีค่ามากกว่า 0.7 จึงจะถือว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสมจึงยอมรับได้ (Cronbach, 1970: 161 อ้างใน สุวิมล ติรกานันท์ 2551) จากการวิเคราะห์แบบสอบถามรายประเด็น พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.837 ถือว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสมและยอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเริ่มต้นจากการเก็บและรวมรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษา โดยการศึกษาสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลรวมไปถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้องในกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน โดยแบ่งการรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. การวิเคราะห์เอกสารข้อมูลความรู้ระบบโลจิสติกส์การจัดการนำเข้าและส่งออกภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ของผู้ประกอบการเขตค้าชายแดนไทย – กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ ดำเนินการเก็บแบบสอบถามโดยการเก็บด้วยตนเอง ผู้ช่วยนักวิจัยและนักศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มตัวอย่าง

2. การประเมินความพึงพอใจและความเป็นไปได้ตามแนวการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ต่อการจัดการนำเข้าและส่งออกภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ของผู้ประกอบการเขตค้าชายแดนไทย – กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ ที่ได้จากการเก็บรวมรวมข้อมูล โดยประเมินความพึงพอใจและความเป็นไปได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

หลังจากการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติที่ใช้วิเคราะห์มีดังนี้ คือ

1.1 การหาค่าร้อยละ (percentage) กับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 การหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation หรือ s.d.)

1.3 การวิเคราะห์เนื้อหากับข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิด

การแปลความหมายของค่าคะแนนด้วยวิธีการใช้ค่าเฉลี่ยเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เกณฑ์ในการแปลผล 5 ระดับดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

1.00 - 1.49 เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

1.50 - 2.49 เห็นด้วยในระดับน้อย

2.50 - 3.49 เห็นด้วยในระดับปานกลาง

3.50 - 4.49 เห็นด้วยในระดับมาก

4.50 - 5.00 เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

2. การวิเคราะห์สถานการณ์ด้วย SWOT analysis

วิเคราะห์ SWOT เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้แต่ละอย่างจะช่วยให้เข้าใจได้ว่ามีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานขององค์กรอย่างไร จุดแข็งขององค์กรจะเป็นความสามารถภายในที่ถูกใช้ประโยชน์เพื่อการบรรลุเป้าหมายในขณะที่จุดอ่อนของ

องค์กรจะเป็นคุณลักษณะภายใน ที่อาจจะทำลายผลการดำเนินงาน โอกาสทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ให้โอกาสเพื่อการบรรลุเป้าหมายองค์กรในทางกลับกันอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายขององค์กร (นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร, 2545) ผลจากการวิเคราะห์ SWOT นี้จะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้องค์กรเกิดการพัฒนาไปในทางที่เหมาะสม

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิเคราะห์เอกสารข้อมูลความรู้ระบบโลจิสติกส์การจัดการนำเข้าและส่งออกภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ของผู้ประกอบการเขตค้าชายแดนไทย – กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง จากการสัมภาษณ์พบว่า สิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุงแก้ไขหรือให้ข้อเสนอแนะปัญหาและอุปสรรคสภาพของการค้าจุดผ่านแดน ชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มีดังนี้

1. การสื่อสารเรื่องกระบวนการนำเข้าส่งออกของเจ้าหน้าที่ศุลกากร ให้กับผู้ประกอบการรายย่อยยังไม่ชัดเจน งานเอกสารยังมีความล่าช้ามีผลต่อการส่งสินค้าจำพวกผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและประเภทของสด ระบบการตรวจสอบเอกสารเจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืชและสัตว์ใช้เวลานานและผลตรวจสอบสินค้าส่งออกยังมีความล่าช้า การชลอตัวของบริษัทขนส่งที่เกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19งานเอกสารยังมีความล่าช้าส่งผลกระทบต่อปริมาณสินค้าที่ส่งออกที่เพิ่มขึ้นทำให้พื้นที่จัดเก็บสินค้าไม่เพียงพอ

2. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนำเข้าและส่งออกสินค้าทำตามขั้นตอนและระเบียบพิธีการของกรมศุลกากร ระยะเวลาขึ้นอยู่กับปริมาณสินค้าที่ส่งออก ระยะเวลารอการเคลื่อนย้ายขึ้นอยู่กับการตรวจสอบเอกสารและปริมาณสินค้าที่ส่งออก เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้พิธีการการนำเข้าและส่งออกเกิดการชลอตัว ส่งผลให้สินค้าคงค้างในคลังสินค้าจำนวนมาก

3. พิธีการการนำเข้าและส่งออกสินค้ามีความยุ่งยาก ตัวแทนส่งออกมีไม่เพียงพอในส่วนใหญ่รับเฉพาะลูกค้ารายใหญ่ ระบบเอกสารยังมีความล่าช้ามีผลต่อการส่งสินค้า ด้านผู้ประกอบการขนส่ง มีปริมาณรถขนส่งสินค้าที่เพียงพอ สินค้าแห้งมีพื้นที่ให้เช่าจัดเก็บที่เพียงพอ แต่ยังขาดคลังสินค้าจัดเก็บของสด(คลังเย็น) ระบบสาธารณูปโภคสาธารณะยังไม่มี มีในเฉพาะส่วนของหน่วยงานและของเอกชน มีเส้นทางจราจรที่สะดวก มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนสามารถเชื่อมเส้นทางไปยังจุดผ่อนปรนต่าง ๆ ของชายแดนไทย-กัมพูชาได้

4. การบริหารจัดการหน่วยงานมีบุคลากรและเจ้าหน้าที่เพียงพอต่อการให้บริการ ระยะเวลาการให้บริการขึ้นอยู่กับปริมาณสินค้าที่ส่งออกประกอบการขนส่ง มีปริมาณรถขนส่งสินค้าที่เพียงพอสามารถบริหารจัดการได้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้มีสินค้าคงค้างในคลัง ผู้ประกอบการคลังสินค้าบางส่วนไม่สามารถรับสินค้าได้

5. สภาพปัจจุบันการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ด้านการขนส่ง การเดินทางส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนบุคลในการขนส่ง โดยมีพื้นที่รองรับรถขนส่งขนาดเล็กที่เพียงพอ การขนส่งสินค้าผู้ประกอบการรายใหญ่มีรถขนส่งสินค้าของเอกชนและของผู้ประกอบการเอง แต่พื้นที่รองรับรถขนส่งขนาดใหญ่(รถบรรทุก)ไม่เพียงพอ มีรถขนส่งสินค้าบางส่วนจอดรอบริเวณถนนทำให้เสี่ยงต่อการเกิดบุบัติเหตุ

6. สิ่งที่ผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องการให้ปรับปรุงแก้ไข หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ การสื่อสารเรื่องกระบวนการนำเข้าส่งออกให้กับผู้ประกอบการรายย่อยยังไม่ชัดเจน ลดขั้นตอนและระเบียบพิธีการของกรมศุลกากรควรเป็นการส่งออกของผู้ประกอบการรายใหญ่และผู้ประกอบการรายย่อย เพิ่มจุดบริการสาธารณูปโภค

การประเมินความพึงพอใจและความเป็นไปได้ตามแนวการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ต่อการจัดการนำเข้าและส่งออกภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ของผู้ประกอบการเขตค้าชายแดนไทย – กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบโลจิสติกส์การค้าชายแดน ไทย -กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 254 คน ผลจากดำเนินการเก็บข้อมูลแบบสอบถามผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจและความเป็นไปได้ตามแนวการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ต่อการจัดการนำเข้าและส่งออกภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ของผู้ประกอบการเขตค้าชายแดนไทย – กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น			ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	
สภาพปัจจุบันของการค้าจุดผ่านแดนชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19	4.23	0.385	มาก	3

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น			ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	
การดำเนินกิจกรรมและการพัฒนาเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19	4.22	0.314	มาก	4
การขนส่งและการเดินทางภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19	4.40	0.370	มาก	1
การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19	4.29	0.366	มาก	2
กฎระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการค้าการส่งออกภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19	4.16	0.614	มาก	5
ความเหมาะสมในการจัดสรรพื้นที่ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19	4.13	0.323	มาก	6

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจและความเป็นไปได้ตามแนวการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ต่อการจัดการนำเข้าและส่งออกภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ของผู้ประกอบการเขตค้าชายแดนไทย – กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ จากการวิเคราะห์ผลพบว่า การขนส่งและการเดินทางภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มีความพึงพอใจและความเป็นไปได้มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.40) รองลงมาคือ การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ($\bar{X}$ = 4.23) ถัดมาคือ สภาพปัจจุบันของการค้าจุดผ่านแดนชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ($\bar{X}$ = 4.23) และการดำเนินกิจกรรมและการพัฒนาเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 กฎระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการค้าการส่งออกภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ตามลำดับ ซึ่งประเด็นที่ผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ ความเหมาะสมในการจัดสรรพื้นที่ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ($\bar{X}$ = 4.13)

จากผลการวิเคราะห์สถานการณ์ด้วย SWOT Analysis ผู้วิจัยจะใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและการวางแผนยุทธศาสตร์โดยมุ่งเน้นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดหรือขจัดจุดอ่อนลงได้มากที่สุด การพลิกวิกฤตจากภัยคุกคามให้เป็นโอกาส หรือใช้จุดแข็งช้อนโอกาส โดยพิจารณาประเด็น SWOT ที่สำคัญ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์สามารถวิเคราะห์และสรุปเป็นแนวทางได้ดังนี้

กลยุทธ์ (SO) การกำหนดกลยุทธ์ภายใต้ศักยภาพของจุดแข็งและโอกาส ได้แก่ เพิ่มความหลากหลายของสินค้าและเพิ่มปริมาณการส่งออกสินค้า

กลยุทธ์ (ST) การกำหนดกลยุทธ์ภายใต้ศักยภาพของจุดแข็งและอุปสรรค ได้แก่ เพิ่มพื้นที่การจัดเก็บสินค้าเพื่อรองรับการส่งออก

กลยุทธ์ (WO) การกำหนดกลยุทธ์ภายใต้ศักยภาพของจุดอ่อนและโอกาส ได้แก่ ลดขั้นตอนพิธีการศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับการค้าการส่งออก

กลยุทธ์ (WT) การกำหนดกลยุทธ์ภายใต้ศักยภาพของจุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่ การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคเพื่อรองรับการขยายตัวของพื้นที่การค้าชายแดน

จากข้อมูลข้างต้น การพิจารณาขั้นตอนสุดท้ายของการจัดลำดับความสำคัญของกลยุทธ์เพื่อหาข้อสรุปได้ดังนี้

ลำดับที่ 1 ลดขั้นตอนพิธีการศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับการค้าการส่งออก

ลำดับที่ 2 เพิ่มพื้นที่การจัดเก็บสินค้าเพื่อรองรับการส่งออก

ลำดับที่ 3 การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคเพื่อรองรับการขยายตัวของพื้นที่การค้าชายแดน และ

ลำดับที่ 4 เพิ่มความหลากหลายของสินค้าและเพิ่มปริมาณการส่งออกสินค้า

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์และพัฒนาระบบโลจิสติกส์การนำเข้าและส่งออกของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 จากการรวบรวมข้อมูลการเก็บและรวมรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษา โดยการศึกษาสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลรวมไปถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งผลการรวบรวมข้อมูลออกเป็น การวิเคราะห์เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบโลจิสติกส์การนำเข้าและส่งออก และความพร้อมด้านระบบโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการการนำเข้าและส่งออก เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของกิจกรรมการนำเข้าและส่งออกของเขตการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ ในสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีโอกาสเกิดขึ้นในอนาคต

การประเมินความพึงพอใจและความเป็นไปได้ตามแนวการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ต่อการจัดการนำเข้าและส่งออกภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ของผู้ประกอบการเขตค้าชายแดนไทย – กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ จากการวิเคราะห์พบว่า

สภาพปัจจุบันของการค้าจุดผ่านแดนชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 จากการวิเคราะห์พบว่า ประเด็นด้านการขนส่งและการเดินทางภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ($\overline{X}$ = 4.40) เป็น

ประเด็นแรกที่ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการพัฒนา ซึ่งในประเด็นนี้สิ่งที่ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการพัฒนามากที่สุดคือ การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.78) ซึ่งไม่ความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรินทร์ อรรคศรีวร และ ยุทธนา พรรคอนันต์ (2559) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา กรณีศึกษาจังหวัดจันทบุรี พบว่า ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อแนวทางในการพัฒนาตลาดการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดจันทบุรีนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการปรับปรุงพัฒนาด่านและตลาดการค้าให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบถ้วน เพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการประกอบการค้าระหว่างประเทศ

การวิเคราะห์และพัฒนาระบบโลจิสติกส์การนำเข้าและส่งออกของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ผลจากการวิเคราะห์สถานการณ์ด้วย SWOT Analysis พบว่า กลยุทธ์ทางเลือกที่ที่มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความสำคัญมากที่สุดคือ การลดขั้นตอนพิธีการศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับการค้าการส่งออก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุระพรรณ์ จุลสุวรรณ์ (2558) ที่ได้แนวทางในการพัฒนาด่านชายแดนสะเดาสำหรับรองรับระบบ NSW เพื่อการเป็นประตูสู่อาเซียน ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับปรุง พัฒนาข้อกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอน ให้เอื้อต่อการดำเนินการและมีความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มธุรดา สมัยกุล (2557) ที่ได้แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนไทยกัมพูชา จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องบริเวณตลาดมิตรภาพชายแดนไทย-กัมพูชา ควรมีการปรับปรุงเรื่องระบบภาษี และขั้นตอนการนำสินค้าเข้า-ออกประเทศให้มีความสะดวกรวดเร็ว ปัจจุบันประสบปัญหากับใช้เวลานานในการนำสินค้าเข้า-ออก บริเวณด่านชายแดนทั้งฝั่งของประเทศไทยและกัมพูชา มีการตรวจสินค้าซ้ำซ้อน ตรวจฝั่งไทยแล้วยังต้องไปรอตรวจที่ฝั่งกัมพูชาอีกรอบ ทำให้ล่าช้า

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากการวิจัยทราบถึงแนวทางการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การค้าชายแดน ไทย -กัมพูชา ไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ และส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมบริเวณจุดผ่านแดนและให้ที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้
2. ผู้ประกอบการสามารถนำผลข้อมูลการวิเคราะห์กำหนดเป็นทิศทางแนวโน้มทางการค้าชายแดนไทย -กัมพูชา ไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจเพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการค้าและการขนส่งสินค้าผ่านแดน ตลอดจนรูปแบบการดำเนินกิจกรรมธุรกิจระบบโลจิสติกส์การนำเข้าและส่งออกต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้มีผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 การปิดด่านเขตการค้าชายแดนมีผลทำให้หน่วยงานที่ส่วนเกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกเกิดการหยุดกิจกรรมทำให้มีผลกระทบต่อการเก็บข้อมูลทำให้ข้อมูลบางส่วนอาจมีความคลาดเคลื่อน จึงควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การค้าชายแดน ไทย - กัมพูชา หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 หยุดการแพร่ระบาดอีกครั้ง

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมการค้าระหว่างประเทศ. (2564). มูลค่าการค้าระหว่างประเทศและการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย - เมียนมา - สปป.ลาว - กัมพูชา) ปี 2562 - 2564 (ม.ค. - พ.ย.) [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: **https://www.dft.go.th/Portals/3/1.%20Scan%20%E0%B8 %8A%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B9%81%E0%B8%94%E0%B8%99%20%E0%B8%A1%E0%B8%84-%E0%B8%9E%E0%B8%A2%2064.pdf**. สืบค้นเมื่อ 19 มกราคม 2567.

ธนาคารเพื่อการนำเข้าและส่งออกแห่งประเทศไทย. (2563). วิกฤต COVID-19 บททดสอบภูมิต้านทานการส่องออกของไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://www.exim.go.th/eximinter/enews/ 19994/0720_share.html.** สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2567.

ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตรและสังคมศาสตร**. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร. (2545). **SWOT การวางแผนกลยุทธ์ธุรกิจชุมชน**. อุบลราชธานี : คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **หลักการวิจัยเบื้องต้น**. พิมพครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

มธุรดา สมัยกุล. (2557). **แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน กรณีศึกษาตลาดมิตรภาพชายแดนไทย-กัมพูชา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วัชรินทร์ อรรคศรีวร และยุทธนา พรรคอนันต์. (2559). **การศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดการค้าชายแดนไทย–กัมพูชา กรณีศึกษาตลาดการค้าชายแดนจังหวัดจันทบุรี**. มหาวิทยาลัยราชภัฏราไพพรรณี.

สุระพรรณ์ จุลสุวรรณ์. (2558). **แนวทางการพัฒนาด่านชายแดนสะเดา**. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

อาธง สุทธาศาสน์. (2527). **ปฏิบัติการวิจัยสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.

สุวิมล ติรกานันท์. (2551). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ.** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนธุรกิจบริการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องสู่ชุมชนดิจิทัล ตำบลปราสาททอง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

The development of an information system to support tourism services and related businesses towards a digital community in Prasat Thong Subdistrict, Khwao Sinarin District, Surin Province

จักรพงษ์ เจือจันทร์[1] สุรัตน์ สุขมั่น[2] ประภาพร บุญปลอด[3]
พิชชานันท์ สนธิธรรม[4] ชูวงศ์ พรหมบุตร[5] พงศกร โพธิ์งาม[6]
Jakrapong Juajun[1] Surat Sukman[2] Prapaporn Boonplord[3]
Pischanunt Sonthitham[4] Choowong Prombutr[5] Pongsakorn Phongam[6]

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนธุรกิจบริการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องสู่ชุมชนดิจิทัล ตำบลปราสาททอง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อหาคุณภาพของระบบสารสนเทศในรูปแบบเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้น จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ขอบเขตของการวิจัยประกอบด้วย การเก็บข้อมูลทั่วไปของตำบลปราสาททอง สภาพเศรษฐกิจและสังคม สถานที่ท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ชุมชน ร้านอาหาร และการเดินทาง โดยใช้เครื่องมือวิจัยเป็นเว็บไซต์ต้นแบบและแบบประเมินคุณภาพเว็บไซต์ โดยคุณภาพของเครื่องมือผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และมีค่าความเที่ยงตรง (IOC) มากกว่า 0.5 ส่วนการประเมินคุณภาพเว็บไซต์ โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 ท่าน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาระบบสารสนเทศในรูปแบบเว็บไซต์ ด้วย Google Sites สามารถใช้งานได้เป็นอย่างดี สำหรับด้านการออกแบบเว็บไซต์ได้รับการประเมินในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = .555) โดยข้อความเหมาะสมของรูปแบบและขนาดตัวอักษร คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.80, S.D = .422) ขณะที่คะแนนต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = .527) ในหัวข้อความสวยงามและความทันสมัยของเว็บไซต์ ส่วนด้านเนื้อหาเว็บไซต์มีค่าเฉลี่ยรวมใน

[1]คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล jakrapong.srru@gmail.com
[2]คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล surat_sukman@srru.ac.th
[3]คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล Prapaporn.b@srru.ac.th
[4]คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล pischanunt@srru.ac.th
[5]คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล choowong@srru.ac.th
[6]คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล Pongsakorn.p@srru.ac.th

ระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = .657) โดยหัวข้อที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือการจัดหมวดหมู่ของเนื้อหา ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = .483) ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวในระดับชุมชน และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาเว็บไซต์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนาระบบสารสนเทศ, ตำบลปราสาททอง, ธุรกิจที่เกี่ยวเนื่อง, ท่องเที่ยวชุมชน, เว็บไซต์

Abstract

This research aims to: 1) develop an information system to support tourism and related businesses in towards a digital community in Prasat Thong Subdistrict, Khwao Sinrin District, Surin Province, and 2) evaluate the quality of the information system developed as a website, based on expert assessments. The scope of the research encompasses the collection of general data about Prasat Thong Subdistrict, including its economic and social conditions, tourist attractions, community products, restaurants, and transportation. The research tools included a prototype website and a website quality assessment form, which were validated by 3 experts with an index of Item-Objective Congruence (IOC) exceeding 0.5. Website quality was assessed by 10 specialists in relevant fields. Statistical analysis employed mean and standard deviation.

The findings revealed that the information system developed using Google Sites was highly functional. The website design was rated at an excellent level ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = .555), with the highest score attributed to the appropriateness of font style and size ($\bar{X}$ = 4.80, S.D. = .422), while the lowest score was for aesthetics and modernity ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = .527). Regarding website content, the overall quality was rated as excellent ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = .657), with the categorization of content receiving the highest score ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = .483). This study demonstrates the potential of information technology in promoting community-level tourism businesses and provides recommendations for further enhancement of website efficiency in the future.

Keywords : Information system development, Prasat Thong Subdistrict, related businesses, community tourism, website

บทนำ (Introduction)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 4.0 ร่วมสร้างอนาคตที่ยั่งยืน ผ่านการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถสูง และการส่งเสริมนวัตกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชนและประเทศชาติ โดยมีแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นที่ภาคภูมิใจของชาวสุรินทร์และภูมิภาค โดยมียุทธศาสตร์หนึ่งที่สำคัญคือ การพัฒนาท้องถิ่นโดยเน้นการพัฒนาท้องถิ่นสู่ความเป็นเลิศ ด้วยการวิจัยนวัตกรรม ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา และนอกจากจะมีภารกิจหลักในการผลิตบัณฑิตแล้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ยังมีพันธกิจที่สำคัญ ๆ เช่น การวิจัยและสร้างนวัตกรรมที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น การพัฒนาท้องถิ่นตามศักยภาพ สภาพปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และน้อมนำพระบรมราโชบายและแนวพระราชดำริสู่การปฏิบัติ การสืบสาน อนุรักษ์ ส่งเสริม เพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2566 : 11-14)

ตามที่คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้รับการอนุมัติงบประมาณ เพื่อดำเนินงานตามโครงการยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2567 เพื่อดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำรัสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 ภายใต้ชื่อโครงการ “โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนธุรกิจบริการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องสู่ชุมชนดิจิทัล อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์” โดยมีพื้นที่เป้าหมายคือ ตำบลปราสาททอง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นอำเภอที่ชุมชนได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลิตสินค้าชุมชนที่หลากหลายเพื่อใช้เองในครัวเรือนและจัดจำหน่าย อาทิ ผ้าไหม เครื่องเงิน ของที่ระลึก จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นด้วยการลงพื้นที่และได้รับทราบข้อมูลจากพัฒนาการอำเภอเขวาสินรินทร์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปราสาททอง และกำนันตำบลปราสาททอง พบว่า ทางพื้นที่และชุมชนมีความต้องการจัดทำหมู่บ้านสารสนเทศ โดยเลือกตำบลปราสาททอง เนื่องจากมีแหล่งโบราณสถานที่สำคัญคือปราสาททอง รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตผ้าไหม และมีหมู่บ้านที่จัดการขยะเป็นอันดับต้น ๆ ของจังหวัดสุรินทร์

ตำบลปราสาททอง เป็น 1 ใน 5 ตำบล อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ อยู่ห่างจากอำเภอเขวาสินรินทร์ประมาณ 7 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 17,607.50 ไร่ หรือประมาณ 28.17 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 หมู่บ้าน โดยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ และมีความหลากหลายทั้งโบราณสถาน วัฒนธรรมชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

เช่น ปราสาททอง หมู่ที่ 8 หมู่บ้านท่องเที่ยวนวัตวิถี หมู่ที่ 6 หมู่บ้านจัดการสิ่งแวดล้อม หมู่ที่ 13 เป็นต้น (องค์การบริหารส่วนตำบลปราสาททอง, ม.ป.ป.) แต่ยังขาดสื่อด้านการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนเรื่องราวต่างๆ ของชุมชน ทั้งนี้กรมการท่องเที่ยว (ม.ป.ป., : 69-73) ได้กล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนไว้อย่างน่าสนใจ กล่าวคือ การสื่อสารและสร้างปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวหลังการเดินทางเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวกลับมาเยือนอีกครั้ง เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น โซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการทำเช่นนี้ ชุมชนสามารถใช้ช่องทางนี้เพื่อขอบคุณนักท่องเที่ยว แชร์ภาพและเรื่องราวที่น่าประทับใจ และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้แบ่งปันประสบการณ์ของตนเอง การสื่อสารผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศยังช่วยให้ชุมชนได้รับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงการบริการและผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนชุมชน ต้องการได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง รวดเร็ว และครบถ้วนหลังจากการเดินทาง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการเดินทางครั้งต่อไป หรือแชร์ประสบการณ์กับผู้อื่น นอกจากนี้ การสื่อสารที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและอยากกลับมาเยือนอีกครั้ง ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญหลายประการและมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ ดังนั้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เหมะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน (อรยา ปรีชาพานิช, 2557 : 1-2) ดังนั้น หากมีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนธุรกิจบริการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องสู่ชุมชนดิจิทัล ของตำบลปราสาททอง ก็จะทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น และส่งผลดีทั้งด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนธุรกิจบริการท่องเที่ยว และธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องสู่ชุมชนดิจิทัล ตำบลปราสาททอง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อหาคุณภาพของระบบสารสนเทศในรูปแบบเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้น จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ มีกระบวนการหลัก ๆ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การพัฒนาเว็บไซต์

การวิจัยครั้งนี้ ได้ประยุกต์การพัฒนาตามตามรูปแบบ ADDIE Model ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ (Analyze) การออกแบบ (Design) การพัฒนา

(Develop) การนำไปใช้ (Implement) และการประเมินผล (Evaluate) โดยกระบวนการดังกล่าวมีสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบสื่อในหลากหลาย (สุดารัตน์ จงบูรณสิทธิ์, 2562 : 670) โดยใช้ Google Sites เป็นการประยุกต์ใช้กระบวนการพัฒนาที่มีขั้นตอนชัดเจนเพื่อสร้างเว็บไซต์ที่เหมาะสมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว กระบวนการ ADDIE Model โดยผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1.1 Analysis (การวิเคราะห์) การวิเคราะห์การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อการท่องเที่ยวชุมชนเริ่มต้นด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เช่น การให้ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน, สนับสนุนธุรกิจท้องถิ่น, และดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ท่องเที่ยวในรูปแบบภาพถ่ายและสื่อมัลติมีเดีย รวมถึงข้อมูลสินค้าในชุมชน ซึ่งช่วยเพิ่มความน่าสนใจและการเข้าถึงข้อมูลสำหรับผู้ใช้งาน

1.2 Design (การออกแบบ) การออกแบบโครงสร้างเว็บไซต์โดยสะท้อนถึงความต้องการของผู้ใช้โดยมีการแบ่งหน้าเพจอย่างเหมาะสม เช่น หน้าแนะนำชุมชน, สถานที่ท่องเที่ยว, สินค้าชุมชน, และการติดต่อ ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก การออกแบบ เน้นการใช้งานที่เรียบง่ายและการนำทางที่ชัดเจน

1.3 Development (การพัฒนา) การพัฒนาเว็บไซต์ด้วย Google Sites เป็นเครื่องมือที่ไม่จำเป็นต้องการผู้ที่มีความเชี่ยวชาญมากนัก ทำให้สามารถสร้างและปรับแต่งเว็บไซต์โดยการเพิ่มข้อความ รูปภาพ และวิดีโอได้ง่าย นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มฟีเจอร์ต่าง ๆ เช่น การแทรก Google Maps เพื่อแสดงตำแหน่งสถานที่

1.4 Implementation (การนำไปใช้) การเผยแพร่เว็บไซต์และเผยแพร่ผ่าน Google Sites สามารถตั้งชื่อได้ตามความต้องการของผู้สร้าง เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงเว็บไซต์ได้ง่าย การใช้เครื่องมือออนไลน์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนช่วยส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูล และดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามามากขึ้น

1.5 Evaluation (การประเมินผล) การประเมินผลเว็บไซต์ในการวิจัยนี้ มาจากการขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเว็บไซต์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ในสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการสร้างข้อคำถามจากงานวิจัยเรื่องการพัฒนาเว็บไซต์สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (เกษมศักดิ์ ทองตัน. 2559 : 80-83) การพัฒนาเว็บไซต์ของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ด้วยระบบบริหารจัดการเนื้อหาบนเว็บไซต์ (ศิริพล แสนบุญส่ง, 2559 :

123-124) การพัฒนาระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 (ปัชญา ตรีมงคล และ กิตติยา ปัญญาเยาว์, 2564 : 50)

2.2 สร้างข้อคำถามสำหรับแบบสอบถาม

1) สร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2) ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และหลีกเลี่ยงคำถามที่คลุมเครือ

2.3 การหาดัชนีที่วัดความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามตามมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ (พิสุทธา อารีราษฎร์, 2550 : 121-122, อ้างถึงใน เกษมศักดิ์ ทองตัน, 2559 : 50) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 เท่ากับ สอดคล้องมาก

0 เท่ากับ ไม่แน่ใจ

-1 เท่ากับ ไม่สอดคล้อง

ใช้สูตรดังนี้ $IOC = \frac{\sum R}{N}$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.4 นำแบบสอบถามเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ 3 ท่าน ได้ทำการประเมินความสอดคล้อง

2.4.1 อาจารย์ ดร.ขวัญเรือน ภูษาบุญ อาจารย์หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการตลาดสมัยใหม่ แขนงวิชาการจัดการการตลาดสมัยใหม่ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

2.4.2 อาจารย์พุฒิพงษ์ รับจันทร์ อาจารย์หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการสื่อสาร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

2.4.3 อาจารย์กฤษณณัฐ หนุนชู อาจารย์หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

2.5 นำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทุกคนมาคำนวณหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเพื่อประเมินความสอดคล้องของแต่ละข้อคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้แน่ใจว่าข้อคำถามแต่ละข้อวัดสิ่งที่ต้องการวัดจริง ๆ โดยกำหนดค่าที่ยอมรับได้โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC มีค่า ≥ 0.50

2.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการประเมิน มาจัดทำเป็นแบบประเมินออนไลน์ และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 ท่าน เพื่อทำการประเมินเว็บไซต์

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบประมาณค่า โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
คะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
คะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

3.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

นำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ทุกฉบับและนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. การพัฒนาระบบสารสนเทศในรูปแบบเว็บไซต์ ที่ได้ประยุกต์การพัฒนาตามตามรูปแบบ ADDIE Mode ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ (Analyze), การออกแบบ (Design), การพัฒนา (Develop), การนำไปใช้ (Implement) และการประเมินผล (Evaluate) ด้วยการสร้างจาก Google sites ได้เว็บไซต์ “ท่องเที่ยวชุมชน ตำบลปราสาททอง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์” โดยมีที่อยู่เว็บไซต์หรือ URL คือ **https://sites.google.com/view/prasatthong**

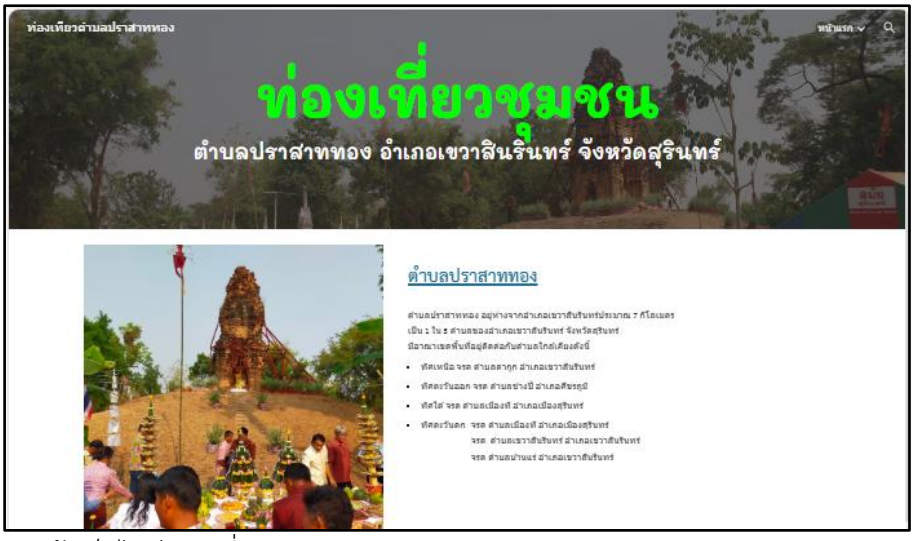

ภาพที่ 1 หน้าเว็บไซต์ท่องเที่ยวชุมชนตำบลปราสาททอง

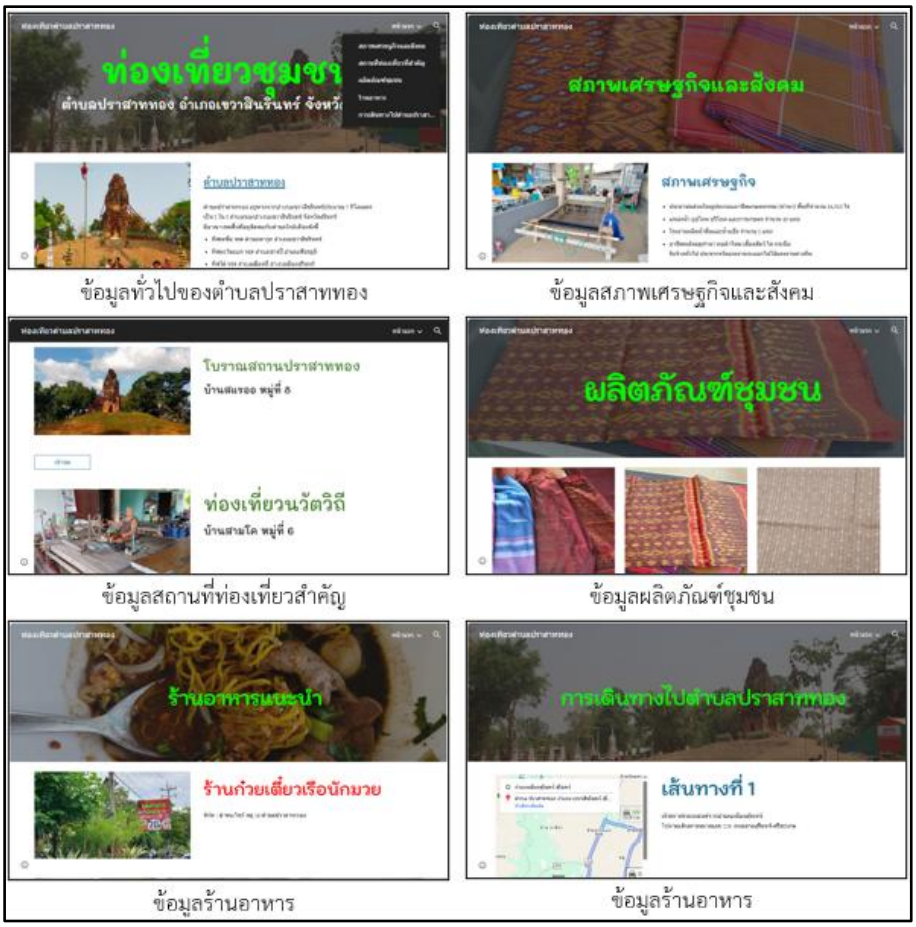

ภาพที่ 2 หน้าหมวดหมู่เว็บไซต์ท่องเที่ยวตำบลปราสาททอง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ผลการประเมินด้านการออกแบบเว็บไซต์

ด้านการออกแบบเว็บไซต์	$\bar{X}$	S.D.
เว็บไซต์มีความสวยงามและความทันสมัย	4.50	.527
เว็บไซต์ง่ายต่อการเข้าถึง	4.60	.516
ชื่อของเว็บไซต์สอดคล้องกับเนื้อหาที่นำเสนอ	4.60	.516
การใช้สีในเว็บไซต์มีความสวยงามเหมาะสม	4.70	.483
รูปแบบและขนาดของตัวอักษร อ่านง่ายและเหมาะสม	4.80	.422
เว็บไซต์มีการเชื่อมโยง (Link) ภายในได้อย่างถูกต้อง	4.60	.699
เว็บไซต์แสดงผลได้ดีบนอุปกรณ์ต่างๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์, Tablet, Mobile	4.70	.675
เว็บไซต์มีการเชื่อมโยง (Link) ภายนอกได้อย่างถูกต้อง	4.70	.675
ท่านมีความพึงพอใจในการออกแบบเว็บไซต์โดยภาพรวมในระดับใด	4.70	.483
รวม	4.66	0.555

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เว็บไซต์มีรูปแบบและของตัวอักษร อ่านง่ายและเหมาะสม มากที่สุด ($\bar{X}$= 4.8, S.D. = .422) รองลงมาคือ การใช้สีในเว็บไซต์มีความเหมาะสม ($\bar{X}$= 4.70, S.D. = .483) เว็บไซต์ง่ายต่อการเข้าถึง ($\bar{X}$= 4.60, S.D. = .516) และส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในการออกแบบเว็บไซต์โดยภาพรวมในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.70,S.D. = .483) สำหรับค่าเฉลี่ยโดยรวมด้านการออกแบบเว็บไซต์ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.66, S.D. = .555)

ตารางที่ 2 ผลการประเมินด้านเนื้อหาเว็บไซต์

ด้านเนื้อหาของเว็บไซต์	$\bar{X}$	S.D.
เนื้อหามีความถูกต้องเหมาะสม	4.60	.699
การใช้ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.60	.516
การใช้คำในเนื้อหามีความเหมาะสม	4.60	.699
การจัดหมวดหมู่ของเว็บไซต์มีความเหมาะสม	4.70	.483
เนื้อหามีใจความสมบูรณ์	4.50	.707

ด้านเนื้อหาของเว็บไซต์	$\bar{X}$	S.D.
เนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้เข้าชมเว็บไซต์	4.50	.707
การเข้าถึงเนื้อหามีความรวดเร็ว	4.60	.699
เนื้อหาในเว็บไซต์สามารถเผยแพร่เป็นแหล่งความรู้ได้	4.60	.699
ท่านมีความพึงพอใจในเนื้อหาของเว็บไซต์โดยภาพรวมในระดับใด	4.50	.707
รวม	4.58	0.657

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า การจัดหมวดหมู่ของเว็บไซต์มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = .483) รองลงมาคือ การใช้ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = .516) เนื้อหาในเว็บไซต์สามารถเผยแพร่เป็นแหล่งความรู้ได้ ($\bar{X}$= 4.60, S.D. = .699) และส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในเนื้อหาของเว็บไซต์โดยภาพรวมในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.50, S.D. = .707) สำหรับค่าเฉลี่ยโดยรวมด้านเนื้อหาเว็บไซต์ อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.58, S.D. = .657)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายได้ดังนี้

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนธุรกิจบริการท่องเที่ยว และธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องสู่ชุมชนดิจิทัล ตำบลปราสาททอง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยการจัดทำในรูปแบบเว็บไซต์ด้วย Google Sites ปรากฏว่าสามารถทำงานได้อย่างสะดวกและง่าย โดยสามารถใส่ข้อความ ภาพถ่าย สื่อมัลติมีเดีย แผนที่ และการเชื่อมโยงคลิปจากสื่อออนไลน์ เช่น Facebook หรือ YouTube อีกทั้งสามารถตั้งชื่อเว็บไซต์ให้สอดคล้องกับเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอ สอดคล้องกับที่ (ดนัยศักดิ์ กาโร, 2562 : 137) ได้กล่าวไว้ว่า Google Sites เป็นเครื่องมือของ Google ที่ช่วยสร้างเว็บไซต์แบบง่าย ๆ และสะดวก โดยเน้นให้ใช้งานได้หลากหลายรูปแบบ เป็นการสร้างเว็บไซต์ที่ให้บริการโดยไม่มีค่าใช้จ่าย สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเว็บไซต์ โดยที่ผู้สร้างไม่จำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องของการเขียนโปรแกรมแต่อย่างใด โดยที่เว็บไซต์ที่พัฒนาด้วย Google Sites เมื่อจัดทำและใส่เนื้อหาเรียบร้อยแล้วก็สามารถเปิดใช้งานได้ในทันที

ในด้านการออกแบบเว็บไซต์ ข้อที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูง ($\bar{X}$ = 4.80) คือรูปแบบและขนาดของตัวอักษรที่อ่านง่ายและเหมาะสม แสดงว่าการออกแบบที่คำนึงถึงความชัดเจนในการอ่านและเหมาะสมต่อการใช้งานได้รับการตอบรับที่ดีจากผู้ประเมิน รองลงมาคือข้อที่เกี่ยวกับการใช้งานเว็บไซต์ที่สวยงามเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.70) และความสามารถในการแสดงผลในอุปกรณ์ต่าง ๆ ($\bar{X}$ = 4.70) แสดงว่าผู้ประเมินเห็นด้วยกับความง่ายต่อการใช้งานและความยืดหยุ่นของเว็บไซต์ในอุปกรณ์ที่หลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการพัฒนาเว็บไซต์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระ

นครศรีอุยธยา ด้วยระบบบริหารจัดการเนื้อหาบนเว็บไซต์ ของศิริพล แสนบุญส่ง (2559 : 126) โดยได้อภิปรายผลอ้างอิงจากแนวคิดของอาจารย์ประจำโรงเรียนอินเทอร์เน็ตและการออกแบบในลักษณะที่ว่า การออกแบบเว็บไซต์อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงลักษณะองค์กร สามารถแสดงผลบนหน้าจออุปกรณ์เครือข่ายได้ทุกอุปกรณ์ที่มีรูปแบบที่แตกต่างกัน เพื่อความสะดวกสบายสำหรับผู้ใช้งาน รวมทั้งระบบบริหารจัดการเว็บไซต์ที่สะดวกรวดเร็ว ส่วนประเด็นที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดในข้อเว็บไซต์มีความสวยงามและความทันสมัย ($\bar{X}$ = 4.5) อาจสะท้อนถึงข้อจำกัดในการออกแบบที่ยังไม่ตอบโจทย์ความทันสมัยในมุมมองของผู้ใช้งาน จากภาพรวมพบว่าคะแนนเฉลี่ยรวมคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}$ = 4.66) และค่า S.D. รวมคือ .555 แสดงว่าผู้ประเมินมีความพึงพอใจในระดับดีมาก แต่ยังมีช่องว่างสำหรับการพัฒนาด้านความสวยงามและความทันสมัยของเว็บไซต์ สอดคล้องกับงานวิจัยของกุลชลี จงเจริญ และคณะ (2564: 46) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาเว็บไซต์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผลการวิจัยพบว่า จากการประเมินคุณภาพเว็บไซต์ การประเมินสูงสุดคือ การออกและการจัดรูปแบบเว็บไซต์ แสดงให้เห็นถึง การพัฒนาเว็บไซต์ ควรคำนึงการออกแบบเว็บไซต์เป็นลำดับต้น ๆ

ด้านเนื้อหาบนเว็บไซต์ ข้อที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70) คือการจัดทำเนื้อหาเว็บที่มีความเหมาะสม สะท้อนว่าผู้ประเมินให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมและตอบโจทย์การใช้งาน ส่วนข้อได้รับคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 4.50) พบในหลายหัวข้อ เช่น เนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้ใช้งานและเนื้อหาสามารถเผยแพร่เป็นแหล่งความรู้ได้ แสดงว่าสามารถพัฒนาในด้านการทำให้เนื้อหาดึงดูดและสร้างคุณค่าต่อผู้ใช้งานมากขึ้นได้ สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน (ม.ป.ป., 73) ที่ว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนชุมชนต้องการได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ เป็นปัจจุบัน รวดเร็ว และมีความละเอียดครบถ้วนเพื่อสนับสนุนการเดินทางท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการเดินทางครั้งต่อไป รวมทั้งการให้โอกาสนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นโต้ตอบกันได้ รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของวชิระ โมราชาติ และดลฤดี พลมิตร (2566 : 153) ในงานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบสารสนเทศกับการพัฒนาศักยภาพชุมชนเมืองชายแดนด้านเศรษฐกิจ อำเภอเขมราฐ และอำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจระดับมาก เนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน โดยเฉพาะในกลุ่มอายุ 19-30 ปี ซึ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับฮาร์ดแวร์ที่มีการนำเสนอข้อมูลผ่านทางหน้าจอ การจัดหมวดหมู่ที่เป็นระบบ สื่อความหมาย เข้าใจง่าย ความเหมาะสมของตัวอักษรขนาดตัวอักษร อ่านง่ายชัดเจน ตามด้วยขั้นตอนการปฏิบัติที่เข้าใช้เป็นลำดับได้อย่างสะดวกและง่ายดาย รวมถึงการให้ความสำคัญเกี่ยวกับข้อมูลที่น่าเชื่อถือและทันสมัย

สำหรับค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หรือ การกระจายความคิดเห็น (Standard Deviation: S.D.) ค่า S.D. ต่ำที่สุด (.516) ในหัวข้อการใช้ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา บ่งชี้ว่าผู้

ประเมินเห็นพ้องต้องกันว่าการใช้ภาพประกอบเหมาะสม ส่วนค่า S.D. สูงสุด (.707) ในหลายหัวข้อ เช่น เนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้ใช้งานแสดงถึงมุมมองที่หลากหลาย ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายที่มีความคาดหวังแตกต่างกัน ทั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัชฌา ตรีมงคล และกิตติยา ปัญญาเยาว์ (2564 : 41) เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ด้าน สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ชุมชนท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการระบบสารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัย อีกทั้งต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ส่วนนักท่องเที่ยวต้องการข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและดึงดูดใจ โดยมักค้นหาข้อมูลจากเว็บไซต์รีวิวเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

คะแนนเฉลี่ยรวมของหัวข้อทั้งหมดอยู่ในช่วง ($\overline{X}$ = 4.50-4.70) ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก แต่ยังสามารถรับปรุงในแง่ของการเพิ่มประโยชน์ของเนื้อหาและการทำให้เนื้อหาดึงดูดผู้ใช้งาน ทั้งนี้ การใช้ Google Sites ในการพัฒนาเว็บไซต์ สามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายในด้านการพัฒนาเว็บไซต์สำหรับหน่วยงาน องค์กรหรือชุมชน เนื่องจากเป็นแพลตฟอร์มที่ให้บริการฟรี หรืออาจจะมีค่าใช้จ่ายต่ำ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในการทำงานขั้นสูงขึ้นไป เช่น ระบบฐานข้อมูลที่ซับซ้อน หรือการออกแบบเว็บไซต์ที่ต้องการฟังก์ชันการทำงานเฉพาะ โดยจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าเว็บไซต์ที่พัฒนาด้วย Google Sites มีจุดแข็งในด้านความง่ายในการใช้งาน ต้นทุนต่ำ และเหมาะสมกับการพัฒนาระบบสารสนเทศเบื้องต้น แต่ยังมีโอกาสในการปรับปรุงเพื่อให้มีความทันสมัยและตอบโจทย์ผู้ใช้งานในวงกว้างมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1.1 พัฒนารูปแบบของเว็บไซต์ โดยปรับปรุงความสวยงามและความทันสมัย เช่น การเลือกใช้สีและการออกแบบที่เหมาะสมกับผู้ใช้งานในปัจจุบัน และเพิ่มฟีเจอร์ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ เช่น การทำให้เว็บไซต์แสดงผลได้อย่างเหมาะสมบนอุปกรณ์ต่าง ๆ (Responsive Design)

1.2 ปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการผู้ใช้งาน โดยเน้นเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ เช่น คำแนะนำหรือข้อมูลที่ช่วยแก้ปัญหาเฉพาะ และใช้สื่อมัลติมีเดีย เช่น ภาพประกอบและวิดีโอ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจของเนื้อหา

1.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ใช้งาน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานแสดงความคิดเห็นและนำข้อมูลมาพัฒนาปรับปรุงเว็บไซต์ และเพิ่มฟังก์ชันที่ช่วยสร้างการมีส่วนร่วม เช่น การสำรวจความคิดเห็น การให้คะแนน หรือการแชร์ข้อมูลผ่านโซเชียลมีเดีย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เพิ่มขอบเขตและความหลากหลายของกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย เช่น ผู้ใช้งานที่มีช่วงอายุ อาชีพ หรือพื้นฐานที่แตกต่างกัน เพื่อสะท้อนความคิดเห็นที่ครอบคลุมมากขึ้น

2.2 เพิ่มตัวชี้วัดและใช้เครื่องมือวิจัยที่หลากหลาย โดยเพิ่มตัวชี้วัดด้านประสบการณ์ผู้ใช้งาน (User Experience) เช่น ความเร็วในการโหลด การใช้งานที่ง่าย และการตอบสนองของระบบ และใช้เครื่องมือวิจัยที่หลากหลาย เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตพฤติกรรมผู้ใช้งานเพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึก

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมการท่องเที่ยว. (ม.ป.ป.). **คู่มือพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวชุมชน**. กรุงเทพฯ : กรมการท่องเที่ยว.

กุลชลี จงเจริญ และคณะ. (2564). “การพัฒนาเว็บไซต์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.” **วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.** ปีที่ 14 (ฉบับที่ 2) : 46-58.

เกษม ทองตัน. (2559). **การพัฒนาเว็บไซต์สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ดนัยศักดิ์ กาโร. (2562). **ปฏิวัติการสอนสู่ห้องเรียน 4.0 ด้วย Google for Education.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่.** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.

ปัชฌา ตรีมงคล และกิตติยา ปัญญาเยาว์. (2564). “การพัฒนาระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1.” **RMUTT Global Business and Economics Review.** ปีที่ 16(ฉบับที่ 1) : 41-53.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. (2566). **คู่มือนักศึกษาประจำปีการศึกษา 2566**. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

วชิระ โมราชาติ และดลฤดี พลมิตร. (2566). “การพัฒนาระบบสารเทศด้านการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มศักยภาพชุมชนเมืองชายแดนอำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี.” **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมป์.** ปีที่ 17 (ฉบับที่ 3) : 140-157.

ศิริพล แสนบุญส่ง. (2559). “การพัฒนาเว็บไซต์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ด้วยระบบบริหารจัดการเนื้อหาบนเว็บไซต์.” **วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมป์.** 10(2) : 117-128.

สุดารัตน์ จงบูรณสิทธิ์. (2562). การใช้รูปแบบการสอน ADDIE Model เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21. **การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 2**. (5-6 สิงหาคม 2562) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา**.** มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา**.** 667-679**.**

องค์การบริหารส่วนตำบลปราสาททอง. (ม.ป.ท.). **สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน**. สุรินทร์ : องค์การบริหารส่วนตำบลปราสาททอง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์.

อรยา ปรีชาพานิช. (2557). **คู่มือเรียน การวิเคราะห์และออกแบบระบบ (System Analysis and Design) ฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพฯ : ไอดีซีฯ.

เปรียบเทียบแนวปฏิบัติทางการบัญชีระหว่าง TFRS for PAEs และ TFRS for NPAEs : กรณีสัญญาเช่าด้านผู้เช่า

Comparison of Accounting Practices between TFRS for PAEs and TFRS for NPAEs: The Case of Leases in Lessee’s Perspective.

ปิยณัฐ แก้วสว่าง[1] ศิวพฤษภ์ ปารีพันธ์[2] ธราธร ภูพันเชือก[3] และ พัชราภรณ์ เกลียวแก้ว[4]

Piyanat Kaewsawang[1], Siwaprut Pareepun[2] Tharathorn Phuphachuesk[3] and Phatcharaporn Klieokaeo[4]

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการเปรียบเทียบแนวปฏิบัติทางการบัญชีระหว่าง TFRS for PAEs และ TFRS for NPAEs : กรณีสัญญาเช่าด้านผู้เช่า โดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับสัญญาเช่า ประกอบด้วย การรับรู้รายการและการวัดมูลค่าสัญญาเช่า และแนวปฏิบัติทางการบัญชี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกิจการ PAEs และ NPAEs ในการนำแนวปฏิบัติทางการบัญชีไปถือปฏิบัติให้สอดคล้องกับกิจการแต่ละประเภท และมีความน่าเชื่อถือต่อผู้ใช้งบการเงินต่อไป

คำสำคัญ : สัญญาเช่าด้านผู้เช่า, มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ, มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ,

Abstract

This article aims to present a comparison of accounting practices between TFRS for PAEs and TFRS for NPAEs : The Case of Leases in Lessee’s Perspective, focus on recognition and measurement , accounting practices of information be beneficial for PAEs and NPAEs entities leading addapted accounting practices into the difference trye of entities and be reliable for users of the financial statements.

---

[1]หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยากรจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ Bachelor of Accountancy Program Faculty of Management Sciences Surindra Rajabhat University *Corresponding autheor e-mail: piyanat.1.pk@gmail.com

[2] หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยากรจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

[3] หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยากรจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

[4] หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยากรจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Keywords : Tenant Leases, Thai Financial Reporting Standards for Publicly Accountable Entities, Thai Financial Reporting Standards for Publicly Accountable Entities

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันการเช่าสินทรัพย์ทำให้ผู้เช่าสามารถจัดหาสินทรัพย์ไว้ใช้งานโดยมีระยะเวลาการจ่ายเงินที่ผู้เช่าสามารถทยอยจ่ายในแต่ละงวดได้ อีกทั้งผู้เช่าสามารถลดความเสี่ยงที่เกิดจากความล้าสมัยในด้านเทคโนโลยีของสินทรัพย์โดยสามารถเปลี่ยนสินทรัพย์ได้ง่ายกว่าการจัดซื้อ สัญญาเช่าถือเป็นสัญญาหรือข้อตกลงที่ผู้ให้เช่าให้สิทธิแก่ผู้เช่าในการใช้สินทรัพย์สำหรับช่วงเวลาที่ตกลงกันเพื่อแลกเปลี่ยนค่าตอบแทนทำให้เกิดภาระผูกพันระหว่างคู่สัญญารวมทั้งความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตลอดอายุสัญญาเช่า

ประเด็นสัญญาเช่า สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้แบ่งมาตรฐานรายงานทางการเงิน เป็น 2 ชุด คือ มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Thai Financial Reporting Standards for Publicly Accountable Entities : TFRS for PAEs) และมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Thai Financial Reporting Standard for Non -Publicly Accountable Entities : TFRS for NPAEs) จะมีแนวทางปฏิบัติทางการบัญชีที่แตกต่างกัน โดยกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (PAEs) ให้ถือปฏิบัติภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า หรือ TFRS 16 ซึ่งมีผลบังคับใช้กับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาเริ่มหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป เนื้อหาสำคัญของมาตรฐานฉบับนี้จะอยู่ที่ผู้เช่าที่จะต้องบันทึกสิทธิการใช้สินทรัพย์และหนี้สินตามสัญญาเช่าเข้ามารับรู้ในงบการเงิน ในขณะที่กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (NPAEs) ให้ถือปฏิบัติภายใต้ TFRS for NPAEs บทที่ 14 เรื่อง สัญญาเช่า ซึ่งต้องพิจารณาจัดประเภทสัญญาเช่าออกเป็น 2 ประเภท คือ สัญญาเช่าเงินทุนและสัญญาเช่าดำเนินงาน

จากประเด็นดังกล่าวจึงสนใจนำเสนอการเปรียบเทียบแนวปฏิบัติทางการบัญชีระหว่าง TFRS for PAEs และ TFRS for NPAEs ในกรณีสัญญาเช่าด้านผู้เช่า เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกิจการ PAEs และ NPAEs ในการนำแนวปฏิบัติทางการบัญชีไปถือปฏิบัติให้สอดคล้องกับกิจการแต่ละประเภท และมีความน่าเชื่อถือต่อผู้ใช้งบการเงิน อันนำมาซึ่งประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ : เพื่อนำเสนอการเปรียบเทียบแนวปฏิบัติทางการบัญชีระหว่าง TFRS for PAEs และ TFRS for NPAEs : กรณีสัญญาเช่าด้านผู้เช่า โดยมุ่งเน้นการนำเสนอการรับรู้รายการและการวัดมูลค่าสัญญาเช่า และแนวปฏิบัติทางการบัญชี

ภาพรวมของ TFRS for PAEs และ TFRS for NPAEs : กรณีสัญญาเช่าด้านผู้เช่า

TFRS for PAEs สภาวิชาชีพบัญชี ฯ ได้กำหนดวิธีปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าสำหรับกิจการ PAEs โดยให้ถือปฏิบัติภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า หรือ TFRS 16 ส่งผลให้ กิจการ PAEs ต้องพิจารณาสัญญาเช่าทุกสัญญาที่มีอายุของสัญญามากกว่า 1 ปี ด้วยการใช้วิธีการบัญชีเดียวสำหรับด้านผู้เช่า (Single Lessee Accounting Model) โดยไม่ต้องจัดประเภทพิจารณาว่าเป็นสัญญาเช่าการเงิน (Finance Leases) และ สัญญาเช่าดำเนินงาน (Operating Leases) ดังที่เคยถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า หรือ TAS 17 (ปัจจุบันฉบับนี้ได้ถูกยกเลิกแล้ว) กล่าวคือ สัญญาเช่าการเงิน ผู้เช่าจะรับรู้สัญญาเช่าเป็นรายการสินทรัพย์และหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงิน ขณะที่สัญญาเช่าดำเนินงานจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน (ศิลปพร ศรีจั่นเพชร และ อนุวัฒน์ ภักดี, 2562)

จากการที่ TAS 17 ได้แยกประเภทสัญญาเช่าเป็น 2 ประเภทดังกล่าว ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงิน ประเด็นความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Faithful Representation) และความสามารถในการเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) ระหว่างกิจการที่ใช้วิธีการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าต่างกัน (ชาติชาย ศรีภิรมย์, 2566) เนื่องจากกิจการด้านผู้เช่าจะพิจารณาสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน เพราะไม่ต้องรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินเข้ามาในงบแสดงฐานะการเงิน ที่เรียกว่า “รายการนอกงบดุล” (Off balance Sheet) (Morales Díaz and Zamora-Ramírez, 2018) ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่ออัตราส่วนทางการเงินและผลกระทบต่อตัวชี้วัด KPIs ของกิจการ (Nuryani, Heng and Juliesta, 2015; อนุทัย ภูมิสุรกุล และ ศนิชา อัครกิตติลาภ, 2559) จากการศึกษาวิยะดา บึงเมือง และ พรรณเพ็ญ สิทธิพัฒนา (2566) พบว่า สินทรัพย์ หรือ “สินทรัพย์สิทธิการใช้ (ROU)” มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาดในช่วงหลังการปฏิบัติตาม TFRS 16

อย่างไรก็ตาม TFRS 16 ได้ให้ข้อยกเว้นหากสัญญาเช่านั้นมีอายุของสัญญาเช่าน้อยกว่า 1 ปี และสัญญาเช่าเป็นสินทรัพย์อ้างอิงมีมูลค่าต่ำ คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standards Board : IASB) ได้ให้ข้อยกเว้นสำหรับสินทรัพย์อ้างอิงมูลค่าต่ำที่สภาพเป็นของใหม่ เช่น การเช่าแท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ เป็นต้น ที่มีมูลค่า USD 5,000 หรือน้อยกว่า ไม่ต้องนำข้อกำหนดตาม IFRS 16 มาใช้ (วันดี ลีวรวัฒน์, 2563) ให้ผู้เช่ารับรู้รายการค่าเช่าตามสัญญาเช่าเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุของสัญญาหรือตามเกณฑ์อื่นที่เป็นระบบ

TFRS for NPAEs กำหนดวิธีปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่า สำหรับกิจการ NPAEs โดยให้ถือปฏิบัติภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ หรือ TFRS for NPAEs บทที่ 14 เรื่อง สัญญาเช่า ซึ่งกิจการ NPAEs ยังต้องจำแนกประเภทของ

สัญญาเช่าแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สัญญาเช่าเงินทุน (Finance Lease) และ สัญญาเช่าดำเนินงาน (Operating Lease) ด้วยการพิจารณาถึงขอบเขตของความเสี่ยงและผลตอบแทนที่ผู้เป็นเจ้าของพึงได้รับจากสินทรัพย์ที่เช่าว่าตกอยู่กับผู้เช่าหรือไม่ (วรศักดิ์ ทุมมานนท์. 2566) หากสัญญาเช่านั้นทำให้เกิดการโอนความเสี่ยงและผลตอบแทนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด ที่ผู้เป็นเจ้าของพึงได้รับจากสินทรัพย์ให้แก่ผู้เช่า ไม่ว่าในที่สุดการโอนกรรมสิทธิ์จะเกิดขึ้นหรือไม่ให้ถือเป็น “สัญญาเช่าเงินทุน” โดยสถานการณ์ที่เข้าข่ายเป็นสัญญาเช่าเงินทุน คือ (1) โอนความเป็นเจ้าของในสินทรัพย์ให้แก่ผู้เช่า เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของสัญญาเช่า (2) ผู้เช่ามีสิทธิเลือกซื้อสินทรัพย์ด้วยราคาที่คาดว่าจะต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรมมาก (3) ระยะเวลาของสัญญาเช่าครอบคลุมอายุการให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของสินทรัพย์ (4) มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายมีจำนวนเท่ากับหรือเกือบเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่า (พจน์ วีรศุทธากร, 2562) จากเงื่อนไขสถานการณ์ดังกล่าว หากเข้าข้อใดข้อหนึ่งและเป็นสัญญาเช่าที่บอกเลิกไม่ได้ ถือว่าเป็น “สัญญาเช่าเงินทุน” แต่ถ้าหากไม่เข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งข้างต้น ให้ถือเป็น “สัญญาเช่าดำเนินงาน”

ดังนั้น เมื่อพิจารณาเป็นสัญญาเช่าเงินทุน กิจการ NPAEs จะบันทึกการรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินเข้ามาในงบแสดงฐานะการเงิน หากเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานจะบันทึกการรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน

การรับรู้รายการและการวัดมูลค่าสัญญาเช่า-ด้านผู้เช่า

การรับรู้รายการและการวัดมูลค่าสัญญาเช่า-ด้านผู้เช่า ได้แบ่งการนำเสนอ ประกอบด้วย 1) การรับรู้รายการและการวัดมูลค่าสัญญาเช่า–TFRS for PAEs และ 2) การรับรู้รายการและการวัดมูลค่าสัญญาเช่า–TFRS for NPAEs

1. การรับรู้รายการและการวัดมูลค่าสัญญาเช่า–TFRS for PAEs

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2566) กำหนดให้กิจการ PAEs รับรู้รายการสัญญาเช่าตาม TFRS 16 เรื่อง สัญญาเช่า ณ วันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผล ผู้เช่าต้องรับรู้สินทรัพย์สิทธิการใช้ (Right of Use Asset) และหนี้สินตามสัญญาเช่า (Lease Liability) ดังนี้

1.1 การวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรกของสินทรัพย์สิทธิการใช้ ณ วันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผล ผู้เช่าต้อง**วัดมูลค่าสินทรัพย์สิทธิการใช้**โดยใช้**ราคาทุน** ประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

1.1.1 จำนวนเงินของหนี้สินตามสัญญาเช่าจากการวัดมูลค่าเริ่มแรก

1.1.2 การจ่ายชำระตามสัญญาเช่าใดๆ ที่จ่ายชำระ ณ วันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผลหรือก่อนวันที่ สัญญาเริ่มมีผลหักสิ่งจูงใจตามสัญญาเช่าที่ได้รับใดๆ

1.1.3 ต้นทุนทางตรงเริ่มแรกใดๆ ที่เกิดขึ้นของผู้เช่า

1.1.4 ประมาณการต้นทุนที่จะเกิดขึ้นสำหรับผู้เช่าในการรื้อและการขนย้ายสินทรัพย์อ้างอิง การบูรณะสถานที่ตั้งของสินทรัพย์อ้างอิงหรือการบูรณะสินทรัพย์อ้างอิงให้อยู่ในสภาพ ตามที่กำหนดไว้ในข้อตกลงและเงื่อนไขของสัญญาเช่า เว้นแต่ต้นทุนเหล่านั้นเกิดขึ้น เพื่อการผลิตสินค้าคงเหลือ ผู้เช่าจะรับภาระต้นทุนดังกล่าว ณ วันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผล หรือเมื่อใช้สินทรัพย์อ้างอิงนั้นในระหว่างช่วงระยะเวลาหนึ่ง

การวัดมูลค่าเริ่มแรกของหนี้สินตามสัญญาเช่า ณ วันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผล ผู้เช่าต้องวัดมูลค่าหนี้สินตามสัญญาเช่าด้วยมูลค่าปัจจุบันของการจ่ายชำระตามสัญญาเช่าที่ยังไม่ได้จ่ายชำระ ณ วันนั้น การจ่ายชำระตามสัญญาเช่าต้องคิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยตามนัยของสัญญาเช่า หากอัตรานั้นสามารถกำหนดได้ แต่หากอัตรานั้นไม่สามารถกำหนดได้ ผู้เช่าต้องใช้อัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมส่วนเพิ่มของผู้เช่า

ดังจะพบว่า TFRS 16 ได้ให้ผู้เช่ารับรู้รายการสัญญาเช่าเป็นสินทรัพย์ (สิทธิในการใช้สินทรัพย์ : Right of Use) และหนี้สิน (ภาระผูกพันที่เกิดจากสัญญาเช่า) ในงบแสดงฐานะการเงิน ส่งผลให้ข้อมูลสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดขึ้นจากการทำสัญญาเช่าที่นำเสนอในงบการเงินเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม และทำให้ข้อมูลดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินมากขึ้น เนื่องจากรายการหนี้สินที่อยู่นอกงบแสดงฐานะการเงิน ได้ถูกนำมารับรู้ในงบการเงินด้วย (ศิลปพร ศรีจั่นเพชร และอนุวัฒน์ ภักดี, 2562) สอดคล้องกับการศึกษาของ GÜDELCİ (2021) ศึกษาสัญญาเช่าของธุรกิจค้าปลีกในประเทศตุรกี พบว่าก่อนที่จะนำ IFRS 16 มาถือปฏิบัติ ธุรกิจค้าปลีกโดยส่วนใหญ่รับรู้สัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน ส่งผลให้ธุรกิจไม่สามารถมองเห็นภาระหนี้สินที่เกิดจากสัญญาเช่าอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในช่วงสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้ไม่สามารถสะท้อนข้อมูลที่แท้จริงต่อผู้ใช้งบการเงิน และเมื่อนำ IFRS 16 มาถือปฏิบัติ ทำให้ธุรกิจต้องรับรู้สัญญาเช่าด้วยการรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินเข้ามาในงบการเงิน ทำให้ข้อมูลในงบการเงินเกิดความโปร่งใส นักลงทุนสามารถประเมินผลการดำเนินงานของบริษัทได้ง่ายขึ้น เกิดความน่าเชื่อถือต่อผู้ใช้งบการเงิน (Tudor Liviu-Alexandru, 2018) สำหรับการรับรู้รายการและการวัดมูลค่าเริ่มแรกของสินทรัพย์สิทธิการใช้และหนี้สินตามสัญญาเช่า TFRS 16 แสดงตามตัวอย่างที่ 1 บริษัท ทนชอบเที่ยว จำกัด (มหาชน) (ดัดแปลงจาก ศิลปพร ศรีจั่นเพชร และอนุวัฒน์ ภักดี, 2564) ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 เมื่อวันที่ 1 มกราคม 25x1 บริษัท ทนชอบเที่ยว จำกัด (มหาชน) ได้ทำสัญญาเช่าพื้นที่อาคารเพื่อทำร้านขายอุปกรณ์แต่งรถ ระยะเวลาของสัญญาเช่าเท่ากับ 5 ปี จ่ายค่าเช่าปีละ 100,000 บาท ทุกวันสิ้นปี เริ่มวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 อัตราดอกเบี้ยตามนัยของสัญญาเท่ากับ 8% การทำสัญญาเช่าครั้งนี้จ่ายค่านายหน้าและค่าใช้จ่ายทางตรงอื่นๆ จำนวน 5,000 บาท รวมทั้งผู้เช่ายังได้รับสิ่งจูงใจจากผู้ให้เช่าจำนวน 3,000 บาท ผู้เช่าส่งคืนพื้นที่อาคารดังกล่าวและต้องรื้อถอนร้านอุปกรณ์แต่งรถโดยคาดว่ามีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น 5,000 บาท (อัตราคิดลด 5%)

หน่วย : บาท

ค่าเช่ารายงวด งวดละ 100,000 บาท (100,000×3.99271)	399,271
บวก ค่าใช้จ่ายทางตรงเริ่มแรก	5,000
หัก สิ่งจูงใจที่ได้รับจากผู้ให้เช่า	(3,000)
บวก ประมาณการหนี้สินค่ารื้อถอน (5,000×0.78353)	3,917.65
มูลค่าสินทรัพย์สิทธิการใช้สุทธิ	**405,188.65**

[1]PVIFA = 8 %, n = 5, [2]PVIF i = 5%, n= 5

ตารางที่ 1 คำนวณดอกเบี้ย และการลดลงของหนี้สินตามสัญญาเช่า (ด้านผู้เช่า)

งวด	ค่าเช่า (1)	ดอกเบี้ยจ่าย (2) = (4) x 8%	หนี้สินตามสัญญาเช่าที่ลดลง (3) = (1) – (2)	หนี้สินตามสัญญาเช่า (4) = (4) – (3)
1 ม.ค. 25x1				399,271.00
31 ธ.ค. 25x1	100,000.00	31,941.68	68,058.32	331,212.68
31 ธ.ค. 25x2	100,000.00	26,497.01	73,502.99	257,709.69
31 ธ.ค. 25x3	100,000.00	20,616.78	79,383.22	178,326.47
31 ธ.ค. 25x4	100,000.00	14,266.12	85,733.88	92,592.59
31 ธ.ค. 25x5	100,000.00	7,407.41	92,592.59	0.00
	500,000.00	**100,729.00**	**399,271.00**	

ตารางที่ 2 คำนวณดอกเบี้ยจากประมาณการหนี้สินค่ารื้อถอน

งวด	ดอกเบี้ยจ่าย	คำนวณประกอบ	ประมาณการหนี้สินค่ารื้อถอนคงเหลือ
1 ม.ค. 25x1			3,917.65
31 ธ.ค. 25x1	195.88	(3,917.65 x 5%)	4,113.53
31 ธ.ค. 25x2	205.68	(4,113.53 x 5%)	4,319.21
31 ธ.ค. 25x3	215.96	(4,319.21 x 5%)	4,535.17
31 ธ.ค. 25x4	226.76	(4,535.17 x 5%)	4,761.93
31 ธ.ค. 25x5	238.07	(4,761.93 x 5%)	5,000.00
รวม	**1,082.35**		

การบันทึกบัญชีการรับรู้สินทรัพย์สิทธิการใช้ ณ วันที่สัญญาเข้ามีผล (1 ม.ค.25x1) มีดังนี้

1) บันทึกรับรู้สินทรัพย์สิทธิการใช้จากค่าเช่ารายงวด			
เดบิต	สินทรัพย์สิทธิการใช้	399,271	
	ดอกเบี้ยจ่ายรอการตัดบัญชี	100,729	
เครดิต	หนี้สินตามสัญญาเช่า		500,000
บันทึกรับรู้สินทรัพย์สิทธิการใช้ (ค่าเช่ารายงวด)			

2) บันทึกรับรู้สินทรัพย์สิทธิการใช้จากต้นทุนทางตรงเริ่มแรก			
เดบิต	สินทรัพย์สิทธิการใช้	5,000	
เครดิต	เงินสด		5,000
บันทึกรับรู้สินทรัพย์สิทธิการใช้ (ต้นทุนทางตรงเริ่มแรก)			

3) บันทึกรับรู้เพื่อปรับมูลค่าสินทรัพย์สิทธิการใช้จากสิ่งใจจากผู้ให้เช่า กล่าวคือหากผู้เช่าได้รับสิ่งจูงใจจากผู้ให้เช่า ผู้เช่าจะนำจำนวนสิ่งจูงใจดังกล่าวไปปรับลดมูลค่าสินทรัพย์สิทธิการใช้ การบันทึกบัญชีมีดังนี้

เดบิต	เงินสด	3,000	
เครดิต	สินทรัพย์สิทธิการใช้		3,000
บันทึกรับรู้สินทรัพย์สิทธิการใช้ (สิ่งจูงใจจากผู้ให้เช่า)			

4) บันทึกรับรู้สินทรัพย์สิทธิการใช้จากประมาณการหนี้สินค่ารื้อถอน			
เดบิต	สินทรัพย์สิทธิการใช้	3,917.65	
	ดอกเบี้ยจ่ายรอการตัดบัญชี	1,082.35	
เครดิต	ประมาณการหนี้สินค่ารื้อถอน		5,000
บันทึกรับรู้สินทรัพย์สิทธิการใช้ (ประมาณการหนี้สินค่ารื้อถอน)			

บันทึกจ่ายค่าเช่ารายงวด และดอกเบี้ยจ่าย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1 บันทึกการลดยอดหนี้สินตามสัญญาเช่า ดังนี้

เดบิต	หนี้สินตามสัญญาเช่า	100,000	
เครดิต	เงินสด		100,000
บันทึกลดยอดบัญชีหนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน			

ผู้เช่าบันทึกรับรู้ดอกเบี้ยจ่ายในงวดนี้ ดังนี้

เดบิต	ดอกเบี้ยจ่าย	32,137.56	
	เครดิต ดอกเบี้ยจ่ายรอการตัดบัญชี		32,137.56
บันทึกรับรู้ดอกเบี้ยจ่ายตามสัญญาเช่าการเงินในแต่ละงวด (31,941.68 + 195.88)			

เมื่อสัญญาเช่าครบกำหนด

บันทึกส่งคืนพื้นที่อาคารชั้น 1 สินทรัพย์สิทธิการใช้

เดบิต	ค่าเสื่อมราคาสะสม - สินทรัพย์สิทธิการใช้	405,188.65	
	เครดิต สินทรัพย์สิทธิการใช้		405,188.65
บันทึกส่งคืนพื้นที่อาคาร			

บันทึกจ่ายค่ารื้อถอนร้านขายอุปกรณ์แต่งรถ

เดบิต	ประมาณการหนี้สินค่ารื้อถอน	5,000	
	เครดิต เงินสด		5,000
บันทึกจ่ายค่ารื้อถอน			

1.2 การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้เมื่อเริ่มแรก

TFRS 16 กำหนดให้กิจการ PAEs สามารถเลือกแนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้เมื่อเริ่มแรกด้วยวิธีการอื่นนอกเหนือจากวิธีราคาทุน โดยสามารถให้เลือกใช้วิธีการวัดมูลค่าวิธีอื่น (วิธีมูลค่ายุติธรรม) สำหรับการนำเสนอนี้จะใช้**วิธีราคาทุน** ทั้งนี้ TFRS 16 กำหนดให้กิจการ PAEs เลือกวิธีปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับสินทรัพย์สิทธิการใช้ด้วยการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกด้วยวิธีราคาทุน สินทรัพย์สิทธิการใช้แสดงด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสม และจำนวนปรับปรุงหากมีการวัดมูลค่าของหนี้สินตามสัญญาเช่าใหม่

ในการคำนวณค่าเสื่อมราคา ให้คิดค่าเสื่อมราคาเริ่มจาก ก) วันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผลจนถึงวันสิ้นสุดอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์อ้างอิง หรือ ข) วันที่สัญญาเริ่มมีผลจนถึงวันสิ้นสุดอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์อ้างอิงหรือวันสิ้นสุดอายุสัญญาเช่าแล้วแต่วันใดจะเกิดขึ้นก่อน

จากตัวอย่างเดิม หากเลือกใช้วิธีราคาทุนในการวัดมูลค่าและบันทึกบัญชี (สุนีย์รัตน์ วุฒิจินดานนท์, 2565) จากตัวอย่างที่ 1 บริษัท ทนชอบเที่ยว จำกัด (มหาชน) การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้เมื่อเริ่มแรก ตามวิธีราคาทุนบันทึกรายการดังนี้

การบันทึกบัญชีค่าเสื่อมราคา – สินทรัพย์สิทธิการใช้		
เดบิต ค่าเสื่อมราคา - สินทรัพย์สิทธิการใช้	81,037.73	
เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม-สินทรัพย์สิทธิการใช้		81,037.73
บันทึกค่าเสื่อมราคา - สินทรัพย์สิทธิการใช้ (405,188.65/5)		

2. การรับรู้รายการและการวัดมูลค่าสัญญาเช่า–TFRS for PAEs

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2566) กำหนดให้กิจการ NPAEs รับรู้สัญญาเช่าเริ่มแรก ซึ่งในที่นี้นำเสนอเฉพาะสัญญาเช่าเงินทุนของด้านผู้เช่า ดังนี้

2.1 การวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรก ณ วันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผล ผู้เช่าต้องรับรู้สัญญาเช่าเงินทุนเป็นสินทรัพย์และหนี้สิน ในงบแสดงฐานะการเงินของผู้เช่าด้วยจำนวนเงินเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่า หรือ มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายแล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่าพิจารณา ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่า อัตราคิดลดในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่าย คือ อัตราดอกเบี้ยตามนัยของสัญญาเช่า หากสามารถกำหนดได้ แต่หากไม่สามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามนัยได้ให้ใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมส่วนเพิ่มของผู้เช่าเป็นอัตราคิดลดต้นทุนทางตรงเริ่มแรกของผู้เช่าต้องรวมเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนสินทรัพย์ที่รับรู้

ทั้งนี้ ต้นทุนทางตรงเริ่มแรก มักเกิดขึ้นเนื่องจากกิจกรรมที่เฉพาะเจาะจงกับการเช่า เช่น การต่อรองและการทำสัญญาเช่า ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นกับผู้เช่าเพื่อให้ได้สัญญาเช่าเงินทุนต้องรวมเป็นส่วนหนึ่งของจำนวนที่รับรู้เป็นสินทรัพย์ภายใต้สัญญาเช่านั้น

การวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรกสำหรับสัญญาเช่าเงินทุนของกิจการ NPAEs แสดงตามตัวอย่างที่ 2 บริษัท เมฆอะไหล่ยนต์ จำกัด ได้ทำสัญญาเช่าอุปกรณ์กับบริษัท นานา จำกัด ณ วันที่ 1 มกราคม 25x1 เป็นเวลา 3 ปี เงื่อนไขดังนี้ (1) ผู้เช่าจ่ายค่าเช่ารายปีๆ ละ 20,000 บาท จำนวน 3 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 25x1 (2) อุปกรณ์มีอายุการให้ประโยชน์ 3 ปี มีมูลค่ายุติธรรม 50,000 บาท (3) อัตราดอกเบี้ยตามนัยของสัญญาเช่า เท่ากับ 8 % ต่อปี ผู้เช่าใช้สิทธิซื้ออุปกรณ์ที่เช่า

หน่วย : บาท

มูลค่าปัจจุบันของค่าเช่า งวดละ 20,000 บาท (20,000×2.57710)	51,542
มูลค่ายุติธรรมของอุปกรณ์	**50,000**

[1]PVIFA = 8 %, n = 3,

ตารางที่ 3 คำนวณดอกเบี้ย และการลดลงของหนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน (ด้านผู้เช่า)

งวด	ค่าเช่า (1)	ดอกเบี้ยจ่าย (2) = (4) x 8%	หนี้สินตามสัญญาเช่าที่ลดลง (3) = (1) – (2)	หนี้สินตามสัญญาเช่า (4) = (4) – (3)
1 ม.ค. 25x1				50,000
31 ธ.ค. 25x1	20,000	4,000	16,000	34,000
31 ธ.ค. 25x2	20,000	2,720	17,280	16,720
31 ธ.ค. 25x3	20,000	3,280	16,720	0
รวม	**60,000**	**10,000**	**50,000**	

การบันทึกบัญชีรับรู้อุปกรณ์ตามสัญญาเช่าเงินทุน ณ วันที่สัญญาเช่ามีผล (1 ม.ค.25x1) มีดังนี้

1) บันทึกรับรู้อุปกรณ์ตามสัญญาเช่าเงินทุนจากค่าเช่ารายงวด			
เดบิต	อุปกรณ์ตามสัญญาเช่าเงินทุน	50,000	
	ดอกเบี้ยจ่ายรอการตัดบัญชี	10,000	
	เครดิต หนี้สินตามสัญญาเช่าเงินทุน		60,000
บันทึกรับรู้อุปกรณ์ตามสัญญาเช่าเงินทุน (ค่าเช่ารายงวด)			

2.2 การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้เมื่อเริ่มแรก

วิธีการบัญชีสำหรับการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้เมื่อเริ่มแรก จำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่า ต้องนำแยกเป็นค่าใช้จ่ายทางการเงิน (ดอกเบี้ยจ่าย) และส่วนที่นำไปลดหนี้สิน ครอบคลุมถึงการลดหนี้สินตามสัญญาเช่า การบันทึกดอกเบี้ยจ่าย และการคิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ (นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจั่นเพชร. 2563)

บันทึกจ่ายค่าเช่ารายงวด

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1 บันทึกการลดยอดหนี้สินตามสัญญาเช่า ดังนี้

เดบิต	หนี้สินตามสัญญาเช่าเงินทุน	20,000	
	เครดิต เงินสด		20,000
บันทึกลดยอดบัญชีหนี้สินตามสัญญาเช่าเงินทุน			

บันทึกรับรู้ดอกเบี้ยจ่าย ดังนี้

เดบิต	ดอกเบี้ยจ่าย	4,000	
เครดิต	ดอกเบี้ยจ่ายรอการตัดบัญชี		4,000
บันทึกรับรู้ดอกเบี้ยจ่ายตามสัญญาเช่าในแต่ละงวด			

การบันทึกบัญชีค่าเสื่อมราคา

เดบิต	ค่าเสื่อมราคา - อุปกรณ์ตามสัญญาเช่าเงินทุน	16,666.67	
เครดิต	ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์ตามสัญญาเช่าเงินทุน		16,666.67
บันทึกค่าเสื่อมราคา – อาคารตามสัญญาเช่า (50,000/3 ปี)			

จากข้อมูลการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า ได้สรุปเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติทางการบัญชีทางการบัญชีระหว่าง **TFRS for PAEs** และ **TFRS for NPAEs :** กรณีสัญญาเช่าด้านผู้เช่า โดยสรุปเป็นตารางดังนี้

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติทางการบัญชีทางการบัญชีระหว่าง **TFRS for PAEs** และ **TFRS for NPAEs :** กรณีสัญญาเช่าด้านผู้เช่า

รายการ	TFRS for PAEs	TFRS for NPAEs
1. การจำแนกประเภทของสัญญาเช่า	สัญญาเช่าที่มีอายุสัญญาเช่ามากกว่า 1 ปี ให้วิธีการบัญชีเดียวสำหรับด้านผู้เช่า รับรู้เป็นสินทรัพย์สิทธิการใช้และหนี้สินตามสัญญาเช่า **ยกเว้น** สัญญาเช่าไม่เกิน 1 ปี และหรือสัญญาเช่าสินทรัพย์อ้างอิงมีมูลค่าต่ำ	พิจารณา **2** ประเภท คือ สัญญาเช่าเงินทุน และ สัญญาเช่าดำเนินงาน
2. การรับรู้รายการ	- ณ วันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผล ผู้เช่าต้องรับรู้สินทรัพย์สิทธิการใช้และหนี้สินตามสัญญาเช่า	- ณ วันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผล ผู้เช่าต้องรับรู้ สัญญาเช่าเงินทุนเป็นสินทรัพย์และหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงินของผู้เช่า
3. การวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรก	การวัดมูลค่าเริ่มแรกของสินทรัพย์สิทธิการใช้ โดยใช้ราคาทุน และ	ผู้เช่าต้องวัดมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินด้วยจำนวนเงินเท่ากับมูลค่า

รายการ	TFRS for PAEs	TFRS for NPAEs
	หนี้สินตามสัญญาเช่า วัดด้วยมูลค่าปัจจุบันของการจ่ายชำระตามสัญญาเช่าที่ยังไม่ได้จ่ายชำระ ณ วันนั้น ซึ่งต้องคิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยตามนัยของสัญญาเช่า หรือ อัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมส่วนเพิ่มของผู้เช่า และหากมีต้นทุนทางตรงเริ่มแรกเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิการใช้สิทรัพย์ รวมถึงประมาณการต้นทุนที่จะเกิดขึ้นสำหรับผู้เช่าในการรื้อหรือขนย้าย ต้องนำมาคำนวณด้วย	ยุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่า หรือ มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายแล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า ซึ่งพิจารณา ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่า และให้รับรู้ต้นทุนทางตรงเริ่มแรก รวมเป็นส่วนหนึ่งในสินทรัพย์ภายใต้สัญญาเช่านั้น
4. การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้เริ่มแรก	สามารถเลือกแนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้เมื่อเริ่มแรกด้วยวิธีราคาทุน หรือวิธีอื่น เช่น วิธีมูลค่ายุติธรรม	1) จำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายต้องนำมาแยกเป็นค่าใช้จ่ายทางการเงินและส่วนที่จะนำไปลดหนี้สินที่ยังไม่ได้ชำระ ค่าใช้จ่ายทางการเงินต้องปันส่วนให้กับงวดต่างๆ ตลอดอายุสัญญาเช่า 2) สัญญาเช่าเงินทุนทำให้เกิดค่าเสื่อมราคาสำหรับสินทรัพย์เสื่อมสภาพ และค่าใช้จ่ายทางการเงิน ผู้เช่าต้องตัดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ให้หมดภายในอายุสัญญาเช่า หรืออายุการให้ประโยชน์แล้วแต่อายุได้จะสั้นกว่า

ที่มา สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2566)

บทสรุป (Conclusion)

สัญญาเช่าด้านผู้เช่า สภาวิชาชีพบัญชี ฯ ได้กำหนดแนวปฏิบัติทางการบัญชีระหว่าง กิจการ PAEs ให้ถือปฏิบัติภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (TFRS 16)

ในขณะที่กิจการ NPAEs ให้ถือปฏิบัติภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (TFRS for NPAEs) บทที่14 เรื่อง สัญญาเช่า โดยกิจการ PAEs กำหนดการรับรู้รายการ ณ วันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผล ผู้เช่าต้องรับรู้สัญญาเช่าเป็นสินทรัพย์และหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงินของผู้เช่าด้วยจำนวนเงินเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่า หรือมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายแล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า ซึ่งพิจารณา ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่า การวัดมูลค่าเริ่มแรก กิจการ PAEs กำหนดให้การวัดมูลค่าเริ่มแรกของสินทรัพย์สิทธิการใช้ ณ วันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผล ผู้เช่าต้องวัดมูลค่าสินทรัพย์สิทธิการใช้โดยใช้ราคาทุน และการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้เมื่อเริ่มแรก TFRS 16 กำหนดให้กิจการ PAEs สามารถเลือกแนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้เมื่อเริ่มแรกด้วยวิธีการอื่นนอกเหนือจากวิธีราคาทุน โดยสามารถให้เลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง เช่น วิธีมูลค่ายุติธรรมและวิธีการตีราคาใหม่

สำหรับกิจการ NPAEs ภายใต้ TFRS for NPAEs ไม่ได้กำหนดหลักการวัดมูลค่าวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรกไว้ในบทที่ 14 เรื่อง สัญญาเช่า ดังนั้น NPAEs จะต้องยึดหลักการวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรกตาม TFRS 16 เรื่อง สัญญาเช่า สำหรับการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้เมื่อเริ่มแรก กำหนดวัดมูลค่าภายหลังของสินทรัพย์สิทธิการใช้หลังจากวันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผล ผู้เช่าต้องวัดมูลค่าสินทรัพย์สิทธิการใช้โดยใช้วิธีคาทุน เว้นแต่ผู้เช่าใช้วิธีการอื่นในการวัดมูลค่า

เอกสารอ้างอิง (References)

ชาติชาย ศรีภิรมย์. (2566). “ปรับตัวอย่างไรเมื่อมีการประกาศใช้ TFRS16.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://www2.spu.ac.th/award/35627/academic** สืบค้น 10 ตุลาคม 2567.

นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจั่นเพชร. (2563). **การใช้มาตรฐานบัญชี NPAEs**. กรุงเทพฯ : ทีพีเอ็น เพรส.

พจน์ วีรศุทธากร. (2562). “สรุปหลักการบัญชีด้านสินทรัพย์ สำหรับ NPAEs.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://www.tfac.or.th/upload/9414/ksyx3KrKTO.pdf** สืบค้น 9 กันยายน 2567**.**

วรศักดิ์ ทุมมานนท์. (2566). “TFRS for NPAEs (ปรับปรุง 2565).” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://www.dpu.ac.th/ipad/upload/content/files/Document-TFRS.pdf** สืบค้น 9 กันยายน 2567.

วันดี ลีวรวัฒน์. (2563, กุมภาพันธ์). “TFRS 16 สัญญาเช่า สำหรับสินทรัพย์อ้างอิงมูลค่าต่ำ.” **จดหมายข่าวสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์**. 86 : 6-7.

วิยะดา บึงเมือง และ พรรณเพ็ญ สิทธิพัฒนา. (2566, กันยายน-ธันวาคม). “ความสัมพันธ์ของสัญญาเช่า ด้านผู้เช่า ต่อมูลค่าตลาด ก่อนและหลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทาง

การเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (ฉบับปี พ.ศ. 2562) กรณีศึกษา กลุ่มธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนีสะท้อนความเคลื่อนไหวของราคาหุ้น 50 ตัวแรก.” **วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 9(3) : 243-256.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2564, พฤษภาคม 3). “ประกาศสภาวิชาชีพบัญชีที่ 11/2564 เรื่อง มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า.” **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 138 ตอนพิเศษ 102 ง, หน้า 1-15. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.tfac.or.th สืบค้น 8 กันยายน 2567.

_____. (2565, พฤศจิกายน 14). “ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ที่ 48/2565 เรื่อง มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (ปรับปรุง 2565).” **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 139 ตอนพิเศษ 279 ง, หน้า 72-74. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.tfac.or.th สืบค้น 9 กันยายน 2567.

_____. (2565). “มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ. (ปรับปรุง2565).” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก **https://acpro- std.tfac.or.th/standard/1** สืบค้น 12 กรกฎาคม 2567.

_____. (2566). “สรุปความแตกต่างที่สำคัญของหลักการระหว่างมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (ปรับปรุง 2565) (TFRS for NPAEs) และมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ(TFRS for PAEs)”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://www.tfac.or.th** สืบค้น 15 สิงหาคม 2567.

สุนีย์รัตน์ วุฒิจินดานนท์. (2565). การบัญชีชั้นสูง. พิมพครั้งที่ 2 : กรุงเทพฯ : เกรท มีเดีย เอเจนซี.

ศิลปพร ศรีจั่นเพชร และ อนุวัฒน์ ภักดี. (2562). “มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า มีอะไรใหม่.” **วารสารสภาวิชาชีพบัญชี**. 1(2) : 1-14.

_____. (2564). **การบัญชีชั้นสูง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทีพีเอ็น เพรส.

อนุทัย ภูมิสุรกุล และ ศนิชา อัครกิตติลาภ. (2559). “TFRS 16 – สัญญาเช่า.” **Financial Reporting Update 2016 : PWC**.

GÜDELCİ, Erkin Nevzat.(2021). “The Effect of TFRS 16 Leases Standard on Financial.” **Kırklareli University Journal of the Faculty of Economics and Administrative Sciences**. 10(2) : 355 – 371.

Morales-Díaz, J., Zamora-Ramírez, C. (2018). “Effects of IFRS 16 on Key Financial Ratios: A New Methodological Approach”. Accounting in Europe. 15(1) : 1-33.

[Online]. from : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm Retrieved 25 October 2024.

Nuryani, N., Heng, T.T., Juliesta, N. (2015). “Capitalization of Operating Lease and Its Impact on Firm's Financial Ratios.” **Procedia-Social and Behavioral Sciences**. 211 : 268-276. [Online]. from : **https://www.sciencedirect.com** /science/article/pii/S1877042815053744 Retrieved 25 October 2024.

Tudor Liviu-Alexandru.(2018). “The Advantages that IFRS 16 Brings to the Economic Environment.” **Ovidius University Annals, Economic Sciences.** 18(1) : 510 – 513.

แนวปฏิบัติทางการบัญชีมูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์ : กรณีศึกษาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

The practical guide of Value in Use of Assets: In case of Land , Building and Equipment for Non - Publicy Accountable Entities (NPAEs)

ราตรี เสาทอง[1] วภาเพ็ญ แสงอรุณ[2], อาภาพร บุญประสพ[3], และ ปีย์วรา พานิชวิทิตกุล[4]

Ratree Saothong[1], Wapapen Saeng-a-run[2], Aphaphorn Boonprasop[3] and Peevara Parnitvitidkun[4]

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวปฏิบัติทางการบัญชีมูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์: กรณีศึกษาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ในบทที่ 10 เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ กำหนดให้วัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกได้ 2 วิธี คือ วิธีราคาทุนและวิธีตีราคาใหม่ โดยวิธีราคาทุนจะต้องแสดงด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์ สำหรับวิธีการตีราคาใหม่ แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่มีการตีราคาใหม่หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อการลดลงของมูลค่า ในปี 2565 ได้เพิ่มเติมทางเลือกแนวปฏิบัติทางการบัญชีให้เลือกใช้มูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์แทนประมาณราคาขายหักด้วยต้นทุนในการขายได้ ในการประมาณผลขาดทุนจากการลดมูลค่าของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ส่งผลต่อการวัดมูลค่าของสินทรัพย์ดังกล่าวในงบการเงิน

คำสำคัญ : มูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์, ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์, กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

Abstract

This article purpose to propose practical guild of value in use of assets : In case of Land , Building and Equipment for Non - Publicy Accountable Entities (NPAEs)

---

[1]หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ Bachelor of Accountancy Program faculty of Management Sciences Surindra Rajabhat University*Corresponding author e-mail: Wapapen_za@hotmail.co.th

[2] หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

[3] หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

[4] หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

under financial reporting standards for Non - Publicy Accountable Entities (NPAEs) in the lesson 10 ; Land , Building and Equipment to recommended value measurement after initial recognition in 2 methods by cost method and revaluation method , That cost method should be report by cost method subtract accumulation depreciate and allowance impairment of assets for revaluation method report to fair value on the revaluation day subtract accumulation depreciate and allowance impairment of assets. In the year 2565 there were also alternate addition practical guide of accounting for selected to value in use of assets replaced the assess sell price subtract cost sell in assess loss from impairment of Land , Building and Equipment assets that affect to assets value measurement in financial statement.

Keywords : Value in use of assets, Land, buildings and equipment, Non - Publicy Accountable Entities

บทนำ

สินทรัพย์ ถือเป็นทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการในการสร้างผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต โดยสินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เป็นสินทรัพย์ที่มีตัวตนที่กิจการมีไว้เพื่อใช้ประโยชน์เกินกว่าหนึ่งรอบระยะเวลารายงาน ส่งผลให้กิจการต้องวัดมูลค่าของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ด้วยการรับรู้รายการและวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรกด้วยวิธีราคาทุน หลังจากนั้นกิจการสามารถเลือกวิธีปฏิบัติทางการบัญชีการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้เมื่อเริ่มแรกได้ 2 วิธี คือ วิธีราคาทุนและวิธีการตีราคาใหม่ แต่ถ้ามีข้อบ่งชี้ว่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ มีมูลค่าตามบัญชีสูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน แสดงว่าสินทรัพย์เกิดการด้อยค่าต้องรับรู้ผลขาดทุนจากการด้อยค่าเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนและลดมูลค่าของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ในงบฐานะการเงิน ซึ่งแนวปฏิบัติทางการบัญชีมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Non-Publicly Accountable Entities : NPAEs) สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้เพิ่มทางเลือกให้กิจการ NPAEs สามารถนำแนวปฏิบัติทางการบัญชีไปถือปฏิบัติอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะการประกอบธุรกิจ

กิจการ NPAEs เป็นกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กที่ไม่มีการซื้อขายตราสารทุนหรือตราสารหนี้ต่อประชาชนไม่ว่าจะเป็นตลาดหลักทรัพย์ในประเทศหรือต่างประเทศหรือการซื้อขายนอกตลาดหลักทรัพย์ (Over the counter) สภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้กำหนดแนวปฏิบัติทางการบัญชี สำหรับ NPAEs ครั้งแรกเมื่อปี 2554 เพื่อให้ NPAEs มีมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เป็นการเฉพาะแยกจากกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Publicly Accountable Entities : PAEs) ส่งผลให้ NPAEs มี

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน (Thai Financial Reporting Standards : TFRS for NPAEs) เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น ลดความซับซ้อนในการปฏิบัติทางการบัญชี และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงและการเติบโตของกิจการในอนาคต โดยต้องคำนึงถึงต้นทุนและผลประโยชน์ที่ได้รับจากการเลือกใช้วิธีปฏิบัติทางการบัญชี (นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจั่นเพชร. 2563; ศิลปพร ศรีจั่นเพชร และ อนุวัฒน์ ภักดี 2563; สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2565) อย่างไรก็ตาม ในปี 2565 ภายใต้ TFRS for NPAEs ได้กำหนดให้ NPAEs สามารถเลือกแนวปฏิบัติทางการบัญชีการวัดมูลค่าของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ หากมีข้อบ่งชี้ว่ามูลค่าของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ จะส่งผลกระทบทางลบต่อกิจการในระหว่างงวดหรือคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ รวมถึงการที่สินทรัพย์ไม่ได้ถูกใช้งานอีกต่อไป หรืออาจเกิดภาวะซบเซาของตลาดอสังหาริมทรัพย์อย่างรุนแรงติดต่อกันเป็นระยะเวลายาวนาน ดังนั้น NPAEs จะต้องประมาณผลขาดทุนจากการลดมูลค่าดังกล่าวโดยสามารถพิจารณาเลือกแนวปฏิบัติทางการบัญชีวิธีมูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์แทนประมาณราคาขายหักด้วยต้นทุนในการขายได้ หากสามารถประมาณมูลค่าจากการใช้สินทรัพย์ได้อย่างน่าเชื่อถือ (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2565)

จากประเด็นดังกล่าวจึงสนใจนำเสนอแนวทางปฏิบัติทางการบัญชีการใช้มูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์ : กรณีศึกษาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการบันทึกบัญชีและเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน

วัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอแนวทางแนวปฏิบัติทางการบัญชีการใช้มูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์: กรณีศึกษาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

การใช้มูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2566) ได้กำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับการแสดงมูลค่าของสินทรัพย์ว่ากิจการจะไม่แสดงมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์สูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์นั้น ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 เรื่อง การด้อยค่าสินทรัพย์ ดังนั้นหากมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์จะสูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนจากการใช้หรือขายสินทรัพย์ แสดงว่าสินทรัพย์นั้นเกิดการด้อยค่า จะต้องรับรู้ผลขาดทุนจากการด้อยค่านั้น คำว่า “มูลค่าตามบัญชี” หมายถึง ราคาของสินทรัพย์ที่รับรู้หลังจากหักค่าเสื่อมราคาสะสม (ค่าตัดจำหน่าย) และค่าเผื่อการด้อยค่าสะสม สำหรับ “มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน” หมายถึง มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์หรือหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด หักด้วยต้นทุนในการจำหน่าย หรือมูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์นั้น แล้วแต่จำนวนเงินใดจะสูงกว่า

สำหรับการด้อยค่าของสินทรัพย์ ให้พิจารณาถึงข้อบ่งชี้อย่างน้อยสำหรับการประเมินว่าสินทรัพย์ (ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์) เกิดการด้อยค่า ได้แก่ **ข้อมูลจากภายนอก** เช่น (1) ราคาตลาด

ของสินทรัพย์ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ (2) เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบทางลบต่อกิจการในระหว่างงวดหรืออนาคตอันใกล้ เช่น เศรษฐกิจกำลังตกต่ำ เทคโนโลยีเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (3) อัตราดอกเบี้ยในตลาดเพิ่มขึ้นจนน่าจะมีผลกระทบต่ออัตราคิดลดที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าจากการใช้สินทรัพย์ และ (4) มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์สุทธิของกิจการสูงกว่ามูลค่าตลาดของกิจการอื่น **ข้อมูลภายใน** เช่น (1) มีหลักฐานแสดงให้เห็นว่าสินทรัพย์ล้าสมัยหรือชำรุดเสียหาย (2) มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับลักษณะที่กิจการใช้หรือคาดว่าจะใช้สินทรัพย์ที่ส่งผลกระทบต่อกิจการในระหว่างงวดหรืออนาคตอันใกล้ และ (3) มีหลักฐานจากข้อมูลแสดงว่าผลการปฏิบัติงานเชิงเศรษฐกิจของสินทรัพย์ได้ลดลงกว่าที่คาดไว้ (อุทัยวรรณ จรุงวิภู, 2558)

หากที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ส่งผลให้กิจการใช้ไม่เต็มประสิทธิภาพหรือสินทรัพย์เกิดการด้อยค่า ทำให้เกิดผลกระทบต่อผลประกอบการ และคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากสินทรัพย์นั้นอย่างไม่เต็มที่ ต้องประเมินข้อบ่งชี้ว่ามูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์สูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน แสดงว่าสินทรัพย์เกิดการด้อยค่า จึงต้องรับรู้ผลขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนทันทีในงวดนั้น และการด้อยค่าจะทำให้มูลค่าของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ในงบฐานะการเงินลดลง (อรฤดี ศรีธราพิพัฒน์, 2563) ทั้งนี้ TFRS for NPAEs ได้ปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับการลดลงของมูลค่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ โดยนำประกาศสภาวิชาชีพบัญชีที่ 13/2555 เรื่อง ข้อกำหนดเพิ่มเติมสำหรับการปฏิบัติตาม TFRS for NPAEs ในการประมาณผลขาดทุนจากการลดมูลค่าของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สามารถพิจารณามูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์ (ตามวิธีคำนวณใน มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36) แทนประมาณราคาขายหักด้วยต้นทุนในการขายได้ หากสามารถประมาณได้อย่างน่าเชื่อถือ (วรศักดิ์ ทุมมานนท์. 2566)

สำหรับการนำเสนอแนวทางแนวปฏิบัติทางการบัญชีการใช้มูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์: กรณีศึกษาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ได้นำเสนอประเด็นตามลำดับ ได้แก่ นิยามศัพท์ การรับรู้รายการและการวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรก การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้เมื่อเริ่มแรก (วิธีราคาทุนและวิธีการตีราคาใหม่) และแนวปฏิบัติทางการบัญชีการใช้มูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์ มีรายละเอียดดังนี้

1. นิยามศัพท์

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2565) ได้ให้คำนิยาม ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ หมายถึง สินทรัพย์ที่มีตัวตนที่กิจการมีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการผลิตในการจำหน่ายสินค้า ให้บริการ ให้เช่าหรือใช้ในการบริหารงาน ซึ่งกิจการคาดว่าจะใช้ประโยชน์มากกว่าหนึ่งรอบระยะเวลารายงาน

มูลค่าจากการใช้สินทรัพย์ หมายถึง มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดในอนาคตที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้สินทรัพย์หรือหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสด

วิธีการตีราคาใหม่ หมายถึง มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่มีการตีราคาใหม่ หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสมและผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสมที่เกิดขึ้นในภายหลังการรับรู้รายการ

ค่าเสื่อมราคา หมายถึง การปันส่วนมูลค่าเสื่อมสภาพของสินทรัพย์อย่างมีระบบการใช้งานในทางบัญชี

2. การรับรู้รายการและการวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรก

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2565) ได้ให้แนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับกิจการ NPAEs ตามบทที่ 10 เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สำหรับการวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรก และวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการ ดังนี้

การรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรก NPAEs ต้องรับรู้ต้นทุนเริ่มแรกเพื่อให้ได้มาหรือก่อสร้างรายการ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และต้นทุนที่เกิดขึ้นในภายหลังเมื่อมีการซ่อมบำรุง ต่อเติม ดัดแปลง ปรับปรุง เปลี่ยนแทนส่วนประกอบของ รายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์เป็นสินทรัพย์เมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อ ต่อไปนี้ (1) มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากรายการนั้น และ (2) กิจการสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ

การวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรก

กิจการ NPAEs ต้องวัดมูลค่าของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ที่เข้าเงื่อนไขการรับรู้รายการเป็นสินทรัพย์โดยใช้ราคาทุน ซึ่งราคาทุนของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ประกอบด้วย (1) ราคาซื้อรวมอากรขาเข้าและภาษีซื้อที่เรียกคืนไม่ได้หลังหักส่วนลดการค้า และจำนวนที่ได้รับคืนจากผู้ขาย (2) ต้นทุนทางตรงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ใน สถานที่และสภาพที่พร้อมจะใช้งานได้ตามความประสงค์ของฝ่ายบริหาร (3) ต้นทุนที่ประมาณที่ดีที่สุดสำหรับการรื้อ การขนย้าย และการบูรณะสถานที่ตั้งของ สินทรัพย์ซึ่งเป็นภาระผูกพันของกิจการที่เกิดขึ้นเมื่อกิจการได้สินทรัพย์นั้นมาหรือเป็น ผลจากการใช้สินทรัพย์นั้นในช่วงเวลาหนึ่ง ภายหลังจากการรับรู้รายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์เป็นสินทรัพย์ กิจการต้องแสดงรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์นั้นด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเผื่อการลดลงของมูลค่า

ตัวอย่างการวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรกด้วยวิธีราคาทุน ดังตัวอย่างของ บริษัท มาร์เก็ตติ้ง จำกัด เมื่อวันที่ 1 มกราคา 25x3 ได้ซื้อเครื่องจักรในราคา 200,000 บาท มีค่าใช้จ่ายในการติดตั้งเครื่องจักร 75,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการทดสอบเครื่องจักใหม่ 15,000 บาท และสามารถขายสินค้าที่ผลิตได้ระหว่างทดสอบ 3,000 บาท ในขณะที่ซื้อเครื่องจักรได้ส่วนลดจากผู้ขาย 6,000 บาท

กิจการบันทึกบัญชี ดังนี้

เดบิต	เครื่องจักร		281,000	
	เครดิต	เงินสด		281,000
	บันทึกราคาของเครื่องจักร (200,000+75,000+15,000-3,000-6,000)			

3. การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้เมื่อเริ่มแรก (วิธีราคาทุนและวิธีตีราคาใหม่)

TFRS for NPAEs บทที่10 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ มีแนวปฏิบัติทางการบัญชีให้สามารถเลือกวิธีการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรก ได้ 2 วิธี คือ วิธีราคาทุนและวิธีการตีราคาใหม่ โดยวิธีราคาทุนต้องแสดงด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์ และวิธีการตีราคาใหม่ หมายถึง มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่มีการตีราคาใหม่ หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสมและผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสมที่เกิดขึ้นในภายหลังการรับรู้รายการ

3.1 การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรก-วิธีราคาทุน นำเสนอตัวอย่าง บริษัท มาร์เก็ตติ้ง จำกัด สมมติได้ประมาณอายุการให้ประโยชน์ 5 ปี คิดค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรงและมีมูลค่าคงเหลือ เท่ากับ 4,000 บาท การคำนวณค่าเสื่อมราคาแสดงได้ ดังนี้

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} \quad \frac{281{,}000 - 4{,}000 \text{ บาท}}{5 \text{ ปี}} = 55{,}400 \text{ บาท ต่อปี}$$

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดคำนวณค่าเสื่อมราคา ค่าเสื่อมราคาสะสมและมูลค่าตามบัญชี

ระยะเวลา	ค่าเสื่อมราคา (บาท)	ค่าเสื่อมราคาสะสม (บาท)	มูลค่าตามบัญชี (บาท)
1 ม.ค.x3			281,000
31 ธ.ค.x3	55,400	55,400	225,600
31 ธ.ค.x4	55,400	110,800	170,200
31 ธ.ค.x5	55,400	166,200	114,800
31 ธ.ค.x6	55,400	221,600	59,400
31 ธ.ค.x7	55,400	277,000	4,000

จากตารางที่ 1 มูลค่าตามบัญชี ณ วันสิ้นรอบบัญชีแต่ละปี จะเท่ากับราคาทุน 281,000 บาท หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม ณ วันสิ้นรอบบัญชีนั้น เช่น ณ 31 ธันวาคม 25x4 มูลค่าตามบัญชีเท่ากับ 170,200 บาท (ราคาทุน 281,000 หัก ด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม 110,800 บาท) ณ 31 ธันวาคม 25x7 มูลค่าตามบัญชีของอุปกรณ์จะเท่ากับ มูลค่าคงเหลือ 4,000 บาท

การบันทึกบัญชี ค่าเสื่อมราคาและค่าเสื่อมราคาสะสม–เครื่องจักรตลอดอายุการใช้ประโยชน์ของเครื่องจักร ปี 25x3 – 25x7

เดบิต	ค่าเสื่อมราคา	55,400	
	เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม-เครื่องจักร		55,400

3.2 การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรก-วิธีการตีราคาใหม่

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2565) ได้ให้แนวปฏิบัติทางเลือกการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรก โดยเพิ่มเติมวิธีการตีราคาใหม่ในปี พ.ศ.2563 หากที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ นั้นสามารถวัดมูลค่ายุติธรรมได้อย่างน่าเชื่อถือ กิจการ NPAEs ต้องแสดงรายการดังกล่าวด้วยราคาที่ตีใหม่ การตีราคาใหม่ต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ Aboody et al (1999) เลือกใช้วิธีตีราคาใหม่ที่สะท้อนประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตและทำให้ข้อมูลที่แสดงในงบการเงินมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและทันต่อเวลา เพื่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน สอดคล้องกับงานศึกษาของศรัญญา เจียงทิพากร และสมชาย สุภัทรกุล (2554) เสนอว่าการเลือกใช้วิธีการตีราคาใหม่สำหรับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ทำให้ข้อมูลที่แสดงในงบการเงินมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและความทันต่อเวลาของข้อมูลเกี่ยวกับการตีราคาใหม่ เพื่อให้มั่นใจว่ามูลค่าตามบัญชีจะไม่แตกต่างจากมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานอย่างมีสาระสำคัญ

เมื่อมีการตีราคารายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่ ให้ปรับปรุงมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ เป็นราคาที่ตีใหม่ โดย ณ วันที่ตีราคาใหม่ กิจการ NPAEs ต้องถือปฏิบัติตามข้อใดข้อหนึ่งนี้

3.2.1 ปรับปรุงมูลค่าตามบัญชีก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสมในลักษณะที่สม่ำเสมอกับ การตีราคาใหม่ของมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ ตัวอย่างเช่น มูลค่าตามบัญชีก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสม อาจจะปรับโดยการอ้างอิงจากข้อมูลในตลาดที่สังเกตได้ หรือ ปรับให้เป็นสัดส่วนกับการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าตามบัญชี ค่าเสื่อมราคาสะสม ณ วันที่ตีราคาใหม่จะถูกปรับปรุงให้เท่ากับผลต่างระหว่างมูลค่าตามบัญชีก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์หลังจากรับ รู้ค่าเผื่อการลดลงของมูลค่า

3.2.2 นำค่าเสื่อมราคาสะสมไปหักออกจากมูลค่าตามบัญชีก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสมของสินทรัพย์

จากตัวอย่างบริษัท มาร์เก็ตติ้ง จำกัด (มหาชน) สมมติว่าบริษัทได้เลือกวิธีการตีราคาใหม่ของเครื่องจักร หลังจากที่ได้ใช้ประโยชน์มาแล้ว 2 ปี โดยบัญชีค่าเสื่อมราคาสะสม จำนวน 110,800 บาท มูลค่าตามบัญชีก่อนตีราคาใหม่ 170,200 และมีราคาตีใหม่สุทธิ 183,816 บาท

กรณีที่ 1 วิธีปรับแบบเป็นสัดส่วนกับการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าตามบัญชี โดยมูลค่าสุทธิเพิ่มขึ้น จำนวน 13,616 บาท (183,816-170,200 บาท) คิดเป็นร้อยล่ะที่เพิ่มขึ้น 8% จึงต้องปรับราคาทุนและค่าเสื่อมราคาสะสม เพิ่มขึ้นร้อย 8% คือราคาทุน 281,000*108% = 303,480 บาท ค่าเสื่อมราคาสะสม110,800*108% = 119,664 บาท การบันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต	เครื่องจักร	22,480	
	เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม-เครื่องจักร		8,864
	ส่วนเกินทุนจากการตีราคาเครื่องจักร		13,616
	บันทึกการตีราคาใหม่ของเครื่องจักร		

จะเห็นว่า เครื่องจักร เมื่อตีราคาใหม่มีราคา 22,480 บาท (103,480-281,000) บัญชีค่าเสื่อมราคาสะสมเครื่องจักรเพิ่มขึ้นจำนวน 8,864 บาท (119,664-110,800) และบัญชีส่วนเกินทุนจากการตีราคาเครื่องจักร จำนวน 13,616 บาท (183,816-170,200) ภายหลังการตีราคาใหม่ บัญชีเครื่องจักร มีมูลค่าตามบัญชี เท่ากับ 183,816 บาท

กรณีที่ 2 นำค่าเสื่อมราคาสะสมไปหักออกจากมูลค่าตามบัญชีเป็นวิธีการโอนบัญชีค่าเสื่อมราคาสะสมทั้งหมดก่อนการตีราคาใหม่ไปบัญชีสินทรัพย์ เมื่อปรับมูลค่าสินทรัพย์ที่ตีราคาใหม่นี้แล้วค่าเสื่อมราคาจะเริ่มต้นคิดจากวันที่ตีใหม่ (ดุษฎี สงวนชาติ และคนอื่นๆ, 2557:143)

เดบิต	ค่าเสื่อมราคาสะสม-เครื่องจักร	110,800	
	เครดิต เครื่องจักร		110,800
	บันทึกโอนค่าเสื่อมราคาสะสมทั้งหมดไปบัญชีเครื่องจักร		

เมื่อโอนบัญชีค่าเสื่อมราคาสะสม-เครื่องจักร ออกจากบัญชีเครื่องจักรทั้งหมดแล้วมูลค่าตามบัญชีเครื่องจักร จะแสดงจำนวน 170,200 บาท(ราคาทุนเดิม 281,000 บาท-ค่าเสื่อมราคาสะสม 110,800 บาท) จากนั้นทำการปรับราคาที่ตีราคาใหม่เพิ่มขึ้นคือ 13,616 บาท (ราคาที่ตีใหม่ 183,816 บาท-มูลค่าตามบัญชี 170,200 บาท) การบันทึกบัญชี ดังนี้

เดบิต	เครื่องจักร	13,616	
	เครดิต ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์		13,616
	บันทึกการตีราคาใหม่ของสินทรัพย์เครื่องจักร		

เมื่อตีราคาใหม่ มูลค่าของสินทรัพย์เครื่องจักรเพิ่มขึ้น จำนวน 13,616 บาท และโอนเข้าบัญชีส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ 13,616 บาท ซึ่งภายหลังการตีราคาใหม่สินทรัพย์เครื่องจักรมีมูลค่าตามบัญชีเท่ากับ 183,816 บาท (มูลค่าตามบัญชีก่อนตีราคาใหม่ 170,200 บาท บวกกับตีราคาใหม่เพิ่มขึ้น 13,616 บาท)

4. แนวปฏิบัติทางการบัญชีการใช้มูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2565) ได้ให้แนวปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับประเด็นการใช้มูลค่าจากการใช้สินทรัพย์ ในกรณีที่มีข้อบ่งชี้ว่ารายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์มี

มูลค่าลดลงอย่างถาวร กิจการ NPAEs สามารถพิจารณาเลือกแนวปฏิบัติทางการบัญชีด้วยวิธีมูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์ (ตามวิธีคำนวณที่ระบุในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์) แทนประมาณราคาขายหักด้วยต้นทุนในการขายได้ หากสามารถประมาณมูลค่าจากการใช้สินทรัพย์ได้อย่างน่าเชื่อถือ

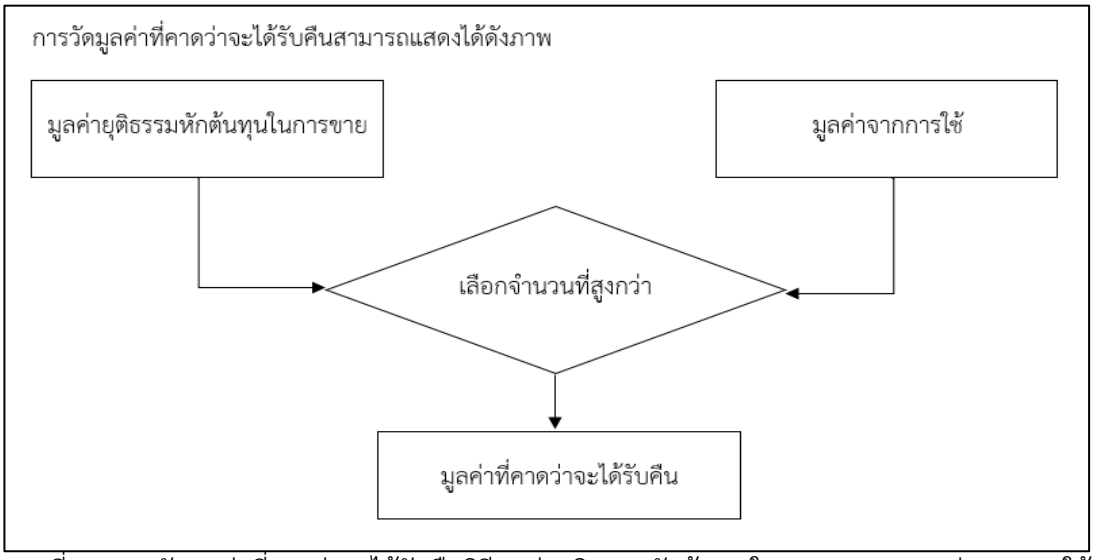

ภาพที่ 1 การวัดมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนวิธีมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขายและมูลค่าจากการใช้ที่มา (อุทัยวรรณ จรุงวิภู, 2558)

ซึ่งต้องถือปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ประมาณการกระแสเงินสด โดยอาศัยข้อสมมติที่สมเหตุสมผลและมีหลักฐานสนับสนุน ซึ่งแสดงถึงการประมาณการที่ดีที่สุดของฝ่ายบริหารภายใต้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่จะเป็นอยู่ตลอดอายุการใช้ประโยชน์ที่เหลืออยู่ของสินทรัพย์และกิจการต้องให้น้ำหนักกับหลักฐานสนับสนุนที่ได้จากภายนอก

2. ประมาณการกระแสเงินสดโดยอาศัยงบประมาณ หรือประมาณการทางการเงินล่าสุด ซึ่งได้รับอนุมัติจากฝ่ายบริหาร ต้องไม่รวมประมาณการกระแสเงินสดรับหรือจ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปรับโครงสร้างในอนาคต หรือจากการปรับปรุงหรือทำให้สินทรัพย์นั้นดีขึ้น การประมาณการโดยอาศัยงบประมาณหรือประมาณการดังกล่าวต้องครอบคลุมระยะเวลาอย่างมากที่สุด 5 ปี

3. ประมาณการกระแสเงินสดหลังจากช่วงเวลาของงบประมาณหรือประมาณการล่าสุด โดยการปรับประมาณการกระแสเงินสดที่คาดการณ์จากงบประมาณหรือประมาณการด้วยอัตราการเติบโตที่คงที่หรือลดลงสำหรับปี ถัดไป นอกจากมีเหตุผลสนับสนุนว่ากิจการควรใช้อัตราการเติบโตที่เพิ่มขึ้น อัตราการเติบโตนี้ ต้องไม่สูงกว่าอัตราการเติบโตถัวเฉลี่ยระยะยาวของผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรม

หรือประเทศที่กิจการนั้นดำเนินงานอยู่ หรือของตลาดซึ่งสินทรัพย์นั้นถูกนำไปใช้นอกจากมีเหตุผลสนับสนุนว่ากิจการควรใช้อัตราการเติบโตที่สูงกว่า

จากตัวอย่างข้อมูลของบริษัท มาร์เก็ตติ้ง จำกัด (มหาชน) สมมติมูลค่ายุติธรรมหักต้นทุนในการขาย เท่ากับ 140,000 บาท การทดสอบการด้อยค่าจะเป็นดังนี้

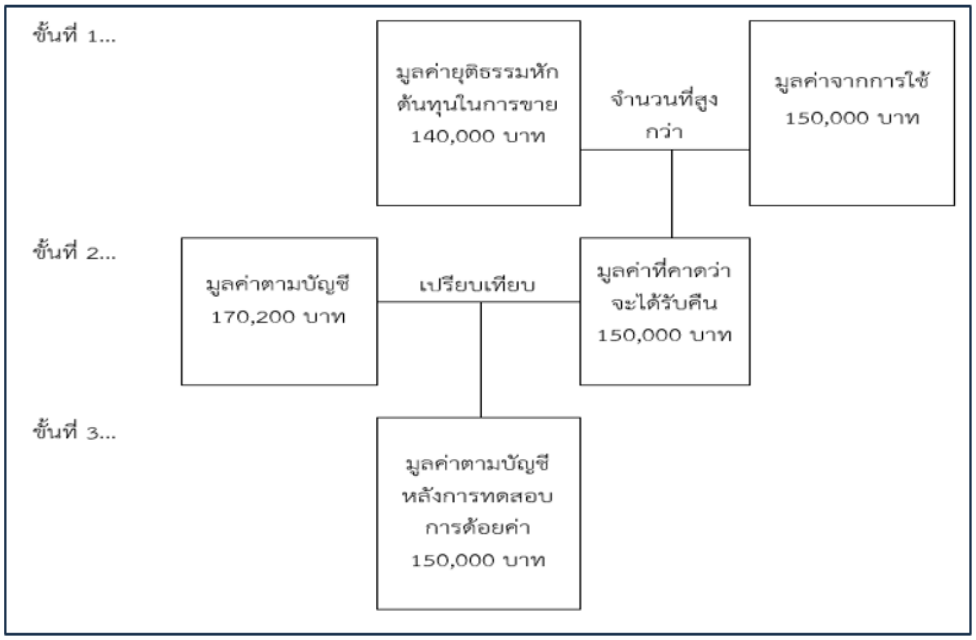

ภาพที่ 1 การทดสอบการด้อยค่าและการบัญชีขาดทุนจากการด้อยค่า
ที่มา : ดัดแปลงจาก ปัญญา อิสระวรวาณิช สุนีย์รัตน์ วุฒิจินดานนท์ (2565 : 220)

กรณีนี้มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน 150,000 บาท ซึ่งน้อยกว่ามูลค่าตามบัญชี 170,200 บาท มูลค่าตามบัญชีหลังการทดสอบการด้อยค่าจึงต้องลดจาก 170,200 บาท เป็น 150,000 บาท และรับรู้ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์เป็นค่าใช้จ่ายในงดกำไรขาดทุน จำนวน 20,200 บาท

การบันทึกบัญชีการด้อยค่าของสินทรัพย์ มีดังนี้

เดบิต	ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ (เครื่องจักร)	20,200	
	เครดิต ค่าเผื่อการด้อยค่า-เครื่องจักร		20,200

บัญชีค่าเผื่อการด้อยค่า-เครื่องจักร เป็นบัญชีปรับมูลค่าเครื่องจักร ในงบฐานะการเงิน บางกิจการอาจเลือกบันทึกการด้อยค่ารวมในบัญชีค่าเสื่อมราคาสะสมก็ได้ แสดงรายการได้ดังนี้

เดบิต	ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ (เครื่องจักร)	20,200	
	เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม-เครื่องจักร		20,200

บทสรุป

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ให้แนวปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะไว้ในบทที่ 10 เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ซึ่งเป็นมาตรฐานรายงานทางการเงิน (TFRS for NPAEs) เป็นสินทรัพย์ที่มีตัวตนที่กิจการมีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการผลิตในการจำหน่ายสินค้าหรือให้บริการ เพื่อให้เช่า และเพื่อใช้ในการบริหารงาน กำหนดให้ NPAEs รับรู้รายการต้นทุนเมื่อเริ่มแรก เพื่อให้ได้มาหรือก่อสร้าง เมื่อสินทรัพย์เป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อ ได้แก่ มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากรายการนั้น และกิจการสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ

การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้เมื่อเริ่มแรกกำหนดให้กิจการสามารถเลือกแนวปฏิบัติได้ 2 วิธี คือ วิธีราคาทุน และวิธีการตีราคาใหม่ โดยวิธีราคาทุน จะต้องแสดงด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์ สำหรับวิธีตีราคาใหม่ แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่มีการตีราคาใหม่หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเผื่อการลดลงของมูลค่าที่เกิดขึ้นในภายหลัง (ถ้ามี) โดยเลือกวิธีปฏิบัติได้ 2 วิธี คือ มูลค่าตามบัญชีก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสมในลักษณะที่สม่ำเสมอเป็นสัดส่วนกับการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าตามบัญชีและปรับให้เป็นสัดส่วนกับการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าตามบัญชี จะถูกปรับปรุงให้เท่ากับผลต่างระหว่างมูลค่าตามบัญชีก่อนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

หากกรณีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ที่มีข้อบ่งชี้การมีมูลค่าลดลงอย่างถาวร หรือมีหลักฐานล้าสมัยหรือชำรุดเสียหาย ซึ่งส่งผลกระทบทางลบต่อกิจการในระหว่างงวด สินทรัพย์ไม่ได้ถูกใช้งาน สภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้กำหนดแนวปฏิบัติทางการบัญชีให้ NPAEs เลือกใช้มูลค่าจากการใช้แทนประมาณราคาขายหักด้วยต้นทุนในการขายได้และจะต้องรับรู้จากการด้อยค่าของสินทรัพย์

เอกสารอ้างอิง

ดุษฎี สงวนชาติ และคนอื่น ๆ. (2557). **การบัญชีขั้นกลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : วี.พริ้นท์(1991).

นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจั่นเพชร. (2563). **การใช้มาตรฐานบัญชี NPAEs**. กรุงเทพฯ : ทีพีเอ็น เพรส.

ปัญญา อิสระวรวาณิช และสุนีย์รัตน์ วุฒิจินดานนท์. (2564). **การบัญชีชั้นกลาง 1**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : เกรท มีเดีย เอเจนซี.

วรศักดิ์ ทุมมานนท์. (2566). “TFRS for NPAEs (ปรับปรุง 2565).” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://www.dpu.ac.th/ipad/upload/content/files/Document-TFRS.pdf** สืบค้น 9 กันยายน 2567.

ศรัญญา เจียงทิพากร และสมชาย สุภัทรกุล. (2554). “แรงจูงใจในการใช้วิธีการตีราคาสินทรัพย์ใหม่และความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและความทันต่อเวลา ของข้อมูลเกี่ยวกับการตีราคาใหม่.” **วารสารวิชาชีพบัญชี.**7(20) : 76-85.

ศิลปพร ศรีจั่นเพชร และอนุวัฒน์ ภักดี. (2563). **การบัญชีชั้นกลาง 1**. กรุงเทพฯ : ทีพีเอ็น เพรส.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2565). “ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ที่ 48/2565 มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (ปรับปรุง 2565).” **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่มที่ 139. ตอนพิเศษ 279 ง. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก **https://www.tfac.or.th** สืบค้น 10 กรกฎาคม 2567.

_____. (2566). “ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ที่ 23/2566 เรื่อง มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์.” **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 140 ตอนพิเศษ 188 ง. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก **https://www.tfac.or.th** สืบค้น 10 กรกฎาคม 2567.

อรฤดี ศรีธราพิพัฒน์. (2563, มกราคม-มิถุนายน). “วิธีปฏิบัติทางการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินสำหรับการด้อยค่าของสินทรัพย์ของบริษัทในหมวดสื่อและสิ่งพิมพ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง**. 9(1) : 160-170.

อุทัยวรรณ จรุงวิภู. (2558). “หน่วยที่ 6 ค่าเสื่อมราคา การด้อยค่าและค่าสูญสิ้น.” ใน **เอกสารการสอนชุดวิชา การบัญชีขั้นกลาง 1 และระบบสารสนเทศทางการบัญชี หน่วยที่ 1-8**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Aboody, D., M. E. Barth and R. Kasznik. (1999). “Revaluations of Fixed Assets And Future Firm Performance: Evidence from the UK.” **Journal of Accounting and Economics.** 26(1–3) : 149–178.

การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

Subsequent Measurement of Investment Property for Non-Publicly Accountable Entities (NPAEs)

ภัชภรณ์ กุลบุตร[1] ดารัณ เบญจภัชณันท์[2] นิภาวัลย์ พวงผกา[3] และ กิติยา ปรากฏดี[4]

Patchaporn Koollaboot[1], Darran Benjaphatchanan[2] Nipawan Puangpaka[3] and Kitiya Parkotdee[4]

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน โดยมุ่งเน้นการเปรียบเทียบระหว่างวิธีราคาทุนและวิธีมูลค่ายุติธรรม ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (NPAEs) ในบทที่ 12 เรื่องอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ซึ่งทั้ง 2 วิธี ส่งผลให้การแสดงมูลค่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนในงบการเงินมีความแตกต่างกัน วิธีราคาทุนเน้นความสม่ำเสมอของมูลค่าทางบัญชี วิธีมูลค่ายุติธรรมสะท้อนมูลค่าตลาดในปัจจุบัน การนำเสนอนี้เป็นทางเลือกวิธีปฏิบัติทางการบัญชีให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทและความต้องการเฉพาะของกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

คำสำคัญ (Keywords) : อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน, การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการ, กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

Abstract

This article aims to propose subsequent measurement of investment property. By focus on comparison between cost method and fair value method. Followed in Thai Financial Reporting Standard for Non-Publicly Accountable Entities (NPAES) in Chapter 12 on investment property that’s 2 methods affect to display the value of investment property in financial statement, there are differences. Cost method stress to regularity of book value. Fair value method reflects to current market value. This represent is options

[1-4]หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยากรจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Bachelor of Accountancy Program Faculty of Management Sciences Surindra Rajabhat University

*Corresponding autheor e-mail: darran.bj246@gmail.com

for accounting practices be appropriate according with context and specific requirements for Non-Publicly Accountable Entities

Keywords : Investment property: IP, Subsequent measurement, Non-Publicly Accountable Entities: NPAEs

บทนำ (Introduction)

อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน เป็นสินทรัพย์ที่มีความสำคัญในด้านการบริหารจัดการทางการเงินของกิจการ เนื่องจากมีผลตอบแทนที่ได้รับจากการเช่าหรือการเพิ่มมูลค่าของสินทรัพย์ ซึ่งสามารถส่งผลกระทบโดยตรงต่อการประเมินมูลค่าและการจัดทำงบการเงินของกิจการ ดังนั้นจึงต้องอาศัยการประเมินมูลค่าที่ถูกต้อง สอดคล้องกับข้อกำหนดตามมาตรฐานบัญชีโดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Non-Publicly Accountable Entities: NPAEs) ได้กำหนดแนวปฏิบัติทางการบัญชีการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ใน 2 วิธี คือ วิธีราคาทุน (Cost Model) และวิธีมูลค่ายุติธรรม (Fair Value Model)

กิจการ NPAEs ถือเป็นกิจการที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และไม่มีพันธบัตรหรือหลักทรัพย์ที่ถือครองโดยบุคคลทั่วไป สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ให้แนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับกิจการ NPAEs เมื่อปี พ.ศ. 2554 ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Thai Financial Reporting Standards : TFRS for NPAEs) กำหนดขึ้นเพื่อให้มีความเหมาะสมกับลักษณะและขนาดของกิจการ ซึ่งได้กำหนดแนวปฏิบัติทางการบัญชี “อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน (Investment property: IP) ไว้ในบทที่ 12 ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ในการรับรู้รายการ การวัดมูลค่าและการเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้การจัดทำงบการเงินเป็นไปตาม TFRS for NPAEs (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2565)

ประเด็นที่สำคัญอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ภายใต้ TFRS for NPAEs ได้กำหนดทางเลือกการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการให้กิจการ NPAEs สามารถเลือกแนวปฏิบัติทางการบัญชีได้ 2 วิธี คือ วิธีราคาทุนและวิธีมูลค่ายุติธรรม ทั้งนี้สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2563) ได้ประกาศในฉบับที่ 42/2563 เรื่อง ข้อกำหนดเพิ่มเติมสำหรับมาตรฐานการรายงานทางการเงิน สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน โดยหากกิจการ NPAEs เลือกการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการด้วยวิธีมูลค่ายุติธรรมต้องรับรู้ผลกำไรและขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนในงบกำไรขาดทุนในงวดที่เกิดขึ้น (รองเอก วรรณพฤกษ์, 2560) ทั้งนี้งานศึกษาของสุรกิจ คำวงศ์ปีน (2553) เสนอว่า การใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมจะให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินมากกว่าการใช้วิธีราคาทุนเดิม ประเด็นดังกล่าวจึงสนใจที่จะนำเสนอวิธีปฏิบัติทางการบัญชี การวัดมูลค่าภายหลังการ

รับรู้รายการอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนสำหรับกิจการ NPAEs ระหว่างวิธีราคาทุนและวิธีมูลค่ายุติธรรม เพื่อเสนอเป็นวิธีทางเลือกปฏิบัติทางการบัญชีที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการดำเนินงานของกิจการ NPAEs สามารถนำไปใช้ปฏิบัติเพื่อประโยชน์สูงสุดในการดำเนินกิจการ และเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์เพื่อ

1. นำเสนอแนวปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (NPAEs) ระหว่างวิธีราคาทุนและวิธีมูลค่ายุติธรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสีย กรณีการวัดมูลค่าระหว่างวิธีราคาทุนและวิธีมูลค่ายุติธรรม

คำนิยามศัพท์

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2565) ได้ให้คำนิยาม อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ว่าหมายถึง อสังหาริมทรัพย์ (ที่ดิน หรืออาคาร หรือส่วนของอาคาร (ส่วนควบอาคาร) หรือทั้งที่ดินและอาคาร) ที่ถือครอง (โดยเจ้าของหรือโดยผู้เช่าเป็นสินทรัพย์สิทธิการใช้) เพื่อหาประโยชน์จากรายได้ค่าเช่า หรือจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าของสินทรัพย์ หรือทั้งสองอย่าง ทั้งนี้ไม่ได้มีไว้เพื่อ 1) ใช้ในการผลิตหรือจัดหาสินค้าหรือให้บริการ หรือใช้ในการบริหารงานของกิจการ หรือ 2) ขายตามลักษณะการประกอบธุรกิจตามปกติ มูลค่าตามบัญชี หมายถึง จำนวนเงินของสินทรัพย์ที่รับรู้ในงบฐานะการเงิน

นอกจากนี้ได้ให้คำนิยามที่เกี่ยวข้องกับการวัดมูลค่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ดังนี้

ราคาทุน หมายถึง จำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่กิจการจ่ายไป หรือมูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนอื่น ที่กิจการมอบให้เพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ ณ เวลาที่ได้สินทรัพย์นั้นมา หรือ ณ เวลาที่ก่อสร้างสินทรัพย์นั้น หรือหากเป็นไปได้ ให้รวมถึงจำนวนที่แบ่งมาเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ที่รับรู้เมื่อเริ่มแรกตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับอื่น

มูลค่ายุติธรรม หมายถึง ราคาที่จะได้รับจากการขายสินทรัพย์ หรือจะจ่ายเพื่อโอนหนี้สินในรายการที่เกิดขึ้นในสภาพปกติระหว่างผู้ร่วมตลาด ณ วันที่วัดมูลค่า

การจัดประเภทอสังหาริมทรัพย์

ศิลปพร ศรีจั่นเพชร และอนุวัฒน์ ภักดี (2565) ได้นำเสนอการจัดประเภทอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ว่าสินทรัพย์ใดควรจัดประเภทเป็นอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนหรือที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ให้พิจารณาตามแผนภาพ ดังนี้

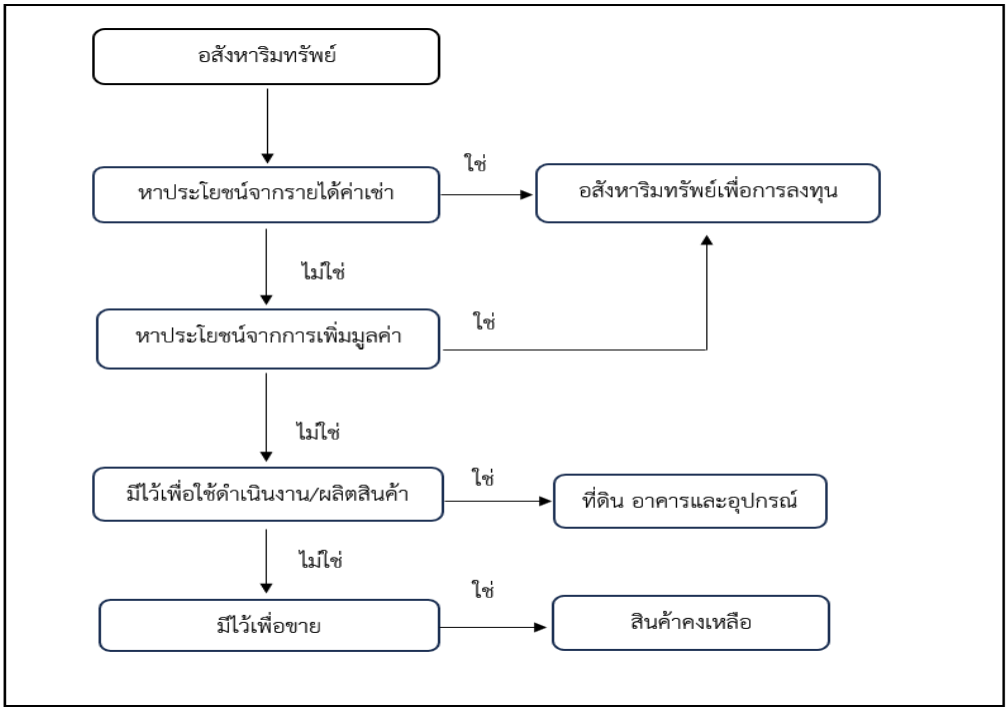

ภาพที่ 1 การจัดประเภทอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน
ที่มา : ศิลปพร ศรีจั่นเพชร และอนุวัฒน์ ภักดี (2565 : 7-4)

จากภาพที่ 1 การจัดประเภทเป็นอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ ที่ดิน อาคาร หรือส่วนควบอาคาร หรือทั้งที่ดินและอาคาร หากกิจการ NPAEs มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์เป็นรายได้ค่าเช่าหรือจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าอสังหาริมทรัพย์หรือทั้งสองอย่าง ซึ่งก่อให้เกิดกระแสเงินสดรับเป็นส่วนใหญ่ ถือว่าเป็น “อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน” แต่ถ้าหากถืออสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ในการดำเนินงาน/การผลิตสินค้า ให้ถือเป็น “ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์” ถือปฏิบัติตามบทที่ 10 เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ หรือในกรณีที่ถือไว้เพื่อขาย ถือเป็น “สินค้าคงเหลือ” ถือปฏิบัติตามบทที่ 8 เรื่อง สินค้าคงเหลือ

การรับรู้รายการและการวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรกของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2565) กำหนดให้กิจการ NPAEs รับรู้รายการอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ภายใต้ TFRS for NPAEs เมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อ คือ (1) มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต จากรายการอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน และ (2) สามารถวัดมูลค่าราคาทุนของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนได้อย่างน่าเชื่อถือ

การวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรกของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน กำหนดให้กิจการ NPAEs วัดด้วย**ราคาทุน** ซึ่งรวมถึงต้นทุนในการทำรายการที่ได้มาโดยการซื้อ ประกอบด้วยราคาซื้อและรายจ่ายโดยตรงใดๆ ที่เกี่ยวกับการจัดหาสินทรัพย์ หากได้อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนมาจากการแลกเปลี่ยนกับสินทรัพย์ที่ไม่เป็นตัวเงิน หรือสินทรัพย์ซึ่งประกอบด้วยสินทรัพย์ที่เป็นตัวเงินและสินทรัพย์ที่ไม่เป็นตัวเงิน ต้องวัดมูลค่าต้นทุนของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนที่ได้มาด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่นำไปแลกเปลี่ยน เว้นแต่กรณีที่มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่ได้มานั้นมีหลักฐานสนับสนุนที่ชัดเจนกว่า หากไม่สามารถวัดมูลค่ายุติธรรมได้อย่างน่าเชื่อถือได้ต้องบันทึกสินทรัพย์ที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนด้วยมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ที่นำไปแลกเปลี่ยน (ศิลปพร ศรีจั่นเพชร และอนุวัฒน์ ภักดี, 2565)

รายจ่ายโดยตรงที่เกี่ยวกับการจัดหาสินทรัพย์ ได้แก่ ค่าธรรมเนียมวิชาชีพสำหรับบริการทางกฎหมาย ค่าภาษีในการโอนสินทรัพย์และต้นทุนในการทำรายการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่รวมรายการต่อไปนี้เป็นต้นทุนของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน (1) ต้นทุนก่อนการดำเนินงาน เช่น ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก่อนได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ยกเว้นรายจ่ายที่จำเป็นเพื่อทำให้อสังหาริมทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพที่พร้อมจะใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้บริหาร (2) ผลขาดทุนจากการดำเนินงานที่เกิดขึ้นก่อนการครอบครองอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนจนถึงระดับที่กำหนดไว้ และ(3) จำนวนสูญเสียที่เกินปกติจากวัตถุดิบ ค่าแรงงาน หรือจากทรัพยากรอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในการก่อสร้างหรือการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ (นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจั่นเพชร, 2563) ตัวอย่างการวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรก ตามวิธีราคาทุน ในที่นี้นำเสนอการวัดมูลค่าด้วยเงินสดหรือเงินเชื่อ การผ่อนชำระหรือการเช่าซื้อ และการแลกเปลี่ยน (ดัดแปลงจาก ศิลปพร ศรีจั่นเพชร และอนุวัฒน์ ภักดี, 2565) ดังนี้

(1) ซื้ออสังหาริมทรัพย์ด้วยเงินสดหรือเงินเชื่อ

ในกรณีที่กิจการซื้อเป็นเงินสดหรือซื้อเป็นเงินเชื่อ การรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ให้บันทึกบัญชี ดังนี้

เดบิต	อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน-ระบุ	xx	
เครดิต	เงินสด/เงินฝากธนาคาร/เจ้าหนี้		xx

ตัวอย่าง บริษัทรอยยิ้มพิมพ์ใจ จำกัด ได้ซื้อที่ดินมูลค่า 15 ล้านบาท โดยผู้บริหารตั้งใจถือไว้เก็งกำไร ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

ค่าธรรมเนียมที่ปรึกษาทางกฎหมาย	350,000	บาท
ค่าภาษีในการโอนที่ดิน	800,000	บาท
ต้นทุนอื่น ๆ ที่ทำให้ที่ดินในสภาพพร้อมใช้งาน	250,000	บาท
ค่ารับรองนายหน้าในการติดต่อเพื่อซื้อที่ดิน	100,000	บาท
ค่าใช้จ่ายในการสำราจก่อนทำสัญญา	150,000	บาท
รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด	**1,650,000**	**บาท**

การคำนวณราคาทุนของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน (ที่ดิน) มีดังนี้

หน่วย : บาท

ราคาซื้อที่ดิน		15,000,000
บวก รายจ่ายโดยตรงที่เกี่ยวข้องการจัดหาสินทรัพย์		
ค่าธรรมเนียมที่ปรึกษาทางกฎหมาย	350,000	
ค่าภาษีในการโอนที่ดิน	800,000	
ต้นทุนอื่น ๆ ที่ทำให้ที่ดินอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	250,000	1,400,000
ราคาทุนของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน		**13,600,000**

สำหรับค่ารับรองนายหน้าในการติดต่อเพื่อซื้อที่ดิน 100,000 บาท และค่าใช้จ่ายในการสำรวจก่อนทำสัญญา 150,000 บาท ไม่รวมเป็นราคาทุนของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน เนื่องจากเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก่อนการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน และไม่ได้ทำให้อสังหาริมทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้บริหาร

การบันทึกบัญชีมีดังนี้

เดบิต	อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน-ที่ดิน		13,600,000	
	เครดิต	เงินสด/เงินฝากธนาคาร/เจ้าหนี้		13,600,000
ซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนเป็นเงินสดหรือเงินเชื่อ				

(2) กรณีกิจการซื้ออสังหาริมทรัพย์ด้วยการผ่อนชำระหรือการเช่าซื้อ

ในกรณีนี้ กิจการรับรู้รายการของอสังหาริมทรัพย์ด้วยราคาซื้อที่เทียบเท่าราคาเงินสด และให้รับรู้ผลต่างระหว่างราคาเทียบเท่าเงินสดและจำนวนเงินที่ต้องจ่ายชำระทั้งหมดเป็นดอกเบี้ยจ่ายรอการตัดบัญชี การบันทึกบัญชีมีดังนี้

เดบิต	อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน-ระบุ	xx	
	ดอกเบี้ยจ่ายรอการตัดบัญชี	xx	
	เครดิต เจ้าหนี้ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ		xx
ซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนโดยการผ่อนชำระ/เช่าซื้อ			

ตัวอย่าง บริษัทรอยยิ้มพิมพ์ใจ จำกัด ได้ซื้อที่ดิน ราคา 301,000 บาท (ราคาขายเงินสดเท่ากับ 255,000 บาท) โดยวิธีผ่อนชำระ บริษัทจ่ายชำระเงินงวดเท่ากันทุกงวด เป็นจำนวน 4 งวดๆ ละ 75,250 บาท อัตราดอกเบี้ย 7% ผู้บริหารตั้งใจถือที่ดินดังกล่าวไว้เพื่อเก็งกำไร สำหรับตารางผ่อนชำระค่าที่ดินดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดการคำนวณ การผ่อนชำระเงินงวด ดอกเบี้ยและเงินต้นคงเหลือ

งวดที่	เงินงวด	ดอกเบี้ย	เงินต้น	เงินต้นคงเหลือ
				255,000.00
1	75,250.00	17,850.00	57,400.00	197,600.00
2	75,250.00	13,832.00	61,418.00	136,182.00
3	75,250.00	9,532.74	65,717.26	70,464.74
4	75,250.00	*4,785.26	70,464.74	-
	301,000.00	**46,000**	**255,000.00**	

*คำนวณจาก 75,250 – 70,464.74

การบันทึกบัญชีมีดังนี้

เดบิต	อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน - ที่ดิน	255,000	
	ดอกเบี้ยจ่ายรอการตัดบัญชี	46,000	
	เครดิต เจ้าหนี้ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ		301,000
ซื้ออสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนด้วยการผ่อนชำระหรือเช่าซื้อ			

(3) กรณีกิจการได้อสังหาริมทรัพย์มาโดยการแลกเปลี่ยน

ในกรณีที่กิจการได้อสังหาริมทรัพย์มาโดยการแลกเปลี่ยน ต้องวัดมูลค่าต้นทุนของสินทรัพย์ที่ได้มาด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่นำไปแลกเปลี่ยน เว้นแต่กรณีที่มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่กิจการได้มานั้นมีหลักฐานสนับสนุนที่ชัดเจนกว่า

การบันทึกบัญชีในกรณีที่กิจการได้อสังหาริมทรัพย์มาโดยการแลกเปลี่ยน มีดังนี้

เดบิต	อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน-ระบุ	xx	
	เครดิต สินทรัพย์ที่กิจการนำไปแลกเปลี่ยน		xx
แลกเปลี่ยนอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน			

ตัวอย่าง บริษัท รอยยิ้มพิมพ์ใจ จำกัด นำอาคารสำนักงานเก่าไปแลกเปลี่ยนอาคารชุดใหม่เพื่อนำมาใช้หารายได้จากค่าเช่า โดยอาคารสำนักงานเก่ามีมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่แลกเปลี่ยนเท่ากับ 10,000,000 บาท ส่วนอาคารชุดใหม่มีมูลค่า 12,500,000 บาท (ไม่มีหลักฐานชัดเจน) การบันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต	อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน- อาคารชุด (ใหม่)	10,000,000	
	เครดิต สินทรัพย์ที่กิจการนำไปแลกเปลี่ยน		10,000,000
แลกเปลี่ยนอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน			

การบันทึกบัญชีดังกล่าว บริษัทได้นำอาคารสำนักงานเก่าไปแลกเปลี่ยนอสังหารอมทรัพย์เพื่อการลงทุน โดยวัดราคาทุนด้วยมูลค่ายุติธรรมของอาคารสำนักงานเก่า คือ 10,000,000 บาท

การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน

TFRS for NPAEs ได้เพิ่มทางเลือกแนวปฏิบัติทางการบัญชี ด้วยการให้กิจการ NPAEs สามารถเลือกใช้วิธีราคาทุน หรือ วิธีมูลค่ายุติธรรม และต้องใช้วิธีการเดียวกับอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนทั้งหมดของกิจการ ซึ่งได้เพิ่มเติมทางเลือกในการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน โดยนำประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ที่ 42/2563 ข้อกำหนดเพิ่มเติมสำหรับมาตรฐานการรายงานทางการเงิน สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน เข้ามารวม (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2566) โดยหากกิจการ NPAEs เลือกการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการด้วยวิธีมูลค่ายุติธรรมต้องรับรู้ผลกำไรและขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนในงบกำไรขาดทุนในงวดที่เกิดขึ้น และต้องวัดมูลค่ายุติธรรมทุกวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน (ศิลปพร ศรีจั่นเพชร และอนุวัฒน์ ภักดี, 2563) หากกิจการ NPAEs ใช้วิธีราคาทุน จะนำราคาทุนเริ่มแรกของรายการอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเผื่อการลดลงของมูลค่า (ถ้ามี) สำหรับแนวปฏิบัติทางการบัญชีการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการตามวิธีราคาทุนและวิธีมูลค่ายุติธรรม (ดัดแปลงจากศิลปพร ศรีจั่นเพชร และอนุวัฒน์ ภักดี, 2565) แสดงตามตัวอย่างนี้

(1) การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการ - วิธีราคาทุน

เมื่อวันที่ 1 เมษายน 25X2 กิจการได้อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน (อาคาร) โดยมีราคาทุนเมื่อเริ่มแรก เท่ากับ 320,000 บาท ฝ่ายบริหารประมาณการอายุการให้ประโยชน์ของอสังหาริมทรัพย์

เพื่อการลงทุนดังกล่าวไว้ 5 ปี และมูลค่าคงเหลือ เท่ากับ 40,000 บาท บริษัทคิดค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง

การวัดมูลค่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X2 มีดังนี้

คำนวณค่าเสื่อมราคา

ค่าเสื่อมราคา - อาคาร (ต่อปี) = ราคาทุน – มูลค่าคงเหลือ/อายุการให้ประโยชน์ = 320,000 – 40,000 / 5 ปี = 56,000 บาทต่อปี

การคำนวณค่าเสื่อมราคา อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน มีค่าเสื่อมราคา 56,000 บาทต่อปี แต่ในปี 25x2 กิจการได้อสังหาริมทรัพย์มาไม่เต็มปี การคิดค่าเสื่อมราคาจึงต้องนำไปปันส่วนตามระยะเวลาที่เกิดขึ้นจริง คือ 9 เดือน ดังนั้น ค่าเสื่อมราคาในปี 25x2 เท่ากับ 42,000 บาท (56,000* 9/12) การบันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต	ค่าเสื่อมราคา – อสังริมทรัพย์เพื่อการลงทุน (อาคาร)	42,000	
	เครดิต ค่าเสื่อมราคาสะสม – อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน		42,000
	บันทึกค่าเสื่อมราคา-อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน		

มูลค่าตามบัญชีของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน (อาคาร) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x2

อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน (อาคาร)	320,000
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน (อาคาร)	42,000
อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน (อาคาร) ณ วันที่ 31 ธ.ค.25x2	**278,000**

(2) การวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการ - วิธีมูลค่ายุติธรรม

ภายหลังการรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกแล้ว หากอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนนั้นสามารถวัดมูลค่ายุติธรรมได้อย่างน่าเชื่อถือ กิจการต้องวัดมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนทั้งหมดด้วยมูลค่ายุติธรรมทุกวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน (อาคาร) ณ วันที่ 1 ม.ค. 25x2 มีราคาทุน 320,000 บาท ในเวลาต่อมาผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินมูลค่ายุติธรรมของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนในแต่ละปี ดังนี้ วันที่ 31 ธ.ค. 25x2 เท่ากับ 310,000 บาท และวันที่ 31 ธ.ค. 25x3 เท่ากับ 330,000 บาท

การบันทึกบัญชีในแต่ละปีมีดังนี้

วันที่ 31 ธ.ค. 25x2

เดบิต	ขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรม (กำไรขาดทุน)	10,000	
	เครดิต อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน (อาคาร)		10,000
ปรับปรุงมูลค่ายุติธรรม (320,000-310,000)			

วันที่ 31 ธ.ค. 25x3

เดบิต	อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน (อาคาร)	20,000	
	เครดิต กำไรจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรม (กำไรขาดทุน)		20,000
ปรับปรุงมูลค่ายุติธรรม (330,000-310,000)			

เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียกรณีการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการแตกต่างกัน

จากการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการด้วยวิธีราคาทุนและวิธีมูลค่ายุติธรรม จะพบว่าวิธีราคาทุน ณ สิ้นปี 25x2 เท่ากับ 278,000 บาท และวิธีมูลค่ายุติธรรม ณ สิ้นปี 25x2 เท่ากับ 310,000 บาท ทั้งนี้ ได้สรุปการเปรียบเทียบถึงข้อดีและข้อเสียในวิธีการวัดมูลค่าทั้งสองวิธี โดยแสดงตามตารางดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียในการใช้วิธีการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการ

วิธี	ข้อดี	ข้อเสีย
ราคาทุน	1. ความเรียบง่าย การใช้ราคาทุนทำให้การบันทึกบัญชีง่ายและตรงไปตรงมา เพราะใช้มูลค่าจริงที่จ่ายไปหรือได้รับมาโดยไม่ต้องประเมินมูลค่าใหม่อย่างต่อเนื่อง 2. ความโปร่งใส มูลค่าที่บันทึกมาจากข้อมูลทางธุรกรรมจริง ซึ่งทำให้ชัดเจนและไม่ต้องใช้การคาดเดาหรือการประเมินที่อาจไม่ถูกต้อง 3. หลีกเลี่ยงความผันผวน ราคาทุนไม่ได้รับผลกระทบจากความผันผวนของตลาด ทำให้มูลค่าที่บันทึกไม่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะตลาด	1. ไม่สะท้อนมูลค่าปัจจุบัน ราคาทุนไม่สะท้อนมูลค่าที่แท้จริงในปัจจุบัน โดยเฉพาะในกรณีที่สินทรัพย์มีมูลค่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามตลาด 2. ไม่เหมาะกับสินทรัพย์บางประเภท วิธีนี้อาจไม่เหมาะสมกับสินทรัพย์ที่มีมูลค่าผันผวนสูงหรือสินทรัพย์ที่มีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าตามกาลเวลา เช่น อสังหาริมทรัพย์หรือเครื่องจักร

วิธี	ข้อดี	ข้อเสีย
มูลค่ายุติธรรม	1. สะท้อนมูลค่าปัจจุบัน การใช้มูลค่ายุติธรรมทำให้ข้อมูลบัญชีสะท้อนมูลค่าปัจจุบันของสินทรัพย์และหนี้สิน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจ 2. ความโปร่งใส ต่อสภาวะตลาด สะท้อนถึงสภาวะตลาดที่แท้จริง ทำให้เห็นภาพรวมธุรกิจได้ดีขึ้น 3. เหมาะสมกับสินทรัพย์ผันผวน สินทรัพย์ที่มีความผันผวน ควรใช้วิธีนี้เพื่อสะท้อนการเปลี่ยนแปลงมูลค่าอย่างถูกต้อง	1.ความไม่แน่นอนในการประเมินมูลค่ายุติธรรมอาจต้องใช้การประมาณหรือการประเมิน ซึ่งมีความเสี่ยงในการคาดเดาที่อาจผิดพลาด 2. ความผันผวนของงบการเงิน เนื่องจากมูลค่ายุติธรรมผันผวนตามตลาด การบันทึกตามมูลค่านี้อาจทำให้งบการเงินไม่คงที่ 3. ต้นทุนในการประเมิน การประเมินมูลค่ายุติธรรมต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญและข้อมูลจากตลาด ซึ่งมีค่าใช้จ่ายและเวลาในการจัดทำ

ที่มา : (กิตติมา อัครนุพงศ์, 2557)

จากการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของการใช้วิธีการวัดมูลค่าที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ณ สิ้นปี 25x2 ตามวิธีราคาทุนแสดงมูลค่า เท่ากับ 278,000 บาท และวิธีมูลค่ายุติธรรมแสดงมูลค่า 310,000 บาท โดยทั้งนี้ หากกิจการยังใช้เกณฑ์การวัดมูลค่าวิธีราคาทุนต่อไปเรื่อย ๆ อาจส่งผลให้อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนไม่สะท้อนราคาที่แท้จริง ทำให้ข้อมูลการเงินที่ปรากฏในงบฐานะการเงินไม่สอดคล้องและใกล้เคียงกับความเป็นจริง กับการที่จะนำไปใช้ในกระบวนการวางแผนและพิจารณาของผู้ใช้งบการเงิน (ศิลปพร ศรีจั่นเพชร, 2555) คุณานนท์ ปราสาทวัฒนา (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวัดมูลค่ายุติธรรมและแนวปฏิบัติทางการบัญชี ได้สะท้อนมุมมองที่ว่ามูลค่ายุติธรรมเป็นมูลค่าที่สะท้อนให้เห็นถึงมูลค่าเชิงเศรษฐกิจที่แท้จริงของสินทรัพย์และหนี้สิน ซึ่งมูลค่าดังกล่าวทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจหรือเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจได้ดีกว่าการวัดมูลค่าด้วยราคาทุน การบัญชีมูลค่ายุติธรรมจึงเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในปัจจุบันสอดคล้องกับผลงานของไอรดา นุ่มนิ่ม (2564) แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่ายุติธรรมของอสังหาริมทรัพย์และราคาหุ้นของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ โดยการวัดมูลค่าด้วยวิธีนี้สามารถเพิ่มข้อมูลที่มีคุณค่าต่อการตัดสินใจของนักลงทุนได้มากกว่าวิธีการบันทึกราคาทุนเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้สุพจน์ ชิตเกสรพงศ์, กรองทอง โรจนโอฬารรัตน์ และสุชาดา สถาวรวงศ์ (2558) เสนอว่าการวัดมูลค่ายุติธรรมจะมีความเหมาะสมกับอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนที่กิจการได้ซื้อหรือได้มาเป็นระยะเวลานาน ซึ่งถ้าหากใช้ราคาทุนจะไม่สะท้อนมูลค่าปัจจุบันที่แท้จริง ในขณะที่วิธีราคา

ทุน จะเหมาะกับกิจการที่มีอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนจำนวนไม่มาก และไม่มีนัยสำคัญต่องบการเงิน วิธีราคาทุนจึงมีความสะดวกและง่ายกว่าวิธีมูลค่ายุติธรรม สอดคล้องกับวริญญา อาภาภัทร (2565) ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการเลือกแสดงอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนระหว่างวิธีราคาทุนหรือวิธีมูลค่ายุติธรรมของบริษัทในกลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ พบว่า การที่กิจการเลือกใช้วิธีราคาทุน เนื่องจากวิธีราคาทุนทำให้งบการเงินสะท้อนผลประกอบการที่แท้จริง สามารถนำข้อมูลกำไรในงบกำไรขาดทุนไปใช้ในการคำนวณค่าใช้จ่ายทางภาษี และเงินปันผลที่ต้องจ่ายให้ผู้ถือหุ้นได้ทันที โดยไม่ต้องทำการปรับปรุงข้อมูลจากกำไรจากการปรับมูลค่ายุติธรรม

การเปิดเผยข้อมูล

TFRS for NPAEs กำหนดให้กิจการ NPAEs เปิดเผยข้อมูลตามที่กำหนดแล้ว กรณีที่กิจการเลือกใช้วิธีราคาทุน กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมต่อไปนี้

1. วิธีการคิดค่าเสื่อมราคา อายุการใช้ประโยชน์หรืออัตราค่าเสื่อมราคาที่ใช้
2. ราคาทุนและค่าเสื่อมราคาสะสม (รวมค่าเผื่อการลดลงของมูลค่าของสินทรัพย์ (ถ้ามี) ณ วันต้นงวดและสิ้นงวด
3. การกระทบยอดระหว่างมูลค่าตามบัญชีของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ณ วันต้นงวดกับ วันสิ้นงวดโดยแสดงถึงรายการดังต่อไปนี้

3.1 ส่วนเพิ่มโดยแสดงแยกกันระหว่างส่วนเพิ่มที่เกิดจากการซื้อกับส่วนเพิ่มที่เกิดจากการรวมรายจ่ายในภายหลังเข้าเป็นต้นทุนของสินทรัพย์

3.2 ค่าเสื่อมราคา

3.3 ผลขาดทุนจากการลดมูลค่าและการกลับรายการผลขาดทุนที่รับรู้ในงบกำไรขาดทุน (ถ้ามี)

3.4 การโอนเข้าหรือออกจากรายการสินค้าคงเหลือหรือรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

3.5 การเปลี่ยนแปลงอื่นๆ

ในกรณีที่กิจการเลือกใช้**วิธีมูลค่ายุติธรรม** กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูลของมูลค่ายุติธรรมที่กิจการใช้ รวมถึงข้อเท็จจริงที่ว่าผู้ประเมินราคาอิสระมีส่วนร่วมในการตีราคาใหม่หรือไม่
2. ข้อมูลในการกระทบยอดระหว่างมูลค่าตามบัญชีของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ณ วันต้นงวดกับวันสิ้นงวดโดยแสดงถึงรายการดังต่อไปนี้

2.1 ส่วนเพิ่มโดยแสดงแยกกันระหว่างส่วนเพิ่มที่เกิดจากการได้มากับส่วนเพิ่มที่เกิดจากการรวมรายจ่ายในภายหลังเข้าเป็นต้นทุนของสินทรัพย์

2.2 สินทรัพย์ที่จัดประเภทเป็นถือไว้เพื่อขาย หรือรวมอยู่ในกลุ่มสินทรัพย์ที่จำหน่ายซึ่งจัดประเภทเป็นถือไว้เพื่อขายและการจำหน่ายอื่นๆ

2.3 ผลกำไรหรือผลขาดทุนสุทธิจากการปรับมูลค่าให้เป็นมูลค่ายุติธรรม

2.4 การโอนไปหรือโอนจากรายการสินค้าคงเหลือหรือรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

2.5 ารเปลี่ยนแปลงอื่นๆ

บทสรุป (Conclusion)

อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน สำหรับกิจการ NPAEs สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้กำหนดแนวปฏิบัติทางการบัญชี ภายใต้ TFRS for NPAEs บทที่ 12 เรื่อง อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ซึ่งกำหนดให้กิจการ NPAEs รับรู้รายการและวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรกด้วยวิธีราคาทุน สำหรับการวัดมูลค่าภายหลังการรับรู้รายการ ได้เพิ่มเติมทางเลือกให้กิจการสามารถเลือกแนวปฏิบัติทางการบัญชีได้ 2 วิธี คือ วิธีราคาทุนและวิธีมูลค่ายุติธรรม โดยวิธีราคาทุนต้องแสดงรายการอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนนั้น ด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเผื่อการลดลงของมูลค่า สำหรับวิธีมูลค่ายุติธรรมกำหนดให้กิจการวัดมูลค่ายุติธรรมของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ทุกวันสิ้นรอบระยะเวลารายงานและต้องรับรู้ผลกำไรและขาดทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมในงบกำไรขาดทุนที่เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กิตติมา อัครนุพงศ์. (2557, เมษายน). “อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน.” **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย**. 34(2) : 135-154.

คุณานนท์ ปราสาทวัฒนา. (2563). “แนวทางในการนำการวัดมูลค่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 40 (ปรับปรุง 2562) มาใช้กับการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจั่นเพชร. (2563). **การใช้มาตรฐานบัญชี NPAEs**. กรุงเทพฯ : ทีพีเอ็น เพรส.

รองเอก วรรณพฤกษ์. (2560). “อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน.” **วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี**. 13(4) : 22-32.

วรศักดิ์ ทุมมานนท์. (2566). “TFRS for NPAEs (ปรับปรุง 2565).” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.dpu.ac.th/ipad/upload/content/files/Document-TFRS.pdf **สืบค้น 2 ตุลาคม 2567**.

วริญญา อาภาภัทร. (2565). “การวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการเลือกแสดงอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนระหว่างวิธีราคาทุนหรือวิธีมูลค่ายุติธรรมของบริษัทในกลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.” **วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต** คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิลปพร ศรีจั่นเพชร. (2555, พฤศจิกายน). “**สรรพากรสาส์น**.” 59(11) : 57-61.

ศิลปพร ศรีจั่นเพชร และอนุวัฒน์ ภักดี. (2563). “นโยบายการบัญชีที่เลือกได้ของรายการ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ.” **วารสารสภาวิชาชีพบัญชี**. 2(5) : 76-97.

_____. (2565). **การบัญชีชั้นกลาง 1**. กรุงเทพฯ : ทีพีเอ็น เพรส.

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2563). “ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ที่ 42/2563 เรื่อง ข้อกำหนดเพิ่มเติมสำหรับมาตรฐานการรายงานทางการเงิน สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน.” **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 137 ตอนพิเศษ 214 ง. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก https://www.tfac.or.th. สืบค้น 13 กรกฎาคม 2567.

_____. (2565). “ประกาศสภาวิชาชีพบัญชีที่ 48/2565 เรื่อง มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (ปรับปรุง 2565).” **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 139 ตอนพิเศษ 279 ง. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก https://www.tfac.or.th. สืบค้น 13 กรกฎาคม 2567.

สุพจน์ ชิตเกสรพงศ์, กรองทอง โรจนโอฬารรัตน์ และสุชาดา สถาวรวงศ์. (2558). “หน่วยที่ 8 การบัญชีสินทรัพย์เฉพาะกรณี.” ใน **เอกสารการสอนชุดวิชา การบัญชีขั้นกลาง 1 และระบบสารสนเทศทางการบัญชี หน่วยที่ 1-8**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุรกิจ คำวงศ์ปัน. (2553). “การวัดมูลค่ายุติธรรม.” **วารสารวิชาชีพบัญชี**, 6(15) : 94-105.

ไอรดา นุ่มนิ่ม. (2564). “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายการอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.”**ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต** คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Factors Affecting Employment Decision-making of Surindra Rajabhat University Students

ภักดิ์วิภา พรมวงค์[1] ทิตา ชาติภูมิ[2] จิราวรรณ เจริญรัมย์[3] สุธิดา ภูมีเขียน[4] ปีย์วรา พานิชวิทิตกุล[5] และธราธร ภูพันเชือก[6]

Pakwipa Phromwong[1], Thita Chatphum[2], Jirawan Charoenram[3], Suthida Pumekean[4], Peevara Parnitvitidkun[5] and Tharathorn Phuphanchueak[6]

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จำนวน 173 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็นวิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัย ได้แก่ t-test และทดสอบสมมติฐาน ด้วย Chi-square

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยในการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานไม่ต่างกัน นักศึกษาที่ศึกษาสาขาวิชาต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงาน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ (Keywords) :ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงาน, นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Abstract

The purpose of this research was to compare personal factors and factors affecting the job selection of students who are about to graduate with a bachelor’s degree from Surindra Rajabhat University. The sample group consisted of 173 students from the Faculty

[1]หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Bachelor of Accountancy Program Faculty of Management Sciences Surindra Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: Pakwipa1122@gmail.com

of Management Science at Surindra Rajabhat University, selected using simple random sampling. The research instrument was a questionnaire, and the statistical methods used to analyze and compare the factors included t-test and hypothesis testing using Chi-square.

The research findings revealed that when comparing factors affecting job selection by gender, there was no significant difference in job selection factors between male and female students. However, when comparing students from different academic majors, there were statistically significant differences in the factors affecting job selection at the .05 level.

Keywords : Factors influencing the choice of employment, Students of Surin Rajabhat University

บทนำ (Introduction)

นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา ต้องเผชิญกับการเลือกเข้าทำงานในตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ปัญหาการเลือกเข้าทำงานนี้เกิดจากหลายปัจจัย เช่น ความไม่แน่นอนของตลาดแรงงาน ความไม่สอดคล้องระหว่างทักษะที่ได้เรียนรู้กับความต้องการของนายจ้าง รวมถึงสภาพด้านเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ชุมชน ประกอบกับภาวะในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ส่งผลต่อทักษะความต้องการแรงงานที่ทักษะสูงในการทำงานร่วมกับเครื่องจักรมากขึ้นและยังมีโอกาสที่เทคโนโลยีจะเข้ามาทดแทนแรงงาน ทำให้แรงงานทักษะระดับต้นและระดับกลางจะค่อย ๆ หายไปเพราะกลุ่มแรงงานในตลาดแรงงาน (ชินเชิง แก้วก่า, สาธิยา กลิ่นสุคนธ์ และรัชดาพร คำแก้ว. 2563) การศึกษาประเด็นเหล่านี้จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรและการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสำหรับการเข้าสู่ตลาดแรงงาน

ปัญหาการเลือกเข้าทำงานมีความสำคัญต่อการพัฒนาทั้งตัวนักศึกษาและเศรษฐกิจในท้องถิ่น หากนักศึกษาที่จะกำลังสำเร็จการศึกษาไม่สามารถเข้าสู่เส้นทางวิชาชีพที่ตรงกับทักษะหรือความต้องการของตนเองได้ อาจส่งผลให้เกิดความเครียดหรือความไม่พึงพอใจในชีวิตการทำงาน ซึ่งจะมีผลกระทบทั้งต่อผลการทำงานและคุณภาพชีวิตของพวกเขา ความพยายามในการพัฒนาแรงงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปแต่กลุ่มแรงงานจำนวนหนึ่งที่อยู่ในระบบอาจไม่ได้มีการปรับตัวหรือมีการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเสมอไปเนื่องจากยังมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้แรงงานบางกลุ่มเลือกที่จะทำงานหรืออาชีพตามความต้องการของตน ซึ่งกระทรวงแรงงาน (2554) กล่าวว่าในการเลือกอาชีพจำเป็นต้องมีการเริ่มต้นด้วยการวางแผนชีวิตด้านอาชีพ ตั้งแต่วัยเรียน ซึ่งเป็นการวางแผนระยะยาวที่ต้องใช้เวลานานมากและใช้ความพยายามอย่างมาก ผลตอบแทนที่ได้รับก็คุ้มค่าสิ่งสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ แนวโน้มของตลาดแรงงาน

ลักษณะของงาน สภาพแวดล้อมของงาน คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ รายได้ และความก้าวหน้า เป็นต้น และปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ความสนใจ บุคลิกภาพ เพศ อายุ สุขภาพ สติปัญญา ความถนัด ทักษะ ความสัมฤทธิ์ผลประสบการณ์ ระดับความกล้าเสี่ยง ความไม่ยืดหยุ่น และความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าแห่งตน เป็นต้น เช่นเดียวกับการศึกษาของอารีย์ญา ดิลกพัฒนมงคล (2562) เสนอว่า การตัดสินใจเข้าทำงานส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับเรื่องสวัสดิการ รวมถึงด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการด้านเศรษฐกิจ ค่าตอบแทนและสวัสดิการด้านสังคม ค่าตอบแทนและสวัสดิการด้านความมั่นคง และค่าตอบแทนและสวัสดิการด้านเกื้อกูล

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยมีวิสัยทัศน์การจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการตลาดแรงงานระดับชุมชนท้องถิ่นและระดับประเทศ มีบทบาทที่สำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ ศักยภาพของนักศึกษาในแต่ละวิชาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับทักษะที่เป็นที่ต้องการของตลาด รวมถึงการให้คำปรึกษาเรื่องอาชีพและการฝึกงานกับองค์กรในท้องถิ่น นอกจากนี้คณะวิทยาการจัดการได้เสริมสร้างความร่วมมือกับภาคธุรกิจในจังหวัดสุรินทร์ จะช่วยให้นักศึกษาได้รับโอกาสในการทำงานและสร้างความมั่นคงด้านอาชีพ

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการเลือกประกอบอาชีพ หรือมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเลือกประกอบอาชีพแต่ละด้านตามความต้องการของนักศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยจะเกิดประโยชน์ต่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของบัณฑิตในรุ่นต่อ ๆ ไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จำแนกตามเพศ และ สาขาวิชา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการที่จะสำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 732 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

2567) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 259 คน จากสูตรคำนวณของ Taro Yamane ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็นด้วยวิธีจับฉลาก โดยคิดเป็นสัดส่วน ดังนี้

สาขา	จำนวนนักศึกษา (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
นิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการสื่อสาร	27	10
บัญชี	133	47
บริหารธุรกิจ	167	59
เทคโนโลยีดิจิทัลธุรกิจ	9	3
การจัดการท่องเที่ยวและโรงแรม	42	15
การจัดการโลจิสติกส์	209	73
การตลาดสมัยใหม่ แขนงวิชาการจัดการตลาดสมัยใหม่	98	35
การตลาดสมัยใหม่ แขนงวิชาการจัดการตลาดค้าปลีก	20	7
นวัตกรรมคอมพิวเตอร์เพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ	17	6
เศรษฐศาสตร์	7	3
เศรษฐศาสตร์การพัฒนาชุมชน	3	1

2. การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ข้อคำถามตามแบบสอบถามของอารีย์ญา ดิลกพัฒนมงคล (2561) ; กิตติธัช พันธุ์เปรม (2564) ; จิราภรณ์ ไกรสวัสดิ์ (2564) มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ และสาขาวิชาที่กำลังศึกษ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานเพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบประกอบด้วยปัจจัย 7 ด้าน ได้แก่ ด้านค่าตอบแทน ด้านความสัมพันธ์ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสวัสดิการ ด้านสังคม ด้านความมั่นคง และด้านเกื้อกูล

3. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามผ่าน Google Forms และสแกนคิวอาโค้ด โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 เดือน 11 วัน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย t-test และ Pearson Chi-square

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของอารีย์ญา ดิลกพัฒนมงคล (2562) เพื่อนำมาสู่การตั้งสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านสวัสดิการ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ค่าตอบแทนและสวัสดิการด้านเศรษฐกิจ ค่าตอบแทนและสวัสดิการด้านสังคม ค่าตอบแทนและสวัสดิการด้านความมั่นคง และค่าตอบแทนและสวัสดิการด้านเกื้อกูล รวมถึงลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และประสบการณ์ในการทำงาน ปัจจัยต่าง ๆ นี้มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานแตกต่างกันหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับค่าตอบแทนและสวัสดิการ ด้านเศรษฐกิจ มากที่สุดเป็นอันดับแรก รองลงมาคือความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน ค่าตอบแทนและสวัสดีการด้านความมั่นคง ค่าตอบแทนและสวัสดิการด้านสังคม สภาพแวดล้อมในการทำงาน และค่าตอบแทนและสวัสดิการด้านเกื้อกูล ตามลำดับ

ผลการวิจัย (Research Results)

แบบสอบถามที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ คณะผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งได้รับการตอบกลับ จำนวน 173 ชุด คิดเป็นร้อยละ 66.85% ถือว่ามีจำนวนเพียงพอที่จะนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ได้ตามเกณฑ์ของ เอเคอร์ คูมเมอร์ และเดย์ (Aker, Kumer and Day, 2001) ซึ่งยอมรับอัตราการตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สมมติฐานปัจจัยด้านค่าตอบแทน ไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

H_0 ρ = 0 ประเภทค่าตอบแทนไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

H_1 ρ ≠ 0 ประเภทค่าตอบแทนขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านค่าตอบแทน จำแนกตาม เพศ

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	6.380[a]	10	.782
Likelihood Ratio	6.718	10	.752
N of Valid Cases	173		

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยด้านค่าตอบแทนที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ เพศ

ชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านค่าตอบแทนที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .782

สมมติฐานปัจจัยด้านความสัมพันธ์ ไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

H_0 ρ = 0 ประเภทความสัมพันธ์ไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

$H_1\rho$ ≠ 0 ประเภทความสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านความสัมพันธ์ จำแนกตาม เพศ

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	24.451[a]	8	.002
Likelihood Ratio	24.051	8	.002
N of Valid Cases	173		

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านความสัมพันธ์ที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงาน ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานปัจจัยด้านความสัมพันธ์ ไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

H_0 ρ=0ประเภทสภาพแวดล้อมไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

$H_1\rho$ ≠0ประเภทสภาพแวดล้อมขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านสภาพแวดล้อม จำแนก ตามเพศ

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	8.353[a]	8	.400
Likelihood Ratio	8.570	8	.380
N of Valid Cases	173		

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงาน ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .400

สมมติฐานปัจจัยด้านสวัสดิการ ไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

H_0 ρ=0ประเภทสวัสดิการไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

$H_1\rho$ ≠0ประเภทสวัสดิการขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านการเพศ

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านสวัสดิการ จำแนก ตามเพศ

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	9.680[a]	8	.288
Likelihood Ratio	9.749	8	.283
N of Valid Cases	173		

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยด้านสวัสดิการที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านสวัสดิการที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงาน ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .288

สมมติฐานปัจจัยด้านสังคม ไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

H_0 ρ=0ประเภทสังคมไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

$H_1\rho$ ≠0ประเภทสังคมขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านสังคม จำแนก ตามเพศ

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	10.848[a]	9	.286
Likelihood Ratio	10.753	9	.293
N of Valid Cases	173		

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยด้านสังคมที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านสังคมที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงาน ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .286

สมมติฐานปัจจัยด้านความมั่นคง ไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

H_0 ρ=0ประเภทความมั่นคงไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

$H_1\rho$ ≠0ประเภทความมั่นคงขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านความมั่นคง จำแนก ตามเพศ

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	19.973[a]	9	.018
Likelihood Ratio	20.510	9	.015
N of Valid Cases	173		

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยด้านความมั่นคงที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านความมั่นคงที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงาน ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .286

สมมติฐานปัจจัยด้านด้านเกื้อกูล ไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

H_0 ρ=0ประเภทความเกื้อกูล ไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

$H_1\rho$ ≠0ประเภทความเกื้อกูล ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านเกื้อกูล จำแนก ตามเพศ

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	12.807[a]	10	.235
Likelihood Ratio	13.526	10	.196
N of Valid Cases	173		

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัจจัยด้านเกื้อกูลที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพด้านเพศ เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านเกื้อกูลที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงาน ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .235

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดย Pearson Chi-square

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงาน		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ด้านความสัมพันธ์	Equal variances assumed	23.69	0.00	3.17	0.17	0.00	1.02	0.32	0.39	1.66
	Equal variances not assumed			2.68	72.44	0.01	1.02	0.38	0.26	1.79
ด้านสภาพแวดล้อม	Equal variances assumed	5.40	.021	1.84	171	0.07	0.63	0.34	-0.05	1.30
	Equal variances not assumed			1.63	78.91	0.11	0.63	0.38	-0.14	1.39
ด้านสวัสดิการ	Equal variances assumed	4.70	0.03	2.47	171	0.02	0.83	0.34	0.17	1.50
	Equal variances not assumed			2.21	80.52	0.03	0.83	0.38	0.08	1.59
ด้านสังคม	Equal variances assumed	3.70	0.06	1.82	171	0.07	0.65	0.36	-0.06	1.35
	Equal variances not assumed			1.64	81.39	0.11	0.65	0.39	-0.14	1.43
ด้านความมั่นคง	Equal variances assumed	11.58	0.00	2.92	171	0.00	1.01	0.35	0.33	1.69
	Equal variances not assumed			2.54	76.47	0.01	1.01	0.40	0.22	1.80
ด้านเกื้อกูล	Equal variances assumed	6.32	0.01	1.82	171	0.07	0.68	0.37	-0.06	1.41
	Equal variances not assumed			1.62	79.97	0.11	0.68	0.42	-0.15	1.51

จากตารางที่ 8 หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Pearson Chi-square พบว่านักศึกษาที่ศึกษาสาขาวิชาต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษา ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.05 และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน ด้านค่าตอบแทน ด้านความสัมพันธ์ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสวัสดิการ ด้านสังคม ด้านความมั่นคง และด้านเกื้อกูล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จากปัจจัย 7 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านค่าตอบแทน ด้านความสัมพันธ์ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสวัสดิการ ด้านสังคม ด้านความมั่นคง และด้านเกื้อกูล โดยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ด้านค่าตอบแทน พบว่า ปัจจัยด้านค่าตอบแทนในการทำงานของเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจในค่าตอบแทนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (β= .123, p > 0.05) ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานงานวิจัย H_1 ปัจจัยด้านค่าตอบแทนในการทำงานส่งผลให้เพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจที่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชินเชิง แก้วก่า, สาธิยา กลิ่นสุคนธ์ และรัชดาพร คำแก้ว (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ผลการศึกษาพบว่า ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน มีปัจจัยในการเลือกงานโดยรวมอยู่ ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยมากที่สุด คือ ด้านค่าจ้าง และผลตอบแทน

ด้านความสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในการทำงานเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจในด้านความสัมพันธ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (β= .009, p < 0.05) ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานงานวิจัย H_0 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในการทำงานส่งผลให้เพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติธัช พันธ์เปรม (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานบริษัทค้าปลีก ของ Generation Z ในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานบริษัทค้าปลีกของ Generation Z ในประเทศไทย

ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจในด้านสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (β= .107, p > 0.05) ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานงานวิจัย H_3 เพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจที่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ ไกรสวัสดิ์ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยจูงใจต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานของพนักงานโปรแกรมเมอร์กับองค์กรธุรกิจ พบว่าเพศที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ที่ตั้ง สถานที่ทำงาน โดยปัจจัยด้านสถานที่ ทำงานที่กลุ่มตัวอย่างเลือกต้องมีสำนักงานตั้งอยู่ใกล้กับสถานีรถไฟฟ้าบีทีเอส หรือใกล้กับรถไฟฟ้าใต้ดิน รวมถึงสถานที่ทำงานที่เลือกต้องมีสำนักงาน

ตั้งอยู่ในย่านเศรษฐกิจสำคัญและสถานที่ทำงาน ที่เลือกต้องอยู่ใกล้กับที่พักอาศัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านสวัสดิการ พบว่า ปัจจัยด้านสวัสดิการในที่ทำงานของเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจในด้านสวัสดิการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (β= .030, p < 0.05) ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานงานวิจัย H_0 เพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ ไกรสวัสดิ์ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยจูงใจต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานของพนักงานโปรแกรมเมอร์กับองค์กรธุรกิจ ผลการศึกษา พบว่าเพศที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านค่าจ้าง สวัสดิ์การ ผลตอบแทน โดยปัจจัยด้านงานที่เลือกตองมีสวัสดิ์การอย่างเหมาะสม เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าล่วงเวลา กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ วันหยุดลาประจำปี ต่าง ๆ เป็นต้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านสังคม พบว่า ปัจจัยด้านสังคมในการทำงานของเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจในด้านสังคมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (β= .071, p > 0.05) ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานงานวิจัย H_5 เพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจในทางสังคมแตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภรณ์ ไกรสวัสดิ์ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยจูงใจต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานของพนักงานโปรแกรมเมอร์กับองค์กรธุรกิจ พบว่า ด้านบรรยากาศและสังคมการทำงานกับเพื่อนร่วมงาน กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญเรื่อง การทำงานในองค์กรที่เพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างเต็มใจและเต็มความสามารถ และการทำงานในองค์กรที่เพื่อนร่วมงานของท่านรับฟังความคิดเห็นของเรา รองลงมาคือ การต้องการ ทำงานในองค์กรที่เพื่อนร่วมงานของท่านให้การยอมรับในตัวเราตามลำดับ

ด้านความมั่นคง พบว่า ปัจจัยด้านความมั่นคงในการทำงานของเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจในด้านความมั่นคงที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (β= .013, p < 0.05) ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานงานวิจัย H_6 เพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจในความปลอดภัยแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชินเชิง แก้วก่า, สาธิยา กลิ่นสุคนธ์ และรัชดาพร คำแก้ว (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีปัจจัยด้าน ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงานอยู่ในระดับมาก คือ องค์กรที่มีระบบการบริหารงานที่เอื้ออำนวยต่อความก้าวหน้าในอาชีพมีการสนับสนุนด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถ จัดอบรมและศึกษาดูงาน องค์กรที่มีระเบียบ ข้อบังคับที่ชัดเจนในการเลื่อนตำแหน่ง

ด้านเกื้อกูล พบว่า ปัจจัยด้านเกื้อกูลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานของเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจในด้านเกื้อกูลที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (β= .108, p > 0.05)

ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานงานวิจัย H_7 เพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจที่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอารีย์ญา ดิลกพัฒนมงคล (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเรื่องสวัสดิการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานของผู้แทนยา ในบริษัทยาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จากผลการวิจัยพบว่าค่าสถิติ t-test มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่า ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 12 ซึ่งสามารถตีความได้ว่า ปัจจัยด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ด้านเกื้อกูล มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานในบริษัทยาเอกชนของผู้แทนยา อาจเนื่องมาจากการที่บริษัทยาส่วนใหญ่จะมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่พนักงาน โดยจัดทริปไปต่างประเทศ จึงทำให้เกิดเป็นความคาดหวังของผู้แทนยาที่ตัดสินใจเลือกเข้าทำงานในบริษัทยาเอกชนนั้น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของปัจจัยที่ทำให้ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ซึ่งสามารถนำผลการศึกษาวิจัยนำไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างวัฒนธรรมและภาพลักษณ์ให้สามารถจูงใจนักศึกษา ในการสมัครงานของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา และช่วยให้ผู้บริหารหรือฝ่ายทรัพยากรบุคคลนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงนโยบายการรับสมัครงานให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งของผู้ปฏิบัติงานและองค์กร โดยมีปัจจัยการตัดสินใจเลือกเข้ามาทำงานในองค์กร ได้ดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านค่าตอบแทน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะให้ความสนใจงานที่มีการปรับเงินเดือนประจำปีในระดับสูงมากที่สุด รองลงมาคืองานที่มีสวัสดิการหลังการเกษียณอายุ เช่น บำเหน็จบำนาญ และสุดท้ายคืองานที่มีเงินเดือนเริ่มต้นที่สูง ดังนั้นองค์กรควรให้ความสำคัญต่อการปรับเพิ่มของเงินเดือนเป็นอันดับแรกเพื่อดึงดูดให้พนักงานอยู่กับองค์กรนานขึ้น ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างาน กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสนใจปัจจัยนี้เป็นอย่างมาก นักศึกษามักต้องการทำงานในองค์กรที่เพื่อนร่วมงานของนักศึกษาให้ยอมรับและช่วยเหลือกันมากที่สุด ด้านสภาพแวดล้อม นักศึกษาต้องการทำงานในองค์กรที่มีลักษณะวัฒนธรรมขององค์กรที่มีความเป็นกันเอง อาจเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่มักไม่ชอบความตึงเครียด ดังนั้นองค์กรควรสร้างบรรยากาศที่ดีในที่ทำงานเพื่อให้พนักงานมีความผ่อนคลายไม่รู้สึกตึงเครียดหรือกดดันมากเกินไป ด้านสวัสดิการ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าเป็นอีกปัจจัยหลักที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจเป็นอย่างมากอีกหนึ่งปัจจัย โดยองค์กรที่นักศึกษาเลือกต้องจ่ายเงินเดือน หรือค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความรับผิดชอบในตำแหน่งหน้าที่ ด้านสังคม องค์กรที่นักศึกษาเลือกต้องมีวันหยุดประจำปีตามความเหมาะสม ด้านความมั่นคง องค์กรที่นักศึกษาเลือกต้องมีประกันชีวิตหรือค่ารักษาพยาบาลให้เมื่อเจ็บป่วย และสุดท้าย

ด้านเกื้อกูล จากผลการศึกษาพบว่าองค์กรที่นักศึกษาเลือกต้องมีการพาไปเที่ยวนอกสถานที่เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แกพนักงาน เช่น มีทริปไปต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงแรงงาน. (2554). “การตัดสินใจเลือกอาชีพ.” **กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน** กระทรวงแรงงาน.

กิตติธัช พันธ์เปรม. (2564). “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานบริษัทค้าปลีกของ Generation Z ในประเทศ.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:**https://archive.cm.mahidol.ac.th/handle/123456789/4137** สืบค้นวันที่ 25 กรกฎาคม 2567.

จิราภรณ์ ไกรสวัสดิ์. (2564). “ปัจจัยจูงใจต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานของพนักงานโปรแกรมเมอร์กับองค์การธุรกิจ.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:**https://archive.cm.mahidol.ac.th/handle/123456**
789/3871 สืบค้นวันที่ 24 กรกฎาคม 2567.

ชินเชิง แก้วก่า, สาธิยา กลิ่นสุคนธ์ และรัชดาพร คำแก้ว. (2565). “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :**https://so05.tci-thaijo.org/index.php/researchjournallru/article/view**
/255092 3871 สืบค้นวันที่ 27 กรกฎาคม 2567.

อารีย์ญา ดิลกพัฒนมงคล. (2561). “ปัจจัยเรื่องสวัสดิการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานของผู้แทนยาในบริษัทยาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร.”[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:**https://archive.cm.**
mahidol.ac.th/handle/123456789/3152 สืบค้นวันที่ 26 กรกฎาคม 2567.

Aker, D.A., Kumer, V., and Day, G.S. (2001). **Marketing research**. 7th ed. New York: John Wiley & Sons.

การศึกษาการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการพึ่งพาตนเองของครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเทนมีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

A study on household accounting for self-sufficiency of farmers households Tenmi Subdistrict, Mueang District, Surin Province.

ศิริวรรณ อินทร์ชู[1] ภัทติยาพร พันธ์ศรี[2] พรรณพัชร ส่งกลิ่นจันทร์[3] สุรักษ์ ใจองอาจ[4] จตุพล สมประสงค์[5] ลภัสรดา หอมคำ และภัทราพร สระศรี

Siriwan Inchoo[1] Phattiyaporn Phansri[2] Phannaphat Songklinjan[3] Surak Jaiaongart[4] Jatupol Somprasong[5] Lapatrada Homkham [6] Pattarapron Srasri[7]

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการทำบัญชีครัวเรือนและเปรียบเทียบการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการพึ่งพาตนเองของครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเทนมีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครัวเรือนเกษตรกรในชุมชนตำบลเทนมีย์ จำนวน 360 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ทดสอบ ได้แก่ t-test และ Chi Square

ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านเอกสารและวิธีการจัดทำบัญชีครัวเรือน รองลงมาด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ผลการเปรียบเทียบการจัดทำบัญชีครัวเรือนของครัวเรือนเกษตรกร พบว่า การจัดทำบัญชีครัวเรือน เมื่อจำแนกตามเพศ มีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนไม่แตกต่างกัน สำหรับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนเกษตรกรที่ระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

---

[1]หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

[2]Bachelor of Accountancy Program Faculty of Management Sciences Surindra Rajabhat Universty

*Corresponding author e-mail : Surak49.49@gmail.com

คำสำคัญ (Keywords) : บัญชีครัวเรือน, การพึ่งพาตนเอง, เกษตรกร

Abstract

This research article aims to study the problems of household accounting and compare household accounting practices for the self-reliance of farmer households in Tenmi Sub-district, Mueang District, Surin Province. It employs quantitative research techniques, with the sample group consisting of 360 farmer households in the Tenmi community. The tool used for data collection is a questionnaire. The statistics used for data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation, and the tests used include t-test and Chi Square. The comparison of household accounting among farmer households found that when classified by gender, there was no difference in opinions on the problems and obstacles in household accounting. However, for opinions on the problems and obstacles in household accounting among farmer households with different education levels, there were significant differences in the overall problems and obstacles in household accounting at the .05 significance level.

The comparison of household accounting among farmer households found that when classified by gender, there was no difference in opinions on the problems and obstacles in household accounting. However, for opinions on the problems and obstacles in household accounting among farmer households with different education levels, there were significant differences in the overall problems and obstacles in household accounting at the .05 significance level.

Keywords : Household Accounting, Self Reliance, Farmer

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยได้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) เพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศในทุกมิติอย่างสมดุล โดยเฉพาะอย่างยิ่งมิติด้านเศรษฐกิจ ด้วยการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งได้กำหนดประเด็นการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งพาตนเองและการจัดการตนเอง เพื่อมุ่งเป้าการขจัดปัญหาความยากจนของครัวเรือน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567) จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2566 พบว่า ครัวเรือนทั่วประเทศ มีรายได้และค่าใช้จ่ายเฉลี่ย

เดือนละ 29,030 บาท และ 23,695 บาท ตามลำดับ ขณะที่หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งสิ้นอยู่ที่ครัวเรือนละ 197,255 บาท ซึ่งคิดเป็น 6.8 เท่าของรายได้ และเมื่อพิจารณาสัดส่วนของค่าใช้จ่ายต่อรายได้ พบว่า ครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายต่อรายได้สูงสุด คือ ร้อยละ 82.9 จึงทำให้มีเงินออมหรือเงินชำระหนี้น้อยกว่าภาคอื่น ๆ รายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน 22,524 บาท ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน 18,676 บาท และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งสิ้น 200,540 บาท (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566) การจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่นำมาใช้เพื่อขจัดปัญหาความยากจน ช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจครัวเรือนนำไปสู่การพึ่งพาตนเองของเกษตรกร โดยการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาช่วยในการพึ่งพาตนของเกษรตกร เกิดการสร้างวินัยทางการเงิน สร้างความสามัคคีภายในครอบครัว รู้จักช่วยเหลือแบ่งปันกันในสังคม มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกันรู้จักการเก็บออม ทุกคนรู้ถึงแหล่งที่มาของรายรับ และการใช้ไปของค่าใช้จ่ายในแต่ละวันสามารถนำข้อมูลการใช้จ่ายมาวางแผนบริหารการเงินในอนาคตส่งผลต่อเศรษฐกิจครัวเรือนและเศรษฐกิจประเทศตลอดไป

ตำบลเทนมีย์ ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองสุรินทร์ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 59.79 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 37,368.75 ไร่ มีหมู่บ้านจำนวน 14 หมู่บ้าน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรปลูกข้าวเป็นหลัก ซึ่งนับว่าเป็นรายได้หลักของครัวเรือน อีกทั้งเกษตรกรบางส่วนยังมีการเลี้ยงปลานิล การทำสวนยางพารา การปลูกอ้อย การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเลี้ยงโค กระบือ รวมถึงการปลูกผักสวนครัว การปลูกพืชบำรุงดิน (ถั่วพร้า, ปอเทือง) และการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพื่อนำมาทอผ้าซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของเกษตรกรในช่วงที่ว่างเว้นจากฤดูทำนา ซึ่งจะเห็นได้ว่า เกษตรกรประกอบอาชีพหลายอย่างในครัวเรือนเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว อย่างไรก็ตามรายรับก็ไม่สัมพันธ์กับรายจ่ายในครัวเรือน ส่งผลต่อปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน การผลิตที่ใช้ต้นทุนเพิ่มมากขึ้น ทั้งค่าปุ๋ย ค่ายา รวมถึงปัญหาหนี้สินภายในครัวเรือนที่มีจำนวนมาก เกษตรกรไม่สามารถวิเคราะห์ หรือประมาณการรายรับ-รายจ่าย ได้อย่างแม่นยำเนื่องจากขาดการจัดทำบัญชีครัวเรือน การจดบันทึกรายรับ–รายจ่ายของครัวเรือน ที่นี้มีสาเหตุมาจากผู้ทำบัญชีไม่มีความรู้และความเข้าใจ ขาดความต่อเนื่องในการบันทึกบัญชี ไม่เข้าใจรูปแบบวิธีการจัดทำบัญชี ซึ่งการจัดทำบัญชีมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจครัวเรือนอย่างยิ่ง (องค์การบริหารส่วนตำบลเทนมีย์, 2567)

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการพึ่งพาตนเองของครัวเรือนเกษตรกรตำบลเทนมีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้การจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นเครื่องมือช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจครัวเรือนนำไปสู่การพึ่งพาตนเองของเกษตรกร โดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อการสร้างวินัยทางการเงิน รู้จักการบริหารจัดการด้านการเงิน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย อันนำมาเพื่อการสร้างความสุขของครัวเรือน โดยยึดหลักความพอเพียง มีเหตุมีผล รู้จักพึ่งพาตนเอง มีความพอประมาณ การเงินมีสภาพคล่อง รู้จักการเก็บออม รู้

ถึงแหล่งที่มาของรายรับและการใช้ไปของค่าใช้จ่ายในแต่ละวันสามารถนำข้อมูลการใช้จ่ายมาวางแผนบริหารการเงินในอนาคตส่งผลต่อเศรษฐกิจครัวเรือนและเศรษฐกิจประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการพึ่งพาตนเองของครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเทนมีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการพึ่งพาตนเองของครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเทนมีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตาม เพศและระดับการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง การจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการพึ่งพาตนเองของครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเทนมีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ 18 มิถุนายน 2567–18 ตุลาคม 2567 รวมระยะเลา 4 เดือน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครัวเรือนเกษตรกรตำบลเทนมีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 3,678 ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลเทนมีย์, 2567)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครัวเรือนเกษตรกรตำบลเทนมีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 360 ครัวเรือน โดยสุ่มจากตัวอย่างจากเกษตรกรตำบลเทนมีย์ ตามสูตร ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) (กษิดิศ สตางค์มงคล, 2563) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็นวิธีแบบบังเอิญ ครัวเรือนละ 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครัวเรือนเกษตรกรตำบลเทนมีย์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้-รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนและจำนวนที่ดินที่ถือครอง โดยลักษณะคำถามแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Question) ที่มีการออกแบบในลักษณะ Nominal Scale และ Ordinal Scale

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แหล่งที่มาของความรู้ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน และการจัดทำบัญชีครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ โดยลักษณะคำถามแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Question)

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านเอกสารและวิธีการจัดทำบัญชีครัวเรือน และด้านการส่งเสริม และการให้ความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ลักษณะคำถามเป็นแบบปิด (Close – Ended Questions) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ (กรีดดิสกู๊ด, 2567)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Opened - End Question)

วิธีการสร้างเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักการและทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา และบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบแนวคิด กำหนดโครงสร้างในการจัดทำแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายก่อนจำนวน 30 ชุด
4. นำผลที่ได้จากการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ้า (α-coefficient) โดยใช้สูตรของ ครอนบาค (Cronbach) จากการคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .865 ซึ่งยอมรับได้ว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับสูง จากนั้นคณะผู้วิจัยนำผลจากการ Try Out มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริงต่อไป (จักรพงษ์ แผ่นทอง, 2563)

การเก็บรวมรวบข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งได้ประสานพื้นที่กับผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจ ด้วยการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ และเก็บรวบรวมข้อมูลกับครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 360 ครัวเรือน โดยใช้แบบสอบถามและรอรับคืนแบบสอบถามกลับคืนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยที่ได้ดำเนินการในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาการทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการพึ่งพาตนเองของครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเทนมีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. เปรียบเทียบการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการพึ่งพาตนเองของครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเทนมีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลการ ทดสอบสถิติของสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ ด้วย t-test และทำการทดลองสมมติฐานเกี่ยวกับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) (ดาต้า อินเวสกิเอเตอร์ ทีม, 2567)

การประมวลผลข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) for Window Version 11.5 เพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

การจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการพึ่งพาตนเองของครัวเรือนเกษตรกร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 196 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.4 มีอายุระหว่าง 31–40 ปี จำนวน 98 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.2 มีสถานภาพสมรส จำนวน 172 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.8 การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 107 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.7 จำนวนสมาชิก จำนวน 3–4 คน จำนวน 206 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.2 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001–20,000 บาท จำนวน 98 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.2 มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,001–10,000 บาท จำนวน 89 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.7 และมีที่ดินที่ถือครอง 6–0 ไร่ จำนวน 119 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.2

ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคด้านปัญหา และอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนในภาพรวม และรายด้าน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.59 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านเอกสารและวิธีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ($\bar{X}$ = 3.65) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริม และการให้ความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ($\bar{X}$ = 3.65) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ($\bar{X}$ = 3.46)

ผลการวิเคราะห์รายด้าน

1) ด้านความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากสูงสุด คือ ปัญหาการขาดการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ($\bar{X}$ = 3.78) รองลงไป ได้แก่ ขาดการวางแผนรายรับ–รายจ่ายในครัวเรือน ($\bar{X}$ = 3.48) และน้อยที่สุด คือ อ่านไม่ค่อยออก เขียนไม่คล่อง หรือสายตาพร่ามัว ทำให้เป็นอุปสรรค ($\bar{X}$ = 3.01)

2) ด้านเอกสารและวิธีการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากสูงสุด คือ ปัญหาด้านการบันทึกข้อมูลที่มีรายการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับรายรับ–รายจ่ายในชีวิตประจำวันที่มีหลายรายการ ทำให้ลืมลงรายการในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ($\bar{X}$ = 3.76) รองลงไป ได้แก่ ปัญหาการหลงลืมลงผิดช่องรายการเกิดความผิดพลาดในการจัดทำบัญชี

ครัวเรือน ($\bar{x}$ = 3.61) และน้อยที่สุด คือ การจดบันทึกข้อมูลที่ผิดพลาด เช่น ใส่จำนวนเงินผิด ทำให้การวิเคราะห์การเงินครัวเรือนมีข้อผิดพลาด ($\bar{x}$ = 3.49)

3) ด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากสูงสุด คือ ปัญหาด้านการขาดการส่งเสริมการเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ($\bar{x}$ = 3.81) รองลงไป ได้แก่ ขาดความร่วมมือจากสมาชิกในครอบครัวในการให้ข้อมูลรายรับ–รายจ่ายในการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x}$ = 3.61) และน้อยที่สุด คือ ปัญหาขาดการส่งเสริมให้สมาชิกในครัวเรือนได้ตระหนักถึงรายรับและรายจ่ายที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ($\bar{x}$ = 3.48)

เพื่อเปรียบเทียบการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกร ตำบลเทนมีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตาม เพศ และระดับการศึกษา

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านปัญหา และอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน จำแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{x}$	S.D	t	Sig
ชาย	164	3.65	.93	1.07	.28
หญิง	196	3.54	.93		
รวม	**360**	**3.60**			

พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่มีเพศต่างกัน มีข้อมูลด้านปัญหา และอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ในภาพรวมไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน เมื่อจำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	64.97	12.99	18.59	.00
ภายในกลุ่ม	354	247.40	.69		
รวม	359	312.37			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่ระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี Scheffee ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{x}$	ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6	ปริญญาตรี	อื่น ๆ
		4.11	4.03	3.74	3.43	2.89	2.86
ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	4.11					1.00*	.96*
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	4.03				.58*	1.03*	.99*
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3	3.74					.83*	.78*
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6	3.43		.58*			.46*	
ปริญญาตรี	2.89	1.00*	1.04*	.83*	.46*		
อื่น ๆ	2.86	.96*	.99*	.78*			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยพบการแตกต่างเป็นรายคู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในแต่ละคู่ดังนี้ **คู่ที่ 1** ระดับปริญญาตรี กับ ระดับการศึกษาน้อยกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 **คู่ที่ 2** ระดับการศึกษาอื่น ๆ กับ ระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 **คู่ที่ 3** ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4–6 กับ ระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4–6 **คู่ที่ 4** ระดับการศึกษาปริญญาตรี กับ ระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4–6 **คู่ที่ 5** ระดับการศึกษาอื่น ๆ กับ ระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4–6 **คู่ที่ 6** ระดับการศึกษาปริญญาตรี กับ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1–3 **คู่ที่ 7** ระดับการศึกษาอื่น ๆ กับ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1–3 **คู่ที่ 8** ระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4-6 กับ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 4–6 **คู่ที่ 9** ระดับการศึกษาปริญญาตรี กับ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 4–6 **คู่ที่ 10** ระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับ ระดับการศึกษาปริญญาตรี **คู่ที่ 11** ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4–6 กับ ระดับการศึกษาปริญญาตรี **คู่ที่ 12**

ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1–3 กับ ระดับการศึกษาปริญญาตรี **คู่ที่ 13** ระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 4–6 กับ ระดับการศึกษาปริญญาตรี **คู่ที่ 14** ระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับ ระดับการศึกษาอื่น ๆ **คู่ที่ 15** ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4–6 กับ ระดับการศึกษาอื่น ๆ **คู่ที่ 16** ระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1–3 กับ ระดับการศึกษาอื่น ๆ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ด้านเอกสารและด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรประสบปัญหาด้านการบันทึกข้อมูลที่มีรายการต่างๆ ที่เกี่ยวกับรายรับ–รายจ่ายในชีวิตประจำวันที่มีหลายรายการ ทำให้เกิดการหลงลืมรายการที่จะต้องบันทึกในสมุดบัญชีครัวเรือน ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดการลงช่องรายการผิด เช่น บันทึกจำนวนเงินผิด บันทึกรายการค่าใช้จ่ายผิด ทำให้เกิดความผิดพลาดในการจัดทำบัญชีครัวเรือน และวิเคราะห์การเงินครัวเรือนมีข้อผิดพลาดด้วยเช่นกัน ประกอบกับสมุดแบบฟอร์มการจัดทำบัญชีครัวเรือนแบบเดิมที่ได้รับจากการส่งเสริมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความยุ่งยากและซับซ้อนทำให้ครัวเรือนเกษตรกรไม่สนใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนและมองไม่เห็นประโยชน์ของบัญชีครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาริพิณ มงคลสมัย (2561) ศึกษาเรื่องการพัฒนาบัญชีครัวเรือนของชนเผ่าม้ง พบว่า การจัดทำบัญชีแบบเดิมมีความยุ่งยากและซับซ้อน จึงได้ร่วมกันพัฒนาปรับปรุงและออกแบบสมุดบัญชีครัวเรือน โดยเพิ่มบรรทัดรายรับ-รายจ่ายประจำวัน เพื่อให้ทราบรายรับ-รายจ่ายในแต่ละวัน เพื่อลดปัญหาความยุ่งยากในการบันทึกบัญชีครัวเรือน

ด้านการส่งเสริมและการให้ความร่วมมือในการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า มีปัญหาด้านการขาดการส่งเสริมการเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงขาดความร่วมมือจากสมาชิกในครอบครัวในการให้ข้อมูลรายรับ–รายจ่ายในการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับมีปัญหาขาดการส่งเสริมให้สมาชิกในครัวเรือนได้ตระหนักถึงรายรับและรายจ่ายที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จากหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทำให้ครัวเรือนเกษตรกรไม่มีโอกาสได้รับการอบรมหรือคำแนะนำที่เหมาะสมในการทำบัญชีครัวเรือน นอกจากนี้ การให้ความร่วมมือระหว่างเกษตรกรในชุมชนก็มีน้อย ทำให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือประสบการณ์ในการทำบัญชีมีน้อยลง ซึ่งอาจทำให้ขาดแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณี ต้อนรับ (2558) ที่กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการจัดทำบัญชีคือ ครัวเรือนเกษตรกรขาดความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนและขาดการช่วยเหลือแนะนำจากเจ้าหน้าที่เมื่อมีปัญหาในการจัดทำบัญชี พบว่า การสนับสนุนและการให้ความรู้ในการทำบัญชีครัวเรือนมีผลกระทบเชิงบวกต่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกร โดยการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการการเงินสามารถช่วยให้เกษตรกรมีการวางแผนและจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจึง

จำเป็นต้องมีการสร้างความตระหนักรู้และการสนับสนุนส่งเสริมจากทั้งภาครัฐและชุมชน เพื่อส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ด้านความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า มีปัญหาการขาดการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ อีกทั้งยังขาดการวางแผนรายรับ–รายจ่ายในครัวเรือน ประกอบกับครัวเรือนเกษตรกรอ่านหนังสือไม่ค่อยออก เขียนไม่คล่อง หรือสายตาพร่ามัว ทำให้เป็นอุปสรรคของครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชี ทำให้การบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเรื่องยากขาดการอบรม นอกจากนี้ยังขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือจากผู้เชี่ยวชาญที่จะมาอบรมส่งเสริมความรู้เพื่อให้ครัวเรือนเกษตรกรสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ส่งผลให้ไม่สามารถบันทึกข้อมูลทางการเงินได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน ส่งผลให้ไม่สามารถติดตามและวิเคราะห์การใช้จ่ายและรายได้ของตนเองได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานศึกษาของ ไซยา ทองต้อย (2553) พบว่า การจัดทำบัญชีครัวเรือนต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือน การมีทัศนคติที่ดีต่อการบันทึกบัญชี การส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การลดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพราะปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

จากการศึกษาสภาพปัญหาและเปรียบเทียบการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการพึ่งพาตนเองของครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเทนมีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ มีข้อเสนอแนะดังนี้

หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อให้ ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน เนื่องจากกลุ่มประชากรส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์ในการทำบัญชีครัวเรือนขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดแหล่งข้อมูลในการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน ขาดการช่วยเหลือแนะนำอธิบายในการจดบันทึกบัญชีครัวเรือน อีกทั้งเจ้าหน้าที่และผู้นำชุมชนไม่มีการติดตามผลการบันทึกบัญชีครัวเรือนอย่างจริงจังประกอบกับมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบมากกว่าการจัดทำบัญชีครัวเรือนมีความยุ่งยากและทำให้เสียเวลาไม่สามารถจดจำรายการรายรับรายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละวันได้เกิดความเบื่อหน่าย ซ้ำซาก ซึ่งกลุ่มที่จดบันทึกบัญชีครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นวัยทำงาน ส่งผลให้กลุ่มครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเทนมีย์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ไม่มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ส่วนกลุ่มคนอายุน้อยจึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการทำบัญชีครัวเรือนเนื่องจาก ไม่มีการอบรมให้ความรู้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ดังนั้นถ้าได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้ามาให้ความรู้และติดตามการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ หรือในกรณีเช่นนี้

อาจให้เจ้าหน้าที่ลงมาช่วยในเรื่องการบันทึกบัญชี จัดอบรมให้สมาชิกในครัวเรือนที่รู้หนังสือสามารถลงบัญชี ครัวเรือนได้เองจะส่งผลดีกว่าการติดตามผลอย่างเดียวในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาประเด็นปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยศึกษาสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่แท้จริงของการจัดทำบัญชีครัวเรือน อันจะส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมในแต่ละบริบทของชุมชน

เอกสารอ้างอิง (References)

กรีดดิสกู๊ด. (2567). “มาตรวัดของลิเคิร์ท.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://greedisgoods.com/ likert-scale-%E0%B8%84%E0%B8%B7%E0%B8%AD/** สืบค้น 26 สิงหาคม 2567.

กษิดิศ สตางค์มงคล. (2563). “รีวิวสูตรคำนวณจำนวนตัวอย่างของ อ.Taro Yamane.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก **: https://datarockie.com/blog/yamane-sample-size-calculation/comment-page-1/**. สืบค้น 26 สิงหาคม 2567.

จักรพงษ์ แผ่นทอง. (2563). “การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://krujakkrapong.com**. สืบค้น 10 สิงหาคม 2567.

ไซยา ทองต้อย. (2553). **ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในจังหวัดเพชรบูรณ์.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาบัญชี. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ดาต้า อินเวสกิเอเตอร์ ทีม. (2567). “การทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://www.datainvestigatorth.com/post/what-is-cronbach s-alpha** สืบค้น 10 สิงหาคม 2567.

วาริพิณ มงคลสมัย. (2561). “การพัฒนาบัญชีครัวเรือนของชนเผ่าม้ง.” **วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 6(3) : 48-57.

สุพรรณี ต้อนรับ. (2558). **การทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566). “สรุปผลที่สำคัญการสำรวจสภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2566.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/survey_detail/2024/20240508082744_74896.pdf** สืบค้น 9 มกราคม 2568.

_____. (2567). “การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2566 ทั่วราชอาณาจักร.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/survey_detail/2024/ 20240702120458_45133.pdf** สืบค้น 9 มกราคม 2568.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2567). “ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ)”. **สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ**.

องค์การบริหารส่วนตำบลเทนมีย์. (2567). “ข้อมูลทั่วไป.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://tenmee.go.th/page.php?pagename=data_detail&id=117** สืบค้น 25 กรกฎาคม 2567.

ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุน ปลูกข้าวของเกษตรกร บ้านตาเมิน ตำบลราม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

Cost and Return on Investment from Rice Farms of Farmers at Ram Sub-district, Mueang District, Surin

ศิรินภา ส่องแก้ว[1*], วิลาสินี เล็งตามดี[2] , อภิสราภรณ์ นิยมชอบ[3] , ศิรภัสสร ดวงชื่น[4] , อังคนางค์ ดีสุ[5], ลภัสรดา หอมคำ[6] และ อารีรัตน์ สมานดุษณี[7]

Sirinapa Songkaew[1 *], Wilasinee Lengtamdee[2], Aphisaraphon Niyomchob[3], Sirapatsron Dungchen [4] , Angkhanang Deesu[5], Lapatrada Homkham[6] and Areerat Samandusanee[7]

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนเพาะปลูกข้าวของเกษตรกร ตำบลราม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ และ2) วิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนเพาะปลูกข้าวของเกษตรกร ตำบลราม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายการวิจัย คือ เกษตรกรผู้เพาะปลูกข้าว จำนวน 20 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาเชิงเนื้อหา

ผลวิจัย พบว่า ต้นทุนการเพาะปลูกข้าวมีต้นทุนรวมเฉลี่ย 6,997.41 บาทต่อไร่ ประกอบด้วย ต้นทุนค่าวัตถุดิบ ต้นทุนค่าแรงงาน และต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิต กำไรสุทธิเฉลี่ย 762.03 บาทต่อไร่ อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุน 10.89 % อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย 9.65 % อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) 66.16 % และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) 17.49 %

คำสำคัญ (Keywords) : ต้นทุนการเพาะปลูกข้าว, ผลตอบแทนการลงทุนการเพาะปลูกข้าว, อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุน, อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย, อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน, อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์

---

[1] หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Bachelor of Accountancy Program Faculty of Management Sciences Surindra Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: Sirinapaa454@gmail.com

Abstract

This research aimed to study 1) the cost and return on investment in rice cultivation of farmers in Ram Subdistrict, Mueang District, Surin Province, and 2) analyze the cost structure and return on investment in rice cultivation of farmers in Ram Subdistrict, Mueang District, Surin Province. The target sample group was 20 rice farmers. The tool used for data collection was a structured interview form. Data were analyzed using content description.

The research results found that the average total cost of rice cultivation was 6,997.41 baht per rai, consisting of raw material costs, labor costs, and production costs. The average net profit was 762.03 baht per rai, with a net profit margin of 10.89%, a net profit margin of 9.65%, a return on investment (ROI) of 66.16%, and a return on assets (ROA) of 17.49%.

Keywords : Cost of rice cultivation , Return on investment in rice cultivation, Net profit margin to cost, Net profit margin to sales, Return on Investment, Return on assets.

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยมีอาชีพเกษตรกรรมที่สืบทอดจากบรรพบุรุษมาอย่างยาวนานเพื่อการดำรงชีวิต และกลายเป็นอาชีพที่สามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ในเชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะในภาคการเกษตรที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ข้าวถือเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของประเทศ ทั้งในด้านการเป็นอาหารหลักของประชากรและสินค้าเกษตรที่ส่งออกไปต่างประเทศ โดยไทยเป็นผู้ส่งออกข้าวอันดับ 2 ของโลก มีมูลค่าการส่งออกข้าวสารถึง 178,136 ล้านบาท อย่างไรก็ตามปัญหาหลักที่เกษตรกรไทยเผชิญคือการผลิตข้าวที่มีต้นทุนสูง ผลผลิตต่อไร่ต่ำ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรที่ลดลง ทั้งนี้เพราะเกษตรกรยังคงใช้วิธีการผลิตแบบดั้งเดิม ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนการเพาะปลูกข้าวสูงขึ้น โดยเฉพาะการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีมากขึ้นเพื่อเพิ่มผลผลิต ส่งผลให้เกษตรกรต้องเผชิญกับภาระหนี้สินจำนวนมาก (ธนพล สราญจิตร, 2558) ปัญหาที่พบในการทำนามีหลายด้าน เช่น การขาดแคลนน้ำ การน้ำท่วม ภัยแล้ง โรคระบาด ศัตรูพืช และปัญหาราคาข้าวตกต่ำ นอกจากนี้ยังพบปัญหาด้านการผลิต เช่น การใช้เมล็ดพันธุ์ที่ไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ การขาดแคลนแหล่งน้ำ และการพึ่งพาเทคโนโลยีการผลิตที่ยังไม่ครอบคลุมหรือเหมาะสม นอกจากนี้เกษตรกรยังขาดความรู้และเงินทุนในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต ข้าวไทยโดยทั่วไปขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศและการพึ่งพาน้ำฝนเป็นหลักถึง 73% ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด การแก้ไขปัญหาจึงต้องการการพัฒนาเทคโนโลยี

การผลิตที่เหมาะสม พร้อมทั้งการเสริมสร้างความรู้และสนับสนุนการลงทุนในการเกษตรเพื่อให้เกษตรกรสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก

ปัญหาด้านการเกษตรในจังหวัดสุรินทร์มีหลากหลายด้านที่เกษตรกรสามารถควบคุมได้และไม่สามารถควบคุมได้ จึงจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้และนำไปใช้ในการลงทุนและการผลิตข้าวให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยข้อมูลจากกรมพัฒนาที่ดิน (2565) ระบุว่า จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ทั้งหมด 5,077,535 ไร่ ซึ่งพื้นที่เกษตรกรรมมีจำนวน 4,252,970 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 77.32 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยพื้นที่นาข้าวมีจำนวน 3,407,837.40 ไร่ พืชไร่ 406,868.84 ไร่ และไม้ยืนต้น 415,182.35 ไร่ ขณะที่พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากชลประทานมี 229,748 ไร่ และพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากน้ำมี 289,613 ไร่ ในด้านเศรษฐกิจจังหวัดสุรินทร์ พบว่าในปี 2565 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GDP) มูลค่า 91,378 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.5 ของ GDP ของประเทศ และมีอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจร้อยละ 6.6 ประชากรของจังหวัดสุรินทร์มีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 88,021 บาทต่อปี โดยมีจำนวนประชากร 1,367,842 คน และจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 421,268 ครัวเรือน ซึ่งในจำนวนนี้ 218,612 ครัวเรือน ประกอบอาชีพในภาคการเกษตร ดังนั้นการพัฒนาภาคการเกษตรในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์จึงต้องมีการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการผลิตข้าวและการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งในด้านการจัดการน้ำ การเลือกใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม และการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตในระยะยาว

อย่างไรก็ตาม เกษตรกรในพื้นที่ตำบลราม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ยังประสบปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่สูงและผลผลิตที่ต่ำ รวมถึงปัญหาหนี้สินและขาดความรู้ในการบริหารต้นทุนการผลิต ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาความยากจนและภาวะขาดทุน นอกจากนี้ เกษตรกรยังขาดความรู้ในด้านการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากเพาะการปลูกข้าว จึงทำให้ไม่สามารถประเมินความคุ้มค่าของการลงทุนเพาะปลูกข้าว ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกข้าวของเกษตรกร จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เกษตรกรมีความเข้าใจในต้นทุนการผลิต มีรายได้จากการทำเกษตรเพาะปลูกข้าว และสามารถนำเทคโนโลยีในการลดต้นทุนการผลิตข้าวมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม อันส่งผลให้เกษตรกรสามารถทำการเพาะปลูกข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการอนุรักษ์วิถีเกษตรกรรมให้อยู่คู่กับสังคมไทย ดังนั้นจึงต้องส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับต้นทุนการเพาะปลูก เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนเพาะปลูกข้าวของเกษตรกร ตำบลราม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

2. เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนและผลตอบแทนในการเพาะลงทุนปลูกข้าว ตำบลราม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้เพาะปลูกข้าว บ้านตาเมิน ตำบลราม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 98 ราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 20 ราย กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าเกษตรกรมีวิธีการจัดการเกี่ยวกับการเพาะปลูกข้าวไม่แตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เพาะปลูกข้าว

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนเพาะปลูกข้าว

การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น และผ่านการรับรองจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรเป้าหมาย ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มเดือนมิถุนายน ถึง เดือนพฤศจิกายน 2567 ตามรอบฤดูกาลเพาะปลูกข้าว

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การตีความข้อมูล (Interpretation) การเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) การสังเคราะห์ข้อมูล (Data Synthesis) และการสรุปผล (Generalization) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุน จำแนกเป็นต้นทุนวัตถุดิบ ต้นทุนค่าแรงงานและต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิต สำหรับผลตอบแทนจากการลงทุนเพาะปลูกข้าว ใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ ประกอบด้วย กำไรสุทธิ อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุน อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์

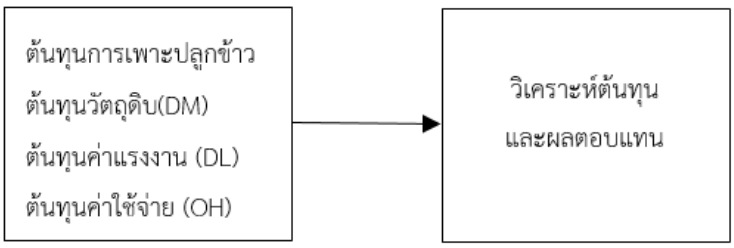

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนเพาะปลูกข้าวของเกษตรกร บ้านตาเมิน ตำบลราม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เพาะปลูกข้าว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร เพศชาย มีอายุเฉลี่ย 55 ปี สถานภาพสมรส เฉลี่ย 8 คน ซึ่งมีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่ากว่าหรือประถมศึกษา จำนวน 12 คน โดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีจำนวนที่ต่ำกว่า 5,000 บาท เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ใช้เงินลงทุนของตนเองทำให้ ประชากรส่วนใหญ่ไม่มีภาระหนี้สิน ซึ่งค่าใช้จ่ายในการทำนาแต่ละครั้งเฉลี่ยอยู่ที่ 20,000 บาท

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกร พบว่า พื้นที่ในการเพาะปลูกข้าวมีพื้นที่ประมาณ 60% ของพื้นที่ทั้งหมดของหมู่บ้าน โดยใช้วิธีการเพาะปลูกแบบการทำนาปี และเพาะปลูกข้าวพันธุ์หอมดอกมะลิ ซึ่งเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวของตนเอง มีขนาดพื้นที่ในการเพาะปลูกข้าวเฉลี่ย 15 ไร่ต่อครัวเรือน

3. ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนเพาะปลูกข้าว

3.1 ต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อไร่ พบว่า การลงทุนเพาะปลูกข้าวของเกษตรกร มีต้นทุนรวมเฉลี่ย 6,997.41 บาทต่อไร่ ประกอบด้วย ต้นทุนวัตถุดิบเฉลี่ย 2,274.32 บาทต่อไร่ ต้นทุนค่าแรงงานเฉลี่ย 1,351.27 บาทต่อไร่ และค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ย 3,371.81 บาทต่อไร่

3.2 โครงสร้างต้นทุนวัตถุดิบในการเพาะปลูกข้าวเฉลี่ยต่อไร่ พบว่า ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวเฉลี่ย 2,274.32 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.50

3.3 โครงสร้างต้นทุนค่าแรงงานในการเพาะปลูกข้าวเฉลี่ยต่อไร่ พบว่า ค่าแรงงานในการเพาะปลูกข้าวประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ ค่าแรงงาน ตนเองเฉลี่ย 1,063.64 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.89 ค่าจ้างหว่านปุ๋ยเฉลี่ย 1,433.25 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.43 และค่าจ้างหว่านข้าวเฉลี่ย 18,100 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.14

3.4 โครงสร้างต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตเฉลี่ยต่อไร พบว่า ค่าใช้จ่ายในการผลิตประกอบด้วย 7 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ ค่าจ้างไถนาเฉลี่ย 513.64 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.16 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเฉลี่ย 210.23 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.34 ค่าจ้างรถเกี่ยวข้าวเฉลี่ย 513.64 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.16 ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์เฉลี่ย 579.70 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 82.69 ค่าเช่าที่ดินเฉลี่ย 118.18 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.86 และค่าภาษีที่ดินเฉลี่ย 3.18 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.45 และค่าปุ๋ย เฉลี่ย 1,433.25 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.51

3.5 ผลตอบแทนในการลงทุนเพาะปลูกข้าว

พบว่า การลงทุนเพาะปลูกข้าวของเกษตรกร มีผลผลิตเฉลี่ย 0.90 ตันต่อไร่ รายได้เฉลี่ย 7,895.45 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิเฉลี่ย 762.03 บาทต่อไร่ มีอัตรากำไรต่อต้นทุน 10.89% อัตรา

กำไรต่อยอดขาย 9.65% อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) 66.16% และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) 17.49% ดังมีรายละเอียดตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการคำนวณหาอัตราผลตอบแทนจากการเพาะปลูกข้าวเฉลี่ยต่อไร่

อัตราส่วน	สูตรคำนวณ	แทนค่า	ผลการคำนวณ
1.อัตรากำไรต่อต้นทุน	กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่ / ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่	762.03 / 6,997.41	10.89%
2.อัตรากำไรต่อยอดขาย	กำไรสุทธิเฉลี่ย / รายได้ขายเฉลี่ยต่อไร่	762.03 / 7,895.45	9.65%
3.อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน	กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่ / เงินลงทุน	762.03 / 1,151.83	66.16%
4.อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่ / สินทรัพย์เฉลี่ยต่อไร่	762.03 / 4,355.86	17.49%

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนเพาะปลูกข้าวของเกษตรกร บ้านตาเมิน ตำบลราม อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ต้นทุนการปลูกข้าว ประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตร้อยละ 48.19 ต้นทุนค่าวัตถุดิบร้อยละ 32.50 และต้นทุนค่าแรงงานร้อยละ 19.31 เห็นได้ว่าในการลงทุนเพาะปลูกข้าวของเกษตรกร มีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายการผลิตมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณณิชากร กล้องแก้ว (2564) ที่พบว่าต้นทุนการปลูกข้าวด้านต้นทุนวัตถุดิบคิดเป็นร้อยละ 45.25 ซึ่งมากกว่าต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตร้อยละ 23.98 เนื่องจากการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกรในพื้นที่ยังใช้ปุ๋ยเคมีที่มีอัตราส่วนสูงคิดเป็นร้อยละ 22.76 ของต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตทั้งหมด ทำให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้เมื่อคิดค่าใช้จ่ายการผลิตในส่วนของค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ตามแนวคิดทางการบัญชีทำให้มีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายประเภทนี้สูงตามไปด้วย เมื่อเทียบกับผลผลิตที่ได้และการเก็บเกี่ยวข้าวในปัจจุบันมีการจ้างรถเกี่ยวข้าวแทนแรงงานคนทั้งหมด ซึ่งราคาค่าจ้างในแต่ละปีจะเพิ่มสูงขึ้นตามการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนค่าน้ำมันที่ต้องใช้เพื่อการสูบน้ำเข้าพื้นที่ทำนา โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งจึงทำให้มีต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตในปัจจุบันสูงขึ้น

ผลตอบแทนในการลงทุนเพาะปลูกข้าว การลงทุนเพาะปลูกข้าวของเกษตรกรให้ผลผลิตเฉลี่ย 0.90 ตันต่อไร่ จะเห็นได้ว่า ผลผลิตต่อไร่ที่ได้ยังต่ำอยู่เมื่อเทียบกับต้นทุนต้องจ่าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ที่จะนำมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตข้าว เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มากขึ้น ตลอดจนประสบปัญหาภัยธรรมชาติ อาทิเช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม การเกิดโรคระบาดศัตรูพืช จึงทำให้ผลผลิตต่อไร่ที่ได้ต่ำและเมื่อพิจารณารายได้ พบว่า รายได้เฉลี่ย 7,895.45 บาทต่อไร่ กำไรสุทธิเฉลี่ย 762.03 บาทต่อไร่ อัตรากำไรต่อยอดขายเท่ากับ 9.65 % ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างต่ำ ผลการวิจัยที่ได้ไม่สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ นีรนาท ศรีเจริญและคณะ (2554) พบว่า รายได้จากการปลูกข้าวเจ้าที่เป็นนาปี เฉลี่ยไร่ละ 6,571.25 บาท ผลตอบแทนที่เป็นกำไรเฉลี่ยไร่ละ 3,328.50 บาท อัตรากำไรต่อยอดขาย เท่ากับ 50.65 บาท เนื่องจากการปลูกข้าวของเกษตรกรในพื้นที่ที่ศึกษามีต้นทุนการผลิตสูงมากเมื่อเทียบกับรายได้หลังหักต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่างๆ จึงส่งผลต่ออัตรากำไรต่อต้นทุนที่มีเพียง 12.08%

อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) 66.16% และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) 17.49% จะเห็นได้ว่าการลงทุนปลูกข้าวของเกษตรกรในขนาดพื้นที่การเพาะปลูก 11-20 ไร่ ให้ผลตอบแทนต่ำมากเมื่อเทียบกับผลการศึกษาของ สุขใจ ตอนปัญญา (2554) ซึ่งได้ทำการศึกษา เรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกข้าวในตำบลหัวดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร พบว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 50 ไร่ มีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) เท่ากับร้อยละ 9.16 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการลงทุนปลูกข้าวของเกษตรกรรายย่อยให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำและขณะที่ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นจึงทำให้ได้กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 จากการที่ผลผลิตข้าวต่อไร่ต่ำมากเมื่อเทียบกับต้นทุน ในการลงทุนเพาะปลูกข้าวเกษตรกรจึงควรพิจารณาหาแนวทางเพิ่มผลผลิตข้าวต่อไร่ให้สูงขึ้น จึงจะทำให้มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้น ซึ่งเกษตรกรอาจไปขอคำแนะนำจากเกษตรจังหวัดเกี่ยวกับวิธีการทำนาเพาะปลูกข้าวให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น และการที่ต้องออกไปดูแลนาข้าวอย่างสม่ำเสมอ

1.2 ต้นทุนในการลงทุนเพาะปลูกข้าวสูงมาก โดยมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตมากที่สุด และเมื่อพิจารณาโครงสร้างของค่าใช้จ่ายการผลิต ส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ยเคมี และค่าจ้างรถเกี่ยวข้าว โดยเฉพาะค่าปุ๋ย เกษตรกรอาจพิจารณาลดต้นทุนด้วยการพิจารณาการนำปุ๋ยอินทรีย์มาใช้แทนปุ๋ยเคมี

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรศึกษาประเด็นเพิ่มเติมด้านต้นทุนทั้งที่เป็นเงินสดและไม่ใช่เงินสด เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์การจัดการต้นทุนการเพาะปลูกข้าวและเครื่องมือการวิเคราะห์ต้นทุนทางสังคมมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนที่แท้จริงในการเพาะปลูกข้าว

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมพัฒนาที่ดิน. (2565). “พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ จังหวัดสุรินทร์.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก **https://agri-map-online.moac.go.th2565** สืบค้น 10 ตุลาคม 2567.

ณณิชากร กล้องแก้ว. (2564). “การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวของเกษตรกร ตำบลโนนไทย อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา.” **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี.** 13(1) : 185-192.

ธนพล สราญจิตร. (2558). “ปัญหาความยากจนในสังคมไทย.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก **https://www.shorturl.asia/nMvrk** สืบค้น 10 ตุลาคม 2567.

นีรนาท ศรีเจริญและคณะ. (2554). “การพัฒนาบัญชีต้นทุนการผลิตข้าวเพื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนของเกษตรกรที่มีที่นาเป็นของตนเอง ตำบลบ้านวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม.” **รายงานวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.**

สุขใจ ตอนปัญญา. (2554). **ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนปลูกข้าวของเกษตรกร หมู่ 5 ตำบลหัวดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร.** การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต เอกการบัญชีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

การจัดการการเงินของครัวเรือนเกษตรกรในตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์
Financial management of farmers' households in Nong Sanit Subdistrict, Chom Phra District, Surin Province

เจษฎาพร สัญญาฤทธิ์[1] อารีรัตน์ ไกรเพชร[2], ปรางทิพย์ บุญเพิ่ม[3], เยาวภา พวงลัดดา[4] พีรยา แผ่นจันทร์[5] ลภัสรดา หอมคำ[6] และเสาวนีย์ จงสงวน[7]

Jesadaporn Sanyarit[1], Areerat Kraipet[2] , Prangtip Bunperm[3] , Yaowapa Puangladda[4], Peeraya Paenchan[5], Lapatrada Homkham[6], Saowanee Chongsanguan[7]

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการจัดการการเงินของครัวเรือนเกษตรกร ตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ราย สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการจัดการการเงินในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการวางแผนทางการเงิน ด้านการลงทุนและด้านหนี้สิน และด้านการออม ตามลำดับ สำหรับการจัดการการเงินในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้าน ด้านการออมเงิน ด้านการวางแผน และด้านการลงทุน ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords) การจัดการการเงิน, ครัวเรือนเกษตรกร, หนี้สินครัวเรือนเกษตร

Abstract

This research aims to study the problems and financial management of farmer households in Nong Sanit Subdistrict, Chom Phra District, Surin Province. The sample consists of 297 people, randomly selected by accident. The statistics used for data analysis are percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that overall financial management problems are at a moderate level, such as, financial planning, investment and debt, and savings,

[1-7]หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ Bachelor of Accountancy Program Faculty of Management Sciences Surindra Rajabhat University *Corresponding author e-mail: thraymaelek@gmail.com

respectively. Overall financial management is at a moderate level, ranked from highest to lowest mean values, namely, savings, planning, and investment, respectively.
Keywords : Financial management, farmers' households, Farmers' household debt

บทนำ (Introduction)

นโยบายรัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความมั่นคงและพัฒนาภาคเกษตรกรรมของประเทศ โดยเน้นการเพิ่มผลผลิต การบริหารจัดการทรัพยากร การลดภาระหนี้สินและการสร้างความยั่งยืน ทั้งนี้เกษตรกรเป็นฐานสำคัญของระบบเศรษฐกิจไม่เพียงแค่สร้างรายได้และการจ้างงาน แต่ยังส่งเสริมความมั่นคงทางอาหาร การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้เกษตรกรยังเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจในระยะยาว และมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในประเทศที่มีฐานเศรษฐกิจเป็นเกษตรกรรมอย่างประเทศไทย บทบาทของเกษตรกรไม่เพียงแต่มีผลต่อเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น แต่ยังมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจระดับชาติอีกด้วย

ยุคกระแสโลกาภิวัตน์ มุ่งเน้นในเรื่องการแข่งขันและส่งเสริมค่านิยมด้านวัตถุ ส่งผลให้สังคมไทยให้ความสำคัญกับเรื่องวัตถุนิยมเพิ่มขึ้น (วิทยา เจียรพันธุ์ และคณะ. 2551) รวมถึงครัวเรือนเกษตรกร ส่งผลให้เกิดการบริโภคเกินความจำเป็นตามกระแสสื่อสังคมออนไลน์ เกิดการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยอันส่งผลกระทบต่อการวางแผนการเงิน การออม หนี้สินและการลงทุน โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรไทยที่มีปัญหาหนี้สินสูงอยู่แล้ว การบริโภคสินค้าอย่างไม่ยั่งยืนทำให้การวางแผนการออมและการลงทุนในอนาคตยากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มภาระหนี้สิน เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ไม่แน่นอนจากการทำการเกษตร ซึ่งผันแปรตามปัจจัยเศรษฐกิจและภัยพิบัติธรรมชาติ จากการศึกษาของ เดชรัตน์ สุขกำเนิด (2565) พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรมักเผชิญปัญหาหนี้สินมากถึง 90% โดยเฉพาะหนี้สินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงโควิด-19 เนื่องจากความสามารถในการชำระหนี้ส่งผลให้เกิดปัญหาหนี้สินซับซ้อนขึ้น จากการวางแผนการเงินอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลการออมระดับครัวเรือนน้อยลง

ตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วยจำนวน 10 หมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือน1,290 ครัวเรือน มีประชากรรวม 4,609 ราย (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสนิท. 2562) จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ครัวเรือนเกษตรกร พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปลูกข้าวเป็นอาชีพหลัก และพืชชนิดอื่นๆ เช่น ปลูกมันสำปะหลัง ข้าวโพด อ้อย ยางพารา ยูคาลิปตัส ปลูกหญ้าเนเปีย เป็นต้น และมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น ปลา วัว ควาย ไก่ เป็ด เป็นต้น พื้นที่ใช้ทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นของครัวเรือนเกษตรกรเอง วิถีการทำเกษตรเพาะปลูกข้าวและพืชไร่ ต้องอาศัยสภาพดินฟ้า อากาศตามฤดูกาล ทำให้ประสบปัญหาผลผลิตที่ได้ไม่คุ้มกับต้นทุนการผลิต ส่งผลกระทบต่อ

รายได้ของครัวเรือนเกษตรเชื่อมโยงต่อภาระหนี้สินทางการเงิน ประกอบกับครัวเรือนเกษตรกรบางรายใช้จ่ายเงินที่ได้จากแหล่งเงินกู้ด้วยการนำไปใช้จ่ายในสิ่งที่ฟุ่มเฟือยไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการขอสินเชื่อ (ผู้ใหญ่บ้านสนิท. 2567, กรกฎาคม 21) ซึ่งปัญหาที่กล่าวถึงจำเป็นต้องมีการจัดการการเงินให้มีประสิทธิภาพเพื่อความมั่นคงทางการเงินในอนาคตของครัวเรือนเกษตรกรการวางแผนการเงิน การออม และการลงทุนต้องใช้ ความรู้ทางการเงินที่ดี การขาดความรู้ในด้านนี้อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด หรือเลือกวิธีการลงทุนที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้สูญเสียเงินหรือไม่ได้รับผลตอบแทนตามที่คาดหวัง จากการขาดการวางแผนทางการเงินระยะยาว

จากประเด็นดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา เรื่อง การจัดการการเงินของครัวเรือนเกษตรกรตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งหลายครัวเรือนประสบปัญหาทางเงินจากรายได้ไม่สัมพันธ์กับรายจ่าย ปัญหาหนี้สิน ปัญหาการออม ขาดการวางแผนการเงินที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น เพื่อให้ปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดการการเงิน โดยการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการการเงินของครัวเรือน การจัดการหนี้สินและการออม เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรบ้านสนิท ในการนำไปปรับประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางการเงิน อันส่งผลต่อระดับเศรษฐกิจครัวเรือนและเศรษฐกิจระดับประเทศต่อไป อีกทั้งผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางการส่งเสริมการจัดการการเงินให้กับครัวเรือนในชุมชนอื่น ๆ ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการการเงินของครัวเรือนเกษตรกร ตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาการจัดการการเงินของครัวเรือนเกษตรกร ตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครัวเรือนของเกษตรกร ตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 1,147 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครัวเรือนของเกษตรกร ตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 297 ครัวเรือน ตามสูตร Taro Yamane (Yamane Taro. 1973 : 727) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 5% ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็นวิธีแบบบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนที่ดินที่ถือครอง รายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ปัญหาการจัดการการเงินของครัวเรือนเกษตรกร ในตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ ด้านการวางแผนทางการเงิน ด้านการออม ด้านหนี้สิน ด้านการลงทุน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรวัด 5 ระดับของ Likert Scale

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการเงินของครัวเรือนเกษตรกร ตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ ด้านการวางแผนการเงิน ด้านการออม ด้านหนี้สิน และด้านการลงทุน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรวัด 5 ระดับของ Likert Scale

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการการเงินของครัวเรือนเกษตรกร เป็นลักษณะแบบคำถามแบบเปิด

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัย ได้สร้างแบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำการตรวจสอบความเหมาะสมและเนื้อหาที่ใช้ในข้อคำถามและนำข้อมูลไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง 30 ชุด และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธ์ ของครอนบาค (Cronbach’s alpha coefficient) (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และ อัจฉรา ชานิประศาสน์, 2547) ได้ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามอยู่ที่ 0.669

การเก็บรวมรวบข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรของครัวเรือนตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัด สุรินทร์ จำนวน 297 ราย โดยวิธีการรอเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จนได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2567 ถึง ตุลาคม 2567 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามดังกล่าวมาลงรหัสตามคู่มือเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลสถิติด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 171 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.58 โดยมีช่วงอายุ 40-60 ปี จำนวน 176 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.26 มีสถานภาพ

สมรส จำนวน 190 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.97 มีระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 จำนวน 137 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.13 มีสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน จำนวน 221 ราย คิดเป็นร้อยละ 74.41 มีที่ดิน 6-15 ไร่ จำนวน 174 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.59 มีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท จำนวน 156 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.53 และรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท จำนวน 171 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.58

ผลการวิจัยปัญหาการจัดการการเงินครัวเรือนเกษตรกร พบว่า ปัญหาการจัดการการเงินในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$= 3.25) ด้านมากที่สุด ได้แก่ ด้านการวางแผนทางการเงิน ($\bar{X}$ = 3.29) รองลงไป ได้แก่ ด้านการลงทุน และด้านหนี้สิน ($\bar{X}$ =3.26) และด้านที่น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการออม ($\bar{X}$ = 3.22)

ผลการวิจัยการจัดการการเงินครัวเรือนเกษตรกร ชุมชนตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ในภาพรวมและรายด้าน แสดงตารางดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อการจัดการการเงินของครัวเรือนเกษตรกร โดยรวมและรายด้าน

การจัดการการเงิน	$\bar{X}$	$S.D.$	**แปลผล**
1. ด้านการวางแผนทางการเงิน	3.45	.50	ปานกลาง
2. ด้านการออม	3.51	.44	มาก
3. ด้านหนี้สิน	3.36	.52	ปานกลาง
4. ด้านการลงทุน	3.32	.48	ปานกลาง
รวม	3.41	.48	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดการการเงินในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$= 3.41) ด้านมากที่สุดได้แก่ ด้านการออมเงิน ($\bar{X}$ = 3.51) รองลงไป ได้แก่ ด้านการวางแผน ($\bar{X}$ = 3.45) และด้านที่น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการลงทุน ($\bar{X}$ = 3.32)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อการจัดการการเงินครัวเรือนเกษตรกรด้านการวางแผน

ด้านการวางแผน	$\bar{x}$	$S.D.$	แปลผล
1. ครัวเรือนท่านมีการวางแผนทางการเงินในการหารายได้แต่ละเดือน	3.68	.63	มาก
2. ครัวเรือนท่านให้ความสำคัญต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเงิน	3.54	.68	มาก
3. ครัวเรือนท่านมีความรู้ในการวางแผนการเงินและมีการจัดการในด้านการออม และด้านการลงทุน	3.42	.64	ปานกลาง
4. ครัวเรือนท่านมีการวางแผนการใช้จ่ายในแต่ละเดือน	3.32	.77	ปานกลาง
5. ครัวเรือนท่านมีการวางแผนเพื่อการออมในแต่ละเดือน	3.31	.77	ปานกลาง
รวม	3.45	.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า การจัดการการเงินด้านการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยกับ ($\bar{x}$= 3.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือได้แก่ ครัวเรือนท่านมีการวางแผนทางการเงินในการหารายได้แต่ละเดือน ($\bar{x}$ = 3.68) รองลงมาคือ ครัวเรือนท่านให้ความสำคัญต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเงิน ($\bar{x}$= 3.54) และที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ครัวเรือนท่านมีการวางแผนเพื่อการออมในแต่ละเดือน ($\bar{x}$= 3.31)

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อการจัดการการเงินครัวเรือนเกษตรกรด้านการออมเงิน

ด้านการออม	$\bar{x}$	$S.D.$	แปลผล
1. ครัวเรือนท่านมีการออมเงินไว้ในครัวเรือนและสถาบันการเงินที่ท่านไว้ใจ เช่น ธกส.สหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น	3.71	.66	มาก
2. ครัวเรือนท่านมีการออมสินทรัพย์อย่างอื่นเพื่อสามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าว สัตว์เลี้ยงต่างๆ ที่ดิน สินทรัพย์อื่นๆ ที่มีมูลค่า เป็นต้น	3.55	.77	มาก

ด้านการออม	$\bar{x}$	$S.D.$	แปลผล
3. ครัวเรือนท่านมีการวางแผนในการออมเงินและเพิ่มจำนวนเงินออมให้มากขึ้นตามความสามารถในการหารายได้	3.37	.68	ปานกลาง
4. ครัวเรือนท่านมีการออมเงินจากรายได้เป็นประจำทุกเดือน อย่างสม่ำเสมอ	3.44	.65	ปานกลาง
5. ครัวเรือนท่านมีแผนการออมเงินสำหรับเป้าหมายในอนาคต เช่น การศึกษาของบุตรหรือการเกษียณ	3.49	.70	ปานกลาง
รวม	3.51	.69	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า การจัดการการเงินด้านการออมเงินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยกับ ($\bar{x}$= 3.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือได้แก่ ครัวเรือนท่านมีการออมเงินไว้ในครัวเรือนและสถาบันการเงินที่ท่านไว้ใจ เช่น ธกส. สหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น ($\bar{x}$ = 3.71) รองลงมาคือ ครัวเรือนท่านมีการออมสินทรัพย์อย่างอื่นเพื่อสามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าว สัตว์เลี้ยงต่างๆ ที่ดิน สินทรัพย์อื่น ๆ ที่มีมูลค่า เป็นต้น ($\bar{x}$= 3.55) และที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ครัวเรือนท่านมีการวางแผนในการออมเงินและเพิ่มจำนวนเงินออมให้มากขึ้นตามความสามารถในการหารายได้ ($\bar{x}$= 3.37)

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อการจัดการการเงินครัวเรือนเกษตรกรด้านหนี้สิน

ด้านหนี้สิน	$\bar{x}$	$S.D.$	แปลผล
1. ครัวเรือนท่านมีหนี้สิน และทำการชำระหนี้ตรงตามกำหนดเวลา	3.60	.79	มาก
2. ครัวเรือนท่านมีหนี้สินจากการลงทุนในสินทรัพย์ เช่น รถไถ รถเกี่ยวข้าว เป็นต้น	3.48	.78	ปานกลาง
3. ครัวเรือนท่านมีการกู้ยืมเงินทั้งในระบบและนอกระบบ	3.18	.85	ปานกลาง
4. ครัวเรือนท่านมีการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินในการจัดการหนี้สิน	3.27	.80	ปานกลาง
5. ครัวเรือนท่านมีภาระในการชำระหนี้สินจากการกู้ยืม เช่น ธกส. สหกรณ์การเกษตรธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น	3.28	.77	ปานกลาง
รวม	3.36	.79	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า การจัดการการเงินด้านหนี้สินในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยกับ ($\bar{x}$= 3.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือได้แก่ ครัวเรือนท่านมีหนี้สินและทำการชำระหนี้ตรงตามกำหนดเวลา ($\bar{x}$ =3.60) รองลงมาคือ ครัวเรือนท่านมีหนี้สินจากการลงทุนในสินทรัพย์ เช่น รถไถ รถเกี่ยวข้าว เป็นต้น ($\bar{x}$= 3.48) และที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ครัวเรือนท่านมีการกู้ยืมเงินทั้งในระบบและนอกระบบ ($\bar{x}$= 3.18)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อการจัดการการเงินครัวเรือนเกษตรกรด้านการลงทุน

ด้านการลงทุน	$\bar{x}$	$S.D.$	**แปลผล**
1. ครัวเรือนท่านมีความรู้ความเข้าใจด้านการลงทุนเพื่อหวังผลตอบแทนที่มากขึ้นจากการลงทุน	3.43	.68	ปานกลาง
2. ครัวเรือนท่านมีการวางแผนด้านการลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ เช่น การออมทอง ซื้อหุ้น บริษัท	3.27	.68	ปานกลาง
3. ครัวเรือนท่านนำเงินไปลงทุนเพื่อสร้างผลตอบแทนจากการลงทุนกับสถาบันการเงินเช่น ซื้อฉลากออมทรัพย์ การทำประกันชีวิต	3.33	.69	ปานกลาง
4. ครัวเรือนท่านมีการวางแผนในการลงทุนให้สอดคล้องกับความสามารถที่มี	3.27	.68	ปานกลาง
5. ครัวเรือนท่านสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้	3.28	.71	ปานกลาง
รวม	3.31	.68	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า การจัดการการเงินด้านการลงทุนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยกับ ($\bar{x}$= 3.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือได้แก่ ครัวเรือนท่านมีความรู้ความเข้าใจด้านการลงทุนเพื่อหวังผลตอบแทนที่มากขึ้นจากการลงทุน ($\bar{x}$ = 3.43) รองลงมาคือ ครัวเรือนท่านนำเงินไปลงทุนเพื่อสร้างผลตอบแทนจากการลงทุนกับสถาบันการเงิน เช่น ซื้อฉลากออมทรัพย์ การทำประกันชีวิต ($\bar{x}$= 3.33) และที่ได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ครัวเรือนท่านมีการวางแผนด้านการลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ เช่น การออมทอง ซื้อหุ้นบริษัท และครัวเรือนท่านมีการวางแผนในการลงทุนให้สอดคล้องกับความสามารถที่มี ($\bar{x}$= 3.27)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การจัดการการเงินของครัวเรือนเกษตรกรบ้านสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย การวางแผนทางการเงิน ปัญหาหนี้สิน การออมเงิน และการลงทุน นำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

สภาพปัญหาและการจัดการการเงินครัวเรือนเกษตรกรบ้านสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการวางแผนทางการเงิน เกษตรกรบ้านสนิทมีปัญหาการขาดการวางแผนทางการเงินของครัวเรือน เช่น การวางแผนด้านการออม การลงทุน ภาระหนี้สิน เป็นต้น ปัญหาการขาดการวางแผนทางการเงินอาจเกิดจากหลายสาเหตุเนื่องจากกลุ่มเกษตรขาดทักษะและความรู้ในการวางแผนทางการเงิน ซึ่งทำให้ไม่สามารถจัดการการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาชีพเกษตรมักมีรายได้ที่ไม่คงที่ ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศและราคาสินค้าเกษตร ทำให้การวางแผนการเงินยากขึ้น สอดคล้องกับ ชวลิต นามวงศ์ (2562) เสนอว่าสาเหตุที่ ผู้ที่มีฐานะทางการเงินในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่มักจะคิดว่า ตนไม่มีทรัพย์สินหรือรายได้ที่มากเพียงพอถึงระดับที่ต้องมีการวางแผนทางการเงิน และมองว่าการวางแผนทางการเงินเป็นสิ่งที่เสียเวลาและสิ้นเปลืองโดยใช่เหตุ ซึ่งในด้านการจัดการเงินของครัวเรือนมีการวางแผนทางการเงินในการหารายได้ในแต่ละเดือนโดยรู้จักบริหารจัดการรายได้และรายจ่าย และการปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่มีค่าครองชีพที่สูงขึ้น จำเป็นต้องมีการวางแผนในการหารายได้เพิ่มนอกเหนือจากรายได้หลัก ทั้งนี้ประวิทย์ บุญมา (2553) กล่าวว่า การวางแผนทางการเงินจะช่วยให้เกิดความมั่นคงทางการเงินและความมั่นคงในชีวิต การวางแผนการประกันที่ดีเพื่อรองรับกับเหตุการณ์ที่มิได้คาดหวัง เช่น ประสบอุบัติเหตุ ต้องสูญเสียทรัพย์สินเงินทองเพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาล

ด้านการออม เกษตรกรมีลักษณะการออมที่พบปัญหาสมาชิกครัวเรือนขาดความรู้ความเข้าใจด้านการออมเงินอย่างเป็นระบบและขาดความมีวินัยทางการเงิน เนื่องจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสนับความรู้ด้านการเงินของครัวเรือนรวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ เข้าไปมีบทบาทค่อนข้างน้อย ประกอบกับหน่วยงานส่วนใหญ่จะส่งเสริมความรู้ด้านการเงินและบัญชีให้กับกลุ่มธุรกิจชุมชนเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งในช่วงวันเวลาที่หน่วยงานจะไปให้ความรู้การจัดการการเงินของครัวเรือนมักไม่สอดคล้องกับช่วงวันเวลาว่างของครัวเรือนเกษตร สอดคล้องกับการศึกษาของ โกศล ธรรมสอน (2559) ศึกษาเกี่ยวกับ ความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนขาดความรู้ด้านการออมเงินและการจัดการการเงินที่ดีเนื่องจากการขาดความรู้พื้นฐานและการสนับสนุนที่เพียงพอ โดยพบว่า มีปัญหาในเรื่องการเข้าถึงข้อมูลและการศึกษาเกี่ยวกับการออม รวมทั้งการขาดแหล่งข้อมูลที่สามารถให้คำแนะนำด้านการบริหารจัดการเงิน ซึ่งเป็น

ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรขาดความรู้และมีวินัยในการออมเงินอย่างเป็นระบบงานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการให้ความรู้และการศึกษาในด้านการเงินแก่เกษตรกร

ด้านหนี้สิน เกษตรกรบ้านสนิทพบปัญหาหนี้สินจากการอุปโภคบริโภคและการลงทุน เนื่องจากไม่มีความรู้ในการวางแผนเกี่ยวกับการใช้จ่ายและไม่มีเงินทุนหมุนเวียนที่เพียงพอ จึงทำให้เกิดการกู้ยืมจากแหล่งเงินทุน โดยครัวเรือนเกษตรกรให้ความสำคัญในการจัดการหนี้สิน และทำการชำระหนี้ตรงตามกำหนดเวลาเพื่อลดความเสี่ยงทางการเงินและสร้างเสถียรภาพทางการเงินในระยะยาว และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการเงินในอนาคต สุกฤตา สงวนพันธ์ (2558) กล่าวว่า เงินให้กู้ยืมที่สถาบันการเงินให้แก่บุคคลธรรมดาที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ซึ่งบุคคลธรรมดาอาจนำเงินที่กู้ยืมไปใช้เพื่อการจับจ่ายใช้สอยต่าง ๆ หรือเพื่อประกอบธุรกิจเนื่องจากครัวเรือนเกษตรกรมักเผชิญกับรายได้ที่ไม่สม่ำเสมอจากการทำเกษตรกรรม ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดหนี้สินสะสมการจัดการหนี้สินในครัวเรือนจึงมีความจำเป็นเพื่อสร้างเสถียรภาพทางการเงินในระยะยาวและเพื่อป้องกันปัญหาหนี้สินล้นพ้นตัว

ด้านการลงทุน เกษตรกรพบปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในการลงทุนเพื่อสร้างโอกาสทางการเงิน ปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจในการลงทุนเพื่อสร้างโอกาสทางการเงินของครัวเรือนเกษตรกรในชุมชนอาจเกิดจากหลายปัจจัย เช่น เกษตรกรในบางพื้นที่อาจไม่มีช่องทางหรือโอกาสเข้าถึงข้อมูลทางการเงินหรือการลงทุนที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดความไม่มั่นใจในการลงทุน รวมถึงไม่เข้าใจในเรื่องการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน วรินทร สมบัติธรรม (2562) กล่าวว่า ผลกระทบของการให้ความรู้ทางการเงินต่อพฤติกรรมการลงทุนของเกษตรกรในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า การให้ความรู้ทางการเงินและการส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าใจในเรื่องการลงทุนสามารถเพิ่มโอกาสในการตัดสินใจทางการเงินที่ดีขึ้นและเพิ่มการเข้าถึงการลงทุนในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่ำมากขึ้น โดยครัวเรือนเกษตรมีความรู้ความเข้าใจด้านการลงทุนเพื่อหวังผลตอบแทนที่มากขึ้นจากการลงทุน ซึ่งครัวเรือนเกษตรกรในชุมชนตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ อาจมีความรู้ความเข้าใจด้านการลงทุนเพื่อหวังผลตอบแทนที่มากขึ้นจากการลงทุนเนื่องจากปัจจัยต่อไปนี้ การพัฒนาความรู้ด้านการเงินและการลงทุน เกษตรกรมีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ดีขึ้นจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา และองค์กรพัฒนาชุมชน เช่น การอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเงินและการลงทุนในฟาร์มหรือธุรกิจเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับงานของ กาญจนา หงษ์ทอง (2562) กล่าวว่า เกษตรกรเลือกลงทุนในช่องทางที่มีความเสี่ยงในระดับที่รับได้ ซึ่งต้องมีการศึกษาข้อดีข้อเสียของการลงทุนนั้นอย่างรอบด้าน ซึ่งแผนการลงทุนในแต่ละปีก็อาจจะถูกปรับเปลี่ยนให้สอดรับกับสถานการณ์และตัวแปรในช่วงนั้นๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์การลงทุน เช่น ถ้าหากบุคคลไม่อยากเผชิญหน้ากับความผันผวนที่อาจจะเกิดขึ้นในระยะสั้น ก็ควรจะมุ่งลงทุนระยะยาว เพราะการลงทุนระยะยาวเป็นหลักของการลงทุนที่จะทำให้เงินของบุคคลงอกเงยได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

1.1 ด้านการวางแผนการเงิน ครัวเรือนเกษตรควรมีการวางแผนการเงินเพื่อการออมในแต่ละเดือน เพื่อเป็นการสร้างวินัยทางการเงินและก่อให้เกิดความมั่นคงทางการเงิน

1.2 ด้านการออม ครัวเรือนเกษตรควรมีการวางแผนในการออมเงินและเพิ่มจำนวนเงินออมให้มากขึ้นตามความสามารถในการหารายได้เพื่อสร้างความมั่งคั่งได้มากยิ่งขึ้น

1.3 ด้านการจัดการหนี้สิน ครัวเรือนเกษตรมีการกู้ยืมเงินทั้งในระบบและนอกระบบ ดังนั้นจึงต้องมีการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและวางแผนในการบริหารเงินของครัวเรือน

1.4 ด้านการลงทุน ครัวเรือนเกษตรควรมีการวางแผนในการลงทุนให้สอดคล้องกับความสามารถที่มีโดยการศึกษาข้อมูล การติดตามผลการลงทุน กำหนดเป้าหมายการลงทุนที่มีความชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเชิงลึกปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการจัดการการเงินของครัวเรือนเกษตรกร เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์การจัดการการเงินให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงควรขยายกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในอาชีพอื่น ๆ และชุมชนอื่น ๆ รวมถึงควรนำเครื่องมือการวิเคราะห์ทางการเงินส่วนบุคคลมาใช้ร่วมกับการวิเคราะห์ผลการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กาญจนา หงษ์ทอง. (2562). “การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลที่ดีจะเป็นตัวกำหนดทิศทางและการตัดสินใจทางการเงิน.” **การเงินส่วนบุคคล**. 14(1) : 77-83.

โกศล ธรรมสอน. (2559). “ความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่.” **วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**

ชวลิต นามวงศ์. (2562). “การวางแผนทางการเงินมีบทบาทและความสำคัญในการบรรลุเป้าหมายทางการเงิน.” **วารสารการวางแผนทางการเงิน**. 9(2) : 89-96.

เดชรัต สุขกำเนิด. (2565). **การบริโภคอย่างฟุ่มเฟือยมีผลกระทบหลายด้านต่อการวางแผนการเงิน การออม หนี้สิน และการลงทุน.** [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก : **https://fairfinancethailand.org/article/2024 สืบค้น** 10 สิงหาคม 2567.

ประวิทย์ บุญมา. (2553). **การวางแผนทางการเงินที่ครอบคลุมกิจกรรมทางการเงินทั้งหมดที่เกี่ยวข้องของแต่ละบุคคล เรียกว่า Comprehensive Financial Planning**. กรุงเทพฯ: การเงินและการลงทุน.

ผู้ใหญ่บ้านสนิท. (2567,กรกฎาคม 21). **นโยบายต่างๆที่ทำให้ครัวเรือนเกษตรสามารถกู้เงินง่ายขึ้น.**

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และ อัจฉรา ชานิประศาสน์. (2547). “การประเมินความเชื่อมั่นของข้อคำถาม.” **วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 2**. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก : **https://so02.tcithaijo.org/index.php/Lawpol_Journal/article/download** สืบค้น 20 กรกฎาคม 2567.

วรินทร สมบัติธรรม. (2562). “ผลกระทบของการให้ความรู้ทางการเงินต่อพฤติกรรมการลงทุนของเกษตรกรในจังหวัดสุรินทร์.” **วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**

วิทยา เจียรพันธุ์ และคณะ. (2551). “การบริโภคอย่างหนักและเกินความจำเป็นของครัวเรือนเกษตรกรในสังคมสมัยใหม่.” **สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)**. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก : http://research.trf.or.th/ สืบค้น 15 กรกฎาคม 2567.

สุกฤตา สงวนพันธุ์. (2558). “Household Debt.” **วารสาร Bankers’ Talk**. 3 (1) : 1-2.

สุขใจ น้ำผุด. (2562). “การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล.” **วารสารการเงินส่วนบุคคล.** 10(1) : 29-35.

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสนิท. (2562). **ข้อมูลตำบลหนองสนิท อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์.**

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริม “เศรษฐกิจสร้างสรรค์ตำบลท่าสว่าง” อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
Development and Promotion Guidelines for Creative Economy: A Case Study of Tha Sawang Subdistrict, Mueang Surin, Surin Province

สันธนะ ประสงค์สุข[1], พิมภัสสร ชูตระกูล[2], ณัฐสุรางค์ ปุคคละนันทน์[3*], วิมลกานต์ นิธิศิริวริศกุล[4], พรรณิการ์ กงจักร[5] และสุพาณี วรรณกายนต์[6]

บทคัดย่อ (Abstract)

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) เป็นแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่ได้รับความสนใจอย่างมาก โดยมุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจหรือคุณค่าทางสังคมในการพัฒนาธุรกิจ รายงานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการหาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริม เศรษฐกิจสร้างสรรค์ตำบลท่าสว่าง เพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาต่อยอดธุรกิจในชุมชน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม จำนวน 30 ตัวอย่าง และวิเคราะห์โดยใช้หลักสถิติอย่างง่าย ผลการวิเคราะห์ พบว่า ตำบลท่าสว่างเป็นตำบลที่มีความหลากหลายในการพัฒนา โดยแบ่งการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ ได้แก่ ผ้าไหมยกทอง ซึ่งมีชื่อเสียงระดับสากล 2) ผลิตภัณฑ์เกษตรสร้างสรรค์ โดยมีผลิตภัณฑ์หลากหลายและสามารถสร้างรายได้ให้ชุมชน ยกตัวอย่างเช่น ข้าวแต๋น ข้าวหมาก จิ้งหรีดทอดสมุนไพร และปลาจ่อม 3) เกษตรสร้างสรรค์ ตำบลท่าสว่างเป็นแหล่งผลิตผักปลอดภัย ได้แก่ สวนคุณภู และสวนจันทรกานต์ และ 4) แหล่งท่องเที่ยวสร้างสรรค์ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์พระพุทธรูปไม้โบราณ และจากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตำบลเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คนในชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่า ตำบลท่าสว่างเป็นตำบลที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งทางภาครัฐและเอกชนก็จะมีส่วนช่วยให้ตำบลท่าสว่างเป็นตำบลเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ (Keywords) : เศรษฐกิจสร้างสรรค์

Abstract

The Creative Economy is a concept of economic development that has received much attention. It focuses on creating added economic value or social value in business development. This research aims to find a way to develop and promote the creative

[1-6]คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ; Faculty of Management, Surindra Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : to_gae@hotmail.com

economy of Tha Sawang Subdistrict as a model for further developing businesses in the community. Primary data was collected from interviews and questionnaires with 30 samples and analyzed using simple statistics. The analysis results found that Tha Sawang Subdistrict is a subdistrict with a variety of developments. Creative development can be divided into 4 areas: 1) Creative products, such as gold-woven silk, which is internationally famous. 2) Creative agricultural products, which have a variety of products and can generate income for the community, such as rice crackers, fermented rice, fried crickets with herbs, and pickled fish. 3) Creative agriculture, Tha Sawang Subdistrict is a source of safe vegetables, such as Suan Khun Phu and Suan Chanthakan. 4) Creative tourism, such as the Ancient Wooden Buddha Statue Museum. From asking for opinions about the creative economy subdistrict, most people in the community strongly agree that Tha Sawang Subdistrict has developed community products and can generate income for people in the community very well. However, continuous development along with support from both government and private agencies will help Tha Sawang Subdistrict become a sustainable creative economy subdistrict.

Keywords : Creative Economy

บทนำ

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) เป็นแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่ได้รับความสนใจอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยมุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจหรือคุณค่าทางสังคมในการพัฒนาธุรกิจ การผลิตสินค้าและบริการ ผ่านการใช้ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญา ในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยกำหนดเป็นนโยบายประเทศ เพื่อช่วยสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ การจ้างงาน นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับประเทศไทยได้บรรจุแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่มุ่งเน้นให้เกิดการยกระดับกิจกรรมทางการผลิตและการให้บริการที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยอยู่บนพื้นฐานความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน บนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ (ราชกิจจานุเบกษา, 2561) ได้แก่ ต่อยอดอดีด ปรับปัจจุบัน และ สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต

หมู่บ้านท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เป็นชุมชนหนึ่งที่มีความโดดเด่นด้านการพัฒนาสินค้าชุมชน อันได้แก่ การทอผ้าไหมยกทองโบราณ ซึ่งเป็นศิลปะการทอที่ใช้เส้นไหมเงินและเส้นไหมทองสอดแทรกในเนื้อผ้าไหมของหมู่บ้านท่าสว่างซึ่งมีความแตกต่างจากผ้าไหมทั่วไป และยัง

ได้เคยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลให้เป็นเสื้อที่ใส่ในการประชุม APEC ในปี 2546 ส่งผลทำให้เสื้อผ้าไหมยกทองโบราณของตำบลท่าสว่างมีชื่อเสียงในระดับสากล นอกจากชื่อเสียงด้านผ้าไหมแล้ว ปัจจุบันตำบลท่าสว่างยังมีชื่อเสียงด้านการเกษตร ได้แก่ การปลูกผักปลอดภัยของสวนคุณภูและสวนจันทกานต์ การเลี้ยงจิ้งหรีดครบวงจร ข้าวหมาก ขนมนางเล็ด และการแปรรูปวัตถุดิบท้องถิ่น เช่น ปลาจ่อม เป็นต้น นอกจากนี้ ตำบลท่าสว่างยังได้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติตลอดจนการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) ที่มุงเน้นการพัฒนาพื้นที่และเมืองสร้างสรรค์ผ่านการบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy Development) ดังนั้น งานวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นให้เห็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนของตำบลท่าสว่างให้เป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ในงานวิจัย

เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมหมู่บ้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ในการเป็นต้นแบบตำบลที่ชุมชนสามารถสร้างรายได้และพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 30 คน โดยสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สร้างรายได้และมีชื่อเสียงในตำบลท่าสว่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาจากการสัมภาษณ์ตัวแทนในชุมนและนำมาวิเคราะห์ประกอบการอธิบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตำบลท่าสว่าง และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ได้จากการเก็บแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้หลักสถิติอย่างง่าย ค่าเฉลี่ยและร้อยละ และการวัดความคิดเห็นโดยใช้ Likert Scale 5 ระดับ เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของตำบลท่าสว่าง และ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของตำบลท่าสว่าง ซึ่งผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เพศชายคิดเป็นร้อยละ 64 อายุเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 45 - 60 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 52 มีอาชีพเป็นเกษตรกร ร้อยละ 73 และมีรายได้เฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 10,000 - 15,000 บาทต่อเดือน

2. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของตำบลท่าสว่าง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของชุมชนในตำบลท่าสว่าง พบว่า เมื่อสอบถามถึงผลิตภัณฑ์ชุมชนว่า ตำบลท่าสว่างมีผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงและสร้างชื่อเสียงให้กับตำบลท่าสว่าง ผลิตภัณฑ์ชุมชนของตำบลท่าสว่างที่มีชื่อเสียงในระดับนาน าชาติ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมยกทองของท่านอาจารย์วีรธรรม ตระกูลเงินไทย ซึ่งมีชื่อเสียงในการออกแบบลายผ้าไหม แสดงถึงอัตลักษณ์ของผ้าไหมไทยที่มีคุณค่าสร้างชื่อเสียงในระดับสากล ส่วนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการยอมรับในชุมชนและเป็นที่รู้จักทั่วไป ได้แก่ ขนมข้าวแต๋นน้ำแตงโม (หมู่ 5) ข้าวหมาก (หมู่ 9) ปลาจ่อมทรงเครื่อง (หมู่ 12) แปรรูปจิ้งหรีด (หมู่7) มันเทศ ทอด เชื่อม ฉาบ (หมู่ 20) และยังมีขนมตามฤดูกาลของเทศกาลต่างๆ อาทิเช่น เทศกาลสารทเขมร (แซนโฎนตา) ทีมี ขนมกันตรึม ขนมกันตะราง ขนมโกร์จ ขนมดอกจอก และ ขนมโช้ค เป็นแหล่งผลิตขนมโบราณตามประเพณีของชาวเขมร

ตำบลท่าสว่างยังมีเกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถด้านการปลูกผักปลอดภัยจนเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชุมชนและระดับจังหวัด ได้แก่ สวนผักจันทรกานต์ และสวนผักคุณภู โดยปัจจุบันมีวางจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าชั้นนำของจังหวัดสุรินทร์

นอกจากนี้ ตำบลท่าสว่างยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถเข้ามาเยี่ยมชมได้ตลอดทั้งปี ได้แก่ พิพิธภัณฑ์พระพุทธรูปไม้โบราณ มีพระพุทธรูปไม้ที่สวยงาม เมืองโบราณบ้านระโยง โดยมีสระน้ำล้อมรอบหมู่บ้าน ตำแหน่งที่ตั้งหมู่บ้านมีความเป็นเอกลักษณ์ พร้อมทั้งของใช้โบราณที่ขุดเจอในชุมชน แหล่งเรียนรู้การทอผ้าไหมยกทองและการย้อมสีธรรมชาติของผ้าไหม ของอาจารย์วีรธรรม ตระกูลไทย เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญมากซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชมได้ตลอดทั้งปี และเพื่อเป็นการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสว่างได้จัดมหกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยว การประกวดการเดินแบบผ้าไหม ซึ่งเป็นส่วนช่วยสนับสนุนกระตุ้นให้คนทั้งในและนอกชุมชนได้พัฒนารูปแบบและลายผ้าไหมอย่างต่อเนื่องมาหลายปี

ในปัจจุบันตำบลท่าสว่างกำลังสร้างฝายชะลอน้ำ ซึ่งเมื่อการก่อสร้างสิ้นสุด ในพื้นที่นี้ จะสามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำได้ในอนาคต โดยองค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้ความสำคัญและจะส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เพื่อเป็นอีกหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจภายในชุมชนได้

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของตำบลท่าสว่าง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชน งานวิจัยฉบับนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในชุมชน ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่า ตำบลท่าสว่างเป็นตำบลที่มีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ชุมชน และสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของกระบวนการผลิตผ้าไหมยกทองและการย้อมสีธรรมชาติของผ้าไหม โดยทั้งผลิตภัณฑ์ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพได้ในอนาคต อย่างไรก็ตามการพัฒนาตำบลท่าสว่างให้มีความโดดเด่น เป็นตำบลเศรษฐกิจสร้างสรรค์จำเป็นต้องอาศัยแรงสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชนช่วยวางแผน จัดการเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสามารถสร้างรายได้อย่างยั่งยืนให้กับตำบลในอนาคต

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของชุมชนต่อเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

รายละเอียด	ผลการวิเคราะห์	การแปรผล
1. ท่านเห็นด้วยว่าตำบลท่าสว่างเป็นตำบลที่มีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ชุมชน	4.5	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. ท่านเห็นด้วยว่าผลิตภัณฑ์ของชุมชน เช่น ผ้าไหมยกทอง ของตำบลท่าสว่างมีชื่อเสียงในระดับสากล	5	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. ท่านเห็นด้วยที่ตำบลท่าสว่างมีผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีชื่อเสียงและสามารถทำรายได้ให้กับชุมชนมเป็นอย่างมาก	4.7	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4. ท่านเห็นด้วยว่าตำบลท่าสว่างเป็นต้นแบบของตำบลเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพราะคนในชุมชนมีการตื่นตัวและพัฒนาสินค้าชุมชนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.3	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. ท่านเห็นด้วยว่าตำบลท่าสว่างสามารถพัฒนาและนำไปสู่การท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงได้ในอนาคต	4.8	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
6. ท่านเห็นด้วยว่าความต่อเนื่องของการพัฒนาชุมชนควรได้รับการสนับสนุนทั้งจากทางภาครัฐและเอกชน	5	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะในงานวิจัย

จากผลการวิเคราะห์เศรษฐกิจสร้างสรรค์ตำบลท่าสว่าง สามารถสรุปได้ว่า ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีชื่อเสียงของตำบลท่าสว่าง สามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังต่อไปนี้ 1) ผลิตภัณฑ์ชุมชนสร้างสรรค์ อันได้แก่ ผ้าไหม ที่สร้างชื่อเสียงในระดับสากลและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศเข้ามาเยี่ยมชมได้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี 2) อาหารสร้างสรรค์ ได้แก่ ขนมข้าวแต๋น ที่มีความสดพร้อมอนามัยและใส่ใจในขั้นตอนการผลิต ผลิตใหม่ทุกวัน ข้าวหมากที่ใช้วัสดุธรรมชาติในการบรรจุผลิตภัณฑ์ ปลาจ่อมทรงเครื่องที่ใส่ใจขั้นตอนในการผลิต ราคาย่อมเยาและยังเป็นที่ต้องการของตลาดอย่างต่อเนื่อง การเลี้ยงจิ้งหรีดครบวงจร นำไปสู่การแปรรูปจิ้งหรีดสมุนไพร และยังผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภค 2) ผลิตภัณฑ์เกษตรสร้างสรรค์ ตำบลท่าสว่างมีผู้ประกอบการมันเทศที่สามารถรับซื้อมันเทศและจำหน่าย ส่งต่อมันเทศให้กับบริษัทชั้นนำระดับประเทศได้ พร้อมทั้งแปรรูปมันเทศในรูปแบบ เชื่อม ทอด ฉาบ ส่งขายภายในชุมชนและระดับจังหวัด 3) เกษตรสร้างสรรค์ ตำบลท่าสว่างยังเป็นแหล่งผลิตผักปลอดภัยและเป็นต้นแบบเกษตรกรที่ใส่ใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จนเป็นที่ยอมรับและสามารถนำส่งจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าที่มีชื่อเสียงภายในจังหวัดได้ ได้แก่ สวนผักคุณภู และสวนผักจันทรกานต์ เป็นต้นแบบของเกษตรกรสร้างสรรค์ที่สามารถทำรายได้และสร้างชื่อเสียงเรื่องเกษตรปลอดภัยให้กับคนที่สนใจทั้งในระดับชุมชน ระดับจังหวัดและระดับประเทศ และ 4) แหล่งท่องเที่ยวสร้างสรรค์ ตำบลท่าสว่างได้มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถพัฒนาและต่อยอดเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้ เมื่อสอบถามความคิดเห็นของคนในชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งว่า ตำบลท่าสว่างมีความโดดเด่นทางการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตอาหาร การพัฒนาการเกษตร และมีแหล่งท่องเที่ยว ที่มีศักยภาพและเมื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จัก ก็จะสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่องนี้ ยังคงต้องการการสนับสนุนของหน่วยงานทั้งทางภาครัฐและเอกชน ในการบริหารจัดการและแนวทางดำเนินการต่อยอดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัย พบว่า การส่งเสริมแนวทางในการพัฒนาชุมชนมีส่วนสำคัญ ซึ่งความโดดเด่นของแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน ดังนั้นการหาแนวทางเพื่อส่งเสริมชุมชนจะมีส่วนช่วยให้ชุมชนสามารถสร้างรายได้ที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนได้อย่างแท้จริง แนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์มีความเหมาะสมกับตำบลท่าสว่างเป็นอย่างมาก เพราะหลายๆ ผลิตภัณฑ์ กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในตำบลเกิดขึ้นจากการพัฒนาของผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการและเกษตรกร ที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องและเห็นเป็นรูปธรรม ส่งผลให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในชุมชน ดังนั้น หน่วยงานทั้งทางภาครัฐและเอกชนควรมีส่วนช่วยสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

ราชกิจจานุเบกษา. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580).** เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก หน้า 1-71. สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). **แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570).** กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

ผลของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในการควบคุมความดันโลหิตสูงในอาสาสมัครสาธารณสุข ตำบลแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

The effect of health behavior modification program for hypertension controlling among Village Health Volunteer Kaeyai Sub-district, Mueang District, Surin Province.

สุนีย์ ศรีเพชร[1]

Sunee Sriphet [1]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้การรับรู้ความรุนแรงของโรคการรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคและความคาดหวังในผลลัพธ์เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูงของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมและเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพตนเองและระดับค่าความดันโลหิตของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมโดยการวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาแบบกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) ร่วมกับแนวคิด ทฤษฎีเชิงปฏิบัติการ (Action Research) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีอายุระหว่าง 25-69 ปี ที่ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูงในพื้นที่ตำบล แกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังโดยใช้สถิติ Paired t-test

ผลการศึกษาพบว่า 1) ภายหลังการได้รับโปรแกรม กลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับการควบคุมระดับความดันโลหิตสูงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (t=-9.77, P < .001) และการรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค และความคาดหวังในประสิทธิผลเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (t=-8.62, P < .001) 2) ภายหลัง การได้รับโปรแกรม กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพตนเอง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ (t=-10.06, P < .001) ซึ่งส่งผลให้กลุ่มทดลองมีระดับค่าความดันโลหิตขณะหัวใจบีบตัวและขณะหัวใจคลายตัว ลดลงอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

คำสำคัญ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ, การควบคุมระดับความดันโลหิตสูง, ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง

---

[1] โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ Kaeyai Health Promoting Sub-District Hospital, Mueang District , Surin Province

Abstract

The purpose of this study is to compare knowledge, perceived severity, perceived susceptibility, and outcome expectancy on hypertension of patients with hypertension before and after participation in a health behavior modification program; and to compare self-care behaviors and blood pressure levels of the patients before and after participating in the program. The study design was Action Research. The sample comprised of 30 Village Health Volunteer Kaeyai Sub-district, Mueang District, Surin Province aged 25--69 years. The participants were purposive selected as the sample. The instruments used were a questionnaire, health behavior modification program, and a blood pressure record form. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results of the study showed that the control group had significantly higher knowledge of hypertension control after participating in the program (t =-9.77, p <001); significantly higher perceived severity, perceived susceptibility, and outcome expectancy on hypertension (t =-8.62, p<001); and significantly higher self-care behaviors (t =-10.06, p<001), which resulted in better systolic and diastolic blood pressure.

Keyword: Health Modification Behaviors, Blood Pressure Control, Patients with hypertension.

บทนำ (Introduction)

จากข้อมูลรายงานสุขภาพคนไทยปี 2564 ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล, 2562) พบว่าในปี 2562 คนไทยส่วนใหญ่เจ็บป่วยจากโรคเรื้อรัง โดยปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพที่สำคัญคือภาวะโรคอ้วนซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในเกือบทุกพื้นที่ของประเทศไทย สาเหตุการตายของคนไทย 3 อันดับแรก ได้แก่ มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด โรคระบบไหลเวียนโลหิต และโรคระบบทางเดินหายใจ โดยมีอัตราตาย 257.4, 227.9 และ 147.4 ต่อประชากรแสนคนตามลำดับ ในโรคระบบไหลเวียนโลหิต มักเจ็บป่วยจากโรคหลอดเลือดสมองและโรคหัวใจและหลอดเลือด ในปีงบประมาณ 2565 รัฐบาลโดยกระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายพัฒนาระบบสุขภาพปฐมภูมิเข้มแข็ง โดยการยกระดับระบบสุขภาพปฐมภูมิและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อาสาสมัครสาธารณสุข) ให้คนไทยทุกครอบครัวมีหมอประจำตัว 3 คน ซึ่งมี อาสาสมัครสาธารณสุข เป็นหมอคนที่ 1 ใกล้ตัว ใกล้ชิดกับประชาชน ร่วมกับหมอคนที่ 2 และ 3 ในการดูแลสุขภาพของประชาชนในชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข จึงต้องมี

สุขภาพที่แข็งแรงและเป็นตัวอย่างที่ดีในการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชน ดังนั้น รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (นายอนุทิน ชาญวีรกูล) ได้มีดำริการตรวจสุขภาพ อาสาสมัครสาธารณสุข เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีในการดูแลสุขภาพตนเอง และจากการประชุมผู้บริหารระดับสูงกระทรวงสาธารณสุข (BMW) ครั้งที่ 26/2564 เมื่อวันพุธที่ 15 ธันวาคม 2564 ณ ห้องประชุมกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ มีมติเห็นชอบโครงการตรวจสุขภาพอาสาสมัครสาธารณสุขตามข้อเสนอของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2565)

จากแนวนโยบายสนับสนุนการตรวจสุขภาพสำหรับ อาสาสมัครสาธารณสุข เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีในการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชน ทำให้สามารถป้องกันอาการเจ็บป่วยที่อาจรุนแรงขึ้น และเป็นแบบอย่างในการสร้างระบบเฝ้าระวังสุขภาพให้กับชุมชน กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ จึงได้จัดทำแนวทางการตรวจสุขภาพ อาสาสมัครสาธารณสุข ตามช่วงอายุ เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการตรวจสุขภาพดังกล่าวสำหรับ อาสาสมัครสาธารณสุข ทุกคนในประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ที่มาและความสำคัญของการตรวจสุขภาพสำหรับ อาสาสมัครสาธารณสุข โปรแกรมตรวจสุขภาพฯ แนวทางการตรวจสุขภาพ การเตรียมตัวของอาสาสมัครสาธารณสุข ก่อนเข้ารับการตรวจสุขภาพ ขั้นตอนการตรวจสุขภาพ อาสาสมัครสาธารณสุข รวมทั้งการรายงานผลการตรวจสุขภาพผ่านแอปพลิเคชัน สมาร์ท อาสาสมัครสาธารณสุข และคาดหวังให้ อาสาสมัครสาธารณสุข ได้ใช้เครื่องมือนี้ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และดูแลสุขภาพตนเอง (Personal Health Record) ต่อไป (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2565)

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแกใหญ่ ได้ทำการคัดกรองสุขภาพของ อาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน 181 คน พบว่ามีภาวะความดันโลหิตสูงเป็นอันดับที่ 1 จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 23.20 (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแกใหญ่, 2566) จากการวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดโรค พบว่าเกิดจากพฤติกรรมของ อาสาสมัครสาธารณสุข หาก อาสาสมัครสาธารณสุข ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย การจัดการความเครียด จะส่งผลต่อสุขภาพของ อาสาสมัครสาธารณสุข อาจทำให้กล้ามเนื้อหัวใจหนาขึ้น หลอดเลือดหัวใจหนาขึ้น เสี่ยงต่อการขาดเลือดไปเลี้ยงหัวใจ ส่งผลต่อไตเสื่อมสมรรถภาพ เกิดภาวะไตวายเฉียบพลันหรือไตวายเรื้อรัง (ไพโรจน์ ฉัตรานุกูลชัย, 2561) และที่สำคัญที่สุดคือเกิดภาวะอัมพฤกษ์ อัมพาต ไม่ว่าจะเป็นหลอดเลือดสมองตีบตันหรือเลือดออกในสมอง (วงค์ชญพจณ์ พรหมศิลาและคณะ, 2562)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาโดยการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการวิจัยเชิงปฏิบัติการและแนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคร่วมกับทฤษฎีการดูแลตนเอง โดยเน้นการดูแลตนเองในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขเมื่อเกิดการเจ็บป่วย เพราะการรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค และความคาดหวังในผลลัพธ์ร่วมกับการดูแลตนเองที่จำเป็นเมื่อเกิดภาวะเบี่ยงเบนทางด้านสุขภาพในด้านอาหาร ออกกำลังกาย และการจัดการความเครียด ซึ่งการดูแลตนเองทั้ง 3 ด้านที่กล่าวข้างต้นเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ เป็นสิ่งที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อภาวะสุขภาพ สามารถส่งผลให้ อาสาสมัครสาธารณสุข

ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในเชิงบวกได้ และส่งผลต่อการควบคุมระดับความดันโลหิตให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ การรับรู้ความรุนแรงและการรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค ความคาดหวังในภาวะสุขภาพของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมสุขภาพ
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมสุขภาพและระดับความดันโลหิตของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมสุขภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ขอบเขตการวิจัย

เขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรได้แก่อาสาสมัครสาธารณสุข ในพื้นที่ตำบลแกใหญ่ จำนวน 181 คน

กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครสาธารณสุข อายุ 25 – 69 ปี เพศชายและเพศหญิง ตำบลแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูงที่มีระดับค่าความดันโลหิตขณะหัวใจบีบตัวอยู่ระหว่าง 140 - 200 มิลลิเมตรปรอท จำนวน 30 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ หมายถึง การจัดกิจกรรมโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรคร่วมกับทฤษฎีการดูแลตนเองที่เน้นการดูแลตนเองที่จำเป็นจำนวน 12 สัปดาห์ ประกอบด้วย 1. กิจกรรมการเสริมสร้างความเข้าใจ 2. กิจกรรมวิเคราะห์ตนเองด้วยปิงปอง 7 สี 3. กิจกรรมเสริมสร้างความคาดหวัง 4. กิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 5. กิจกรรมกะตุ้นเตือน
2. ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมระดับความดันโลหิต หมายถึง ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมอาหาร การออกกำลังกาย และการจัดการความเครียดของผู้ป่วย (อาสาสมัครสาธารณสุข) โรคความดันโลหิตสูง
3. การรับรู้ความรุนแรงของโรค หมายถึง ความเข้าใจของผู้ป่วยต่อข้อมูลเพื่อที่จะกระตุ้นให้รับรู้ถึงความรุนแรงของการเจ็บป่วยหรืออันตรายของโรคระดับที่รุนแรง
4. การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคหมายถึงความเข้าใจของผู้ป่วยให้เชื่อว่าตนเองกำลังตกอยู่ในภาวะเสี่ยงเพื่อตัดสินใจปฏิบัติตนในการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual framework)

โดยใช้แนวคิดทฤษฎีของ Kemmiss and McTaggart ทฤษฎีแรงจูงใจและทฤษฎีการดูแลตนเอง

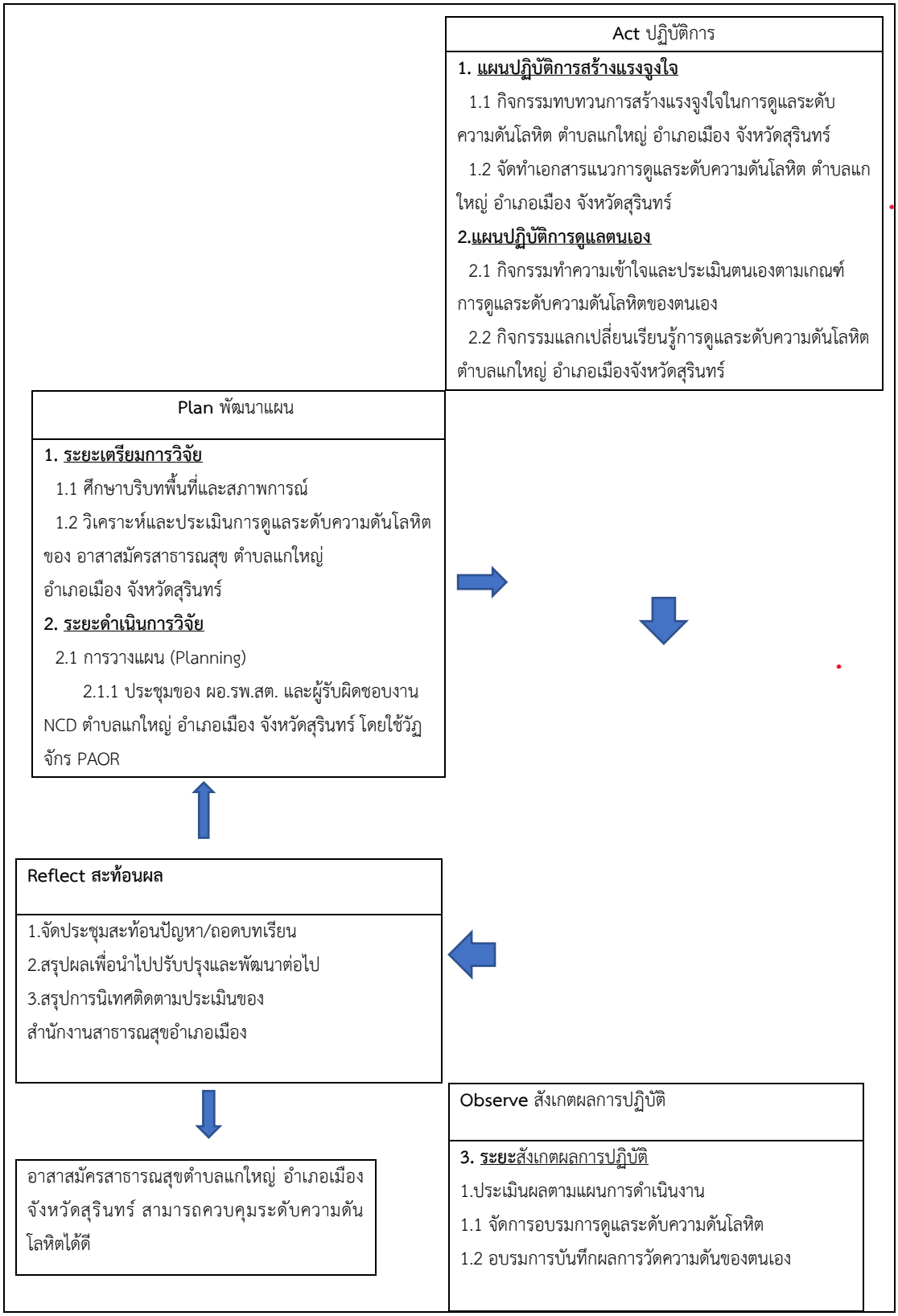

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาแบบกึ่งทดลอง(Quasi – Experimental Research)ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามกรอบแนวคิดของ Stephen Kemmisและ McTaggart (1991: 11-12) โดยมี 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Planning)
2. ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Action)
3. ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)
4. ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนผล (Reflection)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่ตำบลแกใหญ่ จำนวน 181 คน

กลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อายุ 25 - 69 ปี เพศชายและเพศหญิง ตำบลแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์เป็นโรคความดันโลหิตสูง ที่มีระดับค่า ความดันโลหิต ขณะหัวใจบีบตัวอยู่ระหว่าง 140 - 200 มิลลิเมตรปรอท จำนวน 30 คน

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาแบบกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research)ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีเชิงปฏิบัติการ (Action Research) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามกรอบแนวคิดของ Stephen Kemmisและ McTaggart (1991: 11-12) โดยมี 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Planning)
2. ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Action)
3. ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)
4. ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนผล (Reflection)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและแบบบันทึกค่าระดับความดันโลหิต โดยมีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย ประกอบด้วย 4 ส่วน โดยวัดก่อนและหลังได้รับโปรแกรม ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ ผู้ดูแลครอบครัว และ ระยะเวลาการเจ็บป่วย จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการควบคุม ประกอบด้วย ความรู้เรื่องการบริโภคอาหาร

ความรู้เรื่อง การออกกำลังกาย และความรู้เรื่องการจัดการความเครียด

ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว จำนวน 13 ข้อมี 2 ตัวเลือก ได้แก่ ใช่และไม่ใช่ โดยลักษณะคำถามมีคำตอบที่ถูกเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น โดยมีเกณฑ์การให้ คะแนน ดังนี้

การตอบคำถาม	การให้คะแนน
ตอบถูก	1 คะแนน
ตอบผิด	0 คะแนน

การแปลผลคะแนน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ Benjamin Bloom (Bloom อ้างถึงใน ธีระพงษ์ อาญาเมือง, 2557 : 36) ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป	หมายถึง มีความรู้ในระดับมาก
คะแนนระหว่างร้อยละ 60.1-79.9	หมายถึง มีความรู้ในระดับปานกลาง
คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60	หมายถึง มีความรู้ในระดับน้อย

ส่วนที่ 3 การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้โอกาสเสี่ยง และการ คาดหวังในผลลัพธ์ ต่อการปฏิบัติตัวก่อนและหลังดำเนินการวิจัยของผู้ที่มีความดันโลหิตสูง ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวด้านบวกและด้านลบ จำนวน21ข้อมีทั้งหมด 6 ตัวเลือก ได้แก่ เห็น ด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ไม่แน่ใจ, ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละข้อทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนี้

ลักษณะคำตอบ	เชิงบวก	เชิงลบ
เห็น ด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน	1 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน	5 คะแนน

การแปลผลคะแนน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ Benjamin Bloom (Bloom อ้างถึงใน ธีระพงษ์ อาญาเมือง, 2557) ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป	หมายถึง มีการรับรู้ในระดับมาก
คะแนนระหว่างร้อยละ 60 - 79.9	หมายถึง มีการรับรู้ในระดับปานกลาง
คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60	หมายถึง มีการรับรู้ในระดับน้อย

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการปฏิบัติในการดูแลสุขภาพ ตนเอง เพื่อควบคุมระดับความดันโลหิตสูง รวม 3 ด้าน ได้แก่ การบริโภคอาหารที่เหมาะสม การออกกำลังกายที่เหมาะสม และการจัดการความเครียด

ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว โดยเป็นคำถามปลายเปิด ด้านบวกและด้านลบ ใช้มาตรส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของความถี่ในการปฏิบัติตัว จำนวน 18 ข้อ มี 6 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

ความถี่ในการปฏิบัติ	เชิงบวก	เชิงลบ
ทุกวัน/สัปดาห์	5 คะแนน	0 คะแนน
6 วัน/สัปดาห์	4 คะแนน	1 คะแนน
5 วัน/สัปดาห์	3 คะแนน	2 คะแนน
3-4 วัน/สัปดาห์	2 คะแนน	3 คะแนน
1-2 วัน/สัปดาห์	1 คะแนน	4 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ/สัปดาห์	0 คะแนน	5 คะแนน

การแปลผลคะแนน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของ Benjamin Bloom (Bloom อ้างถึงใน ธีระพงษ์ อาญาเมือง, 2557) ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป หมายถึง มีพฤติกรรมการปฏิบัติในระดับมาก

คะแนนระหว่างร้อยละ 60.1 - 79.9 หมายถึง มีพฤติกรรมการปฏิบัติในระดับปานกลาง

คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 หมายถึง มีพฤติกรรมการปฏิบัติในระดับน้อย

2. แบบบันทึกระดับความดันโลหิต การบันทึกค่าระดับความดันโลหิตขณะหัวใจบีบตัว (ความดันขีสโตลิก) และค่าความดันขณะหัวใจคลายตัว (ความดันไดแอสโตลิก) ของผู้เข้าร่วม โปรแกรม ทุกสัปดาห์โดย อาสาสมัครสาธารณสุข และ เจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เพื่อติดตามประเมินผลการควบคุมระดับ ความดันโลหิตของกลุ่มทดลองอย่าง ต่อเนื่อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลก่อนได้รับโปรแกรมและหลังได้รับโปรแกรมโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้รับโปรแกรม โดยมีเจ้าหน้าโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแกใหญ่ และอาสาสมัครสาธารณสุข ตำบลแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ สามารถปฏิบัติแทนผู้วิจัยได้ตามระยะที่จัดกิจกรรมทั้ง 3 ขั้นตอนในเวลา 12 สัปดาห์ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

ก่อนดำเนินการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการขอเอกสารการรับรองโครงการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมเกี่ยวกับการวิจัยในมนุษย์สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ตามเอกสารรับรอง โครงการวิจัย เพื่อการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างเมื่อได้รับการพิจารณาและรับรองแล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนวิจัย ดังนี้

1.1 นำหนังสือขออนุมัติจริยธรรมมานำเรียนสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง และผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแกใหญ่ เพื่อชี้แจง วัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการศึกษาวิจัย โดยมีรายละเอียดกิจกรรมดังนี้

1.1.1 ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ครั้ง ก่อนและหลังได้รับโปรแกรม

1.1.2 เข้าร่วมกิจกรรมการวิเคราะห์ตนเองพร้อมรับฟังการให้ความรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของโรคตามระดับความเสี่ยงแบบรวมกลุ่ม

1.1.3 การให้ความร่วมมือกับผู้วิจัย เจ้าหน้าที่ อาสาสมัครสาธารณสุขในการติดตามกระตุ้นเตือนเสริมแรงให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

1.1.4 เข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความคาดหวัง ร่วมกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

1.1.5 ตอบแบบประเมินผลการจัดกิจกรรมหลังการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง

1.2 ประสานงานสาธารณสุขอำเภอเมือง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแกใหญ่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3 สำรวจรายชื่อผู้ป่วย จากแฟ้มประวัติผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลแกใหญ่ เพื่อศึกษาข้อมูลของผู้ป่วยในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.4 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโปรแกรมตามคุณสมบัติที่กำหนด

2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลใน สัปดาห์ที่ 12 การเก็บรวบรวมข้อมูลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่อการควบคุมระดับความดันโลหิตสูง เพื่อประเมินผลของโปรแกรมปรับเปลี่ยน พฤติกรรมสุขภาพต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย(Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาใช้การประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง (paired t test)

จริยธรรมและการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ (ICH-GCP 33/2565 ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2566)

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครสาธารณสุขตำบลแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 83.33 มีอายุระหว่าง 25-40 ปี ร้อยละ 40 อายุระหว่าง 41-55 ปี ร้อยละ 40 อายุและอายุมากกว่า 55 ปีร้อยละ 20 มีสถานภาพโสด ร้อยละ16.67 สถานภาพสมรส ร้อยละ 73.33 สถานภาพหม้าย ร้อยละ 16.67 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 66.67 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 13.33 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 20 มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 76.67 อาชีพค้าขาย ร้อยละ 3.33 อาชีพรับจ้าง 6.67 ไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นแม่บ้าน ร้อยละ 13.33 มีผู้ดูแลหรือมีสมาชิกในครอบครัวอาศัยอยู่ด้วย ร้อยละ 80 ไม่มีผู้ดูแลหรือมีสมาชิกในครอบครัวอาศัยอยู่ด้วย ร้อยละ 16.67 เจ็บป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูงเป็นระยะเวลาระหว่าง 1-5 ปี ร้อยละ 66.67 ระหว่าง 6-10 ปี ร้อยละ 30 ระหว่าง 11-15 ปี ร้อยละ 3.33

ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความรู้

การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ต่อโอกาส เสี่ยงของการเป็นโรค และความคาดหวังในผลลัพธ์ เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูงของ ผู้ป่วย ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมจากการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของ การเป็นโรค และความคาดหวังในผลลัพธ์ เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูงของผู้ป่วย ก่อนและหลังได้รับ โปรแกรม ของกลุ่มตัวอย่างโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานได้ผลดังรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค และความคาดหวังในผลลัพธ์ เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูงของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมสุขภาพ

คะแนนความรู้(n=30)	Mean	S.D	t	p-value
ก่อนได้รับโปรแกรม	8.60	1.95	9.77	.001
หลังได้รับโปรแกรม	12.10	0.96		
คะแนนการรับรู้				
ก่อนได้รับโปรแกรม	79.83	8.51	8.62	.001
หลังได้รับโปรแกรม	90.00	4.46		

$p < .05$

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค และความคาดหวังในผลลัพธ์ เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูงของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง หลังได้รับโปรแกรมเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการควบคุมระดับความดันโลหิตของผู้ป่วย ประกอบด้วยด้านการรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การจัดการความเครียด ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมสุขภาพ

คะแนนความรู้(n=30)	Mean	S.D	t	p-value
การรับประทานอาหารของ อาสาสมัครสาธารณสุขที่ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง			9.96	.001
ก่อนได้รับโปรแกรม	2.24	0.67		
หลังได้รับโปรแกรม	3.63	0.56		
การออกกำลังกายของ อาสาสมัครสาธารณสุขป่วยที่ด้วยโรคความดันโลหิตสูง			6.17	.001
ก่อนได้รับโปรแกรม	3.34	1.15		
หลังได้รับโปรแกรม	4.67	0.48		
การจัดการความเครียดของ อาสาสมัครสาธารณสุขที่ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง			5.13	.001
ก่อนได้รับโปรแกรม	3.03	0.98		
หลังได้รับโปรแกรม	3.80	0.41		

$p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการควบคุมระดับความดันโลหิตสูง ด้านความรู้เรื่องการบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย และจัดการความเครียด ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ในแต่ละด้านประกอบด้วย การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้โอกาสเสี่ยง และการคาดหวังในผลลัพธ์ ก่อนและหลังได้รับโปรแกรม

คะแนนการรับรู้ (n=30)	Mean	S.D	t	p-value
การรับรู้ความรุนแรงของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง			5.59	.001
ก่อนได้รับโปรแกรม	27.13	3.48		
หลังได้รับโปรแกรม	30.31	1.72		
การรับรู้โอกาสเสี่ยงของ อาสาสมัครสาธารณสุขป่วยที่ด้วยโรคความดันโลหิตสูง			6.71	.001
ก่อนได้รับโปรแกรม	26.46	3.97		
หลังได้รับโปรแกรม	29.87	1.96		
ความคาดหวังในผลลัพธ์ของ อาสาสมัครสาธารณสุขที่ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง			0.87	.001
ก่อนได้รับโปรแกรม	26.24	2.48		
หลังได้รับโปรแกรม	29.84	2.08		

$p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความรุนแรง การรับรู้โอกาสเสี่ยง และการคาดหวังในผลลัพธ์ ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติในการดูแลสุขภาพ เพื่อควบคุมระดับความดันโลหิตสูง และระดับความดันโลหิตขณะหัวใจบีบตัว และขณะหัวใจคลายตัว ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความดันโลหิตขณะหัวใจบีบตัวและขณะหัวใจคลายตัวก่อนและหลังได้รับโปรแกรม

ระดับความดันโลหิต (n=30)	Mean	t	p-value
ขณะหัวใจบีบตัว			
ก่อนได้รับโปรแกรม	146.60	10.76	.001
หลังได้รับโปรแกรม	130.93		
ขณะหัวใจคลายตัว			
ก่อนได้รับโปรแกรม	90.87	6.58	.001
หลังได้รับโปรแกรม	82.01		

$p < .05$

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความดันโลหิตขณะหัวใจบีบตัว และความดันโลหิตขณะหัวใจคลายตัว ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากสมมติฐานข้อที่ 1 ภายหลังการได้รับโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างมีความรู้การรับรู้ ความรุนแรงของโรค การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค และความคาดหวังในผลลัพธ์เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูงของผู้ป่วย โรค ความดันโลหิตสูงเพิ่มขึ้นก่อนได้รับโปรแกรมดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการควบคุมระดับความดันโลหิตสูง

จากการศึกษาพบว่า ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรม อาสาสมัครสาธารณสุขตำบลแกใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับการ ควบคุมระดับความดันโลหิตสูงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และเมื่อนำคะแนนมาจัดตามเกณฑ์ พบว่า หลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ เกี่ยวกับการควบคุมระดับความดันโลหิตสูง อยู่ในระดับดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานการ วิจัยโดยการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการควบคุมระดับความดันโลหิตสูง ที่เกิดขึ้นเป็น การเปลี่ยนแปลงระดับความรู้จากร้อยละ 69.24 สูงขึ้นเป็นร้อยละ 92.32 แสดงให้เห็นถึง ประสิทธิภาพของโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพต่อการเพิ่มคะแนนความรู้เกี่ยวกับการ ควบคุมระดับความดันโลหิตสูง ซึ่งผู้วิจัยเลือกจัดกิจกรรมโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค ในการเสริมสร้างความเข้าใจโดยใช้วิธีการบรรยายให้ความรู้ตามหลัก 3 อ. อาหาร ออกกำลังกาย และอารมณ์ (การจัดการความเครียด) ผ่านการนำเสนอภาพนิ่ง ร่วมกับการใช้สื่อวิดีโอ ตามโปรแกรม การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรค

ความดันโลหิตสูง ที่อยู่ในวัยทำงานมีความพร้อมในการดูแลสุขภาพ จึงทำให้มีความสนใจต่อการเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ กิตติพศ วงศ์นิศานาถกุล (2561) ศึกษาระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ในกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานโดยศึกษาเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Study)เก็บข้อมูลจากผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 จำนวน 133 คน ณ ศูนย์เวชปฏิบัติครอบครัวโรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ธันวาคม 2560 โดยใช้การสุ่มจากผู้ที่ได้บัตรคิวเลขคู่เครื่องมือทดสอบ คือ แบบวัดความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงของกองสุขศึกษากรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล วิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติอนุมาน คือ การทดสอบไค-สแควร์ หรือการทดสอบของฟิชเชอร์ ผลการศึกษาประเมินระดับความรู้แจ้งและระดับความแตกฉาน พบว่า ผู้ป่วยโรคเบาหวาน มีระดับความรู้ระดับรู้แจ้ง คิดเป็นร้อยละ 19.5 และระดับรู้จัก คิดเป็นร้อยละ 80.5 และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับความรู้แจ้งของผู้ป่วยเบาหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้พฤติกรรมการสูบบุหรี่ และโรคความดันโลหิตสูง (p <.05) สำหรับระดับแตกฉาน หรือพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยโรคเบาหวาน พบว่ามีผู้ที่อยู่ในระดับแตกฉาน คือ ปฏิบัติทุกพฤติกรรม (3อ2ส) 3วันต่อสัปดาห์ขึ้นไปร้อยละ 21.1 โดยพบว่าระดับความรู้แจ้งมีความสัมพันธ์กับระดับความแตกฉาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (' p < .001)

2. การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้โอกาสเสี่ยง และความคาดหวังในผลลัพธ์

จากการศึกษาพบว่า ภายหลังการทดลองผู้เข้าร่วมโปรแกรม มีการรับรู้ความรุนแรง การรับรู้โอกาสเสี่ยง และความคาดหวังในผลลัพธ์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำคะแนนมาจัดตามเกณฑ์ พบว่า หลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยด้านการรับรู้ความรุนแรง การรับรู้โอกาสเสี่ยง และความคาดหวังในผลลัพธ์ อยู่ในระดับดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยโดยการเปลี่ยนแปลงด้านการรับรู้ความรุนแรง การรับรู้โอกาสเสี่ยง และความคาดหวังในผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นเป็นการเปลี่ยนแปลงระดับการรับรู้ จากร้อยละ 76.19 สูงขึ้นเป็นร้อยละ 85.71 แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพฯ ต่อการเพิ่มคะแนนการรับรู้ความรุนแรง การรับรู้โอกาสเสี่ยง และความคาดหวังในผลลัพธ์ ซึ่งผู้วิจัยเลือกจัดกิจกรรมที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคโดยการวิเคราะห์ตนเองด้วยปิงปอง 7 สี โดยใช้วิธีการบรรยายเปรียบเทียบระดับค่าความดันกับความเสี่ยงของแต่ละบุคคล และกิจกรรมเสริมสร้างความคาดหวัง โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดูแลตนเอง จากบุคคลต้นแบบเพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจและเป้าหมายของการดูแลสุขภาพตามความสามารถและเหมาะสมกับตนเอง จึงทำให้ผู้ป่วยเกิดความตระหนักและมีแรงจูงใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิไลวรรณ ภูศรีเทศ (2564) ศึกษาผลของโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ต่อการควบคุมระดับความดันโลหิตสูงในผู้ป่วย ตำบลนาอิน อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่า 1) ภายหลังการได้รับ

โปรแกรมกลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับการควบคุมระดับความดันโลหิตสูงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติและการรับรู้ ความรุนแรงของโรค การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค และความคาดหวังในประสิทธิผลเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (t=-8.620, P < .001) 2) ภายหลัง การได้รับโปรแกรม กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพตนเอง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ (t=-10.061, P < .001) ซึ่งส่งผลให้กลุ่มทดลองมีระดับค่าความดันโลหิตขณะหัวใจบีบตัวและขณะหัวใจคลายตัว ลดลงอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

จากสมมติฐานข้อที่ 2ภายหลังการได้รับโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการปฏิบัติในการดูแลสุขภาพตนเองเพิ่มขึ้นและระดับความดันโลหิตลดลงโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีเชิงปฏิบัติการและแนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค ร่วมกับทฤษฎี การดูแลตนเอง กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการปฏิบัติในการดูแลสุขภาพ ต่อการควบคุมระดับความดัน โลหิตสูง เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม ดังต่อไปนี้ 1. การปฏิบัติตน เพื่อควบคุมระดับความดันโลหิตสูง

จากการศึกษาพบว่า ภายหลังการทดลองผู้เข้าร่วมโปรแกรม มีการปฏิบัติตน เพื่อควบคุมระดับความดันโลหิตสูงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำคะแนนมาจัดตามเกณฑ์ พบว่า หลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยด้านการปฏิบัติตน เพื่อควบคุมระดับความดันโลหิตสูง อยู่ในระดับดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยโดยการเปลี่ยนแปลงด้านการปฏิบัติตน เพื่อควบคุมระดับความดันโลหิตสูง ที่เกิดขึ้นเป็นการเปลี่ย นแปลงระดับการปฏิบัติตน จากร้อยละ 42.22สูงขึ้นเป็นร้อยละ 62.22 แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพฯ ต่อการเพิ่มคะแนนการปฏิบัติตน เพื่อควบคุมระดับความดันโลหิตสูง ซึ่งผู้วิจัยเลือกจัดกิจกรรมโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการดูแลตนเอง ในการออกแบบกิจกรรมเพื่อการปฏิบัติตามหลัก 3 อ. และกิจกรรมการติดตาม กระตุ้นเตือน โดยใช้วิธีการติดตามให้กำลังใจ แนะนำการดูแลสุขภาพ และการบันทึกระดับค่าความดันโลหิตสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยมีผู้วิจัย เจ้าหน้าที่ และ อาสาสมัครสาธารณสุข ในแต่ละหมู่ร่วมดำเนินการ ได้ให้ข้อมูลระดับค่าความดันโลหิตของแต่ละบุคคล ทราบจากการปฏิบัติตนในแต่ละสัปดาห์ จึงทำให้ผู้ป่วยได้เห็นผลลัพธ์จากการดูแลสุขภาพในเชิงบวก มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิไลวรรณ ภูศรีเทศ (2564) ศึกษาผลของโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ต่อการควบคุมระดับความดันโลหิตสูงในผู้ป่วย ตำบลนาอิน อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่า 1) ภายหลังการได้รับโปรแกรมกลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับการควบคุมระดับความดันโลหิตสูงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและการรับรู้ ความรุนแรงของโรค การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค และความคาดหวังในประสิทธิผลเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (t=-8.620, P < .001) 2) ภายหลัง การได้รับโปรแกรม กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพตนเอง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ (t=-

10.061, P < .001) ซึ่งส่งผลให้กลุ่มทดลองมีระดับค่าความดันโลหิตขณะหัวใจบีบตัวและขณะหัวใจคลายตัว ลดลงอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

2. ระดับค่าความดันโลหิตขณะหัวใจบีบตัวและขณะหัวใจคลายตัว

จากการศึกษาพบว่า ภายหลังการทดลองผู้เข้าร่วมโปรแกรม มีระดับค่าความดันโลหิตขณะหัวใจบีบตัว และขณะหัวใจคลายตัวลดลง ซึ่งก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า หลังการทดลองมีระดับค่าความดันโลหิตขณะหัวใจบีบตัว และขณะหัวใจคลายตัว อยู่ในระดับที่ดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยโดยการ เปลี่ยนแปลงด้านระดับค่าความดันโลหิต ค่าเฉลี่ยขณะหัวใจบีบตัว ก่อนทดลอง 146.60 หลังทดลอง ลดลงอยู่ที่ 130.93 และค่าเฉลี่ยขณะหัวใจคลายตัว ก่อนทดลอง 90.87 หลังทดลองลดลงอยู่ที่ 82.01 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิไลวรรณ ภูศรีเทศ (2564) ศึกษาผลของโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ต่อการควบคุมระดับความดันโลหิตสูงในผู้ป่วย ตำบลนาอิน อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่า 1) ภายหลังการได้รับโปรแกรมกลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับการควบคุมระดับความดันโลหิตสูงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและการรับรู้ ความรุนแรงของโรค การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค และความคาดหวังในประสิทธิผลเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (t=-8.620, P < .001) 2) ภายหลัง การได้รับโปรแกรม กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพตนเอง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ (t=-10.061, P < .001) ซึ่งส่งผลให้กลุ่มทดลองมีระดับค่าความดันโลหิตขณะหัวใจบีบตัวและขณะหัวใจคลายตัว ลดลงอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. การศึกษาควรมีกลุ่มเปรียบเทียบเพื่อประเมินรูปแบบและแนวทางการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

2. การศึกษาเรื่องการดูแลตนเองตนเอง ตามหลัก 3 อ. (การควบคุมอาหาร การออกกำลังกาย และการจัดการความเครียด) ควรเพิ่มหลัก 2 ส. (งดการดื่มสุรา และสูบบุหรี่) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กิตติพศ วงศ์นิศานาถกุล. (2561). “ศึกษาระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ในกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานโดยศึกษาเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Study).”

กระทรวงสาธารณสุข (2565). **การป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อสำคัญ.** สืบค้น 17 กรกฎาคม 2565, จาก **https://hdcservice.moph.go.th/hdc/reports/report.php?source=pformated/formatl.php&cat.**

กระทวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรค กองโรคไม่ติดต่อ. (2565). วัดความดันอย่างไรสูงเกินไปคุมให้ดีช่วยชีวิให้ยืนยาว. **https://ddc.moph.go.th/brc/news.php? news=25290& deptcode=brc.** สืบค้นสืบค้น 28 พฤศจิกายน 2565.

กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2556). **การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพโดยชุมชน.** นนทบุรี : กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ.

กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2542). **แนวคิดทฤษฎี และการนำไปใช้ในการดำเนินงานสุขศึกษาและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ.** นนทบุรี: โรงพิมพ์กองสุขศึกษา.

ทรรศมน แสงพิทักษ์. (2553). **การประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรคเพื่อส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัย ของนักเรียนชายโรงเรียนขยายโอกาส.** มหาวิทยาลัยมหิดล/กรุงเทพฯ. DOI: **https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/MU**. the.2010.224.

ธีระพงษ์ อาญาเมือง. (2557). **ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าของตนเองกับความรู้และทัศนคติของผู้มารับบริการที่มีการบำบัดด้วยการนวดแผนไทย ณ คลินิกแพทย์แผนไทย วิทยาลัยการสาธารณสุขชลบุรี.** วิทยานิพนธ์,ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

พรวิจิตร ปานนาค. (2561). “ผลของโปรแกรมการพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้.” **วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข**. 27(3) : C1.

ไพโรจน์ ฉัตรานุกูลชัย. (2562). เกร็ดความรู้โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย. จาก **http://chulaiongkornhospital..go.th/kcmh**. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2566

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแกใหญ่. (2566). **ผลการตรวจสุขภาพอาสาสมัครสาธารณสุขตำบลแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์.**

วงค์ชญพจณ์ พรหมศิลาและคณะ. (2562). “ผลของโปรแกรมการป้องกันโรคความดันโลหิตสูงต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนและค่าความดันเฉลี่ยของบุคคลกลุ่มเสี่ยงความดันโลหิตสูง. **วารสารพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวรพิษณุโลก,** 46(2) : 95-107.

วิมล โรมา และสายชล คล้อยเอี่ยม. (2561). “ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ให้บริการที่ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพให้แก่ผู้รับบริการของบุคลากรด้านสาธารณสุขของกรมอนามัยเป็น

แบบสอบถามในระบบออนไลน์ในช่วงเวลาที่กำหนด.” **วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม.** 41(ฉบับพิเศษ) (2561) : 107 – 120.

วิไลวรรณ ภูศรีเทศ. (2564). **ผลของโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ต่อการควบคุมระดับความดันโลหิตสูงในผู้ป่วย ตำบลนาอิน อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์.** วิทยานิพนธ์หลักสูตรสาธารณสุขศาลตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล. (2562). **สารประชากร มหาวิทยาลัยมหิดล.** 28 มกราคม 2562

สมาคมความดันโลหิตสูงแห่งประเทศไทย. (2562). **แนวทางการรักษาโรคความดันโลหิสูงในเวชปฏิบัติ ทั่วไป พ.ศ. 2562.** เชียงใหม่ : โรงพิมพ์ทริค ธิงศ์.

สำนักงานโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค. (2561). ประเด็นสารรณรงค์วันความดันโลหิตสูงโลก. สืบค้น 7 พฤศจิกายน 2561, จาก **http://www.thaincd.com2/document/file/inof/non- Communicable/ประเด็นสารรณรงค์วันความดันโลหิตสูงโลก ปี 2561.**

สำนักงานโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค. (2562). ฐานข้อมูลผู้ป่วยในรายยุคคล. สืบค้น 30 สิงหาคม 2564, จาก **http://www.thaincd.com/2016/mission/documents.php?tid=32&gid.**

สุกัญญา ชัยภูมิ. (2563). **ศึกษาการสนับสนุนของหัวหน้างานการพยาบาลผู้ป่วยนอกกับการปฏิบัติการพยาบาลที่ส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพผู้รับบริการ ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพคลินิกโรคเบาหวาน และความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลชุมชน เขตสุขภาพที่ 7.** วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาลบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุชาติ ประสิทธรัฐสินธุ. (2544). **เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรม.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามลดา.

สุขมาพร พึ่งผาสุกและคณะ. (2560). “ศึกษาความสัมพันธ์ของความรอบรู้ด้านสุขภาพ ผลจากการได้รับความรู้เกี่ยวกับสุขภาพและอิทธิพลทางสังคมกับผลลัพธ์ทางคลินิกในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 และ/หรือความดันโลหิตสูง.” **Thai Journal of Nursing Council,** 32(2), 111-125.

สุรพันธ์ สิทธิสุข. (2560). วัดความดันโลหิตเป็นประจำช่วยให้รู้ทัน ป้องกันอันตรายต่อหลอดเลือด. สืบค้น 23 พฤศจิกายน 2562, จาก **https://www.hfocus.org/content/2017/02/13451**

สมจิต หนุเจริญกุล. (2544). **การพยาบาล.** กรุงเทพฯ : คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

มหาวิทยาลัยมหิดล.. (2544). **รายงานการสัมมนาในการดูแลรักษาภาวะความดัน โลหิตสูงในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ : คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.

Kemmis, S. and McTaggart, R. (Eds) (1988), **The Action Research Planner**, 3rd ed., Deakin University Press,Geelong, Victoria.

World Health Organization (WHO). (2013). **A global brief on hypertension Silent killer, global public health crisis.** Retrieved November, 7, 2018, from http://vvvvw.who.int/ cardiovascular_diseases/publications/global_brief_ hypertension/en/.

การมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโซเชียลมีเดียในกระบวนการประชาธิปไตย
Citizen participation through social media in the democratic process

กรรณิการ์ เตียเจริญ[1] บัลลังท์ เกตวัตร์[2] รัชมงคล เจริญผล[3] อารยา สำเนียงล้ำ[4]
นรมน สมัครสมาน[5] และสุกนต์ธี สุขเกื้อ[6]
Kannika Ticharoen[1], Bunlung Ketwat[2] Ratchamongkon Chareanpol[3]
Araya Sumnianglum[4] Naramon Samaksamarn[5] and Sukontee Sukkuea[6]

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโซเชียลมีเดียในกระบวนการประชาธิปไตย จากการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโซเชียลมีเดียในกระบวนการประชาธิปไตย เป็นการที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุก ๆ คนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม ดังนั้น ประชาธิปไตยในยุคดิจิทัลมักเชื่อมโยงกับการกำหนดทิศทางการเมืองด้วยตนเองกับนวัตกรรมทางเทคนิคในรูปแบบที่คาดเดาไม่ได้วิวัฒนาการของประชาธิปไตยดิจิทัล จึงสะท้อนถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างจินตนาการทางการเมือง ความกังวล และเป้าหมายกับความเป็นไปได้ทางเทคนิคใหม่ๆ ที่มักไม่มีขอบเขตและมักเป็นการทดลอง และอาจเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขที่ผู้มีบทบาททางการเมืองสามารถควบคุมได้เพียงบางส่วน ประชาธิปไตยดิจิทัลจึงเกี่ยวข้องกับการต่อสู้เพื่อหลักการพื้นฐาน ทิศทางและความหมาย และโครงสร้างพื้นฐาน แบบมีเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

คำสำคัญ (Keywords) : การมีส่วนร่วมประชาชน, โซเชียลมีเดีย, กระบวนการประชาธิปไตย

Abstract

This academic article aims to study public participation through social media in the democratic process. From the study, it was found that public participation through social media in the democratic process is that the decision-making power

[1]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
[2]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
[3]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
[4]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
[5]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
[6]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
[7]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

should not belong to a small number of people, but the power should be distributed among the people so that everyone has the opportunity to influence public activities. Digital democracy, then, is often linked to political self-determination and technical innovation in unpredictable ways. The evolution of digital democracy reflects the interplay between political imaginations, concerns, and goals with new, often limitless and experimental, technical possibilities that may emerge under conditions over which political actors have only partial control. Digital democracy is thus involved in a constantly changing struggle for fundamental principles, direction and meaning, and underlying structures.

Keywords : citizen participation 1, social media 2, democratic process 3

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันโลกกำลังเข้าสู่ยุคสังคมดิจิทัล (Digital Economy) หรือ ยุคเศรษฐกิจใหม่ (New Economy) ชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคมประชาชนเริ่มได้สัมผัสกับการทำธุรกรรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Business) และเริ่มคุ้นเคยกับการใช้ระบบสื่อสารข้อมูลผ่านระบบคอมพิวเตอร์และระบบสารสนเทศ (IT) ซึ่งเข้ามาอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนอย่างรวดเร็วรวมไปถึงปัจจุบันได้กำหนดทิศทางของโทรคมนาคมและมีการพัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งอย่างก้าวกระโดดมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้แล้วในอนาคตอันใกล้นี้ จะมีการรวมตัวเป็นหนึ่งเดียวของเทคโนโลยี ทั้งมีสายและไร้สาย มีการนำเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมมาสร้างสรรค์บริการใหม่ๆ สำหรับประชาชนอย่างหลากหลาย การมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโซเชียลมีเดียในกระบวนกาประชาธิปไตยจึงมีความสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคมและการเมืองในอดีต การมีส่วนร่วมของประชาชนจะมีความหมายเพียงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เป็นไปตามหลักการของประชาธิปไตยแบบตัวแทนแต่กระแสสังคมในปจจุบันให้ความสำคัญกับประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน นอกเหนือจากมีสิทธิ์เพียงการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ปกครองและบริหารประเทศ (พรทิพย์ แก้วมูลคำ, 2560 : 9 – 10) ดังที่ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ (2550) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกันที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วมความสนใจร่วมมีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมืองหรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจมติชนไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมหรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพล

ต่อรองอำนาจทางการเมืองเศรษฐกิจการปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน ประกอบกับปัจจุบันสังคมไทยกำลังเปลี่ยนผ่านจากสังคมเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงผู้คนและข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ นำเทคโนโลยีมาใช้กับที่อยู่อาศัย นำเทคโนโลยีมาใช้กับรถยนต์ นำเทคโนโลยีมาใช้กับอุตสาหกรรมการเงิน และนำเทคโนโลยีมาใช้กับวงการแพทย์ จึงส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและพฤติกรรมของประชาชน รวมถึงมีอิทธิพลต่อกระบวนการทางการเมือง ทั้งการตัดสินใจของผู้มีอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน (สมคิด พุ่มทุเรียน และประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2565)

แต่อย่างไรก็ดี การมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้จัดแบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญตามระดับของการมีส่วนร่วมที่ โดยสามารถจัดแบ่งการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ไว้ ดังนี้ คือ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนและการมีส่วนร่วมในรูปแบบการเข้ามามีบทบาทและการสร้างความร่วมมือซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาไทยน้อย ญาณเมธี และพระศิลาศักดิ์ สุเมโธ, (2561) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เสนอแนวทาง และมีส่วนร่วมรับสิทธิและผลประโยชน์ต่าง ๆ ภายใต้หลักการว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน เนื่องจากไม่สามารถใช้อำนาจได้โดยตรง จึงต้องผ่านกลไกตัวแทน เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การมีส่วนร่วมถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์ วิจารณ์ ภายใต้รัฐธรรมนูญที่สอดคล้องกับหลักนิติธรรม นอกจากนั้นแล้วสุรศักดิ์ ศรีธรรมกุล และนฤมล อนุสนธิ์พัฒน์ (2567) ได้กล่าวว่า โซเชียลมีเดียได้ปฏิวัติรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเป็นช่องทางสำคัญในการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบและติดตามการทำงานของรัฐได้อย่างใกล้ชิด ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มากขึ้นและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และ Gibson, Greffet and Cantijoch, (2560) ยังกล่าวอีกว่า ในฐานะผู้ชมและเข้าร่วมในกิจกรรมการเมือง บางสังคมเริ่มด้วยพรรคการเมืองมีการปรับปรุงด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกิจกรรมของพรรคตั้งแต่การออกแบบโลโก้พรรควางเครือข่ายระบบอินเทอร์เน็ตเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับผู้บริหารพรรค ผู้สนับสนุนพรรคและสมาชิกพรรคทั่วประเทศเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพมากการประชุมพรรคก็ไม่มีความยากลำบากอีกต่อไป สามารถจัดการประชุมได้ทุกเวลาและสถานที่ผ่านสื่อออนไลน์เครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามแพลตฟอร์มที่มีให้เลือกมากมาย ทั้งนี้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือที่สำคัญช่วยให้กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองมีความเป็นจริงมากขึ้น พลเมืองสามารถเข้าถึงติดตามกิจกรรมทางการเมืองเพิ่มอีกช่องทางที่สะดวกในการสื่อสารทางการเมืองระหว่างพลเมืองและนักการเมือง รวมทั้งทำให้พลเมืองสามารถตรวจสอบ

พฤติกรรมของนักการเมืองได้ตลอดเวลาผ่านช่องทางสื่อสารดิจิทัล อันเป็นการยกระดับการเมืองมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น (สมคิด พุ่มทุเรียน และ ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2565 : 2305)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโซเชียลมีเดียในกระบวนการประชาธิปไตย เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโซเชียลมีเดียในกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งจะส่งผลให้ทราบถึง บทบาทของโซเชียลมีเดียกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในยุคดิจิทัล และโอกาสของโซเชียลมีเดียที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อนำไปใช้ในการศึกษา เล่าเรียน และปฏิบัติงานในหน้าที่การงานเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโซเชียลมีเดียในกระบวนการประชาธิปไตย

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เข้าใจบทบาทของโซเชียลมีเดียกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในยุคดิจิทัล และโอกาสของโซเชียลมีเดียที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
2. ได้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโซเชียลมีเดียในกระบวนการประชาธิปไตย เพื่อไปใช้ประโยชน์ในด้านการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโซเชียลมีเดียในกระบวนการประชาธิปไตย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโซเชียลมีเดียในกระบวนการประชาธิปไตย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยจะทำการศึกษา หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโซเชียลมีเดียในกระบวนการประชาธิปไตย
2 ผู้วิจัยจะศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโซเชียลมีเดียในกระบวนการประชาธิปไตย

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2547: 2-17–2-18) กล่าวถึงลักษณะหรือรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

1.1 การรับรู้ข่าวสาร ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

1.2 การปรึกษาหารือ เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับผู้ที่ได้รับผลกระทบ

1.3 การประชุมรับฟังความคิดเห็น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลที่จะดำเนินโครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่นั้นหรือไม่

1.4 การร่วมในการตัดสินใจ เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน

1.5 การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรงในเชิงของการป้องกันแก้ไข แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนเอง อันเนื่องมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม และเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองคิดว่าควรจะได้รับ ดังแนวคิดของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมกำเนิดขึ้นตั้งแต่กรีกโบราณและศตวรรษที่ 18-20 ซึ่งได้เผยแพร่ในโลกตะวันตกอีกครั้งใน ค.ศ. 1960 โดยการอล แพทแมน (Garol Patman) กล่าวว่าประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเป็นการเรียกระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองและในการตัดสินใจระดับต่าง ๆ มากขึ้น มิใช่ว่าประชาชนจะสามารถทำได้แต่เพียงเลือกตั้งอย่างเดียวแต่ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ เช่น การเปิดช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของการบริหารจัดการประเทศ โดยผู้ที่ทำหน้าที่แทนประชาชนหรือการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลแก่ผู้ที่ทำหน้าที่แทนตน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และถอดถอนผู้ที่ทำหน้าที่แทนประชาชน ซึ่งขาดประสิทธิภาพบกพร่องต่อหน้าที่หรือไม่สุจริตแล้วแต่กรณี

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน และส่งเสริมธรรมาภิบาลตลอดจนการบริหารงาน หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารและทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมือง จากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้น ๆ การมีส่วน

ร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟังอีกทั้งความต้องการหรือความปรารถนาของประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง การบริหาราชการแบบมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างประโยชน์สุขของประชาชนโดยอาศัยเครื่องมือการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการขึ้นตามเป้าหมายของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งใช้เป็นอีกหลักการหนึ่งในการสร้างตัวชี้วัดในพระราชกฤษฎีกาฯ ได้กำหนดเป้าหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไว้ในมาตรา 6 คือ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ซึ่งจะประกอบไปด้วย ดังต่อไปนี้ 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

2. ประโยชนของการมีสวนรวมของประชาชน

เจมส แอล. เครยตัน (2551) ไดกลาวประโยชนของการมีสวนรวมของประชาชนไว ดังนี้

1. คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนจะช่วยความกระจ่างให้กับวัตถุประสงคและความต้องการของโครงการหรือนโยบาย และบ่อยครั้งที่การมีสวนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ ที่นาจะเป็นคำตอบที่มีประสิทธิผลที่สุดได

2. ใชต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง แม้วาการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสวนร่วมจะตองใชเวลาและมีคาใชจ่ายมากกวาการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่การตัดสินใจฝ่ายเดียวที่ไม่คำนึงถึงความต้องการแท้จริงของประชาชนนั้น อาจนำมาซึ่งการโต้แย้ง คัดค้าน หรือการฟ้องร้องกันอันทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาวเกิดความล่าช้าและความล้มเหลวของโครงการ

3. การสร้างฉันทามติการมีสวนร่วมของประชาชนจะสร้างขอตกลงและขอผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุมที่มีความแตกต่างกันช่วยสร้างความเขาใจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ลดขอโตแย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมตอการตัดสินใจของรัฐบาล

4. การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้นการเขามามีสวนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนมีความรูสึกของการเป็นเจาของการตัดสินใจนั้น และทันทีที่การตัดสินใจไดเกิดขึ้น พวกเขาก็อยากเห็นมันเกิดผลในทางปฏิบัติ และยังอาจเขามาช่วยกันอย่างกระตือรือรนอีกด้วย

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหนาที่เลวรายที่สุด เพราะการเปดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เขามาแสดงความตองการและขอหวงกังวลตั้งแตเริ่มตนโครงการจะชวยลดโอกาสของการโตแยงและการแบงฝายที่จะเปนปจจัยให้เกิดการเผชิญหนาอยางรุนแรงได

6. การคงไว้ซึ่งความนาเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจที่โปร งใสและเปดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีสวนรวมจะสร้างความนาเชื่อถือต่อสาธารณชนและเกิด ความชอบธรรมโดยเฉพาะเมื่อต้องมีการตัดสินใจในเรื่องที่มีการโต้แย้งกัน

7. การคาดการณความหวงกังวลและทัศนคติของสาธารณชน เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้องได้มาทำงานรวมกับสาธารณชนในกระบวนการมีสวนรวม พวกเขาจะได้รับรู้ถึงความหวง กังวลและมุมมองของสาธารณชนต่อการทำงานขององคกร ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ ปฏิกิริยาตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององคกรได

8. การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชนอย่างหนึ่งของการมีสวนรวมของประชาชน คือ ทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในสวนของเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจของรัฐ รวมทั้งเป นการฝกอบรมผู้นำ และทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานรวมกันเพื่อแกปญหาต่าง ๆ อย่างมี ประสิทธิภาพในอนาคต

3. กระบวนการประชาธิปไตย

3.1 หลักความเสมอภาค

ความเสมอภาคทางการเมืองประชาชนทุกคนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่าง เท่าเทียมกัน รูปแบบจัดแสดง การ์ตูนเคลื่อนไหว Animation แสดงหลักความเสมอภาคทางการเมือง ผ่านประชาชนทุกระดับทุกอาชีพที่ต่างมีหนึ่งสิทธิหนึ่งเสียงเท่าเทียมกันความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ประชาชนทุกคนต้องไม่ถูกกีดกันในการประกอบอาชีพการประกอบการต้องเป็นไปอย่างเสรีเป็นธรรม ไม่มีการผูกขาดทางการค้ารูปแบบการจัดแสดง การ์ตูนเคลื่อนไหวแสดงหลักความเสมอภาคทาง เศรษฐกิจผ่านเรื่องราวของประชาชนคนหนึ่งซึ่งสามารถเปลี่ยนอาชีพได้อย่างอิสระเสรีความเสมอภาค ทางโอกาสบุคคลสามารถจะได้รับการศึกษา การรักษาพยาบาลและการให้บริการจากรัฐอย่างเท่า เทียมกันรูปแบบการจัดแสดง การ์ตูนเคลื่อนไหว แสดงหลักความเสมอภาคทางโอกาสผ่านภาพ เปรียบเทียบการได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันแม้ว่าจะต่างฐานะกัน

3.2 หลักสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่

สิทธิ คือ อำนาจอันชอบธรรม หรือประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองรูปแบบ การจัดแสดง การ์ตูนเคลื่อนไหว แสดงหลักสิทธิเปรียบเทียบผ่านเรื่องราวการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน บนท้องถนน โดยรถยนต์คันหนึ่งที่กระทำละเมิดสิทธิของรถคันอื่นที่มาก่อน

เสรีภาพ คือ การมีอิสระที่จะกระทำสิ่งใด ๆ โดยต้องไม่ละเมิดเสรีภาพของผู้อื่น รูปแบบการจัดแสดง การ์ตูนเคลื่อนไหว Animation แสดงหลักเสรีภาพการเคารพเสรีภาพซึ่งกันและ กันของเพื่อนที่อาศัยร่วมห้องเดียวกัน

หน้าที่ คือ สิ่งที่บุคคลต้องปฏิบัติหรืองดเว้นจากการปฏิบัติบุคคลย่อมมีสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ซึ่งการใช้สิทธิ เสรีภาพต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น และต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนภายใต้กฎหมาย

รูปแบบการจัดแสดง การ์ตูนเคลื่อนไหว Animation แสดงหลักหน้าที่ผ่านอาชีพแต่ละอาชีพที่แต่ละบุคคลในสังคมพึงปฏิบัติตามหน้าที่แต่งอาชีพของตน

3.3 หลักนิติธรรม

การใช้กฎหมายเป็นหลักในการบริหารประเทศ บุคคลทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องใช้กฎหมายต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติรูปแบบการจัดแสดง การ์ตูนเคลื่อนไหว Animation แสดงหลักนิติธรรมผ่านตาชั่งความยุติธรรมเท่าเทียมกันแม้ว่าอีกฝ่ายจะมีอำนาจฐานะมากกว่าอีกฝ่ายก็ตาม

3.4 หลักการใช้เหตุผล

การใช้หลักเหตุผลมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ และหากมีการตัดสินปัญหาด้วยการออกเสียงต้องยอมรับมติของเสียงข้างมาก แต่ต้องเคารพสิทธิของเสียงส่วนน้อยรูปแบบการจัดแสดง การ์ตูนเคลื่อนไหว Animation แสดงหลักการใช้เหตุผ่านการลงมติเสียงเลือกทาสีห้องใหม่ของนักเรียนห้องหนึ่งโดยอาศัยหลักเหตุผลและเสียงข้างมากในการตัดสินแต่ไม่ละเลยเสียงข้างน้อย

3.5 หลักการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรง เช่น การออกเสียงประชามติ การเสนอถอดถอน ฯลฯ ทางอ้อม เช่น การเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศแทนตนทางตรง คือการใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เช่น การแสดงความคิดเห็น การออกเสียงประชามติ การขอรับรู้ข้อมูลข่าวสารราชการ การชุมนุม การร้องทุกข์ส่วนราชการทางอ้อม คือ การเลือกตั้งตัวแทน เช่น ส.ส. , ส.ว. ไปทำหน้าที่ในการออกกฎหมายและบริหารประเทศรูปแบบการจัดแสดง การ์ตูนเคลื่อนไหว Animation แสดงหลักการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านการคัดเลือกหัวหน้าห้องคนใหม่ หากเลือกคนไม่ดีเข้าไปเป็นตัวแทนจะทำให้เดือดร้อน ดังนั้น ควรเลือกตัวแทนที่ดีเข้าไปทำหน้าที่แทนตน (ศูนย์ศึกษาประชาธิปไตย, 2568)

4. ยุคดิจิทัล

ดิจิทัล หมายถึง เชิงเลข ในทฤษฎีข้อมูลหรือระบบข้อมูล เป็นวิธีแทนความหมายของข้อมูลหรือชิ้นงานต่าง ๆ ในรูปแบบของตัวเลข โดยเฉพาะเลขฐานสอง ที่ไม่ต่อเนื่องกัน ซึ่งต่างจากระบบแอนะล็อกที่ใช้ค่าต่อเนื่องหรือสัญญาณแอนะล็อกซึ่งเป็นค่าต่อเนื่อง หรือแทนความหมายของข้อมูลโดยการใช้ฟังชั่นที่ต่อเนื่อง" โดยคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีปัจจุบันส่วนมากทำงานอยู่ด้วยการส่งสัญญาณแบบดิจิตอล เฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสื่อสารสารสนเทศ จึงมีการเรียกยุคนี้ว่า “ยุคดิจิทัล”

ในทุกวันนี้ สื่อดิจิทัล เป็นสื่อที่ครอบคลุมบริโภคสื่อส่วนใหญ่ของประชาชนอยู่ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ดิจิทัล วิทยุออนไลน์ โดยเฉพาะอินเตอร์เน็ตความเร็วสูง และโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 3G และ 46 จนเกิดปรากฏการณ์ สังคมก้มหน้า เป็นพฤติกรรมพื้นฐานของคนในยุคนี้ ที่เรียกว่าเป็น “ยุคดิจิทัล” จนเป็นที่วิพากวิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง แม้ในแง่หนึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในระดับต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสังคมระดับครอบครัว แวดวงเพื่อนฝูง หรือแม้กระทั่งสังคมในที่ทำงาน แต่ในทางตรงกันข้ามก็แสดงให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพของสื่อดิจิทัล ว่ามีความสามารถเข้าถึงกลุ่มคนจนกระทั่งเทคโนโลยีเหล่านี้กลายเป็นปัจจัยที่ 6 นอกเหนือจากปัจจัย 4 ที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทั่วไป

แนวคิดการนำสื่อดิจิทัลมาใช้กับการปกครองในระบอบประชาธิบไตยในช่วงหลายปีที่ผ่านมานั้น เริ่มมีการนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมในหลายประเทศโดยหากพิจารณาวัตถุประสงค์ของการใช้อินเทอร์เน็ตและบทบาทของอินเทอร์เน็ตในกิจกรรมประชาธิปไตย อาจจำแนกออกเป็น 3 ด้านใหญ่ ๆ ได้แก่ หน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร (Information function) หน้าที่ในการสื่อสาร (communication function) และหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ (action function) ไล่เรียงความเข้มข้นตามลำดับ ซึ่งในแต่ละประเทศจะมาสามารถนำมาใช้ได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการไม่ว่าจะเป็นความรู้ความเข้าใจของประชาชน กฎหมาย นโยบาย และที่สำคัญ คือ เทคโนโลยีสื่อสารสนเทศ

อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการให้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างต่อเนื่องในปริมาณที่ไม่จำกัด เนื่องจากอินเทอร์เน็ตมีช่องทางในการสื่อสารที่มากกว่า และสามารถส่งผ่านข้อมูลที่ทันสมัยได้ตลอดเวลา ในราคาที่ถูกกว่าเมื่อเทียบกับการสื่อสารผ่านช่องทางอื่น อีกทั้งยากต่อการปิดกั้นและแทรกแซงได้เมื่อเทียบกับสื่อแบบเดิม อินเทอร์เน็ต จึงส่งผลให้พลเมืองมีสิทธิโอกาสและความเท่าเทียมในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากขึ้น ที่สำคัญ มีการมองว่า อินเทอร์เน็ตเป็นระบบสารสนเทศที่ก้าวหน้า เสรีและเป็นกลาง ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับ พลเมืองที่รอบรู้ (well-informed citizen) สำหรับระบอบประชาธิปไตย พลเมืองที่ได้รับการสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต จะช่วยส่งเสริมความเป็นพลเมืองผู้รอบรู้ (informed citizen) ซึ่งเป็นพื้นฐานที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจำนวนมากกว่าที่ช่วยในการตัดสินใจ อันจะส่งผลให้ประชาชนมีเหตุมีผลในการตัดสินใจในการเลือกตั้งมากขึ้น และทำให้มีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น รวมทั้งยังทำให้พลเมืองมีความสามารถในการปกครองตนเองได้มากขึ้นด้วยในขณะเดียวกัน อินเทอร์เน็ตยังทำให้บรรดาตัวแสดงทางการเมือง (political actors) กลุ่มต่าง ๆ มีช่องทางในการแพร่กระจายข้อมูลมากขึ้น ทำให้ผู้สมัครแข่งขันชิงตำแหน่งทางการเมืองมีเสรีภาพในการแสดงออกมากขึ้น และทำให้รัฐบาลและการบริหารงานภาครัฐต้องเปิดกว้างและรับผิดชอบต่อประชาชนมากขึ้น ส่งผลให้การบริหารราชการ

แผ่นดินมีความโปร่งใส อีกทั้งการที่ประชาชนมีข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลและผู้แทนมากขึ้น ทำให้รัฐบาลและผู้แทนต้องรับผิดชอบต่อประชาชนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยโต้แย้งว่า แม้อินเทอร์เน็ตจะทำให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากขึ้น แต่ประชาชนจะประสบปัญหาอย่างท่วมท้นของข่าวสารที่มีจำนานมหาศาล

ดังนั้น จากการศึกษาการ หลักการ แนวคิด และทฤษฎี การมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโซเชียลมีเดียในกระบวนการประชาธิปไตย ผู้วิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุก ๆ คนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม ซึ่งประโยชนของการมีสวนรวมของประชาชน หมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกันที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ มติชน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน การสร้างความปรองดองในสังคมไทยที่จะเกิดขึ้นได้ จำเป็นที่จะต้องกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและสังคมเป็นแบบพหุนิยม และมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีความ เป็นพลเมืองที่สามารถใช้สถาบันทางเศรษฐกิจและการเมืองทำงานให้ภายใต้โครงสร้างระบอบ การปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขได้อย่างแท้จริง เลิกการยึดถือตัวบุคคลแต่ให้หันมายึดถือระบบตามระบอบประชาธิปไตยที่ส่งเสริมให้สถาบันทางการเมืองเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างปรองดอง ประชาธิปไตยในยุคดิจิทัลมักเชื่อมโยงกับการกำหนดทิศทางการเมืองด้วยตนเองกับนวัตกรรมทางเทคนิคในรูปแบบที่คาดเดาไม่ได้ ดังนั้น วิวัฒนาการของประชาธิปไตยดิจิทัลจึงสะท้อนถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างจินตนาการทางการเมือง ความกังวล และเป้าหมายกับความเป็นไปได้ทางเทคนิคใหม่ๆ ที่มักไม่มีขอบเขตและมักเป็นการทดลอง และอาจเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขที่ผู้มีบทบาททางการเมืองสามารถควบคุมได้เพียงบางส่วน ดังนั้น ประชาธิปไตยดิจิทัลจึงเกี่ยวข้องกับการต่อสู้เพื่อหลักการพื้นฐาน ทิศทางและความหมาย และโครงสร้างพื้นฐาน แบบมีเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโซเชียลมีเดียในกระบวนการประชาธิปไตย การ ตามหลักการ แนวคิด และทฤษฎี ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุก ๆ คนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม ดังนั้น ประชาธิปไตยในยุคดิจิทัล

มักเชื่อมโยงกับการกำหนดทิศทางการเมืองด้วยตนเองกับนวัตกรรมทางเทคนิคในรูปแบบที่คาดเดาไม่ได้ วิวัฒนาการของประชาธิปไตยดิจิทัลจึงสะท้อนถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างจินตนาการทางการเมือง ความกังวล และเป้าหมายกับความเป็นไปได้ทางเทคนิคใหม่ๆ ที่มักไม่มีขอบเขตและมักเป็นการทดลอง และอาจเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขที่ผู้มีบทบาททางการเมืองสามารถควบคุมได้เพียงบางส่วน ประชาธิปไตยดิจิทัลจึงเกี่ยวข้องกับการต่อสู้เพื่อหลักการพื้นฐาน ทิศทางและความหมาย และโครงสร้างพื้นฐาน แบบมีเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับสมคิด พุ่มทุเรียน และประเวศน์ มหารัตน์สกุล, (2565) ที่ได้กล่าวว่า ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเปลี่ยนผ่านจากสังคมเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงผู้คนและข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ นำเทคโนโลยีมาใช้กับที่อยู่อาศัย นำเทคโนโลยีมาใช้กับรถยนต์ นำเทคโนโลยีมาใช้กับอุตสาหกรรมการเงิน และนำเทคโนโลยีมาใช้กับวงการแพทย์ จึงส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและพฤติกรรมของประชาชน รวมถึงมีอิทธิพลต่อกระบวนการทางการเมือง ทั้งการตัดสินใจของผู้มีอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ควรมีการศึกษาการทำวิจัยในรูปแบบการมีส่วนร่วมควบคู่กับการลงมือปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎี และสมมุติฐานการนำเทคโนโลยีไปปรับใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้พลเมืองเข้าใจ และเข้าถึงอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่อไป
2. ควรมีการนำเทคโนโลยีไปปรับใช้ในการศึกษากระบวนการประชาธิปไตย เพื่อให้เข้าใจและเข้าถึงการรับข้อมูลข่าวสาร

เอกสารอ้างอิง (References)

Gibson, R., Greffet, F., & Cantijoch, M. (2017). Friend or Foe? Digital Technologies and the Changing Nature of Party Membership. **Political Communication,** 34(1), 89–111.

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, (2550). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการบริการจัดหางาน.** กรุงเทพฯ : กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.

เครย์ตัน, เจมส์ แอล. (2551). **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม.** ขอนแก่น : โรงพิมพ์ ศิริภัณฑ์ ออฟเซ็ท.

พรทิพย์ แก้วมูลคำ. (2560). **การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม: เทคนิควิธีและการนำไปสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

พระมหาไทยน้อย ญาณเมธี, และพระศิลาศักดิ์ สุเมโธ. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจภาครัฐภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. **วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ,** 3(2), 196.

ศูนย์ศึกษาประชาธิปไตย, (2568). การปกครองระบอบประชาธิปไตย. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2568 เข้าถึงได้ **https://www.ect.go.th/th/dec**

สมคิด พุ่มทุเรียน และประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2565). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไทยในยุคดิจิทัล. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร,** 10(5), 2299–2300.)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2547). **คู่มือการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม.** กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมป่าไม้.

สุรศักดิ์ ศรีธรรมกุล, และนฤมล อนุสนธิ์พัฒน์. (2567). พลังโซเชียลมีเดียกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในปัจจุบัน. **วารสารปัญญา,** 31(1), 126.

การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล
Political Communication in the Digital Age.

ณัฐวดี บุญครอง[1*] , เบญจรัตน์ วุฒิยา[2] , กานต์รวี มะณีล้ำ[3], ปาริชาติ คอนเพชร[4], ทอฝัน จันทร์งาม[5], วรสิทธิ์ ขาวดี[6] และอรวรรณ วนเกิด[7]

Natthawadee Boonkrong[1*], Bencharat Wutthiya[2], Kanrawee Maneelom[3] Parichat Konphet[4], Thofan Channgam[5], Worasit Khadee[6] and Orawan Wonkerd[7]

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดของการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล จากหนังสือ บทความ วิชาการ งานวิจัย ข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ และสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงเอกสารตามแนวทางของ Scott (1990: 2006) ศึกษาข้อมูลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 1. วรรณกรรมเกี่ยวกับผลกระทบของโซเชียลมีเดีย ต่อการสื่อสารทางการเมือง จำนวน 3 ฉบับ 2. วรรณกรรมเกี่ยวกับผลกระทบต่อกระบวนการทางการเมือง จำนวน 2 ฉบับ ผลการวิจัย พบว่า การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัลเป็นเรื่องสำคัญ และมีความน่าสนใจได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจากอดีต โดยเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างผู้มีอำนาจและประชาชน ทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วทั่วถึง และมีปฏิสัมพันธ์มากขึ้น การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล มีบทบาทสำคัญในการการสื่อสารทางการเมืองอย่างมาก โดยในปัจจุบันมีองค์ประกอบที่หลากหลาย เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เอกรินทร์ ต่วนศิริ (2563) พบว่า ปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตผู้คนในทุกระดับสังคมและเกือบทุกมิติของชีวิต อย่างเช่น เฟซบุ๊กได้เข้ามามีบทบาทด้วยการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างพรรคการเมืองและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล ดังกล่าวมีแนวโน้มจะส่งผลกระทบต่อการเมืองในหลายด้าน คือ 1. องค์ประกอบการสื่อสาร เช่น ผู้มีอิทธิพลทางสังคมบนโซเชียลมีเดียมีบทบาทสำคัญในการสร้างความคิดเห็นและแนวโน้มทางการเมือง 2. องค์ประกอบทางการเมือง เช่น การหาเสียงเลือกตั้งในยุคดิจิทัลมีความแตกต่างจาก

[1-7]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences surindra Rajabhat Universty, Thailand.

*Corresoonding Author; e-mail : 2547faii@gmail.com

อดีตอย่างมาก โดยเน้นการใช้โซเชียลมีเดียในการสื่อสารกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 3. องค์ประกอบยุคดิจิทัล เช่น ข่าวปลอมข้อมูลที่ไม่ถูกต้องสามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว การแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างอาจนำไปสู่ความขัดแย้งและการแบ่งขั้วทางสังคมได้

คำสำคัญ (Keywords) : การสื่อสาร, ทางการเมือง, ในยุคดิจิทัล

Abstract

This research article is part of the study of political communication in the digital age. The purpose of this article is to synthesize the conceptual framework of political communication in the digital age from books, articles, academics, research, information from electronic media, websites, and various social media by using the documentary research process according to Scott's (1990 : 2006) approach. The study of information from related literature consists of 1. Literature on the impact of social media on political communication, 3 volumes. 2. Literature on the impact on the political process, 2 volumes. The research results found that political communication in the digital age is important and interesting. It has changed significantly from the past. Digital technology has played an important role in connecting those in power and the public, making communication faster, more comprehensive, and more interactive. Political communication in the digital age plays a very important role in political communication. At present, there are various components that are in line with the research objectives, which are consistent with the concept of Ekarin Tuansiri (2020), who found that social media is now part of people's lives at all levels of society and in almost every dimension of life. For example, Facebook has played a role by acting as a medium between political parties and voters. Political communication in the digital age This is likely to impact politics in several ways: 1.Communication elements, such as social media influencers playing a key role in shaping political opinions and trends. 2. Political elements, such as election campaigns in the digital age are very different from the past, with an emphasis on using social media to communicate with voters. 3. Digital elements, such as fake news and inaccurate information can spread quickly, and expressing different opinions can lead to conflict and social polarization.

Keywords : Communication, Political, In the digital age

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล ได้เปลี่ยนแปลงโฉมหน้าของสังคมไปอย่างมาก รวมถึงวงการการเมืองด้วย การสื่อสารทางการเมืองที่เคยจำกัดอยู่ในกรอบของสื่อมวลชนหลัก เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ได้ขยายขอบเขตออกไปสู่โลกออนไลน์อย่างกว้างขวาง ผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ และแอปพลิเคชันต่างๆ การเปลี่ยนแปลงนี้ได้นำมาซึ่งทั้งโอกาสและความท้าทายใหม่ๆ แก่วงการการเมือง นักการเมืองสามารถเข้าถึงประชาชนได้โดยตรงผ่านช่องทางออนไลน์ สร้างปฏิสัมพันธ์ และรับฟังความคิดเห็นได้อย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกัน ประชาชนเองก็มีช่องทางในการแสดงออกและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องเผชิญกับปัญหาใหม่ๆ เช่น ข่าวปลอม การโจมตีส่วนบุคคล และการแบ่งขั้วทางสังคม การเมืองในยุคดิจิทัลแม้จะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น แต่ก็มาพร้อมกับปัญหาและความท้าทายหลายประการ ดังนี้ ข่าวปลอม (Fake News) การแพร่กระจายของข่าวปลอมหรือข้อมูลที่บิดเบือนทางการเมืองเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนและสร้างความแตกแยกในสังคม ความคิดเห็นที่แตกแยก สื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่ที่เปิดกว้างให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น แต่ก็ทำให้เกิดการแบ่งแยกขั้วทางความคิดและการโต้เถียงกันอย่างรุนแรง การโจมตีส่วนบุคคล การโจมตีด้วยคำพูดที่รุนแรง หรือการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (Cyberbullying) กลายเป็นเรื่องปกติในโลกออนไลน์ ทำให้บรรยากาศการอภิปรายทางการเมืองเป็นไปในทางลบ การสื่อสารทางการเมืองในสื่อสังคมออนไลน์ของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากการเข้าถึง ข้อมูลอย่างอิสระ มาเป็นการมีระบบคัดสรรข้อมูล ส่งผลให้มีการสื่อสารเฉพาะกลุ่มที่มีความคิดเห็น เดียวกันหรือสอดคล้องกันกับตนเอง แล้วไม่ยอมรับฟังความเห็นที่แตกต่างจนกลายเป็นความเชื่อฝัง ใจ และไม่สามารถจะลบล้างความเชื่อนั้นได้ ซึ่งในการสื่อสารทางการเมืองนั้น การเกิดปฏิกิริยาห้อง เสียงสะท้อนบนสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลทาให้เกิดความพึงพอใจต่อบุคคลหรือพรรคการเมือง และมี การแบ่งขั้วทางการเมือง รวมถึงมีความเชื่ออย่างสุดโต่งทางการเมืองเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ด้วยเหตุ นี้จึงทาให้ความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทยยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากพฤติกรรม สื่อสารทางการเมืองในสื่อสังคมออนไลน์ยิ่งมีการสื่อสารมากยิ่งมีแนวโน้มใช้ข้อความสร้างความ เกลียดชังต่อผู้ที่มีความคิดต่างจากตนเองมากขึ้นเรื่อย ๆ นำมาซึ่งความแตกแยกในสังคมในโลกจริง (คันธิรา ฉายาวงศ์, 2564) การสื่อสารในยุคดิจิทัล

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางทางการเมืองในยุคดิจิทัล พบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาทั้งหมด 3 ประเด็น ได้แก่ 1) กระบวนการสื่อสาร 2) วิวัฒนาการของการสื่อสาร และ 3) การสื่อสารทางการเมือง มัลลิกา บุญมีตระกลู มหาสุข, 2565; พระสังวาน เขมปญฺโญ (สายเนตร), พระสิริชัย ธมฺมจาโร (สายสิงห์) สมนึก จันทร์โสดา และศราวุธ ขันธวิชัย, 2565; เช่นเดียวกันกับการศึกษา การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล ที่มีการศึกษาอยู่ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) กระบวนการ

สื่อสาร 2) วิวัฒนาการของการสื่อสาร และ 3) การสื่อสารทางการเมือง (พระครูใบฎีกาวิชาญ วิสุทโธ, 2565) และยังพบอีกว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีการศึกษาทั้งหมด 3 องค์ประกอบ ด้วยกัน ได้แก่ 1) กระบวนการสื่อสาร 2) การสื่อสารทางการเมือง 3) บทบาทของการสื่อสาร (พัททดล เสวตวรรณ พระครูอุทัยกิจพิพัฒน, 2565) ดังนั้นทางคณะผู้วิจัยจึงทำการสังเคราะห์ประเด็นการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัลได้ 3 ประเด็น คือ 1) กระบวนการสื่อสาร 2) วิวัฒนาการของการสื่อสาร และ 3) การสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสังคม โดยสื่อสังคมออนไลน์เป็นเวทีหลักที่ประชาชนสามารถแสดงออกทางการเมืองได้อย่างกว้างขวาง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบอำนาจของรัฐบาล อย่างไรก็ตาม การสื่อสารในโลกออนไลน์ก็มีความท้าทาย เช่น ข่าวปลอม ความคิดเห็นที่แตกแยก และการโจมตีส่วนบุคคล ทำให้เกิดบรรยากาศการอภิปรายที่ไม่สร้างสรรค์ จึงจำเป็นต้องมีการสร้างวัฒนธรรมการพูดคุยที่สร้างสรรค์และการรับข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัลยังทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดจากการเข้าถึงเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีความสำคัญในการสร้างทัศนคติและความเข้าใจทางการเมือง รวมถึงวิวัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง หลากหลายรูปแบบทั้งแบบออนไลน์ และออฟไลน์

ด้วยเหตุผลและความสำคัญข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำการศึกษาและสังเคราะห์กรอบแนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล ซึ่งได้จากหลักการทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องและจากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ มาสู่กรอบแนวคิดและสังเคราะห์ องค์ประกอบต่าง ๆ พร้อมเสนอแนวทางในการพัฒนา ซึ่งงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนในการนำไปพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและใช้ประกอบการวางแผนงาน รวมทั้งใช้ศึกษาวิธีการรับมือกับปัญหาภัยคุกคามของการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดของการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสารเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล ด้วยการเลือกข้อมูลที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบไปด้วย บทความวิชาการ งานวิจัย คือการ

คัดเลือกเอกสาร วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยใช้ หลักเกณฑ์ 1) มีความถูกต้อง 2) มีความน่าเชื่อถือ 3) มีความเป็นตัวแทน 4) มีความชัดเจน โดยวิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพ และเทคนิค การวิเคราะห์ซ้ำ (Re-reading Analysis) ได้ขอบเขตเนื้อหาประกอบด้วย คือ 1.องค์ประกอบการสื่อสาร 2. องค์ประกอบทางการเมือง 3.องค์ประกอบยุคดิจิทัล โดยผลการสังเคราะห์ว่า มีเอกสารวรรณกรรมที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์ของงานวิจัย แบ่งเป็นวรรณกรรมเกี่ยวกับ การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่สอดคล้องกับการศึกษาวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล ออกเป็น 3 องค์ประกอบสำคัญ คือ 1.องค์ประกอบการสื่อสาร 2.องค์ประกอบทางการเมือง 3. องค์ประกอบยุคดิจิทัล สามารถแสดงกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 1

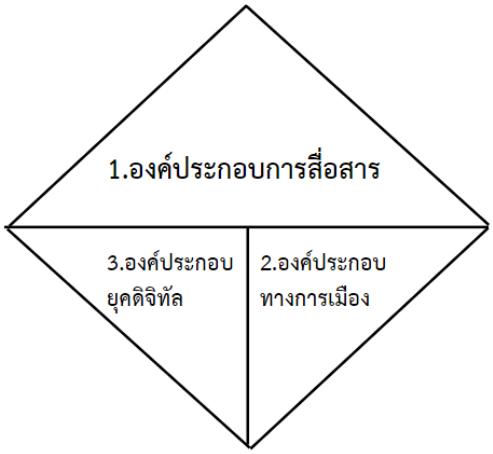

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดองค์ประกอบการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล

1. องค์ประกอบการสื่อสาร คือ องค์ประกอบการประเมินการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล และเป็นที่นิยมนำมาใช้ประเมินการศึกษาในงานวิจัยปัจจุบัน เนื่องจากเป็นการประเมินตั้งแต่ขั้นปฐมภูมิ เช่น 1) Google Analytics (สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลการเข้าชมเว็บไซต์) 2) Social Media Analytics สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลบนโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook Insights, Twitter Analytics 3) ซอฟต์แวร์วิเคราะห์เนื้อหา เช่น NVivo การศึกษาพบว่าปัจจัยทางการสื่อสารที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล คือ 1.การใช้งานสื่อสารสนเทศ ในทิศทางต่างๆ ทั้งทางบวกและลบ 2) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ทั้งจากข่าวจริงและ ปลอม 3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองสมัยใหม่ กระบวนการทางการเมือง ซึ่งแตกต่างจากแบบดั้งเดิม สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2

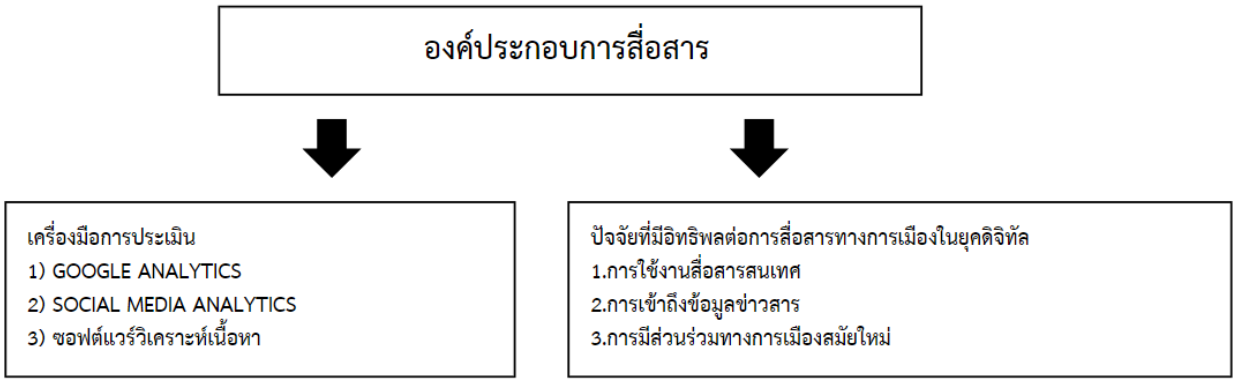

ภาพที่ 2 องค์ประกอบการสื่อสารที่มีอิทธิผลต่อการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล

2. **องค์ประกอบทางการเมือง** คือ องค์ประกอบการประเมินการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล ที่สะท้อนการเมืองในยุคดิจิทัลได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เทคโนโลยีดิจิทัลได้เปิดช่องทางใหม่ๆ ในการสื่อสาร ทำให้การประเมินประสิทธิภาพของการสื่อสารทางการเมืองมีความซับซ้อนมากขึ้น และมีแนวโน้มแสดงออกทางการเมืองจาก การถูกปลูกฝังแนวความคิดทางสังคมชาตินิยมสมัยใหม่ โดยเฉพาะในด้านการเมืองการปกครอง รวมถึงการกระทำใด ๆ ที่ทำแล้วได้รับการยอมรับจากสังคม ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล อาจช่วยให้เข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเกี่ยวกับทางการเมืองได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่าหนึ่งในสาเหตุสำคัญคือ การทำความเข้าใจปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้เราสามารถวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้อย่างมีวิจารณญาณและมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมที่เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 3

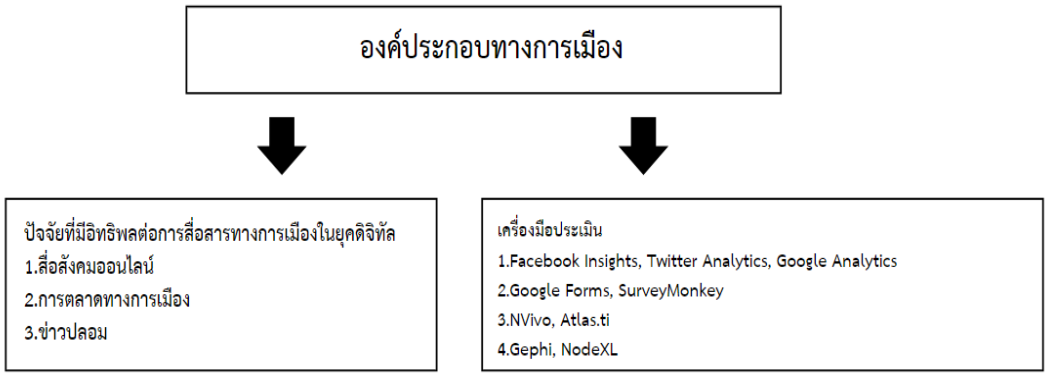

ภาพที่ 3 องค์ประกอบทางการเมือง ที่มีอิทธิผลต่อการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล

3. **องค์ประกอบยุคดิจิทัล** คือ องค์ประกอบการประเมินการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล ที่สะท้อน ถึงการเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าของการเมืองไปอย่างสิ้นเชิง เทคโนโลยีต่างๆ ไม่ว่าจะ

เป็นโซเชียลมีเดีย อินเทอร์เน็ต และข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสื่อสาร การรณรงค์ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทำให้การเมืองในปัจจุบันมีความซับซ้อนและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น และเป็นที่นิยมนำมาใช้ประเมินการศึกษาในงานวิจัยปัจจุบัน นักวิจัยจึงได้ทำการคิดค้นเครื่องมือการวิจัยเพื่อศึกษาการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล ต่าง ๆ เช่น 1. Social Network Analysis 2. Gephi, NodeXL, UCINET 3. NVivo, Atlas.ti, MAXQDA การศึกษาพบว่าปัจจัยทางยุคดิจิทัลมีผลต่อการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัลอย่างมาก คือ 1. โซเชียลมีเดีย คือ ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น โต้ตอบกับนักการเมือง และแชร์ข้อมูลได้อย่างสะดวก 2. เทคโนโลยีมือถือ คือ แอปพลิเคชัน มีแอปพลิเคชันต่างๆ ที่ออกแบบมาเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดตามข่าวสารทางการเมือง เช่น แอปพลิเคชันของพรรคการเมือง หรือแอปพลิเคชันข่าวสาร 3. ปัญญาประดิษฐ์ (AI) คือ AI สามารถสร้างเนื้อหาทางการเมือง เช่น โฆษณา หรือข้อความสั้นๆ เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 4

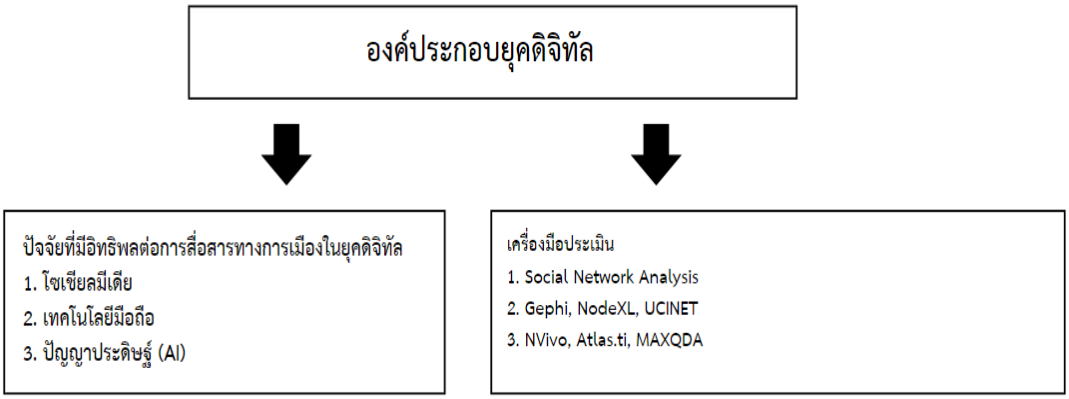

ภาพที่ 4 องค์ประกอบยุคดิจิทัล ที่มีอิทธิผลต่อการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล

สรุปการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัลเป็นเรื่องสำคัญ และมีความน่าสนใจ ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจากอดีต โดยเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างผู้มีอำนาจและประชาชน ทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั่วถึง และมีปฏิสัมพันธ์มากขึ้น ในขณะเดียวกันปัจจัยการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 1.องค์ประกอบการสื่อสาร 2.องค์ประกอบทางการเมือง 3.องค์ประกอบยุคดิจิทัล

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล มีบทบาทสำคัญในการการสื่อสารทางการเมืองอย่างมาก โดยในปัจจุบันมีองค์ประกอบที่หลากหลายเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ การวิจัยนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เอกรินทร์ ต่วนศิริ (2563) พบว่า ปัจจุบัน

สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาเป็นส่วน หนึ่งของชีวิตผู้คนในทุกระดับสังคมและเกือบทุกมิติของชีวิต การเลือกตั้งก็เช่นเดียวกันที่สื่อสังคม ออนไลน์อย่างเฟซบุ๊กได้เข้ามามีบทบาทด้วยการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างพรรคการเมืองและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล ดังกล่าวมีแนวโน้มจะส่งผลกระทบต่อการเมืองในหลายด้าน คือ 1.องค์ประกอบการสื่อสาร เช่น ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ผู้มีอิทธิพลทางสังคมบนโซเชียลมีเดียมีบทบาทสำคัญในการสร้างความคิดเห็นและแนวโน้มทางการเมือง นักการเมืองสามารถนำข้อมูลขนาดใหญ่มาวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมและความสนใจของประชาชน 2.องค์ประกอบทางการเมือง เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างวาระทางการเมือง การหาเสียงเลือกตั้งในยุคดิจิทัลมีความแตกต่างจากอดีตอย่างมาก โดยเน้นการใช้โซเชียลมีเดียในการสื่อสารกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 3.องค์ประกอบยุคดิจิทัล เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชน ข่าวปลอมข้อมูลที่ไม่ถูกต้องสามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว ความขัดแย้ง การแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างอาจนำไปสู่ความขัดแย้งและการแบ่งขั้วทางสังคม ทำให้การวิจัยเกี่ยวกับ การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล เป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่งในปัจจุบัน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสามารถสร้างสถานการณ์ ทางการเมืองได้ตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสากล

การวิจัยจึงใช้วิธีการสังเกตและวิเคราะห์การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัลทางสังคมออนไลน์ รวมถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล เช่น ปัจจัยทางสังคมการเข้าถึงข้อมูลที่หลากหลาย ประชาชนมีทางเลือกในการรับข้อมูลข่าวสารมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องเผชิญกับปัญหาข่าวปลอม ปัจจัยทาง เศรษฐกิจที่มีผลต่อการใช้สื่อสารและโฆษณาทางการเมือง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในยุคดิจิทัล พบว่า ส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ดีพอถึงสาเหตุปัญหาทาง การเมือง ยังคงดำเนินชีวิตไปตามกระแสสังคม มีการแสดงออกถึงทัศนคติ ความเชื่อ แนวคิด การสื่อสารทางการเมืองเป็นเครื่องมือหรือกลไกสำคัญในทางการเมืองไทยมาตั้งแต่อดีต โดยมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดและขยายแนวความคิด ตลอดจนอุดมการณ์ทางการเมืองจากผู้ สื่อสารไปยังผู้รับสาร เพื่อถ่ายทอดเจตจ านงทางการเมือง ในยุคดิจิทัลการพัฒนาการทางเทคโนโลยี ทางการสื่อสารมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วโดยทุก ๆ คนสามารถเป็นสื่อและแสดงความคิดเห็น ทางการเมืองได้อย่างรวดเร็ว ผ่านช่องทางของ สื่อ social network อาทิ Clubhouse, Facebook Live, twitter หรือ Instagram ซึ่งอาจจะใช้รูปแบบการประชาสัมพันธ์ (Public Relations) เพื่อ สื่อสารทางการเมืองให้กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบ จากเหตุปัจจัยหลายๆ มิติผู้วิจัยได้นำข้อมูลทำการ สังเคราะห์กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีพื้นฐานใน 3 มิติ การสื่อสาร การเมือง และยุคดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คันธิรา ฉายาวงศ์ (2564) พบแนวคิดที่สำคัญว่ารูปแบบของการเมืองในยุคดิจิทัล เป็นรูปแบบที่มีการนำเทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามาใช้ในการแสวงหาข่าวสาร แสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตลอดจนมีการรวมกลุ่มกันทางการเมือง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงนัยสำคัญเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล ทั้งด้านกรอบแนวคิด ปัจจัย องค์ประกอบ และผลกระทบทางสังคมการเมือง นับว่ามีความสำคัญต่อความมั่นคงของสังคมในยุคปัจจุบัน จึงได้เป้าหมายการวิจัยครั้งนี้คือ 1.เทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนามาอย่างต่อเนื่องจนในปัจจุบันอย่างไร 2. การรับรู้ข่าวสาร ศึกษาว่าผู้คนได้รับข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางใดบ้าง และมีการรับรู้ข่าวสารอย่างไร 3. วิเคราะห์พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสื่อสารทางการเมือง เช่น การแสดงความคิดเห็น การแชร์ข้อมูล การเข้าร่วมกิจกรรมออนไลน์ เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวคิดองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้ 1.เทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนามาอย่างต่อเนื่องจนในปัจจุบัน เช่น เทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนามาอย่างต่อเนื่องจนในปัจจุบันอย่างไร ปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมือง 2. การวิเคราะห์ผลกระทบของการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล เช่น ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความเชื่อถือของประชาชนต่อข้อมูลข่าวสารทางการเมืองบนโลกออนไลน์ 3. พัฒนาวิธีการป้องกันการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล เช่น ในอนาคต การสื่อสารทางการเมืองจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด ดังนั้นหากการสังเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล นี้สามารถนำมาพัฒนาให้มีเกณฑ์ มาตรฐาน และมีความทันสมัย มีความยืดหยุ่นและเป็นไปในแนวทางเดียวกันน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการเผชิญหน้ากับความท้าทายทางการเมืองที่เกิดขึ้นในโลกออนไลน์ในยุคปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยีและสื่อสาร ออนไลน์ที่ผลักสู่สังคมอย่างเข้มข้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การใช้โซเชียลมีเดียในการสื่อสารทางการเมืองควรเน้นที่การจัดการข้อมูลและการพัฒนาความสามารถในการวิจารณ์ข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ข้อมูลที่ผิดพลาดหรือมีอคติที่อาจเพิ่มความขัดแย้งในสังคม

1.2 ควรศึกษาผลกระทบระยะยาวของการสื่อสารทางการเมืองในสื่อดิจิทัลต่อกระบวนการทางการเมือง รวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไปสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมด้านการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาสู่การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัลในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

เมธินี เทพมณี. (2563). การสื่อสารทางการเมืองและบทบาทของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการ ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของไทย ในช่วง พ.ศ. 2551-2558. **วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์.** 6(1) : มกราคม-มิถุนายน 2563

คันธิรา ฉายาวงศ์. (2564). แนวโน้มการเมืองไทยกับสื่อสังคมออนไลน์ในศตวรรษที่ 21. **วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร. พระนคร,** 6(1), 97-107.

พระครูใบฏีกาวิชาญ วิสุทโธ. (2565). การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น,** 6(1), 109-120.

เสถียร เชยประทับ. (2551). **การสื่อสาร การเมือง และประชาธิปไตยในสังคมพัฒนาแล้ว.** สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มัลลิกา บุญมีตระกูล มหาสุข. (2565). การสื่อสารทางการเมืองไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์. **วารสารปรัชญา ปริทรรศน์**. 27(2) : กรกฎาคม-ธันวาคม 2565

พระสังวาน เขมปญฺโญ (สายเนตร), พระสิริชัย ธมฺมจาโร (สายสิงห์) สมนึก จันทร์โสดา และศราวุธ ขันธวิชัย. 2565. การสื่อสารทางการเมือง. **วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์.** 7(3) : กันยายน-ธันวาคม 2565

บทบาทของพลเมืองในยุคดิจิทัล
The Roles of Citizens in the Digital Age

เพชรรัตน์ หินเพชร[1] วิศรานต์ แก้วนิล[2] วราวุฒิ พันเลียว[3] สรศักดิ์ อาจสาลี[4] สุพรรณิการ์ โสปันหริ[5] กิตติกรณ์ กงทอง[6] และธนรัฐ ยังงาม[7]

Phetcharat Hinphet[1], Wisaran Kaewnil[2], Warawut Panliao[3], Sorasak Ardsalee[4], Supannika Sopanri[5], Kittikorn Kongthong[6] and Thanarat Yangngam[7]

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาบทบาทของพลเมืองในยุคดิจิทัล โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและสังเคราะห์กรอบแนวคิดบทบาทของพลเมืองในยุคดิจิทัล จากหนังสือ บทความ วิชาการ งานวิจัย เอกสารเชิงนโยบาย เอกสารทางราชการ ข้อมูลจากแหล่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ และสื่อ สังคมออนไลน์ต่างๆ โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงเอกสารตามแนวทางของ Scott (1990: 2006) ศึกษาข้อมูลจากวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย วรรณกรรมเกี่ยวกับบทบาทความเป็นพลเมืองดิจิทัล วรรณกรรมเกี่ยวกับทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัล และวรรณกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัล โดยการนำเอาข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่มีอยู่ในฐานข้อมูลและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาจัดทำความสัมพันธ์ของข้อมูล เพื่อบรูณาการเป็นกลุ่มข้อมูลที่ผ่าน การใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาในมิติต่าง ๆ เพื่อให้ง่ายต่อการนำเสนอและจัดทำรายงานในรูปแบบที่เข้าถึงและเข้าใจได้ง่าย เพื่อใช้ในการสนับสนุนบทบาทของพลเมืองในยุค

[1]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ view2546.view123@gmail.com / Humanities and Social Sciences Surindra Rajabhat University Thailand

[2]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ wisarankeaonin@gmail.com / Humanities and Social Sciences Surindra Rajabhat University Thailand

[3]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ **Warawutp28@gmail.com** / Humanities and Social Sciences Surindra Rajabhat University Thailand

[4]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ kks27551@khukhan.ac.th / Humanities and Social Sciences Surindra Rajabhat University Thailand

[5]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ Pueng22400@gmail.com / Humanities and Social Sciences Surindra Rajabhat University Thailand

[6]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ stewelkus10@gmail.com / Humanities and Social Sciences Surindra Rajabhat University Thailand

[7]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ zozo0253r1@gmail.com / Humanities and Social Sciences Surindra Rajabhat University Thailand

ดิจิทัล การตัดสินใจ วางแผน การโต้ตอบ และการคิดวิเคราะห์แนวโน้มของภาพรวมที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ในการวิจัยในครั้งนี้ การวิจัยนี้จะมุ่งเน้นไปที่การศึกษาหัวข้อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของพลเมืองในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นสิทธิ หน้าที่ กฎหมาย จริยธรรม การใช้สื่อออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ และความรับผิดชอบในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงการนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมการเป็นพลเมืองดิจิทัลที่ดี

คำสำคัญ (Keywords) : บทบาท, พลเมือง, ยุคดิจิทัล

Abstract

This research is part of a broader study on the role of citizens in the digital age. The primary objective is to investigate and synthesize a conceptual framework for digital citizenship, drawing on a diverse range of sources including books, academic articles, research papers, policy documents, government reports, electronic media, websites, and social media platforms. Employing Scott's document-based research approach (1990: 2006), this study examines relevant literature pertaining to the role of digital citizenship, digital citizenship skills, and the promotion of digital citizenship. By systematically reviewing and analyzing this body of literature, the research aims to integrate findings and develop a comprehensive understanding of the multifaceted nature of digital citizenship. The goal is to provide a foundation for supporting the role of citizens in the digital age, facilitating informed decision-making, planning, interaction, and analysis of future trends. This research will specifically focus on the dimensions of rights, responsibilities, laws, ethics, effective use of online media, and social media accountability within the context of digital citizenship. Furthermore, it will offer recommendations for fostering the development of responsible digital citizens.

Keywords : Role, Citizenship, Digital age

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกมิติของการดำเนินชีวิตมนุษย์อย่างหลีกเลียงไม่ได้ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาบริบททางสังคมไปอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีดิจิทัลมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับภาคการศึกษา ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ รวมถึงการบริหารจัดการภาครัฐ พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคม พ.ศ. 2560 มาตรา 6 ได้กำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลไว้ คือ มีการส่งเสริมให้เกิดความพร้อมและความรู้ด้าน

เทคโนโลยีดิจิทัลและการนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่เหมาะกับยุคสมัย (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) เช่นเดียวกันกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติในเรื่องของการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และรู้เท่าทัน (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2561) สำนักงานพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นองค์กรในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสังคมด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์โดยสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง อย่างเท่าทันกับสถานการณ์โลก ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาประชาชนคนไทยให้สามารถใช้งานโลกดิจิทัลทั้งการทำธุรกรรม และทำกิจกรรมต่างๆ บนโลกดิจิทัลอย่างรู้เท่าทันให้สามารถเป็นพลเมืองดิจิทัลได้โดยสมบูรณ์ จึงได้พัฒนาคู่มือเนื้อหาสำหรับหลักสูตร Digital Citizen เพื่อให้ประชาชนได้นำไปใช้สำหรับศึกษา เรียนรู้ และเป็นแนวทางในการใช้ชีวิต อีกทั้งยังสามารถทำธุรกรรมบนโลกดิจิทัลอย่างรู้เท่าทัน มั่นคงและปลอดภัยภายใต้บริบทความฉลาดทางดิจิทัล (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ETDA, 2564) ประชาชนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อที่จะสามารถดำเนินชีวิตในยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างปลอดภัย สามารถใช้งานเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพลเมืองในยุคดิจิทัล พบว่า การพัฒนาทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริงร่วมกับ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน มีการศึกษาทักษะความเป็นพลเมือง 1) เอกลักษณ์พลเมืองดิจิทัล 2) การบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัล 3) การจัดการการกลั่นแกล้งบนโลกดิจิทัล 4) การจัดการความปลอดภัยบนระบบเครือข่าย 5) การจัดการความเป็นส่วนตัว 6) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 7) ร่องรอยทางดิจิทัล 8) ความเห็นอกเห็นใจและสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นทางดิจิทัล (พิริยะพร อ้อยหวาน, 2567) เช่นเดียวกันกับทักษะการเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีการศึกษาทักษะความเป็นพลเมือง 1) ทักษะการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ 3) ทักษะการรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกออนไลน์ 4) ทักษะการรักษาข้อมูลส่วนตัว 5) ทักษะการบริหารจัดการเวลาในโลกออนไลน์ 6) ทักษะการบริหารจัดการข้อมูล/ร่องรอยทางดิจิทัล 7) ทักษะการรับมือกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ 8) ทักษะการใช้สื่อออนไลน์อย่างมีน้ำาใจและมีมารยาท (ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ, 2567) และยังพบว่ามีการศึกษาเศรษฐกิจภาคประชาชนของพลเมืองดิจิทัล มีการศึกษา ทักษะด้านดิจิทัล 1) เอกลักษณ์พลเมืองดิจิทัล (Digital Citizen Identity) 2) การบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัล (Screen Time Management) 3) การจัดการการกลันแกล้งบนไซเบอร์ (Cyberbullying Management) 4) การจัดการความปลอดภัยบนระบบเครือข่าย (Cybersecurity Management) 5) การจัดการความเป็นส่วนตัว (Privacy

Management) 6) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) 7) ร่องรอยทางดิจิทัล (Digital Footprints) 8) ความเห็นอกเห็นใจและสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นทางดิจิทัล (Digital Empathy) (ฐิติมนต์ วิทูภาสกาญจน, 2565)

ซึ่งจากการวิเคราะห์ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาที่สำคัญของทุกภาคส่วนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การเมือง รวมถึงการบริหารจัดการภาครัฐ พลเมืองในยุคดิจิทัลจึงไม่ได้เป็นเพียงผู้รับสารหรือผู้บริโภคข้อมูลอีกต่อไป แต่ยังกลายเป็นผู้สร้างสรรค์เนื้อหา ผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการทางสังคม และผู้กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก โดยเฉพาะ การติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูล หรือแม้แต่การทำธุรกรรมการเงิน พลเมืองจำเป็นต้องมีความเข้าใจและทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบของพลเมืองในยุคดิจิทัลจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้สามารถปรับตัวและมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องมีความรู้เท่าทันเทคโนโลยี รู้จักใช้สื่ออย่างมีวิจารณญาณ และสามารถปกป้องสิทธิส่วนบุคคลในโลกออนไลน์ได้ นอกจากนี้พลเมืองยังมีบทบาทสำคัญในการร่วมพัฒนาและขับเคลื่อนสังคมไปในทิศทางที่เหมาะสม โดยการเป็นผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายผ่านช่องทางดิจิทัล การสร้างสังคมที่มีความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งแม้ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลอาจกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคม แต่ยังมีบุคคลบางส่วนที่ยังขาดทักษะความรู้ความเข้าใจที่จำเป็นในการควบคุมความปลอดภัยจากการใช้งานดิจิทัล รวมถึงเรื่องสิทธิและความรับผิดชอบในโลกยุคดิจิทัล การส่งเสริมความรู้และทักษะในยุคดิจิทัลจึง

ดังนั้น จากความปัญหาสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของพลเมืองว่ามีทักษะและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลอย่างไร เนื่องจากเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับเทคโนโลยี รวมถึงการใช้ประโยชน์จากเครื่องมือดิจิทัลในการสร้างสรรค์สังคมที่ยั่งยืน และเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ นอกจากนี้ยังช่วยให้มองเห็นถึงความท้าทายและโอกาสที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล เช่น การปกป้องความเป็นส่วนตัว ความปลอดภัยทางไซเบอร์ และการเข้าถึงข้อมูลอย่างเท่าเทียม

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดบทบาทของพลเมืองในยุคดิจิทัล

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสารเรื่อง บทบาทของพลเมืองในยุคดิจิทัล ด้วยการเลือกข้อมูลระดับทุติยภูมิ ที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบไปด้วย บทความวิชาการ

งานวิจัย วารสารวิชาการ เอกสารทางราชการ ข้อมูลจากแหล่งอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงข้อมูลจากแหล่งสื่อสารสนเทศเชิงนโยบาย เช่น พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 มาตรา 6 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA, 2564) ตามแนวทางของ Scott (1990: 2006) มีการคัดเลือกบทความวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยใช้หลักเกณฑ์ 1) มีความถูกต้อง 2) มีความน่าเชื่อถือ 3) มีความเป็นตัวแทน 4) มีความชัดเจน โดยการวิเคราะห์ซ้ำ (Re-reading Analysis) ได้ขอบเขตเนื้อหาประกอบไปด้วย 1) บทบาทในฐานะพลเมืองในยุคดิจิทัล 2) ทักษะความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล 3) การส่งเสริมความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล โดยผลการสังเคราะห์ว่า มีเอกสารวรรณกรรมที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์ของงานวิจัย แบ่งเป็นวรรณกรรมเกี่ยวกับบทบาทความเป็นพลเมืองดิจิทัล จำนวน 6 ฉบับ วรรณกรรมเกี่ยวกับทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัล จำนวน 3 ฉบับ และวรรณกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัล จำนวน 4 ฉบับ ซึ่งมีการตีพิมพ์ในระยะ 7 ปี คือ พ.ศ. 2561 – 2567 หรือ ค.ศ. 2018 -2024

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับกรอบแนวคิดบทบาทของพลเมืองในยุคดิจิทัล ออกเป็น 3 องค์ประกอบสำคัญ คือ 1) บทบาทในฐานะพลเมืองในยุคดิจิทัล 2) ทักษะความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล 3) การส่งเสริมความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล สามารถสร้างกรอบแนวคิด ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดบทบาทของพลเมืองในยุคดิจิทัล

1. บทบาทในฐานะพลเมืองดิจิทัล

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2561) ให้นิยาม “พลเมือง” ว่าคือ คนที่มีสิทธิและหน้าที่ในฐานะประชาชนของประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองเดียวกันและมักมีวัฒนธรรมเดียวกัน

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง (2561) ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) แนวคิดความเป็นพลเมือง ดิจิทัลพูดถึงความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อมีส่วนร่วมในสังคมเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างมี ประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบและปลอดภัย การปฏิวัติเทคโนโลยี การสื่อสารได้เปิดโอกาสและ หยิบยื่นความท้าทายใหม่ ๆ ให้กับพลเมืองดิจิทัล เราสามารถเข้าถึงข้อมูลโดยไร้ข้อจำกัดเชิง ภูมิศาสตร์ เข้าร่วมชุมชนที่มีความสนใจร่วมกัน สร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหา และทำให้เสียงของพลเมืองดังขึ้นในสังคม แต่เราก็ต้องเผชิญกับความเสี่ยงใหม่ ๆ เช่น การสอดแนม ความเป็นส่วนตัว อาชญกรรมคอมพิวเตอร์ ดังนั้น เราในฐานะพลเมืองดิจิทัลจึงต้องตระหนักถึง โอกาสและความเสี่ยงในโลกดิจิทัล พัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นในโลกใหม่ และเข้าใจถึงสิทธิ ละความรับผิดชอบในโลกออนไลน์

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2561) ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (digital citizenship) คือแนวคิดและแนวปฏิบัติที่สำคัญซึ่งจะช่วยให้พลเมืองเรียนรู้ว่าจะใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลและปกป้องตนเองจากความเสี่ยงต่างๆ อย่างไร รวมทั้งรู้จักเคารพสิทธิของตนเองและมีความรับผิดชอบต่อสังคมในโลกสมัยใหม่ ไปจนถึงเข้าใจผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีต่อสังคม และใช้มันเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวก

International Society for Technology in Education (ISTE, 2015) ให้ความหมายว่า ผู้เรียนที่มีความรู้ ความเข้าใจ มนุษย์ วัฒนธรรมและประเด็นสังคมที่เชื่อมต่อสัมพันธ์กับเทคโนโลยีและการปฏิบัติตามกฎหมายและมีคุณธรรมจริยธรรม

อพัชชา ข้างขวัญยืน (2565) ความเป็นพลเมืองดิจิทัล หมายถึง การใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อการใช้งาน ตระหนักถึงความ 62 ปลอดภัยออนไลน์ ลดความเสี่ยงและสามารถรับมือผลกระทบจากภัยออนไลน์ด้วยทักษะการคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking Skills: HOTS) รวมถึงมีทักษะความรู้ในเชิงเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า ความเป็นพลเมืองดิจิทัล คือ ความสามารถของบุคคลในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมออนไลน์ โดยตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง พร้อมทั้งเข้าใจถึงผลกระทบของการกระทำในโลกไซเบอร์ต่อผู้อื่นและสังคมโดยรวม พลเมืองดิจิทัลที่ดี ควรมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล กฎหมายที่เกี่ยวข้องและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี มีทักษะ ในการใช้เครื่องมือดิจิทัล การสื่อสารออนไลน์ การค้นหา

ข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล เคารพสิทธิของผู้อื่น และปฏิบัติตามกฎหมาย มีจริยธรรม ในการใช้เทคโนโลยี ไม่เผยแพร่ข้อมูลที่เป็นเท็จ หรือละเมิดสิทธิส่วนบุคคลสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2

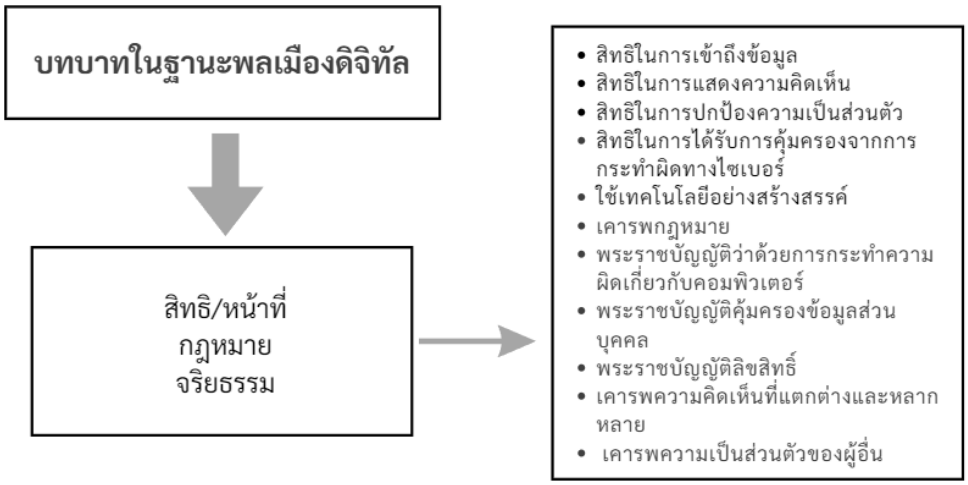

ภาพที่ 2 บทบาทของพลเมืองที่ส่งผลในยุคดิจิทัล

2. ทักษะความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล องค์กรมหาชน (2566) แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566 – 2570 ทักษะดิจิทัลของบุคลากรภาครัฐ (Digital Skill) มุ่งขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัลของหน่วยงานโดยการปรับปรุงขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบ (Role Description) สำหรับตำแหน่งด้านดิจิทัลให้ชัดเจน กำหนดเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) ของตำแหน่งงานด้านดิจิทัล และการพัฒนาทักษะดิจิทัลร่วมกับภาคเอกชนโดยอาศัยการอบรมจากหลักสูตรและสถาบันของรัฐที่ได้มาตราฐาน ทั้งการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์และออฟไลน์ ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานมีบุคลากรที่มีทักษะดิจิทัลในตำแหน่งและวิชาชีพที่หลากหลายมากขึ้น แก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรด้านดิจิทัล อีกทั้งควรพัฒนาทักษะดิจิทัลของเจ้าหน้าที่รัฐไปสู่ระดับพื้นที่อย่างทั่วถึง เพื่อกระจายการให้บริการดิจิทัลของรัฐได้อย่างครอบคลุม

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง (2561) ทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) คือ แนวคิดและแนวปฏิบัติที่สำคัญซึ่งจะช่วยให้พลเมืองเรียนรู้ว่าจะใช้ประโยชน์จาก เทคโนโลยีดิจิทัลและปกป้องตนเองจากความเสี่ยงต่าง ๆ อย่างไร รวมทั้งรู้จักเคารพสิทธิของตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อสังคมในโลกสมัยใหม่ ไปจนถึงเข้าใจผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีต่อ สังคม และใช้มันเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวก

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2562) ได้กล่าวว่า ทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) เป็นพลเมืองที่มีความสามารถในการใช้ อินเทอร์เน็ตในการ

บริหารจัดการควบคุม กำกับตน รู้ผิดรู้ถูก และรู้เท่าทัน เป็นบรรทัดฐานในการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม มีความรับผิดชอบ เรียนรู้ที่จะใช้เทคโนโลยีอย่างชาญฉลาดและปลอดภัย พลเมืองดิจิทัลจึงต้องตระหนักถึงโอกาสและความเสี่ยงในโลกดิจิทัล เข้าใจถึงสิทธิและ ความรับผิดชอบในโลกออนไลน์ ทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัล นับเป็นมาตรฐานหนึ่งด้านเทคโนโลยี การศึกษาที่เสนอโดยสมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (ISTE: International Society for Technology in Education) เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงความเข้าใจประเด็นทางสังคม วัฒนธรรม และความเป็นมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และปฏิบัติตนอย่างมีจริยธรรมและ ตามครรลองกฎหมายให้ใช้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย ซึ่งมีความสำคัญในทักษะ แห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กาญจนา นามวงศ์ (2566) ทักษะพลเมืองดิจิทัล และความฉลาดทางสังคม หมายถึง การเป็น พลเมืองผู้ฉลาดในการใช้งานสื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ที่เข้าใจบรรทัดฐานของการ ปฏิบัติตัวให้เหมาะสม มีความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสื่อสารในยุคดิจิทัลเป็นการสื่อสารที่ไร้พรมแดนสมาชิกของโลกออนไลน์คือ ทุกคนที่ใช้ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตบนโลกใบนี้ผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ อายุ ภาษา และวัฒนธรรม พลเมืองดิจิทัลจึงต้องเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ มีจริยธรรม เห็นอกเห็นใจ และเคารพผู้อื่น มีส่วนร่วมและมุ่งเน้นความเป็นธรรมในสังคม ตลอดจนถึงการทำความเข้าใจผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีต่อสังคมและใช้เพื่อ สร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวกได้

ฐิติมนต์ วิทูภาสกาสกาญจน์ (2565) จะเห็นว่าความฉลาดดิจิทัลในระดับพลเมืองดิจิทัลเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับนักเรียน และ บุคคลทั่วไปในการสื่อสารในโลกออนไลน์เป็นอย่างยิ่ง ทั้งเอกลักษณ์พลเมืองดิจิทัล การบริหาร จัดการเวลาบนโลกดิจิทัล การจัดการการกลั่นแกล้งบนไซเบอร์ การจัดการความปลอดภัยบนระบบ เครือข่าย การจัดการความเป็นส่วนตัว การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร่องรอยทางดิจิทัล ความเห็นอก เห็นใจและสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นทางดิจิทัล หากบุคคลมีทักษะและความสามารถทั้ง 8 ประการจะท าให้บุคคลนั้นมีความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตในการบริหารจัดการ ควบคุม กำกับตน รู้ผิดรู้ถูก และรู้เท่าทัน เป็นบรรทัดฐานในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม เรียนรู้ที่จะใช้ เทคโนโลยีอย่างชาญฉลาด และปลอดภัย

สรุปได้ว่า ทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัล คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมออนไลน์ โดยตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง พร้อมทั้งเข้าใจถึงผลกระทบของการกระทำในโลกไซเบอร์ต่อผู้อื่นและสังคมโดยรวม สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 3

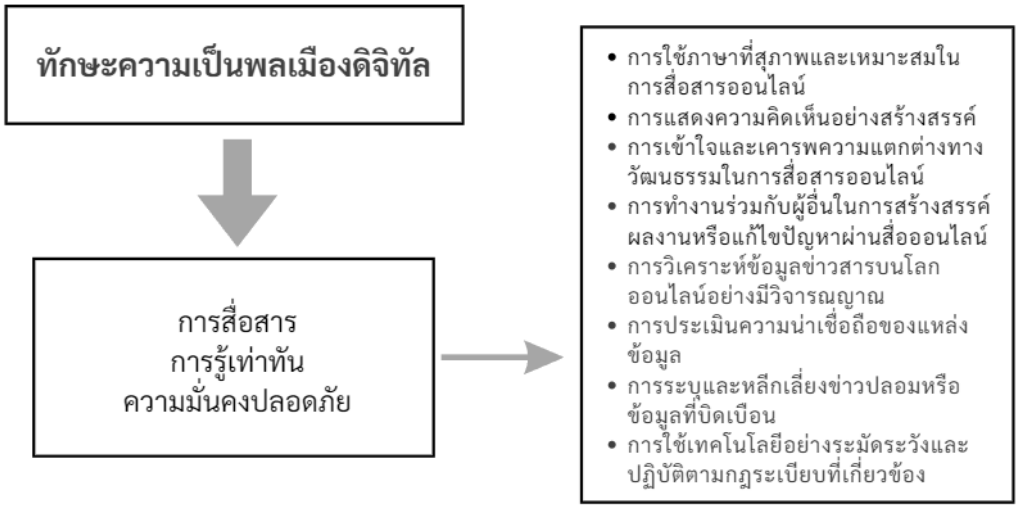

ภาพที่ 3 ทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัล

3. ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัล

พิริยะพร อ้อยหวาน (2567) ปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัลตาม ความฉลาดทางดิจิทัลที่แบ่งตามทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมและความสามารถทั้ง 8 ประการ คือ 1) เอกลักษณ์พลเมืองดิจิทัล 2) การบริหารจัดการเวลาบนโลกดิจิทัล 3) การจัดการการระรานทางดิจิทัล 4) การจัดการความปลอดภัยบนระบบเครือข่าย 5) การจัดการความเป็นส่วนตัว 6) การคิด อย่างมีวิจารณญาณ 7) ร่องรอยทางดิจิทัล 8) ความเห็นอกเห็นใจและสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นทางดิจิทัล

กาญจนา เดชสม และรุงชัชดาพร เวหะชาติ (2564) การพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ต่องพัฒนาหลักสูตรดิจิทัลสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยการบูรณาการในการจัดการเรียนรูและ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สามารถพัฒนาความรูเนื้อหาสาระและสมรรถนะ ความสามารถในการใช เทคโนโลยี การเสริมสรางการเรียนรูดวยตนเอง การเรียนรูร่วมกัน การเรียนรูโดยใชปญหาเป็นฐาน การเรียนรูโดยใชโครงงานเป็นฐาน ผูเรียนสามารถเลือกและใช เทคโนโลยีตาง ๆ เพื่อคนหาความรู ติดตอสื่อสาร ออกแบบ สรางชิ้นงานดิจิทัล และนำเสนอชิ้นงานได้อยางสะดวกและเหมาะสมกับชิ้นงานเชน ใชเทคโนโลยีสื่อสังคมในการเผยแพรชิ้นงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรูอยางมีคุณธรรมจริยธรรม รูจัก เคารพสิทธิ สามารถแสดงความคิดเห็น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรูกับเพื่อนและบุคคลทั่วไปผ่านเครือข่าย ออนไลนดวยวาจาสุภาพ และมองเห็นความสำคัญของการกลั่นกรองขอมูลข่าวสารที่นาเชื่อถือ พัฒนา วิชาชีพใหแกครูและผูบริหารใหมีทักษะ ความรู ความสามารถเชิงบูรณาการ สามารถทำแผน เชิงยุทธศาสตร มีความรูความสามารถเชิงลึกในการแกปญหา ใชเทคโนโลยีในการบริหารจัดการและ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีทักษะการคิดอยางมีวิจารณญาณ สรางครูตนแบบสำหรับเปนตัวอยาง ในการพัฒนาวิชาชีพครู สรางชุมชนการเรียนรูระหวางครูที่ปฏิบัติในวิชาชีพเดียวกัน (Professional Based Learning) ดานสภาพแวดล

อมในการเรียนรู (Learning Environments) ในศตวรรษที่ 21 โดยจัด สภาพแวดลอมทางกายภาพที่เหมาะสม สรางบรรยากาศการเรียนรู โดยเชื่อมโยงความรูหรือแลกเปลี่ยน ความรูกับชุมชน สราง โอกาสใหผูเรียนไดเขาถึงสื่อเทคโนโลยี เครื่องมือและแหลงเรียนรูที่มีคุณภาพ

ฐิติมนต์ วิทูภาสกาสกาญจน์ (2565) ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการตรวจจับภัยคุกคามในโลก ไซเบอร์ เช่น การแฮ็ก (Hacking) การหลอกลวง (Scams) และมัลแวร์ (Malware) เพื่อทำความเข้าใจ เลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดและเลือกใช้เครื่องมือในการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมสำหรับ การปกป้องข้อมูลความมันคงปลอดภัยทางโลกดิจิทัล ครอบคลุมถึงความมันคงปลอดภัยที่เกี่ยวข้อง กับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เช่น การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ การป้องกันภัยและ ควบคุมการท รายการผ่านระบบออนไลน์ การป้องกันการละเมิดข้อมูล มาตรฐานที่เกี่ยวข้องและ วิธีการจัดการความปลอดภัยและความเชื่อมันของผู้ใช้

สรุปได้ว่า การส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัลจึงต้องครอบคลุมทั้งการพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็น การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และการให้ความสำคัญกับความมั่นคงปลอดภัยในโลกดิจิทัล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีความรับผิดชอบและมีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 4

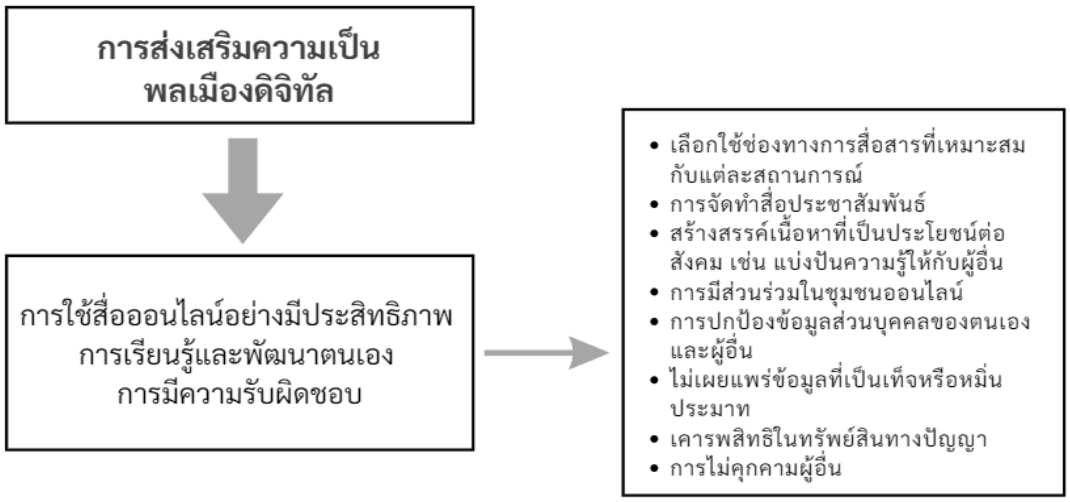

ภาพที่ 4 การส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยใช้กระบวนการการคัดเลือกเอกสาร ระดับทุติยภูมิประกอบด้วย บทความวิชาการ งานวิจัย วารสารวิชาการ เอกสารทางราชการ ข้อมูลจากแหล่งอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงข้อมูล จากแหล่งสื่อสารสนเทศเชิงนโยบาย ที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การวิจัย

ตามแนวทางของ Scott (1990: 2006) จากการทบทวนที่ยกมาประกอบด้วย วรรณกรรมเกี่ยวกับบทบาทความเป็นพลเมืองดิจิทัล จำนวน 6 ฉบับ วรรณกรรมเกี่ยวกับทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัล จำนวน 3 ฉบับ และวรรณกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัล จำนวน 4 ฉบับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบ บทบาทของพลเมืองดิจิทัล จากงานวิจัยเอกสาร

ที่มา	บทบาทในฐานะพลเมืองดิจิทัล			ทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัล			การส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัล		
	สิทธิหน้าที่	กฎหมาย	จริยธรรม	การสื่อสาร	การรู้เท่าทัน	ความมั่นคงปลอดภัย	การใช้สื่ออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ	การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง	การมีความรับผิดชอบ
ต้องตา จำเริญใจ (2561) เรื่อง ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3	✓		✓			✓	✓	✓	✓
เอกภูมิ เจียมวิทยานุกูล ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2561) เรื่อง แนวทางเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยบนฐานสมรรถนะความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของเยาวชนไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
พักตร์วิภา โพธิ์ศรี (2562) เรื่อง บทบาทการศึกษาต่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
วรรณากร พรประเสริฐ และคณะ (2562) เรื่อง ความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ		✓		✓	✓	✓	✓	✓	
กาญจนา เดชสมและรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2564) เรื่อง การพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในศตวรรษที่ 21			✓				✓	✓	✓
อพัชชา ช้างขวัญยืน (2565) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนิสิตปริญญาตรี ตามแนวคิดการเรียนเชิงรุกร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓
ฐิติมนต์ วิทูภาสกาญจน์ (2565) เรื่อง เศรษฐกิจภาคประชาชนของพลเมืองดิจิทัล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ขวัญชนก อายุยืน และคณะ (2566) เรื่อง ความเป็นพลเมืองดิจิทัลในประเทศไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
อุทิศ บำรุงชีพ และคณะ (2566) เรื่อง การพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้สูงอายุผ่านนวัตกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาอาหารสุขภาพ	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓
จุฬาลักษณ์ ยอดยิ่ง และคณะ (2566) เรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการตามแนวคิดความความเป็นพลเมืองดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กาญจนา นามวงศ์ (2566) เรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ				✓	✓	✓	✓	✓	✓
ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ (2567) เรื่อง ทักษะการเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
พิริยะพร อ้อยหวาน (2567) เรื่อง การพัฒนาทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริงร่วมกับ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยที่วิเคราะห์บทบาทของพลเมืองในยุคดิจิทัล ได้พบว่าการเป็นพลเมืองดิจิทัลที่ดีต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลักสามประการ ได้แก่ บทบาทในฐานะพลเมืองดิจิทัล ทักษะที่จำเป็นสำหรับพลเมืองดิจิทัล และการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัล ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าพลเมืองดิจิทัลต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบ โดยตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองในโลกออนไลน์ และสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวกในแง่ของการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัล การวิจัยเน้นว่าการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต้องครอบคลุมทั้งด้านการจัดการเวลา การรักษาความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวในโลกออนไลน์ รวมถึงการสร้างความเห็นอกเห็นใจและความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในสังคมดิจิทัล นอกจากนี้ยังควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและมีส่วนร่วมในสังคมดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณธรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

นักวิจัย นักวิชาการ หรือนักศึกษา ที่มีความสนใจด้านบทบาทพลเมืองในยุคดิจิทัลสามารถนำองค์ประกอบที่พบจากการวิจัยเชิงเอกสารในครั้งนี้ ไปประเมินต่อยอด ทฤษฎีต่างที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์งานวิจัยได้ เนื่องจากเป็นผลการสังเคราะห์จากวรรณกรรมที่พบใน สถานการณ์ปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง (References)

กาญจนา เดชสม และรุงชัชดาพร เวหะชาติ. (2564). “การพัฒนาความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลของนักเรียนในศตวรรษที่ 21.” **วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ.** 31(1) : (มกราคม–มิถุนายน) 151-163.

กาญจนา นามวงศ์. (2566). **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ.** วิทยานิพนธ์ระดับ (มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.

ขวัญชนก อายุยืน และคณะ. (2566). “ความเป็นพลเมืองดิจิทัลในประเทศไทย”. **Journal of Modern Learning Development.** 9(5) : (ประจำเดือนพฤษภาคม) 406-416. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

จุฬาลักษณ์ ยอดยิ่ง และคณะ. (2566). “กลยุทธ์การบริหารวิชาการตามแนวคิดความความเป็นพลเมืองดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด

นครราชสีมา”. **วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.** 51(1) : (มกราคม - มีนาคม) 1/13-13/13.

ฐิติมนต์ วิทูภาสกาสกาญจน์. (2565). **เศรษฐกิจภาคประชาชนของพลเมืองดิจิทัล.** วิทยานิพนธ์ระดับ(มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรังสิต. คณะเศรษฐศาสตร์. สาขาวิชาเศรษฐกิจดิจิทัล.

ต้องตา จำเริญใจ. (2561). **ความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3.** วิทยานิพนธ์ระดับ(มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.

ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ. (2567). “ทักษะการเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี”. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.** 43(1) : (มกราคม-กุมภาพันธ์) 43-53.

พักตร์วิภา โพธิ์ศรี. (2562). “บทบาทการศึกษาต่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัล.” **วารสารการศึกษา และการพัฒนาสังคม.** 14(1) : 15-31.

พิริยะพร อ้อยหวาน. (2567). **การพัฒนาทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น การลงมือปฏิบัติจริงร่วมกับ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน.** วิทยานิพนธ์ระดับ(มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ คอมพิวเตอร์.

วรพจน์ วงศกิจรุ่งเรือง. (2561). **คู่มือพลเมืองดิจิทัล**. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจและดิจิทัล.

วรพจน์ วงศกิจรุ่งเรือง. (2561). **คู่มือพลเมืองดิจิทัล**. กรุงเทพฯ : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

วรรณกร พรประเสริฐ และคณะ. (2562). “ความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีตามแนวคิดการเรียนเชิงรุกร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์.” **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.** 19(2) : (กรกฎาคม-ธันวาคม) 104-117.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2562) **ทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship)**

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล องค์กรมหาชน. (2566) **แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566 – 2570**

อพัชชา ข้างขวัญยืน. (2565). **การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนิสิตปริญญาตรี ตามแนวคิดการเรียนเชิงรุกร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์.** วิทยานิพนธ์ระดับ (ดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร. สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา.

อุทิศ บำรุงชีพ และคณะ. (2566). “การพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้สูงอายุผ่านนวัตกรรมชุมชนแห่ง การเรียนรู้ภูมิปัญญาอาหารสสุขภาพ”. **วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.** 18(2) : (กรกฎาคม – ธันวาคม) 79-94.

เอกภูมิ เจียมวิทยานุกูล. (2561). **แนวทางการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยบนสมรรถนะ ความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21.** วิทยานิพนธ์ระดับ (ดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะครุศาสตร์. สาขาวิชาพัฒนศึกษา.

ISTE. (2015) **Technology Integration and Teachers’ Professional Knowledge with Reference to International Society for Technology in Education** (ISTE)-Standard : A Causal Study

Ribble, M. (2011). **Digital Citizenship in school**. (2nd Ed). Eugene, Oregon: The International Society for Technology in Education.

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
Decentralization of Power to Local Administrative Organizations

เตชทัต เลิศศรี[1] บุณณ์ภัสร์ริสา กุลัดต์นาม[2] วสุธิดา กัณหา[3] สุนิสา โพธิ์ศรี[4] สุรศักดิ์ มั่นยืน[5] อาณัติ เพ็งบ้านซอด[6] และอนุกูล ไชยโคตร[7]

Thacatat Lerdsri[1], Boonphatrisa Kuladnam[2], Wasuthida Kanka[3], Sunisa Phosri[4], Surasak Munyuen5, Anute Pengbansod[6], and Anugoon Chaiyakot[7]

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้ นำเสนอโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลส่วนกลางไปยังส่วนท้องถิ่น วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนเป็นการเสนอแนวทางในการดำเนินการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต ซึ่งการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของไทย เป็นรูปแบบการกระจายอำนาจการปกครองจากราชการส่วนกลางสู่ราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีความเป็นอิสระและเพิ่มความคล่องตัวในการกำหนดนโยบาย และการจัดทำบริการสาธารณะ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ลดความซ้ำซ้อนในอำนาจหน้าที่ โดยปัญหา อุปสรรค ในการกระจายอำนาจจะเกี่ยวข้องกับกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านรูปแบบและโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และการกำกับดูแลมีความซ้ำซ้อน และการดำเนินการตามภารกิจด้านการคลังและงบประมาณที่จำกัด ตลอดจนการบริหารงานบุคคล ที่ไม่ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาเท่าที่ควร ดังนั้น ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต ควรกำหนดให้เป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดบริการสาธารณะมีความเป็นอิสระ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ มีคณะกรรมการกลางกำกับตรวจสอบ

---

[1]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล์ : Phanomler@gmail.com

[2]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อีเมล์ : aoom15092520@gmail.com

[3]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อีเมล์ : Wasuthida.annka@gmail.com

[4]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อีเมล์ : sunisaphosri2517@gmail.com

[5]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล์ :

[6]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล์ : anatechere@gmail.com

[7]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อีเมล์ : chaiyakotanugoon@gmail.com

ดูแล และประเมินผลการดำเนินงาน ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน กำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร และการตรวจสอบการบริหารมีพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ

คำสำคัญ (Keywords) : การกระจายอำนาจ, ราชการส่วนกลาง, ราชการส่วนท้องถิ่น, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This study examines the decentralization of administrative power from the central government to local government organizations in Thailand, focusing on the challenges, obstacles, and future guidelines for effective implementation. Decentralization aims to enhance the independence and flexibility of local governments in policy-making and public service delivery, ensuring responsiveness to local needs while reducing redundancy in power and duties. Key challenges include legal and structural constraints, overlapping authority and supervision, fiscal and budgetary limitations, and inadequate personnel management and development. To address these issues, the study proposes that future local government administration should position local governments as primary public service providers with greater autonomy, supported and promoted by the central government. Recommendations include establishing a central committee for oversight and evaluation, electing executives directly by the people, clearly defining powers and responsibilities, encouraging public participation in governance and oversight, and enacting legislation for special local government organizations.

Keywords: Decentralization, Central government, Local government, Local Administrative Organizations

บทนำ (Introduction)

ในประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นนับว่าเป็นแนวคิดและโครงสร้างสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญ ภายในระบบการเมือง รวมทั้งมีบทบาทที่สำคัญต่อประชาชน ซึ่งมักได้ยินอยู่เสมอว่า การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทอำนาจหน้าที่ที่กว้างขวาง และเป็นการเปิด

โอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม มีความสำคัญอย่างมากต่อความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตยในประเทศนั้น ๆ มุมมองในลักษณะนี้เองที่ทำให้ประเด็น เรื่องการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางมาโดยตลอดช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา (สถาบันพระปกเกล้าว, 2563)

ประเทศไทยปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เป็นราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น โดยที่ราชการส่วนกลาง ใช้หลักการรวมอำนาจการปกครองดังเช่นในอดีต ราชการส่วนภูมิภาค ใช้หลักการแบ่งอำนาจการปกครอง และราชการส่วนท้องถิ่น ใช้หลักการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวคิดที่มีมานานนับตั้งแต่เริ่มมีรัฐธรรมนูญ โดยเป็นแนวคิดที่ถือเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง โดยต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ภายในท้องถิ่นของตน ทั้งเป็นแนวคิดที่เชื่อว่าจะสามารถลดความเหลื่อมล้ำในด้านต่าง ๆ ได้ การปกครองท้องถิ่นบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหลายฉบับ แต่ที่ชัดเจนที่สุด คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 78 (ดาวนภา เกตุทอง, 2563 : 48) บัญญัติว่า “รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจ ในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึง และเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น” นอกจากนี้ ในด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ยังได้ระบุไว้ในหมวด 9 รวมทั้งหมด 9 มาตรา อันเริ่มตั้งแต่มาตราที่ 282 ถึงมาตรา 290 ซึ่งโดยรวมแล้วพบว่า มาตราทั้งหมดกล่าวถึงการที่รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ รัฐบาลเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น ภายในกรอบของกฎหมายเท่านั้น (วุฒิสาร ตันไชย, 2567)

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยนั้น เพื่อสนับสนุนส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรต่าง ๆ ในการพัฒนาความเข็มแข็งของชุมชน โดยการเสริมสร้างค่านิยม และจิตสำนึกของชุมชนในการร่วมมือกันคุ้มครอง ดูแลประโยชน์สาธารณะ รวมทั้งการใช้และบำรุงรักษาทรัพยากร และสาธารณสมบัติในชุมชน สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชน องค์กรประชาชนและประชาคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาร่วมกัน โดยบทความนี้ เป็นการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลส่วนกลางไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตลอดจนการนำเสนอปัญหา อุปสรรค ในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

แนวคิดการกระจายอำนาจกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายของการกระจายอำนาจกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจ เป็นคำที่มีความหมายเฉพาะ และมีความหมายตรงกันข้ามกับการรวมศูนย์อำนาจ (Centralization) ที่รัฐบาลกลางกุมอำนาจการตัดสินใจในการบริหารกิจการทั่วประเทศ แต่การกระจายอำนาจ เป็นระบบการบริหารที่รัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ กระจายอำนาจบางส่วนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีอำนาจดำเนินกิจการภายในอาณาเขตของตนเอง โดยปราศจากการแทรกแซง ในรูปของการโอนอำนาจให้หรือยกอำนาจให้ (Devolution) แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบอย่างเด็ดขาด ส่วนกลางจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกมิได้ เพราะสัมพันธภาพระหว่างส่วนกลางกับส่วนปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ใช่เป็นแบบสายการบังคับบัญชาเพราะมีสถานะเป็นนิติบุคคลที่แยกออกจากส่วนกลาง ซึ่งแตกต่างจากการแบ่งงานออกไปให้หน่วยงานส่วนภูมิภาค ตามหลักการแบ่งแยกอำนาจ (De concentration) (ธัญญพัทธ์ ภูริพินิศนันท์, 2565) สอดคล้องกับ ไซโต (Saito, 2011) ได้กล่าวถึง แนวคิดการกระจายอำนาจว่า เป็นการย้ำถึงการจัดระบบการปกครองท้องถิ่นที่มุ่งกระจายอำนาจลงไปสู่พื้นที่ในระดับย่อย (sub region) และลดบทบาทการควบคุมสั่งการโดยตรงจากส่วนกลางในมิติต่าง ๆ หรือถ้าพิจารณาในทางบริหาร จะเกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ (authority) การดำเนินภารกิจของตัวแทน (agency) รัฐบาลกลางไปสู่ตัวแทนที่ใกล้ชิดกับสาธารณะ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การกระจายอำนาจถูกนิยาม ในฐานะกระบวนการที่รัฐบาลกลาง ได้ถ่ายโอนอำนาจและกลไกในรูปแบบต่าง ๆ สู่รัฐบาลในระดับต่ำกว่าระดับชาติ เพื่อให้ทันกับการปรับตัวตามสภาพเงื่อนไขเฉพาะของท้องถิ่น

สำหรับการปกครองท้องถิ่น วุฒิสาร ตันไชย (2567) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า เป็นการปกครองที่รัฐบาลกลางหรือส่วนกลาง ได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่ และประชาชนเป็นของตนเอง ประการสำคัญองค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระ ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม การมอบอำนาจจากส่วนกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหา การตัดสินใจ การตรวจสอบการทำงาน และร่วมรับบริการสาธารณะต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม แม้ว่า การปกครองท้องถิ่น จะมีอิสระในการดำเนินงาน แต่ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง การปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดขึ้นเพื่อที่จะให้ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง บริหารงานภายใต้กรอบกฎหมายที่ได้กำหนดไว้ และที่สำคัญได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจการทางการเมือง เช่น การไปใช้

สิทธิเลือกตั้ง การให้ความสนใจเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารการปกครองท้องถิ่นของตนเอง เพื่อเป็นตัวแทนทำหน้าที่ในการบริหารงานท้องถิ่น จะสามารถช่วยแก้ปัญหาของคนในท้องถิ่นได้อย่างตรงประเด็น อันเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางนั่นเอง

แนวคิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น เป็นกระแสความคิดที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง เพราะเป็นแนวคิดที่กำหนดรูปแบบการปกครองที่ใช้แก้ไขปัญหา หรือข้อบกพร่องของการปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจ (Centralization) ที่ให้ความสำคัญกับราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคในการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งในเชิงโครงสร้างและการตัดสินใจจากข้าราชการ และผู้เชี่ยวชาญ (Technocrat) เป็นผู้กำหนดทิศทางนโยบายและแนวปฏิบัติการบริหารราชการแผ่นดินแบบอมาตยาธิปไตย (Bureaucratic Polity) แต่กลับไม่สามารถและตอบสนองความต้องการและข้อเรียกร้องของประชาชนได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ ภายใต้การปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจยังขาดความเป็นประชาธิปไตย เป็นการกีดกันหรือเพิกเฉยต่อการมีส่วนร่วมจากประชาชนในการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะนโยบาย หรือร่วมบริหารกับฝ่ายรัฐ อีกทั้งความอ่อนแอของหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีพัฒนาการไม่ต่อเนื่อง และขาดการสนับสนุนหรือพัฒนาจากภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ก็มีส่วนทำให้การกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย ยังขาดพลังกับความเป็นอิสระในการขับเคลื่อนนโยบาย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและสร้างเสริมประชาธิปไตยภายในท้องถิ่นเอง (วุฒิสาร ตันไชย, 2567)

นอกจากนี้ ธัญญพัทธ์ ภูริพินิศนันท์ (2565) ได้กล่าวถึง กระแสแนวคิดการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย ได้เริ่มมีพัฒนาการอย่างเห็นได้ชัด พร้อมกับกระแสความคิดการปฏิรูปการเมือง ภายหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535 และการเกิดขึ้นของขบวนการปฏิรูปการเมือง ที่มุ่งหมายให้สังคมไทยสามารถพัฒนาประชาธิปไตยได้อย่างเต็มรูปแบบ จนเกิดการผลักดันและการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ระบุให้ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ได้เป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามมาตรา 78 ที่กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง โดยสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และหมวด 9 ว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ในมาตรา 282 ถึง 290 เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ให้แก่ท้องถิ่น เช่น ให้ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง มีอิสระในการกำหนดนโยบาย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีโครงสร้างการบริหารในรูปของสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ให้ท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม และคุณภาพสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นเอง เป็นต้น ทำให้รัฐธรรมนูญได้สร้างความชัดเจน ต่อการกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเชิงกระบวนการทางกฎหมายและแนวทางปฏิบัติ เช่น ให้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนด แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจในเชิงกฎหมาย และแนวทางปฏิบัติและจัดตั้งคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่จัดทำแผนกำหนดหลักเกณฑ์หรือขั้นตอน และเสนอแนะแนวทางในการกระจายอำนาจ โดยแนวคิดและหลักปฏิบัติของการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นยังคงสืบเนื่อง มาถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่มีแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และสาระสำคัญในการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นไม่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มากนัก โดยยังมีเป้าประสงค์ในการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชน ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ สร้างการมีส่วนร่วมตามหลักการประชาธิปไตย ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และสร้างเสริมหลักธรรมาภิบาลในระดับท้องถิ่น ทำให้การกระจายอำนาจ เป็นส่วนหนึ่งของแกนกลางการพัฒนาประชาธิปไตยไทยที่เน้นการสร้างประชาธิปไตยในระดับฐานราก หรืออย่างน้อยที่สุด ก็ช่วยให้การกระจายอำนาจเกิดสาระในเชิงนโยบาย (policy content) ที่เป็นรูปธรรมมากกว่าเป็นเพียง ปัจจัยเรียกร้องความต้องการเพียงอย่างเดียว (demand-side factors)

จึงกล่าวได้ว่า การกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเครื่องมือในการปรับโครงสร้างอำนาจรัฐ เป็นการปรับลดอำนาจของรัฐส่วนกลางลง และเพิ่มอำนาจของท้องถิ่นและภาคประชาสังคม เพื่อให้อำนาจรัฐมีความสมดุล มีการจัดความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจและบทบาทหน้าที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน การกระจายอำนาจทางปกครองเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่น มีอำนาจในการปกครองตนเองอย่างอิสระ ไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐหรือองค์กรใด ๆ ซึ่งช่วยให้การใช้อำนาจในท้องถิ่นเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มีความหลากหลายตามระดับพัฒนาการ ของแต่ละท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

จากแนวคิดที่กล่าวมาจะเห็นว่า การกระจายอำนาจจากราชการส่วนกลางให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่น มีความสำคัญเนื่องจากการกระจายอำนาจจากราชการส่วนกลาง ช่วยให้ราชการท้องถิ่นมีความเป็นอิสระ และเพิ่มความคล่องตัวในการกำหนดนโยบาย และการจัดทำบริการสาธารณะให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และยังเป็นการแก้ไขปัญหาการจัดทำบริการสาธารณะที่ราชการส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาค ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง โดยพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีการดำเนินการ (ทองอินทร์ มนตรี, 2564) ดังนี้

1. ถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ ดังนี้

1.1 ภารกิจที่เป็นการดำเนินการซ้ำซ้อนระหว่างรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 ภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกระทบถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

1.3 ภารกิจที่เป็นการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล

2. กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐ และขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

3. กำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ให้รัฐ ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ

4. กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม โดยการจัดสรรสัดส่วนที่เป็นธรรมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคำนึงถึงรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

5. จัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวกับการบริการสาธารณะในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ยังได้กำหนดให้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. รายละเอียดของอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบจะต้องกระทำ กรณีใดเป็นอำนาจและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของรัฐหรือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน ให้กำหนดแนวทางวิธีปฏิบัติเพื่อประสานการดำเนินการให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

2. หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการในการจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรให้เพียงพอแก่การดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนด ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐในการให้บริการสาธารณะเป็นส่วนรวมด้วย

3. รายละเอียดเกี่ยวกับการเสนอให้แก้ไขหรือจัดให้มีกฎหมายที่จำเป็น เพื่อดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

4. จัดระบบการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดนโยบายและมาตรการ การกระจายบุคลากรจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคไปสู่ราชการส่วน

ท้องถิ่น โดยการสร้างระบบการถ่ายเทกำลังคนสู่ราชการส่วนท้องถิ่น และสร้างระบบความก้าวหน้าสายอาชีพที่เหมาะสม

ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า หลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยอาศัยพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ช่วยให้เกิดการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ และภารกิจถ่ายโอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความชัดเจนในภาระหน้าที่ ไม่ซ้ำซ้อนกัน สอดคล้องกับพิธุวรรณ กิติคุณ (2563) ได้กล่าวถึง การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ตามนโยบายของรัฐบาล ในส่วนของการปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ ที่มุ่งปรับโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ให้มีความชัดเจน รวมทั้งการถ่ายโอนภารกิจที่สำคัญและการกระจายอำนาจในระดับที่เหมาะสม เพิ่มบทบาทการปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อมุ่งหมายให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้มแข็ง สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเป็นธรรม ซึ่งจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อันเป็นเป้าหมายสำคัญของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในอนาคต

ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

ปัญหาอุปสรรคในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ใช้หลักการกระจายอำนาจที่ส่วนกลางได้มอบอำนาจระดับหนึ่ง ให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเองอย่างอิสระ โดยไม่ขัดต่อกฎหมายของประเทศหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน กิจกรรมที่ทำได้ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการพัฒนา มีอิสระในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาหรือการสนับสนุนกิจกรรมของท้องถิ่น ออกข้อบังคับหรือระเบียบต่าง ๆ มาบังคับในเขตการปกครองของตนได้ โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมีรูปแบบ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งจากรายงานการติดตามและประเมินผลการกระจายอำนาจของไทย โดยคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2567) พบว่า หลังยุคกระจายอำนาจ บริการสาธารณะที่จัดให้กับประชาชนเป็นไปอย่างกว้างขวาง และช่วยลดความเหลื่อมล้ำในโอกาสที่จะเข้าถึงบริการสาธารณะของประชาชนในพื้นที่ต่างจังหวัดและพื้นที่ห่างไกลได้มากขึ้น โดยเฉพาะบริการการศึกษาและสาธารณูปโภคพื้นฐาน ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่พึงพอใจในผลงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งบริการสาธารณะในหลายอย่างที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น และภาคประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง

และมีความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นชัดเจน ในขณะเดียวกันก็มีงานหลายส่วนที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จอย่างชัดเจน โดยการศึกษาของ ปัณณธร เธียรชัยพฤกษ์ (2561) พบว่าปัญหาและอุปสรรคจากการจัดทำบริการสาธารณะ ดังนี้

1. กฎหมายและระเบียบของกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนกับส่วนราชการต่าง ๆ

2. การจัดทำบริการสาธารณะในภารกิจที่ยังไม่มีการถ่ายโอนงาน เงิน (งบประมาณ) และบุคลากรจากส่วนราชการต่าง ๆ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

โดยปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้ส่งผลในด้านลบต่อการปฏิบัติงานด้านการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน

นอกจากนี้ ทองอินทร์ มนตรี (2564) ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น ดังนี้

1. ด้านรูปแบบและโครงสร้าง โดยพบว่า รูปแบบและโครงสร้างการบริหารงานในท้องถิ่นเป็นแบบคู่ขนาน คือ การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดมีการเลือกตั้งผู้บริหารและคณะกรรมการโดยตรงจากประชาชน ในขณะเดียวกันในพื้นที่เหล่านั้นมีการกำหนดเป็นพื้นที่ของการปกครองส่วนภูมิภาคด้วย มีการแต่งตั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานทั่วไปจากราชการส่วนกลาง

2. ด้านอำนาจหน้าที่ พบว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 250 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติโดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย ซึ่งการได้รับการถ่ายโอนภารกิจต่าง ๆ จากระทรวง ทบวง กรม เส้นทางของการถ่ายโอนภารกิจนั้นใช้เวลายาวนาน และมีปัญหาทั้งการถ่ายโอนมาแต่ภารกิจ ไม่ถ่ายโอนอำนาจและงบประมาณ โดยที่ท้องถิ่นยังไม่พร้อม ทั้งภารกิจที่เป็นเฉพาะด้าน และท้องถิ่นยังไม่มีความรู้เรื่องนั้นเลยและไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมให้แก่ท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันการโอนภารกิจก็ยังคงดำเนินอยู่ตามกฎหมาย แผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ แต่การที่รัฐมิได้มีการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภารกิจเหล่านั้นให้มีบทบัญญัติที่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้หลังจากที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนภารกิจเหล่านั้นมาแล้วก็ยังคงไม่มีอำนาจอย่างเต็มที่ในการจัดภารกิจ

3. ด้านการกำกับดูแล พบว่า หลักการสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ คือ ท้องถิ่นต้องมีความเป็นอิสระ รัฐกำกับดูแลท้องถิ่นได้เท่าที่กฎหมายกำหนด และต้องไม่กระทบต่อสาระสำคัญของการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้น

ระดับการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นได้ว่าท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองหรือไม่เพียงใด กระบวนการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยเป็นกระบวนการที่ประสบปัญหาสำคัญหลายประการ เช่น การที่มีกฎหมายและระเบียบจำนวนมากดที่ออกโดยกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวข้องกับกระบวนการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการหลายขั้นตอนทั้งในเรื่องการขออนุมัติ อนุญาต

4. ด้านการคลังและงบประมาณ พบว่า บางท้องถิ่นมีสัดส่วนของรายได้ไม่เพียงพอ เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองท้องถิ่น จึงทำให้มีแหล่งรายได้ของของถิ่นแต่ละพื้นที่มีข้อจำกัด ส่งผลถึงฐานภาษีท้องถิ่นที่มีอำนาจจัดเก็บเองนั้นไม่เพียงพอเนื่องจากเป็นฐานรายได้ที่จำกัดและไม่มีแนวโน้มในการพัฒนา ทำให้ท้องถิ่นต้องพึ่งพารายได้ที่รัฐจัดสรรให้เป็นหลัก ซึ่งสภาวการณ์เช่นนี้จะทำให้ท้องถิ่นไม่มีความเป็นอิสระ ไม่มีงบประมาณเพียงพอต่อการพัฒนาท้องถิ่นตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการ เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง และการเบิกจ่ายเงินที่ไม่ชัดเจนไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

5. ด้านการบริหารงานบุคคล แม้ว่ารัฐธรรมนูญจะได้มีการบัญญัติยกระดับการบริหารงานบุคคลให้ดีขึ้นแต่ก็ยังคงมีปัญหาในด้านองค์กรกลางในการบริหารงานบุคคล มีหลายองค์กรไม่มีความเป็นเอกภาพ ประชาชนในท้องถิ่นไม่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่น บุคลากรของท้องถิ่นยังไม่มีช่องทางในการเจริญเติบโตในสายงาน ไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านความรู้ความสามารถเท่าที่ควร และพบว่ายังมีระบบที่ด้อยกว่าระบบข้าราชการพลเรือน สิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ ก็ยังด้อยกว่าข้าราชการ

แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นข้างต้น ล้วนส่งผลกระทบในด้านลบต่อการปฏิบัติงานด้านการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนปัจจุบัน ดังนั้น การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวย่อมขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญกับการกำหนดหลักการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติงานได้อย่างอิสระ และการตีความกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงหลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ เพื่อให้การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ก้าวล่วงการใช้ดุลพินิจของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งอาจเป็นหนทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไปในอนาคต

ทั้งนี้ ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต ปัณณธร เธียรชัยพฤกษ์ (2561) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรกำหนดให้เป็นหน่วยงานหลักในการดูแลประชาชน โดยมีหน้าที่จัดบริการ

สาธารณะ จัดระบบการศึกษา การรักษาความปลอดภัย และให้ความเป็นอิสระ โดยภาครัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้โดยอิสระ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน มีประสิทธิภาพ กำหนดให้การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทำเท่าที่จำเป็นและไม่กระทบต่อความเป็นอิสระ โดยให้มีองค์กรที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้กำกับดูแลในรูปคณะกรรมการกลางซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำหน้าที่วางกรอบและนโยบายในการจัดทำมาตรฐานการกำกับดูแลท้องถิ่นของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใหม่โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการและตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ทองอินทร์ มนตรี (2564) ได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการจัดต้ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทให้เหมาะสมกับพื้นที่ กำหนดให้มีองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจของการกำกับดูแลหรือกำหนดให้มีคณะกรรมการกลางในการกำกับดูแลเพื่อทำหน้าที่วางกรอบและนโยบายการจัดทำมาตรฐานการกำกับดูแลท้องถิ่นของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของสัดส่วนรายได้ควรมีการกำหนดสัดส่วนรายได้ให้เพียงพอต่อการบริหารงาน และกำหนดมาตรฐานการจัดเก็บภาษีรูปแบบใหม่ ตลอดจนการจัดทำมาตรฐานด้านการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน

บทสรุป (Conclusion)

การกระจายอำนาจในด้านการปกครองไปสู่องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรัฐบาลเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นภายใต้กรอบของกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยยึดหลักการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 รัฐจะเน้นให้ความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองการบริหารงานต่าง ๆ ภายในองค์กร การกำหนดนโยบายการปกครองการบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และยังมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง ได้ตรงตามความต้องการของประชาชน ถือเป็นเครื่องมือในการปรับโครงสร้างอำนาจรัฐ เป็นการปรับลดอำนาจของรัฐส่วนกลางลง และเพิ่มอำนาจของท้องถิ่นและภาคประชาสังคม ส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นมีอำนาจในการปกครองตนเองอย่างอิสระ ไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐหรือองค์กรใด ๆ ซึ่งช่วยให้การใช้อำนาจในท้องถิ่นเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มีความหลากหลายตามระดับพัฒนาการของแต่ละท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ลดความเหลื่อมล้ำในโอกาสที่จะเข้าถึงบริการสาธารณะของประชาชนในพื้นที่ต่างจังหวัดและพื้นที่ห่างไกลได้มากขึ้น โดยเฉพาะบริการการศึกษาและสาธารณูปโภคพื้นฐาน ในขณะเดียวกันก็มีงานหลายส่วนที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จอย่างชัดเจนซึ่ง

พบว่ามีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบของกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านรูปแบบและโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ทำและการกำกับดูแลมีความซ้ำซ้อน และการดำเนินการตามภารกิจด้านการคลังและงบประมาณที่จำกัดตลอดจนการบริหารงานบุคคลที่ไม่ได้รับการสนับสนุนในการส่งเสริมและพัฒนาเท่าที่ควร ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในอนาคต ควรกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดูแลประชาชนโดยภาครัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้โดยอิสระ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน มีประสิทธิภาพ กำหนดให้การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทำเท่าที่จำเป็นและไม่กระทบต่อความเป็นอิสระ

เอกสารอ้างอิง (References)

วุฒิสาร ตันไชย. (2567). “การกระจายภารกิจหน้าที่ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคใหม่.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **http://www.local.moi.go.th/webst/botfam1.htm** สืบค้น 15 มกราคม 2568.

สถาบันพระปกเกล้า. (2563). **ชุดวิชาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ : สำนักนวัตกรรมเพื่อประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า.

ดาวนภา เกตุทอง. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). “การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น.” **วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์.** 3(2) : 46-57.

ธัญญพัทธ์ ภูริพินิศนันท์. (2565, มกราคม-เมษายน). “การกระจายอำนาจกับการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย.” **วารสาร มจร บาฬีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์.** 8 : 85-100.

ทองอินทร์ มนตรี. (2564, กรกฎาคม-ธันวาคม). “การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น : การกระจายอำนาจที่ยังไม่เป็นจริง.” **วารสารชัยมงคลปริทรรศน์.** 1 (2) : 42-55.

พิธุวรรณ กิติคุณ (2563). “การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น : การจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://dl.parliament.go.th/คลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ** สืบค้น 13 มกราคม 2568.

ปัณณธร เธียรชัยพฤกษ์. (2561, พฤษภาคม-สิงหาคม). “ทิศทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในอนาคต.” **วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์.** 3(2) : 194-195.

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2567). “โครงการติดตามและประเมินผลการกระจายอำนาจของไทย.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

https://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER0/DRAWER001/GENERAL/DATA0000/00000938.PDF สืบค้น 13 มกราคม 2568.

Saito, Fumihiko. (2011). **Decentralization.** In Mark Bevir (Ed.), The SAGE handbook of governance.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย
Political participation through social media of the Thai population

ชนากานต์ บุญวัฒ[1] สุดารัตน์ อุปถัมภ์[2] เพ็ญพิชชา จันทิมาลย์ [3] ปณิดา แก่นเดียว[4]
สุภาพร ดีเลิศ[5] และชลิดา ทองแสง [6]
Chanakan Boonwat[1], Sudarat Aubpatham[2], Phenphitcha chanthiman[3],
Panida Kaendiaw[4], Suphaporn Deelert[5], and Chalida Thongsang[6]

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย จากหนังสือ บทความ วิชาการ งานวิจัย เอกสารเชิงนโยบาย เอกสารทางราชการ ข้อมูลจากแหล่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ และสื่อ สังคมออนไลน์ต่าง ๆ โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงเอกสารตามแนวทางของ Scott (1990 : 2006) ศึกษา ข้อมูลจากวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย จำนวน 11 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อสำคัญ คือ

---

[1]หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล chana13062546@gmail.com / Bachelor of Political Science Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email chana13062546@gmail.com

[2]หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล **sudarat25462122@gmail.com** / Bachelor of Political Science Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email **sudarat25462122@gmail.com**

[3]หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล **ae.phenphitcha@gmail.com** / Bachelor of Political Science Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email **ae.phenphitcha@gmail.com**

[4]หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล Panida76842@gmail.com / Bachelor of Political Science Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email Panida76842@gmail.com

[5]หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล suphaporn062479@gmail.com / Bachelor of Political Science Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email suphaporn062479@gmail.com

[6]หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล **chalida0079821@gmail.com** / Bachelor of Political Science Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email **chalida0079821@gmail.com**

1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การเข้าถึงข้อมูล, การแสดงความตน, การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการควบคุม

2) โซเชียลมีเดีย คือ ผู้ส่งสาร, ผู้รับสาร, ช่องทางการสื่อสาร และสาร

3) ประชากรในประเทศไทย คือ หน่วยการศึกษา, ขอบเขตของประชากร, ขนาดของประชากร และคุณลักษณะของประชากร ซึ่งผลการวิจัยเชิง เอกสารครั้งนี้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงไม่ประจักษ์ เพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย รวมถึงเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาการศึกษา การวางนโยบาย เพื่อป้องกันหรือส่งเสริมพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทยต่อไป

คำสำคัญ (Keywords) : การมีส่วนร่วมทางการเมือง, โซเชียลมีเดีย, ประชากรในประเทศไทย

Abstract

This research article is a part of the study of political participation via social media of the population in Thailand. The objective is to synthesize the conceptual framework of political participation via social media of the population in Thailand from books, academic articles, research, policy documents, official documents, data from electronic media sources, websites, and various social media. The research process was based on the approach of Scott (1990: 2006). Data from 11 literatures related to political participation via social media of the population in Thailand was studied. The research results found that political participation via social media of the population in Thailand can be divided into 3 main topics: 1) Political participation, consisting of 4 components: access to information, self-expression, participation in decision-making, and control. 2) Social media: sender, receiver, communication channel, and message. 3) Population in Thailand: educational units, population scope, population size, and population characteristics. The results of this documentary research are the conceptual framework for empirical research on political participation via social media of the population in Thailand, as well as important data for educational development and policy making to prevent or promote the development of political participation via social media of the population in Thailand.

Keywords: Political participation, Social media, Thai population

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญมากสำหรับการรณรงค์ทางการเมือง เพราะช่วยให้นักการเมืองสามารถเข้าถึงประชาชนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วและค่าใช้จ่ายต่ำสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งแบบเรียลไทม์ได้ทันทีแม้ว่าจะมีโอกาสได้รับผลกระทบจากกระแสที่ตีกลับจากสื่อสังคมออนไลน์อยู่บ้าง รวมถึงการแพร่กระจายของข้อมูลที่ผิดพลาด แต่แนวโน้มการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการรณรงค์ทางการเมืองก็ยังมีแนวโน้มที่จะเติบโตอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วต่อไปการเมืองของประเทศไทยที่ผ่านมาพบว่าสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้สภาพการเมืองการปกครอง ไม่มีความเจริญก้าวหน้าเป็นเพราะความอ่อนแอของภาคประชาชนที่ขาดความตระหนักในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและปล่อยให้เป็นหน้าที่หรือการดำเนินการของนักการเมืองและข้าราชการที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ปกครองบ้านเมืองเพียงฝ่ายเดียว (ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา, 2563, น. 386-387) ความก้าวหน้าของการสื่อสารเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยเพิ่มช่องทางในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพลเมืองไทย ทำให้พลเมืองสามารถติดตามตรวจสอบพฤติกรรมนักการเมืองและนโยบาย การบริหารประเทศของฝ่ายการเมืองได้ตลอดเวลา การศึกษาการใช้ช่องทางการสื่อสารยุคเทคโนโลยีดิจิทัลในกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไทยพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองภายใต้ยุคเทคโนโลยีดิจิทัลยังให้ความสำคัญกับรูปแบบกิจกรรมการเมืองแบบเดิมที่มีการรณรงค์หาเสียง การออกเสียงเลือกตั้ง การประกาศนโยบาย การร่วมกิจกรรมการเมืองฯลฯ มีสิ่งที่เปลี่ยนแปลงบ้างจากเดิมคือการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารกิจกรรมทางการมืองเพื่อให้พลเมืองสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทางการเมืองได้สะดวกทุกเวลาและทุกสถานที่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ รวมทั้งยังบันทึกเก็บข้อมูลกิจกรรมทาง การเมืองไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้นานสามารถสืบค้นและนำมาสื่อสารกันบนสื่อสังคมออนไลน์เมื่อต้องการจะ ใช้ประโยชน์ในทางการเมือง และกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองดิจิทัลมีตั้งแต่ลำดับต่ำของกลุ่มผู้เฝ้าดูอยู่ ในระยะห่างไกลจากการเมืองจนถึงลำดับสูงสุดที่ใช้ข้อมูลดิจิทัลเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อวัตถุประสงค์ชิงความได้เปรียบทางการเมือง ไม่เพียงเท่านี้การที่ประชาชนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีส่วนช่วยทำให้การเมืองไทยพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยที่สูงขึ้น รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการกระจายอำนาจการเมืองการปกครองเป็นจริงได้ในทางพฤตินัย (สมคิด พุ่มทุเรียน และ ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2565)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทยพบว่า การเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของเจเนอเรชันวาย ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยพบว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (สืบแสง แสงทอง,2563) มีดังนี้ 1) ด้านการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร เช่น ท่านมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการลงประชามติ เป็นต้น 2) ด้านการ

เปิดประสบการณ์ เช่น ท่านมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองติดตามการกระบวนการเสนอแก้ไขกฎหมายและรัฐธรรมนูญ เป็นต้น 3) ด้านการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร เช่น ท่านมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากเฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นต้น 4) ด้านระยะเวลาการเปิดรับข่าวสาร เช่น ท่านใช้ระยะเวลาในการรับข่าวสารทางเมืองจากยูทูบ (YouTube) ต่อหนึ่งครั้ง เป็นต้น และ 5) ด้านอุปกรณ์ที่ใช้การเปิดรับข่าวสาร เช่น ท่านมีการใช้งานโทรศัพท์มือถือ (Mobile Phone) ในการรับข่าวสารทางเมือง เป็นต้น

พฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปตามวิวัฒนาการของ เทคโนโลยี การแพร่กระจายของข่าวสาร และการเข้าถึงข้อมูลอย่างไร้พรมแดนบนโลกอินเทอร์เน็ต การเปิดรับและแลกเปลี่ยนข่าวสารทางการเมืองจึงถูกขับเคลื่อนบนสังคม ควบคู่กับสังคมออนไลน์ไป ด้วยกัน ซึ่งในยุคปัจจุบันประชาชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมืองในช่องทางการรับข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารผ่านดาวเทียม โทรศัพท์มือถือหรือแม้กระทั่งสื่อออนไลน์

ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทยจึงเป็นความน่าสนใจ เนื่องจากโลกออนไลน์ได้กลายเป็นเวทีสำคัญสำหรับการแสดงออกทางความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดียที่แพร่หลาย ทำให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูล และติดตามข่าวสารทางการเมืองได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสารเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย ด้วยการเลือกข้อมูลระดับ ทุติยภูมิ ที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบไปด้วย หนังสือ บทความ วิชาการ งานวิจัย เอกสารเชิงนโยบาย เอกสารทางราชการ ข้อมูลจากแหล่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ และสื่อ สังคมออนไลน์ต่างๆ โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงเอกสารตามแนวทางของ Scott (1990: 2006) ศึกษา ข้อมูลจากวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย จำนวน 11 ฉบับ

ผลการวิจัย (Research Results)

จาการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อสำคัญ คือ 1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง 2) โซเชียลมีเดีย 3) ประชากรในประเทศไทย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนหรือกลุ่มคนเข้ามามีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจและกำหนดนโยบายสาธารณะของประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ผ่านกิจกรรมทางการเมืองที่อาจเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสำคัญในระบอบประชาธิปไตย เพราะช่วยเพิ่มความโปร่งใส สร้างความเป็นธรรม และส่งผลต่อพัฒนาการทางการเมืองของประเทศ

1.1 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.1.1 เป็นกิจกรรมที่ประชาชนกระทำด้วยความสมัครใจ

1.1.2 มีเป้าหมายเพื่อสร้างอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีอำนาจ

1.1.3 อาจดำเนินการได้ทั้งภายใต้กรอบกฎหมายหรือวิธีการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมบทบาทของผู้แทน เพื่อให้ผู้แทนซึ่งทำหน้าที่แทนประชาชนได้เข้าใจปัญหาและความต้องการของประชาชน การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ใช่เฉพาะเป็นการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการควบคุม ตรวจสอบ ติดตามการทำงานของรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ รวมทั้งมีส่วนร่วมในกระบวนตัดสินใจของรัฐบาลในนโยบายการบริหาร ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของประชาชนคนไทยทุกคน

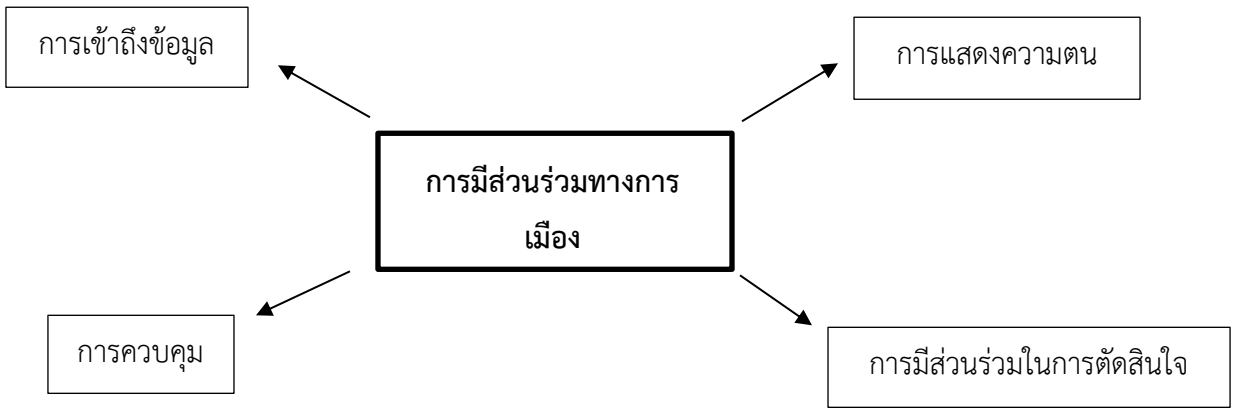

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. โซเชียลมีเดีย

โซเชียลมีเดีย หมายถึง แพลตฟอร์มออนไลน์ ที่ใช้ในการสื่อสารและการเชื่อมต่อระหว่างผู้คนทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกันด้วยอินเทอร์เน็ต ด้วยโซเชียลนั้นจะสามารถสร้างเนื้อหาเองและแชร์กับผู้อื่นได้อย่างง่ายดายไม่ว่าจะเป็นการโพสต์ข้อความ รูปภาพ วิดีโอหรือแม้กระทั่งไลฟ์สด ที่สามารถแสดงเหตุการณ์ต่างๆได้อย่างเรียลไทม์ตัวอย่างของแพลตฟอร์มและสื่อโซเชียลที่ได้รับความนิยมได้แก่ Facebook Instagram Twitter TikTok และ YouTube ซึ่งมีผู้คนจำนวนมากกำลังใช้สื่อโซเชียลเหล่านี้ เพื่อสร้างความบันเทิงการสื่อสารหรือแม้กระทั่งการเชื่อมต่อในธุรกิจด้านต่างๆ สื่อโซเชียลจึงกลายมาเป็น สื่อที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากที่สามารถสามารถใช้งานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยการสร้างเนื้อหาในโซเชียลนั้นไม่ได้จำกัดเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งแต่ใครก็ตามที่สามารถได้ใช้สื่อโซเชียลนั้น ก็จะได้แสดงออกถึงความเป็นตัวเองและสามารถสร้างชุมชนในเครือข่ายสังคมใหม่ ๆ ได้

2.1 ความสำคัญของโซเชียลมีเดีย

2.1.1 โซเชียลช่วยเชื่อมต่อผู้คน สามารถติดต่อกับครอบครัวเพื่อนหรือผู้คนที่กำลังสนใจในสิ่งต่างๆ ได้ทั่วโลก

2.1.2 โซเชียลช่วยแบ่งปันข้อมูล นับเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารความคิดเห็นและประสบการณ์ส่วนตัว

2.1.3 โซเชียลช่วยทำธุรกิจ ในปัจจุบันเรามักจะใช้โซเชียลมีเดียในการทำการตลาด สร้างแบรนด์ขายสินค้าและเพิ่มยอดขายให้กับธุรกิจได้อย่างสุดปัง

2.1.4 โซเชียลสามารถเข้าถึงข้อมูลความรู้ต่างๆ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ได้หลากหลายช่องทางผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล

แพลตฟอร์มดิจิทัลที่ช่วยอำนวยความสะดวกสบายให้แก่ผู้ใช้งาน ทั้งในเรื่องของการสื่อสาร ซื้อขายสินค้า การทำธุรกรรม และการทำธุรกิจ ทุกคนสามารถใช้งาน Social Media ได้อย่างง่ายดาย เพียงโหลดแอปพลิเคชันของแพลตฟอร์มที่ชื่นชอบมาใช้งาน

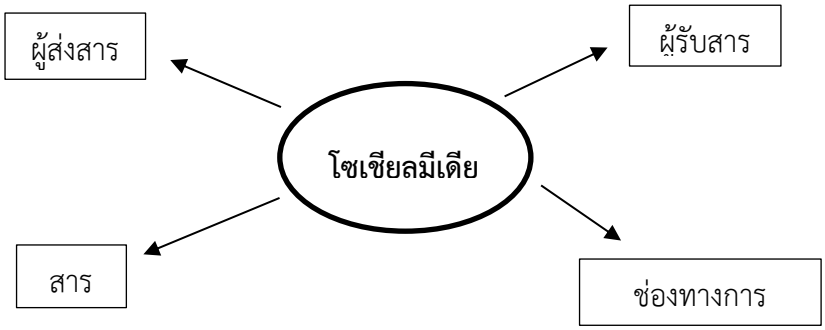

ภาพที่ 2 องค์ประกอบของโซเชียลมีเดีย

3. ประชากรในประเทศไทย

ประชากร หมายถึง หน่วยของข้อมูลทั้งหมดทุกหน่วยที่อยู่ในขอบข่ายที่ต้องการศึกษา ซึ่งเป็นได้ทั้งคน สัตว์ สิ่งของ และพืช ประชากรการวิจัยมี 2 ชนิด คือ ประชากรที่มีจำนวนนับได้แน่นอน (Finite population) และประชากรที่มีจำนวนนับได้ไม่แน่นอน(Infinite population) การวิจัยส่วนใหญ่ไม่สามารถศึกษาประชากรทั้งหมดได้จึงต้องเลือกประชากรบางส่วนมาศึกษาเรียกว่า ตัวอย่าง

3.1 ความสำคัญของประชากร

การศึกษาประชากรมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากข้อมูลประชากรเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัน เดือน และปีที่ผ่านมา การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลประชากรจึงเป็นสิ่งสำคัญในการทำความเข้าใจสภาพการณ์และพัฒนาการในมิติต่าง ๆ ของประชากร

ดังนั้น การศึกษาประชากรจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจและวางรากฐานสำหรับการวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสมกับเป้าหมายของการศึกษา

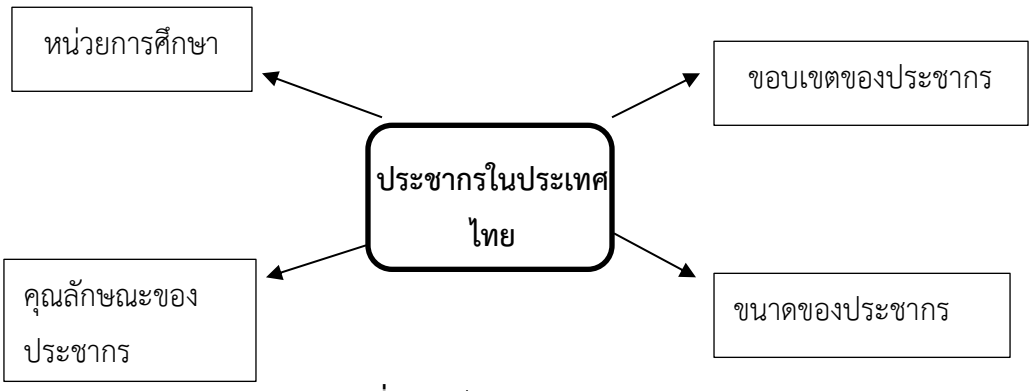

ภาพที่ 3 องค์ประกอบของประชากร

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

การสังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย ได้ดังนี้

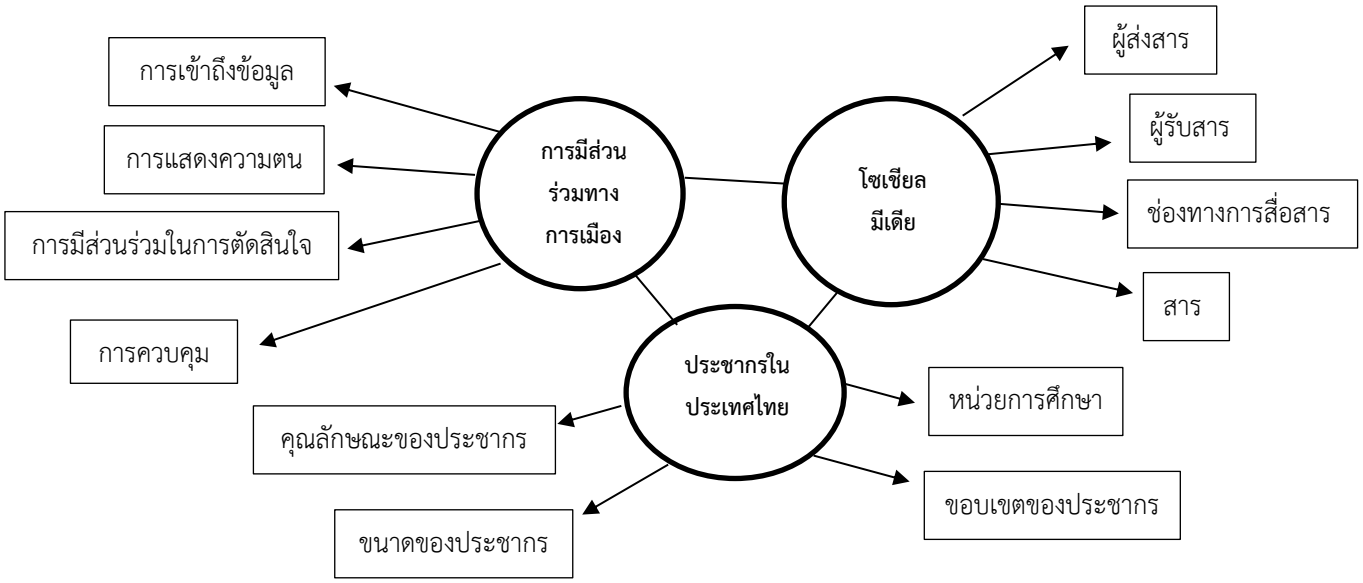

ภาพที่ 4 การสังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยพบว่า จากการสังเคราะห์เอกสารการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านโซเชียลมีเดียของประชากรในประเทศไทย เมื่อจำแนกเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมบทบาทของผู้แทน เพื่อให้ผู้แทนซึ่งทำหน้าที่แทนประชาชนได้เข้าใจปัญหาและความต้องการของประชาชน การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ใช่เฉพาะเป็นการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการควบคุม ตรวจสอบ ติดตามการทำงานของรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ รวมทั้งมีส่วนร่วมในกระบวนตัดสินใจของรัฐบาลในนโยบายการบริหาร ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของประชาชนคนไทยทุกคน

ด้านโซเชียลมีเดีย ผลการวิจัยพบว่า แพลตฟอร์มดิจิทัลที่ช่วยอำนวยความสะดวกสบายให้แก่ผู้ใช้งาน ทั้งในเรื่องของการสื่อสาร ซื้อขายสินค้า การทำธุรกรรม และการทำธุรกิจ ทุกคนสามารถใช้งาน Social Media ได้อย่างง่ายดาย เพียงโหลดแอปพลิเคชันของแพลตฟอร์มที่ชื่นชอบมาใช้งาน และด้านประชากรในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลประชากรเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัน เดือน และปีที่ผ่านมา การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลประชากรจึงเป็นสิ่งสำคัญในการทำความเข้าใจสภาพการณ์และพัฒนาการในมิติต่าง ๆ ของประชากร สอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาติ ชุมพงศ์ (2568) บทบาทของการสื่อสารทางการเมืองในการสร้างความเข้าใจและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบประชาธิปไตย ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารทางการเมืองมี

บทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาธิปไตย โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีและโซเชียลมีเดียเข้ามามีบทบาทสำคัญ ทำให้การสื่อสารระหว่างภาครัฐและประชาชนเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและทั่วถึง การสื่อสารทางการเมืองไม่เพียงเป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูล แต่ยังเป็นกลไกที่ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง และเสริมสร้างความตื่นตัวทางการเมืองในระดับสังคมที่กว้างขึ้นหนึ่งในประเด็นสำคัญ คือ การสื่อสารทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความชัดเจนและโปร่งใส ข้อมูลที่ประชาชนได้รับควรเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เข้าใจง่าย และไม่ซับซ้อน เพื่อให้พวกเขาสามารถตัดสินใจและมีส่วนร่วมในประเด็นทางการเมืองอย่างเต็มที่ การสื่อสารที่ดีจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในระบบการเมืองและกระตุ้นให้ประชาชนมีความสนใจในกระบวนการทางการเมืองมากยิ่งขึ้นนอกจากนี้ การใช้ผู้นำทางความคิดและการสื่อสารแบบสองทางยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้นำทางความคิดในชุมชนทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดและตีความข้อมูลทางการเมืองให้เข้าใจง่ายขึ้น ในขณะเดียวกัน การเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและตอบโต้ข้อมูลได้ก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การสื่อสารทางการเมืองเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการเหล่านี้ไม่เพียงแต่เสริมสร้างความเข้าใจในระบบการเมือง แต่ยังสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในระบบการเมือง ดังนั้น การสื่อสารทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพสามารถเสริมสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในระบบการเมือง การใช้สื่อมวลชนและโซเชียลมีเดียเป็นเครื่องมือหลักในการเผยแพร่ข้อมูลและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและการให้ข้อมูลที่ชัดเจนและโปร่งใสจะช่วยสร้างความไว้วางใจในรัฐบาลและระบบการเมืองโดยรวม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคงและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. กลุ่มสื่อออนไลน์ ควรมีการนำเสนอข่าวทางการเมืองที่เป็นความจริง ปราศจากอคติ เพื่อส่งผลทำให้ประชาชนผู้ติดตามข่าวทางการเมืองทางสื่อออนไลน์ได้รับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่เป็นจริง และส่งผลทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่นำไปสู่การพัฒนาการเมืองไปสู่หลักประชาธิปไตยบนพื้นฐานเหตุและผลได้อย่างแท้จริง

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ติดตามข่าวทางการเมืองทางออนไลน์ ควรมีการกลั่นกรองข่าวที่รับรู้ว่าจริงเท็จเพียงใดด้วยเหตุและผลที่เป็นไปตามความจริง รวมทั้งในการแสดงความคิดเห็นในโพสต์ทางสื่อออนไลน์ ไม่ควรมีความรุนแรง ไม่ควรแบ่งพรรคแบ่งฝ่าย ในการร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อเป็นการฝึกตนเองรู้จักวิเคราะห์ข่าวทางการเมืองตามหลักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

3. สื่อออนไลน์แต่ละสำนัก ควรเพิ่มบทบาทในการเป็นสื่อกลางสะท้อนทัศนคติของประชาชนไปยังผู้มีอำนาจการตัดสินใจของรับต่อประเด็นสาธารณะมากยิ่งขึ้น เพื่อให้กลไกระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนเกิดขึ้นร่วมกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในการมีส่วนร่วมต่อประเด็นสาธารณะได้มากยิ่งขึ้น เช่น การสำรวจประเด็นที่ประชาชนให้ความสนใจมากที่สุดในแต่ละมิติการพัฒนาสังคม การจัดทำโพลล์สำรวจความคิดเห็นการเสนอแนะข้อมูลและความต้องการของประชาชนต่อประเด็นสาธารณะที่เกิดขึ้นในขณะนั้นๆ เป็นต้น

4. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการเมืองและความเป็นประชาธิปไตย (อาทิ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สถาบันพระปกเกล้า สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคมและสื่อสารมวลชน หรืออาศัยรูปแบบความร่วมมือกัน) ควรใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์และสื่อสังคมออนไลน์ให้เป็นประโยชน์ต่อการการเรียนรู้ค่านิยม หรือวัฒนธรรมของระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนให้ความรู้เกี่ยวกับสถาบันทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ หรือสื่อออนไลน์ให้มากขึ้น โดยจำเป็นต้องแสดงบทบาททั้งผู้นำเสนอข่าวและผู้ส่งมอบองค์ความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนไปพร้อมกัน ภายใต้มุมมองเชิงปทัสถาน เพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยในระยะยาว

5. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำกับดูแลสื่อสังคมออนไลน์ จำเป็นต้องกำกับติดตามตรวจสอบ และมีมาตรการดูแลการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ที่อาจนามาซึ่งความเสียหายต่อสังคมและประเทศชาติ เช่น การปลุกเร้าให้ความเกลียดชัง การใช้ความรุนแรงและการละเมิดกฎหมายหรือสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นๆ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgments)

ขอขอบคุณ คณะอาจารย์ที่ปรึกษาสัมมนา ประธานหลักสูตรและคณาจารย์สาขารัฐศาสตร์ในการให้แนวคิดและข้อเสนอแนะในการจัดทำบทความครั้งนี้ รวมถึงขอขอบคุณนักวิจัย นักวิชาการและหน่วยงานเจ้าของวรรณกรรมที่ใช้ในการวิจัยเชิงเอกสารในครั้งนี้อย่างสูง

เอกสารอ้างอิง (References)

กิตตินันท์ วงษ์สุวรรณ และคณะ.(2566). อิทธิพลการสื่อสารทางการเมืองยุคดิจิทัลกับการเคลื่อนไหวทาง สังคม. **วารสารปัญญา,** 30(3),158-171.

จันทรา กมลโรจน์. (2560). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธนะวัฒน์ วรรณประภา. สื่อสังคมออนไลน์กับการศึกษา. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.** 2560;11(1):7-20.

นุกูล ชิ้นฟัก วรลักษณ์ ลลิตศศิวิมล อันดุลเลาะมัน มอลอ และสามารถ วราดิศัย. (2562). การใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในการสื่อสารทางการเมือง และการตัดสินใจเลือกตั้งของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในจังหวัดสงขลา,**การประชุมหาดใหญ่วิชาการ ระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10.** : 921-929.

พระณัฐวุฒิ พันทะลี, พระครูสังฆรักษ์ ทวี อภโย, พระครูวินัยธรวรชัด ปยุตฺโต, และชนาธิป ศรีโท (2565). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์. **วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม,** 2(1) : 81-90

แพรวพรรณ ปานนุช. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อสังคม และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี,**วารสารวิทยาการจัดการ**, 6(1) : 157-175.

ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : แนวคิด หลักการ และการส่งเสริม.

ว่าที่ร้อยตรีเกียรติศักดิ์ หวันหยี. (2567). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน กรณีศึกษา เยาวชนในอำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา** .สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม. **วารสารบัณฑิตแสงโคมคา**, 5(2). น. 386-387.

วุฒิพร ลิ้มวราภัส. (2562). **กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์กรณีศึกษา โพสต์ทูเดย์และแนวหน้า**. ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (การเมืองและยุทธศาสตร์การพัฒนา). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สมคิด พุ่มทุเรียน และ ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2565). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไทยในยุคดิจิทัล”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.**10(5) : 2299-2310.

สืบแสงแสงทอง.(2563). **การเปิดรับข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของเนอเรชันวายในเขตกรุงเทพมหานคร**. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

สุภิญญา กลางณรงค์ และณภัทร เรืองนภากุล.(2564). “ความเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลกับการรับมือด้านมืดออนไลน์ในวิถีปรกติใหม่”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก https://shorturl.asia/Yb8l3. สืบค้น 15 มกราคม 2568.

อาณัติ นิลขาว. (2560). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. **วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์.** 3(2): 40 - 48.

สตรีนิยมกับการเมือง: บทบาทของผู้หญิงในกระบวนการทางการเมือง Feminism and Politics: the Role of Women in the Political Process

ชลันดา จำปาทอง[1]*, ปุณิกา โพหิรัญ[2], พัทธพล สุขบรรณ์[3], อนัญญา ทรงพระ[4], อรรถพร บุญทรึ[5], อภิรดา แก้วปรากาญจน์[6] และพิศาล ตุ้มนาค[7]

Chalanda Champathong[1*], Punika Pohirun[2], Pattapol Sookban3, Anunya Songphra[4], Oattaporn Bunthrue[5], Apirada Kaewprakarn[6] and Phisan Thumnark[7]

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้ศึกษาเรื่อง “สตรีนิยมกับการเมือง: บทบาทของผู้หญิงในกระบวนการทางการเมือง” โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์บทบาทของผู้หญิงในบริบททางการเมืองผ่านกรอบแนวคิดของสตรีนิยม บทความเริ่มต้นด้วยการสำรวจพัฒนาการของสตรีนิยมตั้งแต่คลื่นลูกแรกที่ให้ความสำคัญกับสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่น สิทธิเลือกตั้งและสิทธิทางกฎหมาย ไปจนถึงคลื่นลูกปัจจุบันที่มุ่งเน้นการสร้างความเท่าเทียมเชิงโครงสร้าง การวิเคราะห์ยังครอบคลุมปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในกระบวนการทางการเมือง เช่น บริบททางวัฒนธรรม ทัศนคติของสังคม การเลือกปฏิบัติทางเพศ และข้อจำกัดเชิงสถาบัน

จากการศึกษากรณีตัวอย่างในหลายประเทศ พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในฐานะผู้แทนทางการเมืองและผู้กำหนดนโยบายส่งผลเชิงบวกต่อระบบการเมืองและสังคม นโยบายที่มีผู้หญิงมีส่วนร่วมมักสะท้อนถึงความต้องการของกลุ่มคนหลากหลายมากขึ้น เช่น นโยบายด้านการศึกษา สุขภาพ และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม ผู้หญิงยังคงเผชิญกับความท้าทายมากมาย เช่น การถูกกีดกันจากตำแหน่งสำคัญ การเลือกปฏิบัติทางเพศ และการขาดทรัพยากรสนับสนุนในกระบวนการทางการเมือง บทความนี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการส่งเสริมบทบาทของผู้หญิงในกระบวนการทางการเมืองผ่านการสนับสนุนเชิงนโยบาย การให้ความรู้ และการสร้างความตระหนักรู้ในสังคม การเสริมสร้างความเท่าเทียมทางเพศในระบบการเมืองไม่เพียงช่วยลดความเหลื่อมล้ำ แต่ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความยั่งยืนและความเป็นธรรมในระยะยาว

คำสำคัญ (Keywords) : สตรีนิยม, บทบาทของผู้หญิง, การเมือง, การมีส่วนร่วมทางการเมือง

[1-7]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences Surindra Rajabhat University, Thailand *Corresponding Author; e-mail : ss.saktam@gmail.com

Abstract

This article studies the topic “Feminism and Politics: The Role of Women in the Political Process” focuses on analyzing the role of women in the political context through the framework of a feminist concept. The article begins by surveying the development of feminism since the first wave that emphasized basic rights such as: Voting rights and legal rights to the current wave that focuses on creating structural equality The analysis also covers factors affecting women's participation in the political process, such as: cultural context social attitude gender discrimination and institutional constraints

From the study of sample cases in many countries It has been found that women's participation as political representatives and policymakers has a positive impact on the political system and society. Policies that involve women tend to reflect the needs of a more diverse group of people, for example: policies on education, health, and human rights protection. However, women still face many challenges, such as being excluded from important positions gender discrimination and the lack of resources to support the political process. This article emphasizes the importance of promoting women's roles in the political process through policy advocacy. Providing knowledge and Creating awareness in society Strengthening gender equality in the political system will not only help reduce inequality. But it is also an important factor that leads to long-term sustainability and fairness.

Keywords : feminism, women's role, politics, political participation

บทนำ (Introduction)

แนวคิดสตรีนิยมได้กลายเป็นกระแสที่ทรงอิทธิพลในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง สตรีนิยมไม่เพียงแต่เน้นให้เห็นถึงสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมของผู้หญิงเท่านั้น แต่ยังสร้างความตระหนักถึงบทบาทสำคัญของพวกเธอในกระบวนการทางการเมืองทั่วโลก ตั้งแต่การได้รับสิทธิในการเลือกตั้งไปจนถึงการเป็นผู้นำประเทศ การเมืองในยุคปัจจุบันไม่สามารถละเลยพลังของผู้หญิงได้อีกต่อไป ซึ่งเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้นำหญิงในหลากหลายประเทศ รวมถึงการขับเคลื่อนนโยบายที่เน้นความเท่าเทียมและสิทธิมนุษยชน

ประเทศไทยได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงทางการปกครองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 โดยการเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็น

ประมุข การพัฒนาทางการเมืองของประเทศได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านรูปแบบการปกครองที่เน้นการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การเมืองท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการใช้อำนาจในการปกครองสังคม ซึ่งต้องกระทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม และเพื่อความเป็นธรรมแก่ทุกคนโดยไม่แบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ชนชั้น หรืออุดมการณ์ทางการเมืองประเทศไทยมีวัฒนธรรมการปกครองที่ไม่เคยเปิดโอกาสให้สตรีมีบทบาทในด้านการเมืองเหมือนกับบุรุษ โดยสตรีในอดีตถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพในบางด้าน ซึ่งสะท้อนถึงขนบธรรมเนียมประเพณีที่มองว่าผู้ชายเป็นผู้นำและมีบทบาทสำคัญในภาคการงานและการเมือง ในขณะที่ผู้หญิงมีบทบาทในครอบครัว ดูแลบ้านและเลี้ยงดูบุตร กระนั้นเมื่อเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในทางการเมืองและสังคมอย่างเสมอภาค สตรีสามารถแสดงความสามารถได้ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าผู้ชายในปัจจุบัน สิทธิของสตรีได้รับการรับรองในหลายด้าน รวมถึงสิทธิในการใช้ชื่อสกุลและเลือกใช้สรรพนามในการแสดงตัวตนตามความเหมาะสม และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็ได้กำหนดรับรองความเสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรีอย่างชัดเจน โดยทั้งภาครัฐและเอกชนเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของสตรีในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในทุกระดับตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ไปจนถึงระดับประเทศประเทศไทยมีรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็น หรือการเข้าร่วมองค์กรทางการเมือง ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ที่เน้นการพัฒนาคนในทุกเพศทุกวัย การส่งเสริมสิทธิและโอกาสอย่างเท่าเทียมในสังคม ทำให้สตรีมีโอกาสพัฒนาความสามารถของตนเองมากขึ้น และสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและการเมืองได้อย่างเต็มที่

สตรีกับการเมืองไทย แม้ประเทศไทยจะมีจำนวนผู้หญิงในสถาบันการเมืองระดับชาติไม่เคยถึง ร้อยละ 30 นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นต้นมา แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าความตื่นตัวทางการเมืองของผู้หญิงในสังคมไทยจะน้อยไปด้วย ในทางกลับกันพบว่ามีผู้หญิงจำนวนมากเข้าร่วมขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชน เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมในการจัดการปัญหาในชุมชนและการจัดสรรทรัพยากร เช่นกรณีป่าไม้ ที่ดิน ปัญหาผลกระทบจากโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ ความมั่นคงในชีวิตและอนาคตของชุมชน จะเห็นได้ว่าในบางขบวนการของการเมืองภาคประชาชนมีผู้หญิงเข้าร่วมมากกว่า ร้อยละ 50 และประเด็นการเรียกร้องของผู้หญิงก็มีพัฒนาการตั้งแต่ การเรียกร้องเพื่อให้แก้ปัญหาเป็นรายประเด็น การมีส่วนร่วมในกิจการของรัฐจนถึง พ.ศ. 2563 มีการชูประเด็นความเป็นธรรมทางเพศบนฐานคิดสตรีนิยม (Feminist) ซึ่งมีทั้งเรื่องสิทธิของกลุ่มหลากหลายทางเพศ การขจัดความรุนแรงทางเพศ รวมถึงการแก้กฎหมายและการจัดสวัสดิการรัฐที่ต้องคำนึงถึงความจำเป็นที่แต่ละเพศควรได้รับความเอาใจใส่ ควบคู่ไปกับการเรียกร้องประชาธิปไตย

อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน สะท้อนให้เห็นว่า ความเข้าใจต่อคุณค่าและแนวคิดเรื่องประชาธิปไตยของสังคมมีพัฒนาการที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ไม่ได้มองว่าประเด็นเพศสภาพนั้นแยกต่างหากจากประชาธิปไตย เพราะหากไม่สามารถเปลี่ยนฐานคิดปิตาธิปไตยที่แบ่งแยกบทบาทชายหญิงในพื้นที่การเมือง ไม่ว่าจะเรียกร้องประเด็นใดโดยเฉพาะ ผู้หญิงก็คงไม่สามารถเข้าไปสู่ตำแหน่งทางการเมืองในสัดส่วนที่มีนัยสำคัญได้ เพราะผู้ชายยังผูกขาดพื้นที่ทางการเมือง ในระดับตัดสินใจทั้งในระบบพรรคการเมืองและระบบรัฐสภา (ดวงหทัย บูรณเจริญกิจ, 2564)

การเลือกตั้งใน พ.ศ. 2544 ด้วยระบบการเลือกตั้งแบบผสม จากข้อมูลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง พบว่า ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อซึ่งมีจำนวน 100 คน มีผู้สมัครเพศชายจำนวน 792 คน ในขณะที่ผู้สมัครผู้หญิงในระบบบัญชีรายชื่อทั้งหมดมี 148 คน ในส่วนของระบบเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว มีจำนวน ส.ส. 400 ที่นั่ง พบว่าผู้สมัครเพศหญิงจำนวน 352 คน คิดเป็น ร้อยละ 12.65 เมื่อเทียบกับเพศชายที่สมัครรับเลือกตั้งจำนวน 2,430 คน คิดเป็น ร้อยละ 87.35 ผู้ได้รับเลือกตั้งที่เป็นผู้หญิงได้รับเลือกตั้งจำนวนทั้งหมด 46 คน โดยแบ่งเป็นระบบบัญชีรายชื่อ 7 คน และแบบแบ่งเขตจำนวน 39 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2544.)

การเลือกตั้งใน พ.ศ. 2548 ผู้หญิงได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ในระบบบัญชีรายชื่อจำนวน 6 คน จากจำนวนบัญชีรายชื่อ 100 คน และจากแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 400 เขต จำนวน 47 คน จากจำนวนที่นั่ง 400 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2548)

ผลการเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 ชี้ให้เห็นถึงข้อมูลที่ผู้หญิงลงสมัครมากขึ้นแต่ได้รับเลือกตั้งน้อยลง โดยมีผู้สมัครที่เป็นผู้หญิงได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ทั้งหมด 76 คน จากทุกพรรคคำนวณได้เป็น ร้อยละ 14 ซึ่งถือว่าน้อยกว่าหลายประเทศในโลก(ไพลิน ภู่จีนาพันธุ์, อ้างแล้ว, หน้า 39)

จากตัวเลขข้างต้นเราจะเห็นได้ว่าบทบาทของสตรีในด้านทางการเมือง สตรีเริ่มมีความสนใจในด้านทางการเมืองมากขึ้น ซึ่งสอดคลองกับสถาบันพระปกเกล้าที่ชี้ให้เห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับประเด็นเรื่อง **“บทบาทของผู้หญิงในทางการเมือง”** กล่าวคือ สังคมยังมีทัศนคติโน้มเอียงในเรื่องมิติหญิงชาย และความเท่าเทียมกันทางเพศ และเนื่องจากทัศนคติ โน้มเอียงจึงทำให้เกิดการปิดกั้นโอกาสของผู้หญิงในการเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง การขาดสภาพบังคับใช้อย่างจริงจัง เนื่องจากในบทบัญญัติทางกฎหมายระบุเพียงว่า **“คำนึงถึง”** จึงทำให้ไม่เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมในเชิงสัดส่วนที่ชัดเจน เช่น ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 การรักษาและพัฒนาสถานภาพทางการเมืองของนักการเมืองหญิงยังต้องมีผู้สนับสนุนทางการเมือง อันประกอบด้วยการสนับสนุนจากครอบครัว เช่น พ่อ แม่ สามี ลูก ญาติ ในการสร้างความเชื่อมั่นขวัญกำลังใจ แบ่งเบาภาระและความรับผิดชอบบางส่วนของผู้หญิง การสนับสนุนจากผู้สนับสนุนในพื้นที่ เช่น ชุมชน กลุ่มเพื่อนบ้าน ในการเป็นฐานเสียงที่ดีในการเลือกตั้ง และเป็นหน่วยสนับสนุนข้อมูลต่าง ๆ อันเป็น

ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน การสนับสนุนจากผู้สนับสนุนทางการเมืองระดับสูง เช่น หัวหน้าพรรคการเมือง ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ การสนับสนุนจากเพื่อนนักการเมือง เนื่องจากการทำงาน การเมือง จะต้องอาศัยความร่วมมือ ความกลมเกลียว ความผูกพัน และการเกื้อกูลกันระหว่างเพื่อนนักการเมืองในการทำงานการเมือง (สถาบันพระปกเกล้า, 2551)

ผู้หญิงไทยในบริบทการเมืองกล่าวได้ว่ามีข้อจำกัดทั้งโครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม รวมทั้งระบบการเลือกตั้ง ดังนั้น ไพลิน ภู่จีนาพันธุ์ ได้เสนอระบบโควตาผู้หญิง (Gender Quota System) ซึ่งเป็นข้อเสนอที่นำไปสู่การเพิ่มพื้นที่ทางการเมืองของผู้หญิงในสภาผู้แทนราษฎรเป็นการสร้างพื้นที่ของโอกาสการแสดงบทบาททางการเมืองของผู้หญิงในระบบรัฐสภา ซึ่งพรรคการเมืองเป็นกลไกหลักของจุดเริ่มต้นในกระบวนการส่งเสริมบทบาทผู้หญิงในการเลือกตั้งซึ่งมีส่วนในการกล่อมเกลาความคิดความความเข้าใจและส่งเสริมค่านิยมของความเสมอภาคทางเพศเกี่ยวกับบทบาทผู้หญิงในการเมืองไทยและเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้กระบวนการสร้างประชาธิปไตยในพรรคการเมืองและค่านิยมความเสมอภาคและเท่าเทียมปรากฏเติบโตขึ้นในสังคมไทยต่อไป (ไพลิน ภู่จีนาพันธุ์, อ้างแล้ว, หน้า 48)

ดังนั้น การศึกษาเรื่อง สตรีนิยม : บทบาทของผู้หญิงในกระบวนการทางการเมือง ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและบทบาทของผู้หญิงในกระบวนการทางการเมืองและสังคม ทั้งในระดับประเทศและในระดับท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงสตรีที่ได้รับสิทธิและโอกาสทางการเมืองมากขึ้น โดยสตรีสามารถแสดงศักยภาพในหลายด้าน เช่น การเรียกร้องสิทธิและการแก้ปัญหาทางสังคมและการเมือง รวมถึงการยกระดับประเด็นความเป็นธรรมทางเพศ คณะผู้จัดทำสัมมนาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้หญิงในกระบวนการทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ได้มาซึ่งความรู้ และแนวคิดของสตรีในด้านการเมืองและบทบาทของสตรีในกระบวนการ การตัดสินใจต่างๆ และการเรียกร้องสิทธิความเท่าเทียม

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวกับงานวิจัยเรื่อง สตรีนิยม: บทบาทของผู้หญิงในกระบวนการทางการเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การสัมมนานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพัฒนาการของแนวคิดสตรีนิยมในบริบทการเมืองทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น โดยศึกษาวรรณกรรม รายงาน เอกสารของสถาบัน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมและวิเคราะห์มุมมองต่าง ๆ กรอบแนวคิด กรอบนโยบายที่สะท้อนถึงปัจจัยที่มี

ผลกับสตรีในบทบาททางการเมือง คณะสัมมนาได้สังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยตรวจสอบหลักฐานและวรรณกรรมทางวิชาการอย่างละเอียดและรอบคอบ

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาวรรณกรรม รายงาน เอกสารของสถาบัน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมและวิเคราะห์มุมมองต่าง ๆ กรอบแนวคิด กรอบนโยบายที่สะท้อนถึงปัจจัยที่มีผลกับสตรีในบทบาททางการเมือง ซึ่งได้แบ่งหัวข้อการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนคือ บทบาทของสตรีในทางการเมืองและลักษณะรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดบทบาทสตรีในทางการเมือง

สตรีกับบทบาททางการเมืองการปกครอง เป็นเรื่องที่ได้รับการศึกษาถึงพัฒนาการจากสังคมในอดีตจนถึงปัจจุบัน และจากการศึกษาโดยทั่วไปแล้ว จะพบว่าสตรีมีบทบาททางการเมืองการปกครองน้อยมากในสังคมช่วงต่าง ๆ ในอดีตหลังจากการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย ในปี พ.ศ. 2475 ความคิดเชิงประชาธิปไตยและเสรีนิยมได้นำไปสู่การปรับเปลี่ยนบทบาทและสถานภาพของสตรีมากขึ้น ในรัฐธรรมนูญฉบับแรกก็ได้กำหนดให้คนไทยทั้งชายและหญิงมีสิทธิ์ในการลงสมัครรับเลือกตั้ง พบว่าสตรีไทยมีการรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องสิทธิทางการเมืองเรื่อยมาตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. 2475 โดยเน้นการเรียกร้อยสิทธิในทางการเมืองที่เท่าเทียมกันของชายและหญิง แม้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าวแนวคิดเรื่องนี้ยังคงเป็นแนวคิดใหม่ โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียในบทเฉพาะกาลในรัฐธรรมนูญฉบับปี 2517 ที่ระบุให้แก้ไขกฎหมายอื่น ๆ ที่ขัดต่อความเท่าเทียมกันชองชายและหญิง ในทางการเมืองและการบริหารราชการนอกจากนี้ การเรียกร้องสิทธิสตรีอีกประการที่ถือได้ว่ามีนัยสำคัญอย่างมากต่อบทบาทและสถานะของสตรี นั่นคือการเรียกร้องสิทธิทางการศึกษาโดยให้สตรีมีโอกาสเลือกเรียนวิชาสามัญเช่นเดียวกับบุรุษ ผลที่ตามมาก็คือการที่สตรีมีความรู้ด้านวิชาชีพสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อทำงานได้อย่างเท่าเทียมกับบุรุษ อย่างไรก็ตามสัดส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในประเทศไทยยังล้าหลังกว่าประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว จากรายงานการพัฒนาคนในปี 2539 ของ UNDP ระบุว่าโดยภาพรวมประเทศที่พัฒนาจะมีสตรีได้รับการเลือกตั้งเข้าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย การพัฒนาบทบาทของสตรีไทยแสดงให้เห็นว่าสถานภาพของสตรีในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองมีความก้าวหน้ากว่าในอดีต และปัจจุบัน การรวมตัวทางการเมืองของกลุ่มสตรีเริ่มมีความหลากหลาย โดยเฉพาะการที่กลุ่มสตรีอาสาเข้าดำรงตำแหน่งผู้นำระดับชุมชุมชนท้องถิ่น ทั้งในรูปของผู้สมัครเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาท้องถิ่น (ถวิลวดี บุรีกุล, 2546)

2. ลักษณะและรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในฐานะประชาชนคนหนึ่งมีรูปแบบและลักษณะที่สำคัญตามที่มีนักวิชาการทำการจำแนกรูปแบบ ลักษณะ และรายละเอียดของกิจกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในฐานะประชาชนไว้มากมาย โดยมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับกรอบความคิดของนักวิชาการแต่ละท่าน

Nice, Verba และ Kim แบ่งกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 4 รูปแบบคือ

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voting) เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้นำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความนิยมและการสนับสนุนของประชาชน หรืออาจจะเป็นแรงกดดันเพื่อให้ผู้นำต้องปรับนโยบายของตน ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนต่อไป

2. การรณรงค์หาเสียง (Campaign Activity) อันเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากกิจกรรมนี้ทำให้ประชาชนสามารถเพิ่มอิทธิพลทางการเมืองต่อผู้นำได้ อย่างไรก็ตามกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ยากและต้องการความริเริ่มมาก่อนการลงคะแนน ได้แก่ การชักชวนผู้อื่นให้ไปลงคะแนนเสียงการทำงานอย่างเข้มแข็งเพื่อพรรคการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง การบริจาคเงินให้พรรคการเมือง และการเป็นสมาชิกสโมสรทางการเมือง เป็นต้น

3. การติดต่องานของประชาชน (Citizen Initiated Contacts) คือ การติดต่อแบบเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาล โดยลำพัง และเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาเป้าหมายและเนื้อหาสาระการเข้าไปมีส่วนร่วมของบุคคลได้ กิจกรรมดังกล่าวมักไม่มีความขัดแย้งโดยตรงกับบุคคลอื่น ๆ และต้องการผู้ที่มีความคิดริเริ่มค่อนข้างมาก กิจกรรมรูปแบบนี้ ได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะหรือปัญหาส่วนรวม ทั้งนี้เผื่อมีกรณีร้องเรียนให้มีการแก้ไขปรับปรุงจากรัฐบาล

4. การร่วมในกิจกรรมบางอย่างขององค์การ หรือกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาการเมืองและสังคม ซึ่งถือ(Cooperative Activity) เป็นกิจกรรมที่บุคคลกระทำร่วมกันกับผู้อื่น ซึ่งอาจจะกระทำร่วมกับภายในองค์กรที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ อาจจะเกิดขึ้น ณ เวลาใด เวลาหนึ่งและจะเกี่ยวกับปัญหาใด ของกลุ่มใดก็ได้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบนี้ มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมาก เนื่องจากมีคนจำนวนมากเข้าร่วมและอาจมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้ อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ ก็ต้องการคนที่มีความคิดริเริ่มบ้าง (กฤติชัย เพ็ญศิริ, 2548)

ดังนั้น จึงขอนำเสนอกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับสตรีนิยม บทบาทของผู้หญิงในกระบวนการทางการเมือง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านการเมืองการปกครอง ในด้านการเมืองการปกครอง บทบาทของผู้หญิงมีความสำคัญอย่างยิ่งในหลายมิติ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับนานาชาติ ผู้หญิงมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายที่ส่งผลต่อสังคมและเศรษฐกิจในหลายด้าน ผู้หญิงได้มีโอกาสเข้าสู่การเมืองและการปกครองมากขึ้นในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าในหลายประเทศยังคงมีอุปสรรคที่ต้องเผชิญ แต่การเติบโตของผู้หญิงในวงการการเมืองและ การปกครองเริ่มมีผลกระทบที่สำคัญ ผู้หญิงในหลายประเทศได้ดำรงตำแหน่งสำคัญ เช่น ประธานาธิบดี, นายกรัฐมนตรี, รัฐมนตรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติและทัศนคติทางการเมืองที่ยอมรับบทบาทของผู้หญิงมากขึ้น นอกจากนี้ การมีผู้หญิงในตำแหน่งผู้นำยังช่วยเสริมสร้างการตัดสินใจที่มีมุมมองหลากหลายและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้นการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในกระบวนการการเมืองยังช่วยสร้างความเท่าเทียมในสังคม สนับสนุนการปฏิรูปกฎหมายและนโยบายที่เน้นความเสมอภาคทางเพศ ส่งเสริมสิทธิและความเป็นธรรมแก่ผู้หญิงและกลุ่มที่ด้อยโอกาส ผู้หญิงในด้านการปกครองยังเป็นตัวแทนของผู้มีประสบการณ์ชีวิตที่สามารถผลักดันการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้โดยเฉพาะการสนับสนุนการศึกษาและการมีสิทธิในการเลือกตั้ง การมีผู้หญิงที่เข้ามามีบทบาทในสภานิติบัญญัติและรัฐบาลช่วยให้ปัญหาที่เกี่ยวกับความยากจน, การศึกษา, การดูแลสุขภาพ และความรุนแรงในครอบครัวได้รับความสำคัญและการแก้ไขที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปฏิบัติการ และประเมินผล การมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการตัดสินใจ ปฏิบัติการ และประเมินผลมีความสำคัญในการสร้างความเป็นธรรมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนในสังคม ผู้หญิงสามารถมีบทบาทสำคัญในกระบวนการตัดสินใจทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยเฉพาะในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา, สุขภาพ, และสวัสดิการสังคม ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อชีวิตของผู้คน การมีผู้หญิงเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายช่วยให้มุมมองและความต้องการของผู้หญิงและกลุ่มอื่น ๆ ได้รับการพิจารณาอย่างครบถ้วน ในด้านการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมของผู้หญิงสามารถเสริมสร้างการทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพ ช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้ดีขึ้น นอกจากนี้ การประเมินผลของนโยบายหรือโครงการที่มีผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมสามารถสะท้อนผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรม และทำให้เกิดการปรับปรุงหรือพัฒนานโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายและการเมือง บทบาทของผู้หญิงมีความสำคัญในการผลักดันการเปลี่ยนแปลงที่สร้างความเท่าเทียมและยุติธรรมมากขึ้นในสังคม ผู้หญิงได้มีส่วนร่วมในการผลักดันการแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมต่อเพศหญิง เช่น กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในการเลือกตั้ง, การศึกษา, การทำงาน และการป้องกันความรุนแรงในครอบครัว การมีผู้หญิงในตำแหน่งทางการเมืองช่วยสร้างแรงกดดันให้กับการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงนโยบายที่มีผลต่อความเสมอภาค การมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการผลักดันการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายทำให้เกิดการยอมรับสิทธิและเสรีภาพของ

ผู้หญิงในหลายมิติ เช่น การปรับปรุงกฎหมายแรงงานเพื่อรองรับการทำงานของผู้หญิง และการยกเลิกกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและกฎหมายที่มีผู้หญิงร่วมสร้างขึ้นมักนำไปสู่สังคมที่มีความเท่าเทียมมากขึ้นและยั่งยืน.

4. ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน การเป็นผู้หญิงมีบทบาทในชุมชนของผู้หญิงมีความสำคัญในการส่งเสริมความเข้มแข็งของสังคมและการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ผู้หญิงมักมีบทบาทสำคัญในการดูแลครอบครัวและชุมชน โดยการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อช่วยเหลือสังคม เช่น การให้การศึกษาสำหรับเด็ก, การส่งเสริมสุขภาพในชุมชน หรือการจัดการปัญหาความยากจนและความรุนแรงในครอบครัว นอกจากนี้ ผู้หญิงยังมีบทบาทในการสร้างเครือข่ายสนับสนุนซึ่งกันและกันในชุมชน การมีผู้หญิงในตำแหน่งผู้นำในชุมชนช่วยให้มุมมองและความต้องการของผู้หญิงได้รับการยอมรับและนำไปสู่การพัฒนานโยบายหรือโครงการที่ตอบสนองต่อชีวิตประจำวันของพวกเขา การมีส่วนร่วมของผู้หญิงในกิจกรรมต่าง ๆ ยังเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านการรับมือกับปัญหาทางสังคม เช่น การดูแลผู้สูงอายุ, การพัฒนาการเกษตร และการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในชุมชน.

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในทางการเมืองและลักษณะรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้สะท้อนถึงความสำคัญของการพัฒนาบทบาทและสถานะของสตรีในสังคม ผ่านกรอบแนวคิดที่หลากหลายที่ช่วยอธิบายผลกระทบและปัจจัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง

1. แนวคิดบทบาทสตรีในทางการเมือง สตรีมีบทบาททางการเมืองในสังคมไทยและต่างประเทศค่อย ๆ พัฒนาไปตามกาลเวลา โดยเริ่มจากการเรียกร้องสิทธิทางการเลือกตั้งและการศึกษาในช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ถึงแม้ว่าสถานะของสตรีในด้านการเมืองยังคงล้าหลังอยู่ในหลายประเทศ เมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่การพัฒนาบทบาทของสตรีในประเทศต่าง ๆ ได้เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสตรีและกลุ่มที่ด้อยโอกาส

2. ลักษณะและรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมทางการเมืองสามารถจำแนกได้ตามลักษณะต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (Voting), การรณรงค์หาเสียง (Campaign Activity), การติดต่อกับหน่วยงานรัฐบาล (Citizen Initiated Contacts), และการร่วมในกิจกรรมกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเมืองและสังคม (Cooperative Activity) ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยแยกเป็นรายได้ ดังนี้

1.1 ด้านการเมืองการปกครอง บทบาทของสตรีในด้านการเมืองการปกครองมีความสำคัญทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับนานาชาติ ผู้หญิงได้มีโอกาสเข้าสู่ตำแหน่งสำคัญในรัฐบาลและการเมือง ซึ่งช่วยส่งเสริมการตัดสินใจที่มีความหลากหลายและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น การมีสตรีในตำแหน่งทางการเมืองช่วยสร้างความเสมอภาคในสังคมและผลักดันการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น ความยากจน, การศึกษา, และความรุนแรงในครอบครัว

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปฏิบัติการ และประเมินผล การมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการตัดสินใจและการปฏิบัติการทางการเมืองมีความสำคัญในการสร้างสังคมที่เป็นธรรมและยั่งยืน การมีสตรีในกระบวนการกำหนดนโยบายช่วยให้มุมมองของผู้หญิงได้รับการพิจารณาอย่างครบถ้วน และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ดีขึ้น

1.3 ด้านการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายและการเมือง สตรีมีบทบาทสำคัญในการผลักดันการแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและการผลักดันการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความเสมอภาคทางเพศ การมีสตรีในตำแหน่งทางการเมืองทำให้เกิดการแก้ไขนโยบายและกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้หญิง เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง, การทำงาน, และการป้องกันความรุนแรงในครอบครัว

1.4 ด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน สตรีในชุมชนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความเข้มแข็งของสังคม โดยการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม เช่น การให้การศึกษา, การดูแลสุขภาพ, และการจัดการปัญหาความยากจน การมีผู้หญิงในตำแหน่งผู้นำในชุมชนยังช่วยให้การตัดสินใจและการพัฒนาชุมชนตอบสนองความต้องการของประชาชนในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทของสตรีในทางการเมืองการปกครองมีความสำคัญทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกที่นำไปสู่ความเสมอภาคและยั่งยืนในสังคม ขณะเดียวกันยังมีการเปลี่ยนแปลงในด้านกฎหมายและการเมืองที่ส่งผลต่อสถานะและสิทธิของผู้หญิงในสังคมไทยและต่างประเทศ การมีสตรีในบทบาททางการเมืองไม่เพียงแต่เสริมสร้างการตัดสินใจที่หลากหลาย แต่ยังช่วยให้เกิดการพัฒนาและการปรับปรุงนโยบายที่ตอบสนองความต้องการของทุกคนในสังคม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. การเพิ่มโอกาสให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ งานวิจัยควรเสนอแนวทางการสนับสนุนสตรีให้มีโอกาสเข้าร่วมในการตัดสินใจในระดับต่าง ๆ เช่น การผลักดันนโยบายที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในระดับการเมืองและการปกครอง โดยการสร้างช่องทางและเงื่อนไขที่เอื้อต่อการมีบทบาทของสตรีในทุกขั้นตอนของกระบวนการทางการเมือง

2. การศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของสตรี งานวิจัยควรสนับสนุนการจัดโครงการฝึกอบรมหรือการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของสตรีในด้านการเมืองและการบริหารราชการ เพื่อให้สตรีมีความพร้อมและความรู้ในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

เอกสารอ้างอิง (References)

ดวงหทัย บูรณเจริญกิจ, 2564. **“ผู้หญิงกับการเมือง...กลไกการเมืองที่ต้องขยายและเปิดให้กว้างขึ้น.”** https://www.posttoday.com/politic/columnist/647334.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2544. **“ข้อมูล สถิติ และผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544.”** http://dl.parliament.go.th/handle/lirt/370906

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2548. **“ข้อมูล สถิติ และผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2548.”** http://dl.parliament.go.th/handle/lirt/426428

ไพลิน ภู่จีนาพันธุ์, อ้างแล้ว, หน้า 39.

สถาบันพระปกเกล้า, 2551. **สตรีกับการเมือง : ความเป็นจริง พื้นที่ทางการเมือง และการขับเคลื่อน.** นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, หน้า 61-64.

ไพลิน ภู่จีนาพันธุ์, อ้างแล้ว, หน้า 48

ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. (2546). **รายงานการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาลและองค์กรอิสระ.** นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.

กฤติชัย เพ็ญศิริ. (2548). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชยในเขตคลองเตยต่อการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคดิจิทัล
Educational transformation in the digital age

ปนัดดา สร้อยดอก[1] สมรักษ์ อรุณรุ่งวัฒนา[2] ณภัทร แผ่นจันทร์[3] สุรเกียรติ เงางาม[4]
สุทธิกา ครองแก้ว[5] และ อมรรัตน์ กระแสโท[6]
Panadda Soidok[1], Somrak Arunrungwattana[2] Napat Paenjan[3] Surakiat Ngaongam[4]
Suttika Krongkaew[5] and Amonrut Krasaetho[6]

บทคัดย่อ (Abstract)

ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัลได้เข้ามีส่วนร่วมทางการศึกษาในรูปแบบการเรียนการสอนของการบริหารการจัดการศึกษาที่ต้องปรับการศึกษาไปกับดิจิทัล ในยุคสมัยที่สังคมมีความเชื่อมโยงกับเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพและความเป็นไปได้มากมายในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ การศึกษาและคุณภาพชีวิตในปัจจุบันซึ่งแตกต่างจากแบบดั้งเดิม ทั้งในด้านบวกและด้านลบการพัฒนาการศึกษาในยุคดิจิทัลมีสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ง่ายขึ้นคือช่วยเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และส่งเสริมการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และในด้านลบอาจมีปัญหาเรื่องความปลอดภัยและการรุกรานทางไซเบอร์รวมถึงความไม่เท่าเทียมกันทางดิจิทัล ดิจิทัลจึงมีขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติที่ต้องทำความเข้าใจเรียนรู้ เพื่อปรับบทบาทหน้าที่และกฎกติกาในการบริหารจัดการการศึกษา ให้สอดรับกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จนถึงการจัดระบบระเบียบบริหารจัดการในระบบการศึกษาที่ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนายุคดิจิทัล ส่งผลให้การเรียนการสอนแบบเดิมที่พึ่งพาครูและตำรายุคก่อนสืบทอดกันมากำลังถูกเบียดขับด้วยการเรียนรู้ผ่านโลกดิจิทัล ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ สถาบันการศึกษาต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้การศึกษาเป็นไปได้อย่างประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในยุคดิจิทัล

คำสำคัญ (Keywords) : การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคดิจิทัล,การเรียนรู้,เทคโนโลยี

Abstract

At present, the changes of the digital age have participated in education in the form of teaching and learning of educational management that must adjust education to digital. In this era, society is connected to efficient technology and has many possibilities to solve economic problems, education, and quality of life today,

---

[1-6] หลักสูตรรัฐศาสตร์ คณะมนุษย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ Bachelor of political science Program Faculty of Humanities And Social Scinces Surindra Rajabhat University *Corresponding outhor e-mail: jibpanad@gmail.com

which is different from the original, both positively and negatively. The development of education in the digital age has made it easier to access education, which is to increase learning opportunities and promote the development of learning skills. On the negative side, there may be problems of security and cyber invasion, including digital inequality. Therefore, digital has steps and practices that must be understood and learned in order to adjust the roles, duties, and rules of education management to be consistent with the changes that have occurred, up to the organization of the educational management system that is still a problem and an obstacle to the development of the digital age. As a result, the traditional teaching and learning that relies on teachers and textbooks from the past is being eclipsed by learning through the digital world. The changes in education in the digital age are inevitable. Educational institutions must adapt to the changes in order for education to be effective and respond to the needs of society in the digital age.

Keywords: Educational transformation in the digital age, Learning, Technology

บทนำ (Introduction)

ความท้าทายในศตวรรษที่ 21 นั้นมีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว เช่น การปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินชีวิตของมนุษย์ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ท้าทายต่อการพัฒนาประเทศปัญหาคุณภาพการศึกษาและการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะสูง ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการแข่งขันในเวทีโลก ขณะเดียวกัน ปัญหาทางด้านจริยธรรมและคุณธรรมของสังคม ก็ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขดังนั้น ระบบการศึกษาจึงต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม ที่พร้อมรับมือกับความท้าทายในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2560)

การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ได้มีเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร มีการนำมาใช้ในการจัดการศึกษา พัฒนาการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น การเรียนรู้ของผู้เรียนจะไม่จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียน การเรียนการสอนของครูแบบดั้งเดิมจะลดน้อยลง

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนจะเปลี่ยนแปลงไปเกิด กระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ (บรรจง ลาวะลี 2560)

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2559 กำหนดให้ทุกกระทรวง กรม รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนปฏิบัติการดิจิทัล ระยะ 3 ปีของหน่วยงานแทนการจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเดิม กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานภาครัฐตามมติดังกล่าว เป็นหนึ่งในกลไกการขับเคลื่อน “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม” จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงศึกษาธิการขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล และบริบทการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล (Digital Transformation) ในยุคปัจจุบัน รวมถึงเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางและทิศทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

สรุปได้ว่า ยุคดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการศึกษา ทำให้การเรียนรู้ไม่จำกัดอยู่แค่ในห้องเรียนแต่สามารถเกิดได้ทุกที่ทุดเวลา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นโอกาสที่ดีในการพัฒนาการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการศึกษา และปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมส่งผลกระทบต่อความสามารถในการอยู่ร่วมกัน ดังนั้น ระบบการศึกษาจึงต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อให้การศึกษาเป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคดิจิทัล

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสารเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคดิจิทัลด้วยการเลือกข้อมูลระดับ ทุติยภูมิ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบไปด้วย วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยใช้หลักเกณฑ์ 1) มีความถูกต้อง 2) มีความน่าเชื่อถือ 3) มีความเป็นตัวแทน 4) มีความชัดเจน โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และเทคนิค การวิเคราะห์ซ้ำ ได้ขอบเขตเนื้อหาประกอบด้วย คือ 1)การเข้าถึงเทคโนโลยี 2)ทางสังคมและวัฒธรรม 3)รูปแบบภัยคุกคาม 4)การรู้เท่าทัน โดยผลการสังเคราะห์ว่ามีเอกสารวรรณกรรมที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์ของงานวิจัยการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคดิจิทัล 7 ฉบับ

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคดิจิทัล ออกเป็น4 องค์ประกอบสำคัญ คือ 1) องค์ประกอบการเข้าถึงเทคโนโลยี 2) องค์ประกอบทางสังคมและวัฒธรรม 3) องค์ประกอบรูปแบบภัยคุกคาม 4) องค์ประกอบการรู้เท่าทัน สามารถแสดงกรอบแนวคิด ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดองค์ประกอบการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคดิจิทัล

1. **องค์ประกอบการเข้าถึงเทคโนโลยี** คือองค์ประกอบของการศึกษา ที่มีศักยภาพเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมากในยุคปัจจุบัน เนื่องจากการหลั่งไหลทางด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นปัจจัยสำคัญทำให้รูปแบบการศึกษามีองค์ความรู้เพิ่มมากขึ้นให้มีความสะดวกรวดเร็วง่ายต่อการศึกษาในด้านการสอนและด้านการค้นคว้าหาความรู้มากกว่าในยุคอดีต การศึกษาพบว่าปัจจัยทางเทคโนโลยีที่มีผลต่อพฤติกรรมของเยาวชนเป็นอย่างมาก 1.การใช้สื่อสารสนเทศ ในหลาย ๆ ด้านทั้งทางบวกและทางลบ 2.การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ทั้งข่าวมีแหล่งที่มาและข่าวเท็จ 3.พลเมืองดิจิทัล มีทักษะในการใช้สื่อดิจิทัล 4.สะดวกรวดเร็ว ง่ายต่อการเรียนการสอน

2. **องค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรม** คือ องค์ประกอบ ที่ใช้วิเคราะห์พฤติกรรมทั่วไป และเป็นที่นิยมนำมาใช้ประเมินพฤติกรรมในงานวิจัยปัจจุบัน เนื่องจากเป็นการประเมินตั้งแต่ขั้นปฐมภูมิ เช่น การค้นหาข้อมูลการสำรวจ การวัดผลจากข้อมูลออนไลน์ การสังเกตการณ์ การวัดผลจากข้อมูลการรับรอง และการใช้ข้อมูลประวัติจากการติดต่อกับหน่วยงานราชการอื่นๆการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเป็นอย่างมากคือ 1.สภาพทางเศรษฐกิจ รายได้ ราคาสินค้า ค่าครองชีพที่สูงขึ้นและรายได้ที่ไม่พอ 2.สถาบันครอบครัว ความเป็นอยู่ ความพร้อมความไม่พร้อมในยุคดิจิทัล 3.อัตลักษณ์ตัวบุคคล ลักษณะเฉพาะที่ทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากบุคคลอื่น เช่น เพศ เชื้อชาติและภาษา 4.บทบาทของผู้เรียน ความรู้ความสามารถ ทักษะชีวิต

3. องค์ประกอบรูปแบบภัยคุกคาม คือ องค์ประกอบที่สะท้อนถึงสถานการณ์ความเสี่ยงทางบนสังคมสื่อดิจิทัลที่มีแนวโน้มในการใช้สื่อดิจิทัลในทางที่ผิด โดยเฉพาะในด้านการศึกษา รวมถึงการกระทำใดๆ ที่ตัวบุคคลทำแล้วไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม และเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายเกี่ยวกับสื่อดิจิทับ โดยทุกพฤติกรรมล้วนส่งผลกระทบต่อทั้งสิ้นจากการศึกษาพบว่าปัจจัยองค์ประกอบรูปแบบภัยคุกคาม ที่มีผลต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก คือ 1.ผลกระทบจากนโยบายรัฐ ความขัดแย้งที่มีแนวโน้มต่อนโยบายทางการศึกษา 2.การใช้สื่อในทางที่ผิด มุมมอง อิทธิพลจากสื่อดิจิทัล 3.ข้อมูลส่วนบุคคล รหัสผ่าน การโจมตีทางไซเบอร์จากผู้ไม่หวังดี 4.พฤติกรรมของผู้เรียน ใช้ใช่สื่อดิจิทัลในทางลบ สื่อดิจิทัลที่กระตุ้นความรุนแรง

4. องค์ประกอบการรู้เท่าทัน คือองค์ประกอบที่สะท้อนถึงสถานการณ์ความตระหนักรู้ มีความรอบคอบบนสังคมยุคสื่อดิจิทัล โดยทุกพฤติกรรมล้วนส่งผลต่อการศึกษาทั้งสิ้น จากการศึกษาพบว่าปัจจัยองค์ประกอบการรู้เท่าทัน 1.สื่อดิจิทัลหวังผลอะไร เรียนรู้ ถ่ายทอด การบริหารการศึกษา 2.แหล่งที่มาของข้อมูล มีเจ้าของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3.การเข้าใจสื่อดิจิทัล การตีความประสบการณ์ 4.ความเหมาะสม ส่งเสริม เสริมสร้างค่านิยมพฤติกรรมที่ดี

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคดิจิทัล จากการวิจัยเอกสาร

ที่มา	การเข้าถึงเทคโนโลยี				ทางสังคมและวัฒนธรรม				รูปแบบของภัยคุกคาม				การรู้เท่าทัน			
	การใช้งานสื่อสารสนเทศ	การเข้าถึงข้อมูลความรู้	พลเมืองดิจิทัล	นโยบายเชิงพื้นที่	ผู้บริหารสถานศึกษา	วัฒนธรรมองค์กร	อัตลักษณ์ตัวบุคคล	ความพร้อมทางทรัพยากร	ผลกระทบการนโยบายรัฐ	การใช้สื่อในทางลบ	ข้อมูลส่วนบุคคล	แนวโน้มทางการศึกษา	สื่อดิจิทัลหวังผลอะไร	แหล่งที่มาของข้อมูล	การเข้าใจสื่อดิจิทัล	ความปลอดภัยของข้อมูล
สักกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2563) เรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลตามแนวทางวิถีใหม่ของครู กศน. สำนักงาน กศน.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	/	/	/	/	/	/	/	/	/		/	/	/	/	/	/
ราชวิกรม อาทิตย เจริญรัชต์ภาคย์และ วราภรณ์ เจริญรัชต์ภาคย์ (2565) เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา: การเรียนรู้แบบดิจิทัลและนวัตกรรมใหม่	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ธัญญาภรณ์ นาจำปา (2564) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคกลาง สังกัดงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	/	/	/	/	/	/		/	/		/	/	/	/	/	/
นางสาวภัทรา จรรยาธรรม (2564) เรื่อง การบริหารสถานศึกษาเอกชนในยุคดิจิทัล	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ปุณณิฐฐา มาเชค (2565) เรื่อง การบริหารองค์กรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล	/	/	/	/	/	/		/	/	/	/	/	/	/	/	/
ณัฐกานต์ แย้มชื่นและกัญญ์รัชการย์ เลิศอมรศักดิ์ (2566) เรื่อง ทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	/	/	/	/	/	/	/	/	/		/	/	/		/	/
ลัทธวรรณ วงษ์โพย (2566) เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์	/		/	/	/	/	/	/	/		/	/	/		/	/

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการศึกษา พฤติกรรมทางการใช่ดิจิทัลส่งผลอย่างมากต่อการใช่สื่อดิจิทัลกับการศึกษา ซึ่งเป็นการผสมผสานกลยุทธ์ที่หลากหลายรูปแบบเข้าด้วยกัน โดยในปัจจุบันมีองค์ประกอบที่หลากหลายเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ราชวิกรม อาทิตย์ เจริญรัชต์ภาคย์ วราภรณ์ เจริญรัชต์ภาคย์โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงยุคใหม่บนโลกใบนี้ ณ เวลานี้ เห็นจะไม่มีสิ่งใดเกินการพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลไปได้ นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต่อมวลมนุษยชาติใน

ทุกด้าน ทุกคนไม่อาจหลีกหนีเทคโนโลยีดิจิทัลที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของผู้คนมากขึ้นทุกที ในส่วนของภาครัฐบาล โดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เล็งเห็นถึงประโยชน์มากมายของเทคโนโลยีดิจิทัล จึงได้จัดหน่วยงานหนึ่งทำหน้าที่ดูแลพลเมืองไทยให้รู้จักสมรรถนะของดิจิทัลให้กว้างขวางขึ้น โดยแบ่งเป็นกรอบสมรรถนะไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. การเข้าใจดิจิทัล (digital Literacy) หมายถึง บุคคลมีสมรรถนะในการเข้าถึง ค้นหาคัดกรอง วิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดการ ประยุกต์ใช้ สื่อสาร สร้าง แบ่งปัน และติดตามข้อมูล (Data) สารสนเทศ (Information) และสาร (Content Media) ได้อย่างเหมาะสม ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น มีความรับผิดสอบ ปลอดภัย มีมารยาทไม่ละเมิดกฎหมาย ด้วยเครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสมและหลากหลาย ประกอบด้วย 9 หน่วยสมรรถนะ

2. การใช้ดิจิทัล (Digital Skill/ICT Skill) หมายถึง บุคคลมีสมรรถนะในการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีต่าง ๆ ด้านดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลากหลาย และสามารถประยุกต์ใช้ในงานได้มากขึ้น ได้แก่ การประกอบอาชีพ การศึกษาและเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง การดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นต้น ประกอบด้วย 6 หน่วยสมรรถนะ

3. การแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล (Problem Solving with Digital Tools) หมายถึง บุคคลมีสมรรถนะในการระบุความต้องการและทรัพยากรได้ สามารถตัดสินใจใช้เครื่องมือดิจิทัลที่เหมาะสมได้อย่างชาญฉลาดตามวัตถุประสงค์และความต้องการได้ สามารถแก้ปัญหาอย่างเชื่อมโยงกันด้วยเครื่องมือดิจิทัลได้สามารถใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาเชิงเทคนิค และสามารถปรับปรุงพัฒนาสมรรถนะตนเองให้เท่าทันโลกได้ ประกอบด้วย 5 หน่วยสมรรถนะ

4. การปรับตัวการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล (Adaptive Digital Transform) หมายถึง บุคคลมีสมรรถนะในการยืดหยุ่นและปรับตัวต่อโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกระแสความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี (Digital disruption) กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นต้น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย สามารถริเริ่มและเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 5 หน่วยสมรรถนะ

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลต่อการศึกษา สถานศึกษา และผู้เรียนผู้สอน อย่างไรปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวเร่งในการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและสังคม เพื่อให้เกิดความอยู่รอดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรง คือ Digital Disruption (ศุภชัย ศรีสุชาติ, 2563) โดยเฉพาะภายใต้สถานการณ์ที่ทุกภาคส่วน ทุกระดับชั้น ต้องมีการปรับตัวครั้งใหญ่ ผู้ที่มีความพร้อมในยุค Digital Disruption สามารถปรับตัวเร็วย่อมมีโอกาสเข้าสู่ความสำเร็จได้เร็ว แต่สำหรับผู้ที่ความสามารถในการปรับตัวต่ำ คนกลุ่มนี้จะถูกอนาคตไล่ล่าและกลืนกินในท้ายที่สุด อีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องตระหนักคือ เราไม่อาจนำองค์ความรู้ดั้งเดิมหรือความชำนาญจากครั้งอดีตมาใช้ในปัจจุบันได้ทั้งหมด ดังนั้นเพื่อความอยู่รอด บางทักษะจึงต้องพัฒนา และบางทักษะจำเป็นต้องปรับปรุงในช่วง

สถานการณ์ระบาดใหญ่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาในประเทศไทย ยิ่งทำให้เห็นลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและสังคมอย่างเด่นชัด (วัยวุฒิ บุญลอย และคณะ, 2564) ดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาในรูปแบบออนไลน์และการเรียนในชั้นเรียน เพื่อนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชั้นอาชีวะศึกษาและชั้นอุดมศึกษา

2. การปรับรูปแบบการทำงานในสถานศึกษา ในเรื่องของกระบวนการ ขั้นตอนในการทำงานที่ต้องยืดหยุ่น และเอื้อต่อการทำงานให้กับผู้ปฏิบัติงาน ตามหลักการเว้นระยะห่างทางร่างกายของบุคคลหรือระยะห่างทางสังคม (social distancing) เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรม

3. การให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ในการใช้ชีวิตในสถานบันการศึกษาและสังคม เพิ่มช่องทางความพร้อมในการเรียนรู้แบบผสมผสานทั้งในระบบปิดและในระบบออนไลน์ควบคู่กันไป ในห้องเรียนมีการตัดสินใจเลือกใช้ช่องทางวิธีการสอนออนไลน์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนรูปแบบการสนทนาที่เปลี่ยนแปลงไป

ทั้งนี้ เราอาจได้ข้อสรุปหนึ่งว่า การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในระบบการศึกษาของโลก และวิธีการเรียนของคนยุคอนาคตจะช่วยผ่อนคลายอนาคตการศึกษาภายหลังการระบาดใหญ่ทั่วโลก โดยนายคาเมรอน ฟอกซ์ (Bangkok Post, 2021 c) ผู้ก่อตั้งโรงเรียนนานาชาติเวอร์โซ กล่าวว่า ขณะที่เทคโนโลยีได้เปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจโลกและธรรมชาติของงานไป สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องสร้างความเชี่ยวชาญในอนาคตที่เศรษฐกิจโลกต้องการ ความเชี่ยวชาญในอนาคตทำให้ผู้เรียนมีความสามารถทำงานในธุรกิจอุตสาหกรรมที่กำลังเกิดและเกิดขึ้นแล้ว นับตั้งแต่ความสามารถที่จะวิเคราะห์สถานการณ์ซับซ้อนหลายชั้นจนถึงสามารถนำเสนอข้อมูลด้วยภาษามากกว่าหนึ่งภาษา การประกอบอาชีพอย่างเดียวหมดสมัยแล้ว คนหนุ่มสาวส่วนใหญ่จะมีอาชีพหลายอย่างในชีวิต การเรียนรู้จะเริ่มเป็นแบบตอบสนองความจำเป็นและความต้องการของตลาด ผู้เรียนจะมองหาวิธีเรียนที่เร็วกว่า มีประสิทธิภาพกว่าเพิ่มมากขึ้น นี่หมายความว่ารูปแบบการเรียนทางไกลและแบบผสมผสานจะเริ่มเป็นที่น่าสนใจเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. จากการวิจัยพบว่าทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจใน เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่วในการติดต่อสื่อสารเพื่อให้เกิดความรวดเร็วและมี ประสิทธิภาพในการทำงาน ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันและนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในทำงาน การแก้ปัญหาเพื่อ พัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย

2. จากการวิจัยพบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน การปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครู ร่วมกันพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินงานด้านการเรียนการสอน รวมถึงการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาช่วยในการวางแผนการบริหารเพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้าทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

3. ควรนำไปประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนกระบวนการบริหารสถานศึกษาเอกชนให้เหมาะสม ต่อบริบทของสถานศึกษาและความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย

4. ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่ไม่หยุดนิ่งในการพัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจและทักษะที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ควรตระหนักถึงการจัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมต่อการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงที่อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันเพื่อไม่ให้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน และการจัดการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง (References)

ณัฐกานต์ แย้มชื่น, กัญญ์รัชการย์ เลิศอมรศักดิ์. (2566). **ทักษะผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.** (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ธัญญาภรณ์ นาจำปา. (2564). **การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาในยุดดิจิทัล สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตภาคกลาง สังกัดงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** (การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการศึกษาการบริหาร, คณะศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒ.

บรรจง ลาวะลี. (2560). “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน”. **วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.**

ปุณณิฐฐา มาเชค. (2565). **การบริหารองค์กรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล.** (ภาควิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภัทรา จรรยาธรรม. (2564). **การบริหารสถานศึกษาเอกชนในยุคดิจิทัล.** (บัณฑิตวิทยาลัย, ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปกร.

เรียงตะวัน สิทธิเชนทร์, มณีรัตน์ อัจฉริยพันธกุล, วิภารัตน์ ชาแจ้ง, ณัฐกฤตา ทับทิม, ทิพวรรณ ริยาพันธ์, และ ปิยภรณ์ พูลน้อย. (2563). **การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลตาม**

แนวทางวิถีชีวิตใหม่ของครู กศน. สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.

ราชวิกรม อาทิตยเจริญรัชต์ภาคย์, วราภรณ์ เจริญรัชต์ภาคย์. (2565). “การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา: การเรียนรู้แบบดิจิทัลและนวัตกรรมใหม่”. **วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.** (ปีที่ 5 ฉบับที่ 4). สถาบันรัชต์ภาคย์.

ลัทธวรรณ วงษ์โพย. (2566). **เรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์.** (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย.

วัยวุฒิ บุญลอย, ธีรังกรู วรบำรุงกูล, มนตรี วิชัยวงษ์และเริงวิชญ์ นิตโคตร. (2564). **โควิด-19 กับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและสังคม**. ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 5(1), 44-57.

ศุภชัย ศรีสุชาติ. (2563). “พัฒนา SKILL เดิม เพิ่มเติม SKILL ใหม่ ฝ่ามรสุมเศรษฐกิจ แหวกคลื่น DISRUPTION”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก https://tu.ac.th/thammasat-expert-talk-re-skill-up-skill-digital-disruption **สืบค้น** 13 มกราคม 2568

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579.** (มีนาคม, 2560). กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

Bangkok Post. (2021 a, October 8). Smart Technology will help in Covid Recovery, Says Huawei. Retrieved from **https://www.bangkokpost.com/business/2194495/smart-technology-willhelp-in-covid-recovery-says-huawei**

การตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองในยุคดิจิทัล
The Political Awareness of Citizens in the Digital Era

ชุติมา อิ้วชุมแสง[1] รักษิณา งาหอม[2] รัชญาดา นันทะหมุด[3] นันท์นภัทร พยุงวงษ์[4]
ณัฏฐณิชา เกตุแก้ว[5] ดรุณี อันชำนาญ[6] บุษยา สันทาลุนัย[7]
Chutima Aiochumsaeng[1] Raksina Ngahom[2] Ratchayada Nantamoot[3] Nannaphat phayungwong[4] Natthanicha Ketkaew[5] Darunee Anchamnan[6] Butsaya Santalunai[7]

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา การตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองในยุคดิจิทัล โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองในยุคดิจิทัล จากหนังสือ บทความ วิชาการ งานวิจัย เอกสารเชิงนโยบาย เอกสารทางราชการ ข้อมูลจากแหล่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ และสื่อ สังคมออนไลน์ต่างๆ โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงเอกสารตามแนวทางของ Scott (1990: 2006) ศึกษา ข้อมูลจากวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองในยุคดิจิทัล จำนวน 13 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า การตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองในยุคดิจิทัล จำแนกออกเป็น 3 ด้านที่สำคัญ คือ 1) ด้านการสื่อสารทางการเมืองยุคดิจิทัล 2) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองยุคดิจิทัล 3) ด้านการกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งผลการวิจัยเชิงเอกสารครั้งนี้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงไม่ประจักษ์ เพื่อสังเคราะห์การตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองยุคดิจิทัล รวมถึงเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองยุคดิจิทัลต่อไป

---

[1]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล chutima.iwc@gmail.com/ Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email chutima.iwc@gmail.com

[2]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล raksinangahxm@gmail.com/ Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email raksinangahxm@gmail.com

[3]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล ratchayada10@gmail.com/ Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email ratchayada10@gmail.com

[4]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล Nannaphatpha@gmail.com/ Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email Nannaphatphayungwong@gmail.com

[5]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล natthanichaketkea@gmail.com/ Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email natthanichaketkea@gmail.com

[6]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล daruneenui789@gmail.com/ Faculty of Humanities and SocialSciences, Surin Rajabhat University Email daruneenui789@gmail.com

[7]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล butsayazzz0328@gmail.com/ Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email butsayazzz0328@gmail.com

คำสำคัญ (Keywords) : การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง, ยุคดิจิทัล, พลเมือง

Abstract

This research article is part of a study on The Political Awareness of Citizens in the Digital Era, with the aim of synthesizing a conceptual framework for political awareness in the digital age from books, articles, academic papers, research studies, policy documents, government documents, information from electronic media sources, websites, and various social media platforms. The research employed a documentary research process following the approach of Scott (1990: 2006) and examined data from 13 literature sources related to The Political Awareness of Citizens in the Digital Era. The research findings revealed that political awareness in the digital age can be classified into three key areas: 1. Digital Political Communication, 2. Digital Political Participation, and 3. Digital Political Persuasion. This documentary research serves as a conceptual framework for non-empirical research to synthesize The Political Awareness of Citizens in the Digital Era. It also provides important information for further developing political awareness among citizens in the digital age.

Keywords : Political Change, Digital Era, Citizens

บทนำ (Introduction)

การตื่นตัวทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ประชาธิปไตยเกิดความเข้มแข็งได้หาก การตื่นตัวทางการเมืองมีสูงจนเกินไปจนไม่อยู่ในกรอบกติกาและรัฐบาลไม่สามารถตอบสนองได้ทั้งหมด อาจจะนำไปสู่ความไร้ระเบียบของระบอบประชาธิปไตยได้ในที่สุด การอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมืองจากรุ่นสู่รุ่น สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านการเมืองที่พัฒนาขึ้นได้ตามกาลเวลาที่เหมาะสม การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนมีสูงและบ่อยครั้ง การตื่นตัวทางการเมืองไม่เพียงแต่เป็นวิธีการในการพัฒนาทางการเมืองเท่านั้น แต่เป้าหมายสำคัญในการพัฒนาทางการเมืองให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและสอดคล้องกับประชาธิปไตยสมัยใหม่การตื่นตัวทางการเมืองที่ผ่านมาพบว่า เกิดจากการปลุกเร้าหรือปลุกระดมให้เกิดการตื่นทางการเมือง เพื่อตอบสนองความต้องการผลประโยชน์ทางการเมืองให้กับกลุ่มการเมืองบางกลุ่ม มากกว่าที่จะเกิดจาก การสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้หันมาตื่นตัว สนใจกับปัญหาบ้านเมืองโดยส่วนรวม การตื่นตัวทางการเมืองมีสูงจนเกินไปจนไม่อยู่ในกรอบกติกาและรัฐบาลไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ทั้งหมดอาจจะนำไปสู่ความไร้

ระเบียบของระบอบประชาธิปไตยได้ในที่สุดการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่ประชาชนให้ความสนใจและมีการตื่นตัวทางการเมืองเป็นอย่างมาก โดยยังมีปัจจัยอื่น ๆ มาสนับสนุน เช่น สถาบันการกล่อมเกลาทางการเมือง ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันกลุ่มเพื่อน สถาบันสื่อมวลชน รวมถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการตื่นตัวทางการเมืองอย่างมาก หากเกิดความตื่นตัวหรือกระตือรือร้นเคลื่อนไหวในทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่องในทิศทางที่เหมาะสม ย่อมสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐให้มีความโปร่งใสและเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยผ่านสถาบันการศึกษาและหน่วยงานของรัฐ คือวิธีการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับกระบวนการกล่อมเกลาเรียนรู้ทางสังคมและทางการเมือง เพราะถือเป็นตัวแปรสำคัญที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมและปรากฏการณ์ทางการเมือง หรือกล่าวได้ว่ากระบวนการนี้ได้สร้างบุคลิกภาพทางการเมืองในสังคมขึ้นมา (ณฐมน หมวกฉิม, 2565 : 104) ซึ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ในขณะที่สังคมไทยก็มีการพัฒนามาตามลำดับตามสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีอาจแบ่งภาพการพัฒนาจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมอุตสาหกรรมและกำลังก้าวสู่สังคมแห่งเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นยุคที่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก้าวหน้ามาก พัฒนาด้านคอมพิวเตอร์และอิเลคทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ข้อมูลข่าวสารแพร่กระจายรวดเร็ว มีการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายและส่งอิทธิพลต่อกันไปทั่วโลก พลเมือง สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น อย่างไรก็ตามสภาพสังคมไทยยังมีภาพเป็นสังคมทั้งสังคมเกษตรกรรมในชนบท สังคมอุตสาหกรรมและสังคมดิจิทัลที่มีการรับเอาเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบสื่ออิเลคทรอนิกส์ เครื่องจักรที่ทันสมัย หุ่นยนต์ ฯลฯ มีพฤติกรรมแบบออนไลน์ (Online behavior) เพื่อสร้างความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตของสมาชิกสังคมอย่างกว้างขวาง ไม่เว้นแม้แต่สังคมการเมืองกิจกรรมทางการเมืองแบบออนไลน์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของพลเมือง และนักการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งนักการเมืองและพลเมืองต้องปรับตัวให้ทันและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมือง และพัฒนาการเมืองไทยให้เป็นประชาธิปไตยแบบดิจิทัลที่กำลังรุกเข้ามาแทนระบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเดิม (สมคิด พุ่มทุเรียน, 2565 : 2-3)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองในยุคดิจิทัล พบว่า การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย (ณฐมน หมวกฉิม, 2565) มีดังนี้ 1) ด้านการสื่อสารทางการเมืองยุคดิจิทัล เช่น ท่านมีการสื่อสารทางการเมืองยุคดิจิทัลผ่านช่องทางโซเชียลเดีย เป็นต้น 2) ด้านมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น ท่านมีติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางจากสื่อต่างๆ อาทิ โทรศัพท์ โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น 3) ด้านการกล่อมเกลาทางการเมือง เช่น ท่านมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองอยู่เสมอ เป็นต้น

ภายหลังสังคมไทยเปลี่ยนรูปแบบการปกครอง สังคมไทยเกิดความตื่นตัวทางการเมืองอย่างกว้างขวาง ประชาชนเริ่มมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองทั้งในระบบและนอกระบบ เช่น การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ซึ่งสะท้อนถึงการเพิ่มขึ้นของความสนใจและการเรียนรู้ทางการเมืองของพลเมือง โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารและเข้าถึงข้อมูลทางการเมืองได้สะดวกทุกที่ทุกเวลา ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ช่วยให้พลเมืองสามารถบันทึกเก็บข้อมูลกิจกรรมทางการเมืองเป็นหลักฐานที่สามารถสืบค้นและนำมาใช้ประโยชน์ในอนาคตได้ การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้การเมืองไทยมีความโปร่งใสมากขึ้น และช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองในกลุ่มประชาชนทุกระดับ

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาแนวคิดการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองในยุคดิจิทัล โดยอาศัยพื้นฐานในการพัฒนาจากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical Framework) ซึ่งได้จากหลักการทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องและจากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ มาสู่กรอบแนวคิดและสังเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ พร้อมเสนอแนวทางในการพัฒนาซึ่งงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนในการนำไปพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และใช้ประกอบการวางแผนงาน วางยุทธศาสตร์การปฏิบัติงาน รวมทั้งใช้ศึกษาวิธีการรับมือกับปัญหาภัยคุกคามของพลเมืองในยุคดิจิทัล ได้อย่างเหมาะสม และมีวิจารณญาณ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองในยุคดิจิทัล

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสารเรื่อง การตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองในยุคดิจิทัล ด้วยการเลือกข้อมูลระดับ ทุติยภูมิ ที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบไปด้วย บทความวิชาการ งานวิจัย เอกสารสารเชิงนโยบาย เอกสารทางราชการ เป็นต้น ตามแนวทางของ Scott (1990: 2006) คือการคัดเลือกเอกสาร วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยใช้ หลักเกณฑ์ 1) มีความถูกต้อง 2) มีความน่าเชื่อถือ 3) มีความเป็นตัวแทน 4) มีความชัดเจน โดยวิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพและเทคนิค การวิเคราะห์ซ้ำ (Re-reading Analysis) ได้ขอบเขตเนื้อหาประกอบด้วย คือ 1) การสื่อสารทางการเมือง 2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง 3) การกล่อมเกลาทาง โดยผลการ สังเคราะห์ว่ามีเอกสารวรรณกรรมที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์ของงานวิจัย แบ่งเป็น วรรณกรรมเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในยุคดิจิทัล จำนวน 13 ฉบับ ทำการสนทนากลุ่มผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้กรอบ แนวคิดที่สอดคล้องกับการศึกษาวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองในยุคดิจิทัล ออกเป็น 3 ด้านที่สำคัญ คือ 1) ด้านการสื่อสารทางการเมืองยุคดิจิทัล 2) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองยุคดิจิทัล 3) ด้านการกล่อมเกลาทางการเมือง สามารถแสดงกรอบแนวคิด ได้ดังภาพที่ 1

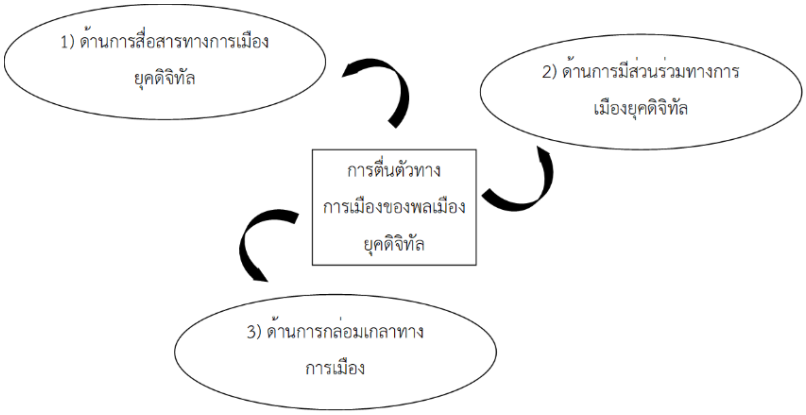

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองในยุคดิจิทัล

1. ด้านการสื่อสารทางการเมืองยุคดิจิทัล

1.1 การรณรงค์หาเสียงของพรรคการเมือง พรรคการเมืองใช้โซเชียลมีเดียเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้ Facebook Live เพื่อแถลงนโยบายแบบเรียลไทม์ การใช้ AI วิเคราะห์พฤติกรรมผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งช่วยออกแบบแคมเปญที่ตรงจุด และการสร้างสื่อ Interactive เพื่อดึงดูดความสนใจ การระดมทุนผ่าน Crowdfunding บนแพลตฟอร์มออนไลน์ก็ได้รับความนิยมมากขึ้น

1.2 การแสดงความคิดเห็นและข้อเรียกร้องของประชาชน ประชาชนสามารถใช้สื่อดิจิทัล เช่น Twitter และ Change.org ในการสร้างแคมเปญรณรงค์ ปัญหา Fake News และการขัดแย้งความคิดเห็นมักส่งผลกระทบต่อการสร้างข้อเรียกร้อง ประชาชนยังใช้ Hashtag Campaign ในการเคลื่อนไหวทางสังคมออนไลน์ ซึ่งมักนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายในบางกรณี

1.3 การนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของสื่อต่าง ๆ สื่อออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การทำ Fact-checking เพื่อตรวจสอบความจริงของข่าวปลอมกำลังได้รับความสำคัญ สื่อดั้งเดิมยังคงทำหน้าที่หลักในการรายงานข่าว แต่สื่อใหม่ช่วยให้ข่าวสารกระจายตัวอย่างรวดเร็ว

1.4 พฤติกรรมการสื่อสารทางการเมือง การใช้สื่อออนไลน์ช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ง่ายขึ้น เช่น การลงคะแนนความคิดเห็นออนไลน์และแสดงออกผ่าน Meme การแบ่งขั้วความคิดเห็นในสังคมออนไลน์ (Echo Chamber) มีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสาร ข้อมูลที่ผิดหรือบิดเบือนสามารถสร้างผลกระทบในวงกว้างได้

1.5 การพัฒนาการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น AI และ Big Data ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร การใช้ VR/AR ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองเสมือนจริง Blockchain ช่วยเพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการเลือกตั้ง ความก้าวหน้าของเทคโนโลยียังส่งผลต่อความรวดเร็วในการเผยแพร่ข่าวสาร

1.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารทางการเมือง ปัจจัยที่ส่งผลได้แก่ บริบททางสังคม-วัฒนธรรม การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชาชน และการควบคุมของรัฐบาล สื่อออนไลน์ช่วยลดความเหลื่อมล้ำด้านข้อมูลข่าวสาร กฎหมายไซเบอร์และนโยบายควบคุมสื่อยังเป็นตัวกำหนดทิศทางการสื่อสารในยุคดิจิทัล

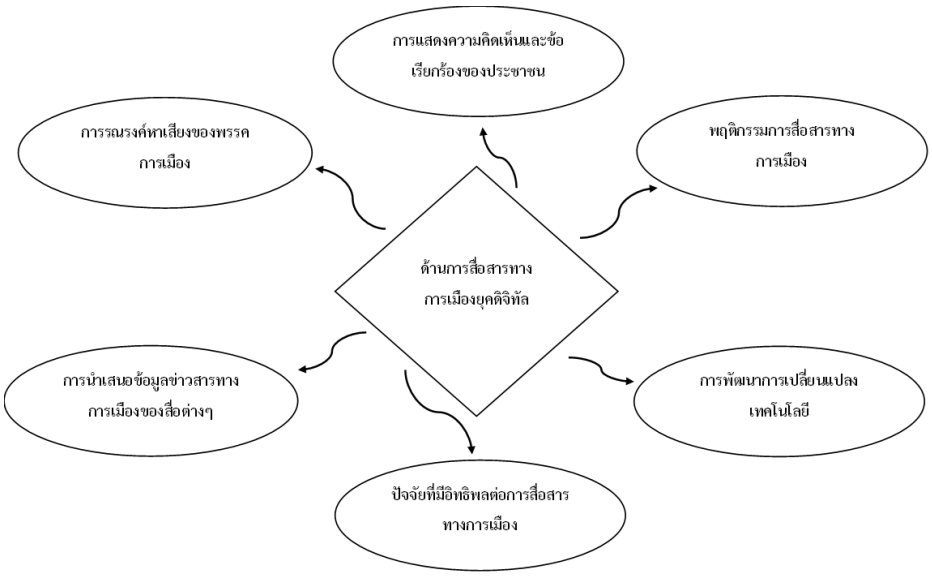

ภาพที่ 2 ด้านการสื่อสารทางการเมืองยุคดิจิทัลที่มีอิทธิผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมือง

2. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองยุคดิจิทัล

2.1 ด้านการให้ข้อมูลและรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ในยุคดิจิทัลนี้ การให้และรับข้อมูลทางการเมืองสามารถทำได้ง่ายขึ้นผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ข่าวสาร หรือแอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้อง ซึ่งช่วยให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุม

2.2 ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารการเมืองการติดตามข่าวสารการเมืองผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ข่าวออนไลน์, บล็อก, หรือช่องทางสื่อสังคมที่มีความหลากหลาย ทำให้ผู้คนสามารถติดตามเหตุการณ์ทางการเมืองได้อย่างทันทีและจากหลายแหล่งข้อมูล

2.3 ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ผู้คนสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างเปิดเผยในแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น การโพสต์ความคิดเห็นบนโซเชียลมีเดีย, การมีส่วนร่วมในการอภิปรายออนไลน์ หรือการแสดงความคิดเห็นในฟอรั่มต่างๆ

2.4 ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านการเลือกตั้งในยุคดิจิทัลไม่ได้จำกัดแค่การไปยังสถานที่เลือกตั้ง แต่สามารถใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบการเลือกตั้งออนไลน์ หรือแอปพลิเคชันที่ช่วยให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลการเลือกตั้งได้อย่างสะดวก

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ยุคดิจิทัลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการร่วมกิจกรรมทางการเมืองออนไลน์ การสร้างการรณรงค์ผ่านแคมเปญดิจิทัล หรือการสนับสนุนแคมเปญทางการเมืองผ่านการแชร์ข้อมูล

2.6 ด้านการแสดงความสนใจทางการเมือง ผู้คนสามารถแสดงออกถึงความสนใจทางการเมืองผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมออนไลน์ หรือการแสดงตัวตนในแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น การแชร์ข้อมูลทางการเมือง การเข้าร่วมกลุ่มที่มีความสนใจในประเด็นการเมืองเดียวกัน หรือการร่วมในการสนทนาออนไลน์

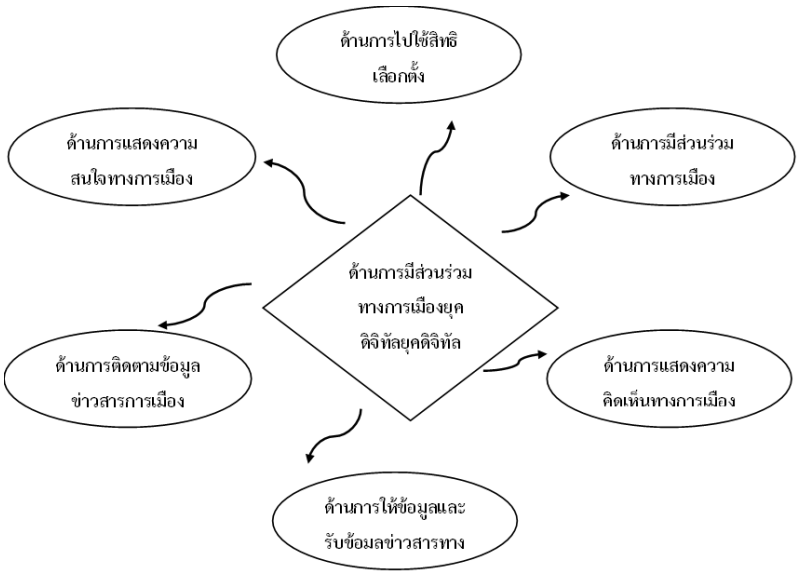

ภาพที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองยุคดิจิทัลที่มีอิทธิผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมือง

3. ด้านการกล่อมเกลาทางการเมือง

3.1 สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันแรกที่มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็ก โดยถ่ายทอดทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมทางการเมืองผ่านประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน

เด็กเรียนรู้การมีส่วนร่วมและการตัดสินใจในครอบครัว ซึ่งส่งผลต่อความสามารถทางการเมือง (Political Competence) ในอนาคต

3.2 สถาบันการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้และปลูกฝังทัศนคติทางการเมือง โรงเรียนสอนผ่านหลักสูตร กิจกรรมในชั้นเรียน และบทบาทของครูที่ช่วยสร้างความเข้าใจและความสนใจทางการเมือง ส่วนมหาวิทยาลัยเป็นพื้นที่สำคัญในการกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาเริ่มสนใจและแสดงออกทางการเมืองมากขึ้น

3.3 สถาบันสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และนิตยสาร มีบทบาทสำคัญในการเสนอข่าวสาร ความคิดเห็น การศึกษา และบันเทิง โดยเฉพาะการเสนอข่าวและความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง ซึ่งมีผลต่อทัศนคติและความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคล โดยสื่อมวลชนทำหน้าที่ถ่ายทอดข้อมูลจากรัฐบาลสู่ประชาชน

3.4 สถาบันศาสนา ศาสนามักมีบทบาทในการส่งเสริมค่านิยมทางสังคมและการเมือง โดยเฉพาะในประเทศที่มีศาสนาเป็นปัจจัยสำคัญ ศาสนาสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลาทางการเมืองผ่านคำสอน, สวดมนต์, หรือคำเทศนาเพื่อสร้างการยอมรับในระเบียบการเมืองหรือรัฐบาลที่มีอยู่

3.5 สถาบันเมือง เช่น รัฐบาล, พรรครัฐบาล, หรือสื่อมวลชน มักใช้ช่องทางต่าง ๆ ในการเผยแพร่ข้อมูล, นโยบาย, และความเชื่อที่สนับสนุนการปกครองของตน การกล่อมเกลาทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากสถาบันเหล่านี้สามารถทำได้ผ่านการสร้างนโยบาย, การออกข่าวสาร, หรือการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเชื่อทางการเมือง

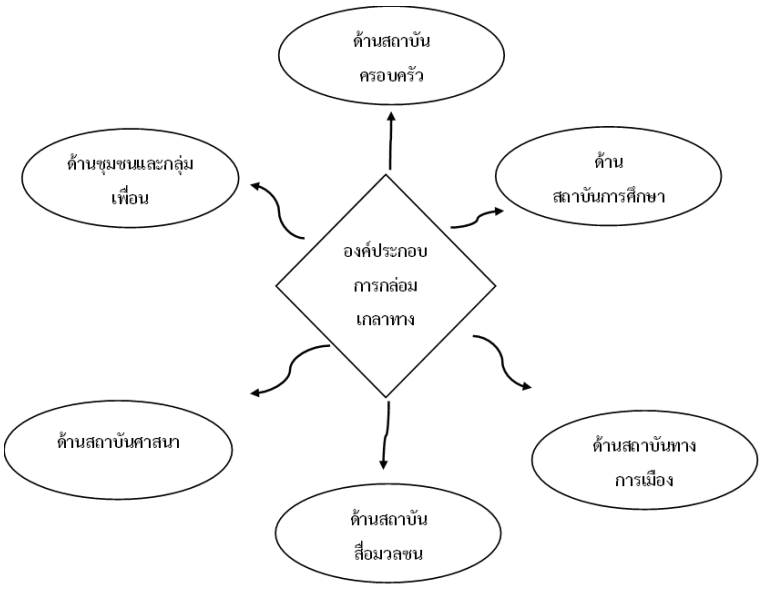

ภาพที่ 4 องค์ประกอบการกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีอิทธิผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมือง

สรุปการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองในยุคดิจิทัล เป็นเรื่องสำคัญ และมีความน่าสนใจ เนื่องจากเป็นการเมืองที่ผสมผสานกลยุทธ์หลากหลายรูปแบบเข้าด้วยกัน ในขณะเดียวกัน ปัจจัยด้านการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 1) การสื่อสารทางการเมือง 2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง และ 3) การกล่อมเกลาทางการเมือง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์เอกสารการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองยุคดิจิทัล เมื่อจำแนกเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า ด้านการสื่อสารทางการเมือง ช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความโปร่งใสในสังคม ประชาชนสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบ และผลักดันการเปลี่ยนแปลงในระบบการเมืองอย่างสร้างสรรค์และรวดเร็ว ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญสำหรับสังคมประชาธิปไตยในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระครูใบฎีกาวิชาญ วิสุทโธ, 2665) เรื่อง การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารทางการเมือง คือการผสมผสานระหว่างการโฆษณา เนื้อหาทางการเมือง และการสื่อสาร เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง พร้อมกับเป็นช่องทางนำข้อเรียกร้องและความต้องการของประชาชนไปสู่รัฐบาล เพื่อการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจที่ตอบสนองประชาชนได้มากขึ้นในยุคดิจิทัล การสื่อสารทางการเมืองมีอิทธิพลอย่างมาก โดยใช้เครือข่ายโซเชียลมีเดีย เช่น Clubhouse และ Facebook Live ในการเข้าถึงข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคมการเมืองได้อย่างรวดเร็ว มีความสำคัญต่อระบบการเมืองในการสร้างโครงข่ายผลประโยชน์ ประสานผลประโยชน์ และปรับเปลี่ยนสังคมในทิศทางที่ต้องการ

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็น การประท้วง การเข้าร่วมพรรคการเมือง หรือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับท้องถิ่น การมีส่วนร่วมเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างประชาธิปไตยและให้ประชาชนมีอิทธิพลในการกำหนดทิศทางของประเทศและเพิ่มความรับผิดชอบของรัฐบาล สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สมคิด พุ่มทุเรียน และคณะ, 2665) เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไทยในยุคดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองภายใต้ยุค เทคโนโลยีดิจิทัลยังให้ความสำคัญกับรูปแบบกิจกรรมการเมืองแบบเดิมที่มีการรณรงค์หาเสียง การออกเสียง เลือกตั้ง การประกาศนโยบาย การร่วมกิจกรรมการเมืองฯลฯ มีสิ่งที่เปลี่ยนแปลงบ้างจากเดิมคือการใช้ ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารกิจกรรมทางการมืองเพื่อให้พลเมืองสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทางการเมืองได้สะดวกทุกเวลาและทุกสถานที่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ รวมทั้งยังบันทึกเก็บข้อมูลกิจกรรมทาง การเมืองไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้นานสามารถสืบค้นและนำมาสื่อสารกันบนสื่อสังคมออนไลน์เมื่อต้องการจะ ใช้ประโยชน์ในทางการเมือง และกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองดิจิทัลมีตั้งแต่

ลำดับต่ำของกลุ่มผู้เฝ้าดูอยู่ ในระยะห่างไกลจากการเมือง จนถึงลำดับสูงสุดที่ใช้ข้อมูลดิจิทัลเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อวัตถุประสงค์ชิง ความได้เปรียบทางการเมือง ไม่เพียงเท่านี้การที่ประชาชนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วม ทางการเมืองมีส่วนช่วยทำให้การเมืองไทยพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยที่สูงขึ้น รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการ กระจายอำนาจการเมืองการปกครองเป็นจริงได้ในทางพฤตินัย

ด้านการกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการที่บุคคลเรียนรู้และซึมซับค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมทางการเมืองจากแหล่งต่างๆ เช่น ครอบครัว โรงเรียน สื่อมวลชน และกลุ่มเพื่อน โดยกระบวนการนี้ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระบบการเมือง การสร้างความคิดเห็นทางการเมือง และการพัฒนาทัศนคติที่เกี่ยวกับประชาธิปไตยและการปกครอง ระบบการศึกษาและสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความตระหนักรู้ทางการเมืองและการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบการปกครอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระณัฐพงษ์ ณฏฐวโส และคณะ, 2665) เรื่อง การกล่อมเกลาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า สถาบันครอบครัว มีส่วนในการกล่อมเกลาทางการเมืองโดยการแนะนำและสั่งสอนบุตรหลานของท่านให้ได้รู้จักการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ภายใต้การแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสมเยาวชนเหล่านั้นจะเป็นเมล็ดพันธุ์ชั้นดี เช่น ปลูกฝังให้ไปเลือกตั้งทุกครั้ง เพื่อใช้สิทธิหน้าที่ของตน ปฏิบัติตนตามหลักประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง เคารพสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น ฟังเสียงข้างมากและต้องเป็นประโยชน์แก่สังคม สถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญเพราะมีการปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยทันกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันเพื่อให้สามารถเข้าถึงเยาวชนได้มากยิ่งขึ้นและเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ยังสอดแทรกการอบรมสั่งสอนทางการเมืองการปกครอง ปลูกฝังค่านิยมที่ดีในการดำเนินชีวิตในระบอบประชาธิปไตย ด้านสถาบันชุมชนและกลุ่มเพื่อนมีส่วนช่วยในการให้ข้อมูลหลายทางในการปกครองโดยการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในดำเนินกิจกรรมทางการเมือง แสดงออกทางการเมืองเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติในอนาคต

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. นักวิจัย นักวิชาการ หรือนักศึกษา ที่ศึกษาด้านการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองในยุคดิจิทัล สามารถนำองค์ประกอบที่พบจากการวิจัยเชิงเอกสารในครั้งนี้ ไปประเมินต่อยอดทฤษฎีต่างที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์งานวิจัยได้เนื่องจากเป็นผลการสังเคราะห์จากวรรณกรรมที่พบในสถานการณ์ปัจจุบัน

2. นักวิจัย นักวิชาการ หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานเอกชนอิสระ หรือนักศึกษา ที่ศึกษาด้านการตื่นตัวทางการเมือง สามารถนำองค์ประกอบที่พบจาก การวิจัยเชิงเอกสารในครั้งนี้ ไป

พัฒนาเป็นแนวคิดการศึกษาเรียนรู้ และแนวทางการประเมิน ให้เป็นไปตาม เกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพกับองค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ในการศึกษาด้านการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองยุคดิจิทัล ได้แก่ การสื่อสารทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการกล่อมเกลาทางการเมือง หากมีการศึกษาครั้งต่อไป ในอนาคต ควรมีการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรดังกล่าว ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของเยาวชนในหลาย ๆ พื้นที่ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgments)

ขอขอบคุณ คณะอาจารย์ที่ปรึกษาสัมมนา ประธานหลักสูตรและคณาจารย์สาขารัฐศาสตร์ ในการให้แนวคิดและข้อเสนอแนะในการจัดทำบทความครั้งนี้ รวมถึงขอขอบคุณนักวิจัย นักวิชาการ และหน่วยงานเจ้าของวรรณกรรมที่ใช้ในการวิจัยเชิงเอกสารในครั้งนี้อย่างสูง

เอกสารอ้างอิง (References)

ก้องภพ เอี่ยมสมบูรณ์. (2565, กรกฎาคม-ธันวาคม). “การสื่อสารทางการเมืองในสื่อยุคดิจิทัลสมัยปัจจุบัน.” **วารสารปรัชญาปริทัศน์**. 27(2) : 1-10.

กัลยกร สังขชาติ. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางวัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.” **วารสารมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**. 3(2) : 21-34.

กานต์รวี กรดมาก. (2563). **การสื่อสารเพื่อสร้างความนิยมทางการเมืองของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเขานิพันธ์ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชลิต วงศ์สกุล และคณะ. (2562, มกราคม-มิถุนายน). “การตื่นตัวทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี.” **วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทัศน์**. 2(1) : 1-9.

ณฐมน หมวกฉิม. (2564). **การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย**. วิทยานิพนธ์ระดับปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ตรัยรัตน์ ปลื้มปิติชัยกุล และคณะ. (2565). "การเปิดรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารในสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น." **การประชุมวิชาการและนำเสนอวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 9 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 7**. 2565. 1-14. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

พระครูใบฎีกาวิชาญ วิสุทโธ. (2565, มกราคม-เมษายน). ”การสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล.” **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 6(1) : 1-12.

พระณัฐพงษ์ ณฏฐวโน(สุดใจ) และคณะ. (2565, พฤษภาคม-สิงหาคม). “การกล่อมเกลาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี.” **วารสาร มจร การพัฒนาสังคม**. 7(2) :202-212.

พระทรงวุฒิ ชาตเมธี (รัตนะ). (2563). **การกล่อมเกลาทางการเมืองที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน**. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสังวาน เขมปญโญ (สายเนตร) และคณะ. (2565, กันยายน-ธันวาคม). "การสื่อสารทางการเมือง.” **วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์**. 7(3) : 1-12.

พิชิต กันยาวรรณ และคณะ. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). “การกล่อมเกลาทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วน ตำบล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย.” **วารสารมนุษย์ศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**. 8(2) : 177-189.

วุฒิพร ลิ้มวราภัส และคณะ. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). "กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์: กรณีศึกษา โพสต์ทูเดย์ และแนวหน้า." **วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์**. 6(2) : 106-118.

สมคิด พุ่มทุเรียน และคณะ. (2565, กรกฎาคม-สิงหาคม). ”การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไทยในยุคปัจจุบัน." **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**. 10(5) : 1-15.

โสภา ยอดคีรีย์. (2564). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ระดับรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสยาม.

อุดมศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.“ **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม**. 12(2) : 297-311.

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

Democratic Political Culture of the People in Khwaosinrin Subdistrict Municipality, Khwaosinrin District, Surin Province

เมธินี มานะชีพ[1] หนึ่งฤทัย ศรดอก[2] อิทธิพัฒน์ สืบนาม[3] สมลักษณ์ บุตรงาม[4]
นาฏศญา แสนกล้า[5] ชลธิกาญจน์ คุรุทานัง[6] รัตนาภรณ์ สุขแล้ว[7]

Methinee Manachip[1] Nuengruthai Sorndok[2] Aittipat Sebnam[3]
Somlak butngam[4]Natsaya Saenkla[5] Chonthikhan Kuruthanang [6]
Rattanaporn Suklaew[7]

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 3) เพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 4) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 3 ด้านได้แก่ 1) ทัศนคติและความเชื่อทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย 2) ด้านการเคารพกติกาการปกครองระบอบประชาธิปไตย 3) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 355 คน ซึ่งสุ่มจากประชากรทั้งหมด 3,013 คน ใช้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลลักษณะแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด ผู้วิจัยได้ว

[1-6] สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ Department of Political Science,Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University, Thailand *Corresponding Author E-mail : namnueng06@gmail.com

เคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่า F (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวในกรณีที่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทำการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนอยู่ในระดับสูง

พบว่าระดับความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.99, S.D.=0.500) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ด้านทัศนคติและความเชื่อในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\overline{X}$=4.15, S.D.=0.743) ด้านการเคารพกติการการปกครองแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\overline{X}$=4.35, S.D.=0.666) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\overline{X}$=3.48, S.D.=0.695) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทั้งหมดอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ โดยเน้นการให้ความรู้และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงบทบาททางการเมืองของตนและสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ (Keywords) : วัฒนธรรมทางการเมือง, ระบอบประชาธิปไตย, ความเชื่อและทัศนคติทางการเมือง, การเคารพกติกาการปกครองประชาธิปไตย, การมีส่วนร่วมทางการเมือง

Abstract

This research aims to 1) study the level of understanding of democratic political culture among the people in Khwaosinrin Subdistrict Municipality, Khwaosinrin District, Surin Province, 2) study the level of opinions on democratic political culture among the people in Khwaosinrin Subdistrict Municipality, Khwaosinrin District, Surin Province, 3) compare the democratic political culture of the people in Khwaosinrin Subdistrict Municipality, Khwaosinrin District, Surin Province, by personal factors, and 4) propose guidelines for developing democratic political culture among the people in Khwaosinrin Subdistrict Municipality, Khwaosinrin District, Surin Province. This

quantitative research utilized a questionnaire designed by the researchers to study the level of understanding and opinions on democratic political culture among the people in Khwaosinrin Subdistrict Municipality, Khwaosinrin District, Surin Province, in three aspects: 1) attitudes and beliefs about democratic governance, 2) respect for democratic governance rules, and 3) political participation. The survey was conducted with a sample of 355 people, randomly selected from a population of 3,013. The data were collected using both closed and open-ended questionnaires. The data were analyzed using mean, percentage, standard deviation, and hypothesis testing with F-test and one-way ANOVA. Significant differences at the 0.05 level were further analyzed using pairwise comparison. The results showed that the level of understanding of democratic political culture among the people was high. The overall level of opinions on democratic political culture among the people in Khwaosinrin Subdistrict Municipality, Khwaosinrin District, Surin Province, was high ($\overline{X}$=3.99, S.D.=0.500). When analyzed by aspect, the attitudes and beliefs about democratic political culture had a high level of agreement ($\overline{X}$=4.15, S.D.=0.743), respect for democratic governance rules had a high level of agreement ($\overline{X}$=4.35, S.D.=0.666), and political participation had a moderate level of agreement ($\overline{X}$=3.48, S.D.=0.695).

Based on the research findings, the researchers proposed guidelines for developing democratic political culture among the people in Khwaosinrin Subdistrict Municipality. These guidelines emphasize providing education and promoting political participation through various activities and decentralizing power to local administrative organizations. This aims to raise awareness of political roles among the people and enable them to effectively participate in solving problems and creating benefits for society.

Keywords : political culture, Democracy, Political beliefs and attitudes, Respect for democratic governance rules,

บทนำ (Introduction)

วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางสังคม (Social Culture) ซึ่งหมายถึงแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลที่มาจากความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติทางการเมืองที่ได้รับการถ่ายทอดและปลูกฝังสืบต่อกันมา จนกระทั่งบุคคลยอมรับและยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติการเมืองของสังคม วัฒนธรรมทางการเมืองเกิดจากกระบวนการปลูกฝังอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง (Political Socialization Process) ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่สืบต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน จนทำให้บุคคลในสังคมมีความรับรู้ทางการเมือง (Political Knowledge) ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง (Political Behavior) ของบุคคลในสังคม

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบและระดับต่างๆ มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในสังคมนั้น ว่ามีลักษณะอย่างไรและในทุกๆ สังคมล้วนมีวัฒนธรรมทางการเมืองในหลายรูปแบบ ไม่มีสังคมใดที่มีเพียงวัฒนธรรมทางการเมืองรูปแบบเดียวซึ่งประชาชนในประเทศยึดถือร่วมกัน เพียงแต่วัฒนธรรมทางการเมืองรูปแบบใดกลายเป็นแบบหลักที่มีอิทธิพลต่อคนส่วนใหญ่ ก็ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของการเมืองการปกครองของประเทศนั้น

นอกจากนี้ วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยในการสร้างความสำนึกทางการเมือง (Political Consciousness) และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (Political Change) วัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีอิทธิพลต่อสถาบันทางการเมือง ซึ่งเห็นได้จากปัญหาการพัฒนาทางการเมืองในประเทศที่กำลังพัฒนาทั่วไป ดังนั้น ความสำเร็จของการปกครองระบอบประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้คนในสังคมนั้นๆจากการศึกษาประวัติทางการเมืองและความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจทำการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และมีวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับใด
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับใด

3. เพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

4. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดังต่อไปนี้

ศรายุทธ นกใหญ่ (2558) วิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขกาญจนาภิเษก พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีระดับสูงที่สุดคือการมองโลกในแง่ดีและมีความไว้วางใจต่อเพื่อนมนุษย์

ชาญชัย ฮวดศรี (2558) วิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพุทธของผู้นำชุมชนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ชนิดา จิตตรุท (2559) วิจัยเรื่องวัฒนธรรมประชาธิปไตยกับพัฒนาการทางสังคมไทย พบว่า การรับรู้วัฒนธรรมประชาธิปไตยและพัฒนาการทางสังคมของไทยอยู่ในระดับสูง แต่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางสังคมในระดับต่ำ

สิทธิ์ธนัชท์ วารุณสหรัชภณ (2560) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย

เกศสุดา โภคานิตย์ (2560) วิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ พบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองระบบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง และมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับมาก

ปรียานันท์ หาดเด็ด (2559) วิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนจังหวัดภูเก็ต พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองในระดับมากที่สุด โดยการไปเลือกตั้งถือว่าเป็นวิธีการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญ

ณัณดนัย พยัคฆพันธ์ (2560) วิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการมองโลกในแง่ดีและการไว้วางใจเพื่อนมนุษย์เป็นด้านที่มีคะแนนสูงสุด

ราตรี รัศมีดิษฐ์ (2558) วิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลห้วยกะปิ พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบและไพร่ฟ้าในระดับมาก และแบบมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

สุเทวี คงคูณ (2563) วิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง พบว่า นักศึกษามีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับมาก โดยด้านการเคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีคะแนนสูงสุด

กิตติพงษ์ พิพิธกุล (2559) วิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนอยู่ในระดับสูง โดยทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและความเข้าใจต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

งานวิจัยเหล่านี้ช่วยให้เห็นภาพรวมของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในบริบทต่าง ๆ ของประเทศไทย และสามารถนำมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์เพื่อพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองในพื้นที่ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) (ถ้ามี)

จากการวิจัยทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรต้น (Independent Variables) ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และประสบการณ์การเลือกตั้ง

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของวิจัยที่เกี่ยวข้องกัน และทฤษฎีของ Lucian Pye จนได้กรอบแนวคิดการวิจัยวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครอง
2. ด้านทัศนคติและความเชื่อทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
3. ด้านการเคารพกติกาของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
4. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์” ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้:

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 **ประชากร (Population)**: ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 3,013 คน

1.2 **กลุ่มตัวอย่าง (Sample group)**: ประชาชนผู้อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ จำนวน 355 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1993) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ที่นัยสำคัญ 0.05

2. การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)

2.1 **ขั้นตอนที่ 1**: แบ่งประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ทั้งหมด 3,013 คน เป็น 3 หมู่บ้าน

2.2 **ขั้นตอนที่ 2**: กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วนโดยพิจารณาจากจำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 **แบบสอบถาม (Questionnaire)**: เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ แบ่งออกเป็น 5 ส่วน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ตอนที่ 4 ทัศนคติและความเชื่อทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

3.2 ขั้นตอนการสร้างและตรวจหาคุณภาพเครื่องมือ:

3.2.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 เขียนข้อกระทงความ (Item) ของแบบสอบถามตามองค์ประกอบต่างๆ ของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

3.2.3 จัดทำร่างแบบสอบถามและเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้

3.2.4 ทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย

3.2.5 คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยการใช้สูตรของ ครอนบาค (Cronbach, 1970)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 จัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

4.2 ขออนุญาตต่อผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

5.2 ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เช่น การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง (F-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์อำเภอเขวาสินรินทร์จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับสูง

ระดับความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่ามีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.99, S.D.=0.500) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ด้านทัศนคติและความเชื่อในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยอยู่

ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}$=4.15, S.D.=0.743) ด้านการเคารพกติการการปกครองแบบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}$=4.35, S.D.=0.666) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\bar{X}$=3.48, S.D.=0.695) โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทั้งหมดอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ โดยเน้นการให้ความรู้และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงบทบาททางการเมืองของตนและสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ตามกรอบแนวคิด 3 ด้าน โดยภาพรวมจำแนกตามรายด้าน

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์	**$\bar{X}$**	**S.D.**	**แปลผล**
1. ด้านทัศนคติและความเชื่อในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	4.15	0.743	มาก
2. ด้านการเคารพกติการการปกครองแบบประชาธิปไตย	4.35	0.666	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	3.48	0.695	ปานกลาง
ภาพรวม	**3.99**	**0.500**	**มาก**

พบว่าระดับความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.99, S.D.=0.500)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการดำเนินการวิจัยวัฒนธรรมทางเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยอภิปรายผลใน 4 ประเด็น คือ 1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขต

เทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 2)เพื่อศึกษาด้านทัศนคติและความเชื่อในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 3)เพื่อศึกษาด้านการเคารพกติกาการปกครองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 4) เพื่อศึกษาด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ การวิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล เขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ได้สรุปผลการวิจัยตามประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ โดยภาพรวมมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง การที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระดับนี้แสดงให้เห็นว่ามีการเข้าถึงข้อมูลและการศึกษาเกี่ยวกับประชาธิปไตยอย่างเพียงพอ อย่างไรก็ตาม ควรมีการส่งเสริมการศึกษาและการเข้าถึงข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2. ด้านทัศนคติและความเชื่อทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีทัศนคติและความเชื่อทางการเมืองที่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยในระดับที่ดี ทัศนคติและความเชื่อที่ดีต่อประชาธิปไตยเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เข้มแข็ง การส่งเสริมให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตยสามารถทำได้ผ่านการจัดกิจกรรมและโครงการที่เน้นการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3. ด้านการเคารพกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีการเคารพกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับที่ดี การเคารพกติกาเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาความเป็นระเบียบและความยุติธรรมในสังคม การส่งเสริมให้ประชาชนเคารพกติกาสามารถทำได้ผ่านการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกติกาต่าง ๆ ของประชาธิปไตย

4. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างประชาธิปไตย การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นสามารถทำได้ผ่านการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง

ผลการวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์” สอดคล้องกับงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่านที่ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองและประชาธิปไตย ดังนี้ Gabriel Almond และ Sidney Verba ในงานวิจัย The Civic Culture (1963) ที่สำรวจความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมือง

และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย. งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อประชาธิปไตยเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เข้มแข็ง Ronald Inglehart และ Christian Welzel ที่ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองและความมั่นคงของสถาบันประชาธิปไตย งานวิจัยของพวกเขาชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเคารพกติกาของประชาชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคงและยั่งยืน Robert Putnam ในงานวิจัย Making Democracy Work (1993) ที่เน้นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองและประสิทธิภาพของสถาบันประชาธิปไตยในอิตาลี ผลการวิจัยของ Putnam ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเคารพกติกาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของประชาธิปไตย ศรายุทธ นกใหญ่ (2558) ที่วิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขกาญจนาภิเษก พบว่าการมีทัศนคติที่ดีและการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ชาญชัย ฮวดศรี (2558) ที่วิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพุทธของผู้นำชุมชนจังหวัดขอนแก่น พบว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการเคารพกติกามีความสำคัญต่อการพัฒนา

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

การวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์” ได้ให้ความรู้ใหม่หลายประการที่สำคัญดังนี้:

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับวัฒนธรรมทางการเมืองการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และประสบการณ์การเลือกตั้ง มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงและมีประสบการณ์การเลือกตั้งมาก มีแนวโน้มที่จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่า

2. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเขวาสินรินทร์มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมการศึกษาและการให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง

3. ทัศนคติและความเชื่อของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับดี ประชาชนมีความเชื่อมั่นในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยและเห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

4. ประชาชนมีการเคารพกติกาการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับสูง ซึ่งแสดงถึงความเข้าใจและการปฏิบัติตามกฎหมายและกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างเคร่งครัด

5. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. การส่งเสริมการศึกษาและการให้ข้อมูล ควรมีการจัดอบรมและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง

2. การสร้างความตระหนักรู้ ควรมีการรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3. การสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ควรมีการสนับสนุนให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างเสรี

เอกสารอ้างอิง (References)

ประภาส สุทธิอาคาร. (2531). “**วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร.**” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พุฒิพงษ์ ไขยพรพัฒนา. (2545). **“วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของข้าราชการกองบิน 41 จังหวัดเชียงใหม่.”** การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัญฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ชัยอนันต์ สมุทรวาณิช. (2517). **อุดมการณ์ทางการเมือง.** กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์เคล็ดไทย

ทินพันธ์ นาคะตะ. (2533). **การเมืองการบริหารไทย:ภาระของชาติ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทินพันธ์ นาคะตะ. (2543). **ประชาธิปไตยไทย.** กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหายบล็อกและการพิมพ์

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2524). **วัฒนธรรมทางการเมืองไทย.** กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.

ลิขิต ธรีเวคิน. (2529). **วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลาเรียนรู้ทางสังคม.** เอกสารทางวิชาการหมายเลข 28 ศูนย์วิจัยคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2538). **การเมือง:ความคิดและการพัฒนา.** โครงการเอกสารและตำราคณะรัฐประศาสนศาตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2549). **การเมืองไทย.** กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

สมบัติ วงศ์ศรีรัตน์. (2524). **พื้นฐานบางแง่ของวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมไทย.** กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย

ชาญชัย ฮวดศรี [ออนไลน์]**. “รูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองเชิงพุทธของผู้นำชุมชนจังหวัดขอนแก่น”** เข้าถึงได้จาก https://research.kpru.ac.th/.สืบค้นเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2567.

บทความวิชาการ : สุขภาพจิตในยุคดิจิทัลด้านการเมืองการปกครอง
Mental Health in the Digital Age of Politics and Governance

พริษฐ์ ปะนา[1] กฤษติศักดิ์ ดาศรี[2] มะลิตา ละอองทอง[3] เบญจลักษณ์ บุญรินทร์[4]
อินทุอร วงศ์ฉลาด[5] สุดารัตน์ พรหมจรรย์[6]
Parit Pana[1] Kittisak Dasri [2] Malita Laongthong[3] Benchalak Boonrin [4] Intuon Wongchalad [5]Sudarat Prommajun[6]

บทคัดย่อ (Abstract)

ยุคดิจิทัล คือการเข้ามาของเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงผู้คนทั่วโลก การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเทคโนโลยีไม่เพียงแค่ส่งผลต่อวิธีการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน แต่ยังมีผลกระทบต่อด้านต่าง ๆ ของสังคม โดยเฉพาะในด้านสุขภาพจิต การแพร่หลายของสื่อสังคมออนไลน์ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและการปกครองได้อย่างรวดเร็วและสะดวกสบาย แต่การมีข้อมูลหลากหลายและบางครั้งอาจขัดแย้งกัน ทำให้เกิดความแน่นอนในข้อมูลข่าวสาร รวมไปถึงการเมืองในสังคมอาจทำให้เกิดความรู้สึกจิตใจได้ ดังนั้น การทำความเข้าใจและจัดการกับผลกระทบเหล่านี้ในบริบทของการเมืองการปกครองในยุคดิจิทัล จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีและการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน

คำสำคัญ (Keywords) : สุขภาพจิต, ยุคดิจิทัล, การเมืองการปกครอง

Abstract

The digital era refers to the advent of technology playing a key role in connecting people around the world. The changes brought about by technological development not only impact the way we work and live our daily lives, but also affect various aspects of society, particularly mental health. The widespread use of social media allows the public to access political and governance-related information quickly and conveniently. However, the presence of diverse and sometimes conflicting information creates uncertainty in the news, and political matters in society can lead to mental distress. Therefore, understanding and managing these impacts within the

[1-6] สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ Political Science major, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University, Thailand *Corresponding Author E-mail : panaink12@gmail.com

context of politics and governance in the digital era is essential for promoting good mental health and the sustainable development of society.

Keywords : mental health, Digital era, Politics and Governance

บทนำ (Introduction)

ในยุคดิจิทัล (Digital Age) เทคโนโลยีมีอิทธิพลอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ โลกถูกย่อให้เล็กลงด้วยเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารและการสืบค้นข้อมูลต่างๆ ที่สามารถทำได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ส่งผลต่อวิธีคิดของผู้คนตั้งแต่วัยเด็กจนถึงผู้สูงวัยในปัจจุบัน ความสัมพันธ์ทางสังคมไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการพบปะพูดคุย เห็นหน้าตา บุคลิกภาพ หรือทำกิจกรรมร่วมกันเท่านั้น แต่เทคโนโลยียังเข้ามาช่วยพัฒนาสังคมในรูปแบบใหม่ที่เราเรียกกันว่า "สังคมเครือข่าย" (Social Network) หรือ “สังคมออนไลน์” ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ไม่มีวันหยุดนิ่งได้นำพาสิ่งใหม่ ๆ มาปรากฏในทุก ๆ วันอย่างเหลือเชื่อในขณะเดียวกัน การใช้ชีวิตแบบดั้งเดิม รวมถึงขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมเก่า ๆ เริ่มเลือนหายไป โดยมีสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่ ความสะดวกสบายในอดีตที่เคยมีเริ่มลดลง ทำให้วิถีชีวิตของคนในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป กลายเป็นสังคมที่ต้องดิ้นรนต่อสู้และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อย่างไม่หยุดนิ่งอย่างไรก็ตาม ยังมีคนจำนวนมากที่ไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ส่งผลให้เกิดความเครียดและปัญหาโรคซึมเศร้าเพิ่มขึ้น

คนไทย 76% ไม่เคยหยุดใช้โซเชียลฯ ผลสำรวจสุขภาวะทางดิจิทัล ประจำปี 2566 พบว่าคนไทยทุกช่วงวัยไม่เคยหยุดใช้สื่อสังคมออนไลน์แม้แต่วันเดียว 76% นับเป็นค่าที่สูงมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในเอเชียใต้ เอเชียตะวันออก และเอเชียตะวันออกกลาง ซึ่งอยู่ที่ 47 – 49% ขณะที่ผลสำรวจล่าสุดในปี 2567 ชี้ให้เห็นอีกว่า คนส่วนใหญ่ใช้เวลาไปกับการทำงาน 5–6 ชั่วโมง/วัน และเพื่อความบันเทิง 3–4 ชั่วโมง/วัน รวมแล้วแต่ละคนใช้อุปกรณ์ดิจิทัลอย่างต่ำ 8–10 ชั่วโมง/ วัน เข้าข่ายการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลที่เยอะเกินไป นอกจากนี้ยังพบพฤติกรรมการใช้สมาร์ตโฟนขณะทำกิจกรรมอื่น เช่น กินข้าว พูดคุยกับเพื่อนและครอบครัว มีคนใช้บ่อยถึงบ่อยมาก 26.3% และอีก 55% บอกว่าบางครั้ง นั่นหมายความว่าประมาณ 4 ใน 5 คนไม่เคยหยุดใช้มือถือขณะทำกิจกรรม

ปัจจุบันในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยี มีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของเราส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านบวกและด้านลบต่อสุขภาพจิตของผู้คนการใช้สื่อสังคมออนไลน์ สามารถทำให้เราเข้าถึงข้อมูลและแหล่งความรู้ได้ง่าย แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดความเครียด ดังนั้น การปรับตัวและเรียนรู้วิธีการจัดการกับผลกระทบทางจิตใจ จากโลกดิจิทัลจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เราควรใส่ใจ

นอกจากนี้ สุขภาพจิตในยุคดิจิทัล ส่งผลในด้านต่างๆ อีกมาก รวมไปจนถึงการเมืองการปกครอง ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วและหลากหลายสามารถสร้างความตึงเครียดและความวิตกกังวลในผู้คน โดยเฉพาะเมื่อข้อมูลเหล่านั้นมีความขัดแย้งหรือถูกนำเสนอในทางที่สร้างความ

เข้าใจผิด สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคงหรือความไม่แน่นอนในสังคม อีกทั้งยังสามารถกระทบต่อการตัดสินใจทางการเมืองและการรับรู้ของประชาชนในเรื่องต่าง ๆ ทำให้การมีสุขภาพจิตที่ดีในยุคดิจิทัลเป็นสิ่งที่ท้าทายและจำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

การสัมมนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบของยุคดิจิทัลต่อสุขภาพจิตของประชาชน โดยเฉพาะในบริบทของการเมืองและการปกครอง รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการรับมือกับข้อมูลข่าวสารที่ส่งผลต่อความเครียดและความขัดแย้งทางความคิดในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การสัมมนานี้ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร เพื่อสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบของยุคดิจิทัลต่อสุขภาพจิตของประชาชน โดยจัดเวทีสัมมนาแบบมีส่วนร่วม (Participatory Seminar) ศึกษาวรรณกรรม รายงาน เอกสารของสถาบัน และเอกสารลายลักษณ์อักษรที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสุขภาพจิตในยุคดิจิทัล รวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแบ่งปันประสบการณ์ผ่านกิจกรรมกลุ่มย่อยและการสำรวจความคิดเห็นในประเด็นนี้ เพื่อสร้างภาพรวมที่ครอบคลุม โดยตรวจสอบหลักฐานและวาทกรรมทางวิชาการอย่างละเอียดรอบคอบ

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับกรอบแนวคิดที่เกี่ยวกับยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตในยุคดิจิทัลเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในยุคดิจิทัล ออกเป็น 3 องค์ประกอบสำคัญ 1) ยุคดิจิทัล 2) สุขภาพจิต 3) การเมืองการปกครอง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่เกี่ยวกับยุคดิจิทัล

การพัฒนาและการจัดการทรัพยากรในยุคดิจิทัลถือเป็นอีกหนึ่งประเด็นสำคัญ การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล เช่น การเขียนโปรแกรมและการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแรงงานในยุคนี้ นอกจากนี้ การพัฒนาแรงงานให้สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยียังช่วยเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรและเศรษฐกิจโดยรวม ในขณะเดียวกัน การจัดการสิ่งแวดล้อมดิจิทัล เช่น การลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการใช้เทคโนโลยี ก็เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเพื่อความยั่งยืนในอนาคต กล่าวโดยสรุป กรอบแนวคิดทั้งสี่ด้านนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญและความท้าทายของยุคดิจิทัลในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจ หรือการพัฒนาทรัพยากร การทำความเข้าใจและนำกรอบแนวคิดเหล่านี้ไปปรับใช้จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงและสร้างความยั่งยืนในยุคดิจิทัลต่อไป

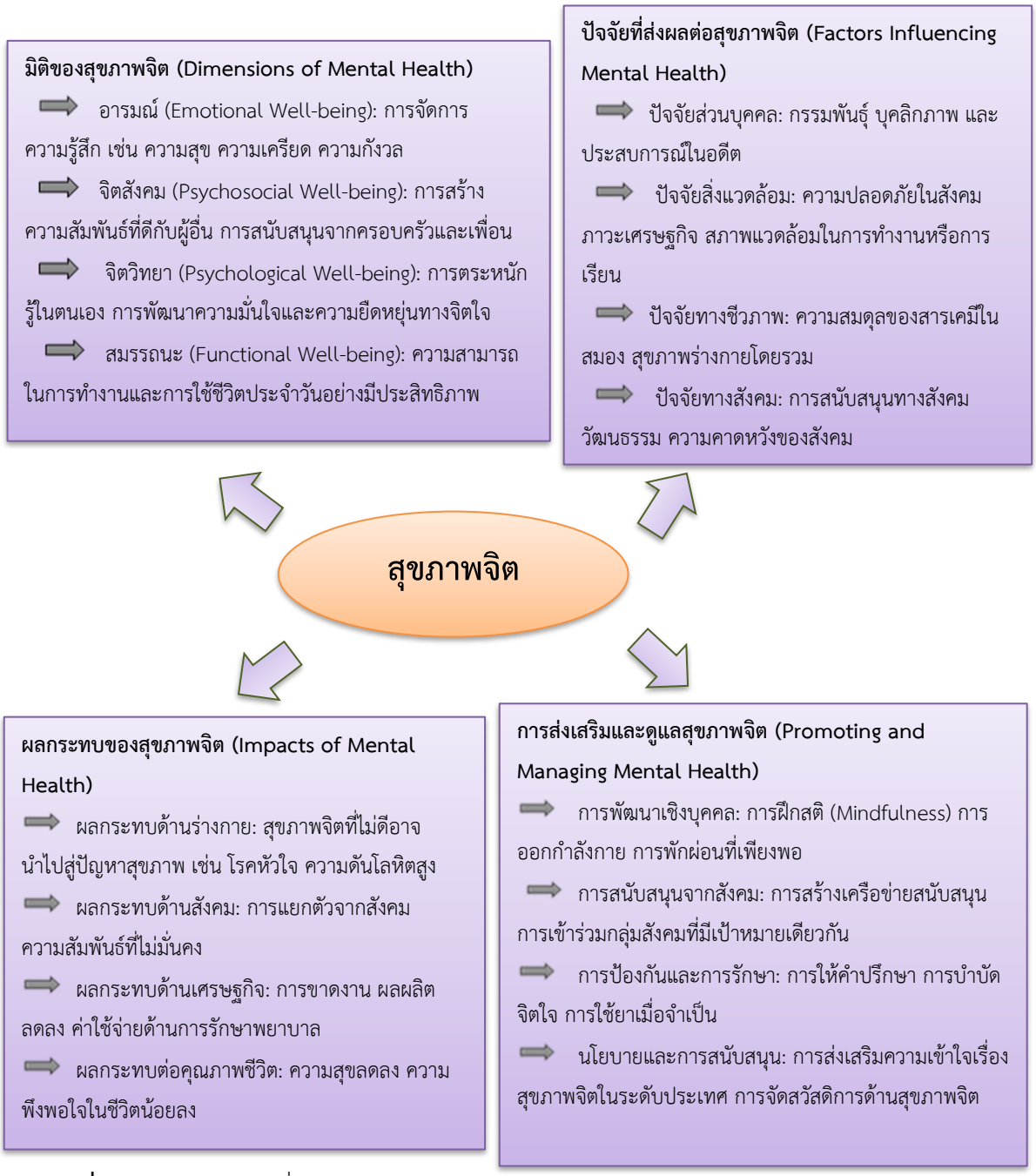

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพจิต

สุขภาพจิตเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์ โดยสามารถวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดหลักสี่ด้าน ได้แก่ มิติของสุขภาพจิต ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิต ผลกระทบของสุขภาพจิต และการส่งเสริมและดูแลสุขภาพจิต รอบแนวคิดทั้งสี่ด้านนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสุขภาพจิตในมิติที่หลากหลาย การทำความเข้าใจและส่งเสริมสุขภาพจิตจะช่วยสร้างความยั่งยืนให้กับบุคคลและสังคมในระยะยาว

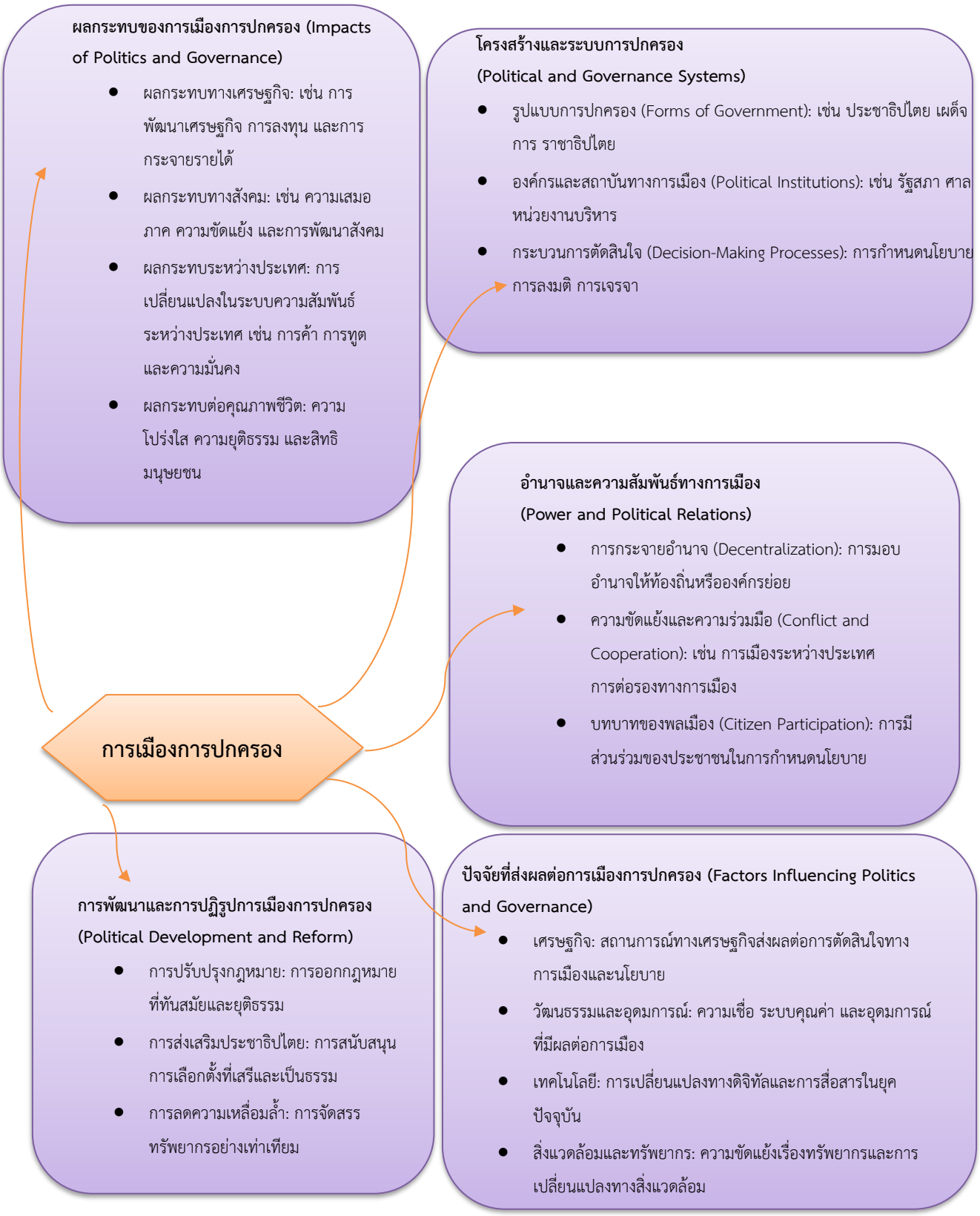

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง

การเมืองการปกครองเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการสังคมและประเทศชาติ กรอบแนวคิดที่ครอบคลุมในเรื่องนี้สามารถแบ่งออกเป็นสี่ด้านหลัก ได้แก่ โครงสร้างและระบบการปกครอง อำนาจและความสัมพันธ์ทางการเมือง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองการปกครอง และผลกระทบของการเมืองการปกครองกล่าวโดยสรุป การเมืองการปกครองเป็นระบบที่ซับซ้อนและมีผลกระทบในหลากหลายมิติ การทำความเข้าใจกรอบแนวคิดทั้งสี่ด้านช่วยให้เราสามารถพัฒนานโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและสร้างความมั่นคงให้กับประเทศได้อย่างยั่งยืน

ทบทวนวรรณกรรม

สุสารี ประคินกิจ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง **การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพจิตในชุมชน ด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาชุมชนหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร** 1. เพื่อค้นหาชุดความรู้เพื่อแก้ไขปัญหา สุขภาพจิตในชุมชน 2. เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างเสริม สุขภาพจิตในชุมชนโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วมของชุมชนเลียบคลองบางแค 3. เพื่อวัดและประเมินผลการดำาเนินงาน การสร้างเสริมสุขภาพจิตในชุมชน นี้เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมใช้แผน ชุมชนเป็นเครื่องมือการพัฒนาและแก้ปัญหา โดยให้ ชุมชนร่วมคิด ร่วมวางแผน ดำเนินการ ประเมินผล และร่วมรับประโยชน์มุ่งเน้นการใช้ศักยภาพของ ชุมชนที่สามารถการแก้ปัญหาในลักษณะพึ่งตนเอง และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยยึด หลักการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Kemmis, McTaggart, & Nixon, 2014) พบว่า พฤติกรรมการดูแลสุขภาพของสมาชิก ชุมชนไม่เหมาะสม ขาดความตระหนักในการรักษา ที่ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลที่เจ็บป่วยในครอบครัว มีพฤติกรรมซื้อยามารับประทานเอง สัมพันธภาพ ระหว่างครอบครัวเป็นแบบทุติยภูมิ ลักษณะเป็น ชุมชนเมือง ครอบครัวเดี่ยว สมาชิกในชุมชนมีความ เครียดเรื่องเศรษฐกิจ ร้อยละ 30.00 มีความสุขใน ระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 30.00 มีผู้ป่วยจิตเวชจำนวน 4 คน ได้รับการรักษาต่อเนื่องจำนวน 3 คน ผู้ป่วย ไม่ได้รับการรักษา 1 คน มีปัญหาโรคทางกาย ดังนี้ เบาหวานร้อยละ 12.50 ความดันโลหิตสูงร้อยละ 31.25 หัวใจร้อยละ 6.25 และโรคอื่นๆ ร้อยละ 12.50 อีกทั้งสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่มีคลองที่น้ำเสีย ส่งกลิ่นเหม็น มีขยะ สิ่งสกปรก สัตว์พาหะนำโรค

อภิชาต ตันอุด (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะสุขภาพจิตของประชาชน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ และผลกระทบหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) 1.เพื่อสำรวจภาวะสุขภาพจิตได้แก่ ภาวะเครียด ภาวะหมดไฟ ภาวะซึมเศร้า ภาวการณ์ฆ่าตัวตายของประชาชนอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID - 19) 2.เพื่อประเมินผลกระทบต่อภาวะสุขภาพจิต ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ของประชาชนอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID - 19) พบว่า 1.เพื่อสำรวจภาวะสุขภาพจิตได้แก่ ภาวะเครียด ภาวะหมดไฟ

ภาวะซึมเศร้า ภาวการณ์ฆ่าตัวตาย ของประชาชนอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID - 19) 2.เพื่อประเมินผลกระทบต่อภาวะสุขภาพจิต ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ของประชาชนอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID - 19) 3. ระดับภาวะซึมเศร้า (2Q) พบว่า ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน อาชีพ ตำแหน่งในชุมชน และประเภทความเสี่ยงภาวะสุขภาพจิตของประชาชนอำเภอแม่แจ่ม เกี่ยวข้องกับภาวะซึมเศร้า ระดับต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ p = 0.001, 0.016, 0.028, 0.000, 0.001) ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์พบว่า ภาวะซึมเศร้า (2Q) ของประชาชนอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ในภาวะซึมเศร้า (2Q) ระดับปกติ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ระดับมีความเสี่ยง จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 75.5 ตามลำดับ

ศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยกับการรู้ดิจิทัลการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการรู้ดิจิทัลของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพลเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยของไทยกับการรู้ดิจิทัล และ 3) ศึกษาแนวทางส่งเสริมการรู้ดิจิทัลให้กับ พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.28) โดยให้คุณค่ากับประชาธิปไตยระดับมาก ($\mathbf{X}$ = 3.39) มีพฤติกรรมแสดงการให้คุณค่าประชาธิปไตยเป็นบางครั้ง 2.45)ด้านการรู้ดิจิทัล ผู้ตอบแบบสอบถามมีการรู้ดิจิทัลอยู่ในระดับมาก ($\mathbf{X}$ = 2.61) โดยมีความสามารถ ในการใช้ดิจิทัลในระดับมาก ($\mathbf{X}$ = 2.89) และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการรู้ดิจิทัลบางครั้ง ($\mathbf{X}$ = 2.45) ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับการรู้ดิจิทัลในทางบวกระดับกลางถึงสูง (r = .455) โดย การติดตามข่าวประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิ มีความสัมพันธ์กับการรู้ดิจิทัล ในระดับสูงถึงสูงมาก คือ (r = .502) และความสัมพันธ์ระหว่าง การสนใจเรื่องราวในชุมชน การสนใจ ติดตามข่าวเกี่ยวกับการเมือง นักการเมือง พรรคการเมือง นโยบายรัฐบาล มีความสัมพันธ์กับการรู้ดิจิทัล ในระดับปานกลางถึงสูง (r = .387) แสดงให้เห็นความสำคัญของการใส่ใจประเด็นสิทธิ และการมีส่วนรวม กับการรู้ดิจิทัล

ชูศักดิ์ บำรุงสุข (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สื่อออนไลน์กับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนรุ่นใหม่ :การใช้ทวิตเตอร์ในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ 1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีต่อความเคลื่อนไหวทางการเมืองใน Twitter 2. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบและกลยุทธ์ในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนรุ่นใหม่ ผลการวิจัยพบว่า พบว่า ร้อยละ 29 เห็นว่าทวิตเตอร์เป็นช่องทางการส่งต่อ ข้อมูลข่าวสารที่เร็วที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 33 เห็นว่า ทวิตเตอร์เป็นช่องทางการส่งต่อ ข้อมูลที่สะดวกและง่ายต่อการเผยแพร่ที่สุด อยู่ในระดับมาก และ

ร้อยละ 26 เห็นว่าการแชร์ข้อมูลกับ ความคิดเห็นส่วนตัวบนทวิตเตอร์ อยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่ในทางกลับกันผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่ไม่เคยใช้ทวิตเตอร์ชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมการชุมนุมทางการเมือง ร้อยละ 67 กับ ส่วนใหญ่ไม่ เคยใช้ทวิตเตอร์แสดงความคิดเห็นโต้แย้งในประเด็นทางการเมืองที่ท่านไม่เห็นด้วย และไม่เคย ตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองจากข้อความที่มีการส่งต่อทางทวิตเตอร์ ร้อยละ 54 และร้อยละ 55 ตามลาดับ สะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะการแชร์ข้อมูลต่อมากกว่าการ ออกไปชุมนุม แต่คอยติดตามและรับข่าวสารข้อมูลเพื่อการร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการชุมนุมในโลก ออนไลน์

ปริยานุช วุฒิ ชูประดิษฐ์ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของการติดสื่อสังคมออนไลน์ต่อภาวะสุขภาพจิต ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย เพื่อทดสอบอิทธิพลของการติดสื่อสังคมออนไลน์ต่อภาวะสุขภาพจิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยในประเทศไทย การศึกษาในครั้งนี้เป็นการทดสอบอิทธิพลของการติดสื่อสังคมออนไลน์ต่อภาวะ สุขภาพจิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology) ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 555 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 73.9) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 26.1) กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 20.07 ปี (S.D. = 2.332) เรียนอยู่ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสต์และสังคมศาสตร์มากที่สุด (ร้อยละ 50.3) รองลงมากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ (ร้อยละ 27.7) และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร้อยละ 22.0) โดยส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 (ร้อยละ 41.8) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 52.6) ประสบการณ์ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อยู่ที่ 6-10 ปี (ร้อยละ 51.5) กลุ่มตัวอย่างใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวันในแต่ละสัปดาห์เฉลี่ยเท่ากับ 39.50 ชั่วโมง และมากกว่า 6 ครั้งต่อวัน (ร้อยละ 62.3) โดยช่วงเวลาการเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ในวันวันจันทร์-วันศุกร์มากที่สุดเป็นช่วงกลางคืน (19.00-24.00 น.) (ร้อยละ 53.9) ส่วนวันเสาร์-อาทิตย์ มากที่สุดเป็นช่วงกลางคืน (19.00-24.00 น.) เช่นกัน (ร้อยละ 43.8) ซึ่งโทรศัพท์มือถือ/สมาร์ทโฟนเป็นที่เข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (ร้อยละ 86.8) และ Instagram ถือเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่กลุ่มตัวอย่างใช้บริการบ่อยที่สุด (ร้อยละ 35.3)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน สุขภาพจิตกลายเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจมากขึ้น โดยเฉพาะในแง่ของผลกระทบจากข้อมูลข่าวสารในโลกออนไลน์ การสัมมนาในครั้งนี้ได้ชี้ให้เห็นว่าการไหลเวียนของข้อมูลที่รวดเร็วและกว้างขวางสามารถส่งผลต่ออารมณ์และพฤติกรรมของผู้คนได้โดยตรง โดยเฉพาะเมื่อข้อมูลดังกล่าวเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นและการถกเถียงในสังคมดิจิทัลอาจสร้างความตึงเครียดและความขัดแย้ง ซึ่งส่งผลเสียต่อสุขภาพจิตในระดับบุคคลและสังคมโดยรวม

การสัมมนายังเน้นย้ำถึงบทบาทของการเมืองการปกครองในยุคดิจิทัล ที่ต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ เช่น การจัดการกับข้อมูลเท็จ (Fake News) และการสร้างนโยบายที่สนับสนุนสุขภาพจิตของประชาชน ผู้ร่วมอภิปรายได้เสนอว่านโยบายสาธารณะควรมีการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการสร้างระบบสนับสนุนสุขภาพจิต เช่น การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อให้บริการให้คำปรึกษาหรือการรณรงค์ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิตในโลกออนไลน์ นอกจากนี้ การสร้างความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองยังช่วยลดความตึงเครียดและเสริมสร้างความไว้วางใจในสถาบันการปกครอง

สุดท้าย ผู้ร่วมสัมมนาได้เน้นความสำคัญของการสร้างสมดุลระหว่างเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการป้องกันผลกระทบเชิงลบต่อสุขภาพจิตในสังคม การเมืองการปกครองในยุคดิจิทัลต้องมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลพื้นที่ออนไลน์ให้เป็นพื้นที่ที่ปลอดภัยและสนับสนุนสุขภาพจิตของประชาชน แนวทางนี้ไม่เพียงแต่ช่วยลดผลกระทบเชิงลบ แต่ยังส่งเสริมการพัฒนาสังคมดิจิทัลที่มีคุณภาพและความยั่งยืนในระยะยาว

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. นักวิจัย นักวิชาการ หรือนักศึกษา ที่ต้องการศึกษาด้านพฤติกรรมการใช้สื่อดิจิทัลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่อาจส่งผลต่อสุขภาพจิต สามารถนำองค์ประกอบที่พบจากการวิจัยเชิงเอกสารในครั้งนี้ ไปประเมินต่อยอดทฤษฎีต่างที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยได้ เนื่องจากเป็นผลการสังเคราะห์จากวรรณกรรมที่พบในสถานการณ์ปัจจุบัน

2. นักวิจัย นักวิชาการ หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานอิสระ หรือนักศึกษา ที่ต้องการศึกษาด้านพฤติกรรมการใช้สื่อดิจิทัลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะผลกระทบที่มีต่อสุขภาพจิต สามารถนำองค์ประกอบที่พบจากวิจัยเชิงเอกสารในครั้งนี้ ไปพัฒนาเป็นแนวคิดการศึกษาเรียนรู้ และแนวทางการประเมินผล รวมไปถึงการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิตที่เกี่ยวเนื่องกับการเมืองการปกครอง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดต่อบุคลากร หรือประชาชนทั่วไปได้

3. ในการศึกษาประเด็นสุขภาพจิตในยุคดิจิทัลด้านการเมืองการปกครอง ในครั้งนี้ อาจประกอบด้วยแนวทางการศึกษาหรือการวิจัยที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับสุขภาพจิตของมนุษย์ในปัจจุบัน เช่น การวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือหรือโปรแกรมดิจิทัลที่ช่วยเสริมสร้างสุขภาพจิตในยุคดิจิทัล ดังนี้

- การวิจัยในการพัฒนาแอปพลิเคชันหรือเครื่องมือดิจิทัลที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถลดผลกระทบจากการติดตามข่าวสารทางการเมืองที่มีผลกระทบต่อสุขภาพจิต เช่น โปรแกรมที่ส่งเสริมการคิดเชิงบวก, การฝึกจิตใจ, หรือการให้ข้อมูลที่ช่วยลดความวิตกกังวล

- การศึกษาเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถควบคุมหรือจำกัดการรับข้อมูลการเมืองที่อาจมีผลกระทบต่อจิตใจของตนได้

เอกสารอ้างอิง (References)

พชร พรมแก้ว. (2567). “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์” วิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ (**10 ตุลาคม** 2565)

ผลกระทบยุคดิจิทัล GEN Z-X สุขภาวะแย่ ผู้เขียน ธิติยา จารุไพบูลย์พันธ์ และ ชญาดา จิรกิตติถาวร สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2568

Ana Tomicic, 11 Sep 2024

Piers Gooding 01 Jan **2023 Social Science Research Network**

Natalie Ann Hendry, 05 Oct 2020

Riki Thompson, 01 Jan 2018

คนรุ่นใหม่กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทยในปัจจุบัน

Young People and Their Political Participation in Contemporary Thailand

เกษร ถาวร[1] ขนิษฐา ใจยุติธรรม[2] ผุสดี พวงนาค[3] วีระชัย สินสิทธิ์[4] และอุรารัตน์ แต้มทอง[5]

Kesonr Thawanr[1], Khanista Jaiyuttitum[2], Pusadee Puangnak[3], Weerachai Sinsit[4], and Ururat Teamthomg[5]

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ ซึ่งพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ เกิดจากการเปลี่ยนผ่านจากภาวะพึ่งพิงไปสู่การเป็นอิสระ ทำให้กรอบแนวคิดในเรื่องการพัฒนาคนรุ่นใหม่ยืดหยุ่น ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหนึ่งในตัวเร่งสำคัญความอิสระของคนรุ่นใหม่ที่จะส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่มีอิสระและเป็นตัวของตัวเองเร็วขึ้น ประกอบกับปัจจัยทางสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ที่เรียกว่า “ทวิตเตอร์” ซึ่งเป็นช่องทางที่มีความเป็นอิสระที่สุดในการแสดงความคิดเห็น สามารถเข้าถึงมุมมองทางการเมืองมากขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้เกิดการกระตุ้นและผลักดันให้เกิดมุมมองทางการเปลี่ยนแปลงระบอบการเมืองได้อย่างกว้างขวางขึ้น ดังนั้นแนวโน้มในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองสำหรับคนรุ่นใหม่ รัฐควรมีนโยบายทางการเมืองเพื่อคนรุ่นใหม่อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน โดยไม่จำเป็นต้องยึดติดว่าการมีส่วนร่วมนั้นจะอยู่ในรูปแบบใด เปลี่ยนแนวคิดจากการเน้นการแก้ปัญหาให้กับเยาวชนมาเป็นการสร้างโอกาสให้กับเยาวชน และลงทุนเพิ่มเติมในด้านเยาวชนศึกษา เพื่อทำความเข้าใจการเปลี่ยนผ่านจากภาวะพึ่งพิงไปสู่ความเป็นอิสระอย่างลุ่มลึกและหลากหลายมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ (Keywords) : การมีส่วนร่วม, การเมืองไทยในปัจจุบัน, คนรุ่นใหม่

---

[1]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล์ : keson2536kk@gmail.com

[2]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อีเมล์ : hopebytjorchid@hotmail.co.th

[3]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล์ : Pusdee2521@gmail.com

[4]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล์ : 67054500107@srru.ac.th

[5]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล์ : uraratnoi29@gmail.com

Abstract

This study examines the political participation of young people, highlighting how their involvement is driven by a transition from dependency to independence, which has made the framework for youth development more flexible. Political participation plays a crucial role in fostering independence, accelerating self-reliance, and promoting individuality. Social media, especially platforms like Twitter, has a significant influence on youth political engagement, providing an independent space for expressing opinions and broadening access to political perspectives both domestically and internationally. This increased accessibility encourages a wider range of viewpoints on political reforms. To further enhance political participation among young people, the government should implement concrete policies that promote youth engagement, focusing on creating opportunities for involvement rather than restricting participation to specific forms. The shift should prioritize opportunity creation over problem-solving for youth, with additional investments in youth studies to better understand their transition from dependency to independence.

Keywords : Participation, Contemporary Thai Politics, Young People

บทนำ (Introduction)

การมีส่วนร่วมในทางการเมือง (Political Participation) เป็นหัวใจของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยแบบตะวันตก การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน มิใช่มีเพียงการออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนหรือการมีส่วนร่วมในทางการเมืองรูปแบบอื่นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเท่านั้น และประชาชนผู้มีสิทธิส่วนร่วมในทางการเมืองก็มิได้จำกัดว่าต้องเป็นชายหรือหญิงหรือมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ หรือต้องไม่เป็นผู้ทุพพลภาพหรือต้องสำเร็จการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทางการเมือง เป็นพัฒนาการมีส่วนร่วมในทางการเมืองไทยแบบพหุนิยม (Pluralism) หรือเป็นแนวความคิดที่เคารพความแตกต่าง (Difference) และความหลากหลาย(Diversity) ในมิติต่าง ๆ ของผู้คนในสังคม ตั้งแต่การเมือง ชีวิตทางสังคม และวัฒนธรรม อันเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการผลักดันหรือการพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ก่อให้ชุมชนเข้มแข็ง หรือที่เรียกว่าประชาสังคม ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมในทางการเมืองจึงต้องเป็นการกระทำ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อมีอิทธิพลในการตัดสินใจของรัฐบาลเป็นสำคัญ และการกระทำใดไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อมีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกนโยบายของรัฐบาล หรือเลือกบุคคลสำคัญที่สามารถกำหนดนโยบายของรัฐบาลได้ก็ไม่

ถือเป็นการมีส่วนร่วมในทางการเมือง (พระครูปริยัติวรเมธี (อชิรวิชญานันท์ อริยเมธิโก, 2565 : 84-85)

สำหรับประเทศไทยนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกิดขึ้นปัจจุบัน คนรุ่นใหม่ที่เป็นเยาวชนมีความต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น (พระครูปริยัติวรเมธี (อชิรวิชญานันท์ อริยเมธิโก, 2565 : 85) เนื่องจากคนรุ่นใหม่เติบโตขึ้นบนความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และเป็นสังคมสาธารณะมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ อชิดา นภัสกุลเจริญ (2561) พบว่า อินเทอร์เน็ตในฐานะสื่อใหม่ (New Media) ได้เข้ามามีบทบาทต่อประชาชนมากขึ้น ประชาชนส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและติดต่อสื่อสารกันจากทั่วทุกมุมโลก โดยผลการศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเกี่ยวกบบทบาทของสื่อใหม่จำนวนมาก สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของอินเทอร์เน็ตในการแสดงความคิดบนสังคมออนไลน์ ตลอดจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้จริง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและเยาวชนไทย ซึ่งจากการศึกษาของ ตรัยรัตน์ ปลื้มปิติชัยกุล และ สมเดช รุ่งศรีสวัสดิ์ (2565 : 633) พบว่า การรับรู้ข่าวสารจากสื่อออนไลน์ในปัจจุบันเป็นช่องทางที่ได้รับความสนใจจากประชาชนในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้เป็นอย่างดีทั้งการเลือกตั้ง การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและพรรคการเมือง ส่งผลให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเป็นตัวชี้วัดแนวโน้มของสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองที่สำคัญอีกนัยหนึ่งด้วย (ตรัยรัตน์ ปลื้มปิติชัยกุล, 2562)

จะเห็นว่าการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ในปัจจุบันที่มีการรับข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางออนไลน์ได้ยกระดับไปสู่เรื่องของขบวนการใหญ่ที่เยาวชนเป็นผู้นำ และมีจุดประสงค์เพื่อท้าทายและเปลี่ยนระบอบอำนาจการปกครองของรัฐ โดยจะเห็นได้จากภาพการเคลื่อนไหวของกลุ่มนักเรียน นิสิตนักศึกษา ออกมาแสดงสัญลักษณ์ทางการเมืองได้ปรากฏตามหน้าสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรมชุมชนหรือแฟลชม็อบในรูปแบบที่หลากหลาย ตั้งแต่การรวมตัวชูสามนิ้ว วิ่ง-ร้องเพลงแฮมทาโร่ ผูกริบบิ้นขาว เป็ดเหลือง ไปจนถึงตั้งข้อเสนอถึงรัฐบาลเพื่อเปลี่ยนระบบการเมืองไทย (อนุชิต ไกรวิจิตร, 2564) จึงทำให้เกิดการสร้างแนวปะทะทางการเมืองได้ในระดับหนึ่ง และเกิดการสร้างแนวร่วมกับสังคมในวงกว้าง ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะเสนอการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ โดยในการนำเสนอในครั้งนี้เพื่อชี้ให้เห็นว่ามุมมองทางการเมืองของคนรุ่นใหม่เน้นไปที่การมีส่วนร่วมเนื่องจากมองว่ากลุ่มบุคคลที่จะได้รับผลกระทบจากการกำหนดหรือดำเนินการตามนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลคือ กลุ่มคนรุ่นใหม่นั่นเอง ตลอดจนชี้ให้เห็นถึงทิศทาง แนวโน้ม และความสำคัญของความคิด สิทธิ มุมมอง และบทบาทหน้าที่ของคนรุ่นใหม่เกี่ยวกับเมืองไทยในยุคปัจจุบัน

แนวคิดเกี่ยวกับคนรุ่นใหม่กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในปัจจุบัน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกลไกสำคัญเสมือนหัวใจในระบอบประชาธิปไตยโดยเป็นการกระทำที่มีผลต่อการได้มาซึ่งจำนวนทางการเมืองหรืออำนาจปกครองและการพ้นจากอำนาจ รวมทั้งมีผลต่อนโยบายและการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ โดยในปัจจุบันการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นครอบคลุมประชาชนทุกวัย โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีการสื่อสารและรับทราบข้อมูลผ่านทางเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน ดังนั้น จึงขอนำเสนอแนวคิดคนรุ่นใหม่กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในปัจจุบัน ตามหัวข้อที่กล่าวถึงต่อไปนี้

ความหมายของคนรุ่นใหม่

คนรุ่นใหม่ (New Generation) หมายถึง คน ซึ่งมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ ปัญหาใหม่ ในโลกที่มีทรัพยากรจำกัดมีความขัดแย้งสูง ผู้ควรจะมีบุคลิกภาพใหม่ และแนวคิดใหม่ ที่สามารถจะใช้ชีวิตทั้งในเชิงแข่งขัน และร่วมมือเพื่ออยู่ในสังคมยุคใหม่ได้อย่างมีคุณภาพ เป็นอิสระชน ผู้นับถือในสิทธิเสรีภาพทั้งของตนเอง และผู้อื่น การเป็นผู้ใฝ่ในการเรียนรู้ และแสวงหาความเป็นจริง กล้าคิด กล้าจินตนาการ กล้าสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มุ่งพัฒนาตัวเองให้มีความรู้ประสบการณ์มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีอุดมคติหรือจิตสำนึกที่เข้าใจว่า ประโยชน์ส่วนตนผูกพันกับประโยชน์ส่วนรวมในระยะยาว (สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์ อนุวัฒน์ ปานอ่อน เดชชาติ ตรีทรัพย์ และพงศ์พันธุ์ รัตนมุสิก, 2563 : 26) นอกจากนี้ อรรถสิทธิ์ พานแก้ว (2567) กล่าวว่า "คนรุ่นใหม่" เป็นคำเรียกที่มีความหมายกว้าง ซึ่งถูกกล่าวถึงในทุกยุคทุกสมัย เพื่อสื่อความหมายถึงกลุ่มประชากรที่กำเนิดและเติบโตขึ้นในบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างจากประชากรกลุ่มก่อนหน้า จนเกิดเป็นความไม่เข้าใจระหว่างคนที่เกิดและเติบโตจากต่างช่วงวัย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ช่องว่างระหว่างวัย(generation gap) ที่มักมาจากขนบการใช้ภาษา ทัศนคติที่มีต่อการทำงาน ความตระหนักรู้เชิงคุณค่าของช่วงวัยนั้น และที่สำคัญที่สุด ก็คือ อิทธิพลด้านเทคโนโลยีซึ่งเป็นเสมือนตัวเร่งให้ช่องว่างระหว่างวัยถ่างกว้างขึ้น โดยเฉพาะในปัจจุบันที่เทคโนโลยีได้เข้ามาสร้างความปั่นป่วน (technology disruption) ให้กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในวงกว้าง ทั้งนี้ Ramaa Prasad (1992) ได้ชี้เห็นว่า แม้ช่องว่างระหว่างวัยจะดำรงอยู่ทุกยุคทุกสมัย แต่ในช่วงเวลาหนึ่งนั้นจะมีมนุษย์สี่ช่วงวัยดำรงอยู่ด้วยกันในสังคมหนึ่งๆ เสมอ อันได้แก่ 1) กลุ่มผู้คนจากยุคก่อนที่เหลือรอดมายังยุคปัจจุบัน ผู้เห็นจุดเริ่มต้นและต้นกำเนิดในอดีตของบริบทปัจจุบัน 2) กลุ่มผู้ที่มีอำนาจควบคุมอยู่ในทุกๆ มิติ การอ้างสิทธิของคนกลุ่มนี้มักเกิดขึ้นอย่างประจวบเหมาะพอดีกับสภาพที่เป็นจริงของโลกที่เป็นอยู่ 3) กลุ่มต่อต้านซักค้าน ซึ่งยังไม่ได้รับชัยชนะและยังไม่มีอำนาจ แต่กระตือรือร้นที่จะเปลี่ยนผ่านอำนาจมาสู่กลุ่มตน และต่อสู้กับคนรุ่นก่อนหน้าเพื่อให้บรรดาความคิด ค่านิยม และนวัตกรรมของคนรุ่นตนเป็นจริงขึ้นมา 4) เยาวชนคนรุ่นใหม่ที่มีข้อเรียกร้องใหม่ๆ และตั้งตารอที่จะเห็นการล้มครืนลงของสิ่งที่ยึดถือกันอยู่ในปัจจุบัน กล่าว

ได้ว่า ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนผ่านช่วงวัยนั้น จะใช้เวลาอย่างน้อยสี่ชั่วอายุคนหรือ 60 ปีโดยประมาณ ซึ่งวิถีชีวิตและค่านิยมแบบเก่าจะถูกแทนที่ด้วยนวัตกรรมของคนรุ่นใหม่

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

“การมีส่วนร่วมทางการเมือง” หมายถึง กิจกรรมทางกฎหมายของพลเมืองที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลในการเลือกกำหนดบุคคลในวงการรัฐบาลหรือกดดันรัฐบาลให้กระทำตามที่พลเมืองผู้นั้นหรือกลุ่มนั้นต้องการ (Norman H. Nie and Sidey Verba, 1972) อาจจะจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ไม่ว่าจะมีการจัดอย่างเป็นระเบียบหรือไม่ ว่าจะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่องกัน จะใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ (Myron Weiner, 1971) สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2561) กล่าวว่า เป็นการกระทำที่ต้องเกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชน เพื่อมีอิทธิพลของกลุ่มทางการเมืองในการเลือกกำหนดบุคคลในวงการรัฐบาลหรือกดดันรัฐบาลให้กระทำตามที่พลเมืองผู้นั้นหรือกลุ่มนั้นต้องการ ตลอดจนมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีลักษณะที่รวมกัน 2 ประการได้ (1) ต้องเป็นไปตามความสมัครใจ และ (2) ต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีอำนาจ นอกจากนั้นกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการต้องเป็นไปตามที่ระบบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ หรืออาจใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายก็ได้

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์ อนุวัฒน์ ปานอ่อน เดชชาติ ตรีทรัพย์ และพงศ์พันธุ์ รัตนมุสิก (2563 : 26-27) ได้สรุปความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไว้ ดังนี้

1. คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชน จะช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบาย และบ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ ที่น่าจะเป็นคำตอบที่มีประสิทธิผลที่สุดได้

2. ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง แม้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่การตัดสินใจฝ่ายเดียวที่ไม่คำนึงถึงความต้องการแท้จริงของประชาชนนั้น อาจนำมาซึ่งการโต้แย้ง คัดค้าน หรือการฟ้องร้องกัน อันทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว เกิดความล่าช้า และความล้มเหลวของโครงการได้ในที่สุด

3. การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่างๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

4. การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้นและทันทีที่การตัดสินใจได้เกิดขึ้น พวกเขาก็อยากเห็นมันเกิดผลในทางปฏิบัติ และยังอาจเข้ามาช่วยกันอย่างกระตือรือร้นอีกด้วย

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด เพราะการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาแสดงความต้องการและข้อห่วงกังวลตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ จะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่ายที่จะเป็นปัจจัยให้เกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้

6. การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและเกิดความชอบธรรม โดยเฉพาะเมื่อต้องมีการตัดสินใจในเรื่องที่มีการโต้แย้งกัน

7. การคาดการณ์ความห่วงกังวลและทัศนคติของสาธารณชน เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกับสาธารณชนในกระบวนการมีส่วนร่วม พวกเขาจะได้รับรู้ถึงความห่วงกังวล และมุมมองของสาธารณชนต่อการทำงานขององค์กร ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกิริยาตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กรได้

8. การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน คือ ทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนของเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจของรัฐ รวมทั้งเป็นการฝึกอบรมผู้นำ และทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

นอกจากนี้ พระเมธาวินัยรส (สุเทพ พุทธจรรยา) (2563 : 67) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของการปกครองในระบอบนี้ นอกจากนี้ยังพบว่า มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย สิทธิ และภาระหน้าที่ของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามช่องทางและกระบวนการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ เมื่อประชาชนมีความเข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองพร้อมทั้งตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นก็จะส่งผลต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้าและยั่งยืนยิ่ง ๆ ขึ้นไป

จึงกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นเป็นกลไกที่มีความสำคัญในระบอบประชาธิปไตย โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมือง มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล และเป็นกระบวนการชี้วัดพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ ประเทศที่พัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มักกำหนดให้ประชาชนทุกระดับมีสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามกฎหมาย และมีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในทุกมิติของกระบวนการทางการเมือง

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แนวคิดของระบอบประชาธิปไตยถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ภายใต้หลักการแบ่งแยกและตรวจสอบการใช้อำนาจ (Check and Balance) โดยมีองค์กรผู้ใช้อำนาจทางนิติบัญญัติ องค์กรผู้ใช้อำนาจทางบริหารและองค์กรผู้ใช้อำนาจทางตุลาการ เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชน อย่างไรก็ตามระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทนได้ก่อให้เกิดข้อคำถามต่อความเป็นตัวแทนของประชาชนในการใช้อำนาจอธิปไตยหรืออำนาจรัฐขององค์กรเหล่านี้ เนื่องจากบทบาททางการเมืองของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจึงเป็นหัวใจสำคัญของระบอบประชาธิปไตย รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจจำแนกได้หลากหลายรูปแบบตามแนวคิดหรือเกณฑ์ต่าง ๆ หากพิจารณาการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวคิดประชาธิปไตย อาจจำแนกได้เป็น 4 รูปแบบ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561) ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรง (Direct Political Participation) การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ประชาชนหรือพลเมืองของรัฐจะมีส่วนร่วมในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ด้วยตัวเอง เพราะเชื่อว่าประชาชนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ในสังคม แต่ภายหลังเมื่อสมาชิกของสังคมเพิ่มจำนวนมากขึ้นและสังคมมีความซับซ้อนขึ้น การมีส่วนร่วมทางตรงจึงกลายเป็นเรื่องยากที่จะสามารถทำได้จริง เพราะประชาชนทุกคนไม่สามารถเข้ามาใช้อำนาจของตนเองได้ในทุกกิจกรรมของประเทศ จึงมีการใช้การมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรงเข้ามาผสมผสานกับระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทน เช่น การลงประชามติ (referendum) การเสนอร่างกฎหมายโดยประชาชน (initiative) การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองทางอ้อม (Indirect Political Participation) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้คือ การที่ประชาชนได้เลือกผู้แทนของตนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนผ่านกระบวนการทางการเมืองที่เรียกว่า “การเลือกตั้ง” ในกรณีระบบการเมืองแบบรัฐสภา เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา และผู้แทนผ่านการเลือกตั้งในรัฐสภาจะไปทำหน้าที่เลือกฝ่ายบริหารอีกชั้นหนึ่ง ในกรณีระบบการเมืองแบบประธานาธิบดี เช่น การเลือกตั้งประธานาธิบดีในฐานะฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยประชาชนสามารถเลือกฝ่ายบริหารได้โดยตรง

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) หรือที่เรียกว่า “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” ซึ่งเป็นการนำการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรงมาผสมผสานกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางอ้อมและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองมากยิ่งขึ้น โดยให้ประชาชนมีอำนาจตัดสินใจทางการเมืองและการบริหารในเรื่องสำคัญ ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและวิถีชีวิตของประชาชน อำนาจในการตรวจสอบและควบคุมการทำงานของผู้แทน ซึ่งก็คือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือ

สมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ “สถาบันการเมือง” ต่าง ๆ เช่น องค์กรอิสระ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อมวลชนสามารถทำหน้าที่ในการติดตามและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้อย่างเต็มที

4. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ (Deliberative Democracy) เป็นกระบวนการสำคัญของประชาธิปไตยภาคพลเมือง ประชาธิปไตยชุมชน เป็นความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดจากข้อบกพร่องของประชาธิปไตยแบบตัวแทนและการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางอ้อมที่เป็นรูปแบบสถาบันที่ตายตัว ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มีความซับซ้อน และมีความแตกต่างหลากหลายได้ ทั้งนี้หลักการประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือไม่ได้เป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน เพราะระบอบประชาธิปไตยทั้งสองแบบสามารถอยู่คู่กันได้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือจะช่วยแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องต่าง ๆ ของระบบการเมืองแบบตัวแทน โดยการมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองที่เป็นพลเมืองตื่นรู้ (Active citizen) และมีจิตสาธารณะรวมหมู่ (Civic life) รูปแบบการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ที่เห็นได้ชัดคือการที่ภาคประชาชนหรือภาคพลเมืองเข้าร่วมกันวิเคราะห์แลกเปลี่ยนถกแถลงหารือกันเพื่อนำเสนอแนวคิดของตนในการสร้างนโยบายที่เหมาะสมสำหรับตนเอง หลักการสำคัญของการมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้คือ กระบวนการที่ให้ประชาชนทุกคนหรือภาคพลเมือง ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและตอบสนองข้อเรียกร้องเพื่อให้ตัวแทนของตนหรือรัฐบาลนำไปปฏิบัติต่อไป

พระเมธาวินัยรส (สุเทพ พุทธจรรยา) (2563 : 70) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถกระทำได้หลายรูปแบบภายใต้วัตถุประสงค์ที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐ เป็นต้น จำนวนและกลุ่มของผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองจะเพิ่มมากขึ้นเท่าใดก็ได้ หากรัฐและประชาชนมีสมรรถนะทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม อยู่ในระดับที่สามารถรองรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เพิ่มขึ้นนั้นได้ ในสังคมประชาธิปไตยจะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้หลายรูปแบบ ดังนี้

1. การใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง (Suffrage) การใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งซึ่งได้ปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมขึ้นในศตวรรษที่ 20 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา หลังจากที่ประธานาธิบดี แอนดรู แจ็คสัน (Andrew Jackson) แสดงความคิดเห็นที่เรียกว่า ประชาธิปไตยแนวแจ็คสัน (Jacksonian Democracy) โดยถือหลักว่า ทุกคนในฐานะพลเมืองของรัฐ (Citizen) ควรมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการใช้สิทธิทางการเมืองและทุกคนควรมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านพรรคการเมือง (Political Party) พรรคการเมืองถือเป็นสถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่สำคัญในการเชื่อมต่อระหว่างประชาชนกับรัฐบาลเป็นช่องทางทางการเมืองที่ทำให้ประชาชนสามารถเป็นผู้ปกครองได้อย่างชอบธรรมเพราะพรรคการเมืองเป็น

องค์การที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของประชาชนที่มีแนวคิดทางการเมืองในทิศทางเดียวกันกับวัตถุประสงค์ที่จะให้พรรคการเมืองของตนเข้าไปเป็นรัฐบาลหรือมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศโดยผ่านระบบการเลือกตั้ง

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) กลุ่มผลประโยชน์ คือ กลุ่มของประชาชนที่มีผลประโยชน์ร่วมกันมารวมตัวกันเพื่อสร้างอิทธิพลให้รัฐบาลดำเนินนโยบายไปในทิศทางที่กลุ่มของตนต้องการ เช่น สมาคมชาวไร่อ้อย และสมาคมนายจ้าง เป็นต้น ในระบอบประชาธิปไตยประชาชนจึงสามารถใช้เวทีของกลุ่มผลประโยชน์เป็นช่องทางในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดยการสร้างอำนาจในการต่อรองกับรัฐบาล

กล่าวได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้น ประกอบไปด้วยรูปแบบการมีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยการมีส่วนร่วมทางตรงคือ การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ส่วนทางอ้อมก็คือการได้ไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้ง โดยมีพรรคการเมืองเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างประชาชนกับรัฐบาล

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่

คนรุ่นใหม่ (New Generation) ในบทความจะหมายถึง ประชาชนที่มีอายุในช่วง 18-45 ปี ผู้ที่ไม่เคยใช้สิทธิเลือกตั้งสส./สว. ผู้ที่ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก ผู้ที่จัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ ผู้ที่ร่วมดำเนินการจัดให้มีการชุมนุมเรียกร้องความต้องการต่อรัฐบาล โดยการศึกษาของสุดารัตน์ สุดสมบูรณ์ อนุวัฒน์ ปานอ่อน เดชชาติ ตรีทรัพย์ และพงศ์พันธุ์ รัตนมุสิก (2563 : 29-31) ได้สรุปการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ 3 ปรากฏการณ์ที่สำคัญต่อระบอบประชาธิปไตยไทย ดังนี้

1. ปรากฏการณ์การเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 จากการสำรวจจำนวนประชากรครั้งล่าสุดเมื่อช่วงเดือนธันวาคม 2562 (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2562) พบว่า ประชากรที่มีอายุครบ 18 ปีขึ้นไป มีประมาณ 51,735,326 คน ตามรัฐธรรมนูญปี 2560 กำหนดว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง คือ ผู้ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีในวันเลือกตั้ง หากวันเลือกตั้งคือ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2562 จริง หรือผู้ที่เกิดวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2544 หรือก่อนหน้านั้น ก็จะมีสิทธิเลือกตั้ง โดยกลุ่มผู้ที่จะได้มีโอกาสเลือกตั้งครั้งแรก (first time voter) หมายถึง กลุ่มผู้ที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2537-2544 ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มที่มีสิทธิเลือกตั้งตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นมา แต่ยังไม่เคยได้เลือกตั้ง และกลุ่มที่จะมีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่กำลังจะมาถึงในปี พ.ศ. 2562 ที่สำคัญ คือ วัยรุ่นที่จะมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นครั้งแรก คนกลุ่มนี้จะตื่นตัวเป็นพิเศษ รอวันที่จะได้ลงคะแนนสียง ซึ่งจะติดตามข่าวสารการเมืองทางสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งหลายพรรคใช้ช่องทางนี้ในการดึงคะแนนเสียงในโค้งสุดท้าย ส่วนใหญ่จะมีการพูดคุยกับเพื่อนฝูงและมีความคิดเป็นของตนเอง ดูที่นโยบายพรรคและผู้ที่ลงสมัครเป็นหลัก ไม่เลือกตามความเห็นชอบของสมาชิกในครอบครัว ทุกคนต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงของ

สังคมที่ดีขึ้น ดังนั้น คนรุ่นใหม่มีความตื่นตัวทางการเมืองกับการเลือกตั้งใน ปี พ.ศ. 2562 เป็นอย่างมาก

ผู้เขียนมองว่าเป็นการตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ภายใต้กระแสโลกาภิวัฒน์ ผนวกกับการที่คนรุ่นใหม่มองว่าต้องอยู่ภายใต้การบริหารประเทศโดยรัฐบาลที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง เมื่อได้รับโอกาสให้เข้าไปเลือกผู้แทนในสภาของตนเอง ท าให้คนรุ่นใหม่คาดหวังว่าจะสามารถเลือกคนรุ่นใหม่ที่เข้าใจบริบทเหมือนกัน ในความเป็นอยู่ในสภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย แร้นแค้น สิ้นหวัง จึงเหมือนตนเองมองเห็นแต่ทางตันในอนาคต การเลือกตั้งจึงเปรียบเสมือนแสงสว่างที่ปลายอุโมงค์ของคนรุ่นใหม่ที่คาดหวังว่ารัฐบาลจะสามารถนำพาอนาคตของเขาไปให้เขาได้ เราจึงเห็นปรากฏการณ์ที่คนรุ่นใหม่เห่อของใหม่อย่างพรรคอนาคตใหม่ โดยเห็นได้จากผลสัมฤทธิ์จากคะแนนเสียงของพรรคอนาคตใหม่นั่นเอง รวมไปถึงการคาดหวังว่าสังคมไทยจะอยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงโดยผ่านการเลือกตั้ง เพราะคนรุ่นใหม่เองได้รับชุดความรู้จากการศึกษาด้วยตนเอง ข่าวสารจากสื่อด้านต่าง ๆ ว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้คะแนนเสียงไม่ตก ทำให้คนรุ่งใหม่มีอารมณ์ร่วมในทางการเลือกตั้งที่ผ่านมาเราจึงเห็นปรากฏการณ์คนรุ่นใหม่ออกมาใช้สิทธิ์กันเยอะมาก โดยเฉพาะเลือกตั้งล่วงหน้า เพราะส่วนใหญ่ก็คือคนรุ่นใหม่ที่ไปเรียนตามมหาลัยวิทยาลัยต่าง ๆ

2. ปรากฏการณ์การชุมนุมเรียกร้องของคนรุ่นใหม่ เมื่อระยะเวลาสังคมไทยที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันทรงมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้มีการรวมกลุ่มของคนรุ่นใหม่ทั้งนักเรียน นักศึกษา และวัยทำงาน เพื่อร่วมกันเรียกร้องยื่นข้อเสนอต่อไปยังรัฐบาล สรุปประเด็นหลักๆ คือ รัฐบาลต้องยุบสภา เลิกหรือหยุดคุกคามประชาชนในทุกรูปแบบ และ แก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งปรากฏการณ์ต่างๆ ไม่ประทุหรือรวมกลุ่มกันเฉพาะในส่วนกลางเท่านั้น แต่ยังเป็นดาวกระจายที่แผ่กระจายไปยังหัวเมืองทุกภาค โดยเฉพาะในมหาวิทยาลัยของรัฐในแต่ละภูมิภาค นอกจากนี้ยังพบว่า คนรุ่นใหม่มีการใช้สื่อออนไลน์ ทั้งเฟสบุ๊ค ทวิตเตอร์ไลน์ รวมทั้งหลายหน่วยงานยังเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมทางการเมืองได้แต่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น

ผู้เขียนจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปรากฏการณ์นี้ว่า ในสถานการณ์โลกในยุคปัจจุบันเราไม่สามารถหลีกเลี่ยงเทคโนโลยีสารสนเทศอันก้าวกระโดดได้เลย โดยเฉพาะเมื่อคนรุ่นใหม่เข้าไปมีบทบาทด้านเทคโนโลยี ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้คนรุ่นใหม่เป็นฟันเฟืองสำคัญ และเป็นฟันเฟืองหลักในการพัฒนาประเทศ

3. ปรากฏการณ์เส้นทางการเมืองหรือสนามทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ โดยส่วนใหญ่รัฐธรรมนูญของไทย ได้กำหนดให้คนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะการสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ สมาชิกวุฒิสภา ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ กำหนดให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้อง

มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีนับถึงวันเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 40 ปีในวันสมัครรับเลือก และในกรณีรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรีได้มีการกำหนดคุณสมบัติอายุไว้ไม่ต่ำกว่า 35 ปี การกำหนดคุณสมบัติอายุโดยรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายเป็นเพียงส่วนหนึ่งในการเปิดโอกาสทางการเมืองให้แก่คนรุ่นใหม่ แต่ทั้งนี้ยังต้องมีนโยบายและการดำเนินการด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้คนในสังคมได้เล็งเห็นความสำคัญและศักยภาพของคนรุ่นใหม่ พร้อมทั้งเปิดกว้างพื้นที่ทางการเมืองให้คนรุ่นใหม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และขับเคลื่อนประเทศต่อไปในอนาคต

ทั้งนี้ผู้เขียนมองว่า ในช่วงเวลาที่เป็นประชาธิปไตยการเมืองและการเลือกตั้งของไทยมีลักษณะเปิดกว้างพอสมควร นักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีอายุน้อยหลายคนได้รับการเลือกตั้งและเข้ามาทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร

จากปรากฏการณ์ทั้ง 3 ปรากฏการณ์ข้างต้น ผู้เขียนสรุปได้ว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ คนรุ่นใหม่ต้องตระหนักถึงความสำคัญของประชาธิปไตย การเมืองเป็นเรื่องของคนทุกเพศทุกวัย ไม่ใช่สิ่งไกลตัวแต่เป็นเรื่องที่อยู่ในชีวิตประจำวันและมีผลต่อการดำเนินชีวิต หากคนรุ่นใหม่พยายามแสดงออกซึ่งศักยภาพและความมุ่งมั่นตั้งใจ ผู้อาวุโสย่อมให้การยอมรับ เชื่อใจ และพร้อมสนับสนุนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของประเทศ

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นหนึ่งในตัวเร่งสำคัญของอิสระของคนรุ่นใหม่ กล่าวคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่เป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเองเร็วขึ้น ในทางกลับกัน หากเยาวชนมีอิสระและเป็นตัวของตัวเองมากขึ้นก็มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองและเรียนรู้การใช้สิทธิของตัวเองมากขึ้นเช่นกัน นอกจากเหตุผลเรื่องการเป็นตัวเร่งในการพัฒนาเยาวชนแล้ว การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยยังมีความชอบธรรมจากเหตุผลอื่นอีก ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิทธิ์พื้นฐานของเยาวชนอยู่แล้ว ดังนั้น เยาวชนจึงสามารถใช้สิทธิ์นี้ได้อย่างเต็มที่ 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนจะทำให้เสียง ความต้องการ และผลประโยชน์ของพวกเขาถูกมองเห็นมากขึ้นจากเดิมที่มักจะถูกผลักให้อยู่ชายขอบของระบบการเมือง 3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนจะทำ ให้ระบบการเมืองมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะในระบอบประชาธิปไตย การมองเห็นความต้องการและผลประโยชน์ที่หลากหลายของผู้คนย่อมทำ ให้ระบบการเมืองสามารถพัฒนาการผลิตนโยบายที่ตอบโจทย์

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักรัฐศาสตร์ ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับปัจจัยอันเป็นสาเหตุของการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการพยายามหาสาเหตุว่าเหตุใดสังคมหนึ่งจึงมีการขยายตัวของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นอย่างมาก ในขณะที่อีกสังคมหนึ่งนั้นมีการส่วนร่วมทางการเมืองมีน้อย หรือแทบจะไม่มีการมีส่วนร่วม

ทางการเมืองเลย สาเหตุที่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมือง (สิงห์คำ มณีจันสุข, 2561) มีดังนี้

1. ปัจจัยด้านสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อม (Environment Stimuli) หมายถึง ลักษณะของระบบสังคม (Social System) และสภาพการณ์ทางการเมือง (Political Setting) ซึ่งไม่เพียงจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับขอบเขตปทัสถานและทางเลือกต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลแต่ละคนแม้จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกัน ก็จะรับสิ่งเร้าจากระบบการเมืองและสังคมได้ไม่เท่ากัน เพราะเขาจะเลือกรับรู้และเลือกสรรเฉพาะสิ่งเร้าที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของตนเท่านั้น

2. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล (Personal Factors) มี 5ประการด้วยกันคือ พันธุกรรม แรงขับ ความต้องการทางจิตใจและร่างกาย และความเชื่อต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคน ปัจจัยส่วนบุคคลจึงถือว่าเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้บุคคลเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่แตกต่างกันออกไป (Milbrath, 1971)

3. ปัจจัยทางเพศ จากการวิจัยของ Milbrath และ Leswe W. ซึ่งเขียนไว้ในหนังสือชื่อว่า Political Participation เกี่ยวกับปัจจัยทางด้านเพศ จะเห็นว่า เพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้ยังพบว่าในหมู่คนที่มีสถานภาพต่ำ อัตราการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันมาก ผู้ชายมีส่วนร่วมมากกว่าผู้หญิงแต่ในหมู่คนที่มีสถานภาพสูง อัตราความแตกต่างในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชายและผู้หญิงมีน้อยมาก สิ่งที่ทำให้เพศชายและเพศหญิงมีอัตราการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันนั้น พบว่ามีสาเหตุมาจากการที่ผู้ชายมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพในทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง กล่าวคือ ความรู้สึกว่าตนมีคุณสมบัติเพียงพอที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับความซับซ้อนทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง นอกจากนี้ Milbrath ยังพบว่าอัตราความแตกต่างในการมีส่วนร่วมร่วมทางการเมืองของเพศชายและเพศหญิงจะลดน้อยลงก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่มากขึ้น คือ ผู้หญิงมีความรู้มากขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น มีการออกไปทำงานนอกบ้าน และมีการขยายตัวของการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิทธิสตรี (Milbrath, 1971)

4. ปัจจัยทางด้านอายุ จากผลการศึกษาวิจัยของ Milbrath และ Leswe W. พบว่ายิ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงขึ้น ผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีอายุสูงขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 30 ถึง 50 ปี และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะลดลงเมื่อผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองมีอายุ 60 ปี ซึ่งความหมายความว่า อายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน 2 ช่วงอายุดังกล่าว ซึ่งผลการศึกษาต่างๆ จะสอดคล้องกัน (Milbrath ,1971)

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยของ ชูศักดิ์ บำรุงสุข (2564 : 60-63) ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ โดยการศึกษาจาก นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในมิติปัจจัยการเคลื่อนไหวทางการเมืองตามกรอบคิดของ Dancan and Stewart พบว่า

1. ปัจจัยการกล่อมเกลาทางการเมืองผ่านครอบครัวนั้น ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ นักศึกษากลุ่มเป้าหมายไม่ได้รับสนับสนุนจากครอบครัวให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการชุมนุม ทุกคนให้ความเห็นตรงกันว่า ครอบครัวห่วงใยและกังวลทุกครั้งที่มีการชุมนุมจะคอยถามไถ่และให้คำแนะนำในการระวังตัวมากกว่าการส่งเสริมหรือปลูกฝังเรื่องการเมืองหรือแบ่งปันประสบการณ์สมัยวัยรุ่นที่ผ่านช่วงเหตุการณ์ 14 ตุลา หรือ พฤษภาทมิฬ มาบ้าง

2. ด้านปัจจัยการกล่อมเกลาทางการเมืองผ่านสถาบันการศึกษา นักศึกษาตอบเป็นเสียงเดียวกันด้วยน้ำเสียงที่แสดงถึงความหวังว่ารายวิชาดังกล่าวนี้จะอยู่ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อไป กล่าวคือ ในการเรียนระดับชั้นปีที่หนึ่ง นักศึกษาจะได้ศึกษารายวิชา TU 100 พลเมืองกับการลงมือแก้ปัญหา ซึ่งในรายวิชาดังกล่าวไม่ได้ปลูกฝังหรือปลุกระดมนักศึกษาให้ออกไปชุมนุมหรือเป็นแกนนำ นักศึกษาเพียงแต่เมื่อได้เรียนแล้วเกิดมุมมองทางการเมืองไทยเปลี่ยนไปและรู้สึกว่าตนควรเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างประชาธิปไตยให้เต็มใบเสียที เรียกว่ารายวิชานี้ทำให้เข้าใจคำว่าอุดมการณ์และเข้าถึงความคิดของการรักษาสิทธิเสรีภาพบนพื้นฐานการปกครองในระบบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างไร

3. ปัจจัยทางด้านประสบการณ์ทางการเมืองโดยตรง ด้วยผู้ค้นคว้าคัดเลือกนักศึกษาที่เข้าร่วมชุมนุม ผลการสัมภาษณ์จึงเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า เข้าร่วมมากกว่า 2 ครั้ง แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการชุมนุมของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อลดความกังวลใจให้ครอบครัวหนึ่งทางและโดยส่วนตัวนักศึกษาบางคนก็กังวลถึงการสลายการชุมนุมที่อาจจะอันตรายต่อตนเองและทรัพย์สินได้ ทั้งนี้มีนักศึกษาจำนวน 3 คน ที่เข้าร่วมการชุมนุมภายนอก ได้แก่ การชุมนุมของนักเรียนเลว และการชุมนุมของทะลุฟ้า นักศึกษาที่เข้าร่วมชุมนุมกลุ่มดังกล่าว ไม่รู้สึกกังวลต่ออันตรายที่จะเกิดขึ้น พวกเขารู้สึกว่าถ้าพวกเขาไม่เริ่มต้นในตอนนี้ ระบบที่เป็นอยู่จะสืบทอดไปถึงวันที่พวกเขาทำงานและในที่สุดต้องถูกแช่แข็งทางวัฒนธรรมการเมืองการปกครองอย่างไม่สามารถแก้ไขได้

4. ปัจจัยทางด้านสื่อทางสังคม ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ซึ่งนักศึกษาทุกคนเล็งเห็นถึงความสัมพันธ์และความสำคัญของสื่อออนไลน์ต่อชีวิตประจำวันของตนเป็นอย่างมาก เพราะไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน เวลาใด ก็สามารถติดตามข่าวสารได้ทันท่วงที เป็นช่องทางหนึ่งในพัฒนาศักยภาพชีวิตของตนให้ก้าวสู่หน้าที่การงานที่ดี การสร้างอาชีพ การเข้าสังคม การศึกษาอย่างอิสระที่ไม่มีวันสิ้นสุด และการเห็นโลกในมิติต่าง ๆ โดยไม่ต้องเดินทาง ทุกเสียงเห็นพ้องกันว่า “ทวิตเตอร์” คือสื่อออนไลน์ที่ทรงอิทธิพลในตอนนี้

ซึ่งจากการศึกษาของ ชูศักดิ์ บำรุงสุข (2564) ผู้เขียนได้ข้อสรุปว่า สื่อสังคมออนไลน์มีความสำคัญและสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ “ทวิตเตอร์”

ซึ่งเป็นช่องทางที่มีความเป็นอิสระที่สุดในการแสดงความคิดเห็น สามารถเข้าถึงมุมมองทางการเมืองมากขึ้น เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากทวิตเตอร์นั้น มิได้เป็นข้อมูลภายในประเทศเพียงอย่างเดีย แต่การได้เห็นโลกต่างประเทศผ่านสื่อออนไลน์ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเมือง ซึ่งมีความจำเป็นอย่ายิ่งในการติดตามการแก้ปัญหาของรัฐบาลในมิติต่าง ๆ ว่ามีคุณภาพเพียงใด ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านการบริการการศึกษา และด้านค่าครองชีพ อันเป็นสวัสดิภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนในชาติที่พึงจะได้รับ จึงกล่าวได้ว่า ทวิตเตอร์ สามารถกระตุ้นและผลักดันให้เกิดมุมมองทางการเปลี่ยนแปลงระบอบการเมืองได้อย่างกว้างขวางขึ้น นอกจากนี้ ด้วยเทคนิคการใช้งานของระบบทวิตเตอร์ที่ให้ผู้ใช้สามารถใส่แฮชแท็กส์ # และสามารถรีทวิต (Rt) ได้ สร้างปรากฏการณ์การติดตามเทรนด์ทวิตเตอร์รายวัน และกลุ่มคนรุ่นใหม่ก็จะนิยมติดตามข่าวสารและพิจารณาเสพข่าวผ่านทวิตเตอร์ ดังนั้น หากมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองไม่ว่าจะลักษณะใด ยิ่งเป็นช่วงนัดรวมพลกันเพื่อชุมนุมด้วยแล้ว ทวิตเตอร์นับเป็นสื่อออนไลน์ที่ควบคุมการเคลื่อนไหวทางการเมืองได้เป็นอย่างดี

บทสรุป (Conclusion)

หลักการสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมมือกันในการตัดสินใจ ดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันให้เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค ซึ่งคนรุ่นใหม่ถือเป็นกลุ่มบุคคลที่จะต้องได้รับผลกระทบจากการกำหนดนโยบายของรัฐ การดำเนินการตามนโยบายของรัฐส่วนหนึ่งเป็นการนำ ทรัพยากรในอนาคตมาใช้ จึงก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อคนรุ่นใหม่ คนรุ่นใหม่ที่เข้ามาสู่กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น เกิดจากการเปลี่ยนผ่านจากภาวะพึ่งพิงไปสู่การเป็นอิสระทำให้กรอบคิดในเรื่องการพัฒนาคนรุ่นใหม่ยืดหยุ่นมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้มองเห็นปัจจัยเชิงโครงสร้างและสถาบันต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมคนรุ่นใหม่ คนรุ่นใหม่จึงสามารถใช้สิทธิ์นี้ได้อย่างเต็ม เนื่องจากเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนจะทำให้ระบบการเมืองมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ คือ สื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ “ทวิตเตอร์” ซึ่งเป็นช่องทางที่มีความเป็นอิสระที่สุดในการแสดงความคิดเห็น สามารถเข้าถึงมุมมองทางการเมืองมากขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้เกิดการกระตุ้นและผลักดันให้เกิดมุมมองทางการเปลี่ยนแปลงระบอบการเมืองได้อย่างกว้างขวางขึ้น ดังนั้นแนวโน้มในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองสำหรับคนรุ่นใหม่ ผู้เขียนจึงเห็นว่ารัฐควรมีนโยบายทางการเมืองเพื่อคนรุ่นใหม่อย่างเป็นรูปธรรม คือ 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน โดยไม่จำเป็นต้องยึดติดว่าการมีส่วนร่วมนั้นจะอยู่ในรูปแบบใด อย่างไรก็ตาม มาตรการที่รัฐใช้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนจะต้องออกแบบมาโดยคำนึงถึงรูปแบบและความต้องการเฉพาะของเยาวชนแต่ละกลุ่มซึ่งมีความหลากหลาย 2) ควรเปลี่ยนแนวคิดจากการเน้นการแก้ปัญหาให้กับ

เยาวชนมาเป็นการสร้างโอกาสให้กับเยาวชน 3) รัฐจำเป็นต้องลงทุนเพิ่มเติมในด้านเยาวชนศึกษา เพื่อทำความเข้าใจการเปลี่ยนผ่านจากภาวะพึ่งพิงไปสู่ความเป็นอิสระอย่างลุ่มลึกและหลากหลายมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

ศักดิ์ บำรุงสุข. (2564). **สื่อออนไลน์กับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนรุ่นใหม่: การใช้ทวิตเตอร์ในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่.** การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและการจัดการ) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ตรัยรัตน์ ปลื้มปิติชัยกุล และ สมเดช รุ่งศรีสวัสดิ์. (2565). การเปิดรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารในสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น. **ใน การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 9 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 7 มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** 28 พฤษภาคม 2565. หน้า 631-644. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

ตรัยรัตน์ ปลื้มปิติชัยกุล. (2562). “การสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **http://dl.parliament.go.th/handle/lirt/547784** สืบค้น 16 มกราคม 2568.

พระครูปริยัติวรเมธี (อชิรวิชญานันท์ อริยเมธิโก. (2565, มกราคม-มิถุนายน). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่.” **วารสารบัณฑิตเกตปริทรรศน์.** 7 : 83-91.

พระเมธาวินัยรส (สุเทพ พุทธจรรยา). (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). “การเมืองภาคพลเมือง : การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย.” **วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์.** 3(2) : 67-72.

ยุทธพร อิสรชัย. (2567). “รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง** สืบค้น 16 มกราคม 2568.

สิงห์คำ มณีจันสุข. (2561, พฤษภาคม-สิงหาคม). “ประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน.” **วารสารวิจัยวิชาการ.** 1(2) : 109-119.

สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์ อนุวัฒน์ ปานอ่อน เดชชาติ ตรีทรัพย์ และพงศ์พันธุ์ รัตนมุสิก (2563). **ในการประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10.** วันที่ 27 พฤศจิกายน 2563. หน้า 23-33. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2562). “จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งประจำปี 2562.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **www.egt.go.th.** สืบค้น 15 มกราคม 2568.

สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร .(2561). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย.** กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการสภาพผู้แทนราษฎร.

อชิดา นภัสกุลเจริญ. (2561). **การเคลื่อนไหวทางการเมืองและสังคมบนเว็บไซต์ Change.org : ศึกษากรณีการผลักดันกฎหมายบนเว็บไซต์ Change.org**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อนุชิต ไกรวิจิตร. (2564). “กะเทาะความคิด คนรุ่นใหม่ พวกเขาต้องการอะไร? เมื่อตัดสินใจแสดงพลังทางการเมือง.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: **https://thestandard.co/new-generation-perspective-break-down/** สืบค้น 16 มกราคม 2568.

อรรถสิทธิ์ พานแก้ว. (2567). “คนรุ่นใหม่.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=คนรุ่นใหม่** สืบค้น 16 มกราคม 2568.

Norman H. Nie and Sidey Verba. (1972). **Participation in America: political democracy and social equality.** USA : Harper & Row.

Milbrath.Leser W. (1971) . **Political participation**. New York: University of Buffalo Press

Ramaa Prasad. (1992). **Generation Gap, a Sociological Study of Inter-generational Conflicts.** New Delhi: Mittal Publication.

Weiner, Myron. (1971). **Crises and sequences in political development**. New Jersy: Princeton Univ.

สาเหตุของความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย

Causes of inequality in Thai society

สุปนัดดา โถน้อย[1] ภัทรา ระวัง[2] นิภา นรินรัมย์[3] วรัญญา สวายประโคน[4] ปิ่นมณี บุตรดี[5] วาสนา ผิวอ่อน[6] สมพงษ์ โต๊ะงาม[7] และแพรวรุ่ง ทองงาม[8]

Supanudda Thaonoy[1], Pattra Rawang[2], Nipa Narinram[3], Waranya Swayprakhon[4], Pinmanee Bootdee[5], Watsana Piw-on[6], Sompong Tongam[7], and Paewrung Thongngam[8]

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา สาเหตุของความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดสาเหตุของความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย จากหนังสือ บทความ วิชาการ งานวิจัย เอกสารเชิงนโยบายเอกสารทางราชการ ข้อมูลจากแหล่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ และสื่อ สังคมออนไลน์ต่างๆ โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงเอกสารตามแนวทางของ Scott (1990: 2006) ศึกษา ข้อมูลจากวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย จำนวน 6 ฉบับ ผลการวิจัย พบว่า สาเหตุของความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อสำคัญ คือ

1) สาเหตุของวามเหลื่อมล้ำ สาเหตุของความเหลื่อมล้ำเกิดจากปัจจัยต่างๆ เช่น การกำเนิด ชาติพันธุ์ ผิวสี เพศสภาพ ถิ่นที่อยู่อาศัย อายุ สังคม โอกาสและรวมถึงความเหลื่อมล้ำในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ 2) ความเหลื่อมล้ำ คือ ความไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งเนื่องจากความไม่เท่าเทียมกันปรากฏในทุกๆเรื่อง ทุกๆพื้นที่ ทุกๆภาคส่วน และทุกๆเวลา ดังนั้นจึงเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่อาจจะขจัดให้หมดสิ้นไปได้ 3) สังคมไทย คือ ความเหลื่อมล้ำมักจะสะท้อนออกมาในหลายๆ ด้าน ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี หรือโครงสร้างทางสังคมที่มีความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชนชั้นหรือกลุ่มคนต่างๆ

คำสำคัญ (Keywords) : สาเหตุ, ความเหลื่อมล้ำ, สังคมไทย

[1-8]หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อีเมล supanadda0641195221@gmail.com / Bachelor of Political Science Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University Email supanadda0641195221@gmail.com

Abstract

This research article is a part of the study of the causes of inequality in Thai society. The objective is to synthesize the conceptual framework of the causes of inequality in Thai society from books, academic articles, research, policy documents, official documents, information from electronic media sources, websites, and various social media. The research uses the documentary research process according to Scott's (1990: 2006) approach. The study of information from 6 literatures related to the causes of inequality in Thai society found that the causes of inequality in Thai society can be divided into 3 main topics: 1) Causes of inequality: Causes of inequality come from various factors such as birth, ethnicity, skin color, gender, place of residence, age, society, opportunity, and inequality in human dignity. 2) Inequality: inequality, which occurs in every matter, every area, every sector, and every time, is therefore a phenomenon that cannot be completely eliminated. 3) Thai society: inequality is often reflected in many aspects, which may be caused by economic factors, culture, traditions, or social structures that are unequal between classes or groups of people.

Keywords : Cause, Inequality, Thai Society

บทนำ (Introduction)

“ความเหลื่อมล้ำสังคมไทย” ในปัจจุบันทุกคนต่างหันมาให้ความสำคัญในเรื่องของความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยและสิทธิมนุษยชนทุกคนต่างออกมาเรียกร้องความ เป็นสิทธิการถูกเอาเปรียบจากผู้มีอำนาจอย่างเห็นได้ชัดมีความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยมากขึ้น ความ เหลื่อมล้ำคือสภาวะความไม่เท่าเทียมกันในสิ่งหรือสิทธิอันพึงจะเท่าเทียม โดยมีบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ ได้รับประโยชน์ มีอภิสิทธิ์หรือเสียงที่ดังกว่ากลุ่มบุคคลอื่นในเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นสภาวะที่สังคมทั่วโลก เกือบทุกประเทศต้องเผชิญเพียงแต่มีระดับที่รุนแรงต่างกันไป ความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยมีหลายมิติด้วยกันความเหลื่อมล้ำที่เห็นได้ชัดชัดเจนที่สุด คือ ความเหลื่อมล้ำของทุนและการเข้าถึงทุน ที่พบว่ามีความไม่เท่าเทียมกันในแต่ละ เช่น สิทธิการใช้ที่ดินการรับรู้และการใช้ข้อมูลข่าวสาร สิทธิการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่สะท้อนภาพความเหลื่อมล้ำด้วยความยากจนของประชาชน เมื่อมีความเหลื่อมล้ำหรือความยากจนเพิ่มมากขึ้นจะถูกสะสมไปสู่ความขัดแย้งและความแตกแยกได้โดยง่าย (วิมลสิริ ชาญสมา และคณะ,2565)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเหลื่อมล้ำของสังคมไทย : สถานการณ์และทางออกเชิงนโยบาย (พสุวดี จันทร์โกมุท,2567) มีดังนี้ 1) สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย

2) สาเหตุความเหลื่อมล้ำ 3) การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ 4) ทางออกเชิงนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย

ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำยังคงมีอีกหลายมิติ เช่น ความเหลื่อมล้ำทางชาติพันธุ์ ความเหลื่อมล้ำทางผิวสี ความเหลื่อมล้ำทางเพศสภาพ ความเหลื่อมล้ำเพราะถิ่นที่อยู่อาศัย ความเหลื่อมล้ำด้านอายุ สังคม โอกาส และรวมถึงความเหลื่อมล้ำในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ (การดูถูกหรือรังเกลียดคนจน) ปัญหาทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจตามมา และถ้าหากปัจจัยดังกล่าวยิ่งมีมากเท่าไรความเหลื่อมล้ำยิ่งมีความทวีคูณมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น สาเหตุความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เนื่องจากความเหลื่อมล้ำในปัจจุบัน ยังคงเห็นปัญหาของความเหลื่อมล้ำอยู่ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังและยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง หากกล่าวถึงสาเหตุของความไม่เท่าเทียมกันนั้นมีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเนื่องจากความไม่เท่าเทียมกันปรากฏในทุกๆเรื่อง ทุกๆพื้นที่ ทุกๆภาคส่วน และทุกๆเวลา ดังนั้นจึงเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่อาจจะขจัดให้หมดสิ้นไปได้ ความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมมาอย่างยาวนาน สิ่งเหล่านี้ถือเป็นการผลิตซ้ำที่เกิดขึ้นจากหลายปัจจัยร่วมกัน ไม่ว่าจะในสถานการณ์ใดๆก็ตาม ซึ่งรวมถึงประเทศไทยที่มิอาจหลีกเลี่ยงได้

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดสาเหตุความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร เรื่อง สาเหตุของความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย ด้วยการเลือกข้อมูลระดับ ทุติยภูมิ ที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบไปด้วยหนังสือ บทความวิชาการ งานวิจัย เอกสารเชิงนโยบาย เอกสารทางราชการ ข้อมูลจากแหล่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ และสื่อ สังคมออนไลน์ต่างๆ โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงเอกสารตามแนวทางของ Scott (1990:2006) ศึกษา ข้อมูลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย จำนวน 5 ฉบับ

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับกรอบแนวคิดสาเหตุความเหลื่อมล้ำของสังคมไทย แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อสำคัญ คือ 1) สาเหตุของความเหลื่อมล้ำ 2) ความเหลื่อมล้ำ 3) สังคมไทย

1. สาเหตุความเหลื่อมล้ำ

สาเหตุของความเหลื่อมล้ำเกิดจากปัจจัยต่างๆ เช่น การกำเนิด ชาติพันธุ์ ผิวสี เพศสภาพ ถิ่นที่อยู่อาศัย อายุ สังคม โอกาสและรวมถึงความเหลื่อมล้ำในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ปัญหา

ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจตามมา และถ้าหากปัจจัยดังกล่าวยิ่งมีมากเท่าไรความเหลื่อมล้ำยิ่งมีความทวีคูณมากยิ่งขึ้น ความเหลื่อมล้ำที่เราเห็นได้ชัดในปัจจุบัน เช่น เรื่องการศึกษาที่เด็กได้รับโอกาสและการศึกษาไม่เท่าเทียมกันกล่าวคือเด็กที่มีฐานะครอบครัวดีจะได้เรียนในสถาบันการศึกษาชั้นนำ เด็กที่มีฐานะยากจนแทบไม่มีโอกาสที่จะเข้าถึงระบบการศึกษาที่ดี ในด้านการบริการทางสาธารณสุขเช่นกัน ในยุคที่การรักษาหรือการบริการทางสาธารณสุขมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น คนที่จะมีโอกาสได้รับบริการที่ดีมีคุณภาพคือคนรวยเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงได้ ส่วนคนธรรมดาทั่วไปจะได้รับการรักษาหรือบริการในอีกระดับ และการจัดสวัสดิการของรัฐที่ปัจจุบันยังเป็นการจัดสวัสดิการแบบไม่ถ้วนหน้า เช่น ในกลุ่มคนพิการ เด็ก หรือผู้สูงอายุที่ได้รับความเดือดร้อนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 กลุ่มคนเหล่านี้ต้องออกมาเรียกร้องรัฐจึงมีการจัดสวัสดิการเพิ่ม เปรียบเสมือนได้ว่าเป็นการสงเคราะห์มากกว่า

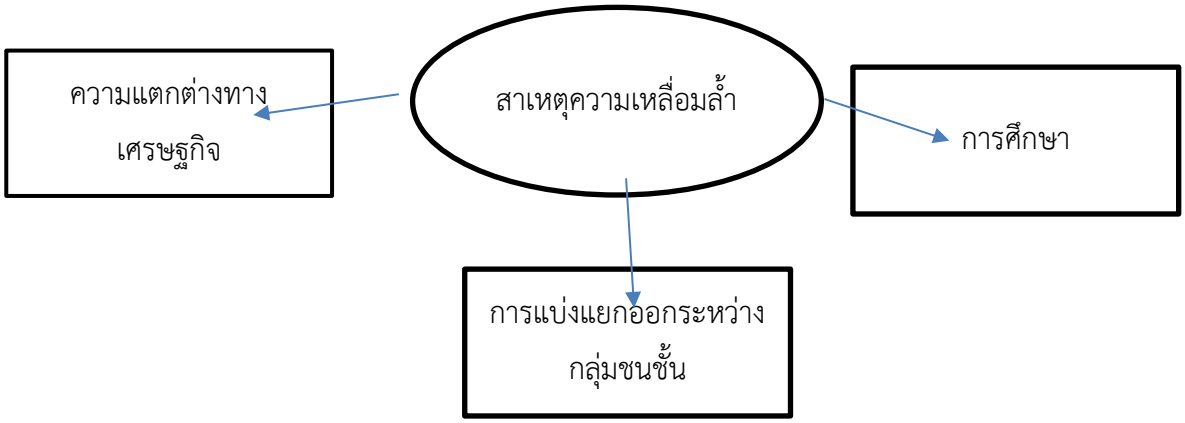

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของสาเหตุความเหลื่อมล้ำ

2. ความเหลื่อมล้ำ

“ความเหลื่อมล้ำ” คือ ความไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งเนื่องจากความไม่เท่าเทียมกันปรากฏในทุกๆเรื่อง ทุกๆพื้นที่ ทุกๆภาคส่วน และทุกๆเวลา ดังนั้นจึงเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่อาจจะขจัดให้หมดสิ้นไปได้ ความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมมาอย่างยาวนาน สิ่งเหล่านี้ถือเป็นการผลิตซ้ำที่เกิดขึ้นจากหลายปัจจัยร่วมกันโดยเฉพาะปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยมีกลุ่มคนเปราะบาง คนชายขอบที่ยังคงเป็นตัวแสดงหลักที่รับบทเป็นผู้ที่ถูกเลือกปฏิบัติ ถูกกีดกัน และถูกตีตราอยู่เสมอไป ไม่ว่าจะในสถานการณ์ใด ๆ ก็ตาม

ความเหลื่อมล้ำสังคมในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ, การศึกษา, โอกาส, การเข้าถึงทรัพยากร, และการบริการต่างๆ ซึ่งทำให้บางกลุ่มในสังคมมีสถานะทางสังคมหรือชีวิตที่ดีกว่าอีกกลุ่มหนึ่งอย่างเห็นได้ชัดตัวอย่างของความเหลื่อมล้ำ ได้แก่

1. ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การกระจุกตัวของความมั่งคั่งและทรัพยากรในมือของกลุ่มคนบางกลุ่ม ขณะที่กลุ่มอื่นยังคงยากจน.

2. ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ความแตกต่างในโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ระหว่างกลุ่มที่มีฐานะดีกับกลุ่มที่ยากจน.

3. ความเหลื่อมล้ำด้านสุขภาพ การเข้าถึงการรักษาพยาบาลหรือบริการสุขภาพที่มีคุณภาพไม่เท่ากันในกลุ่มต่างๆ ของสังคม.

4. ความเหลื่อมล้ำด้านโอกาส ความแตกต่างในโอกาสในการทำงานหรือการได้รับการพัฒนาในชีวิต.

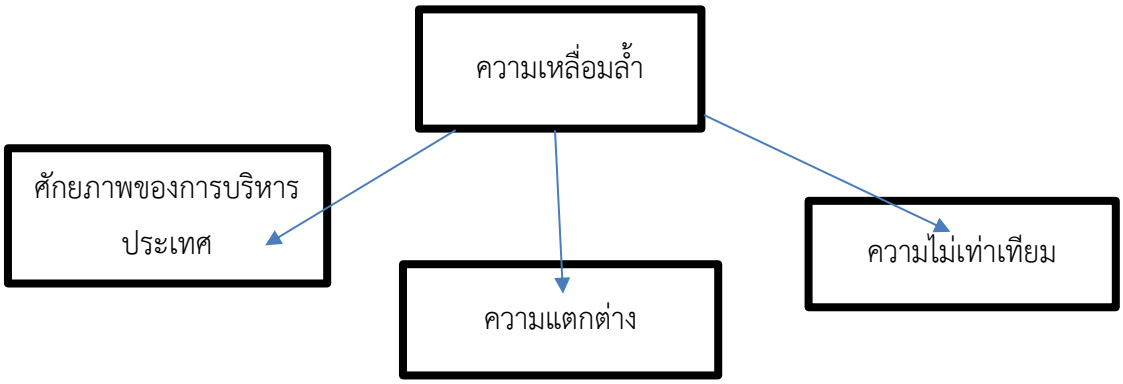

ภาพที่ 2 องค์ประกอบของความเหลื่อมล้ำ

3. สังคมไทย

สังคมไทย หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งมีความเชื่อมโยงกันด้วยระบบการปกครองวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา ศาสนา และวิถีชีวิตร่วมกัน โดยมีคุณลักษณะเด่น เช่น ความเคารพในผู้สูงอายุ การรักษาความสงบเรียบร้อย การให้ความช่วยเหลือและมีน้ำใจต่อกัน รวมทั้งการเคารพในความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสามัคคีและเคารพในกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ

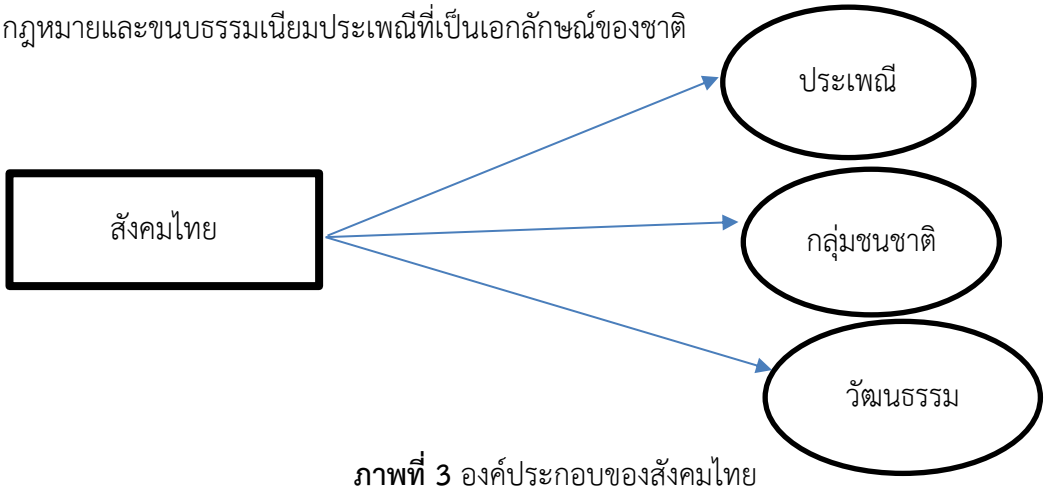

ภาพที่ 3 องค์ประกอบของสังคมไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

การสังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุของความเหลื่อมล้ำทางสังคม ได้ดังนี้

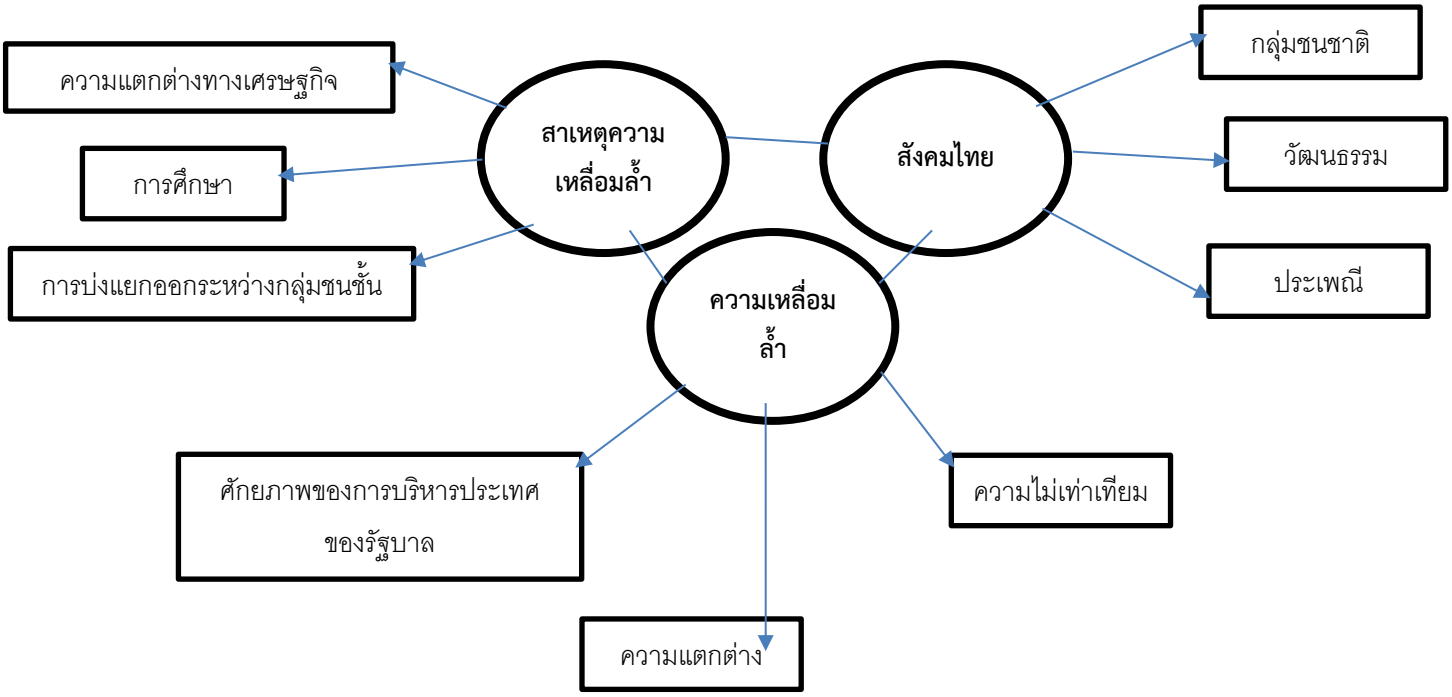

ภาพที่ 4 การสังเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุของความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยพบว่า จาการสังเคราะห์เอกสารสาเหตุของความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย เมื่อจำแนกเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า สาเหตุของความเหลื่อมล้ำเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การกำเนิดชาติพันธุ์ ผิวสี เพศสภาพ ถิ่นที่อยู่อาศัย อายุ สังคม โอกาสและรวมถึงความเหลื่อมล้ำในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ปัญหาทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจตามมา และถ้าหากปัจจัยดังกล่าวยิ่งมีมากเท่าไรความเหลื่อมล้ำยิ่งมีความทวีคูณมากยิ่งขึ้น ความเหลื่อมล้ำที่เราเห็นได้ชัดในปัจจุบัน เช่น เรื่องการศึกษาที่เด็กได้รับโอกาสและการศึกษาไม่เท่าเทียมกันกล่าวคือเด็กที่มีฐานะครอบครัวดีจะได้เรียนในสถาบันการศึกษาชั้นนำ เด็กที่มีฐานะยากจนแทบไม่มีโอกาสที่จะเข้าถึงระบบการศึกษาที่ดี ในด้านการบริการทางสาธารณสุขเช่นกัน ในยุคที่การรักษาหรือการบริการทางสาธารณสุขมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น

ด้านความเหลื่อมล้ำ เป็นความแตกต่างหรือความไม่เสมอภาคในด้านต่างๆ ของสังคม เช่น การศึกษา สวัสดิการสังคม รายได้ หรือโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร การบริการ หรือสิทธิขั้นพื้นฐาน ความเหลื่อมล้ำสามารถทำให้บางกลุ่มคนในสังคมได้รับประโยชน์มากกว่ากลุ่มอื่น และอาจนำไปสู่ปัญหาความไม่ยุติธรรมและการแบ่งแยกในสังคมได้ ความเหลื่อมล้ำอาจมีหลายรูปแบบ เช่น ความ

เหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างคนรวยและคนจน ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาการเข้าถึงการศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกัน ความเหลื่อมล้ำทางโอกาสในการทำงาน การเลือกปฏิบัติหรือข้อจำกัดที่ไม่เป็นธรรมในการหางานความเหลื่อมล้ำทางเพศ หรือชาติพันธุ์ การเลือกปฏิบัติที่เกิดจากเพศหรือเชื้อชาติ การลดความเหลื่อมล้ำเป็นเรื่องสำคัญในการสร้างสังคมที่ยุติธรรมและเสมอภาคมากขึ้น

ด้านสังคมไทย ความเหลื่อมล้ำมักจะสะท้อนออกมาในหลายๆ ด้าน เช่น การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ระบบสุขภาพ การมีงานทำ และรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี หรือโครงสร้างทางสังคมที่มีความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชนชั้นหรือกลุ่มคนต่างๆ ในสังคมไทย ความเหลื่อมล้ำมักมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอาจไม่เท่าเทียมกันระหว่างพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะในเขตชนบทกับเมืองใหญ่ เศรษฐกิจ ช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนในสังคมยังคงมีอยู่ การเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ เช่น เงินทุน การลงทุน หรือการสนับสนุนทางธุรกิจ อาจแตกต่างกัน การเข้าถึงบริการทางสุขภาพ ความแตกต่างในระดับการบริการด้านสุขภาพระหว่างพื้นที่เมืองกับชนบท หรือระหว่างกลุ่มคนในชนชั้นต่างๆ โอกาสทางอาชีพ การได้งานที่มีรายได้สูงหรือมีความมั่นคง อาจไม่เท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับการศึกษา พื้นเพ หรือสถานะทางสังคม การลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยจึงเป็นหนึ่งในเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยการสร้างโอกาสที่เท่าเทียมและการเข้าถึงทรัพยากรที่ดีในทุกระดับ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการบริหารประเทศควรตระหนักถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นภายในสังคมไทย เกิดความกระตือรือร้น เพื่อเล็งเห็นถึงปัญหา สาเหตุ ที่เกิดขึ้น มีวิธีการปรับปรุงแก้ไขตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้สังคมนั้นเกิดการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพให้แก่สังคมและประเทศ
2. ส่งเสริมค่านิยมความเสมอภาคและตระหนักในสิทธิของตนเองผ่านการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง (Civic Education) ไปพร้อมๆกับการแก้ไขโครงสร้างระบบกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม หรือเปิดช่องเอื้อต่อการเลือกปฏิบัติ ละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งปวง

เอกสารอ้างอิง (References)

จะเด็ด สุขดี. (2563). **ความเหลื่อมล้ำของสังคมไทยภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี**. วิทยาลัยการทัพบก.

วิมลสิริ ชาญสมา และคณะ (2565). “มุมมองปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยและสิทธิมนุษยชน.” **วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น**. ปี 8(ฉบับที่ 8) : 365-374.

พสุวดี จันทร์โกมุท. (2567). “ความเหลื่อมล้ำของสังคมไทย : สถานการณ์และทางออกเชิงนโยบาย.” มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. 1028-1041.

เฉลิมชัย บุญญศรีพรรณ และคณะ. (2545). **ความเหลื่อมล้ำทางสังคมไทยในมิติด้านการศึกษาเศรษฐกิจและสาธารณสุข**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธร ปีติดล. (2564). **“ความเหลื่อมล้ำไทย : บทวิเคราะห์โครงสร้างทางอำนาจและอุดมการณ์.”** มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วเรศ คุณาเจริญทรัพย์. (2564). **ความเหลื่อมล้ำบนสังคมไทยร่วมสมัย.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Jaded Sukdee. (2020). Inequality of Thai society under the 20-year national strategy. Army War College.

Wimonsiri Chansama et al. (2022). "Perspectives on the problem of inequality in Thai society and human rights." Journal of Corporate Management and Local Innovation. Year 8(Issue 8) : 365-374.

Pasuwadi Chankomut. (2024). “Inequality of Thai society: Situation and policy solutions.” Surat Thani Rajabhat University. 1028-1041.

Chalermchai Bunyasriphan et al. (2002). Inequality in Thai society in the educational dimension. Economy and public health. Master's degree thesis. Srinakharinwirot University.

Thor Pitidol. (2021). “Thai inequality: An analysis of power structure and ideology.” Thammasat University.

Wares Kunacharoensap. (2021). Inequality in contemporary Thai society. Master's degree thesis. Silpakorn University.

การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์

Automated Control System Technology Transfer for Growing Napier Grass in Cement Pots

นิคม ลนขุนทด[1] วินัท พรมแดน[2] มานะชัย จันทอก[3] อนุสรณ์ ครุฑขุนทด[4] และ อัษฎา วรรณกายนต์[5*]

Nikom lonkuntosh[1], Winut Promdan[2], Manachai Chantok[3], Anusorn Krutkhuntod[4] and Asada Wannakayont[5*]

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ถ่ายทอดเทคโนโลยีและ 2) ประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นเกษตรกรผู้ปลูกหญ้าสำหรับเลี้ยงโคและกระบือในพื้นที่ตำบลศรีสุข อำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ระบบควบคุมอัตโนมัติ คู่มือการถ่ายทอดเทคโนโลยี และแบบประเมินความพึงพอใจ เริ่มจากการประสานงานกับผู้นำชุมชน จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ จากนั้นดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีในรูปแบบปฏิบัติการกลุ่ม ผ่านการบรรยายให้ความรู้ในการออกแบบ พัฒนา และสาธิตการใช้งานระบบควบคุมอัตโนมัติ ประเมินความพึงพอใจ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการปลูกหญ้าสำหรับเลี้ยงปศุสัตว์ ซึ่งช่วยเพิ่มรายได้และประสิทธิภาพการผลิต หญ้าสำหรับเลี้ยงปศุสัตว์ 2) ในด้านความพึงพอใจ กิจกรรมที่ 1 ด้านความรู้ความเข้าใจ ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.30-2.80) ด้านการนำไปใช้อยู่ในระดับปาน

[1]คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ komsurin1@hotmail.com
Faculty of Industrial Technology, Surindra Rajabhat University
[2]คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ winut.p@srru.ac.th
Faculty of Industrial Technology, Surindra Rajabhat University
[3]คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ mnc2515@gmail.com
Faculty of Industrial Technology, Surindra Rajabhat University
[4]คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ chay2hot@gmail.com
Faculty of Industrial Technology, Surindra Rajabhat University
[5]คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ asada2518@hotmail.com
Faculty of Industrial Technology, Surindra Rajabhat University

กลางถึงมาก ($\bar{X}$ = 3.30-3.40) และด้านวิทยากร อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ($\bar{X}$ = 3.90-4.00) และกิจกรรมที่ 2 ด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ($\bar{X}$ = 3.60-4.40) ด้านการนำไปใช้อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ($\bar{X}$ = 3.80-4.10) ผู้เข้าอบรมเห็นว่าสามารถนำไปปรับใช้ได้หลากหลายสภาพแวดล้อม และด้านวิทยากร อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.20-4.80) โดยเฉพาะการให้ข้อเสนอแนะและแนวทางเพิ่มเติม การถ่ายทอดเทคโนโลยีในครั้งนี้ประสบความสำเร็จ เห็นได้จากความพึงพอใจที่มีค่าเพิ่มขึ้นในกิจกรรมที่ 2 และผู้เข้าร่วมมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เพิ่มเติม รวมถึงมองเห็นศักยภาพในการนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในสภาพพื้นที่และความต้องการที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ (Keywords) : ถ่ายทอดเทคโนโลยี ระบบควบคุมอัตโนมัติ การปลูกหญ้าขน

Abstract

This research aimed to 1) transfer technology and 2) evaluate satisfaction with the technology transfer of an automated system for growing Napier grass in cement pots. The target group comprised 30 cattle and buffalo farmers in Sri Suk Sub-district, Sri Narong District, Surin Province. The research instruments included an automated control system, a technology transfer manual, and a satisfaction assessment form. The process began with coordinating with community leaders and preparing venues and equipment, followed by technology transfer through group workshops, including lectures on design knowledge, development, and demonstrations of the automated control system usage. Satisfaction was evaluated, and data was analyzed using basic statistics, including percentages and means.The research findings revealed that: 1) Participants gained beneficial knowledge in using appropriate technology for growing livestock forage grass, which helped increase income and production efficiency of livestock feed grass. 2) Regarding satisfaction, in Activity 1, the knowledge and understanding aspect showed low to moderate levels ($\bar{X}$ = 2.30-2.80), the implementation aspect showed moderate to high levels ($\bar{X}$ = 3.30-3.40), and the instructor aspect showed moderate to high levels ($\bar{X}$ = 3.90-4.00). In Activity 2, the knowledge and understanding aspect showed moderate to high levels ($\bar{X}$ = 3.60-4.40), the implementation aspect showed moderate to high levels ($\bar{X}$ = 3.80-4.10), with participants noting its adaptability to various environments, and the instructor aspect

showed high to highest levels ($\overline{X}$ = 4.20-4.80), particularly in providing additional suggestions and guidelines. This technology transfer was successful, as evidenced by increased satisfaction levels in Activity 2 and participants' enthusiasm for further learning, as well as their recognition of the technology's potential for application in different areas and varying needs.

Keywords : Technology transfer, Automation, Cultivate grass.

บทนำ (Introduction)

โค กระบือ เป็นสัตว์ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศไทย ในอดีตเกษตรกรใช้โค กระบือเป็นแรงงานในการทำอาชีพเกษตรกรรม การขนส่ง หรือในชุมชนบางแห่งยังใช้โคและกระบือเป็นกิจกรรมบันเทิง เกมกีฬา หรือประกวดแข่งขัน เช่น ประเพณีวิ่งควาย (Buffalo racing festival) วัวและควายชน (Fighting bull) และการประกวดโคและกระบือพ่อ แม่พันธุ์ รวมทั้งการท่องเที่ยงเชิงเกษตร (Agrotourism) ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้แสดงเชิงสัญลักษณ์ถึงการผลิตโคเนื้อที่เชื่อมโยงถึงวิถีชีวิตของเกษตรกรในประเทศไทย การเลี้ยงโค กระบือเปรียบเสมือนเป็นเงินออมหรือเงินฝากของครัวเรือนเกษตรกร นอกจากนี้ ผลพลอยได้จากการเลี้ยงโค กระบือ คือ มูลที่เกษตรกรสามารถนำไปใช้เป็นปุ๋ยบำรุงดิน เพื่อเพิ่มการเจริญเติบโตของพืชได้อีกด้วย การเลี้ยงโคเนื้อในประเทศส่วนใหญ่เป็นอาชีพเสริมของเกษตรกรรายย่อยมีการเลี้ยงในหลายพื้นที่ซึ่งสามารถพัฒนาเพื่อยกระดับให้เป็นอาชีพหลักที่สามารถสร้างผลตอบแทนและความมั่นคงให้กับเกษตรกรได้ ตลาดมีความต้องการสูงทั้งในประเทศและต่างประเทศ (กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2564) ในส่วนกระบือนับเป็นสัตว์เลี้ยงที่เกษตรกรมีความผูกพันและมีประสบการณ์ในการเลี้ยงมายาวนาน รวมทั้งยังมีบทบาทอย่างสำคัญยิ่งในการผลิตทางการเกษตรมาแต่ในอดีต กระบือเลี้ยงง่ายใช้แรงงานในครอบครัวและเลี้ยงได้ทั้งในที่ลุ่มและที่ตอน กระบือสามารถใช้ประโยชน์จากหญ้าและพืชอาหารที่มีอยู่ตามธรรมชาติได้ดี ทำให้มีต้นทุนการเลี้ยงต่ำ ปัจจุบันตลาดมีความต้องการเนื้อกระบือสูงมาก เนื่องจากกระบือที่เลี้ยงในประเทศมีปริมาณลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ (คลังข้อมูลการวิจัยการเกษตรไทย, 2567)

การเลี้ยงโค-กระบือของเกษตรกรในปัจจุบันก็ยังไม่ได้แตกต่างจากการเลี้ยงแต่ในอดีตกาลมากมายนัก แม้จะมีการนำเทคโนโลยีการเลี้ยงสัตว์ในด้านต่าง ๆ จากต่างประเทศ เข้ามาส่งเสริมให้แก่เกษตรกรเป็นเวลานานก็ตาม แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ก็ยังคงใช้วิธีการเลี้ยงแบบปล่อยให้โค-กระบือหากินหญ้าเองตามทุ่งนา ริมถนน ในป่า แปลงหญ้าสาธารณะต่าง ๆ และในพื้นที่ที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ที่มีหญ้าสีเขียวขึ้นอยู่อย่างมากมายเฉพาะในช่วงฤดูฝน แต่ในฤดูแล้งเมื่อไม่มีน้ำฝน หญ้าธรรมชาติก็แห้งเหี่ยวตายไปเกษตรกรจึงต้องใช้ผลพลอยได้จากการเกษตรชนิดต่าง ๆ โดยเฉพาะฟาง

ข้าว ต้นข้าวโพด ซังข้าวโพด เปลือกฝักถั่วเหลือง รวมทั้งผลไม้สุกและใบไม้ใบหญ้าที่มีตามท้องถิ่นเป็นอาหารโค-กระบือ สภาพของโค-กระบือที่พบเห็นได้ทั่วไปในฤดูแล้งจึงมีลักษณะผอมโซจนมองเห็นร่องซี่โครง เนื่องจากโค กระบือได้กินอาหารมีคุณค่าทางอาหารต่ำ หรือมีโภชนะไม่เพียงพอต่อความต้องการของร่างกายของสัตว์ (สมปอง สรวมศิริ, 2550)

ปัจจุบันเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากต่อการดำรงใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกสบายและทำให้การใช้ชีวิตเป็นเรื่องง่ายมากยิ่งขึ้น ในปัจจุบันการเกษตรของประเทศไทย ด้วยเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ กำลังเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในหลายประเทศ เพื่อให้เกษตรกรยุคใหม่ (Smart farmer) สามารถทำเกษตรกรรมได้สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น และช่วยลดปัญหาหลายๆ อย่างได้อีกด้วย เช่น ปัญหาสภาพอากาศที่เปลี่ยนไป พื้นที่เกษตรกรรมลดน้อยลง รวมถึงความต้องการของผลผลิตที่มากขึ้นอีกด้วย (Organic Design, 2567) เทคโนโลยีการเกษตร คือการใช้เทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและผลกำไรในภาคเกษตรกรรม การทำเกษตรกรรมในปัจจุบันนั้นแตกต่างจากในช่วงสองสามทศวรรษที่ผ่านมา เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทั้งเรื่องของการใช้ระบบเซ็นเซอร์ในอุปกรณ์เครื่องจักรเครื่องใช้ต่าง ๆ รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ด้วย เกษตรกรรมในปัจจุบันใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อน เช่น หุ่นยนต์เซ็นเซอร์อุณหภูมิและความชื้น การถ่ายภาพทางอากาศและเทคโนโลยี GPS อุปกรณ์เหล่านี้และการทำเกษตรแม่นยำช่วยให้เกษตรกรสามารถทำกำไรได้มากขึ้น กระบวนการทำการเกษตรมีประสิทธิภาพ ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)-สวก, 2567)

ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการพัฒนางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติขึ้น ใช้สำหรับการปลูกหญ้าขนเพื่อการเลี้ยงโค-กระบือของเกษตรกร โดยพัฒนาระบบการปลูกให้สามารถปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ในพื้นที่จำกัดให้กับเกษตรกร ช่วยทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตอาหารสัตว์ อีกทั้งยังเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตอาหารสัตว์ พัฒนาอาชีพและรายได้ของตนเองได้ (นิคม ลนขุนทด และคณะ, 2567) และเมื่อได้ดำเนินการวิจัยจนเสร็จสิ้นแล้ว จึงมีแนวคิดที่จะนำความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ จึงได้ดำเนินวิจัยในการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ให้กับกลุ่มเกษตรกร ที่ปลูกหญ้าสำหรับการเลี้ยงโคและกระบือ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัยมาใช้ และสามารถนำผลของการวิจัยไปใช้ให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์

2. เพื่อประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ตำบลศรีสุข อำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์ ที่ปลูกหญ้าสำหรับการเลี้ยงโคและกระบือ จำนวน 30 คน

2. ขอบเขตการวิจัย

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การถ่ายทอดเทคโนโลยี ผู้วิจัยได้ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1.1 หลักการและการทำงานของเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ

2.1.2 การออกแบบและสร้างเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์

2.1.3 ทดสอบและประเมินประสิทธิภาพของเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์

2.1.4 การใช้งานเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์

2.2 ขอบเขตด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี

2.2.1 การถ่ายทอดเทคโนโลยี ใช้รูปแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรในรูปแบบกลุ่ม (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556 : 108) ใช้วิธีการบรรยายให้ความรู้ในการออกแบบ การพัฒนาและใช้วิธีการสาธิตการใช้งานเทคโนโลยีระบบอัตโนมัติ

2.2.2 การประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ผู้วิจัยได้แบ่งการประเมินออกเป็น 2 กิจกรรม แบ่งการประเมินเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ และด้านวิทยากร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 เทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ เป็นเทคโนโลยีที่ใช้ในการปลูกหญ้าสำหรับการเลี้ยงสัตว์ โดยอาศัยระบบควบคุมอัตโนมัติในการรดน้ำและใส่ปุ๋ย ซึ่งเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ ดังกล่าวได้ดำเนินวิจัยในงานวิจัยการพัฒนาเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ของนิคม ลนขุนทด และคณะ (2567)

3.2 คู่มือการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบอัตโนมัติ เป็นคู่มือที่รวบรวมข้อมูลเนื้อหาประกอบที่มีความสำคัญ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลในการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบอัตโนมัติ โดยกำหนดหัวข้อ ดังนี้

3.2.1 หลักการและการทำงานของระบบควบคุมอัตโนมัติ

3.2.2 การติดตั้งและปรับตั้งระบบ

3.2.3 การใช้งานระบบการให้น้ำ และการให้ปุ๋ย

3.2.4 การบำรุงรักษาและแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น

3.2.5 ข้อควรระวังในการใช้งานระบบ

3.3 แบบประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ แบ่งการประเมินเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ และด้านวิทยากร แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert)

4. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ มีดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

4.1 การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์นั้น ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบระบบ และทำการทดลองการปลูกหญ้าขน ผลลัพท์ของการดำเนินงานเพื่อบูรณาการชุมชนให้มีความความรู้ทางด้านเทคโนโลยี ได้จัดกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี ดังนี้

4.1.1 กิจกรรมที่ 1 การจัดประชุมถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์

ภาพที่ 1 การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ กิจกรรมที่ 1

สรุปผลการดำเนินงานในกิจกรรมที่ 1 การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ ในวันที่ 27 มิถุนายน 2566 ณ หมู่บ้านศรีสุข ตำบลศรีสุข อำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์ จากการหารือ และประเมินความรู้ และจากการสอบถามความต้องการแบบรายบุคคล พบว่า เกษตรกรต้องการให้มีระบบอัตโนมัติในการรดน้ำพืชที่เกษตรกรปลูกในครัวเรือน และจากการสอบถาม พบว่า เกษตกรต้องการให้เยาวชน ลูกหลาน หรือนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเรียนรู้การสร้างระบบอัตโนมัติโดยใช้ Sensor เพื่อให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมด้วยชุมชนเอง ในระยะยาวต่อไป

4.1.2 กิจกรรมที่ 2 การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์

ภาพที่ 2 การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ กิจกรรมที่ 2-1

ภาพที่ 3 การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ กิจกรรมที่ 2-2

สรุปผลการดำเนินงานในกิจกรรมที่ 2 การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ ในระหว่างวันที่ 5-6 สิงหาคม 2566 ณ หมู่บ้านศรีสุข ตำบลศรีสุข อำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์ เป็นการสรุปผลการทดลองใช้งานระบบอัตโนมัติในการรดน้ำหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ พบว่า หญ้าขนที่ปลูกมีการเจริญเติบโตที่ดี ระบบอัตโนมัติสามารถใช้งานได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด

4.2 การประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์

หลังจากดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ ในกิจกรรมที่ 1 และ กิจกรรมที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการแจกประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท ให้ระดับความสำคัญ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดเทคโนโลยี แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ (สุมาลี จันทร์ชะลอ, 2542 : 217-218) คะแนน 5 คือ มากที่สุด 4 คือ มาก 3 คือ ปานกลาง 2 คือ น้อย และ 1 คือ น้อยที่สุด และเกณฑ์ความพึงพอใจในการถ่ายทอดเทคโนโลยี

จัดระดับค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ คือ (สุมาลี จันทร์ชะลอ, 2542 : 217-218) ระดับคะแนน 4.50-5.00 เท่ากับ มากที่สุด 3.50-4.49 เท่ากับ มาก 2.50-3.49 เท่ากับ ปานกลาง 1.50-2.49 เท่ากับ น้อย และ 1.00-1.49 เท่ากับ น้อยที่สุด

5.2 ร้อยละ (Percentag)

5.3 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean : $\bar{x}$) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2549 : 153

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์

การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในวิถีการทำเกษตรของเกษตรกร โดยเฉพาะในด้านการจัดการและการดูแลพืช เกษตรกรได้เรียนรู้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ที่ช่วยบริหารจัดการกระบวนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการให้น้ำ การให้ปุ๋ย การควบคุมอุณหภูมิ และการรักษาระดับความชื้นในดินให้เหมาะสม ระบบควบคุมอัตโนมัตินี้ช่วยลดภาระงานประจำของเกษตรกรได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในส่วนของการดูแลรักษาที่ต้องทำเป็นประจำ ส่งผลให้เกษตรกรมีเวลาว่างเพิ่มขึ้นสำหรับการทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ เช่น การพัฒนาความรู้ด้านการเกษตร การวางแผนการผลิต หรือการพัฒนาช่องทางการตลาดสำหรับผลผลิตของตนเอง นอกจากการประหยัดเวลาและแรงงานแล้ว เทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติยังส่งผลดีต่อการผลิตในหลายด้าน กล่าวคือ ช่วยเพิ่มปริมาณผลผลิตหญ้าขนให้สูงขึ้น เนื่องจากพืชได้รับการดูแลอย่างสม่ำเสมอและเหมาะสม ช่วยลดต้นทุนการผลิตโดยการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งน้ำและปุ๋ย และที่สำคัญคือช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรจากผลผลิตที่มีคุณภาพและปริมาณที่เพิ่มขึ้น การนำเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติมาใช้ในการปลูกหญ้าขนจึงเป็นนวัตกรรมที่ช่วยยกระดับการทำเกษตรแบบดั้งเดิมสู่การเกษตรสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพสูง ช่วยให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการการผลิตได้อย่างเป็นระบบ ประหยัดทรัพยากร และสร้างผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาภาคการเกษตรไทยอย่างยั่งยืน

2. ผลการประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขน ในกระถางซีเมนต์

2.1 กิจกรรมที่ 1 การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ มีผลการประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดเทคโนโลยี สามารถสรุปผลได้ดังนี้

2.1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ ในภาพรวมพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในด้านเทคโนโลยีอัตโนมัติ อยู่ในช่วงน้อยถึงปานกลาง จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่าเนื่องจากเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีอายุ และมีอายุมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านรู้จักระบบควบคุมอัตโนมัติเท่าใด มีค่าเฉลี่ย 2.80 ท่านสามารถบอกประโยชน์ของระบบควบคุมอัตโนมัติและการปลูกหญ้า มีค่าเฉลี่ย 2.70 ท่านมีความรู้ด้านไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ มีค่าเฉลี่ย 2.60 ท่านรู้กระบวนการทำงานของระบบควบคุมอัตโนมัติ มีค่าเฉลี่ย 2.60 ท่านทราบชนิด/ อุปกรณ์ควบคุม มีค่าเฉลี่ย 2.30 และท่านคิดว่าสามารถใช้งานระบบควบคุมอัตโนมัติในงานของท่านได้ มีค่าเฉลี่ย 2.80

2.1.2 ด้านการนำไปใช้ ในภาพรวมพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจในด้านเทคโนโลยีอัตโนมัติ อยู่ในช่วงปานกลางถึงมาก จากการวิเคราะห์และสรุปได้ว่าเนื่องจากเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีความคาดหวังในการนำความรู้จากกิจกรรมไปใช้ในพื้นที่การเกษตรของตัวเอง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านคิดว่าสามารถนำเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติไปใช้ประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพตามที่ต้องการหรือคาดหวัง มีค่าเฉลี่ย 3.40 และเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติมีความสะดวกในการใช้งานหรือมีความซับซ้อน เท่าใด มีค่าเฉลี่ย 3.30

2.1.3 ด้านวิทยากร ในภาพรวมพบว่า ความพึงพอใจด้านวิทยากร อยู่ในช่วงปานกลางถึงมากได้ให้แนวทางการใช้งานจากการนำเสนอทฤษฎีและเทคโนโลยีในการปรับใช้ระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ในสถานการณ์จริง ซึ่งเป็นประโยชน์สำคัญสำหรับผู้ที่กำลังพยายามนำเทคโนโลยีนี้ไปใช้ในโครงการของตน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า วิทยากรมีความรู้และประสบการณ์ ค่าเฉลี่ย 3.90 การนำเสนอทำให้รู้สึกกระตือรือร้นและต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ย 4.00 การตอบคำถามที่ชัดเจนและมีความสอดคล้องกับเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย 4.00 และมีการให้ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการดำเนินการเพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ย 4.00 การตอบคำถามของวิทยากร มีค่าเฉลี่ย 4.00

2.2 กิจกรรมที่ 2 การถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ มีผลการประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดเทคโนโลยี สามารถสรุปผลได้ดังนี้

2.2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ ในภาพรวมพบว่า ผู้รับการอบรมมีความคาดหวังว่าระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ สามารถนำไปปรับใช้ได้หลายเงื่อนไข และใช้ในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายได้ ทำให้ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ในระบบควบคุมการให้น้ำอัตโนมัติเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.60 ข้อมูลเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ ตรงความต้องการ มีค่าเฉลี่ย 4.40 ท่านคิดว่า องค์ความรู้เทคโนโลยีระบบควบคุมการให้น้ำอัตโนมัติที่ได้รับมีประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย 3.80 และท่านเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการทำงานและประโยชน์ของระบบควบคุมอัตโนมัติ มีค่าเฉลี่ย 3.80

2.2.2 ด้านการนำไปใช้ ในภาพรวมพบว่า ผู้รับการอบรมมีความคาดหวังว่าระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ สามารถนำไปปรับใช้ได้หลายเงื่อนไขและใช้ในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายได้ ทำให้ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก และเมื่อเปรียบเทียบกับกิจกรรมที่ 1 ผู้รับการอบรมได้รับความรู้เพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านคิดว่าสามารถนำเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติไปใช้ประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพตามที่ต้องการหรือคาดหวัง มีค่าเฉลี่ย 4.10 เทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติมีความสะดวกในการใช้งานหรือมีความซับซ้อน เท่าใด มีค่าเฉลี่ย 3.80 และท่านคิดว่าเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสามารถในการปรับใช้หลายเงื่อนไข และใช้ในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายได้ มีค่าเฉลี่ย 4.00

2.2.3 ด้านวิทยากร ในภาพรวมพบว่า ผู้รับการอบรม พึงพอใจในการนำเสนอทำให้รู้สึกกระตือรือร้นและต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม และการให้ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการดำเนินการเพิ่มเติมระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ สามารถนำไปปรับใช้ได้หลายเงื่อนไข และใช้ในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายได้ ทำให้ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า วิทยากรมีความรู้และประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ย 4.20 การนำเสนอทำให้รู้สึกกระตือรือร้นและต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ย 4.20 การตอบคำถามที่ชัดเจนและมีความสอดคล้องกับเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย 4.20 และมีการให้ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการดำเนินการเพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ย 4.80

การประเมินผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์แสดงให้เห็นผลลัพธ์ที่น่าพอใจ โดยผู้เข้าร่วมโครงการมีระดับความพึงพอใจตั้งแต่ปานกลางจนถึงมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านความเข้าใจและความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับเทคโนโลยีดังกล่าว ที่สำคัญผู้เข้าร่วมโครงการมองเห็นศักยภาพในการนำเทคโนโลยีนี้ไปประยุกต์ใช้ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนถึงความยืดหยุ่นและความเป็นไปได้ในการปรับใช้เทคโนโลยี เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ผ่านมา พบว่า ผู้เข้าร่วมแสดงความพึงพอใจในระดับที่สูงขึ้นต่อการนำเทคโนโลยีไปใช้งานจริงสิ่งที่น่าสนใจคือ ผู้เข้าร่วมโครงการให้การตอบรับที่ดีต่อวิทยากรที่มีความรู้และประสบการณ์ โดยเฉพาะความสามารถในการนำเสนอเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้เข้าร่วมโครงการมีความกระตือรือร้นและแสดงความสนใจที่จะเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคโนโลยีนี้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จ ของการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการสร้างแรงจูงใจและความสนใจในการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การอภิปรายผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติสำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์ พบประเด็นสำคัญที่น่าสนใจดังนี้

ผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรได้รับประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมจากการเรียนรู้ระบบควบคุมอัตโนมัติในการปลูกหญ้าสำหรับเลี้ยงโคและกระบือ โดยเฉพาะในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการลดต้นทุนการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มรายได้ของเกษตรกร ผลการศึกษานี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายเรื่อง โดยเฉพาะงานวิจัยของอัษฎา วรรณกายนต์และคณะ (2566) ที่ศึกษาการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้และการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรในการทำหัวเชื้อจุลินทรีย์ จากธรรมชาติ ซึ่งพบว่าการถ่ายทอดเทคโนโลยีช่วยให้เกษตรกรสามารถผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์จากวัสดุธรรมชาติได้เอง นำไปใช้ในการผลิตฮอร์โมน ปุ๋ยอินทรีย์ และสารกำจัดศัตรูพืชชีวภาพ ส่งผลให้ลดการพึ่งพาสารเคมีทางการเกษตร ลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่ปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเสริมศักดิ์ สัตตบงกช (2557) เรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการน้ำหลังการเลี้ยงกุ้งในพื้นที่น้ำจืดตามแนวพระราชดำริ ที่พบว่าการถ่ายทอดเทคโนโลยีช่วยให้เกษตรกรได้รับความรู้ใหม่ในการบำบัดน้ำเสียตามแนวพระราชดำริในระดับมากที่สุด และงานวิจัยของพรรณรวีย์ จันทรมาศ (2560) ที่ศึกษาการประยุกต์ใช้ระบบอัตโนมัติในภาคเกษตรกรรม ซึ่งยืนยันว่าการนำระบบอัตโนมัติมาใช้ในการเกษตรช่วยลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพ และเพิ่มผลผลิตได้อย่างมีนัยสำคัญ

จากการเชื่อมโยงผลการวิจัยกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่าการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร ไม่ว่าจะเป็นระบบควบคุมอัตโนมัติ การผลิตปัจจัยการผลิตทางการเกษตร หรือการจัดการสิ่งแวดล้อม ล้วนส่งผลดีต่อการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างยั่งยืน โดยช่วยเพิ่มศักยภาพของเกษตรกร ลดต้นทุนการผลิต และสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัย ดังนั้น การถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรจึงถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศ โดยส่งผลดีในหลายมิติ กล่าวคือ ในด้านการเรียนรู้และพัฒนาทักษะ เกษตรกรได้รับความรู้และทักษะใหม่ในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เทคโนโลยีที่ถ่ายทอดช่วยให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิต ยกระดับคุณภาพ และใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมยังช่วยลดต้นทุนการผลิตทั้งในด้านแรงงาน วัตถุดิบ และการใช้ทรัพยากร ในแง่ของความยั่งยืน การถ่ายทอดเทคโนโลยีส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้สารเคมี และสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของเกษตรกร ที่สำคัญ ในด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาความรู้และทักษะของเกษตรกรผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยี นำไปสู่การเพิ่มรายได้และการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศ ด้วยเหตุนี้ การถ่ายทอดเทคโนโลยีจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาภาคการเกษตรไทยสู่ความทันสมัยและยั่งยืน โดยคำนึงถึงทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบควบคุมอัตโนมัติให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และความต้องการเฉพาะของแต่ละชุมชน โดยเน้นการออกแบบที่ง่ายต่อการใช้งาน การบำรุงรักษาและการซ่อมแซม เพื่อให้เกษตรกรสามารถดูแลระบบได้ด้วยตนเองในระยะยาว
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ระบบควบคุมอัตโนมัตินี้กับพืชชนิดอื่น ๆ นอกเหนือจากหญ้าขน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมากกว่าร้อยละ 80 สนใจที่จะนำเทคโนโลยีนี้ไปใช้กับการปลูกพืชชนิดอื่น ซึ่งจะช่วยขยายประโยชน์ของเทคโนโลยีให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
3. ควรมีการจัดทำแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีระยะยาวที่เน้นการมีส่วนร่วมของเยาวชนในชุมชน ตามข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่ต้องการให้เยาวชนและนักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับระบบควบคุมอัตโนมัติ เพื่อสร้างความยั่งยืนในการพัฒนานวัตกรรมด้วยชุมชนเองในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2556). **คู่มือปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร.** พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 10,000 เล่ม. นนทบุรี : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2564). **คู่มือส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ-กระบือ ตอน “โคต้นน้ำ”.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

คลังข้อมูลการวิจัยการเกษตรไทย. (2567). “การเลือกอาชีพ ด้านการเลี้ยงสัตว์ใหญ่.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://esc.doae.go.th/wp-content/uploads/2018/08/The_large_animals.pdf** สืบค้น 13 มกราคม 2567.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2549). **การวิจัยและวิเคราะห์ทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : วี.อินเตอร์ พริ้นท์.

นิคม ลนขุนทด, วินัท พรมแดน, อนุสรณ์ ครุฑขุนทด และอัษฎา วรรณกายนต์. (2567). “การพัฒนาเทคโนโลยีระบบควบคุมอัตโนมัติ สำหรับการปลูกหญ้าขนในกระถางซีเมนต์.” **วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.** 9(1) : 28-39.

พรรณรวีย์ จันทรมาศ. (2560). “การใช้เทคโนโลยีอัตโนมัติเพื่อเพิ่มผลิตภาพสินค้าเกษตรแปรรูปของไทย.” **รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ สาขาเศรษฐศาสตร์ประจำปี 2560 “อนาคตไทยปี 2561 รอดหรือซึมยาว”.**วันที่ 13 ธันวาคม 2560. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 92-96.

ปิยวัตร มากศร และคณะ. (2564). “เทคโนโลยีการควบคุมระบบอัตโนมัติสำหรับการปลูกพืช.” **การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย ระดับชาติด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ครั้งที่ 4** วันที่ 22 พฤษภาคม 2564 ณ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. หน้า 175-182.

สุมาลี จันทร์ชะลอ. (2542). **การวัดและประเมินผล.** กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อส่งเสริมกรุงเทพ.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **หนังสือรายวิชาพื้นฐาน คณิตศาสตร์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.

เสริมศักดิ์ สัตตบงกช. (2557). “การถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการน้ำหลังการเลี้ยงกุ้งในพื้นที่น้ำจืดตามแนวพระราชดำริ.” **วารสารสุทธิปริทัศน์.** 28(85) : 35-71.

สมปอง สรวมศิริ. (2550). “หญ้าอาหารเลี้ยงโค-กระบือ.” **วารสารแม่โจ้ปริทัศน์.** 8(5) : 9-12.

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) - สวก. (2566). “เทคโนโลยีการเกษตร เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในภาคเกษตรกรรม.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://www.arda.or.th/detail/6182** สืบค้น 23 มกราคม 2567.

อัษฎา วรรณกายนต์, นิคม ลนขุนทด, วัชเรศ แก่นบุตร, วินัท พรมแดน และอภิชัย ไพรสินธุ์. (2566). “การพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ และการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ในการทำหัวเชื้อจุลินทรีย์จากธรรมชาติ.” **วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.** 8(1) : 85-96.

Organic Design. (2566). “6 เทคโนโลยี ช่วยเปลี่ยนอนาคต ‘การเกษตร’.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : **https://golink.icu/qVJTtPP** สืบค้น 23 มกราคม 2567.

กองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กชนิภา อุดมทวี

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

1) รองศาสตราจารย์อำนวย วัฒนกรสิริ
2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพิมพา วัฒนสังขโสภณ

กองบรรณาธิการ

1) ศาสตราจารย์สายัณห์ ทัดศรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2) ศาสตราจารย์อลงกลด แทนออมทอง มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3) รองศาสตราจารย์กฤษณ์ ปิ่นทอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
4) รองศาสตราจารย์จิณณวัตร ปะโคทัง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
5) รองศาสตราจารย์จิรายุ ทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
6) รองศาสตราจารย์ชูชาติ พยอม มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
7) รองศาสตราจารย์โชคชัย ยืนยง มหาวิทยาลัยขอนแก่น
8) รองศาสตราจารย์ทองใส จำนงการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา
9) รองศาสตราจารย์นิติพัฒน์ พัฒนฉัตรชัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
10) รองศาสตราจารย์สุรพล แสนสุข มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
11) รองศาสตราจารย์สำเนาว์ เสาวกูล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
12) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงเดช สอนใจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
13) ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรศักดิ์ ละลอกน้ำ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
14) ผู้ช่วยศาสตราจารย์สัมพันธ์ ทองหนูนุ้ย มหาวิทยาลัยมหิดลวิทยาเขตกาญจนบุรี

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพบทความวิจัย

1. ศาสตราจารย์สายัณห์ ทัดศรี ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
2. รองศาสตราจารย์กฤษณ์ ปิ่นทอง ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
3. รองศาสตราจารย์กฤษณ์ชนม์ ภูมิกิตติพิชญ์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
4. รองศาสตราจารย์จิณณวัตร ปะโคทัง ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

5. รองศาสตราจารย์จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
6. รองศาสตราจารย์ชูชาติ พยอม	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
7. รองศาสตราจารย์โชคชัย ยืนยง	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
8. รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ ศิริโอฬาร	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
9. รองศาสตราจารย์ทองใส จำนงการ	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
10. รองศาสตราจารย์ปิยพร แสนสุข	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
11. รองศาสตราจารย์วิชัย แหวนเพชร	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
12. รองศาสตราจารย์วิทยา วิภาวิวัฒน์	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
13. รองศาสตราจารย์สมหมาย ชินนาค	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
14. รองศาสตราจารย์สารภี วรรณตรง	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
15. รองศาสตราจารย์สำเนาว์ เสาวกูล	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
16. รองศาสตราจารย์สุรพล แสนสุข	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
17. รองศาสตราจารย์สมศิริ อรุโณทัย	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
18. รองศาสตราจารย์สุนทร ปัญญะพงษ์	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
19. รองศาสตราจารย์ยุภาดี ปณะราช	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
20. รองศาสตราจารย์เอมอร แสนภูวา	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์คนึงนิตย์ ไสยโสภณ	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรพันธุ์ ศรีสมพันธุ์	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทร์จิรา จูมพลหล้า	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฏฐ์ ดิษเจริญ	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนายุทธ เชยบาล	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนิต ศรีประดิษฐ์	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิชัย สิทธิวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สัมพันธ์ ทองหนูนุ้ย	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนทร สิทธิสกุลเจริญ	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชรา กาญจนรัช	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภวานี เผือกบัวขาว	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิเศษ ชิณวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพงษ์ ธงไชย	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนทร สิทธิสกุลเจริญ	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
35. ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู	ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

36. ดร.วิสุทธิพันธ์ มหาอาชา ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
37. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวุฒิ เพ็งเพ็ญ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
38. รองศาสตราจารย์นิติพัฒน์ พัฒนฉัตรชัย ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กชนิภา อุดมทวี ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤช ตรองจิตต์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกื้อ กระแสโสม ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
42. ผู้ช่วยศาสตราจารย์คุณภัทร ศรศิลป์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
43. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จงกิจ วงษ์พินิจ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
44. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จีระเดช อินทเจริญศานต์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
45. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงกลด พลพวก ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
46. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงเดช สอนใจ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
47. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพจุฑา สุภิมารส สิงคเสลิต ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
48. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพเนตร ปาสานำ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
49. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธงชัย เจือจันทร์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
50. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภาพรรณ พัฒนฉัตรชัย ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
51. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นวรัตน์ นิธิชัยอนันต์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
52. ผู้ช่วยศาสตราจารย์น้องนุช สารภี ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
53. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประดิษฐ์ ชื่นบาน ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
54. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงศ์ไกร วรรณตรง ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
55. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์ธิพันธ์ ผึ่งผาย ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
56. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนา จินดาศรี ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
57. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาณุเมศวร์ สุขศรีศิริวัชร ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
58. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุพเยาว์ โตคีรี ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
59. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วสันต์ชัย กากแก้ว ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
60. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วาฤทธิ์ นวลนาง ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
61. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลกานต์ นิธิศิริวริศกุล ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
62. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภชัย แก้วจันทร์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
63. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภธนกฤษ ยอดสละ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
64. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สยาม ระโส ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
65. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายฝน ทดทะศรี ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
66. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุจิตรา ทรงยินดี ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

67. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพิมพา วัฒนสังขโสภณ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
68. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัษฎา วรรณกายนต์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
69. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนวย วัฒนกรสิริ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
70. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไร จันทมัตตุการ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
71. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ชัย สมรภูมิ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
72. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.วันชัย สุขตาม ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
73. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.นิศานาถ แก้ววีนัด ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
74. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ศิวพร แน่นหนา ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
75. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑามาส ขุมทอง ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
76. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ธราธร ภูพันเชือก ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
77. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ณัฐสุรางค์ ปุคคละนันทน์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
78. ดร.สมเกียรติ เพ็ชรมาก ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
79. ดร.วิจิตรา โพธิสาร ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
80. ดร.ศรินทิพย์ สุทธิการปกรณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ

“การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน” ครั้งที่ 3

:นวัตกรรม ซอฟต์พาวเวอร์ และการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

7 กุมภาพันธ์ 2568

ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์